C:\Users\Plazma\Desktop\Pausanias - Cesta po Řecku 1,2\Stewartová, M\03 Okouzlený kouzelník.pdb

PDB Name: Stewartova Mary-3 Okouzleny kou
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 14.4.2007
Modification Date: 14.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

MARY STEWARTOVÁ
Okouzlený kouzelník

PRVNÍ KNIHA
Dunpeldyr

KAPITOLA 1

Žádný král by nestál o to, zahajovat svou vládu masovým vražděním dětí. A právě takové pomluvy se šeptem šíří o Artušovi, třebaže jinak je považován za typ ušlechtilého panovníka, ochránce všech jak vysoko, tak nízko postavených.
Je těžší zabít pomluvu šeptanou než pomluvu hlasitě vykřičenou. Kromě toho v myslích prostých lidí, pro něž je Nejvyšší král pánem nad jejich životy a strůjcem jejich osudů, ponese Artuš odpovědnost za všechno, co se udá v jeho říši, za všechno zlé i dobré, počínaje skvělým vítězstvím na bitevním poli a konče lijáky a bouřemi a neplodností stád.
A tak přesto, že ono vraždění zesnovala čarodějnice a jiný král k němu dal příkaz, a přesto, že já sám jsem se pokoušel převzít vinu, šuška se to tiše dál; že v prvním roce své vlády přikázal Nejvyšší král Artuš svým vojákům, aby hledali a zabili určitý počet novorozeňat v naději, že v této krvavé síti uvízne jeden jediný chlapec, jeho levoboček, kterého počal incestem se svou nevlastní sestrou Morgause.
Nazývám to "pomluvou" a bylo by dobré, kdybych mohl otevřeně prohlásit, že to všechno je lež. Ale ono to docela tak není. Lží je, že dal příkaz k vraždění; ale prvotní příčinou všeho byl hřích, a třebaže by ho nikdy ani nenapadlo vraždit nevinné děti, je pravda, že si přál, aby jeho vlastní dítě bylo zabito. Ano, kus té viny na něm ulpívá; a kus viny ulpěl rovněž na mně; neboť já, Merlin, považovaný za člověka obdařeného mocí a vnitřním zrakem, jsem nečinně přihlížel v okamžiku, kdy bylo nebezpečné dítě počato; míru a svobodě, jež Artuš mohl vydobýt pro svůj lid, byla tím vyměřena tragická lhůta.
Já svou vinu unesu, protože stojím už mimo dosah lidských soudů, ale Artuš je dosud mlád na to, aby cítil ostny tohoto příběhu a byl pronásledován pomyšlením, že za vinu se piká; když k tomu došlo, byl ještě mladší a opájel se prvním bílozlatým vítězstvím a nástupem na trůn, podpíraný láskou lidu, ovacemi vojáků a jasem tajemna, halícím gesto, jímž vytáhl meč z kamene.
Stalo se to takto. Král Uther Pendragon ležel se svým vojskem v Luguvalliu v severském království Rheged, kde měl čelit mocnému útoku Sasů, vedených bratry Colgrimem a Badulfem, vnuky Hengistovými. Mladého Artuše, ještě téměř chlapce, tam na jeho první bojiště přivedl jeho pěstoun, hrabě Ector z Galavy, který ho představil králi. Artuš byl do té doby ponechávána v nevědomosti o svém královském původu a Uther, třebaže se dával informovat o tom, jak chlapec roste a prospívá, ho od jeho narození nikdy neviděl. A to proto, že oné noci divokého milování, když Uther ležel s Ygraine, tehdy manželkou Gorloise, vévody z Cornwallu a Utherova nejdůvěryhodnějšího velitele, byl starý vévoda zabit. Jeho smrt, třebaže na ní Uther nenesl viny, dolehla na krále tak těžce, že se přísahou zavázal nikdy neuznat dítě, počaté oné noci hříšné lásky, za vlastní. Proto byl Artuš předán mně, abych ho vychoval, a to jsem učinil, zpovzdáli sledován jak králem, tak královnou. Těm se však další syn nenarodil a král Uther, který už nějaký čas chořel a byl si vědom saské hrozby, s níž se měl vypořádal u Luguvallia, byl nakonec nucen poslat pro chlapce, veřejně ho uznat za svého dědice a představit ho shromážděným velmožům a malým králům.
Ale dříve než tak mohl učinit, Sasové zaútočili. Uther byl sice tak nemocen, že nemohl sednout na koně a postavit se do čela vojska, ale na bojiště se dostavil v nosítkách; po boku měl Cadora, vévodu z Cornwallu, který velel pravému křídlu, a po levém boku krále Coela z Rhegedu s Cawem ze Strathclyde a ostatními severskými vůdci. Pouze Lot, král Lothianu a Orknejských ostrovů, oddaloval svůj příchod na bojiště. Lot, mocný král, ale pochybný spojenec, držel své muže v záloze, aby je vrhl do boje tam a tehdy, až jich bude třeba. Říkalo se, že je záměrně zadržoval v naději, že Utherova armáda bude zničena, a v tom případě by mohlo království spadnout do klína jemu. Je-li to pravda, pak byly jeho naděje zklamány. Když se v lítém boji kolem královych nosítek vprostřed bitevního pole mladému Artušovi zlomil meč v ruce, král Uther mu hodil svůj vlastní, královský meč a s ním – jak tomu vojáci rozuměli – i královský trůn. Pak se král opět zvrátil do svých nosítek a pozoroval, jak se chlapec, planoucí jako kometa věštící vítězství, postavil do čela útoku, který obrátil Sasy na útěk.

Lot se později na hostině, jíž se slavilo vítězství, stal mluvčím skupiny odbojných pánů, kteří se postavili proti Utherově volbě dědice. Uprostřed hostiny, provázené hádkami a sváry, král Uther zemřel a nechal na chlapci, jemuž jsem stál po boku, aby jim čelil a překonal je.
To, co se dělo potom, je opěváno v písních a legendách. Zde stačí říct, že vlastním královským vystupováním a díky znamení, jež seslal bůh, Artuš prokázal, že je nezpochybnitelným králem.
Avšak símě zla už bylo zaseto. Předchozího dne, kdy ještě nevěděl o svém skutečném původu, se Artuš seznámil s Morgause, Utherovou nemanželskou dcerou a svou nevlastní sestrou. Byla velice hezká a on byl mladý a v zápalu prvního vítězství, a tak když pro něho oné noci poslala jednu ze svých dívek, šel plný dychtivosti; ani ho nenapadlo přemýšlet o tom, jaké důsledky by mohly mít tyto noční radovánky kromě toho, že si zchladí horkou krev a ztratí panictví.
Ona to své ztratila už dávno, tím si můžeme být jisti. Ani v jiných směrech nebyla žádné neviňátko. Věděla, kdo Artuš je, a zhřešila s ním vědomě, v touze po moci. Ve sňatek přirozeně doufat nemohla, ale až starý král, její otec, zemře a na trůn nastoupí nový mladý král, může být panchart zrozený z incestu v její ruce mocnou zbraní.
Když Artuš zjistil, co udělal, byl by ji možná, nebýt mého zásahu, nádavkem ke svému hříchu ještě zabil. Vykázal jsem ji ode dvora a nařídil, aby se odebrala do Yorku, kde se i se svým doprovodem ubytovala Utherova dcera z manželského lože, Morgan, v očekávání svého sňatku s králem Lothianu. Morgause, která se mě bála, tak jako v té době všichni, poslechla a odjela s úmyslem provozovat svá ženská kouzla a postarat se v exilu o svého pancharta. Což učinila, jak se dozvíte, na účet své sestry Morgan.
Ale o tom až později. Teď by bylo lépe vrátit se do doby, kdy na úsvitu nového a šťastného dne Artuš Pendragon vypustil Morgause, mířící do Yorku, ze své mysli, seděl v Luguvalliu v zemi Rheged, přijímal holdy a slunce zářilo. Nebyl jsem tam. Já mu vzdal hold už před úsvitem, ve chvíli, kdy měsíční svit střídá vycházející slunce, v lesní svatyni, v níž Artuš vytáhl Maximův meč z kamenného oltáře a tímto činem stvrdil, že je právoplatným králem. Když potom odjel spolu s dalšími princi a velmoži s veškerou okázalostí a nádherou triumfu, ve svatyni jsem osaměl. Měl jsem dluh vůči bohům onoho místa.
Nyní to byla kaple – Artuš ji pojmenoval Nebezpečná kaple –, ale to místo bylo posvátné dávno předtím, než lidé položili kámen na kámen a vztyčili oltář. Bylo zasvěceno nejprve přímo bohům země, malým duchům, kteří se zdržují v kopcích a potocích a v lese společně s většími bohy, dlícími v povětří, jejichž moc vydechují mraky a mráz a zpívající vítr. Nikdo neví, pro koho byla kaple původně postavena. Později, za římské éry, nastoupil Mithra, bůh vojáků, a v kapli byl vztyčen jeho oltář. Ale svatostánek dále navštěvovaly všechny starší posvátné bytosti; starší bohové dostávali své oběti a devítiramenné lampy dále planuly a nezhasily je ani otevřené dveře.
Po celá ta léta, co byl Artuš v zájmu vlastní bezpečnosti ukryt u hraběte Ectora v Divokém hvozdu, jsem mu stál po boku a lidé mě považovali pouze za strážce svatyně, poustevníka ze Zelené kaple. Do ní jsem nakonec ukryl velký meč císaře Maxima (jehož Velšani zvou Macsen) do té doby, než chlapec dospěje natolik, aby jej zvedl a vyhnal jím nepřátele království a zničil je. Císař Maximus to sám udělal sto let předtím a lidé dnes považují velký meč za talisman, bohem seslanou kouzelnou zbraň, ukutou pouze pro vítězství a pro muže, který má ono právo. Já, Merlinus Ambrosius, Macsenův příbuzný, jsem jej vyzvedl z dlouholetého úkrytu v zemi a odložil jej pro toho, který přijde a bude větší než já. Ukryl jsem jej nejprve v zaplavené sluji pod hladinou jezera v hlubokém hvozdu, a pak jsem jej položil na oltář v kapli; pomocí chladného bílého ohně, který jsem svým uměním snesl z nebe, jsem jej tam uzamkl v podobě řezby do kamene a zahalil jej tak před zraky a doteky prostého lidu.
Artuš meč vyzvedl z této nadpozemské záře, k úžasu a hrůze všech přítomných. Později, když nový král a jeho velmoži a kapitáni z kaple odjeli, bylo patrno, že divoký oheň nového boha očistil toto místo ode všech, kteří byli dříve považováni za svaté, a neponechal zde nic než oltář, jenž měl být ozdoben pouze pro něho.
Už dávno jsem věděl, že tento bůh nesnese žádné společníky. Nebyl to můj bůh, ani (domnívám se) se nestane bohem Artušovým, ale přehnal se přes celou Británii, vymetl staré svatyně a změnil povahu uctívání. Pozoroval jsem s posvátnou bázní a s lítostí, jak jeho ohně vymetly všechny stopy starších božstev; nedalo se však popřít, že Nebezpečnou kapli – a možná i meč – označil jako své.
A tak jsem po celý ten den pracoval, aby byla svatyně opět čistá a připravená pro nového nájemníka. Trvalo mi to dlouho; byl jsem celý ztuhlý díky nedávnému zranění a noci bdění beze spánku; kromě toho jsou věci, které se musí dělat tak, jak se sluší a patří.
Ale nakonec bylo vše hotovo a když se krátce před západem slunce vrátil služebník svatyně z města, vzal jsem koně, kterého přivedl, a sjel jsem tichým hvozdem dolů.
Bylo pozdě, když jsem dorazil k městské bráně, ale ta byla otevřená a nikdo mi nebránil vjet dovnitř. Ve městě bylo ještě rušno; obloha byla jasná od planoucích vater, vzduch se chvěl zpěvem a přes kouř jsem cítil pečící se maso a vinné výpary. Ani přítomnost mrtvého krále, který ležel v klášterním kostele obklopen svou stráží, nemohla udržet jazyky mužů na uzdě. Doba byla obtěžkána děním a město bylo příliš malé; té noci se spánku dostalo jenom nejstaršímu a nejmladšímu.
Mně se jej pochopitelně nedostalo. Bylo už po půlnoci, když vstoupil můj sluha a za ním Ralf.
Hlavou narazil do překladu – byl to vysoký mladý muž – a pak vyčkával, až se zavřou dveře; sledoval mě pohledem stejně ostražitým, jakým na mě hledíval v minulosti, když byl mým pážetem a bál se mého čarodějného umění.
"Ještě jsi vzhůru?"
"Jak vidíš." Seděl jsem u okna na židli s vysokým opěradlem. Sluha přinesl ohřívadlo, sálající proti chladu zářijové noci. Vykoupal jsem se, ošetřil znovu své rány a sluha, ještě než jsem ho odeslal pryč, mě zahalil do volného nočního úboru.
Po tom všem, co vyneslo Artuše na královský stolec a bylo završeno ohněm, bolestí a slávou, jsem já, který žil pouze kvůli tomu, potřeboval samotu a ticho. Spánek ještě nepřicházel, ale seděl jsem spokojeně a nečinně s očima upřenýma

na líně sálající ohřívadlo.
Ralf, ještě v pancíři a s klenoty, tak jak jsem ho viděl ráno v kapli po Artušově boku, vypadal také unaveně a měl kruhy pod očima, ale byl mladý, takže noc, v níž vše vyvrcholilo, byla pro něho spíše novým počátkem než koncem. Vyhrkl: "Měl by sis odpočinout. Dozvěděl jsem se, že jsi byl včera v noci cestou do kaple přepaden. Jak moc jsi zraněný?"
"Není to smrtelné, ačkoli to pořádně bolí! Ne, ne, nestrachuj se, jsou to spíše zhmožděniny než rány, a už jsem je ošetřil. Ale obávám se, že jsem tvému koni zlomil nohu. Moc mě to mrzí."
"Viděl jsem ho. Není to tak zlé. Do týdne bude v pořádku. Ale ty – vypadáš vyčerpaně, Merline. Měl bys dostat čas na odpočinek."
"A nemám jej?" Když zaváhal, zvedl jsem obočí. "Tak to vyklop. Co se ti nechce mi říct?"
Ostražitý pohled se změnil v cosi jako úsměv. Ale jeho hlas, náhle formální, zněl zcela bezvýrazně, byl to hlas dvořana, který si není tak úplně jistý – jak se říká –, kterým směrem se jelen vrhne. "Princi Merline, na králův příkaz ti mám vyřídit, že se máš dostavit do jeho komnat. Chce tě vidět, hned jak se ti to bude hodit." Za řeči jeho oko utkvělo na dveřích ve stěně proti oknu. Až do včerejší noci Artuš spal v přístěnku mého pokoje a přicházel a odcházel na můj příkaz. Ralf zachytil můj pohled a teď už se doopravdy usmál.
"Jinými slovy, teď hned," řekl. "Je mi to líto, Merline, ale tento vzkaz mi poslal po komorníkovi. Mohl to nechat na ráno. Předpokládal jsem, že už budeš spát."
"Líto? Čeho? Králové musí někde začít. Odpočinul si už on sám?"
"Ani nápad. Ale konečně se zbavil lidí. Než jsme se vrátili ze svatyně, uklidili královské pokoje. Je v nich."
"Ve společnosti?"
"Pouze s Bedwyrem."
Jinými slovy to znamenalo, že tam kromě jeho přítele Bedwyra je nevelký hlouček komorníků a sloužících, a možná dokonce i pár lidí ještě vyčkávajících v předpokojích.
"Požádej ho, aby mě na pár minut omluvil. Přijdu, hned jak se obléknu. Můžeš mi sem poslat Lleua?"
Ale to nebylo třeba. Se vzkazem by poslán můj sluha a potom mi Ralf, tak přirozeně, jako to dělal dříve, když byl ještě chlapcem, pomohl sám. Stáhl ze mne noční šat, složil jej, a opatrně, s ohledem na mé ztuhlé údy, mi pomohl obléci; pak poklekl, obul mi sandály a zapnul je.
"Den proběhl dobře?" zeptal jsem se.
"Velice dobře. Beze stínu."
"Lot z Lothianu?"
Zvedl zrak a zatvářil se chmurně a pobaveně zároveň. "Na svém místě. Ta záležitost v kapli ho poznamenala… jako nás všechny." Poslední slova zabručel jakoby pro sebe, když sklonil hlavu, aby zapjal přezku na druhém sandálu.
"Mne také, Ralfe," řekl jsem. "Ani já nejsem božím ohněm nedotčen. Jak vidíš. A co Artuš?"
"Ještě pořád létá vysoko v oblacích." Tentokrát byla jeho pobavenost láskyplná. Vstal. "Ale přesto myslím, že už vyhlíží bouře. Ještě pás. Tenhle?"
"Stačí. Děkuji ti. Bouře? Tak brzy? Ovšem, daly se očekávat." Vzal jsem od něho pás a zavázal jej. "Hodláš s ním zůstat, Ralfe, a pomůžeš mu je přestát, nebo považuješ svou povinnost za splněnou?" Ralf strávil posledních devět let v Galavě v zemi Rheged, ve vzdálených končinách, kde Artuš žil nepoznán jako schovanec hraběte Ectora. Oženil se tam se severankou a měl rodinu.
"Po pravdě řečeno, ještě jsem o tom nepřemýšlel," řekl. "Událo se toho mnoho a příliš rychle." Zasmál se. "Jestli s ním zůstanu, je mi jasné, že se budu toužebně ohlížet na ty pokojné dny, kdy jsem neměl na práci nic jiného než provázet na koni ty dva malé čerty – chci říct Bedwyra a krále! A ty? Sotva teď zůstaneš jako poustevník v Zelené kapli? Opustíš svou tvrz a půjdeš s ním?"
"Musím. Slíbil jsem to. Kromě toho mé místo je u něho. Tvoje ne, ledaže by to bylo tvé přání. Mezi námi, my jsme z něho udělali krále, a to je konec první části příběhu. Ty máš teď na vybranou. Ale máš spoustu času na rozmyšlenou." Otevřel mi dveře a ustoupil, abych mohl projít. Zastavil jsem se. "Rozfoukali jsme silný vítr, Ralfe. Podívejme se, kam nás zanese."
"Dáš se nést?"
Zasmál jsem se. "Mám výmluvnou mysl a ta mi říká, že mohu. Pojď, začneme tím, že se dostavíme na jeho předvolání."
V hlavním předpokoji královských komnat bylo ještě pár lidí, ale většinou to bylo služebnictvo, které uklízelo a odnášelo zbytky večeře, kterou král zřejmě právě dojedl. Stráže stály jako sochy u dveří do vnitřních komnat. Na nízké lavici u okna leželo malé páže a tvrdě spalo; vzpomněl jsem si, že jsem je viděl, když jsem tudy šel před třemi dny za umírajícím Utherem. Ulfin, králův osobní služebník a hlavní komorník, tu nebyl. Tušil jsem, kde je. Bude sloužit novému králi s veškerou oddaností, s jakou sloužil Utherovi, ale dnes v noci bych ho nalezl u jeho bývalého pána v klášterním kostele. Muže, který čekal u Artušových dveří, jsem neznal, stejně jako polovinu sloužících; byli to muži a ženy, kteří běžně obsluhovali rhegedského krále v jeho hradu, a teď tu vypomáhali vzhledem k návalu práce, vyvolanému přítomností Nejvyššího krále a slavnostní příležitostí.
Ale všichni znali mne. Když jsem vstoupil do předpokoje, rozhostilo se náhlé ticho a veškerý pohyb se zastavil, jako by je někdo očaroval. Sluha, který nesl talíře vyrovnané po celé paži, ztuhl, jako by uviděl hlavu Gorgony, a na zbledlých tvářích, které se ke mně obrátily, ztuhly rysy obdobně – oči vyvalené a v nich posvátný děs. Zachytil jsem Ralfův pohled, ironický a láskyplný. Čelo složil do varhánků. "Vidíš?" jako by říkal a já lépe porozuměl, proč on sám zaváhal, když vstoupil do mého pokoje s královým vzkazem. Jako můj sloužící a společník mi byl v minulosti nablízku a mnohokrát mě pozoroval při proroctvích a při tom, co lidé nazývají čarováním, a cítil moji moc při práci; ale moc, která plápolala a šlehala v Nebezpečné kapli včera v noci, byla řádově něco úplně jiného. Mohl jsem se jenom domýšlet, jaké pověsti obíhaly po celém Luguvalliu a šířily se rychlostí požáru; bylo jisté, že prostý lid toho dne o ničem jiném

nemluvil. A jako všechny zvláštní příběhy, i tento vyprávěním nabýval.
A tak tedy stáli a zírali. Pokud jde o bázeň, která zmrazila vzduch tak, jako ducha na cestě předchází studený vítr, na tu jsem byl zvyklý. Kráčel jsem mezi zkamenělými lidmi ke královým dveřím a strážný bez vyzvání ustoupil, ale dříve než se komoří dotkl dveří, otevřely se a z místnosti vyšel Bedwyr.
Bedwyr byl tichý snědý chlapec, o měsíc dva mladší než Artuš. Jeho otcem byl Ban, král Benoicu a bratranec bretaňského krále. Oba chlapci byli důvěrní přátelé od dětství, neboť Bedwyr byl poslán do Galavy, aby se naučil válečnému umění od Ectorova mistra výcviku, a zároveň se účastnil vyučování, které jsem pořádal pro "Emryse", jak se tehdy Artušovi říkalo, ve svatyni v Divokém hvozdu. Ukázalo se, že je to člověk velice rozporuplný, rozený válečník a zároveň básník, muž činu, který je stejně doma ve světě fantazie a hudby. Dalo by se říci pravý Kelt, zatímco Artuš, stejně jako můj otec a Nejvyšší král Ambrosius, byl Říman. Mohl jsem očekávat, že v Bedwyrových očích uvidím stejnou posvátnou úctu, vyvolanou událostmi oné podivuhodné noci, jako ve tvářích zde přítomných prostých lidí, ale viděl jsem jenom výslednou radost, jakési prostinké štěstí a pevnou víru v budoucnost.
S úsměvem ustoupil stranou. "Teď je sám."
"Kde budeš spát?"
"Můj otec je ubytovaný v západní věži."
"Tak dobrou noc, Bedwyre."
Ale když jsem vykročil a chtěl projít, zadržel mě. Hbitě se sklonil, vzal mě za ruku, přitiskl ji k sobě a políbil. "Mohlo mě napadnout, že se postaráš, aby všechno dobře dopadlo. Měl jsem strach, pár minut v síni, když Lot se svými šakaly vyvolal ten zrádcovský spor –"
"Tiše!" řekl jsem. Mluvil sice potichu, ale byla tu spousta uší. "To je pro tuto chvíli za námi. Nech to být. A jdi rovnou za otcem do západní věže. Rozumíš?"
V tmavých očích to zajiskřilo. "Král Lot je prý ubytován ve východní věži?"
"Správně."
"Nedělej si starosti. Stejně jako ty mě varoval už Emrys. Dobrou noc, Merline."
"Dobrou noc, a klidný spánek nám všem. Máme jej zapotřebí."
Zazubil se, rychle vysekl pozdravení a šel. Dveře se za mnou zavřely.
Z královských komnat bylo odstraněno vše, co potřeboval nemocný, a z velkého lůžka zmizely karmínové pokrývky. Dlaždicová podlaha byla čerstvě vydrhnutá a naleštěná a lůžko halila nová nebílená prostěradla a pokrývka z vlčích kůží. Křeslo s červeným čalounem a drakem na opěradle, vyvedeným ve zlatě, tam stálo i s podnožkou a vysokou tříramennou lampou hned vedle. Okna byla otevřená do chladné noci pozdního léta a vzduch, který jimi proudil, ohýbal plamínky lamp a vytvářel na nalíčených stěnách podivné stíny.
Artuš byl sám. Stál u okna, jedním kolenem se opíral o židli, která tam stála, lokty na parapetu. Okna nevedla do města, ale do pásu zahrady, který se táhl podél řeky. Hleděl ven do tmy a já měl pocit, že ho vidím pít hlubokými doušky čerstvý a proudící vzduch. Vlasy měl vlhké, jako by si je právě umyl, ale oblečen byl pořád ještě do šatu, který měl na sobě na slavnostech ve dne; byl bílý a stříbrný, s opaskem z velšského zlata posázeným tyrkysy a zapnutým na smaltovanou přezku. Odložil pás s mečem a velký meč Caliburn visel v pochvě na stěně nad lůžkem. Světlo lamp jiskřilo na drahokamech, jimiž byl posázen jílec; smaragd, topas, safír. Odráželo se také od prstenu na chlapcově ruce; Utherův prsten s vyřezaným dračím křížem.
Slyšel mě a obrátil se. Vypadal zjemněle a lehce, jako by větry tohoto dne vanuly skrze něho a zanechaly ho ve stavu beztíže. Pokožku měl bledou a napjatou vyčerpáním, ale živé oči jen zářily. Už teď tu bylo neklamně přítomno tajemno, které halí krále jako plášť. Bylo v jeho vážném pohledu, v tom, jak otáčel hlavu. Už nikdy by se "Emrys" nedokázal skrývat ve stínu. Znovu jsem žasl, jak se nám mohlo podařit po celá ta léta schovávání ve společnosti méně výrazných lidí bezpečně utajit jeho pravou totožnost.
"Přál sis se mnou mluvit," řekl jsem.
"To jsem si přál po celý den. Sliboval jsi, že po tu dobu, co se budu líhnout jako král, mi budeš nablízku. Kde jsi byl?"
"Na doslech, ne-li na dosah. Byl jsem ve svatyni – tedy v kapli – téměř až do západu slunce. Myslel jsem si, že budeš mít napilno."
Nakřáple se zasmál. "Ty tomu říkáš napilno? Je to, jako když tě jedí zaživa. Nebo možná jako když se rodíš… a porod je to náramný! Mluvil jsem o líhnutí, že? Když se zčistajasna dozvíš, že jsi princ, tak je to pěkně tvrdé, ale mezi tím, být princem a být králem, je asi takový rozdíl jako mezi vejcem a jednodenním kuřetem."
"Mohl bys mluvit aspoň o orlím mláděti!"
"Časem, snad. To je ta potíž, samozřejmě. Není čas. Jednu chvíli být nikdo – nějaký panchart neuznaný za syna, šťastný, že se dostal alespoň na doslech nějaké bitvy, doufající, že tam třeba zahlédne samotného krále; pak se párkrát nadechnout jako princ a králův dědic – a vzápětí se sám stát Nejvyšším králem, a s takovými fanfárami, jaké dosud nikdy žádný král neměl. Stále ještě mám pocit, že jsem byl vykopnut po stupních vzhůru na trůn z polohy klečmo na podlaze."
Usmál jsem se. "Víceméně vím, jak se cítíš. Nebyl jsem sice vykopnut ani zpoloviny tak vysoko jako ty, ale zato jsem byl na začátku podstatně níž než ty. Mohl bys teď maličko zvolnit a trochu se vyspat? Zítřek tu bude za chvíli. Chceš něco na spaní?"
"Ne, ne, copak jsem to někdy potřeboval? Usnu hned, jak odejdeš. Merline, mrzí mě, že jsem tě musel pozvat tak pozdě v noci, ale musím s tebou hovořit, a až dosud nebyla příležitost. A zítra taky nebude."
Za řeči odešel od okna a zamířil ke stolu, kde ležely papíry a tabulky. Vzal do ruky pisátko a tupým koncem uhladil vosk. Dělal to duchem nepřítomen, s hlavou skloněnou, takže se mu černé vlasy svezly do čela, světlo lampy klouzalo po obrysu jeho tváře a dotýkalo se černých řas, lemujících sklopená víčka. Oči se mi zamžily. Čas se vrátil. Stál tu

Ambrosius, můj otec, pohrával si s pisátkem a říkal mi: "Když tě bude mít král po boku, může vládnout celému světu…" Nuže, jeho sen se stal konečně skutečností a ten čas nadešel nyní. Mrknutím jsem zaplašil vzpomínky a čekal, až jednodenní král promluví.
"Uvažoval jsem," řekl náhle. "Saská armáda nebyla dočista zničena a nedostal jsem dosud žádnou určitou zprávu o samotném Colgrimovi nebo Badulfovi. Myslím, že oba unikli do bezpečí. Za pár dní se můžeme dozvědět, že nasedli na loď a odpluli, buď přes moře domů, nebo na saská území na jihu. Anebo se mohou prostě uchýlit do divočiny na severu za Valem a doufat, že až shromáždí síly, opět se přeskupí." Zvedl zrak. "Tobě, Merline, nemusím nic předstírat. Nejsem zkušený válečník a není v mých silách posoudit, jak rozhodná to byla porážka nebo jaká je možnost, že se Sasové znovu vzchopí. Radil jsem se, samozřejmě. Svolal jsem v podvečer, když byly slavnosti u konce, rychlou poradu. Obeslal jsem – totiž býval bych rád, kdybys tu byl, ale to jsi byl ještě nahoře v kapli. Coel se také nemohl zúčastnit… jistě víš, že byl raněn; možná že jsi ho viděl? Jaké má vyhlídky?"
"Malé. Víš, že je to starý muž a utržil ošklivou ránu. Než přišla pomoc, hodně krvácel."
"Toho jsem se bál. Šel jsem ho navštívit, ale bylo mi řečeno, že je v bezvědomí a že se obávají zápalu plic… Takže místo něho přišel princ Urgben, jeho dědic, a dál Cador a Caw ze Strathclyde. Byl tu taky Ector a Ban z Benoicu. Prodebatoval jsem to s nimi a všichni říkají jedno: někdo by měl Colgrima pronásledovat. Caw by se měl vrátit na sever, hned jak to bude možné; musí držet vlastní hranici. Urgben musí teď, když je jeho otec král na prahu smrti, zůstat tady v Rhegedu. Takže nám zbývá Lot nebo Cador. Lot to být nemůže, myslím, že v tom se mnou budeš zajedno? Přes jeho přísahu lenní věrnosti tam nahoře v kapli mu zatím nedůvěřuji, obzvlášť když je Colgrim nablízku."
"Souhlasím. Takže pošleš Cadora? O něm jistě žádné pochybnosti nemáš?"
Cador, vévoda z Cornwallu, byl jasným kandidátem. Byl to muž v rozkvětu sil, zkušený válečník a oddaný člověk. Považoval jsem ho kdysi mylně za Artušova nepřítele, měl k tomu totiž opravdu důvod; ale byl to muž soudný a prozíravý, který přes svou nenávist k Utherovi dokázal vidět dál a šel za představou Británie sjednocené proti saskému teroru. Proto podpořil Artuše. A Artuš nahoře v Nebezpečné kapli prohlásil Cadora a jeho syny za dědice království. Takže Artuš odpověděl pouze: "Jak bych mohl?" a na okamžik se zamračil na pisátko. Pak je hodil na stůl a napřímil se. "Otázka je, vzhledem k mému tak čerstvému vůdcovství –" Pak na mě pohlédl a viděl, že se usmívám. Přestal se škaredit a zatvářil se tak, jak ho znám; jeho pohled byl dychtivý, vášnivý, byl to pohled chlapce, ale zároveň pohled muže, který si proklestí cestu veškerému odporu navzdory. Oči mu tančily. "Ano, máš pravdu, jako obvykle. Půjdu sám."
"A Cadora vezmeš s sebou?"
"Ne. Myslím, že se bez něho musím obejít. Po tom všem, co se stalo, po otcově smrti a po tom –" zaváhal – "co se dělo tam v kapli… Má-li dojít k dalšímu boji, musím tam být a postavit se do čela vojska a před zraky všech dokončit, co jsme začali."
Odmlčel se, jako by stále ještě čekal nějakou otázku nebo odpor, ale já nic.
"Myslel jsem, že mi to budeš chtít rozmluvit."
"Ne. Proč? Souhlasím s tebou. Musíš sám prokázat, že tvé vítězství nebylo dílem štěstěny."
"To je přesné." Chvíli uvažoval. "Je těžké vyjádřit to slovy, ale od chvíle, co jsi mě přivedl do Luguvallia a představil mě králi, připadalo mi to – ne tak docela jako sen, ale jako bych byl něčím nástrojem, tak jako my všichni."
"Ano. Vanul silný vítr a všechny nás nesl."
"A teď ten vítr utichl," řekl střízlivě, "a my musíme žít život pouze vlastními silami. Jako by – prostě jako by to všechno byly kouzla a zázraky, a teď ustaly. Všiml sis, Merline, že nikdo z mužů nemluvil o tom, co se dělo nahoře v kapli? Jako by to už patřilo minulosti, jako by to byla nějaká píseň či legenda."
"Je jasné proč. Kouzlo bylo skutečné a příliš silné pro mnohé z těch, kdo byli jeho svědky, ale propálilo se do paměti všech, kteří je viděli, a do paměti lidu, mezi nímž se písně a legendy rodí. Ale to je věc budoucnosti. Jenže my jsme tady a teď a čeká na nás ještě mnoho práce. Jedno je jisté: udělat ji můžeš jenom ty. Proto musíš jít v čele a dělat ji podle svého."
Mladá tvář se uvolnila. Ruce na stole se zploštily, jak se o ně plnou vahou opřel. Poprvé bylo patrno, že je velice unavený a že bylo svým způsobem úlevné vyčkat, až se ho únava zmocní docela, a s ní i potřeba spánku.
"Mohl jsem vědět, že mi budeš rozumět. Chápeš tedy, proč musím jít sám, bez Cadora. Přiznávám, že nebyl nadšený, ale nakonec pochopil. Poctivě řečeno, měl bych ho s sebou rád… Ale tohle je něco, co musím zvládnout sám. Dalo by se říct, že stejně tak pro vlastní klid jako pro klid ostatních. Tobě to mohu říct."
"Potřebuješ sám sebe ujišťovat?"
Lehký úsměv. "Vlastně ne. Ráno budu možná schopen uvěřit všemu, co se na bojišti stalo, a budu vědět, že je to skutečnost, ale teď jako bych se pořád ještě pohyboval na pokraji snu. Řekni mi, Merline, mohu požádat Cadora, aby doprovodil královnu Ygraine, mou matku, z Cornwallu na jih?"
"Není důvod, proč to neudělat. Cador je vévoda z Cornwallu, a tak od Utherovy smrti musí její domov na Tintagelu spadat pod jeho ochranu. Jestliže byl Cador v zájmu obecného prospěchu schopen potlačit svou nenávist vůči Utherovi, musel být už dávno schopen odpustit Ygraine zradu na jeho otci. A teď, když jsi prohlásil jeho syny za dědice království, jsou všechny účty vyrovnány. Ano, pošli Cadora."
Zdálo se, že se mu ulevilo. "Takže je všechno v pořádku. Samozřejmě jsem k ní už vypravil posla se zprávami. Cador by ji mohl potkat na cestě. Do té doby, než bude otcovo tělo dopraveno do Amesbury, kde je pohřbíme, by tam mohli také dorazit."
"Mám tomu rozumět tak, že chceš, abych tělo doprovodil do Amesbury?"
"Chceš-li. Měl bych to udělat já, ale nemohu, a tělo musí mít královský doprovod. Patrně bude líp, když to budeš ty, který jsi ho znal, než já, nováček v královské rodině. Kromě toho má-li být uložen vedle Ambrosia mezi Tančící kameny, měl bys tam být a dohlédnout na zvedání královského kamene a přípravu hrobu. Uděláš to?"

"Samozřejmě. Když budeme postupovat, jak se sluší, bude nám to trvat asi devět dnů."
"Do té doby bych tam měl dorazit také." Náhlý úsměv. "S trochou štěstí. Čekám brzy zprávu o Colgrimovi. Pustím se za ním asi za čtyři hodiny, jen co se rozední. Bedwyr jede se mnou," dodal, jako by to měla být útěcha a pocit jistoty.
"A co král Lot, jestli jsem to dobře pochopil, tak s tebou nejede?"
Odpověděl mi bezvýrazným pohledem a uhlazeným tónem politiků. "Odjíždí také za svítání. Nevrací se domů… to jest do té doby, než zjistím, kam táhl Colgrim. Ne, požádal jsem krále Lota, aby se odebral přímo do Yorku. Domnívám se, že po pohřbu tam přijede královna Ygraine a Lot ji tam může přijmout. Jakmile uzavře sňatek s mou sestrou Morgan, myslím, že ho budu moci považovat za spojence, ať se mi to líbí, nebo ne. A to, co zbývá ještě vybojovat od nynějška do Vánoc, zvládnu bez něho."
"Uvidíme se tedy v Amesbury. A co dál?"
"Caerleon," odpověděl bez váhání. "Jestli to války dovolí, tak se tam vydám. Nikdy jsem jej neviděl a podle toho, co říká Cador, bych tam napříště měl mít hlavní stan."
"Dokud Sasové neporuší dohodu a nezaútočí z jihu."
"Což přirozeně udělají. Takže do té doby. Kéž by nám bůh dopřál čas nejdříve si trochu vydechnout."
"A vystavět novou pevnost."
Rychle vzhlédl. "Ano. Už jsem o tom uvažoval. Budeš u toho?" Pak dodal s náhlou naléhavostí: "Merline, slibuješ, že tu vždycky budeš?"
"Dokud to bude třeba. I když se mi zdá," dodal jsem lehce, "že mladému orlovi rychle rostou křídla." A potom, protože jsem věděl, co je za tou náhlou nejistotou, jsem dodal: "Počkám na tebe v Amesbury a představím tě tvé matce."

KAPITOLA 2

Amesbury je o málo více než vesnice, ale od Ambrosiových časů získalo jistý majestát, jednak jako jeho rodiště, jednak blízkostí velkého monumentu, Tančících kamenů, které stojí na větrné sarumské pláni. Je to spojený kruh obřích kamenů, gigantických Tanečníků, které zde byly prvně vztyčeny v dobách, kam nesahá lidská paměť. Já jsem Tančící obry postavil znovu (způsobem, který lidé vytrvale chápou jako čarodějné umění) jako britský památník slávy a pohřebiště králů. Zde tedy měl Uther odpočívat vedle svého bratra Ambrosia.
Jeho tělo jsme do Amesbury dopravili bez příhod a zanechali je v tamějším klášteře před oltářem kaple, zavinuté do vonných koření a uložené ve vyhloubeném dubu pod purpurovou pokrývkou. U rakve bděla králova stráž, která jeho tělo cestou na jih provázela, a amesburští mnichové a řeholnice se modlili u már. Protože královna Ygraine byla křesťanka, měl být mrtvý král pohřben se všemi obřady křesťanské církve, třebaže se za svého života neobtěžoval podpořit křesťanského boha ani slovem. Dokonce i nyní se na jeho víčkách třpytily zlaté mince, aby měl čím zaplatit převozníkovi, který takovýto poplatek vyžadoval o celá staletí déle než svatý Petr u brány nebeské. Kaple byla zřejmě zbudovaná na místě římské svatyně; byla to podlouhlá stavba z mazanice a proutí, s dřevěnými kůly, které podpíraly deskovou střechu, ale podlahu tvořila nádherná mozaika, vydrhnutá a téměř nepoškozená. Tato mozaika s úponky vinné révy a akantovými listy nemohla žádnou křesťanskou duši urazit; středem kaple se však táhl tkaný koberec, který měl patrně zakrýt některého z nahých pohanských bohů či bohyň, potulujících se mezi hrozny.
Na klášteře bylo patrno, že Amesbury zažívá nový rozkvět. Klášter, to byla sbírka rozmanitých budov, všelijak se choulících kolem nádvoří vydlážděného kočičími hlavami, ale vesměs opravených; opatův dům, který byl uvolněn pro královnu a její doprovod, byl dobře postavený z kamene, měl dřevěné podlahy a při jedné straně krb s komínem. Starosta obce měl také pěkný dům a pospíšil si, aby mi v něm nabídl ubytování, ale vysvětlil jsem mu, že brzy přijede král, načež jsem ho zanechal ve zmatku mimořádných příprav a uchýlil jsem se i se svým služebnictvem do krčmy. Byla malá a velké pohodlí nenabízela, ale bylo tam čisto a podzimní chlad zaháněli vysokými ohni. Hostinský si mě pamatoval z doby, kdy jsem přestavoval Tanečníky; úcta, kterou v něm tento můj výkon vyvolal, stále trvala, takže mi nabídl nejlepší pokoj a k večeři mi slíbil drůbež a skopové zapečené v těstě. Ulevilo se mu, když jsem řekl, že mám s sebou dva služebníky, kteří mě obslouží přímo v pokoji, a vypověděl své kuchtíky s vyvalenýma očima na obvyklá místa ke kuchyňským hořákům.
Sluhové, kteří mě provázeli, patřili Artušovi. V posledních letech, když jsem žil v Divokém hvozdu, jsem se o sebe staral sám, takže jsem žádného vlastního sluhu neměl. Jeden byl malý živý chlapík z Gwyneddu; druhý byl Ulfin, který sloužíval Utherovi. Nebožtík král ho vyvázal z drsné služby a byl na něho laskavý, což mu Ulfin oplatil oddaností. Teď bude patřit Artušovi, ale bylo by kruté upřít Ulfinovi příležitost doprovodit tělo svého pána na poslední cestě, a tak jsem si ho jmenovitě vyžádal. Na můj pokyn šel do kaple s márami a počítal jsem, že ho do pohřbu neuvidím. Mezitím Velšan Lleu vybalil mé truhly, objednal teplou vodu a poslal chytřejšího z podomků hostinského naproti do kláštera se vzkazem ode mne pro královnu, který jí měl být po příjezdu předán. V něm jsem ji vítal a navrhoval jsem, že na ni počkám, dokud si po cestě neodpočine a nepošle pro mne. Zprávy o událostech v Luguvalliu už měla; nyní jsem pouze dodal, že Artuš dosud v Amesbury není, ale na pohřeb včas přijede.
Nebyl jsem v Amesbury, když její družina dorazila. Vydal jsem se k Tančícím obrům, abych se přesvědčil, že je k obřadu vše připraveno; po návratu jsem se dozvěděl, že královnina družina přijela krátce po poledni a že se Ygraine se svými paními ubytovala v opatově domě. Její pozvání jsem dostal, právě když se odpoledne přišeřilo do večera.
Slunce na mračné obloze zapadlo, a když jsem odmítl doprovod a vydal se do nedalekého kláštera pěšky, byla už téměř tma. Noc byla těžká jako pokrývka rakve, na smuteční obloze nezářila jediná hvězda. Vzpomněl jsem si na velkou královskou hvězdu, která plála na obloze při Ambrosiově smrti, a mé myšlenky opět zabloudily ke králi, který ležel v nedaleké kapli mezi mnichy jako truchlícími a mezi strážnými, stojícími vedle már jako sochy. A ještě je tam Ulfin, jediný ze všech těch, kdo viděli krále zemřít, který pro něho plakal.

U brány kláštera mě uvítal komoří. Nikoli klášterní vrátný, ale královnin služebník, královský komoří, kterého jsem znal z Cornwallu. Přirozeně věděl, kdo jsem, a uklonil se velice hluboko, ale všiml jsem si, že naše poslední setkání nepřipomenul. Byl to ten muž, pouze šedivější a ohnutější, který mě uvedl ke královně asi tři měsíce před Artušovým narozením, a ona tehdy slíbila, že svěří dítě do mé péče. Z obavy před Utherovým nepřátelstvím jsem přišel v převlečení a bylo jasné, že komoří ve vysokém princi u klášterní brány teď nepoznal pokorného bradatého "doktora", který tehdy přišel poskytnout královně své rady.
Vedl mě přes nádvoří zarostlé plevelem k velkému doškovému stavení, v němž byla královna ubytovaná. Venku přede dveřmi a tu a tam i na zdi hořely smolné koše, takže chudoba tohoto místa působila ještě nehostinněji. Po mokrém létu vyrazil všude mezi dlažebními kameny plevel a v koutech bujely po pás vysoké kopřivy. A mezi nimi stály dřevěné pluhy a krumpáče bratrů, obalené pytlovinou. Kousek ode dveří stála kovadlina a na hřebíku, zatlučeném do zárubně, visela řada koňských podkov. Před našima nohama se s kvikotem odkutálel celý vrh černých selátek a svině je volala úzkostným chrochtáním zpoza branky z rozbitých prken. Amesburští svatí mužové a ženy byli prostí lidé. Byl jsem zvědav, jak se daří královně.
O ni jsem mít strach nemusel. Ygraine byla vždy dáma, která ví, co chce, a od svého sňatku s Utherem se chovala co nejkrálovštěji – možná ji k tomu vedla právě značná neregulérnost tohoto sňatku. Pamatoval jsem si opatův dům jako skromné stavení, čisté a suché, ale neskýtající žádné pohodlí. Teď se za pár krátkých hodin královnino služebnictvo postaralo o to, aby bylo přepychové. Stěny z neomítnutého kamene byly zakryty závěsy barvy šarlatové, zelené a pávově modré a jedním nádherným východním kobercem, který jsem královně přivezl z Byzance. Dřevěná podlaha byla doběla vydrhnutá a na lavicích podél stěn ležely kožešiny a polštáře. Polena v krbu hořela vysokým plamenem. Z jedné strany krbu stála vysoká židle z pozlaceného dřeva s polštáři z vyšívané vlněné tkaniny a podnožkou se zlatými třásněmi. Proti ní stála jiná židle s vysokým opěradlem a postranicemi s vyřezanými dračími hlavami. Bronzová lampa měla podobu pětihlavého draka. Dveře do opatovy skromné ložnice byly otevřené a za nimi jsem zahlédl lůžko s modrým závěsem a třpytnými stříbrnými třásněmi. Tři čtyři ženy – z toho dvě mladičké dívky – se činily v ložnici a kolem stolu, který byl prostřen k večeři na opačné straně pokoje proti krbu. Pážata v modrém pobíhala s mísami a lahvicemi. Tři bílí ohaři leželi tak těsně u ohně, jak jen si troufli.
Jak jsem vstoupil, pohyb i švitoření ustaly. Všechny oči se upřely ke dveřím. Jedno páže s vinným džbánem v ruce, zastižené kousek ode dveří, se zastavilo, uhnulo a vyvalilo oči, až zasvítilo bělmo. Kdosi u stolu upustil dřevěnou mísu a ohaři se vrhli na rozsypané koláče. Škrabot jejich drápů a žvýkání byly jediné zvuky, které bylo v místnosti na pozadí praskajícího ohně slyšet.
"Dobrý večer," řekl jsem přátelsky. Odpověděl jsem na dívčí pukrlata, vážně jsem se zahleděl na hocha, který sebral dřevěnou mísu a odkopl psy z cesty, a pak jsem se nechal komořím uvést ke krbu.
"Královna –" spustil, když vtom se všechny oči ode mne odvrátily a upřely se na vnitřní dveře, a ohaři, protažení do oblouku a vrtící ocasem, skákali na uvítanou ženě, která mezi nimi procházela.
Nebýt psů a uklánějících se žen, náhodný návštěvník by si mohl myslet, že mě přišla uvítat zdejší abatyše. Žena, která vstoupila, se tak nápadně odlišovala od přepychově zařízeného pokoje, jako se tento pokoj odlišoval od zanedbaného nádvoří. Od hlavy až k patě byla oděna do černého, pouze vlasy jí kryl bílý závoj, jehož konce vzadu splývaly na ramena a měkké záhyby byly připevněné tak, že lemovaly její tvář jako čepec jeptišky. Na rukávech jejího šatu byl lem z jakési šedivé hedvábné látky a na prsou měla safírový kříž, nic jiného pochmurnou černě a bělost smutečního šatu nezmírňovalo.
Naposledy jsem Ygraine viděl velice dávno a předpokládal jsem, že se změnila, ale přesto jsem byl tím, co jsem uviděl, ohromen. Krása přetrvala, byla v liniích tváře, ve velkých temně modrých očích a královském držení těla; ladnost však ustoupila důstojnosti a hubená zápěstí a ruce se mi vůbec nelíbily; a stíny pod očima byly téměř stejně modré jako samotné oči. Toto, nikoli pustošivost času, bylo to, co mnou otřáslo. Všude jsem viděl znamení, která k lékaři mluví až příliš jasně.
Byl jsem tu však jako princ a vyslanec, nikoli jako lékař. Oplatil jsem jí úsměv na uvítanou, sklonil se k její ruce a odvedl ji k vypolštářované židli. Na její pokyn popadl jeden chlapec ohaře za obojky a odvedl je stranou, a ona se usadila a urovnala si sukni. Jedna dívka jí přisunula podnožku a pak se s očima sklopenýma a složenýma rukama postavila za křeslo své paní.
Královna pokynula, abych si sedl a já uposlechl. Někdo přinesl víno a nad pohárem jsme si vyměňovali fráze obvyklé při shledání. Zeptal jsem se, jak se jí daří, ale z čistě formální zdvořilosti, a věděl jsem, že z mé tváře nevyčte nic z toho, co vím.
"A král?" zeptala se konečně. Vyslovila ta slova jakoby z přinucení, jako by se za nimi tajila jakási bolest.
"Artuš slíbil, že přijede. Očekávám ho zítra. Ze severu nepřišly žádné zprávy a tak nevím, jestli došlo k dalším bojům. Nedostatek zpráv tě nemusí znepokojovat; neznamená to nic jiného, než že on sám dorazí tak brzy jako kterýkoliv posel, jehož by byl vypravil."
Přikývla beze stop úzkosti. Buď nedokázala povznést své myšlenky nad vlastní ztrátu, nebo považovala můj klidný tón za prorocké ujištění. "Očekával další boje?"
"Z naší strany to bylo varovné opatření, nic víc. Porážka Colgrimova vojska byla přesvědčivá, ale jak jsem ti napsal, Colgrim sám unikl. Neměli jsme zprávu, kam šel. Artuš považoval za moudřejší postarat se o to, aby se rozprášené saské vojsko znovu nesešikovalo alespoň po tu dobu, co bude na jihu na pohřbu svého otce."
"Je mladý na takové břímě."
Usmál jsem se. "Ale je na ně připraven a je více než schopný. Věř mi, bylo to, jako když sleduješ mladého sokola ve vzduchu nebo labuť ve vodě. Když jsem se s ním loučil, po dvě noci téměř oka nezamhouřil, a přitom byl ve skvělém rozpoložení a těšil se výbornému zdraví."

"To jsem ráda."
Mluvila formálně, bezvýrazně, ale já jí rozuměl. "Smrt jeho otce ho ohromila a zarmoutila, ale jistě pochopíš, Ygraine, že přímo do srdce ho nezasáhla; a pak, tolik toho musel udělat, že to vytěsnilo zármutek."
"Já jsem to štěstí neměla," řekla velice tiše a pohlédla dolů na své ruce.
Chápavě jsem mlčel. Vášeň, která hnala Uthera a tuto ženu k sobě, takže dali v sázku i království, léty nevyhořela. Uther potřeboval ženy tak, jako většina mužů potřebuje jídlo a spánek, a když ho královské povinnosti odvedly od královnina lože, bývalo jeho lůžko málokdy prázdné; ale když byli pohromadě, nikdy neměl žádnou vedle ní, nikdy jí nedal příčinu k lítosti. Král a královna se navzájem milovali onou starodávnou, vznešenou láskou, která přetrvává mládí, zdraví i kompromisní a účelové kroky, jimiž se platí za královský trůn. Dospěl jsem k závěru, že jejich syn Artuš, třebaže byl připraven o postavení královského syna a byl vychován v bezvýznamnosti, měl se v pěstounově domě v Galavě lépe, než by se mu bylo vedlo na otcově dvoře, byť i za přítomnosti krále a královny.
Konečně opět vzhlédla a tvář měla vyrovnanou. "Dostala jsem dopis od tebe i od Artuše, ale chtěla bych toho vědět mnohem více. Vyprávěj mi, co se dělo v Luguvalliu. Když odjel na sever do boje proti Colgrimovi, věděla jsem, že na to není dost zdravý. Tvrdil, že musí do pole, i kdyby se tam měl nechat odnést na nosítkách. A pokud vím, tak to takhle opravdu dopadlo?"
Pro Ygraine "on" z Luguvallia určitě nebyl její syn. Chtěla, abych jí vyprávěl o Utherových posledních dnech, a nikoli příběh o Artušově zázračném příchodu do jeho království. Vyhověl jsem jí.
"Ano. Byl to úžasný boj a on bojoval skvěle. Na bojiště ho přinesli v nosítkách a během celé bitvy ho tam jeho služebníci drželi v té nejhustší vřavě. Na jeho rozkaz jsem přivezl Artuše z Galavy, chtěl ho veřejně uznat, ale Colgrim zaútočil nečekaně, a král musel do bitvy, dřív než to prohlášení stačil udělat. Podržel Artuše u sebe a když viděl, že se chlapcův meč v boji zlomil, hodil mu svůj vlastní. Pochybuji, že Artuš v zápalu boje pochopil význam toho gesta, ale pochopili jej všichni kolem. Bylo to velké gesto, které učinil velký člověk."
Nepromluvila, ale její oči mě odměnily. Nikdo nevěděl lépe než Ygraine, že jsme se s Utherem nikdy neměli v lásce. Ocenění z mých úst bylo něco jiného než dvorské lichotky.
"Potom se král zase usadil v nosítkách a pozoroval, jak jeho syn přenáší boj do nepřátelských šiků a, ač nezkušený, dobývá svůj podíl na úprku Sasů. A tak později, když chlapce konečně představil velmožům a kapitánům, měl polovinu práce už za sebou. Viděli, jak dostal královský meč a viděli také, jak skvěle jej použil. K jisté vzpouře tam ovšem došlo…"
Váhal jsem. Uthera přece zabila právě ta vzpoura; sice jen pár hodin předtím, než by vypršel jeho čas, ale tak jistě jako rána sekerou. A král Lot, který vzbouřence vedl, se má podle smlouvy oženit s Morgan, dcerou královny Ygraine.
Ygraine řekla klidně: "Ach ano, král z Lothianu. Něco jsem o tom slyšela. Vyprávěj."
Jako bych ji neznal! Vylíčil jsem jí, jak to všechno bylo a nic jsem nevynechal. Řvaní vzbouřenců, zradu i náhlou, umlčující smrt krále. Popsal jsem jí, jak byl nakonec Artuš zahrnut ovacemi, třebaže jsem se o roli, kterou jsem v tom sehrál já, zmínil jen letmo: ("Jestliže má skutečně Macsenův meč, je to dar od boha, a má-li Merlina po boku, pak ať uctívá kteréhokoli boha, já jdu za ním!") Nemluvil jsem obšírně ani o scéně v kapli, řekl jsem jí pouze o skládání přísahy, o tom, jak se podrobil Lot a o tom, že Artuš prohlásil Gorloisova syna Cadora za svého dědice.
V této chvíli jí poprvé nádherné oči zasvítily a usmála se. Viděl jsem, že je to pro ni novinka, která zřejmě jaksi zmírňuje její vlastní vinu na Gorloisově smrti. Zřejmě jí to Cador, ať už z jemnocitu, nebo proto, že jsou vůči sobě rezervovaní, sám neřekl. Chopila se svého poháru a stále s úsměvem na rtech pomaličku upíjela, zatímco já vyprávěl dál.
Ještě jedna věc, a to velmi důležitá, by pro ni byla novinkou; ale o té jsem jí neřekl. Tato nevyslovená část příběhu však v mé mysli zřejmě hlasitě křičela, takže když mi vzápětí Ygraine položila otázku, musel jsem nadskočit jako pes po ráně bičem. "A Morgause?"
"Paní?"
"Nemluvil jsi o ní. Jistě oplakává svého otce. Bylo štěstí, že mu mohla být nablízku. On i já máme proč děkovat bohu za její obratnost."
Řekl jsem neutrálně: "Ošetřovala ho oddaně. Jistě jí bude velice chybět."
"Přijede s Artušem na jih?"
"Ne. Odjela do Yorku, za sestrou Morgan."
Ulevilo se mi, když se dále na Morgause nevyptávala a změnila téma – chtěla vědět, kde jsem ubytován.
"V krčmě," řekl jsem, "znám ji z minulosti, když jsem tu pracoval. Je to skromný dům, ale krčmář se snaží, abych měl pohodlí. Nezdržím se tu dlouho." Rozhlédl jsem se po vyhřátém pokoji. "A co ty, paní, jak dlouho tu pobudeš?"
"Jen několik dnů." Jestli si všimla toho, jak jsem přehlížel přepych, jímž byla obklopena, nedala to najevo. Já se obvykle v ženách nevyznám, ale tentokrát jsem si náhle uvědomil, že všechno to bohatství a nádhera sem snesená neslouží královninu pohodlí, ale že tento pokoj byl záměrně zařízen jako scéna pro její první setkání se synem. Rudá a zlatá, vůně a svit voskovic, to byl štít této stárnoucí ženy a čarovný meč.
"Pověz mi –" Řekla to náhle, přímo z hlubin té hlavní starosti, která ji, kromě jiného, tísnila. "Má mi to za zlé?"
Bylo projevem úcty, kterou jsem choval k Ygraine, že jsem jí odpověděl přímo, nepředstíraje, že to není nejpřednější téma, které mi rovněž leží na mysli. "Myslím, že se toho setkání nemusíš bát. Když se dozvěděl, kdo jsou jeho rodiče a čeho je dědicem, lámal si hlavu, proč jste ty a král považovali za správné upřít mu prvorozenství. Nelze mu mít za zlé, že se v první chvíli cítil ukřivděn. V té době už začínal tušit, že je z královského rodu, ale předpokládal, že je – tak jako já – levoboček… Když se dozvěděl pravdu, s radostí přišla i zvědavost. Ale – přísahám, že je to pravda – nedal najevo sebemenší hořkost nebo hněv; toužil pouze vědět proč. Když jsem mu pak vypověděl všechno o jeho narození a pěstounství, řekl – ocituji ti to doslova – ‚Vidím to tak, jak říkáš, že to vidí ona: je-li člověk princem, musí se vždycky řídit nutností. Nevzdala se mne pro nic za nic.‘"

Následovala chvilka ticha. V něm jsem zaslechl ozvěnou slova, která jsem nevyslovil nikdy, leč ve své paměti; řekl je tehdy Artuš na závěr: "Bylo mi lépe v Divokém hvozdu, když jsem si myslel, že matku nemám a jsem tvůj panchart, Merline, než kdybych rok co rok čekal na hradě svého otce, jestli královna porodí jiné dítě, jež mě nahradí."
Její rty se uvolnily, viděl jsem, že si vzdychla. Do tváře se jí vracela barva, hleděla na mne tak, jak hledívala před lety, kdy mě zapřísahala, abych dítě odnesl a ukryl je před Utherovým hněvem. "Pověz mi… jaký je?"
Pousmál jsem se. "Cožpak ti to neřekli, když ti přinesli zprávu o bitvě?"
"Ach ano, řekli. Je vysoký jako dub a silný jako Fionn a vlastnoručně zabil devět set mužů. Vypadá, jako by se vrátil Ambrosius nebo dokonce sám Maximus, meč má jako blesk a v bitvě z něho vychází jas jako z podob bohů při pádu Tróje. A je Merlinovým stínem a duchem a všude za ním běhá veliký pes a on s ním mluví jako s přítelem." Oči jí tančily. "Z toho jsi jistě pochopil, že poslové byli snědí chlapíci z Cornwallu z Cadorova vojska. Ti vždycky raději zpívají balady, než popisují skutečnost. A já chci znát skutečnost."
To chtěla vždycky. A stejně jako ji, i Artuše od dětství zajímala skutečnost. Poezii přenechával Bedwyrovi. Řekl jsem jí, co chtěla. "To poslední tvrzení je téměř pravdivé, ale v opačném smyslu. Nikoli Artuš Merlinovým, ale Merlin je Artušovým stínem a duchem, podobně jako velký pes, který je také skutečný; jmenuje se Cabal a daroval mu ho jeho přítel Bedwyr. Pokud jde o to ostatní, co ti mám povídat? Zítra ho uvidíš sama… Je vysoký, podobá se více Utherovi než tobě, třebaže barvu pleti zdědil spíše po mém otci; oči a vlasy má černé jako já. Je silný, odvážný a vytrvalý – jak ti to tvoji chlapíci z Cornwallu řekli, pouze převedeno do životní velikosti. Je mladistvě horkokrevný a prudký, umí být vznětlivý a domýšlivý, ale pod tím vším se skrývá zdravý rozum a rostoucí schopnost sebeovládání. A pak má ještě něco, co považuji za velkou ctnost. Je ochoten mi naslouchat."
To mi vyneslo další její úsměv a byla v něm skutečná vřelost. "Žertuješ, ale já jsem s tebou zajedno, že je to ctnost! Jaké štěstí, že tě má! Jako křesťanka nemohu věřit ve tvá kouzla – opravdu v ně nevěřím tak jako prostý lid; ale ať je to cokoliv a přichází to odkudkoliv, viděla jsem tvé umění a vím, že je dobré a že jsi moudrý. Věřím, že ať náležíš komukoli, ať tě řídí kdokoliv, je tím, komu já říkám bůh. Zůstaň s mým synem."
"Zůstanu tak dlouho, jak mě bude potřebovat."
Mezi námi se rozhostilo ticho a oba jsme hleděli do ohně. Královniny oči, stíněné dlouhými řasami, se zasnily, tvář se opět zklidnila a upokojila; ale napadlo mě, že je to vyčkávavý klid v hlubinách hvozdu, zatímco nad hlavou praskají větve ve vichru a stromy cítí, jak jimi bouře cloumají až do samotných kořenů.
Po špičkách přišel chlapec, přiklekl ke krbu a naložil na oheň další polena. Plameny se plazily, praskaly a šlehaly. Pozoroval jsem je. I pro mne byla odmlka pouhým čekáním a plameny pouhými plameny.
Chlapec tiše odešel. Dívka vzala z královniny uvolněné ruky pohár a plachým gestem se natáhla pro mou číši. Bylo to hezké děvče, štíhlé jako proutek, s šedivýma očima a světle hnědými vlasy. Hleděla na mne trochu bázlivě a dala si záležet, aby se při odebírání mého poháru nedotkla mé ruky. Odkvapila s prázdnými nádobami. Řekl jsem tiše: "Ygraine, je tu s tebou tvůj lékař?"
Víčka se jí zachvěla. Nepohlédla na mě, ale odpověděla stejně tiše: "Ano. Vždycky cestuje se mnou."
"Kdo je to?"
"Jmenuje se Melchior. Říká, že tě zná."
"Melchior? Ten mladík, s nímž jsem se setkal v Pergamenu, když jsem tam studoval lékařství?"
"Právě ten. A není už tak mladý. Byl u mne, když jsem rodila Morgan."
"Je to dobrý člověk," řekl jsem spokojeně.
Vrhla na mne postranní pohled. Dívka byla stále ještě z doslechu a ostatní ženy se držely na druhé straně místnosti.
"Mělo mě napadnout, že před tebou nic neutajím. Neřekneš to mému synovi?"
Ochotně jsem jí to slíbil. Hned jak jsem ji uviděl, poznal jsem, že je na smrt nemocná. Ale Artuš, který ji nezná a v lékařství se nevyzná, si možná ničeho nevšimne. Na to bude čas později. Teď je doba spíše na začátky než na konce.
Děvče se vrátilo a cosi královně pošeptalo, ta přikývla a vstala. Vstal jsem s ní. Přicházel komoří s jistou obřadností, která dodávala vypůjčené místnosti ještě více královské důstojnosti. Královna se ke mně otočila, zvedla ruku, aby mě pozvala ke stolu, když tu náhle byla scéna přerušena. Odkudsi zvenku sem dolehl vzdálený hlas trubky; pak další, blíže, a ještě jednou, a naráz břinkot podkov a volání blížících se jezdců kdesi za klášterními zdmi.
Ygraine zvedla hlavu a bylo v tom něco z někdejšího vztlaku mládí a odvahy. Stála bez hnutí. "Král?" Hlas měla lehký a svěží. Pokojem se jako ozvěna neslo kol dokola mumlání žen. Dívka stojící vedle královny byla napjatá jako struna. Viděl jsem, jak se svěží ruměnec vzrušení přelévá z její šíje na čelo.
"Pospíšil si," řekl jsem. Můj hlas zněl fádně a pedantsky. Zklidňoval jsem puls na vlastním zápěstí, který se zrychloval, jak sílilo dunění kopyt. Bloude, řekl jsem si, bloude. Ten má teď svoje zájmy. Popustil jsi mu a ztratil jsi ho; je to sokol, který si už nikdy nenechá zakrýt oči čepičkou. Zůstaň pěkně ve stínu, královský proroku; hleď si svých vidin a sni si své sny! Nech ho žít a počkej, až tě bude potřebovat.
Klepání na dveře, rychlá řeč sloužícího. Komoří pospíchá, ale před ním přibíhá chlapec se vzkazem spěšně předaným bez dvorských kudrlinek:
"Když královna dovolí… Přijel král a chce mluvit s princem Merlinem. Teď hned, řekl."
Když jsem odcházel, slyšel jsem, jak v tichém pokoji za mými zády propukla vřava, pážata byla šupem poslána, aby znovu upravila tabuli, přinesla nové voskovice, voňavky a víno; a ženy, kvokajíce a broukajíce jako hejno slepic, spěchaly za královnou do ložnice.

KAPITOLA 3

"Prý je už tady?" Artuš spíše překážel než pomáhal sloužícímu, který mu stahoval zablácené boty. Ulfin se nakonec

přece jen vrátil z kaple; slyšel jsem, jak ve vedlejší místnosti dává příkazy služebnictvu, které vybalovalo Artušovo šatstvo a zařízení. Město venku jako by se vyvracelo ze základů, odevšad doléhal rámus, dusot koní a řízné rozkazy, a všude planuly pochodně. Tu a tam člověk v tom rámusu zřetelně zaslechl vyjeknutí a chichotání děvčat. Ne každý v Amesbury držel smutek.
Král sám tomu nevěnoval pozornost. Konečně se osvobodil od jezdeckých bot a shodil z ramenou těžký plášť. Pohlédl na mě tak, jako by parodoval postranní pohledy, které na mě vrhala Ygraine. "Mluvil jsi s ní?"
"Ano. Právě jsem odtamtud odešel. Už se chystala dát mi večeři, ale teď má, myslím, v úmyslu místo mne nakrmit tebe. Přijela teprve dnes a poznáš, že je unavená, ale trochu si už odpočinula a odpočine si znovu, o to lépe, že tě uvidí. Nečekali jsme tě před rozbřeskem."
"Cézarova rychlost." Zazubil se, neboť citoval jednu z oblíbených vět mého otce; já jako Artušův učitel jsem ji zřejmě poněkud nadužíval. "Jenom já a hlouček ostatních, samozřejmě. Hnali jsme se dopředu. Ostatní přijedou později. Doufám, že do pohřbu dorazí."
"Kdo je na cestě?"
"Maelgon z Gwyneddu a jeho syn Maelgon. Urgbenův bratr z Rhegedu – třetí syn starého Coela, jmenuje se Morien, že? Caw taky nemůže přijet, poslal Ridercha – jsem rád, že neposlal Heuila, nemohu toho nabubřelého chvastouna vystát. Počkej, dále Ynyr a Gwilim, Bors… a z Loidis prý jede Ceretic z Elmetu."
Vyjmenoval ještě několik dalších. Zdálo se, že většina severských králů vyslala syny nebo zástupce; je to pochopitelné vzhledem k tomu, že se na severu pořád ještě potloukají zbytky saského vojska, králové si musí ohlídat vlastní hranice.
Tolik mi řekl Artuš mezi šplouchánímvody, kterou mu na umytí lil sluha. "Bedwyrův otec jel také domů. Vymluvil se na cosi naléhavého, ale mezi námi, myslím si, že chce v mém zájmu spíše dohlédnout na Lota."
"A Lot?"
"Zamířil do Yorku. Z opatrnosti jsem ho dal sledovat. Je skutečně na cestě. Morgan tam ještě je, nebo jela za královnou na jih?"
"Zatím je v Yorku. Ještě je jeden král, o kterém ses nezmínil."
Sluha mu podal ručník a Artuš v něm zmizel, neboť si utíral mokré vlasy. Přidušeným hlasem se zeptal: "Koho máš na mysli?"
"Colgrima," řekl jsem mírně.
Vynořil se zpod ručníku, kůže se mu leskla a oči zářily. Napadlo mě, že vypadá na deset let. "Že se ptáš?" To nebyl hlas desetiletého. Byl to hlas muže, plný výsměšné domýšlivosti, která tam pod rozpustilostí opravdu byla. Nuže, bohové, řekl jsem si v duchu, poslali jste ho tam, nemůže to považovat za přílišné sebevědomí. Ale přistihl jsem se, že se znamenám.
"Ano, ptám se."
Hned zvážněl.
"Bylo to tvrdší, než jsme předpokládali. Dalo by se říct, že druhou půlku bitvy musíme teprve vybojovat. U Luguvallia jsme zničili jejich hlavní sílu a Badulf zemřel na svá zranění. Ale Colgrim vyšel nedotčen a shromáždil kdesi na východě to, co z jejich vojska zbylo. Žádné pronásledování uprchlíků, to nebyl ten případ. Pořádné vojsko, a nadto zoufalci. Kdybychom byli nasadili jen o něco menší sílu, možná by nám byli ukázali, zač je toho loket. Pochybuji o tom, že by byli sami znovu zaútočili – mířili na východní pobřeží a domů; ale na poloviční cestě jsme je dohonili a zaujali postavení na řece Glein. Znáš to tam?"
"Moc ne."
"Je to divoká a kopcovitá země, do hloubi zalesněná a říční údolí se tam vinou z pahorkatiny dolů na jih. Nehodí se pro boj, ale to platilo pro ně jako pro nás. Colgrim sám nám zase unikl, ale teď už nemá nejmenší naději, že by dal na severu dohromady jakékoliv vojsko. Jel na východ; to je taky jeden důvod, proč sem Ban nepřijede, ale byl tak hodný, že dovolil Bedwyrovi, aby se se mnou na jih vrátil." Artuš teď stál klidně, poslušen rukou svého sluhy, který ho oblékal; přes ramena měl novou pláštěnku, pevně spjatou jehlicí. "Jsem rád," řekl stručně nakonec.
"Že je tu Bedwyr? Já také –"
"Ne. Že Colgrim zase unikl."
"Ano?"
"Je to statečný muž."
"Přesto ho budeš muset zabít."
"Já vím. Ale…" Sluha odstoupil a král byl připraven. Oblékli ho do tmavě šedého, pláštěnka měla kožešinový límec a byla bohatě lemovaná kožešinou. Ulfin přinesl z ložnice vyřezávanou truhličku, v níž na výšivce spočíval Utherův zlatý kotouč, znak královské důstojnosti. Rubínky se ve světle zaleskly v odpověď na záři šperků na Artušově rameni a hrudi. Když mu Ulfin truhličku nabídl, zavrtěl hlavou. "Myslím, že teď ne."
Ulfin truhličku zavřel a odešel z místnosti; druhého sloužícího odvedl s sebou. Dveře za nimi zapadly. Artuš na mě pohlédl a jeho pohled byl ozvěnou váhání královnina. "Mám tomu rozumět tak, že mě teď očekává?"
"Ano."
Pohrával si s broží na rameni, píchl se do prstu a zaklel. Pak se s lehkým úsměvem obrátil ke mně: "V minulosti nebylo mnoho takovýchhle situací, že? Jak se člověk vítá s matkou, která ho po porodu odložila?"
"Jak ses vítal s otcem?"
"Sám víš, že to je něco jiného."
"Ano. Chceš, abych tě představil?"
"Chtěl jsem tě o to požádat… Abychom raději šli. Některé situace odkládáním lepší nebudou… Poslyš, víš jistě, že se bude podávat večeře? Od rána jsme nic nejedli."

"Vím to. Když jsem odcházel, běželi pro čerstvé maso." Nadechl se jako plavec, než se potopí do hlubiny. "Tak půjdeme?"
Očekávala ho, stojíc vedle své židle ve světle planoucího ohně. Do tváře se jí vrátila barva a odlesk ohně se mihotal na její tváři a barvil bílý čepec na růžovo. Když zmizely stíny pod očima a záře ohně a lesk očí jí navrátily mládí, byla krásná.
Artuš stanul na prahu. Viděl jsem, jak Ygrainin safírový kříž vysílá modré blesky podle toho, jak se zvedá a opět klesá její hruď. Pootevřela rty, jako by chtěla promluvit, ale dále mlčela. Artuš k ní zvolna kráčel, tak důstojný a strnulý, že vypadal ještě mladší, než byl ve skutečnosti. Šel jsem s ním a v duchu jsem zkoušel nejvhodnější slova pro tuto chvíli, ale nakonec nebylo třeba nic říkat. Královna Ygraine, která v životě čelila horším okamžikům, vzala situaci do svých rukou. Chvíli Artuše pozorovala, jako by mu hleděla přímo do duše, pak se uklonila a řekla: "Můj pane."
Rychle vztáhl ruku, pak obě ruce a pozvedl ji. Vtiskl jí polibek na uvítanou, krátký a formální, a než její ruce pustil, ještě je krátce podržel. Řekl pokusně: "Matko?" Ale takto oslovoval vždy Drusillu, ženu hraběte Ectora. Pak s úlevou: "Paní? Lituji, že jsem nemohl být zde v Amesbury, abych tě přivítal, ale na severu nám ještě stále hrozí nebezpečí. Merlin ti to jistě vylíčil. Ale přijel jsem tak rychle, jak jen to bylo možné."
"Jel jsi rychleji, než jsme mohli doufat. Doufám, že jste byli úspěšní. A že jste nebezpečí, jež nám hrozí od Colgrimova vojska, odvrátili."
"Pro tuto chvíli ano. Když nic jiného, můžeme si oddechnout… a vykonat to, co je nyní třeba vykonat v Amesbury. Cítím s tvým žalem nad ztrátou, paní. Já –" Zaváhal a pak řekl s prostotou, která ji utěšila a jeho posílila: "Nemohu ti předstírat, že truchlím tak, jak bych možná měl. Jako otce jsem ho znal málo, ale po celý život jsem ho znal jako krále, jako silného krále. Jeho lid ho oplakává a já ho oplakávám též, jako jeden z nich."
"Je na tobě, abys lid bránil, tak jako se ho snažil bránit on." Odmlka, v níž znovu vážili jeden druhého. Byla o maličko vyšší. Možná že ji to také napadlo; ukázala mu na židli, kde jsem předtím seděl já, a sama klesla do vyšívaných polštářů. Páže přiběhlo s vínem a nastal všeobecný shon a pohyb. Královna začala hovořit o zítřejším obřadu; odpovídal jí, uvolnil se a brzy se oba cítili lépe. Ale stále ještě byl za uhlazenou výměnou vět cítit nepokoj toho všeho, co leželo mezi nimi nevysloveno; atmosféra byla napjatá, mysl jednoho byla uzavřena před druhým do té míry, že zapomněli na mou přítomnost, jako bych byl jedním ze sluhů, čekajících u prostřeného stolu. Pohlédl jsem tím směrem a potom na dívky a ženy za královnou; všechny měly zrak upřený na Artuše, hltaly ho očima; muži hleděli se zvědavostí a jistou bázní, ženy ke své zvědavosti ještě cosi dodaly, a obě dívky byly vzrušením jako omámené.
Komorník postával ve dveřích. Zachytil můj pohled a vyslal otázku. Přikývl jsem. Přešel místnost a cosi královně pošeptal. S jistou úlevou přisvědčila a povstala, a král s ní. Všiml jsem si, že stůl je teď prostřen pro tři, ale když ke mně komoří přistoupil, zavrtěl jsem hlavou. Po večeři bude hovor plynulejší a budou moci propustit služebnictvo. Bude jim lépe samotným. A tak jsem odešel, přehlížeje Artušův naléhavě prosebný pohled, a zamířil jsem do krčmy poohlédnout se, jestli mi ostatní hosté nechali něco k snědku.
Následující den byl jasný a slunečný, mraky odtáhly kamsi nízko nad obzor a skřivánek zpíval jako na jaře. Jasný den na konci září často nosí mráz a pronikavý vítr – a nikam nepronikne vítr tak ostrý jako na rozlehlou Velkou planinu. Ale den Utherova pohřbu jako by zapůjčilo jaro; teplý vítr, jasné nebe a slunce, zlatící Tančící kameny.
Obřad u hrobu byl dlouhý a obří stíny Tanečníků se pohybovaly se sluncem, až se paprsky propálily přímo doprostřed; bylo snazší hledět k zemi, na hrob, na stíny mraků, kupících se a překonávajících vzdálenosti jako armády, než do středu mezi Tanečníky, kde stáli knězi v ornátech a velmoži ve smutečním bílém šatu s klenoty třpytícími se před očima. Pro královnu tu postavili pavilon. Stála v jeho stínu, vyrovnaná a bledá mezi svými paními, a nejevila známky únavy ani nemoci. Artuš se mnou po boku stál u hrobu.
Konečně bylo po pohřbu. Kněži odešli a po nich král a jeho družina. Kráčeli jsme přes trávník ke koním a nosítkám, a za našimi zády bylo už slyšet, jak tiše dopadá hlína na dřevo. A pak se shora ozval jiný zvuk, který ten první překryl. Zvedl jsem oči. Vysoko na zářijovém nebi bylo vidět šik ptáků, rychlých, černých a malých, švitořících a cvrlikajících cestou na jih. Poslední hejno vlaštovek, odnášejících s sebou léto.
"Doufejme," řekl Artuš tiše, "že to Sasové vezmou jako podnět. Musím to přes zimu zvládnout, připravit sebe i vojáky, než začnou další boje. Kromě toho je tu Caerleon. Nejraději bych tam odjel hned dnes."
Musel ovšem zůstat, jako my všichni, tak dlouho, dokud se v Amesbury zdržovala královna. Po obřadu se odebrala rovnou do kláštera a už se na veřejnosti neobjevila; trávila čas odpočinkem nebo se svým synem. Nakolik to jeho záležitosti dovolovaly, pobýval s ní, zatímco její lidé chystali cestu do Yorku, kam měla odjet, jakmile bude schopna cestovat.
Artuš tajil svou netrpělivost a zaměstnával se vojáky na cvičišti nebo hovorem se svými přáteli a kapitány. Viděl jsem, jak se den ode dne hlouběji noří do díla, jež má před sebou. Já jsem jeho i Ygraine vídal poměrně málo; strávil jsem spoustu času u Tančících kamenů, neboť jsem řídil opětné ukládání královského kamene na královský hrob.
Konečně se, devět dní po Utherově pohřbu, královnina družina vydala na sever. Artuš je sledoval, jak se slušelo, dokud nezmizeli z dohledu po cestě na Cunetio, pak si hluboce oddechl a vytáhl své muže z Amesbury hladce a rychle jako zátku z lahvice. Byl pátý den října a pršelo; měli jsme namířeno – věděl jsem, že k mé újmě – k ústí řeky Severn a přívozem přes ni do Caerleonu, Města legií.

KAPITOLA 4

V místě přívozu je ústí řeky Severn široké, příliv je tam mocný a žene se rychle přes husté červené bahno. Chlapci hlídají dobytek ve dne v noci, neboť v bahně přílivu by se mohlo utopit celé stádo a zmizet jednou provždy. A když se jarní či podzimní příliv spojí s povodní na řece, vzdouvají se takové vlny, jaké jsem viděl v Pergamenu po zemětřesení.

Na jižním břehu je ústí lemováno útesy; severní břeh je močálovitý, ale na dostřel šípu od čáry přílivu je dobře vysychající štěrkový terén, který se zvolna zvedá k lesnaté krajině s duby a sladkými kaštany.
Rozbili jsme tábor na svažitém terénu v závětří lesa. Zatímco jej vojáci stavěli, Artuš si vyjel s Ynyrem a Gwilimem, králi Guentu a Dyfedu, na průzkum, a po večeři seděl ve svém stanu a přijímal starosty z okolních osad. Tísnila se tu spousta místních lidí, kteří chtěli vidět nového mladého krále, mezi nimi i rybáři, kteří nemají žádné domy a žijí na útesech v jeskyních nebo na svých chatrných lodicích. Mluvil s nimi se všemi, přijímal projevy úcty i stížnosti. Po jedné dvou hodinách jsem pohledem požádal o dovolení odejít, dostal je a vyšel jsem na vzduch. Bylo to dávno, co jsem naposledy cítil vůni kopců ve své zemi, a kromě toho se nedaleko odtud nacházelo jedno místo, které jsem už dlouho toužil navštívit.
Byla to kdysi proslulá svatyně Nodense, který je Stříbrorukým Nuathou, v mé zemi však známý jako Llud nebo Bilis, Král Onoho světa, jehož branami jsou duté kopce. To on střežil meč poté, co jsem jej vyzvedl z hrobu, v němž dlouho ležel pod podlahou Mithrova chrámu v Segontiu. Nechal jsem jej v jeho péči v jezerní sluji, jež mu byla zasvěcena, než jsem jej nakonec odnesl do Zelené kaple. I Lludovi něco dlužím.
Jeho svatyně u řeky Severn byla mnohem starší než Mithrův chrám nebo kaple ve hvozdu. Její počátky jsou dávno zapomenuty, nevzpomínají je ani písně či legendy. Původně tam stála na kopci pevnost a je možné, že se tam nacházel kámen či pramen zasvěcený bohu, který pečoval o duše zemřelých. Pak tam bylo objeveno železo a po celou římskou éru se těžilo. Možná že právě Římané prvně pojmenovali toto místo Trpasličí kopec podle malých snědých lidí ze západu, kteří v dole pracovali. Důl je už dávno zavřený, ale jméno přetrvalo stejně jako příběhy o Pradávných; ti byli vídáni, jak se kradou dubovými lesy nebo vycházejí za bouřných či hvězdných nocí v zástupech z nitra země, aby se připojili k průvodu snědého krále, který vyjel ze svého dutého kopce s divokým houfcem duchů a očarovaných duší.
Došel jsem na vrchol kopce za táborem a spustil se dolů mezi roztroušené duby a k potoku dole v údolí. Na cestu mi svítil plný podzimní měsíc. Kaštanové listy, které už padaly a poletovaly vzduchem, klesaly tu a tam tiše na trávu, ale na dubech se listí ještě drželo, a tak to v povětří zvonilo, jak se suché větve mlely a tiše si šeptaly. Země po dešti voněla, plodná a hebká; čas orby, čas česání ořechů, čas pro veverky připravit se na příchod zimy.
Pode mnou se na stinném svahu cosi pohnulo. Tráva se zčeřila, cupy dupy, a už se svistem připomínajícím krupobití se kolem mne rychlostí vlaštovčího letu hnalo stádo jelenů. Byli velice blízko. V měsíčním světle jsem viděl skvrnitou srst a slonovinové výrůstky na paroží. Byli tak blízko, že jsem viděl i vlhký lesk jejich očí. Jeden jelen byl skvrnitý a druhý bílý, skvrny a stříbro, a uháněli lehce jako jejich stíny a rychle jako náhlý poryv větru. Proletěli kolem mne, hnali se mezi ňadry kulatých kopců dolů do údolí a zase vzhůru, kličkujíce mezi duby – a najednou byli pryč.
Říká se, že bílý jelen je kouzelné zvíře a já věřím, že je to pravda. Viděl jsem v životě dva takové, a pokaždé zvěstovali zázrak. I tito dva, pádící ve svitu měsíce jako mraky do stromového šera, byli dílem kouzel a čar. Možná že s Pradávnými obývali kopce, kde byla ještě otevřená brána do Onoho světa.
Přešel jsem potok, vylezl na další kopec a zamířil k troskám na jeho vrcholku. Razil jsem si cestu přes ruiny toho, co vypadalo jako starodávné opevnění, a pak jsem zdolal poslední prudké stoupání. Ve vysoké stěně, porostlé plazivými rostlinami, stála brána. Byla otevřená. Vstoupil jsem.
Ocitl jsem se na posvátném místě, na širokém nádvoří, které se rozložilo po celé šíři plochého vrcholku. Ve stále jasnějším měsíčním světle jsem viděl pás rozbité dlažby prorostlé bylím. Ze dvou stran obklopovaly posvátný okrsek vysoké, nahoře se oddrolující zdi, na druhých dvou stranách stála kdysi rozlehlá stavení, místy ještě teď zastřešená. V tomto světle byl posvátný okrsek velice působivý, střechy a pilíře se v paprscích měsíce rýsovaly v celé své velikosti. Pouze sova, která němě vylétla z jednoho horního okna, připomněla, že posvátný okrsek byl už dávno opuštěn a teď se rozpadá a opět srůstá s kamením kopce.
Téměř vprostřed nádvoří stálo jiné stavení. Štít ve vysoké střeše se přísně vzpínal k měsíci, ale měsíční světlo padalo prázdnými okny ven. Tohle bývala svatyně. Stavení kolem nádvoří, to byly pozůstatky domů pro hosty a nocleháren, v nichž se ubytovávali poutníci a prosebníci; byly tam komůrky bez oken, jaké jsem viděl v Pergamonu, kde lidé spali a doufali, že se dostaví hojivé sny nebo prorocké vidiny.
Kráčel jsem tiše po rozbitém nádvoří. Věděl jsem, co tam najdu; svatyni plnou prachu a studeného vzduchu jako kdysi v opuštěném Mithrově chrámu v Segontiu. Říkal jsem si však, když jsem stoupal po schodech a procházel mezi ještě pevnými dveřními sloupky ústřední síně, že staré bohy, zrozené tak jako duby a tráva a řeky naší krásné otčiny ze vzduchu, bylo možná obtížnější vyhnat než hostující bohy římské. Dlouho jsem věřil, že jeden takový bůh je můj. Možná že je ještě tady, v prázdné svatyni, kterou profukuje noční vzduch a plní ji šumem stromů.
Měsíční světlo, které sem dopadalo horními okny a dírami v rozbité střeše, zalévalo svatyni čistým nelítostným svitem. Mladé stromky, které se uchytily vysoko ve zdivu, se kolébaly v lehkém vánku, takže se stíny i studené světlo v šeré síni pohybovaly a posunovaly. Měl jsem pocit, jako bych stál na dně jakési studně; vzduch, stín a světlo stékaly po těle jako voda, stejně čisté a stejně studené. Mozaika pod nohama, zprohýbaná a nakrčená tam, kde se země pod ní pohnula, se třpytila jako mořské dno, při němž v kolébavém světle pluli podivní mořští živočichové. Zpoza pobořených zdí ke mně doléhal sykot ševelícího listí, jako by se tříštila mořská pěna.
Dlouho jsem tam stál, bez hnutí a mlčky. Tak dlouho, že sem opět připlachtila sova s rozepjatými křídly a zamířila na svůj hrad. Tak dlouho, že vánek znovu utichl a stíny ulehly. Tak dlouho, že se měsíc na obloze posunul za lomenici a delfíni pod mýma nohama zmizeli v šeru.
Nic se nepohnulo a nikdo nepromluvil. Nebyl zde nikdo. Řekl jsem si pokorně, že to nic neznamená. Já, kdysi tak mocný kouzelník a prorok, jsem byl vydatným přílivem vynesen až k boží bráně, a teď padám za odlivu zpět na holý břeh. I kdyby zde byly hlasy, neslyšel bych je. Byl jsem stejný smrtelník jako strašidelný jelen.
Obrátil jsem se k odchodu. A ucítil jsem kouř.
Nebyl to kouř obětní, ale obyčejný kouř z hořícího dřeva a k tomu ještě lehká vůně vařeného jídla. Přicházelo to

odkudsi zpoza zříceniny hostinského domu na severní straně posvátného okrsku. Přešel jsem nádvoří, prošel pod troskami mohutné klenby a veden vůní a odleskem ohně našel jsem cestu k malé komůrce, kde se rozštěkal bdělý pes, a dva lidé, spící u ohně, hned vyskočili.
Byl to muž a chlapec, od pohledu otec a syn; chudí lidé, soudě podle chatrného obnošeného šatu, ale budili dojem, že jsou vlastními pány. V tom jsem se mýlil, ale to se stává.
Hnuli sebou, strach jim dodal na rychlosti. Pes nezaútočil – byl starý a polochromý a měl šedivý čenich a jedno oko bílé –, ale stál na místě a vrčel. Muž byl na nohou dříve než pes a v ruce držel dlouhý nůž; byl nabroušený, blýskal se a vypadal jako obětní nástroj. Chlapec popadl těžké poleno a postavil se cizinci s veškerou bravurou svých dvanácti let.
"Mír s vámi," řekl jsem a opakoval jsem to v jejich jazyku. "Přišel jsem odříkat modlitbu, ale nikdo neodpověděl, a tak když jsem ucítil kouř, šel jsem se podívat, jestli tu bůh drží ještě služebníky."
Obrátil nůž hrotem dolů, ale svíral jej dál v ruce a starý pes vrčel. "Kdo jsi?" zeptal se muž.
"Pouhý cizinec, který tudy projíždí. Často jsem slýchal o proslulé Nodensově svatyni a využil jsem příležitosti, abych ji navštívil. Jsi jejím strážcem, pane?"
"Jsem. Hledáš nocleh?"
"To jsem neměl v úmyslu. Proč? Ještě jej nabízíš?"
"Někdy." Byl opatrný. Chlapec byl důvěřivější, nebo možná když viděl, že jsem neozbrojený, obrátil se a poleno pečlivě položil na oheň. Pes zmlkl, protáhl se ke mně a dotkl se šedivým čenichem mé ruky. Zavrtěl ocasem.
"Je to dobrý pes, a býval divoký," řekl muž, "ale teď je starý a hluchý." Nechoval se už nepřátelsky. Když mě pes očichal, nůž zmizel.
"A moudrý," dodal jsem. Pohladil jsem vztyčenou hlavu. "Je jedním z těch, co vidí vítr."
Chlapec se otočil a vykulil oči. "Vidí vítr?" opakoval muž a díval se na mě.
"Nevíš, že se to říká o psovi s bílým okem? I když je starý a pomalý, vidí, že nepřicházím s úmyslem vám ublížit. Jmenuji se Myrddin Emrys a bydlím na západ odtud, nedaleko Mariduna v Dyfedu. Byl jsem na cestách a teď se vracím domů."
Řekl jsem jim své velšské jméno. Jako všichni lidé, i oni možná slyšeli o kouzelníku Merlinovi a posvátná bázeň je špatným přítelem k ohništi. "Mohu vstoupit dovnitř a chvíli posedět u ohně? Povíš mi něco o svatyni, kterou střežíš?"
Udělali mi místo a chlapec přinesl odněkud z kouta židli. Mými otázkami muž pomalu roztával a začal vyprávět.
Jmenoval se Mog; není to vlastně ani jméno, znamená to pouze tolik co "služebník", ale kdysi žil král, který nepohrdl tímto titulem a zval sám sebe Mog Nuatha. Mužův syn měl jméno ještě velkolepější, po císaři. "Constant bude služebníkem po mně," řekl Mog a vyprávěl s pýchou a touhou o velké době svatyně, kdy ji – pouhé půlstoletí před odchodem posledních legií z Británie – pohanský císař přestavěl a nově vybavil. "Ještě dávno předtím sloužil v této svatyni Mog Nuatha s celou rodinou," dodal Mog. Ale teď je tu pouze on sám a jeho syn; jeho žena byla právě mimo domov, odešla ráno na trh a noc stráví u své nemocné sestry ve vsi.
"Zbylo tu jen to místo, a to je všechno," bručel muž. "Tamhle z té zdi je vidět na řeku, když jsme spatřili čluny, poslal jsem chlapce, aby se šel podívat. Povídal, že je to vojsko, i s mladým králem –" Nedořekl a zahleděl se přes oheň na můj prostý šat a pláštěnku. "Ty přece nejsi voják? Patříš k nim?"
"Ne na to první, ano na to druhé. Jak vidíš, voják nejsem, ale ke králi patřím."
"A co jsi tedy? Nějaký tajemník?"
"Asi tak."
Pokýval hlavou. Chlapec, soustředěně naslouchající, seděl se zkříženýma nohama i se psem u mé židle. Jeho otec se zeptal: "Jaký je ten mladík, kterému prý král Uther podal svůj meč?"
"Je mladý, ale hotový muž a dobrý voják. Dokáže vést vojsko a je dost rozumný, aby naslouchal starším."
Opět pokýval hlavou. Takové řeči a naděje v moc a slávu pro tyto lidi nic neznamenají. Prožijí celý svůj život na takovémto osamělém kopci, jednostranně soustředěni na přítomnost; to, co se děje za jejich duby, se jich netýká. Toto posvátné místo nikdy nikdo útokem nevzal. Položil jednu jediou otázku, která v očích těch dvou měla smysl: "Je ten mladý Artuš křesťan? Zboří chrám ve jménu toho módního boha, anebo bude ctít to, co bylo předtím?"
Odpověděl jsem mu klidně a tak pravdivě, jak jsem uměl: "Korunovat ho budou křesťanští biskupové a poklekne před bohem svých rodičů. Ale pochází z této země a zná tedy bohy této země i lid, který jim na kopcích, u pramenů a při brodech stále ještě slouží." Na široké polici proti ohništi jsem si všiml řady pečlivě vyrovnaných předmětů. Viděl jsem podobné věci v Pergamonu a na jiných místech, kde docházelo k zázračným uzdravením; byly to obětiny přinesené bohům; vymodelované části lidského těla nebo vyřezané sošky zvířat či ryb, tlumočící prosbu nebo poděkování.
"Uvidíš," řekl jsem Mogovi, "že toto vojsko projde a nikomu neublíží. A i kdyby sem někdy přišel král osobně, pronesl by modlitbu k bohu a přinesl mu oběť. Tak jako jsem to udělal já."
"To je správná řeč," řekl náhle chlapec a v úsměvu ukázal bílé zuby.
Usmál jsem se na něho a spustil dvě mince do natažené dlaně. "Pro svatyni a její služebníky."
Mog cosi zabručel a chlapec Constant vyskočil a běžel ke skříni v koutě. Vrátil se s koženou lahvicí a podal mi pohárek. Mog zvedl ze země svůj pohár a chlapec nám nalil. "Na zdraví," řekl Mog. Také jsem mu popřál a napili jsme se. Byl to nápoj z medu, sladký a silný.
Mog se opět napil a rukávem si utřel ústa. "Ptal ses na staré časy a my jsme ti o nich řekli, jak nejlépe jsme uměli. Teď nám pověz ty, pane, co se dělo tam na severu. Doslechli jsme se jen o bitvách, o umírání králů a nástupu nových. Je pravda, že Sasové odtáhli? Je pravda, že král Uther Pendragon po celý ten čas prince schovával? A že ho předvedl, nečekaně, jako když hrom udeří, tam na bitevním poli, a on tím kouzelným mečem, který zpíval a pil krev, pobil na čtyři sta saských bestií?"
A tak jsem ještě jednou vyprávěl, jak to bylo, zatímco chlapec pokojně přikládal na oheň a plameny plivaly a skákaly a ozařovaly pečlivě vyrovnané obětiny na polici. Pes zase usnul s hlavou na mé noze a nahříval si hrubý kožich u ohně.

Za řeči jsme si podávali láhev a medovina v ní klesala, až nakonec začal oheň skomírat, polena se rozpadla na popel a já zakončil své vyprávění Utherovým pohřbem a Artušovým záměrem připravit Caerleon na jarní tažení.
Můj hostitel obrátil láhev dnem vzhůru a zatřásl jí. "Je prázdná. Ještě nikdy v noci neposloužila líp. Děkuji ti, pane, za novinky. Žijeme tady nahoře po svém, ale ty víš, protože jsi uprostřed dění, že to, co se odehrává tam někde v Británii, dopadne někdy bolestně a těžce i na malé a vzdálené osady." (Mluvil o Británii jako o cizí zemi, na sto mil vzdálené od jeho pokojného útočiště.) "Budeme se modlit, abys měl pravdu, pokud jde o nového krále. Můžeš mu říct, jestli se někdy dostaneš do takové blízkosti, abys s ním mohl promluvit, že dokud bude oddaný své zemi, pak tady má dva muže, kteří jsou i jeho služebníky."
"Řeknu mu to." Vstal jsem. "Děkuji ti za přátelské přijetí a za medovinu. Mrzí mě, že jsem tě připravil o spánek. Půjdu, aby ses mohl vyspat."
"Kam bys teď chodil? Za chvíli bude svítat. Ve tvém kvartýře je určitě zamčeno, to je jistá věc. Nebo nocuješ ve vojenském táboře? Jestli nemáš poznávací znamení přímo od krále, tak tě tam hlídka nepustí. Raději zůstaň tady. Ne –" řekl, když jsem se chystal odporovat – "jednu světnici pořád udržujeme jako za starých časů, když sem lidi přicházeli z široka daleka, aby si tu nechali něco zdát. Lůžko je dobré a místnost suchá. V mnoha krčmách bys našel horší. Prokaž nám tu čest a zůstaň."
Váhal jsem. Chlapec na mě kýval, oči zářící, a pes, který vstal, když jsem vstal já, zavrtěl ocasem, kňučivě zeširoka zívl a protáhl ztuhlé přední tlapy.
"Ano, zůstaň," žadonil chlapec.
Viděl jsem, že vyhovím-li jim, bude to pro ně hodně znamenat. Navrátí to tomuto místu něco z dávné posvátnosti; host v hostinském domě, tak pečlivě zametaném a větraném pro poutníky, kteří už nepřicházejí.
"Rád zůstanu," řekl jsem.
Constant se rozzářil, strčil pochodeň do hromady popela a držel ji tam, dokud nevzplanula. "Tak pojď tudy."
Šel jsem za ním, zatímco se jeho otec znovu zavrtal do pokrývek u ohniště; pak pronesl starodávná slova, jaká se říkají na místech, kde se lidé zázračně uzdravují:
"Spi dobře, příteli, možná že ti Bůh sešle nějaký sen."
Sen přišel, ať už jej seslal kdokoliv, a byl pravdivý.
Zdálo se mi o Morgause, kterou jsem před nedávném vypudil od Utherova dvora v Luguvalliu a odeslal ji s doprovodem, jenž ji měl přepravit s bezpečnou obřadností přes vysoké Penniny a dále na jihovýchod do Yorku, kde dlela její nevlastní sestra Morgan.
Ten sen byl přerušovaný, bylo to, jako bych za špatného počasí občas na okamžik zahlédl mezi plujícími mraky vrcholek hory. Právě takové bylo počasí ve snu. Viděl jsem celou společnost poprvé večer po deštivém a větrném dnu, kdy jemný déšť, padající po větru, změnil kamenitou cestu v kluzkou blátivou stezku. Zastavili se na břehu řeky, vzduté deštěm. Nepoznal jsem to místo. Cesta vedla dolů k řece v místě, kde měl být mělký brod, ale teď se tam valily spousty bílé vody, třištící se a pěnící kolem ostrova, který vodstvo rozrážel jako plující loď. Nikde nebyl v dohledu dům, ba ani jeskyně. Na druhém konci brodu se cesta vinula východním směrem mezi vodou nasáklými stromy, pak vzhůru mezi rozvlněnými úpatími kopců a dál k vysokým horám.
Protože se rychle šeřilo, zdálo se, že společnost bude muset strávit noc tady a počkat, až voda opadne. Velící důstojník to Morgause patrně vysvětloval; neslyšel jsem, co říká, ale vypadal rozhněvaně a jeho kůň z únavy hryzl uzdu. Tušil jsem, že tuto trasu nevybral on: obvykle se z Luguvallia jezdí po cestě mezi vřesovišti, která v Brocavu opouští silnici mířící na západ a překračuje hory u Verterae. Tato cesta je zpevněná a pečlivě udržovaná a společnost by při ní nalezla i místo na odpočinek, takže pro vojáka byla samozřejmou volbou. Místo toho museli jet po staré kopcovité cestě, která se větví jihovýchodně od rozcestí pěti cest nedaleko tábora na řece Luně. Nikdy jsem tudy nejel. Tato cesta nebyla vůbec udržovaná. Vedla údolím Dubglasu a přes vysoká vřesoviště a dále pak přes hory průsmykem, který tvoří koryta řek Tribuit a Isara. Lidé jej nazývají Penninské sedlo; v minulosti zde Římané udržovali opevnění a na cestách se hlídkovalo. Je to divoká země a dodnes tam mezi vzdálenými vrcholky a útesy nad stromovou hranicí žijí v jeskyních Pradávní. Jestliže tohle byla cesta, kterou si Morgause skutečně přála jet, pak jsem se pouze mohl ptát proč.
Mraky a mlha; déšť v dlouhých šedivých provázcích; vzdutá řeka doráží oblouky vln na naplavené dřevo a naklánějící se vrby na ostrůvku. Pak padne tma a scénu pohltí propast času.
Znovu jsem je uviděl, když se zastavili kdesi vysoko v průsmyku; z pravé strany lemovaly cestu útesy s převislými stromy, zleva byla vyhlídka na svažující se les, řeku vinoucí se dole v údolí a kopce za ní. Zastavili se u milníku nedaleko hřebene. Tady odbočovala stezka dolů do vzdálené doliny, kde se objevilo světlo. Morgause na ně ukazovala a spor zřejmě pokračoval.
Ještě pořád jsem nic neslyšel, ale příčina sporu byla jasná. Důstojník vyrazil a zařadil se po bok Morgause, naklonil se v sedle a prudce se s ní přel; ukazoval nejprve na milník a pak na cestu před sebou. V opožděném paprsku ze západu se objevilo, leptáno stínem na kameni, jméno OLICANA. Neviděl jsem vzdálenost, kterou milník udával, ale bylo jasné, co důstojník říká: že by bylo bláznovstvím připravit se o pohodlí, které je zcela jistě čeká v Olicaně, a doufat, že najdou ubytování v onom vzdáleném domě v údolí, pokud vůbec znamená to světlo dům. Jeho muži, tísnící se opodál, stáli zjevně na jeho straně. Ženy vedle Morgause ji pozorovaly plny úzkosti, dalo by se říci s prosbou v očích.
Po chvilce Morgause s rezignovaným gestem ustoupila. Družina se znovu seřadila. Ženy ji s úsměvem obklopily. Ale neujeli ani deset kroků, když jedna z žen pronikavě vykřikla; poté Morgause sama upustila otěže na koňskou šíji, rozhodila delikátně ruce, jako by hledala pomoc, a zakymácela se v sedle. Někdo znovu vykřikl. Ženy se shlukly kolem ní. Důstojník se obrátil, pobídl koně, který se zařadil vedle jejího, a vztáhl ruce, aby zachytil padající tělo. Zhroutila se mu do náručí a zůstala bezvládně ležet.
Nezbylo než přijmout porážku. Za pár minut celá společnost harcovala po cestě dolů ke vzdálenému světlu v údolí.

Morgause, pevně zabalená do své velké pláštěnky, spočívala bezvládně v mdlobách v důstojníkově náručí.
Ale já, který jsem, když jde o kouzelnice, obezřetný, jsem věděl, že bdí, zavrtaná do huňaté kožešinové kápě, a na rtech má svůj malý vítězoslavný úsměv, zatímco ji Artušovi vojáci vezou do domu, k němuž je vedla z důvodů, jež znala jen ona sama, a v němž hodlala setrvat.
Když se mlha, halící moje vidění, zvedla příště, viděl jsem pěkně zařízenou ložnici s pozlaceným lůžkem, červenými pokrývkami a ohřívadlem s rudými uhlíky, které vrhaly světlo na ženu spočívající na polštářích. U Morgause byly její ženy, tytéž, které o ni pečovaly v Luguvalliu – mladé děvče jménem Lind, jež tehdy přivedlo Artuše do lože své paní, a stařeny, které prospaly noc omámené drogou. Lind byla bledá a unavená; vzpomněl jsem si, že ji Morgause, když jsem ji rozzuřil, zbičovala. Obsluhovala svou paní ostražitě, se sevřenými rty a sklopenýma očima, zatímco stařena, celá ztuhlá dlouhou jízdou v mokru, se pomalu věnovala svému a přitom brblala; vrhala však kradmé pohledy na svou paní, aby se ujistila, že si jí nevšímá. Morgause sama nejevila žádné známky nemoci, ba ani únavy. Nic takového jsem ostatně nečekal. Ležela v karmínových poduškách, štěrbinami zelenozlatých očí hleděla skrze stěny ložnice na cosi vzdáleného a příjemného a na rtech jí hrál stejný úsměv, jaký jsem viděl té noci, kdy vedle ní ležel spící Artuš.
Tady jsem se zřejmě probudil, vytržen ze sna nenávistí a úzkostí, ale bůh nade mnou dál držel ochrannou ruku, protože jsem znovu usnul a vrátil se do stejného pokoje. Zřejmě později, mezitím uplynul nějaký čas; možná i dny; tolik času, kolik jej potřeboval Lot, král Lothianu, aby přestál oslavy v Luguvalliu, shromáždil své vojsko a vydal se jihovýchodním směrem, toutéž křivolakou cestou do Yorku. Jádro jeho vojska šlo jistě do Yorku přímo, ale on s malou skupinkou rychlých jezdců spěchal na místo, kde měl schůzku s Morgause.
Teď bylo jasné, že schůzka byla předem domluvena. Dříve než odjela ode dvora, poslala mu zřejmě vzkaz a pak nutila svůj doprovod k pomalé jízdě, aby získala čas, a nakonec předstíranou nemocí docílila toho, že museli požádat o útočiště v soukromém domě nějakého přítele. Domníval jsem se, že jsem pochopil její plán. Když se jí nepodařilo zajistit si moc svedením Artuše, nějak přiměla ke schůzce Lota a teď bude chtít svými čarodějnými uskoky získat jeho přízeň, aby si zajistila dobré postavení na dvoře své sestry, Lotovy budoucí královny.
V příštím okamžiků se sen změnil a já viděl, jakých triků používá; myslím, že to jsou svého druhu kouzla, ale taková, jaká umí používat každá žena. Opět ložnice s ohřívadlem, vydávajícím světlo a teplo, a vedle něj na nízkém stolku víno a jídlo na stříbrných mísách. Morgause stojí vedle ohřívadla a růžová záře si pohrává s jejím bílým šatem a smetanovou pokožkou a jiskří v dlouhých lesklých vlasech, splývajících v praménících meruňkového světla až do pasu. I já, ač jsem si ji ošklivil, jsem musel přiznat, že je velice krásná. Zelenozlaté oči s hustými zlatistými řasami byly upřené na dveře. Byla sama.
Dveře se otevřely a vstoupil Lot. Král Lothianu byl vysoký snědý muž s mohutnými rameny a žhoucíma očima. Měl rád šperky, na pažích se mu třpytily náramky, na prstech prsteny a do řetězu na jeho hrudi byl vsazený citrin a ametyst. Na rameni, kde se jeho dlouhé černé vlasy dotýkaly pláštěnky, měl nádhernou jehlici z granátů a umně zpracovaného zlata v saském stylu. Dosti pěknou na to, pomyslel jsem si, aby to byl dar od samotného Colgrima. Ve vlasech a na pláštěnce ulpěly krůpěje deště.
Mluvila Morgause. Nic jsem neslyšel. Pouhá vidina pohybu a barev. Neudělala žádné gesto na uvítanou a on zřejmě nic takového neočekával. Nebyl nikterak překvapený, že ji vidí. Něco prohodil, jen krátce; pak se sklonil ke stolu, vzal stříbrný džbán a lil víno do poháru s takových chvatem a tak neopatrně, že červená tekutina vyšplíchla na stůl a na podlahu. Morgause se zasmála. Lot jí neodpověděl úsměvem. Napil se zhluboka, jako by to potřeboval, a pak hodil pohár na zem; obešel ohřívadlo a velkýma rukama, na nichž zanechala stopy jízda a bláto, popadl její roucho u výstřihu a roztrhl je, obnaživ tak její tělo až do pasu. Pak si ji přitáhl, přitiskl svá ústa na její a přímo ji hltal. Neobtěžoval se zavřít dveře. Viděl jsem, že se pootevřely ještě trochu více a bledá Lind, vylekaná nepochybně rachotem poháru hozeného na zem, nahlédla dovnitř. Stejně jako Lot ani ona nebyla nikterak překvapena tím, co vidí, ale patrně ji polekala Lotova náruživost, neboť váhala, má-li běžet své paní na pomoc. Pak ale uviděla, tak jako jsem to viděl já, jak polonahé tělo zvláčnělo a přivinulo se k tělu muže a ženské ruce zajely do vlhkých černých vlasů. Roztržený šat se svezl a ležel zmuchlaný na podlaze. Morgause něco řekla a zasmála se. Muž ji znovu sevřel. Lind se stáhla a dveře se zavřely. Lot Morgause obrátil čelem k lůžku a sám k němu udělal čtyři dlouhé kroky.
Opravdová kouzla a čáry. I jako znásilnění by to bylo bleskové; ale jako svedení to bylo rekordní. Můžete si myslet, že jsem naivní nebo hlupák, nebo co chcete, ale zpočátku jsem si ve snovém oparu říkal, že tu zapracovalo nějaké kouzlo. Neurčitě jsem si pomyslel, že mu hodila něco omamujícího do vína. Pohár kouzelnice Kirké změnil Odysseovy muže v říjné vepře. Teprve o hodnou chvíli později, když muž vyndal ruku zpod pokrývek a povytáhl knot lampy, a žena, omámená milováním a dřímotou, se posadila, s úsměvem se opřela o červený polštář a přitáhla si kožešinovou pokrývku, jsem začal tušit pravdu. Přes hromadu vlastních odhozených šatů zamířil ke stolku, nalil si další pohár vína, vypil jej, znovu jej naplnil a odnesl Morgause. Pak se zase vrátil k ní do lože, opřel se zády o čelo lůžka a začal mluvit. Ona, zpola sedící a zpola ležící proti němu, pokyvovala a odpovídala, vážně a dlouze. Za řeči se jeho ruka svezla a polaskala její ňadra; udělal to téměř bezmyšlenkovitě, což bylo u muže, jako je Lot, zvyklého na ženy, přirozené. Ale Morgause, panna s rozpuštěnými vlasy a cudným hláskem? Morgause laskání nevnímala o nic víc než on. Teprve nyní, zasažen tak, jako když se šíp zabodne hluboko do štítu, jsem pochopil, jaká je pravda. Byli zde už dříve. Znali se důvěrně. Lot ji měl ještě předtím, než ležela s Artušem, a to mnohokrát. Byli jeden na druhého tak zvyklí, že se mohli na loži k sobě vinout nazí a přitom věcně a naléhavě hovořit… O čem?
Zrada. To bylo přirozeně to první, co mě napadlo. Zradit Nejvyššího krále, kterého měli oba z různých důvodů příčinu nenávidět. Morgause, odedávna žárlivá na nevlastní sestru, která musela vždycky mít přednost, Lota obléhala tak dlouho, až ho dostala do svého lože. Musí se počítat s tím, že měla i jiné milence. Pak se Lot v Luguvalliu pokusil získat moc a neuspěl. A Morgause, která neodhadla sílu a shovívavost, jež Artuše povedou k tomu, aby ho přijal zpět mezi své spojence, se ve vlastní zoufalé hře o moc vrhla na samotného Artuše.

A nyní? Svým způsobem se v kouzlech vyzná. Je možné, že ví to, co vím já, totiž že v onom nočním incestu s Artušem počala. Potřebuje manžela, a kdo by byl vhodnější než Lot? Dá-li se přesvědčit, že dítě je jeho, může Morgause připravit nenáviděnou sestru o manžela i o království a postavit hnízdo, kde by v bezpečí snesla kukaččí vajíčko.
Zdálo se, že se jí to podaří. Když jsem je opět uviděl v oparu svého snění, oba se smáli; ona vysvobodila své tělo z pokrývek, seděla na kožešinách před karmínovými závěsy u hlavy lože a růžovozlaté vlasy jí splývaly po zádech jako hedvábný plášť. Hruď měla obnaženou a na hlavě jí seděla Lotova královská korunka z bílého zlata, v níž se třpytily citriny a mléčně modré perly ze severských řek. Jasné oči, úzké jako oči předoucí kočky, se jí leskly, a muž se s ní smál, když zvedl pohár a pil; vypadalo to tak, že jí připíjí.
Když jej zvedal, pohár se zakymácel a víno vyšplíchlo přes okraj a potřísnilo její ňadra jako krev. Usmála se, neutřela je však a král se k ní se smíchem naklonil a vysál je z jejích ňader.
Kouř v mém snu houstl. Cítil jsem jej, jako bych byl přímo v místnosti u ohřívadla. Pak jsem se milosrdně probudil do chladné a klidné noci, ale noční můra mi stále ještě lpěla na kůži jako pot.
Na nikoho by tato scéna nepůsobila pohoršlivě, kromě mne, neboť jsem je znal; děvče bylo krásné a on byl pěkný chlap, a když byli milenci, mělo děvče právo pokukovat po koruně. V té scéně nebylo nic pohoršlivějšího než v tuctech podobných scén, jaké člověk vidí v křoví za letní noci nebo o půlnoci doma v síni. Avšak na koruně, i na takové, jako je Lotova, je cosi posvátného; je symbolem tajemství a poutem mezi bohem a králem, mezi králem a lidem. Vidět korunu na hlavě té prostopášnice, zatímco hlava králova, zbavená tohoto odznaku královské důstojnosti, je pod ní skloněná jako hlava pasoucího se dobytčete, to bylo rouhačství, něco jako plivnutí na oltář.
A tak jsem vstal, ponořil hlavu do vody a své vidění smyl.

KAPITOLA 5

Když jsme příštího dne o polednách dorazili do Caerleonu, vysoušelo jasné říjnové sluníčko půdu a v závětří zdí a domů ležela indigově modrá jinovatka. Olše na břehu řeky s černými větvemi, ověšenými žlutými mincemi listů, vypadaly vesele a pokojně jako výšivka na pozadí bledé oblohy. Suché listí, ještě ojíněné mrazem, chrupalo a šustilo pod kopyty našich koní. Od táborových kuchyní se nesla vzduchem vůně čerstvého chleba a pečeného masa a naléhavě mi připomněla mou návštěvu zde s Tremorinem, hlavním stavitelem, který přebudoval tábor pro Ambrosia a zapracoval do svých plánů nejlepší kuchyně v zemi.
Řekl jsem to svému společníkovi – byl to Caius Valerius, můj starý známý – a on souhlasně zabručel.
"Doufejme, že král najde čas na jídlo, než začne s inspekcí."
"Myslím, že v tom se na něho můžeme spolehnout."
"No bodejť, vždyť ještě roste." Řekl to s jakousi shovívavou pýchou, bez nejmenšího náznaku blahovůle. Od Valeria to potěšilo; byl to veterán, který bojoval s Ambrosiem u Kaerconanu a potom s Utherem; a byl také jedním z kapitánů, kteří se s Artušem zúčastnili bitvy na řece Glein. Jestliže muži jeho ražení mladého krále respektují a mají k němu jako k vojevůdci důvěru, pak jsem svůj úkol opravdu splnil. Toto pomyšlení nebylo spojeno s pocitem nějaké ztráty nebo zmaru, ale s pokojnou úlevou, která mi byla nová. Pomyslel jsem si: stárnu.
Uvědomil jsem si, že se mě Valerius na něco ptal: "Promiň, zamyslel jsem se. Co jsi říkal?"
"Ptal jsem se, jestli se tu zdržíš do korunovace."
"Myslím, že ne. Možná, že mě tu král bude chvíli potřebovat, jestli se pustí do přestavby. Doufám, že po Vánocích budu moci odjet, ale na korunovaci se vrátím."
"Jestli nám Sasové dovolí uspořádat ji."
"Je to tak. Nechat ji na svatodušní svátky by se mi zdálo trochu riskantní, ale záleží to na biskupech a bude moudřejší, když jim král nebude odporovat."
Valerius zabručel. "Možná že když si to budou přát a pořádně se pomodlí, tak pánbůh kvůli nim jarní ofenzivu zdrží. Tak svatodušní svátky… Nezdá se ti, že doufají v další oheň nebeský?" Pohlédl na mě úkosem. "Co ty na to?"
Náhodou jsem znal legendu, na niž narážel. Od té doby, co v Nebezpečné kapli vzplál bílý oheň, vyrukovali křesťané s vlastním příběhem, totiž že kdysi o svatodušních svátcích byl z nebes seslán oheň na vyvolené služebníky jejich boha. Nepovažoval jsem za potřebné přít se s takovýmto výkladem toho, co se v kapli stalo; bylo třeba, aby křesťani, jejichž moc rostla, přijali Artuše jako svého bohem vyvoleného vojevůdce. Kromě toho, pokud vím, měli pravdu.
Valerius stále ještě čekal na mou odpověď. Usmál jsem se. "Jenom tolik, že vědí-li, čí ruka oheň seslala, pak toho vědí víc než já."
"Jo, jo, to je pravděpodobné." Tón, jímž to řekl, byl trochu posměšný. Valerius měl sice té noci, kdy Artuš vyzvedl meč z ohně v Nebezpečné kapli, posádkovou službu v Luguvalliu, ale jako každý jiný slyšel i on, co se tam dělo. A jako každý jiný před tím uhýbal. "Tak ty nás po Vánocích opustíš? Můžeme vědět, kam máš namířeno?"
"Pojedu do Mariduna. Už je to pět – ne, šest roků, co jsem tam nebyl. Dlouhá doba. Rád bych se přesvědčil, že je všechno v pořádku."
"Na korunovaci se ale určitě vrať. Tady se o svatodušních svátcích budou dít velké věci. Byla by škoda zmeškat je."
Do té doby, říkal jsem si v duchu, bude před slehnutím. Nahlas jsem řekl: "To jistě. Ať už se Sasy, nebo bez nich, o svatodušních svátcích budeme mít spoustu práce."
Pak jsme mluvili o jiných věcech a když jsme dorazili do tábora, dostali jsme rozkaz připojit se ke králi a jeho důstojníkům na oběd.
Caerleon, staré římské Město legií, Ambrosius svého času přestavěl a od té doby mělo stálou posádku a bylo udržováno v dobrém stavu. Artuš se nyní rozhodl zvýšit jeho kapacitu a učinit z něj kromě tvrze i královskou sídelní pevnost. Staré královské město Winchester bylo příliš blízko hranic saského federovaného území a v případě nového

vpádu příliš zranitelné, neboť leželo na řece Itchen, kde už svého času saské veslice přistály. Londýn byl dosud bezpečně v britských rukách a Sasové se nepokusili proniknout do údolí Temže, ale za Utherovy vlády se veslice dostaly až do Vagniacae a Rutupiae a ostrov Thanet byl už dlouho pevně v saských rukách. Lidé cítili rok od roku vzrůstající hrozbu a od Utherova nástupu na trůn Londýn začal, nejprve nepozorovaně, ale pak stále rychleji, chátrat. Teď na město dolehly těžké časy; mnohé domy změnilo stáří a zanedbanost v trosky; jak zanikly trhy, byla všude patrná bída, a ti, kdo si to mohli dovolit, odešli na bezpečnější místa. Lidé říkali, že Londýn už hlavním městem nikdy nebude.

Proto Artuš hodlal do té doby, než bude jeho nová pevnost schopna čelit každému vážnějšímu vpádu ze Saského pobřeží, rozbít svůj hlavní stan v Caerleonu. Tato volba se nabízela sama. Pět mil odtud bylo Ynyrovo hlavní město Guent; kromě toho pevnost, ležící v zátočině řeky, ale mimo dosah povodní, měla za zády hory a z východu byla nádavkem chráněna močály na soutoku řek Isca a Afon Lwyd. Samozřejmě, vlastní síla Caerleonu byla velice omezená; odtud bylo možno bránit jen malou část území pod Artušovou ochranou. Ale pro tuto chvíli město dobře poslouží jako velitelství pro Artušovu politiku mobilní obrany.

Byl jsem s ním po celou první zimu. Jednou se mě zeptal se smíškovsky svraštělým obočím, jestli ho neopustím a nedám přednost své jeskyni v kopcích, ale řekl jsem pouze: "Později," a dál jsem se nevyjadřoval.

O snu, který jsem měl tehdy v Nodensově svatyni, jsem mu neřekl. Měl dost jiných starostí a já byl příliš rád, že snad zapomněl na možné důsledky oné noci s Morgause. Dost času, až z Yorku přijde zpráva o sňatku.

Což se stalo – právě včas, aby byly přerušeny přípravy na cestu dvora na sever, kde měl být původně o Vánocích slaven Lotův sňatek s Morgan. Nejprve přišel dlouhý dopis od královny Ygraine králi; týž posel měl dopis i pro mne a odevzdal mi jej na břehu řeky. Celé dopoledne jsem sledoval, jak pokládají potrubí, ale v té chvíli byla práce přerušena, neboť muži šli pro polední chléb a víno. Vojsko, které se zaměstnávalo na cvičišti nedaleko starého amfiteátru, se rozešlo, a zimní den byl tichý a jasný s perličkami mlhy.

Poděkoval jsem poslovi a s dopisem v ruce jsem čekal, až odejde. Pak jsem rozlomil pečeť.

Sen byl pravdivý. Lot a Morgause se vzali. Než královna Ygraine a její družina dojely do Yorku, předběhla je zpráva, že se milenci zasnoubili. Morgause – toto jsem četl mezi řádky – vjela do města s Lotem, celá zardělá svým triumfem a ověšená jeho šperky, a město, chystající se na královský sňatek za účasti Nejvyššího krále, využilo svého zklamání, jak nejlépe dovedlo a se severskou šetrností svatební veselici přesto uspořádalo. Král Lothianu, psala Ygraine, se k ní choval pokorně a předním občanům města předal dary, takže byl přijat celkem vlídně. A Morgan – četl jsem v těch prostých slovech úlevu – Morgan se ani nehněvala, ani se necítila pokořena; nejprve se hlasitě rozesmála a pak uronila slzy ryzí úlevy. Šla na hostinu ve veselém červeném šatu a žádná z dívek se neradovala více, třebaže (zakončila Ygraine se špetkou kyselosti, kterou znám) Morgause si dávala novou korunu na hlavu, jen co vstala z postele…

Pokud jde o královniny pocity, myslím, že jí se také ulevilo. Morgause jí pochopitelně k srdci nikdy nepřirostla, kdežto Morgan byla jediné dítě, které směla sama vychovávat. Bylo jasné, že obě byly sice připravené poslechnout krále Uthera, ale ona ani Morgan sňatek s černým severským vlkem nevítaly. Byl bych opravdu rád věděl, zda o něm Morgan věděla více, než řekla své matce. Bylo dokonce možné, že se jí Morgause, protože byla taková, jaká byla, pochlubila, že s Lotem už ležela.

Ygraine ji z toho nepodezírala, ani z toho, že možnou příčinou sňatku tak kvapného může být to, že je samodruhá. Mohl jsem jenom doufat, že žádnou narážku v tom smyslu neudělala ani v dopise Artušovi. Měl teď plnou hlavu starostí; na hněv a na úzkost je dost času. Nejprve musí být korunován a pak potřebuje volné ruce, aby se vypořádal s obrovským válečným úkolem, aniž by ho brzdily záležitosti ženské – které brzy budou i moje.

Artuš dopis odhodil. Bylo zřejmé, že se hněvá, ale krotil se.

"Tak co? Předpokládám, že to víš?"

"Ano."

"Jak dlouho to víš?"

"Napsala mi to královna, tvoje matka. Právě jsem dočetl její dopis. Předpokládám, že je v něm stejná zpráva jako ve tvém."

"Na to jsem se tě neptal."

Řekl jsem vlídně: "Jestli se ptáš, zda jsem věděl, že se to stane, pak odpověď zní ano."

V hněvivých černých očích se zablýsklo. "Tys to věděl? Tak proč jsi mi nic neřekl?"

"Ze dvou důvodů. Jednak jsi se zabýval důležitějšími věcmi, a jednak jsem si nebyl docela jistý."

"Ty a nebýt si jistý! To mi nepovídej, Merline!"

"Artuši, všechno, co jsem věděl nebo tušil, jsem jednou v noci před několika týdny viděl ve snu. Nebyl to věštebný sen, přišlo to jako noční můra, kterou vyvolalo příliš mnoho vypitého vína nebo přílišné přemýšlení o té fúrii a jejím díle a způsobech. Myslel jsem na krále Lota a na ni také. A pak se mi zdálo, že jsou spolu a ona si zkouší jeho korunu. Myslíš, že to stačilo k tomu, abych ti podal zprávu, která by rozeštvala celý dvůr a ty by ses možná hnal do Yorku a tam se s ním pohádal?"

"Kdysi by to bylo stačilo." Sevřel ústa v paličatou hněvivou přímku. Viděl jsem, že hněv vyvěrá z tísnivé nejistoty nad tím, co má Lot za lubem, a tento pocit přichází v nevhodné chvíli.

"To bylo tehdy, když jsem byl královým prorokem," řekl jsem. "Ne –" dodal jsem, když sebou prudce trhl, "nepatřím nikomu. Jsem tvůj jako vždy, Artuši, ale nejsem už prorok. Myslel jsem, že jsi to pochopil."

"Jak bych mohl? O čem to mluvíš?"

"Mluvím o tom, že té noci v Luguvalliu, když jsi zvedl meč, který jsem pro tebe uložil do ohně, to bylo naposled, kdy jsem byl obdařen vyšší mocí. Tys neviděl to místo potom, když oheň vyhasl a kaple byla prázdná. Oheň rozbil kámen, na němž meč ležel, a zničil posvátné relikvie. Mne nezničil, ale myslím, že vyšší moc ve mně vyhořela, možná jednou

provždy. Ohně hasnou a mění se v popel, Artuši. Myslel jsem, že jsi to vytušil."
"Jak bych mohl?" opakoval, ale jiným tónem. Nemluvil už hněvivě a příkře, ale pomalu a zamyšleně. Tak jako já jsem po Luguvalliu cítil, že jsem zestárl, tak se Artuš nadobro rozloučil s chlapectvím. "Připadal jsi mi pořád stejný. Jasná hlava a sebejistota, to je stejné, jako bych žádal o věštbu orákulum."
Zasmál jsem se. "Podle toho, co se povídá, to tak vždycky nebylo! Stařeny nebo hloupé holky, mumlající v kouři. To, že jsem si v posledních týdnech byl tak jistý sám sebou, bylo dáno tím, že se tvoje otázky týkaly mých odborných znalostí a ničeho jiného."
"Ničeho jiného? Člověk by řekl, že to musí stačit každému králi, i kdyby se od tebe nedozvěděl nic jiného… Ale ano, myslím, že to chápu. Jsme na tom oba stejně; se sny a vidinami je konec a teď musíme žít život podle řádu lidí. Měl jsem to pochopit. Tys to pochopil, když jsem se rozhodl táhnout sám proti Colgrimovi." Šel ke stolu, kde ležel dopis od Ygraine a položil pěst na mramor. Sklonil se k němu, zamračil se na něj, ale nic neviděl. Pak zvedl hlavu. "A co v příštích letech? Boje budou čím dál tím tvrdší a neskončí letos ani napřesrok. Chceš mi říct, že od tebe teď už nic nedostanu? Nemluvím o tvých válečných zbraních ani o tvém lékařském umění; ptám se, jestli nebudu mít ‚kouzlo', o kterém mi vyprávějí vojáci, tu pomoc, kterou jsi skýtal Ambrosiovi a mému otci?"
Usmál jsem se. "To určitě ano." Věděl jsem, že přemýšlí o tom, jak působí má proroctví a někdy i moje přítomnost na vojsko během bitvy. "To, co si vojáci o mně myslí teď, budou si myslet dál. A kde stojí psáno, že potřebuješ další proroctví týkající se válek, do nichž se pouštíš? Ani ty, ani tví vojáci nepotřebují, aby se jim to pokaždé připomínalo. Ty víš, co jsem řekl. Všude na bojišti, široko daleko po celé Británii čeká sláva na tebe i na ně. Budeš mít úspěch a další úspěch, až nakonec – nevím, jak dlouho to bude trvat – zvítězíš. Už jsem ti to řekl a stále to platí. To je úkol, pro nějž jsi byl vychován: jdi a vykonej jej, a nech na mně, abych se já vyrovnal se svým."
"Takže tys teď vypustil své orlí mládě a sám zůstáváš na zemi? Počkáš si na vítězství a pak mi pomůžeš znovu budovat?"
"Časem." Ukázal jsem na zmačkaný dopis. "Ale podstatně dříve se musím vypořádat s věcmi, jako je tato. Po svatodušních svátcích, až odjedeš, se vydám na sever do Lothianu."
Na okamžik znehybněl, jeho tváře zalil úlevný ruměnec. Neptal se, co tam hodlám dělat, řekl pouze: "Budu rád. Ty to víš. Patrně si nemusíme povídat, proč k tomu došlo?"
"Ne."
"Samozřejmě jsi měl tehdy pravdu. Jako vždycky. Chce jen a jen moc a nezáleží jí na tom, jak ji získá. Ani kde ji hledá. Teď je mi to jasné. Mohu být pouze rád, že jsem zproštěn jakéhokoli nároku, který by na mne mohla vznést." Mávnutím ruky zaplašil Morgause a její pletichy. "Ale dvě věci pořád platí. Ta nejdůležitější je, že stále potřebuji Lota jako spojence. Zase jsi měl pravdu, když jsi mi neřekl o svém snu. Určitě bych se s ním pohádal. Takhle –"
Odmlčel se a pokrčil rameny. Přikývl jsem.
"Když je to tak, můžeš s Lotovým sňatkem s tvou nevlastní sestrou souhlasit a považovat jej za dostatečné příbuzenské pouto, jež ho udrží pod tvým praporem. Zdá se, že královna Ygraine si vedla moudře, stejně jako tvá sestra Morgan. Vždyť je to koneckonců svazek, jaký král Uther původně navrhoval. Nemusíme se starat o důvody, které k němu vedly teď."
"Tím spíš," řekl, "že to Morgan nermoutí. Kdyby se cítila ponížená… To je ten druhý problém, který jsem měl na mysli. Ale zdá se, že to žádný problém nebude. Napsala ti královna, jak velice se Morgan ulevilo?"
"Ano. A já se vyptal posla, který dopisy z Yorku přinesl. Řekl mi, že Urgben z Rhegedu přijel do Yorku na svatbu a že Morgan si Lota sotva všimla, protože měla oči jen pro něho." Urgben byl nyní králem Rhegedu, neboť starý král Coel záhy po bitvě u Luguvallia zemřel. Novému králi není ještě čtyřicet, je to významný válečník a doposud statný a pohledný muž. Asi před dvěma roky ovdověl.
V Artušově pohledu se objevil zájem. "Urgben z Rhegedu? To by byla partie! Tomu bych byl dal vždycky přednost, ale když se sjednával sňatek s Lotem, byla Urgbenova žena ještě naživu. Urgben, ano… On a Maelgon z Gwyneddu jsou nejlepší bojovníci na severu a o jejich loajalitě nebylo nikdy nejmenší pochybnosti. Mezi těmi dvěma by byl sever v pevných rukách…"
Dokončil jsem místo něho. "A ať si Lot a jeho královna dělají, co chtějí?"
"Správně. Myslíš, že by si ji Urgben vzal?"
"Bude to považovat za štěstí. A myslím, že se jí povede líp, než by se jí dařilo s Lotem. Doufejme, že brzy dostaneš další dopis. A tohle je odhad zkušeného, žádné proroctví."
"Merline, mrzí tě to?"
Muž, který se mě ptal, byl král, muž stejně starý a moudrý jako já; muž, který uměl odhlédnout od svých kupících se problémů a vytušit, co to pro mne znamená, kráčet prázdnotou tam, kde dříve býval svět zahradou přítomného boha. Zamyslel jsem se na okamžik, než jsem mu odpověděl. "Nejsem si jistý. Takové chvíle tady už byly, doba nehybnosti, odliv následující po přílivu; ale nikdy, když jsme stáli na prahu velkých událostí. Nejsem zvyklý cítit se bezmocný a přiznávám, že nejsem rád. Ale za tu dobu, co byl bůh se mnou, jsem se naučil jednomu: důvěřovat mu. Jsem dosti stár na to, abych kráčel klidně, a když se podívám na tebe, vím, že jsem své poslání naplnil. Proč bych se měl rmoutit? Budu sedět na kopci a pozorovat, jak za mne pracuješ. To je břímě věku."
"Věku? Mluvíš jako stařec. Kolik ti je?"
"Dost. Táhne mi na čtyřicítku."
"Takže, pro pánaboha – ?"
A tak jsme se se smíchem dostali z tenkého ledu. Zatáhl mě pak ke stolu u okna, kde stály mé modely nového Caerleonu, a ponořil se do hovoru o nich. O Morgause se už nezmínil a já si pomyslel: mluvil jsem o důvěře, co je to za důvěru? Jestli selžu a zklamu ho, zbude ze mne skutečně pouhý stín a jméno, a moje ruka na meči Británie byla

výsměchem.
Když jsem ho požádal o dovolení odjet po večeru tříkrálovém do Mariduna, dal mi je zpola duchem nepřítomen, neboť v myšlenkách se obíral už nejbližším úkolem, který ho ráno čeká.
Jeskyně, kterou jsem zdědil po poustevníku Galapasovi, leží asi šest mil na východ od Mariduna, města, jež střeží ústí řeky Tywy. V Maridunu žil můj dědeček, král Dyfedu, a mně, který jsem vyrůstal v královské domácnosti jako přehlížený levoboček, líný učitel umožňoval útěky do divočiny. Tak jsem se seznámil s moudrým starým poustevníkem, který žil v jeskyni na Bryn Myrddinu, což je kopec zasvěcený bohu oblohy Myrddinovi, jenž se zrodil ze světla a bouřlivého povětří. Galapas už dávno zemřel, ale já jsem z tohoto místa učinil svůj domov a lidé dál chodili k Myrddinovu léčivému prameni a ke mně pro ošetření a léky. Brzy mé lékařské umění překonalo umění starého poustevníka a zároveň jsem získal pověst muže nadaného silou, kterou lidé zvou magie, takže lid tomuto místu říká teď Merlinův kopec. Domnívám se, že největší prosťáčkové mě dokonce považují za samotného Myrddina, strážce pramene.
Na řece Tywy, právě tam, kde ze silnice odbočuje cesta na Bryn Myrddin, stojí mlýn. Když jsem k němu dorazil, viděl jsem, že po řece právě připlul člun a kotví u mlýna. Statný kaštanový kůň, který jej přitáhl, se na zimní trávě popásal, jak to šlo, zatímco mladý muž vykládal pytle na hráz. Pracoval sám; lodník byl zřejmě uvnitř a hasil žízeň; však také složit nějakých deset pytlů se zrním, které sem přivezli odkudsi ze skladiště k semletí, byla práce pro jednoho. Nějaké dítě, asi pětileté, běhalo sem a tam, překáželo v práci a bez ustání něco brebentilo tajuplnou směsicí velštiny a jakéhosi cizího jazyka; ten jazyk mi byl povědomý, ale dítě jej tak komolilo, že jsem nerozuměl, a navíc si šlapalo na jazyk. Pak mu ten mladý muž odpověděl a já poznal jazyk i jeho. Přitáhl jsem otěže.
"Stilicho!" zvolal jsem. Když položil pytel na zem a otočil se, dodal jsem jeho rodným jazykem: "Měl jsem ti vzkázat, ale nebyl čas a já nedoufal, že se sem dostanu tak brzo. Jak se ti daří?"
"Můj pane!" Chvíli užasle stál, pak se rozběhl přes dvorek zarostlý plevelem k okraji cesty, otřel si ruce o spodky, popadl mou ruku a políbil ji. Viděl jsem slzy v jeho očích a byl jsem dojat. Byl to Sicilan, kterého jsem koupil jako otroka na cestách v cizině. V Kónstantínopoli jsem mu dal svobodu, ale on se rozhodl zůstat u mne a jet se mnou do Británie; sloužil mi po celou tu dobu, co jsem bydlel na Bryn Myrddinu. Když jsem odešel na sever, oženil se s mlynářovou dcerou Mai, přestěhoval se do údolí a žil ve mlýně.
Vítal mě stejně vzrušeným lámaným jazykem, jakým mluvilo dítě. Zdálo se, že vše, co se naučil z velštiny, je pro tuto chvíli zapomenuto. Dítě přišlo blíž, postávalo s prstem v puse a zíralo na mne.
"Tvůj?" zeptal jsem se. "Pěkný chlapec."
"Můj nejstarší," řekl pyšně. "Všechno to jsou kluci."
"Všichni?" zeptal jsem se a povytáhl obočí.
"Jen tři," řekl s průzračně čistým pohledem, který jsem si pamatoval, "a další je na cestě."
Zasmál jsem se, poblahopřál mu a vyslovil naději, že to bude další statný chlapec. Tihle Sicilani se množí jako myši, ale Stilicho alespoň nebude nucen prodávat děti do otroctví, aby uživil ty ostatní, jako to dělal jeho otec. Mai je jedinou mlynářovou dcerou, dostane se jí bohatého dědictví.
Už dostalo. Dozvěděl jsem se, že mlynář před dvěma roky zemřel; trpěl žlučovými kameny, ale odmítal péči i léky. Teď byl mrtvý a Stilicho se stal mlynářem místo něho.
"Ale o tvůj domov jsem se staral, pane. Buď já sám, nebo čeledín, který u mě pracuje, jsme každý den vyjeli nahoru přesvědčit se, je-li všechno v pořádku. Nemusíš mít obavy, že by si někdo troufl vkročit dovnitř; všechno najdeš přesně tam, kde jsi to nechal, a jeskyně je čistá a větraná… ale jídlo tam samozřejmě není. Takže kdybys chtěl jet rovnou nahoru…" Váhal. Cítil jsem, že si netroufá. "Nepoctíš nás, pane, tím, že u nás dnes přespíš? Nahoře bude zima a vlhko, i když jsme tam v zimě každý týden zapalovali ohřívadlo, jak sis přál, aby nenavlhly knihy. Zůstaň tady, pane, a čeledín zajede nahoru a zatopí a zítra ráno pojedu s Mai nahoru a –"
"Je to od tebe hezké," řekl jsem, "ale mně zima nebude a možná že oheň rozdělám sám… a třeba i rychleji než tvůj čeledín?" Musel jsem se smát, jak se zatvářil; nezapomněl, co vídal, když byl ve službách kouzelníka. "Díky, ale nebudu přidělávat Mai starosti – ledaže bych u vás něco pojedl? Trochu si odpočinu, popovídáme si, podívám se na tvou rodinu a před setměním vyjedu nahoru. To, co budu potřebovat do rána, odvezu sám."
"Samozřejmě, samozřejmě… řeknu to Mai. Bude poctěna… bude nadšená…" Všiml jsem si, že se za oknem mihla bledá tvář s vykulenýma očima. Bylo mi jasné, že Mai bude nadšená, až hrůzostrašnému princi Merlinovi uvidí záda; ale byl jsem dlouhou cestou unavený a kromě toho jsem ucítil libou vůni vařícího se masa, jehož nepochybně bude dost i pro jednoho dalšího. Tím spíš, že Stilicho naivně vysvětloval: "V hrnci se vaří tučná slepice, takže všichni budou mít dost. Pojď dál, ohřej se a do večeře si odpočiň. Bran se postará o tvého koně a já zatím složím zbytek pytlů z člunu, aby se mohl vrátit do města. Tak pojď, pane, a buď vítán zase na Bryn Myrddinu."
Ze všech těch početných cest, které jsem vykonal z údolí do svého domova na kopci Bryn Myrddin, se mi právě tato, sám dobře nevím proč, vryla tak hluboko do paměti. Nebylo na ní nic zvláštního; pouhý návrat domů, nic víc.
Ale až do této chvíle, po tolika letech, když o ní píši, mám před očima každou maličkost. Duté údery koňských kopyt na zmrzlé půdě, tvrdé jak železo; chrupající listí pod nohama, praskot křehkých větévek; letící sluka a plácání křídel vyplašených holubů. A pak to slunce, zapadající slunce, vyzrálé, klidné, jak to bývá ve chvíli, kdy je načase zapálit svíce. Ozařovalo spadané dubové listí ve stínu, vybroušené jíním do podoby démantu; větve cesmíny chrastily a zvonily, když jsem vyrušil ptáky z hodů na jejích bobulích; pach mokrého jalovce, jak se o něj otřel můj kůň; pohled na jedinou snítku hlodašových květů, které sluneční paprsky zasadily do zlata; země jiskřící nočním mrazíkem, který vyčistil vzduch, průhledný teď jako zvonivý křišťál.
Ponechal jsem koně v přístřešku pod útesem a sám se vyšplhal po pěšině k drnovému paloučku před jeskyní. A už tu byla jeskyně, ticho, důvěrně známý pach a pokojný vzduch, čeřený pouze lehkým dotekem sametu o samet tam, kde

netopýři ve vysoké kopuli mé jeskyně poznali můj krok a zůstali viset, čekajíce na setmění.
Stilicho mluvil pravdu; o jeskyni se dobře staral, bylo tam sucho a vyvětráno; to, že tam bylo ještě chladněji než na mrazivém vzduchu venku, se dalo rychle napravit. Ohřívadlo bylo připravené, jen je zapálit, a suchá polena narovnaná u otevřeného ohniště poblíž vchodu do jeskyně. Křesadlo a pazourek ležely na obvyklém místě; v minulosti jsem se zřídkakdy obtěžoval použít je, ale tentokrát jsem se jich chopil a brzy vyšlehl plamen. Možná že při vzpomínce na někdejší tragický návrat domů jsem měl tak trochu strach vyzkoušet – i v této pokojné chvíli po letech –, co zbylo z mé moci; věřím však, že k tomuto rozhodnutí mě vedla spíše obezřetnost než obava. Mohu-li se ho ještě dovolat, pak si to ponechám na těžší chvíle, než je potřeba rozdělat oheň, u něhož bych se ohřál. Je snazší vyvolat bouři na čisté obloze než pohnout lidským srdcem; a já cítím v kostech, že brzy budu potřebovat veškerou sílu, kterou dokážu shromáždit, abych čelil jedné ženě; a to je obtížnější než cokoli, co se týká mužů, tak jako je těžší vidět vzduch než horu.
A tak jsem v ložnici rozdělal oheň v ohřívadle, zapálil polena na ohništi a pak vybalil sedlové vaky a došel se džbánem k prameni pro vodu. Ten tryskal z kapradinami porostlé skály vedle vchodu do jeskyně, šelestivě stékal přes krajkoví jinovatky a dopadal do kulaté kamenné nádrže. Nad ním v mechu, ověnčena ledovým třpytem, stála dřevěná podoba boha Myrddina, který je pánem cest na obloze. Ulil jsem mu pár kapek a vrátil se dovnitř podívat se na knihy a léky. Ničemu se nic nestalo. Dokonce i léčivé byliny v zapečetěných a ovázaných džbánech, jak jsem to Stilicha naučil, vypadaly jako čerstvé. Odhalil jsem velkou harfu, která stála vzadu v jeskyni, a odnesl ji blíže k ohni, abych ji naladil. Pak jsem si připravil lože, svařil trochu vína a vypil je, usazen u hořících polen. Nakonec jsem vybalil malou harfu, která se při hře drží na kolenou a kterou jsem na cestách všude vozil s sebou, a odnesl ji zase na její místo do křišťálové jeskyně. To byla malá vnitřní jeskyně, vchod do níž byl vysoko v zadní stěně hlavní sluje a tak příhodně umístěný za výčnělkem skály, že za normálních okolností jej stín skryl před zraky lidí. Ještě v chlapeckých letech stala se tato jeskyně bránou do mých prorockých vidění. Tady, v tichém nitru kopce, když je člověk sám a schoulen hluboko ve tmě, nepracuje žádný smysl kromě oka vědomí a nedolehne sem ani hlásek.
Kromě tichého stenu harfy, tak jako teď, když jsem ji uložil do jeskyně. Byla to ta harfa, kterou jsem si jako chlapec sám udělal, a struny měla tak dokonale napjaté, že ji rozeznával i pouhý vzduch. Vydávala zvuky tajuplné a někdy nádherné, ale jaksi mimo rytmus, jaký známe; byly nádherné, tak jako je nádherná píseň šedého tuleně na skále, podobající se spíše hlasu větru a vln než hlasu zvířete. Když jsem harfu položil, zpívala si pro sebe, jako by ševelila ze sna, podobna předoucí kočce, navrátivší se na svůj kámen u ohniště.
"Zůstaň tady," řekl jsem, a ona, rozechvělá zvukem mého hlasu, který oběhl kol dokola křišťálové stěny, opět zašuměla.
Vrátil jsem se k jasnému ohni a hvězdám, které venku na temné obloze zářily jako drahokamy. Přitáhl jsem si velkou harfu a zpočátku váhavě, pak už klidněji, jsem začal hrát.

Spočiň zde, kouzelníku, když světlo pohasíná.
Pohled se úží a vzdálený
kraj oblohy zmizel se sluncem.
Spokoj se s jiskřičkou uhlíku,
s vůní jídla
a mrazem dýchajícím za zavřenými dveřmi.
Tady máš domov a věci důvěrně známé —
pohár, dřevěnou misku a pokrývku,
modlitbu – dar bohu, a spánek.
(A hudbu, dodává harfa, a hudbu.)

KAPITOLA 6

S nástupem jara nevyhnutelně začaly potíže. Colgrim opět opatrně čenichal při východním pobřeží, pak přistál na starém federovaném území a dal se do formování nového vojska, které by nahradilo armádu poraženou u Luguvallia a na Gleinu.
Já byl mezitím už zpátky v Caerleonu, kde mě Artuš zaměstnával svými plány na vybudování nové mobilní jednotky jízdy.
Jeho nápad, třebaže překvapivý, nebyl tak docela nový. Když byli federovaní Sasové už usazeni na jihovýchodě ostrova, což bylo stvrzeno dohodou, a celé východní pobřeží tak bylo trvale vystaveno nebezpečí, nebylo možno stanovit a s úspěchem držet stálou obrannou linii. Samozřejmě existovaly určité obranné hradby, z nichž největší byl Ambrosiův val. (Nezmiňuji se o Hadriánově valu, to nebyla nikdy čistě obranná stavba, a ani za vlády císaře Macsena jej nebylo možno držet; na mnoha místech byl prolomen; a kromě toho, teď už nepřáteli nebyli Keltové z divočiny na severu, nynější nepřítel přicházel z moře. Anebo byl už, jak jsem vysvětlil, za branami jihovýchodní Británie.) Ostatní stavby se Artuš rozhodl opravit a rozšířit, zejména Černou hráz v Northumbrii, která chrání Rheged a Strathclyde, a jiný, starší val, který původně zbudovali Římané napříč velkou křídovou pahorkatinou jižně od sarumské pláně. Král měl v úmyslu protáhnout tento val směrem na sever. Cesty zde měly zůstat průjezdné, ale tak, aby je bylo možno rychle uzavřít, kdyby se nepřítel pokusil projít do Letní země na západě. V plánu byla další obranná stavební díla a brzy se začala budovat. Do té doby královy naděje spočívaly pouze v tom, že opevní a obsadí posádkou určité klíčové pozice, zřídí mezi nimi signální stanice a zajistí průjezdnost spojovacích silnic. Britští králové a náčelníci budou hájit každý své území, zatímco úkolem Nejvyššího krále bude udržovat bojovou sílu, která bude podle potřeby vysílána na pomoc kterémukoliv z nich, nebo vržena všude tam, kde bude naše obranná linie prolomena. Byl to starý plán, s jehož pomocí

Římané po určitou dobu, než stáhli své legie, úspěšně hájili své provincie. Hrabě Saského pobřeží velel právě takové mobilní jednotce a Ambrosius později vlastně dělal totéž.
Ale Artuš chtěl jít dál. "Cézarova rychlost" by mohla být zdesateronásobena, kdyby veškeré vojsko sedělo na koni. Dnes, když denně vidíme jízdní oddíly na silnicích a na cvičištích, se to zdá samozřejmé; ale tehdy, když ho to prvně napadlo a řekl mi o tom, zapůsobilo to na mě, jak doufal, veškerou silou překvapivého útoku. Samozřejmě, bude to nějaký čas trvat. Počátky budou chtě nechtě skromné. Než se vycvičí dosti vojáků k boji z koňského hřbetu, musí to být jen pomenší vybraný oddíl z řad důstojníků a jejich přátel. Za těchto předpokladů byl plán proveditelný. Ale žádný takový plán by nebylo možno uvést v život bez správných koní, a těch jsme měli poměrně málo. Malá silná domácí zvířata byla sice vytrvalá, ale nebyla ani dost rychlá, ani dost statná na to, aby unesla muže v brnění na bitevním poli. Hovořili jsme o tom celé dny a noci, probírali vše do posledních podrobností, než Artuš předložil návrh velitelům. Jsou tací – mezi nimi často ti nejlepší –, kteří jsou proti jakékoli změně; a jestli každou námitku nevyvrátíte, jsou ti nerozhodní v pokušení přidat se k odmítajícím. Artuš a Cador společně s Gwilimem z Dyfedu a Ynyrem z Caer Guentu s nimi celou věc prodebatovávali nad stoly s mapami a plány. Já jsem k vojenským debatám moc přispět nemohl, ale zato jsem rozřešil problém zvířat.
Existuje rasa koní, kteří jsou prý nejlepší na světě. V každém případě jsou nejkrásnější. Viděl jsem je na Východě, kde si jich muži na poušti cení víc než svého zlata a svých žen; já však věděl, že je lze najít i blíž. Římané nějaké přivezli ze severní Afriky do Ibérie a zkřížili je s robustnějšími koňmi evropskými. Výsledkem bylo nádherné zvíře, rychlé a ohnivé, ale zároveň silné a pružné, a také poslušné, jak má válečný kůň být. Jestli Artuš pošle někoho za moře, aby se podíval, co se dá koupit, bude mít své jezdectvo do příštího léta, jen co počasí dovolí bezpečný převoz.
A tak, když jsem se na jaře vrátil do Caerleonu, měla se rozjet výstavba velkých nových koníren, zatímco Bedwyr byl vyslán za moře na nákup koní.
Caerleon se změnil. Práce na stavbě samotné pevnosti pokračovaly rychle a dobře, a teď vyrůstaly vedle ní nové stavby, dostatečně pohodlné a velkolepé, aby byly ozdobou dočasného hlavního města. Třebaže Artuš mohl jako vojenské velitelství užívat velitelův dům uvnitř hradeb, stavěl si před hradbami, v líbezné zátočině řeky Isca u Římského mostu, jiný dům, kterému lidé říkali "palác". Po dokončení to měl být velký dům s několika nádvořími pro hosty a jejich služebnictvo. Byl dobře postavený, z kamene a cihel, s malovanou omítkou a vyřezávanými pilíři u vrat. Střecha byla pozlacená stejně jako střecha nového křesťanského chrámu, který vyrostl na místě starého svatostánku Mithrova. Mezi těmito dvěma budovami a cvičištěm na západ od nich vyrůstaly domy a krámy a na místě malé venkovské osady vznikalo rušné městečko. Lidé, hrdí na to, že si Artuš vyvolil Caerleon, a rozhodnuti nedbat důvodů, pro něž tak učinil, pracovali s vůlí učinit město hodným nové vlády a krále, který zajistí mír.
Určitý mír přinesl ještě před svatodušními svátky. Colgrim se svou novou armádou překročil hranice ve východních oblastech. Artuš se s ním utkal dvakrát, jednou nedaleko řeky Humber a podruhé poblíž saské hranice v rákosových polích na Linniusu. V této druhé bitvě byl Colgrim zabit. Na Saském pobřeží byl neochotně obnoven klid a Artuš se k nám vrátil právě včas, aby přivítal Bedwyra, který připlul s prvním nákladem slíbených koní.
Valerius, který mu je měl pomoci vylodit, byl nadšený.
"Dosáhnou mi až k hrudi a jsou silní a mírní jako panenky. Tedy, jako některé panenky. A prý jsou rychlí jako ohaři, i když teď jsou z té plavby celí zdřevěnělí a chvíli bude trvat, než si zvyknou na pevnou půdu pod nohama. A jak jsou krásní! Mnohé děvče by ochotně přineslo oběť Hekaté za oči tak velké a tmavé a za pleť tak hedvábnou…"
"Kolik jich přivezl? A klisny také? Když jsem byl na Východě, byli ochotni prodat jen hřebce."
"Klisny také. V první zásilce je sto hřebců a třicet klisen. Lepší poměr než ve vojsku na válečném tažení, ale pořád ještě tvrdá soutěž, co?"
"Byl jsi příliš dlouho ve válce," řekl jsem mu.
Zazubil se a odešel, a já přivolal své pomocníky a procházel jsem novými konírnami, abych se ujistil, že je pro koně všechno připraveno, a ještě jednou prověřil nové lehké polní postroje, které pro ně sedláři připravili.
Když jsem odcházel, na pozlacených věžích se rozezněly zvony. Nejvyšší král byl doma a přípravy na korunovaci mohly začít.
Od té doby, co jsem zažil Utherovu korunovaci, jsem cestoval po světě a viděl jsem nádherné věci – v Římě, v Antiochii, v Byzanci –, vedle nichž vše, co se dělalo v Británii, vypadalo jako kousky vyfintěných kejklířů; ale obřad v Caerleonu, to byla taková mladistvá jarní nádhera, jaká by se nedala pořídit ani za všechno bohatství Východu. Biskupové a kněží vypadali velkolepě v šarlatu, v nachu a v bílém, a ještě skvěleji se vyjímali na pozadí hnědi a barvy písku, do níž byli zahaleni svatí mužové a ženy, kteří je provázeli. Králové, každý se svou družinou velmožů a válečníků, se třpytili šperky a pozlacenou zbrojí. Zdi pevnosti, naježené komíhajícími se hlavami lidí, kteří natahovali krky, byly ověšené barevnými fábory a neslo se z nich provolávání slávy. Dvorní dámy byly pestré jako ledňáčci; dokonce i královna Ygraine, zrůžovělá hrdostí a štěstím, odložila své smuteční roucho a zářila jako všichni ostatní. Morgan po jejím boku se rozhodně netvářila jako odmrštěná nevěsta; byla jen o maličko méně bohatě oděna než její matka, a jako ona vyzařovala úsměvnou královskou vyrovnanost. Bylo obtížné připomenout si, jak je mladá. Obě královské dámy zaujaly místo mezi ženami, nikoli po Artušově boku. Mezi dámami vůbec, a ještě častěji mezi vdanými paními, které upíraly své zraky na prázdné sedadlo trůnu, jsem tu a tam zaslechl poznámky; ale mně se hodilo, že zde ještě nebyl nikdo, kdo by s Artušem sdílel jeho slávu. On sám stál vprostřed chrámu a světlo z dlouhých oken zažíhalo oheň v rubínech a obkládalo zlatem a safíry jeho bílý šat a kožešinu, lemující šarlatový plášť.
Byl jsem zvědav, jestli přijede Lot. Než se mi dostalo odpovědi, klípky kypěly jako voda až k bodu varu; ale nakonec přece jen přijel. Možná cítil, že kdyby zůstal stranou, ztratil by více, než když pohlédne tváří v tvář králi a královně, i princezně, kterou zhrdl; a tak byla pár dnů před korunovací na severovýchodě spatřena jeho k nebi trčící kopí společně s kopiníky Uriena z Gore, Aguisela z Bremenia a Tydwala, který pro něho držel Dunpeldyr. Družina těchto severských

pánů se utábořila společně kousek za městem, ale na korunovaci se dostavili v těsném houfci, jako by se v Luguvalliu či v Yorku nikdy nic nestalo. Lot sám dával najevo svou smělost příliš bezstarostně, než aby to bylo možno považovat za pózu; možná spoléhal na to, že je teď Artušovým blízkým příbuzným. Tak mi to alespoň řekl Artuš mezi čtyřma očima; na veřejnosti přijal Lota uhlazeně, s obřadnou zdvořilostí. S obavami jsem přemítal, zda už má Lot podezření, že je mu vydáno na milost královo nenarozené dítě.
Alespoň že nepřijela Morgause. Jak tu dámu znám, mohla klidně přijet, postavit se mi tváří v tvář, dopřát si to potěšení pochlubit se svou korunou Ygraine a předvést Artušovi a mně svůj vzdutý život. Ale ať už ze strachu přede mnou, anebo proto, že Lotovi povolily nervy a zakázal jí to, zůstala doma – s těhotenstvím jako výmluvou. Stál jsem vedle Artuše, když Lot svou choť omlouval; na jeho tváři ani v jeho hlase nebyl náznak ničeho takového, a pokud si všiml pohledu, který na mě Artuš vrhl, nebo náhlého pobledntutí, nedal nic najevo. Pak se král opět ovládl a vše pominulo.
A tak den míjel, jedna oslnivá a vyčerpávající hodina za druhou. Biskupové si neodpustili jediný článek posvátného ceremoniálu a znamení pro přítomné pohany byla dobrá. Viděl jsem, když průvod procházel ulicemi, že se lidé znamenají jinak než křížem; a na rozích se osud předpovídal pomocí kostek a zvířecích kůstek, zatímco kramáři čile obchodovali s nejrůznějšími talismany a amulety pro štěstí. Na úsvitu lidé zabíjeli černé kohouty a odnášeli obětiny k brodům a na rozcestí, kde starý Hermes očekával dary poutníků. Za městem v horách, v údolích a hvozdech spoléhali malí snědí lidé z vysokých kopců na vlastní znamení a vznášeli prosby k vlastním bohům. Avšak vprostřed města, jak na kostele, tak na paláci i na pevnosti, zářil ve slunci kříž. Pokud jde o Artuše, ten prožíval tento den klidně a s důstojností v pobledlé tváři, upjatý pod šperky a výšivkami, při obřadu strnulý jako hračka, kterou měli kněži posvětit. Bylo-li tohoto zapotřebí, aby byla před očima lidu s konečnou platností stvrzena jeho moc, pak to podstoupil. Ale já, který ho znal a po celý ten nekonečný den stál po jeho boku, jsem necítil v jeho pokojné vyrovnanosti ani oddanost, ani modlitbu.
Napadlo mě, že možná v tě chvíli chystá nový výpad na východ. On sám ve vlastních očích, jakož i v očích všech, kdo byli u toho, převzal království v té chvíli, když vyzvedl Maximův těžký meč z dlouhého zapomnění a složil přísahu naslouchajícím hvozdům. Koruna z Caerleonu byla pouze veřejnou pečetí, stvrzující, že tehdy vzal osud země do svých rukou a bude jej v nich třímat až do své smrti.
Po korunovaci následovala hostina. Hostiny bývají obvykle jedna jako druhá, a tato byla pozoruhodná pouze tím, že Artuš, který miloval jídlo, jedl tentokrát velice málo a čas od času se rozhlédl kolem sebe, jako by se nemohl dočkat, až bude hodokvas u konce a on se bude moci vrátit k práci.
Řekl mi, že se mnou bude chtít ještě v noci hovořit, ale lidé se kolem něho shlukli a zdrželi ho, takže jsem mluvil nejprve s Ygraine. Odešla z hostiny dříve a když mi její páže přišlo šeptem vyřídit její vzkaz, zachytil jsem Artušův souhlasný pohled a odešel s ním.
Byla ubytována v králově domě. Hlasy hýřilů sem doléhaly jen slabě a odrážely se od výraznějšího hluku městského veselí. Dveře mi otevřela táž dívka, která s ní byla v Amesbury; v zeleném šatu byla štíhlá, ve světle hnědých vlasech měla perly a oči zelené jako její šat; nebyla to však ta blýskavá čarodějnická zeleň očí Morgausiných, ale jasná šedozelená, která člověku připomíná sluneční paprsky na lesním potůčku, v němž se zrcadlí mladé jarní listí. Zrůžovělá vzrušením a hodováním usmála se na mne a tu se objevily pěkné zoubky a ve tvářích dolíčky; uvedla mě ke královně.
Ygraine mi podala ruku. Vypadala unaveně a velkolepé purpurové roucho s mihotavými perlami a stříbrem jen zvýrazňovalo její bledost a stíny pod očima a kolem úst. Ale v jejích způsobech, vyrovnaných a chladných jako vždy, nebyla únava patrná.
Přešla přímo k věci. "Takže on už ji obtěžkal."
Strach mnou projel jako nůž, pochopil jsem, že netuší, co se stalo doopravdy; mluvila o Lotovi a o tom, co považovala za důvod, proč zavrhl Morgan a dal přednost Morgause.
"Zdá se." Byl jsem stejně odměřený. "Alespoň si Morgan zachovala tvář, a nic víc nás nemusí zajímat."
"Je to to nejlepší, co se mohlo stát," řekla Ygraine bezvýrazně. V odpověď na můj pohled se maličko usmála. "Nikdy mě ten sňatek netěšil. Zamlouval se mi Utherův první nápad, když před lety Lotovi nabídl Morgause. To by pro něho mělo být dost a pro ni by to byla pocta. Ale Lot byl už tehdy ctižádostivý a nechtěl nikoho jiného než Morgan. Uther souhlasil. Tehdy by byl souhlasil se vším, co by zabezpečilo severní území před Sasy; ale i když jsem chápala, že se to z politických důvodů musí udělat, mám svou dceru příliš ráda na to, abych ji chtěla připoutat k tomu vzpurnému a hrabivému zrádci."
Pokrčil jsem čelo. "Silná slova, paní."
"Popíráš, že je takový?"
"Toho jsem dalek. Byl jsem přece v Luguvalliu."
"V tom případě víš, jak moc ho, pokud jde o loajalitu, zásnuby s Morgan připoutaly k Artušovi a jak dalece by ho poutal sňatek, kdyby mu kynul prospěch odjinud."
"Ovšem, souhlasím. Jsem pouze rád, že na to tak nahlížíš ty sama. Obával jsem se, že zapuzení Morgan tebe rozhněvá a ji rozlítostní."
"V první chvíli byla spíše rozhněvaná než lítostivá. Lot patří mezi nejpřednější malé krále, ať už se nám to líbí, nebo ne, a ona by se stala královnou rozlehlé říše a jejím dětem by se dostalo velkého dědictví. Nemohlo se jí líbit, že byla nahrazena nemanželskou holkou, a nadto takovou, která se zachovala velice nepěkně."
"Když se o zásnubách jednalo poprvé, měl Urgben z Rhegedu ještě manželku."
Dlouhé řasy se zvedly a oči se zahleděly do mé nehybné tváře. "Správně," řekla, nijak nepřekvapena. Bylo to řečeno tak, jako by debatu spíše končila, než začínala.
Neudivovalo mě, že Ygraine uvažovala ve stejném duchu jako Artuš a já. Stejně jako jeho otec Coel byl Urgben spolehlivý a oddaný Nejvyššímu králi. Činy rhegedských pánů v minulosti stejně jako nedávno v Luguvalliu byly zaznamenány společně s činy Ambrosiovými a Artušovými, tak jako obloha zaznamenává světlo zapadajícího a

vycházejícího slunce. Ygraine řekla zamyšleně: "To by vyhovovalo. Urgbenovu loajalitu samozřejmě zajišťovat není třeba, ale pro Morgan by to znamenalo moc, takovou, kterou by, myslím, unesla; a pokud jde o její syny…" Odmlčela se. "Což o to, Urgben už dva má, oba jsou to dospělí mladí mužové a válečníci jako jejich otec. Kdo může říct, že jednou sáhnou po koruně? Ostatně král tak veliké říše, jako je Rheged, nikdy nemůže vychovat dosti synů."
"Nejlepší léta má za sebou a ona je ještě velice mladá." Pouze jsem to konstatoval, ale odpověděla klidně:
"A co má být? Nebyla jsem o mnoho starší než Morgan, když si mě vzal Gorlois z Cornwallu."
Myslím, že na chvíli zapomněla, co toto manželství obnášelo; klec pro mladou bytost, toužící roztáhnout křídla a vzlétnout; osudovou vášeň krále Uthera pro krásnou Gorloisovu vévodkyni; smrt starého vévody a pak nový život, s veškerou láskou a bolestí, kterou přinesl.
"Udělá, co je její povinnost," řekla Ygraine, a já viděl, že teď si to všechno uvědomila, ale očima neuhnula. "Když byla ochotna vzít si Lota, kterého se bála, Urgbena si vezme ochotně, až jí to Artuš navrhne. Škoda že je tak blízce spřízněna s Cadorem, to by byl ženich pro ni! Ráda bych ji viděla usazenou blízko mne v Cornwallu."
"Nejsou pokrevní příbuzní." Cador byl synem Ygrainina manžela Gorloise z jeho prvního manželství.
"Ale blízcí," řekla Ygraine. "Lidé zapomínají příliš rychle, a byly by z toho řeči o incestu. To by nešlo, stačila by pouhá narážka na zločin tak ohromující."
"Chápu." Můj hlas zněl bezvýrazně a chladně.
"A kromě toho se Cador bude napřesrok v létě ženit, až se vrátí do Cornwallu. Král to schválil." Obrátila ruce v klíně, obdivujíc třpyt prstenů.
"Možná by bylo vhodné promluvit s králem i o Urgbenovi, jakmile si najde chvilku, aby pomyslel na svou sestru?"
"Ach! Takže –" Poprvé čistě lidské a ženské uspokojení oteplilo její hlas něčím tak neobvyklým, jako je zášť. "A pak dostane Morgan to, na co má právo, ať už jde o majetek, nebo o přednost před tou zrzavou čarodějnicí. A Lot si nejspíš ta tenata, do nichž ho ulovila, zasluhuje!"
"Myslíš, že ho lovila cílevědomě?"
"Jak jinak? Znáš ji. Opředla ho kouzly."
"Velice prostinkými kouzly," řekl jsem suše.
"Ach, jistě. Ale Lot neměl nikdy nouzi o ženy, a nikdo nemůže popřít, že Morgan je lepší partie; a kromě toho je to roztomilé děvče. Pokud jde o to umění, jímž se Morgause honosí, Morgan se zase na královnu velké říše hodí víc než ona. Byla k tomu vychovávána, což se o té holce říct nedá."
Se zájmem jsem ji pozoroval. Vedle jejího křesla sedělo na stoličce hnědovlasé děvče a napůl spalo. Zdálo se, že Ygraine nezáleží na tom, co by mohlo vyslechnout. "Ygraine, co zlého ti Morgause udělala, že jsi na ni tak zanevřela?"
Do tváře jí stoupla červeň jako prapor a jednu chvíli jsem si myslel, že mě odbude, ale jeden ani druhý jsme už nebyli mladí a nepotřebovali jsme pancíř sebelásky. Odpověděla prostě:
"Pokud si myslíš, že mi vadilo, že mám hezké mladé děvče pořád kolem sebe a kolem Uthera, na němž má právo sahající dále do minulosti než moje, tak máš pravdu. Ale ono jde o víc. Už když byla malá, dvanácti třináctiletá, myslela jsem si o ní, že je zkažená. To byl jeden z důvodů, proč jsem vítala svazek s Lotem. Chtěla jsem ji mít pryč ode dvora."
Odpověděla upřímněji, než jsem čekal: "Zkažená?" opakoval jsem.
Královna letmo pohlédla na děvče na stoličce vedle sebe. Hnědovlasá hlava padala, oči byly zavřené. Ygraine ztišila hlas, ale vyslovovala zřetelně a pečlivě. "Nechci tvrdit, že v jejím vztahu ke králi bylo něco špatného, i když se k němu jako dcera nikdy nechovala; a taky ho neměla ráda tak, jak by se slušelo na dceru; jenom si lichotkami získávala jeho přízeň, nic víc. Když říkám, že byla zkažená, mám na mysli její čarodějnictví. Vždycky ji přitahovalo, pořád běhala za moudrými ženami i za šarlatány a při každé zmínce o magii mžourala jako sova v noci. Pokoušela se učit čarovat Morgan, ještě když byla princezna docela malá. To jsem jí nikdy neodpustila. Já nemám na takové věci čas, a v rukou takových, jako je Morgause…"
Zarazila se. Zápal zvýšil její hlas a viděl jsem, že děvče taky mžourá jako sova. Ygraine se opanovala, sklonila hlavu a tváře jí opět zrůžověly.
"Musíš mě omluvit, princi Merline. Nechtěla jsem být nezdvořilá."
Zasmál jsem se. Pobavilo mě, že dívka její slova zřejmě zaslechla; také se smála, ale němě, a pokukovala po mně zpoza ramene své paní. Řekl jsem: "Jsem příliš hrdý, než abych kladl rovnítko mezi sebe a holčinu, která amatérsky fušuje do čarování. Lituji, že do toho byla zatažena Morgan. Je pravda, že Morgause určité schopnosti má, a rovněž tak je pravda, že takové věci mohou být nebezpečné. Každou moc je těžké spoutat a zneužitá moc zpětně dopadá na toho, kdo ji užíval."
"Možná že někdy, až bude příležitost, to Morgan řekneš." Usmála se ve snaze o lehčí tón. "Tebe vyslechne, když to říkám já, tak jen pokrčí rameny."
"Rád." Snažil jsem se, aby to znělo ochotně, jako dědeček, který byl vyzván, aby domluvil mladému.
"Možná že teď, když se Morgause stala královnou a má skutečnou moc, přestane bažit po moci jiného druhu." Obrátila list. "Bude se Lot teď, když má Utherovu dceru, byť jen nemanželskou, cítit vázán k Artušovi?"
"To ti nemohu říct. Ale pokud nebudou zisky Sasů tak velké, aby to Lotovi stálo za nový pokus o zradu, myslím, že bude držet tu moc, kterou má, a bojovat za svou zemi, když už ne za Nejvyššího krále. Nemyslím, že by byly nějaké potíže." Nedodal jsem: "Alespoň ne tohoto druhu." Řekl jsem pouze: "Chceš-li, budu ti, až, se vrátíš do Cornwallu, posílat zprávy."
"Budu ti vděčná. Když byl můj syn v Galavě, byly mi tvé listy velkou útěchou."
Ještě jsme chvilku hovořili, zejména o událostech dne. Když jsem se chtěl poptat po jejím zdraví, odsunula můj dotaz stranou a s úsměvem mi naznačila, že ví totéž co já, a proto o tom nechce mluvit; tak jsem toho nechal a místo toho jsem se zeptal na manželské plány vévody Cadora. "Artuš se ani nezmínil. Koho si bude brát?"

"Dinasovu dceru. Znal jsi ho? Ona se jmenuje Mariona. Sňatek byl bohužel dohodnut, ještě když oba byli děti. Teď je Mariona ve věku na vdávání, takže až se vévoda vrátí, budou oddáni."
"Ano, znal jsem jejího otce. Proč říkáš ‚bohužel'?"
Ygraine pohlédla s něžným úsměvem na dívku u svého křesla. "Protože jinak by nebylo těžké najít ženicha pro mou malou Guenever."
"Jsem si jistý," řekl jsem, "že to bude více než snadné."
"Ale takového ženicha," řekla královna a děvče se usmálo a sklopilo oči.
"Kdybych se odvážil věštit ve tvé přítomnosti, paní," řekl jsem s úsměvem, "předpověděl bych, že jeden stejně skvělý se brzy přihlásí sám."
Hovořil jsem lehce, z pouhopouhé zdvořilosti, a byl jsem sám překvapen, když jsem ve vlastním hlase slyšel ozvěnu svého proroctví, byť i byla slabá a brzy se vytratila.
Žádná z nich ji neslyšela. Královna mi podala ruku, popřála dobré noci, dívka Guenever mi podržela dveře, a když jsem ji míjel, udělala s úsměvem pokorné a půvabné pukrle.

KAPITOLA 7

"Je to moje!" zvolal Artuš prudce. "Jen si to spočítej! Slyšel jsem, jak se o tom bavili vojáci ve strážnici. Nevěděli, že jsem poblíž a všechno slyším. Říkali, že měla břicho už na Tři krále a měla štěstí, že uhnala Lota tak brzy, aby mohli dítě vydávat za sedmiměsíční. Merline, víš přece stejně jako já, že se k ní v Luguvalliu ani nepřiblížil. Vůbec tam nebyl až do toho večera po bitvě a té noci jsem – to byla ta noc –" Odmlčel se, slova se mu vzpříčila v hrdle a obrátil se tak prudce, až mu šat zavířil kolem těla; začal znovu chodit po místnosti.
Bylo už dávno po půlnoci. Hlučné veselí ve městě konečně sláblo, ztlumil je chlad před svítáním. Svíce v králově pokoji dohořívaly ve změti včelího vosku. Jejich vůně se mísila se štiplavým dýmem z lampy, která potřebovala zastřihnout knot.
Artuš se rázně otočil na podpatku, vrátil se a postavil se přede mne. Odložil už korunu, řetěz vykládaný drahokamy i meč, ale ještě měl na sobě nádherný korunovační šat. Plášť lemovaný kožešinou ležel přes stůl a ve světle lampy vypadal jako potok krve. Otevřenými dveřmi do ložnice jsem viděl, že velké lůžko je už rozestlané, ale přes pozdní hodinu nebyla na Artušovi patrná únava. Každý jeho pohyb byl prosycen nervózní zuřivostí.
Ovládl ji a pokračoval klidně: "Merline, když jsme tehdy v noci mluvili o tom, co se stalo –" Odmlka, během níž se nadechl a pak změnil kurs se strašnou přímostí: "Když jsem se dopustil krvesmilstva s Morgause, zeptal jsem se tě, co se stane, jestliže počne. Pamatuji se, jak jsi mi odpověděl. Dobře si to pamatuji. Ty také?"
"Ano," řekl jsem neochotně. "Pamatuji se na to."
"Řekl jsi mi: ‚Bohové jsou žárliví a zajišťují se proti příliš velké slávě. Každý člověk v sobě nese sémě své vlastní smrti a každý život musí někdy skončit. Dnes se nestalo nic jiného, než že jsi sám určil tento čas.'"
Nic jsem na to neřekl. Hleděl na mě přímým nesmlouvavým pohledem, který jsem tak dobře znal.
"Když jsi to říkal, mluvil jsi pravdu? Bylo to spolehlivé proroctví, nebo jsi hledal slova útěchy, abych se dokázal vyrovnat s tím, co se mělo stát následujícího dne?"
"Byla to pravda."
"Chtěl jsi tím říct, že porodí-li moje dítě, předpovídáš, že bude – ten chlapec nebo to děvče – příčinou mé smrti?"
"Artuši," řekl jsem, "takhle proroctví nefungují. Nevěděl jsem – v tom smyslu, jak si lidé ‚vědění' představují –, ani zda Morgause počne, ani bude-li to dítě pro tebe smrtelným nebezpečím. Po celou dobu, co jsi s tou ženou ležel, jsem věděl pouze to, že mi na ramenou sedí ptáci smrti, tisknou mě k zemi a páchnou mršinou. Mé srdce ztěžklo strachem a já viděl, že poutem mezi vámi je smrt. Smrt a zrada. Ale jak, to jsem nevěděl. Než jsem vše pochopil, tak se to stalo, a pak už nezbývalo nic než vyčkat, jak bohové rozhodnou."
Opět ode mne odpochodoval, zamířil ke dveřím do ložnice. S tváří odvrácenou se tam mlčky opřel rameny o ostění; pak se odtrhl a obrátil se. Zamířil ke křeslu za mohutným stolem, sedl si a zahleděl se na mne, bradu v dlaních. Svá gesta zvládal, byla uhlazená jako vždy, ale natolik jsem ho znal, abych věděl, že hryže udidlo. Opět promluvil klidně. "A teď víme, že ty černé vrány měly pravdu. Opravdu počala. Té noci, když jsem přiznal svou chybu, jsi mi řekl ještě něco. Řekl jsi, že jsem hřešil nevědomky a jsem proto nevinen. Má tedy být nyní tato nevinnost potrestána?"
"Není to nic neobvyklého."
"Hříchy otců?"
Poznal jsem tu větu, je to citát z křesťanského Písma. "Utherův hřích," řekl jsem, "padl na tebe."
"A můj teď padne na to dítě?"
Neodpověděl jsem. Vůbec se mi nelíbilo, jak se ten rozhovor vyvíjel. Poprvé jsem měl pocit, že hovor s Artušem nemám pevně v ruce. Říkal jsem si, že jsem unavený, má moc je stále ještě v odlivu a můj čas zase přijde; ale po pravdě řečeno, cítil jsem se tak trochu jako onen rybář v jedné východní pohádce, který vypustil z láhve džina mnohem silnějšího, než byl on sám.
"Tak dobrá," pokračoval král, "můj a její hřích musí padnout na dítě. A proto nesmíme dopustit, aby zůstalo naživu. Pojedeš na sever a řekneš to Morgause. Anebo, je-li ti to milejší, dám ti pro ni dopis, v němž jí to řeknu sám."
Nadechl jsem se, ale on hned pokračoval a nedal mi čas promluvit.
"Když odhlédneme od tvého neblahého tušení – bůhsuď, proč jsem o ně, já blázen, nedbal –, cožpak nevidíš, jaké nebezpečí by teď hrozilo, kdyby se to Lot dozvěděl? Je mi úplně jasné, jak to bylo. Morgause dostala strach, že by mohla počít, a aby se vyhnula hanbě, začala shánět manžela. Kdo by se hodil lépe než Lot? Byla mu nabídnuta už dříve; pokud je známo, ona ho chtěla, a teď uviděla příležitost zastínit svou sestru a získat postavení a jméno, o něž

otcovou smrtí přišla." Sevřel rty. "A kdo ví lépe než já, že když se ona rozhodne získat nějakého muže, bude každý tancovat podle její píšťalky?"
"Mluvíš o její ‚hanbě', Artuši. Snad si nemyslíš, že jsi byl první, koho pozvala k sobě do lože?"
Řekl snad až příliš rychle: "Nikdy jsem si to nemyslel."
"Tak jak víš, že neležela s Lotem dříve než s tebou? Že ji neobtěžkal už dříve, a ona nepolíčila na tebe, v naději, že tak pro sebe získá něco moci a přízně? Věděla, že Uther umírá; obávala se, že Lot se svým chováním v Luguvalliu připravil o královu přízeň. Kdyby mohla Lotovo dítě vydávat za tvé…"
"To jsou dohady. To není to, co jsi tehdy v noci řekl."
"Ne. Ale vzpomeň si, jak to bylo. Odpovídá to skutečnosti a s mou předtuchou to jde dohromady stejně dobře."
"Ale nemá to její sílu," řekl ostře. "Je-li dítě skutečnou hrozbou, je úplně jedno, kdo je jeho otcem. Dohady nám nepomohou."
"Když ti říkám, že ona a Lot byli milenci předtím, než jsi přišel do jejího lože, tak to není dohad. Vyprávěl jsem ti, že jsem měl té noci v Nodensově svatyni sen. Viděl jsem, jak se sešli v nějakém domě stranou od málo používané cesty. Ta schůzka musela být dohodnuta předem. Sešli se jako lidé, kteří jsou milenci už dávno. Dítě opravdu může být Lotovo, a nikoli tvoje."
"A my jsme se domnívali, že to bylo přesně naopak? Že jsem to byl já, na koho zapískala, aby přikryl její hanbu?"
"Je to možné. Přišel jsi odnikud a zatlačil jsi Lota do pozadí, tak jako jsi měl brzy zastínit Uthera. Udělala pokus svést Lotovo dítě na tebe, ale pak od toho upustila, protože se mě bála."
Chvíli mlčel a přemýšlel. "Dobrá," řekl, "to se časem ukáže. Ale máme na to čekat? Bez ohledu na to, čí to dítě je, je nebezpečné; a nemusím být prorokem, abych věděl, co se může stát… Jestli Lot někdy zjistí – nebo uvěří –, že otcem jeho nejstaršího dítěte jsem já, jak dlouho si myslíš, že vydrží ta jeho opatrnická loajalita? Sám víš, že Lothian má klíčový význam. Já tu jeho loajalitu potřebuji; musím ji mít. Sotva bych mu důvěřoval, i kdyby si byl vzal mou vlastní sestru Morgan, ale takhle…" Rozhodil ruce dlaněmi vzhůru. "Merline, děje se to denně, v každé vesnici tohoto království. Proč ne v králově domě? Jeď na sever a pohovoř s Morgause."
"A ty si myslíš, že mě vyslechne? Kdyby to dítě nebyla chtěla, bez výčitek svědomí by se ho byla dávno zbavila. Nemilovala se s tebou z lásky, Artuši, a za to, že jsi ji nechal vyhnat ode dvora, k tobě nechová ani přátelské city. A ke mně…," trpce jsem se usmál, "chová důrazné a důvodné nepřátelství. Vysmála by se mi do očí. A víc než to; vyslechla by mě a smála by se radostí nad tím, jakou moc nad námi svým činem získala, a pak by udělala cokoli, o čem by soudila, že nás bude nejvíce bolet."
"Ale –"
"Ty si myslíš, že přesvědčila Lota, aby si ji vzal jenom kvůli sobě samé nebo proto, aby zvítězila nad sestrou? Nikoli. Vzala si ho proto, že jsem zkřížil její záměr zkazit tě a ovládnout tě, a také proto, že ve svém srdci je Lot tvým nepřítelem bez ohledu na to, jak je teď nucen se tvářit; doufá, že jeho prostřednictvím ti jednoho dne bude moci uškodit."
Vyostřující se ticho. "Věříš mi to?"
"Ano."
Pohnul se. "To znamená, že mám pravdu. Nesmí to dítě porodit."
"A co chceš dělat? Zaplatit někomu, aby jí dal do chleba námel?"
"Ty už něco vymyslíš. Pojedeš –"
"Nic takového neudělám."
Vyskočil a napřímil se jako luk, když náhle praskne tětiva. Oči se mu ve světle svíce leskly. "Řekl jsi, že jsi mým služebníkem. Udělal jsi ze mne krále a tvrdil jsi, že si to přeje bůh. Teď jsem král a ty mě poslechneš."
Byl jsem o dva prsty vyšší než on. Díval jsem se králům do očí už dříve, a Artuš byl velice mladý. Hleděl jsem na něho dostatečně dlouho a pak jsem řekl vlídně:
"Jsem tvým služebníkem, Artuši, ale především sloužím bohu. Nenuť mě k volbě. Musím ho nechat působit tak, jak chce on."
Ještě chvíli mi hleděl do očí, pak se dlouze nadechl a pohled odvrátil, jako by to byla tíha, kterou držel v rukou. "Aby to dopustil? Aby třeba i zničil právě to království, které jsem měl prý z jeho vůle vybudovat?"
"Jestliže tě poslal, abys je vybudoval, pak bude vybudováno. Artuši, já nepředstírám, že tomu rozumím. Mohu ti pouze poradit, abys spolehl na čas tak jako já a čekal. A teď udělej to, co jsi udělal už předtím, pusť to z hlavy a zapomeň. Nech to na mně."
"Co chceš dělat?"
"Pojedu na sever."
Okamžik oživujícího ticha. Pak řekl: "Do Lothianu? Ale říkal jsi, že tam nepojedeš?"
"Ne. Řekl jsem, že se nepostarám o vraždu dítěte. Mohu však Morgause sledovat a snad přijdu včas na to, co máme udělat. Budu ti posílat zprávy o tom, co se děje."
Znovu ticho. Pak napětí povolilo a on se odvrátil a začal rozepínat sponu na svém opasku. "Dobrá." Nadechl se k nějaké otázce, ale upustil od ní a usmál se. Napřed mi ukázal bič a teď mu zřejmě šlo o to, aby byla obnovena stará důvěra a láska. "Ale zůstaneš tu do konce oslav? Jestli mi to válka dovolí, musím se tu zdržet osm dní, než budu moci zase sednout na koně."
"Ne, myslím, že bude lépe, když odjedu, dokud je ještě Lot tady s tebou. Tak se budu moci ještě před jeho návratem zamíchat mezi lidi, dívat se a čekat, a pak se rozhodnout, co dál. S tvým dovolením odjedu zítra ráno."
"Kdo pojede s tebou?"
"Nikdo. Mohu cestovat sám."
"Někoho s sebou mít musíš. To není jako zajet si domů do Mariduna. Kromě toho budeš potřebovat posla."

"Použiju tvé kurýry."
"Ale přesto…" Konečně rozepjal opasek a hodil jej přes židli. "Ulfine!"
Ve vedlejším pokoji se něco pohnulo a bylo slyšet rozšafné kroky. Pak z ložnice vyšel Ulfin s dlouhým nočním oděvem přes ruku a potlačil zívnutí. "Pane?"
"Tys byl po celou tu dobu uvnitř?" zeptal jsem se příkře.
Ulfin s kamennou tváří natáhl ruku a rozepnul sponu na králově rameni. Zachytl dlouhý svrchní šat, z něhož král vystoupil. "Usnul jsem tam, pane."
Artuš se posadil a nastavil nohu. Ulfin poklekl, aby uvolnil botu. "Ulfine, princ Merlin odjíždí zítra na sever a bude to patrně dlouhá a tvrdá cesta. Nerad tě ztrácím, ale chtěl bych, abys jel s ním."
Ulfin s botou v ruce zvedl oči a usmál se. "Rád."
"Nechceš zůstat s králem?" protestoval jsem. "Zrovna tenhle týden –"
"Udělám, co mi řekne," odpověděl Ulfin prostě a sklonil se k druhé botě.
Koneckonců, tak jako ty. Artuš ta slova nepronesl nahlas, ale byla obsažena v bleskovém pohledu, který na mě vrhl, když se už zase postavil před Ulfina, aby ho zahalil do nočního šatu.
Vzdal jsem to. "Tak dobrá. Jsem rád, že se mnou pojedeš. Vyrážíme zítra a upozorňuji, že budeme pryč patrně delší dobu." Dal jsem mu nějaké pokyny a obrátil se zase k Artušovi. "A teď raději půjdu. Pochybuji, že tě před odjezdem ještě uvidím. Jak to bude možné, pošlu ti zprávu. Jistě budu vědět, kde se nacházíš."
"To jistě." Znělo to hrozivě, jak se sluší na pravého vojevůdce. "Můžeš mi věnovat ještě pár chvil? Děkuji ti, Ulfine, teď nás nech. Musíš se sám také přichystat na cestu… Merline, pojď se podívat na mou novou hračku."
"Další?"
"Další? Aha, ty myslíš jezdectvo. Viděl jsi koně, které Bedwyr přivezl?"
"Ještě ne. Ale Valerius mi o nich vyprávěl."
V očích mu vzplály ohníčky. "Jsou nádherní! Rychlí, ohniví a mírní. Když to musí být, spokojí se prý se skromnými dávkami a srdce mají tak vysoko, že dokážou jet tryskem celý den a pak s tebou společně bojovat na život a na smrt. Bedwyr s sebou přivezl i podkoní. Jestli je pravda všechno, co říkají, pak budeme mít jízdu, s jakou lze dobýt svět! Jsou tam dva vycvičení hřebci, bílí, a to jsou skutečně krasavci, ještě pěknější než můj Canrith. Bedwyr je zvlášť vybíral pro mne. Pojď sem…" Za řeči mě vedl přes celou místnost pod klenbu, opřenou o pilíře. "Ještě jsem neměl čas je vyzkoušet, ale třeba zítra budu moci alespoň na hodinku na dvě odhodit své řetězy!"
Byl to hlas vzpurného chlapce. Zasmál jsem se. "Doufám. Mám větší štěstí než král. Zítra už budu na cestě."
"Nepochybně na svém starém černém valachovi."
"Ani na tom ne. Pojedu na mezkovi."
"Na mezkovi? – Ach tak, ovšem. Pojedeš v přestrojení?"
"Musím. Do lothianské pevnosti se těžko mohu vydat jako princ Merlin."
"Inu, dávej si pozor. Vážně nechceš vojenský doprovod, aspoň na první etapu?"
"Nechci. Budu v bezpečí. Cos mi to chtěl ukázat?"
"Jenom mapu. Tady."
Odhrnul závěs. Za ním byl jakýsi předpokoj či široká sloupová hala, z níž byl výhled na malé soukromé nádvoří. Světlo pochodně se odrazilo od kopí mužů stojících na stráži, ale jinak tam bylo prázdno, ba ani nábytek tam nebyl – až na masivní, teslicí nahrubo přitesaný dubový stůl. Byl to stůl na mapu, na tomto však spočívala namísto obvyklé ploché mísy s pískem mapa z hrnčířské hlíny s horami a údolími, pobřežím a řekami, jak to vše vymodeloval obratný sochař, takže před našima očima se rozkládala celá Británie, viděna z ptačího pohledu.
Artuš byl zjevně potěšen mou chválou. "Věděl jsem, že tě to bude zajímat. Teprve včera ji dodělali. Nádhera, viď? Vzpomínáš, jak jsi mě učil malovat mapy v prachu? Tohle je lepší než se hrabat v písku a stavět z něj hory a doly, které se sesypou, sotva do nich foukneš. Samozřejmě, bude se to muset upravovat, až se dozvíme více. Jak to vypadá na sever od Strathclyde, se jen dohadujeme… Ale díky bohu, zatím si s tím, co je na sever od Strathclyde, starosti dělat nemusím. Alespoň zatím." Dotkl se prstem kolíčku, vyřezaného a nabarveného do podoby červeného draka, který vyznačoval Caerleon. "Ještě mi řekni, kudy chceš zítra jet."
"Myslel jsem, že po západní silnici přes Devu a Bremet. Musím si něco vyřídit ve Vindolandě."
Prstem jel po cestě vedoucí na sever až do města Bremetennacum (jemuž se běžně říká Bremet) a zastavil se. "Uděláš pro mne něco?"
"Rád."
"Jeď východní cestou. Není to o moc delší a silnice je většinou v lepším stavu. Tudy, vidíš? Když v Bremetu odbočíš, pojedeš po téhle silnici přes horské sedlo." Prstem ji vyznačil: od Bremetennaca na východ a vzhůru po staré silnici podél řeky Tribuit, pak přes průsmyk a zase dolů přes Olicanu do yorského údolí. Vede jím Dereská silnice, a ta je pořád ještě dobrá a rychlá, až do Corstopita a k Hadriánovu valu, a odtud dál na sever přímo do Manau Guotodin, kde se nachází Lotovo hlavní město Dunpeldyr.
"Do Vindolandy si budeš muset maličko zajet," řekl Artuš, "ale není to daleko. Myslím, že čas tratit nebudeš. Chtěl bych, abys jel po silnici přes Penninské sedlo. Já sám jsem tam nikdy nebyl. Ale mám zprávy, že je docela slušná – vy dva bez potíží projedete –, ale pro jízdní oddíl je místy příliš poškozená. Chci tam poslat nějaké čety, aby ji opravily. A taky ji budu muset opevnit… Souhlasíš? Protože je naše východní pobřeží místy před nepřítelem naprosto nechráněné, znamená to, že právě toto je – kdyby se zmocnil východních planin – ta cesta, po níž by pronikl do našeho britského srdce na západě. Dvě pevnosti tam u té silnice už stojí a prý by se daly opravit. Chtěl bych, aby ses na ně podíval. Nemař s nimi mnoho času; podrobné zprávy mi mohou přinést inspektoři; ale kdybys tudy jel, rád bych, abys mi řekl, co si o nich myslíš."

"Stane se."
Když se napřímil, někde venku zakokrhal kohout. Nádvoří bylo šedé. Řekl tiše: "Pokud jde o tu druhou věc, o níž jsme hovořili, jsem ve tvých rukou. Ví bůh, že bych za to měl být vděčný." Usmál se. "A teď bychom měli jít spát. Ty máš před sebou cestu a já další den radovánek. Závidím ti! Dobrou noc a bůh s tebou."

KAPITOLA 8

Příštího dne, vybaveni jídlem na dva dny a třemi dobrými mezky, z nichž jeden nesl zavazadla, jsme se s Ulfinem vydali na cestu na sever.
Už dříve jsem cestoval za okolností stejně nebezpečných jako tentokrát, kdy být poznán znamenalo přivolat na sebe pohromu nebo dokonce i smrt. Proto jsem se z nezbytí stal mistrem převleků; tak se zrodila další legenda o "kouzelníkovi", který se dokáže vypařit do vzduchu, aby unikl svým nepřátelům. Nepochybně jsem se zdokonalil v umění rozplynout se v krajině; ve skutečnosti jsem to dělal tak, že jsem se vybavil nástroji určitého řemesla a pak chodil po místech, kde by nikdo prince nehledal. Lidé se nezajímají o to, kdo ten pocestný je, ale o to, co dovede. Když jsem si potřeboval zjednat přístup ke dvoru prince stejně tak jako do skrovné krčmy, cestoval jsem jako potulný zpěvák, ale častěji jsem se vydával za pocestného lékaře nebo za očního doktora. To byl můj nejmilejší převlek. Dovoloval mi uplatnit svou dovednost tam, kde jí bylo nejvíce zapotřebí, mezi chudými, a umožňoval mi přístup do jakéhokoliv domu, kromě těch nejvznešenějších.
Tento převlek jsem si zvolil i tentokrát. Vzal jsem s sebou malou harfu, ale pouze pro vlastní potřebu; neodvážil jsem se riskovat, že by mi mé umění vyneslo pozvání na Lotův dvůr. A tak harfa, zabalena a zahalena v anonymitě, visela z ošuntělého sedla nákladního mezka, zatímco mé truhličky s mastmi a náčiním byly vystaveny na odiv.
První úsek naší cesty jsem dobře znal, ale když jsme dorazili do Bremetennaca a odbočili směrem na Penninské sedlo, octl jsem se v krajině zcela neznámé.
Sedlo tvoří údolí tří velkých řek. Dvě z nich, Wharfe a Isara, vyvěrají z vápence na vrcholcích Pennin a klikatí se směrem východním. Třetí důležitá řeka s četnými malými přítoky míří k západu. Jmenuje se Tribuit. Jakmile by se jednou nepřítel touto soutěskou protáhl a dostal se do údolí řeky Tribuit, měl by volnou cestu na západní pobřeží.
Artuš hovořil o dvou pevnostech přímo v soutěsce. Kladl jsem místním lidem v bremetennacké krčmě různé zdánlivě bezvýznamné otázky a zjistil jsem, že v minulosti tu byla ještě třetí pevnost, která střežila západní ústí soutěsky, kde se údolí řeky Tribuit rozšiřuje a přechází v nížiny a mořské pobřeží. Postavili ji Římané jako dočasný pochodový tábor a od té doby stavba ze dřeva a mazanice jistě zchátrala a spadla, ale napadlo mě, že na cestě vedoucí k ní může stát milník; ostatně kdyby ta cesta byla ve slušném stavu, mohla by posloužit jako rychlá zkratka pro jezdce spěchající z Rhegedu k obraně Penninského sedla.
Z Rhegedu na Olicanu a York. Cesta, po níž musela jet Morgause na schůzku s Lotem.
To rozhodlo. Pojedu stejnou cestou, cestou ze svého snu v Nodensově svatyni. Jestli byl ten sen pravdivý – a já o tom nepochybuji –, je se tady co dozvědět.
Odbočili jsme z hlavní silnice hned za Bremetennacem a vydali se po zanedbané kamenité římské cestě proti proudu údolím řeky Tribuit. Po jednodenní jízdě jsme dospěli k pochodovému táboru.
Jak jsem předpokládal, moc toho z něj nezůstalo – kromě náspů a příkopů ještě hromádka práchnivějícího dřeva v místech, kde kdysi stála brána. Ale jako všechny takové tábory i tento měl výbornou polohu na úbočí mokřiny, odkud byl rozhled po krajině všemi směry. Pod svahem tekl potok vlévající se do řeky Tribuit a řeka sama pádila na jih rovinou k moři. Mohl jsem doufat, že tábor ležící tak daleko na západě nebudeme k obraně potřebovat; ale jako místo odpočinku pro jízdu nebo jako dočasné útočiště při rychlém výpadu soutěskou byl ideální.
Nenarazil jsem na nikoho, kdo by mi řekl, jak se to místo jmenuje, a tak jsem je ve zprávě pro Artuše, kterou jsem ten večer napsal, pojmenoval prostě Tribuit.
Příštího dne jsme vyrazili k první pevnosti, o níž Artuš mluvil. Stála na bažinatém potoce u kraje soutěsky. Potok se kolem ní rozléval jako jezero, podle něhož byla pojmenována. Třebaže byla v troskách, usoudil jsem, že by ji bylo možno rychle opravit. V údolí byla hojnost dřeva, spousty kamení a dostatek mazanice.
Dojeli jsme k ní pozdě odpoledne a protože počasí bylo mírné a suché a zdi pevnosti slibovaly dostatečný přístřešek, utábořili jsme se tam. Příští ráno jsme se začali šplhat přes hřeben do Olicany.
Dlouho před polednem jsme vyjeli z lesa na vřesoviště. Den byl krásný; mlha perlící se na šáchorech stoupala, voda vybublávající z každé pukliny ve skále zpívala a zurčící pramínky spěchaly dolů, aby naplnily mladou řeku. Ševelilo i dopolední nebe, pod nímž kolihy v ostrém úhlu nalétaly na potůčky zvonící písní ke svým hnízdům v trávě. Viděli jsme vlčici ztěžklou mlékem, jak se mihla kolem se zajícem v zubech. Vrhla na nás krátký lhostejný pohled a zmizela pod příkrovem mlhy.
Byla to divoká cesta, taková vlčí stezka, na jaké si potrpí Pradávní. Pozoroval jsem skály, vroubené hromadami kamení, ale nikde jsem neviděl sebemenší stopy po jejich nepřístupných a nepohodlných orlích hnízdech. A přitom jsem nepochyboval, že jsme sledováni na každém kroku. Stejně tak nebylo pochyb, že vítr přinesl na sever zprávu o tom, že kouzelník Merlin je na cestě a že je to cesta tajná. To mě netrápilo. Před Pradávnými nelze nic utajit; vědí všechno, co se ve hvozdech a na kopcích šustne. Já se s nimi dorozuměl už dávno a Artuš má jejich důvěru. Zastavili jsme se na vrcholku mokřiny. Rozhlédl jsem se kolem sebe. Mlha se už zvedla a rozptýlila se pod stále sílícími paprsky slunce. Všude kolem nás se táhla mokřina, z níž tu a tam trčely šedé balvany a kapradiny, a kdesi v dálce ještě zaražené se tyčily pusté kamenité kopce a hory. Nalevo od cesty se terén svažoval do širokého údolí Isary, kde se mezi hustým stromovím třpytila voda.
Nemohlo to vypadat nepravděpodobněji než v oné deštěm zamlžené vidině z Nodensovy svatyně, ale přede mnou stál

milník s nápisem OLICANA; o kousek dál vlevo pak stezka prudce klesající mezi stromy do údolí. A mezi nimi, skrze listoví sotva viditelné, prosvítaly zdi rozlehlého domu.
Ulfin pobídl svého mezka vedle mne a ukázal na něj:
"Kdybychom to byli věděli, mohli jsme tu mít lepší ubytování."
Řekl jsem zvolna: "Pochybuji. Myslím, že nám pod širým nebem bylo líp."
Zvědavě na mě pohlédl. "Myslel jsem, že jsi v těchhle končinách nikdy nebyl, pane? Znáš ten dům?"
"Dejme tomu, že o něm vím. A rád bych o něm věděl víc. Až přijedeme do nějaké vesnice nebo na kopci uvidíme pastýře, vyptej se, komu patří, ano?"
Vrhl na mě další pohled, ale nic neřekl a jeli jsme dál.
Olicana, druhá z Artušových dvou pevností, ležela o pouhých asi deset mil dál na východ. K mému překvapení byla prudce klesající cesta přes rozlehlou bažinatou mokřinu v prvotřídním stavu. Zdálo se, že příkopy a valy byly nedávno opravené. Přes Isaru vedl bytelný dřevěný most a brod na dalším přítoku byl vyčištěn a vydlážděn, takže jsme postupovali velice rychle a před večerem dorazili do obydlené krajiny. U Olicany je poměrně velké město. Našli jsme si nocleh v krčmě nedaleko pevnosti, kam chodí muži z posádky.
Poté, co jsem viděl silnici a pořádek v městských ulicích a na náměstí, nepřekvapilo mě, že stejně tak jsou v dobrém stavu zdi pevnosti. Brány a mosty byly zdravé a pevné, kování zbrusu nové. Kladl jsem opatrně nenápadné otázky a naslouchal, jak se baví lidé v krčmě, a tak jsem zjistil, že základní posádka tu byla umístěna za Utherovy vlády; jejím úkolem bylo střežit silnici do soutěsky a pozorovat signální věže na východě. Bylo to nouzové opatření, přijaté v nejhorších letech saského teroru, ale tito mužové zde uvízli a trčeli tu bez naděje na vystřídání, unudění až k zbláznění; posádkový velitel, který by si zasluhoval něco lepšího, než je tato předsunutá základna, kde se nic neděje (zaslechl jsem), však udržoval vysokou výkonnost celé posádky.
Nejjednodušší způsob, jak si obstarat informace, jež jsem potřeboval, bylo osobně navštívit tohoto důstojníka, který mohl také zajistit doručení mé zprávy přímo do rukou krále. A tak jsem nechal Ulfina v krčmě a ohlásil jsem se ve strážnici s glejtem, kterým mě Artuš vybavil. Soudě podle rychlosti, s níž jsem byl uveden dál, i podle toho, že nikdo nebyl překvapen mým ošuntělým zevnějškem ani tím, že jsem odmítl uvést své jméno a důvod návštěvy komukoli kromě velitele, mohl jsem usoudit, že poslové tu bývají častými hosty. Míním tím tajné posly. Jestli to opravdu byla zapomenutá základna (musím připustit, že ani já, ani královi poradci o ní nevěděli), pak jediní poslové, kteří vytrvale chodí sem a tam, jsou špehové. Začal jsem se na setkání s velitelem tím více těšit.
Než jsem byl k němu uveden, prohledali mě, což jsem očekával. Pak mě dva strážní provedli pevností do budovy, kde sídlilo velitelství. Rozhlížel jsem se kolem. Místo bylo dobře osvětlené, a pokud jsem viděl, bylo vše – cesty, nádvoří, studně, cvičiště, dílny, kasárna – čerstvě opravené. Míjeli jsme tesařskou dílnu, kovárnu, sedlářství, kde se vyráběly koňské postroje. Podle visacích zámků na vratech stodoly jsem usoudil, že obilnice jsou plné. Pevnost nebyla velká, ale lidí tu bylo málo. Tady je místo pro Artušovu jízdu ještě dřív, než se zformuje.
Když jsem byl uveden k veliteli, stráže se stáhly s elegancí, která mluvila sama za sebe. Sem přicházeli špehové; předpokládal jsem, že většinou právě v této pozdní hodině.
Velitel mě přijal vestoje; pocta nikoli mně, ale králově pečeti. První, co mi padlo do oka, bylo jeho mládí. Nemohlo mu být více než dvaadvacet. Dál jsem si všiml toho, jak unaveně vypadá. Rýhy ve tváři mu vyrylo těžké břímě: jeho mládí, osamělá základna, starost o nudící se útvar otrlých mužů; potřeba neustálého dohledu na vpády vetřelců, kteří se valili po východním pobřeží sem a tam; a to vše v zimě v létě, bez pomoci a bez opory. Zdá se, že Uther, který ho sem poslal před čtyřmi roky – před čtyřmi roky –, na něho skutečně zcela zapomněl.
"Máš pro mne nějaké noviny?" Pod lhostejným tónem nebyla žádná dychtivost. Tu už dávno rozptýlil pocit marnosti.
"Mohu ti říct, co je nového, až vyřídím svou záležitost. Byl jsem vyslán spíše proto, abych získal informace od tebe, budeš-li tak laskav a poskytneš-li mi je. Mám poslat zprávu Nejvyššímu králi. Byl bych rád, kdyby mu ji nějaký posel mohl co nejdříve dopravit."
"To mohu zařídit. Teď hned? Posel může být připraven do půl hodiny."
"Ne. Tolik to nespěchá. Můžeme si napřed spolu pohovořit?" Posadil se a ukázal mi na židli. Poprvé za celou dobu se objevila jiskřička zájmu. "Chceš říct, že se tvá zpráva, týká Olicany? Mohu vědět proč?"
"To ti povím, samozřejmě. Král mě požádal, abych zjistil všechno, co se dá, o této pevnosti a také o troskách druhé pevnosti v soutěsce, o té, které se říká Jezerní."
Přikývl. "Znám ji. Ta leží v troskách už téměř dvě stě let. Byla zničena při vzpouře brigantů a ponechána zkáze. Tato pevnost měla stejný osud, ale Ambrosius ji přestavěl. Měl prý své plány i s Jezerní pevností. Kdybych byl měl plnou moc, mohl jsem –" Zarazil se. "Ach ano… Přicházíš z Bremetu? V tom případě víš, že pár mil na sever od této cesty je ještě jedna pevnost – nic z ní nezůstalo, jenom pozemek –, ale řekl bych, že v každé strategii, která se týká soutěsky, je stejně životně důležitá. Bylo mi řečeno, že se tak na ni díval i Ambrosius. On viděl, že soutěska by mohla být klíčovým bodem jeho strategie." Důstojník nepoložil na slůvko "on" žádný zřetelný důraz, ale závěr byl jasný. Uther nejen že zapomněl na existenci Olicany a její posádky, ale nevěděl ani, či nepochopil význam silnice procházející Penninským sedlem. Což není případ tohoto mladého muže, bezmocně odříznutého od světa.
Řekl jsem rychle: "Nový král to také chápe. Chce soutěsku znovu opevnit, nejen se zřetelem na to, že by ji mohl v případě potřeby při nepřátelském průniku z východu uzavřít a držet, ale také proto, že bychom ji mohli využít jako zkratky při útoku. Proto mě pověřil, abych zjistil, co je třeba udělat. Myslím, že jen co král mou zprávu prostuduje, můžeš tu očekávat inspektory. Vím, že král nepředpokládá, že by tato pevnost byla v takovém stavu pohotovosti. Bude potěšen."
Řekl jsem mu něco o Artušových plánech na vytvoření jízdního oddílu. Dychtivě naslouchal, únava a nuda byly zapomenuty a otázky, které kladl, svědčily o tom, že o východním pobřeží hodně ví. Kromě toho se ukázalo, že je

překvapivě dobře obeznámen se saskými pohyby a strategií.
Pro tuto chvíli jsem to nechal stranou a začal jsem mu klást otázky o vybavení a zásobách v Olicaně. Po minutě vstal, šel na druhý konec místnosti k truhlici, na níž byl další velký visací zámek, otevřel ji a vyndal tabulky a svitky, na nichž byly, jak se ukázalo, podrobné seznamy všeho, co jsem chtěl vědět.
Zahloubal jsem se do nich, ale po chvíli jsem si uvědomil, že čeká a pozoruje mě s dalšími listinami v ruce.
"Myslím," řekl a zaváhal. Ve chvilce se rozhodl pokračovat. "Nemyslím, že by byl král Uther v posledních letech ocenil roli, kterou silnice průsmykem může sehrát v nadcházejících bojích. Když mě sem poslal – to jsem byl mladý –, považoval jsem pevnost jenom za předsunutou základnu, za příležitost k výcviku. Byla v lepším stavu než Jezerní pevnost, ale jen taktak… Trvalo to poměrně dlouho, než jsme to tu dali trochu dohromady… Sám víš, pane, jak to bylo. Válka se přesunovala tu na sever, tu na jih. Král byl nemocný a země rozdělená; zdálo se, že na nás zapomněli. Čas od času jsem poslal kurýra se zprávami, ale nedostal jsem žádnou odpověď. A tak kvůli vlastnímu poučení, a připouštím i pro zábavu, jsem začal posílat naše muže – nikoli vojáky, ale většinou mládence z města se smyslem pro dobrodružství – na zvědy a shromažďoval jsem informace. Vím, že je to chyba, ale…," odmlčel se.
"Nechával sis je pro sebe?" opáčil jsem okamžitě.
"Bez zlého úmyslu," řekl chvatně, "jsem vypravil posla s určitou informací, kterou jsem považoval za cennou, ale už nikdy jsem neslyšel ani o něm, ani o papírech, které měl u sebe. Pak už jsem nechtěl riskovat, že by král posly nepřijal a jim se něco přihodilo."
"Ujišťuji tě, že všemu, co králi pošlu, věnuje pozornost, hned jak to dostane do rukou."
Za řeči si mě neskrývaně prohlížel a myslím, že porovnával můj chatrný zevnějšek s mými způsoby, které jsem se před ním nepokoušel skrývat. Pak řekl zvolna, hledě na papíry, které držel v ruce: "Mám před sebou králův glejt a pečeť, vím, že ti mohu důvěřovat. Mohl bych znát tvé jméno?"
"Když si to přeješ. Je pouze pro tebe. Mám tvůj slib?"
"Samozřejmě," řekl trochu netrpělivě.
"Jsem Myrddin Emrys, obecně známý jako Merlin. Jak se domyslíš, jsem na soukromé cestě, a proto vystupuji jako Emrys, pocestný lékař."
"Pane –"
"Ne," namítl jsem, "zase si sedni. Řekl jsem ti to jen proto, abys měl jistotu, že tvé informace dojdou u krále sluchu."
Rychle jsem dodal: "Mohu se na to podívat?"
Položil papíry na stůl přede mne a já je začal prohlížet. Další informace, plány opevněných osad, údaje o vojsku a výzbroji; pohyby vojska v časovém sledu; zásoby; loďstvo…
Užasle jsem zvedl oči. "Ale to jsou údaje o saském vojsku?"
Přisvědčil. "Čerstvé, pane. V létě jsem měl mimořádné štěstí. Seznámil jsem se s jedním Sasem – nezáleží na tom, jak – je to federovaný ve třetí generaci. Jako mnoho starých federovaných chce, aby se udržel starý pořádek. Tihle Sasové považují dané slovo za posvátné, a kromě toho –" přes zachmuřená mladá ústa přelétl úsměv – "nedůvěřují nově příchozím. Někteří z těch nových dobrodruhů chtějí bohaté federované vystěhovat, právě tak jako chtějí vyhnat Brity."
"A tyto informace pocházejí od něho. Můžeš mu důvěřovat?"
"Myslím, že ano. Ty údaje, které jsem si mohl ověřit, odpovídají pravdě. Nevím, jak dobré a jak čerstvé zprávy má král, ale myslím, že bys měl obrátit jeho pozornost na tuto část – tady – o Elesovi a Cerdicu Elesingovi. To jest –"
"Elesův syn. Ano. Elesa je náš starý přítel Eosa?"
"Správně. Horsův syn. Jistě víš, že když on sám a jeho příbuzný Octa uprchli z Utherova vězení, Octa zemřel u Rutupiae, ale Eosa se dostal do Germánie a tam zverboval Octovy syny Colgrima a Badulfa k útoku na sever… Ale možná že nevíš, co se stalo předtím, než zemřel. Octa si tady v Británii dělal nárok na titul ‚krále'. Neměl o mnoho větší cenu než titul náčelnický, který měl předtím jako Hengistův syn; ani Colgrim, ani Badulf tomu velkou cenu nepřikládali; ale teď jsou taky mrtví a jak vidíš…"
"Eosa vznáší stejný nárok. Ano. S větším úspěchem?"
"Zdá se. Říká si král západních Sasů a jeho syn Cerdic má přízvisko ‚Atheling' neboli ‚Potomek', čímž je míněn potomek zakladatele rodu. Odvozují svůj původ od nějakého dávného hrdiny nebo poloboha. Jistě, dělá se to tak obvykle, ale potíž je v tom, že tomu lidé věří. Dá se říct, že to saským vpádům dodává nové přitažlivosti."
"To může vnést do toho, co jsi říkal o federovaných starousedlících, značnou změnu."
"To může. Eosa a Cerdic takový vliv mají. Ty řeči o ‚království'… Starousedlíkům Cerdic slibuje stabilitu a práva, a nově příchozím rychlé zabíjení. Myslí to vážně. Ukázalo se totiž, že je něčím víc než pouze chytrým dobrodruhem; vypracoval legendu o heroickém majestátu krále, je považován za tvůrce zákonů a je dost mocný na to, aby prosazoval nové zvyky. Změnil i pohřební obyčeje… své mrtvé prý už Sasové nepálí ani nepohřbívají do země postaru, se zbraněmi a různými předměty. Podle Cerdica Athelinga to je marnotratnost." Opět se zachmuřeně pousmál. "Přikázal kněžím, aby zbraně po mrtvých rituálně očistili a znovu je používají. Věří teď, že kopí, které používal dobrý bojovník, učiní jeho nového majitele stejně dobrým nebo ještě lepším bojovníkem… a zbraň odebraná poraženému bojovníkovi bude teď bojovat tvrději, neboť dostala druhou příležitost. Říkám ti, nebezpečný muž. Možná že nejnebezpečnější od Hengistových dob."
Velice to na mne zapůsobilo a řekl jsem to. "Králi se to dostane do rukou, hned jak tam zprávu dopravím. Slibuji ti, že ho na ni okamžitě upozorní. Sám víš, jakou má cenu. Jak rychle můžeš pořídit opisy?"
"Opisy jsou už hotové. Tohle může odejít ihned."
"Dobrá. Teď, když dovolíš, připojím k tvé zprávě ještě pár slov a přidám vlastní zprávu o Jezerní pevnosti."
Přinesl psací náčiní, položil je přede mne a zamířil ke dveřím. "Jdu zařídit toho kurýra."
"Díky. Ještě okamžik –" Zastavil se. Mluvili jsme spolu latinsky, ale ve způsobu jeho mluvy bylo cosi, co mi říkalo, že

pochází ze západu. Řekl jsem: "V krčmě mi řekli, že se jmenuješ Gerontius. Zmýlím se, když vyslovím domněnku, že to kdysi byl Gereint?"
Usmál se. Hned vypadal o několik let mladší. "A dodnes je, pane."
"To je jméno, které se Artuš rád dozví," řekl jsem a pustil se do psaní.
Chvíli tam tiše postál, pak došel ke dveřím, otevřel je a mluvil na někoho venku před nimi. Po návratu zašel ke stolu v rohu místnosti, nalil víno a postavil pohár přede mne. Slyšel jsem, jak se jednou nadechl, jako by chtěl něco říct, ale nepromluvil.
Konečně jsem dopsal. Znovu šel ke dveřím a vrátil se s nějakým, mužem; byl to šlachovitý chlapík, který vypadal, jako když se právě probudil, ale byl už oblečený na cestu. Nesl kožený vak se silným zámkem. Uložil papíry, které mu Gereint dal, a řekl, že je připraven vyrazit; nají se někde cestou.
Gereintovy stručné pokyny opět ukázaly, jak dobře je informovaný. "Nejlíp uděláš, když pojedeš na Lindum. Král mezitím opustí Caerleon a bude se vracet směrem na Linnuis. Než dorazíš do Linda, dozvíš se, kde se nachází."
Muž přikývl a odešel. A tak za pár hodin po mém příchodu do Olicany putovala moje zpráva, vydatně obohacena, zpět ke králi. Teď jsem byl volný a mohl jsem soustředit své myšlenky na Dunpeldyr a na to, co mě tam čeká.
Ze všeho nejdříve jsem však musel zaplatit Gereintovi za jeho služby. Nalil ještě víno, usadil se a s dychtivostí, jaká mu byla zřejmě po dlouhý čas cizí, mě zahrnul otázkami o Artušově nástupu na trůn v Luguvalliu a o tom, jak si od té doby počíná v Caerleonu. Zasloužil si dobrou míru a také jsem mu ji dal. Teprve když se blížil čas půlnoční patroly, dostal jsem se ke svým otázkám.
"Jel tudy Lot z Lothianu krátce po zasedání v Luguvalliu?"
"Jel, ale ne přímo přes Olicanu. Máme tu jednu silnici – dnes je to spíš jen taková cesta –, která odbočuje z hlavní silnice a míří přímo na východ. Je velice špatná a vede těsně podél nebezpečného močálu, a tak je zřídkakdy používaná, třebaže je to pro toho, kdo má namířeno na sever, nejrychlejší spoj."
"Ale Lot po ní jel, třebaže měl namířeno na jih do Yorku? Myslíš, že nechtěl být spatřen v Olicaně?"
"To mě nenapadlo," řekl Gereint. "Tedy, až donedávna… Má při té cestě totiž dům. Raději přenocoval v něm, než by jel sem do města."
"Svůj vlastní dům? Chápu. Ano, viděl jsem ho z cesty. Je to pohodlný dům, ale na samotě."
"Však ho taky využívá jen zřídkakdy," řekl.
"Ale víš to, že tam byl?"
"Vím skoro o všem, co se tu děje." Ukázal na zamčenou truhlu. "Jsem jako stará bába u dveří své chalupy, mám málo práce a tak pozoruji své sousedy."
"Mám důvody být ti vděčný. V tom případě jistě víš, s kým se Lot ve svém domě sešel?"
Plných deset vteřin mi hleděl do očí. Pak se usmál. "S jistou dámou zpola královské krve. Přijeli každý zvlášť a každý zvlášť také odjel, ale do Yorku dorazili společně." Zvedl obočí. "Ale jak to, že to víš ty, pane?"
"Na špehování mám svoje metody."
Řekl klidně: "To věřím. Inu, teď je všechno v pořádku a vyřízeno před tváří boží i před tváří lidí. Král z Lothianu táhne s Artušem z Caerleonu do Linnuisu, zatímco jeho nová královna čeká v Dunpeldyru, až přijde na svět dítě. O něm samozřejmě víš?"
"Ano."
"Scházeli se tu už předtím," řekl Gereint a dodal prostě: "A tohle je plod těch schůzek."
"Vážně? Scházeli se často? A odkdy?"
"Od té doby, co jsem tady, možná třikrát nebo čtyřikrát." Nemluvil tónem, jímž se předávají hospodské klepy, ale stroze informativně. "Jednou tu byli spolu dokonce celý měsíc, ale drželi se uvnitř. Dozvěděl jsem se to z hlášení, sám jsem je neviděl."
Vzpomněl jsem si na ložnici s královským karmínem a zlatem. Měl jsem pravdu. Opravdu dávní milenci. Kdybych jen mohl věřit tomu, co jsem nabízel Artušovi, že totiž dítě může skutečně být Lotovo. Soudě podle Gereintova neutrálního tónu si to už lidé stejně takto vykládali.
"A teď," řekl, "se láska prosadila, politice navzdory. Bylo by troufalé zeptat se, jestli se Nejvyšší král rozhněval?"
Zasloužil si poctivou odpověď, tak jsem mu jednu takovou dal.
"Hněval se, samozřejmě, kvůli tomu, jak byl sňatek uzavřen, ale teď nahlíží, že poslouží stejně dobře jako ten druhý. Morgause je jeho nevlastní sestra a tak spojenectví s králem Lotem musí trvat dál. A Morgan je volná pro jiný sňatek, který se může naskytnout."
"Rheged," řekl okamžitě. "Možná."
Usmál se a víc se k tomuto tématu nevrátil. Ještě chvíli jsme besedovali a pak jsem se měl k odchodu.
"Řekni mi něco," požádal jsem ho. "Dostal jsi nějaké zprávy o tom, kde se teď nachází Merlin?"
"Ne. Byli mi hlášeni dva poutníci, ale nepadla zmínka o tom, kdo by to mohl být."
"Ani o tom, kam mají namířeno?"
"Ne, pane."
Byl jsem spokojený. "Nemusím zdůrazňovat, že se nikdo nesmí dozvědět, kdo jsem? Tento rozhovor do svých zpráv nezařazuj."
"To je samozřejmé. Pane –"
"Co je?"
"K té tvé zprávě o Tribuitu a Jezerní pevnosti. Říkal jsi, že přijdou inspektoři. Napadlo mi, že bych jim mohl ušetřit spoustu času, kdybych tam rovnou poslal pracovní čety. Mohli by se pustit do přípravných prací – vyčistit to tam, připravit drny a dřevo a nalámat kámen, vykopat příkopy… Mohl bys mi k tomu dát souhlas?"

"Já? To není v mé pravomoci."
"To není v tvé pravomoci?" opakoval zaraženě a pak se rozesmál. "Není, už to chápu. Těžko se mohu dovolávat Merlinovy pravomoci, protože by se lidi ptali, jak jsem k ní přišel. A mohli by si vzpomenout na jistého skromného poutníka, který prodával po domech byliny a léčivky… Ale jelikož mi týž poutník přinesl dopis od Nejvyššího krále, budou mé vlastní pravomoci určitě stačit."
"Když musely stačit po tak dlouhou dobu!" souhlasil jsem a velice spokojen jsem odcházel.

KAPITOLA 9

A tak jsme cestovali na sever. Jakmile jsme se dostali na hlavní silnici, vedoucí z Yorku severním směrem, které se říká Dereská cesta, byla jízda snadná a rychle jsme postupovali vpřed. Někdy jsme přespali v krčmě, ale protože počasí bylo pěkné a teplé, častěji jsme pokračovali v cestě, dokud bylo vidět, a pak jsme se utábořili někde v kvetoucím houští při silnici. Po večeři jsem hrával sám pro sebe a Ulfin naslouchal a snil své vlastní sny, zatímco oheň vyhořel až na bílý popel a vyšly hvězdy.
Byl dobrým společníkem. Znali jsme se od chlapeckých let; já byl v Bretani s Ambrosiem, který tam shromažďoval vojsko, jež mělo porazit Vortigerna a obsadit Británii. A Ulfin byl služebníkem či spíše otrokem mého učitele Belasia. Měl u toho podivného a krutého muže těžký život, ale po Belasiově smrti přijal hocha do svých služeb Uther, jehož důvěru si Ulfin brzy získal. Teď mu bylo asi pětatřicet let, měl hnědé vlasy a šedé oči a byl to tichý a uzavřený člověk, jak už bývají lidé, kteří vědí, že musí prožít svůj život v osamělosti nebo jako společníci jiných. Léta Belasiova zneužívání ho poznamenala.
Jednou večer jsem složil píseň a zpíval ji nízkým kopcům severně od Vinovie, kde se hluboko v lesnatých údolích vinou čilé říčky, zatímco silnice se rozběhla přes vysočinu s houštinami hlodaše a kapradin a přes dlouhé vřesoviště, kde neroste nic než borovice, olše a shluky stříbrných bříz.
Rozbili jsme tábor v jednom takovém mlází, kde jsme pod nohama měli suchou zemi a ve vlahém večerním vzduchu se k zemi klidně skláněly štíhlé větve bříz, které nás halily do hedvábí.
Tohle je ta píseň. Nazval jsem ji tehdy písní vyhnance; od té doby jsem ji slyšel v několika verzích, prý ji zdokonalil nějaký slavný saský pěvec, ale ta první verze byla moje vlastní.

Ten, kdo zůstal bez druha,
často hledává milosrdenství
a slitování
tvůrce, Boha.
Smutný, přesmutný je věrný muž,
který přežije svého pána.
Vidí, že svět zpustl
jako zeď, na niž doráží vichr,
jako pustý hrad, kam se sníh
sype prázdnými okenními rámy
a navátý leží na rozbitém loži
a na černé desce krbu.
Běda průzračnému poháru!
Běda hodovní síni!
Běda meči, který chránil
ovčinec i ovocný sad
před vlčím spárem!
Zabíječ vlků je mrtev,
mrtev je zákonodárce a ochránce zákonů,
zatímco zlý vlk sám
s orlem a krkavcem
přicházejí na jeho místo jako králové.

Byl jsem zabraný do hry a když konečně dozněl poslední tón a já zvedl zrak, byl jsem velice překvapen dvěma věcmi: především tím, že Ulfin, který seděl u ohně proti mně a zaujatě naslouchal, měl na tváři slzy; a dále tím, že jsme dostali společnost. Ulfin ani já, jak jsme byli zaujati hrou, jsme si nevšimli, že se k nám po měkkém mechu na pěšině ve vřesovišti blíží dva pocestní.
Ulfin je uviděl ve stejném okamžiku jako já a vyskočil s nožem v ruce. Bylo však na první pohled patrné, že jsou to lidé neškodní a tak nůž zmizel v pochvě ještě dřív, než jsem řekl: "Nech toho," neboť ten první vetřelec se usmál a rukou udělal uklidňující gesto.
"Nic ve zlém, páni, nic ve zlém. Měl jsem hudbu vždycky moc rád a ty máš opravdu talent, to se musí nechat."
Poděkoval jsem mu, a jako by má slova byla pozváním, muž přikročil blíž k ohni a sedl si, zatímco chlapec, který ho provázel, vděčně shodil z ramene ranec a klesl také k zemi. Zůstal vzadu, kus od ohně, přestože se s nástupem tmy v tomto pozdním večeru zvedl chladný větřík a teplo, které vydávala hořící polena, bylo příjemné.
Nově příchozí byl nevysoký postarší muž s úpravnou prošedivělou bradkou a nepoddajným obočím nad krátkozrakýma hnědýma očima. Jeho šat nesl stopy cestování, ale byl čistý a plášť byl z dobrého sukna, sandály a

opasek pak z měkce vydělané kůže. Překvapující bylo, že přezka na jeho opasku byla zlatá nebo alespoň silně pozlacená a velice zdobně zpracovaná. Plášť měl sepjatý těžkou broží ve tvaru kotouče, rovněž pozlaceného, s nádherným vzorem – spirálovitou heraldickou trojnoží zasazenou do filigránu v hluboce vroubkovaném rámečku. Chlapec, jehož jsem považoval v první chvíli za jeho vnuka, byl oblečen podobně, ale jeho jediným šperkem bylo cosi, co vypadalo jako talisman na tenkém řetízku na krku. Pak natáhl ruku, aby rozložil pokrývky na noc, a jak se rukáv sesmekl dozadu, uviděl jsem na jeho předloktí svraštělou jizvu po staré vypálené značce. Býval otrokem; a soudě podle toho, jak se držel stranou od sálajícího ohně a mlčky se věnoval vybalování zavazadel, byl jím i nyní. Starý muž byl zámožný člověk.
"Nebudeme vám tu překážet?" obrátil se na mne. Naše prosté oblečení a ještě prostší způsoby – pokrývky rozložené pod břízami, obyčejné talíře a rohy na pití, jakož i ošuntělé sedlové vaky, které nám v noci sloužily jako polštáře –, to vše mu napovědělo, že jsme pocestní jemu naroveň, pokud jsme mu vůbec rovni. "Několik mil odtud jsme sešli z cesty a byli jsme vděčni, když jsme uslyšeli tvůj zpěv a viděli záři ohně. Usoudili jsme, že nemůžete být daleko od cesty, a najednou chlapec povídá, že jste zrovna tady, díky ohni Vulkánovu! Slatiny jsou náramné za denního světla, ale po setmění jsou zrádné pro lidi i pro zvířata…"
Vykládal dál; mezitím Ulfin na můj pokyn vstal a šel pro lahvici vína, aby mu nabídl. Ale muž se špetkou samolibosti odmítl.
"Ne, ne. Děkuji ti, můj dobrý pane, ale my máme jídlo s sebou. Nemusíme vás obtěžovat – ledaže nám dovolíte, abychom s vámi dnes v noci sdíleli teplo ohně a vaši společnost? Mé jméno je Beltane a tady můj sluha se jmenuje Ninian."
"My jsme Emrys a Ulfin. Buďte vítáni. Nenapijete se vína? Máme jej dost."
"Já také. Vlastně bych těžce nesl, kdybyste se vy dva nenapili se mnou. Je to pozoruhodný nápoj, doufám, že budete souhlasit…" Přes rameno houkl: "Jídlo, chlapče, rychle, a tady pánům nabídni to víno, co jsem dostal od velitele."
"Jedeš zdaleka?" zeptal jsem se. Etiketa na silnicích nedovoluje zeptat se pocestného přímo, odkud přichází a kam má namířeno. Ale zároveň etiketa velí říci to, i kdyby to měla být zjevná smyšlenka.
Beltane odpověděl bez váhání, zakousnutý do kuřecího stehna, které mu chlapec podal.
"Z Yorku. Byl jsem tam přes zimu… Obvykle vyrážím dřív, ale čekal jsem… Město plné lidí…" Dožvýkal, polkl sousto a dodal srozumitelněji: "Doba byla příhodná. Obchody šly dobře, tak jsem se zdržel."
"Jel jsi přes Catraeth?" Mluvil britským nářečím a tak jsem v další větě použil někdejšího jména toho města. Římané mu říkali Cataracta.
"Ne. Jel jsem tou silnicí na východ od nížiny. Neradím ti, abys to zkoušel, pane. Byli jsme rádi, když jsme odbočili na cestu, co vede přes vřesoviště, chtěli jsme se ve Vinovii dostat na Dereskou silnici. Ale tenhle bloud" – škubl ramenem tím směrem, kde stál otrok – "přehlédl milník. A já jsem na něm závislý; mám špatný zrak, nevidím nic kromě věcí, které držím tak blízko jako tohle stehno. Jenomže Ninian jako obvykle počítal mraky, místo aby sledoval cestu, a tak když se začalo šeřit, neměli jsme potuchy, kde jsme a jestli jsme už minuli město. Jsme za ním? Myslím, že jsme."
"Obávám se, že ano. Projeli jsme jím dnes pozdě odpoledne. To je škoda. Máš tam něco na práci?"
"Já mám práci v každém městě."
Řekl to pozoruhodně bezstarostným tónem. Kvůli chlapci jsem tomu byl rád. Ten stál vedle mne s lahvicí vína a naléval mi s vážnou soustředěností; usoudil jsem, že Beltane jenom hartusí a brblá; Ninian nejevil známky strachu. Poděkoval jsem mu a on zvedl oči a usmál se. A tu jsem pochopil, že pokud jde o Beltana, mýlil jsem se; začínal jsem tušit, že jeho výtky jsou oprávněné; bylo zřejmé, že chlapec je v myšlenkách, třebaže předstíral soustředěnost na své úkoly, na míle daleko; jeho něžný zastřený úsměv přicházel ze snu, který ho poutal. Jeho oči ve stínu a v záři luny a ohně byly šedé a rámovala je melancholie jako dým. V nich i v roztržitém půvabu jeho pohybů bylo cosi důvěrně známého… Cítil jsem, jak mi noční vzduch dýchá na záda a vlasy na šíji se mi ježí jako kožich kočky kradoucí se noční tmou.
Pak se beze slova odvrátil a sklonil se s lahvicí v ruce k Ulfinovi.
"Ochutnej je, pane," naléhal Beltane. "Je vynikající. Dostal jsem je od jednoho posádkového důstojníka v Eboru… Bůhví, kde k němu přišel on, ale je lépe se neptat, že?" Mrkl na mne a znovu se zakousl do svého kuřete.
Víno bylo opravdu dobré, husté, sametové a temné a vyrovnalo se kterémukoli z vín, která jsem ochutnal v Galii nebo v Itálii. Uznale jsem to Beltanovi zmínil a v duchu uvažoval, za jakou asi službu dostal takhle zaplaceno.
"Aha!" řekl stejně samolibě. "Ptáš se, co jsem mohl udělat, že jsem si zasloužil takovýto nápoj, co?"
"Nuže, je to tak," připustil jsem s úsměvem. "Jsi kouzelník, že umíš číst myšlenky?"
Kvokavě se zasmál. "Ne toho druhu. Ale vím taky, co si myslíš právě teď."
"Co tedy?"
"Vsadil bych se, že uvažuješ, jestli nejsem králův kouzelník v přestrojení! Mohl by sis myslet, že by to odpovídalo jeho magickému umění, vyčarovat takovéhle víno z Vitruvia… A Merlin chodí po cestách zrovna tak jako já; říká se, že kdybys ho potkal, považoval bys ho za obyčejného pocestného, mívá s sebou leda jednoho otroka jako společníka, a někdy ani toho ne. Mám pravdu?"
"Pokud jde o víno, pravdu máš. Vsadil bych se, že jsi víc než ‚obyčejný obchodník'?"
"Dalo by se to tak říct," přisvědčil sebevědomě. "Ale k tomu Merlinovi. Slyšel jsem, že odjel z Caerleonu. Nikdo neví, kam má namířeno či v jaké záležitosti, ale tak je to s ním pokaždé. V Yorku se říká, že Nejvyšší král se vrátí do Linnuisu, než vyjde nový měsíc, ale Merlin zmizel hned po korunovaci." Přesunul zrak ode mne na Ulfina. "Máte nějaké zprávy o tom, co se děje?"
Jeho zvědavost nebyla ničím více než obvyklým klepařením pocestných kupců. Tihle lidé novinky roznášejí a vyměňují si je ve velkém; proto jsou všude vítaní, a oni je považují za ceninu, která patří k jejich řemeslu.
Ulfin zavrtěl hlavou. Jeho tvář byla jako z kamene. Chlapec Ninian vůbec neposlouchal. Seděl s hlavou odvrácenou k

voňavé tmě vřesoviště. Slyšel jsem přerušované klokotavé volání nějakého pozdního ptáka, který se vrtěl v hnízdě; na chlapcově tváři se střídavě objevovala radost, prchavý svit, pomíjivý jako světlo hvězd na ševelících listech nad námi. Zdálo se, že si Ninian našel své útočiště před řečným starcem a každodenní otročinou.
"My přicházíme ze západu, ano, z Devy," řekl jsem a poskytl mu tak informaci, po níž pásl. "Ale všechny zprávy, které mám, jsou staré. Cestujeme pomalu. Jsem lékař a nikdy se nedostanu daleko bez práce."
"Tak je to tedy," řekl Beltane a s chutí se zakousl do ječné placky. "Určitě se něco dozvíme, až dojedeme k mostu v Cor. Jedeš také tím směrem? Dobrá, dobrá. Cestování se mnou se bát nemusíš! Nejsem kouzelník, převlečený ani žádný jiný, a i kdyby mi lidé královny Morgause slibovali zlato nebo hrozili upálením, mám se čím prokázat."
Ulfin na něho vrhl pronikavý pohled, ale já řekl pouze: "Čím?"
"Svým zbožím. Já mám svou vlastní magii. A přes to prese všechno, co se říká o Merlinově mistrovství, já umím něco, co se nedá, když nemáš pořádný výcvik, předstírat. A ten –" opět s veselou samolibostí – "ten trvá celý život."
"Můžeme se dozvědět, co to je?" Otázku jsem položil spíše ze zdvořilosti. Bezpečně nadešla ta chvíle zvěstování, na kterou se připravoval.
"Ukážu vám to." Spolkl poslední drobek ječné placky, delikátně si otřel ústa a ještě si lokl vína. "Niniane! Niniane! Brzy budeš mít čas na svoje snění! Vyndej ranec a přilož na oheň. Potřebujeme světlo."
Ulfin sáhl za sebe a přihodil na oheň novou otýpku. Plameny vysoko vyšlehly. Chlapec přinesl objemnou roli z měkké kůže a poklekl vedle mne. Rozvázal řemínky a štůček rozvinul na zemi, kam dopadalo světlo od ohně.
Lesk a třpyt. Zlato zadrželo syté tančící světlo; černý a červený smalt, perleť, granáty a modré sklo – v měkké kozince byly tu uložené či zapíchnuté jednotlivé šperky, jeden nádhernější než druhý. Viděl jsem brože, jehlice, náhrdelníky, amulety, přezky na sandály a k opaskům, a také jednu malou soupravu okouzlujících stříbrných žaludů na dámský pás. Brože byly většinou kulaté jako ta, kterou měl na sobě on sám, ale pár kousků mělo starodávný tvar luku; viděl jsem i několik zvířat a jakési kudrnaté dráče, pracně a velice obratně zhotovené z granátů v rámečcích zasazených do filigránu. Zvedl jsem zrak a viděl jsem, že mě Beltane dychtivě pozoruje. Dal jsem mu, co očekával. "Nádherná práce. Překrásné. Nic tak pěkného jsem dosud neviděl."
Zářil prostou radostí. Teď, když jsem ho zařadil, mohl jsem se sám cítit bezstarostně. Byl to umělec, a umělci žijí z chvály jako včely z nektaru. Sami se tím, co leží mimo okruh jejich umění, příliš nezabývají; Beltana málo zajímalo mé vlastní povolání. Jeho otázky byly neškodné, obchodník na cestách, pídící se po novinách; a vezmeme-li v úvahu, že o nedávných událostech v Luguvalliu se pořád ještě dalo vyprávět u každého ohně, jaké chutnější sousto lze najít než dohady o místu Merlinova pobytu? Byl jsem si naprosto jistý, že nemá potuchy, s kým mluví. Položil jsem mu pár otázek, týkajících se jeho práce; udělal jsem to z čistého zájmu, při každé příležitosti jsem se vždycky zajímal o to, co umějí druzí. Z jeho odpovědí mi bylo jasné, že ty šperky dělal určitě on sám; tím se také vysvětlovalo, za jakou službu dostal odměnou toto víno.
"Zrak sis zkazil touto prací?" zeptal jsem se.
"Ne, ne, můj zrak je špatný, ale na blízko mi slouží dobře. Pro mne jako umělce je vlastně požehnáním. I nyní, když nejsem už mlád, vidím detaily velice zřetelně, zatímco tvou tvář, milý pane, jasně nevidím; a pokud jde o ty stromy kolem nás, alespoň se domnívám, že to jsou stromy…" Usmál se a pokrčil rameny. "Proto si vydržuji tohoto lenivého snílka. Ten chlapec je mýma očima. Bez něho bych sotva mohl takto cestovat a dnes opravdu mohu mluvit o štěstí, že jsem sem bez úhony dorazil – přestože jsem oči toho malého blouda měl s sebou. Tohle není krajina, kde člověk může sejít z cesty a troufale se pustit močálem."
Mluvil příkře ze zvyku. Chlapec Ninian si toho nevšímal. Využil předvádění šperků a zůstal u ohně.
"A co teď?" zeptal jsem se zlatníka. "Ukázal jsi mi šperky hodné královských dvorů. Pro tržiště jsou jistě příliš dobré? Kam je neseš?"
"Jak se můžeš ptát? Do Dunpeldym v Lothianu. Král je čerstvě ženatý a královna je hezoučká jako kopretina, jako šťavelové poupě; tam je šance pro obchodníky, jako jsem já."
Natáhl jsem ruku k teplu sálajícímu od ohně. "To jistě," řekl jsem. "Tak on se nakonec oženil s Morgause. Zaslíbil se jedné princezně a vzal si druhou. Zaslechl jsem něco takového. Tys byl u toho?"
"To jsem byl. Všichni se shodují, že je těžko mít to králi Lotovi za zlé. Princezna Morgan je hezké děvče a pravá dcera královská, ale ta druhá – inu, víš, co se říká. Žádný muž, tím méně takový muž, jako je král Lot z Lothianu, se nemůže přiblížit k té paní na délku paže, aby nezatoužil dostat ji do lože."
"Na toto zjištění ti zrak sloužil?" zeptal jsem se a Ulfin se usmál.
"Zrak jsem k tomu nepotřeboval." Od srdce se zasmál. "Mám uši a slyším, co říkají lidé kolem; a jednou jsem se k ní dostal tak blízko, že jsem cítil, čím voní, a ve slunci zahlédl barvu jejích vlasů a slyšel její krásný hlas. Tak jsem řekl chlapci, aby mi popsal, jak vypadá, a udělal jsem pro ni řetěz. Myslíš, že jí ho její pán ode mne koupí?"
Dotkl jsem se té nádhery, byl ze zlata a každý článek byl jemný jako hedvábí; zdobily jej květy z perel a citrínů, zasazené do filigránu. "Byl by blázen, kdyby nekoupil. A uvidí-li jej ta paní první, tak mu nic jiného nezbude."
"S tím počítám," řekl s úsměvem. "Než dojedu do Dunpeldyru, bude jí to už zase slušet a bude myslet na parádu. Počítám, že to víš? Slehla před dvěma týdny, dříve než měla."
Ulfin náhle znehybněl a způsobil tak zámlku hlasitou jako výkřik. Ninian zvedl oči. Cítil jsem vlastní napjaté nervy. Zlatník vytušil, že vzbudil všeobecnou pozornost, a tvářil se spokojeně. "Tys to neslyšel?"
"Ne. Jeli jsme přes Isurium, a tak jsme nenocovali ve městech. Tak tedy před dvěma týdny? Je to jisté?"
"Je to jisté, pane. Možná až moc na to, aby to některé lidi nechalo v klidu." Zasmál se. "Nikdy jsem neviděl, že by tolik lidí počítalo na prstech to, co nikdy předtím nepočítali! A ať počítají, jak počítají, při nejlepší vůli jim vychází, že dítě bylo počato v září. A to by znamenalo," dodal malý klípek, "že to bylo v Luguvalliu, tehdy, když zemřel král Uther."
"Vypadá to tak," řekl jsem lhostejně. "A co král Lot? Naposled jsem slyšel, že odjel do Linnuisu za Artušem."

"To je pravda. Ten zprávu o tom, že je dítě na světě, nejspíš ještě nedostal. My sami jsme se to doslechli, když jsme nocovali v Elfete při východní silnici. Jel po ní totiž kurýr, který zprávu vezl. Vykládal, že tudy jede proto, aby se vyhnul nějakému maléru, ale podle mého názoru mu bylo řečeno, aby moc nepospíchal. Než král zprávu o porodu dostane, uplyne vhodnější lhůta ode dne sňatku."
"A co dítě?" zeptal jsem se jakoby mimochodem. "Je to chlapec?"
"Jo, ale podle všeho neduživý, takže přes veškerý spěch Lot možná dědice ještě mít nebude."
"Však má dost času," mínil jsem. Změnil jsem téma. "Nebojíš se cestovat s tak cenným zavazadlem sám?"
"Přiznávám, že se o ně bojím," připustil. "Ano, ano, je to tak. Abys rozuměl, obvykle zavírám dílnu a vydávám se na cestu hned zjara. Nesu s sebou jen takové zboží, jaké lidi rádi kupují na tržištích nebo v nejlepším případě se o ně zajímají kupci a berou je jako cetky pro své manželky. Ale štěstí mi nepřálo, nestihl jsem udělat tyto šperky včas, abych je mohl ukázat královně Morgause před jejím odjezdem na sever, a tak je teď musím vézt za ní. Mám štěstí, že jsem narazil na tak počestného muže, jako jsi ty; na to nemusím být Merlin abych to poznal… Vidím, že jsi počestný a ušlechtilý muž. Řekni mi, vydrží mé štěstí do zítřka? Můžeme setrvat ve tvé společnosti, můj drahý pane, až k mostu do Cor?"
V této záležitosti jsem se rozhodl už dříve. "Chceš-li, až do Dunpeldyru. Mám tam také namířeno. Zastavíš-li se cestou, abys prodal něco ze svého zboží, bude mi to také vyhovovat. Dostal jsem nedávno vzkazy, že s příjezdem nemusím moc pospíchat."
Byl nadšený a naštěstí si nevšiml Ulfinova překvapeného pohledu. Pochopil jsem, že mi zlatník může být užitečný. Soudil jsem totiž, že by byl sotva prodléval celé jaro v Yorku a dělal ty nádherné šperky, které mi ukázal, kdyby se mu nedostalo nějakého ujištění, že se Morgause na ně alespoň podívá. Nebylo třeba ho zvlášť povzbuzovat, vesele dál vykládal, co zažil v Yorku, a já shledal, že jsem se nemýlil. Nějak se mu podařilo vzbudit zájem Lind, Morgausiny mladé komorné, a přesvědčit ji, aby výměnou za malý dárek upozornila královnu na jeho zboží. Královna pro Beltana sice neposlala, ale Lind své paní pár kousků přinesla na ukázku a pak zlatníka ujistila, že Morgause projevila zájem.
Zdlouhavě mi o tom všem vykládal. Chvíli jsem ho nechal a pak jsem prohodil: "Zmiňoval ses o Morgause a Merlinovi. Rozuměl jsem ti dobře, že poslala vojáky, aby ho hledali? A proč?"
"Ne, to jsi mi nerozuměl. Jenom jsem žertoval. Když jsem byl v Yorku, poslouchal jsem, jak je mým zvykem, co lidé mluví, a tak jsem se dozvěděl, že se Merlin a Morgause dostali v Luguvalliu do sporu a ona o něm teď mluví velice nenávistně, zatímco dříve hovořila o jeho umění s velkou úctou. Nu a nedávno se samozřejmě všichni zajímali, kam Merlin zmizel. Královna nekrálovna, co může udělat muži, jako je on!"
A ty jsi naštěstí krátkozraký, říkal jsem si v duchu, jinak bych se musel mít před všímavým a upovídaným mužíčkem na pozoru. Takhle jsem byl rád, že jsem ho potkal. Ještě pořád jsem to rozvažoval, ale jen ze setrvačnosti, a nakonec i on usoudil, že je čas jít spát, a tak jsme nechali oheň dohořívat a zavrtali se do svých pokrývek pod stromy. Jeho přítomnost dodá mému převleku důvěryhodnosti a on sám se může stát ne-li mýma očima, tedy mýma ušima a zdrojem informací o Morgausině dvoře. A Ninian, který byl jeho "očima"? Pocítil jsem, že chladný větřík opět zježil můj vlas, a moje úvahy se rozplynuly jako stíny po západu slunce. Co to má znamenat? Vědění, zpola zapomenutý projev jakési moci? Ale i tento dohad odumřel, když se v křehkých větvích břízy utišil noční vánek a poslední otep se změnila v hromadu popele. Bezesná noc se krátila. O neduživém dítěti v Dunpeldyru nebudu přemýšlet vůbec, leda v naději, že nebude prospívat a nestane se mým břemenem.
Věděl jsem však, že tato naděje je lichá.

KAPITOLA 10

Z Vinovie do města u Corského mostu je to sotva třicet mil, ale nám trvala cesta šest dnů. Nedrželi jsme se silnice, jezdili jsme oklikami a někdy i po mizerných cestách a navštívili jsme každou i sebeskrovnější vesnici a statek, které se nacházely mezi námi a mostem.
Neměli jsme žádný důvod ke spěchu a cesta příjemně ubíhala. Beltane měl očividně velkou radost z naší společnosti a Ninianův úděl byl lehčí, neboť jeho hrozné rance nesli mezkové. Zlatník byl hovorný jako vždycky, ale byl to dobrosrdečný muž a navíc pečlivý a počestný řemeslník, čehož si je třeba vážit. Vandrovali jsme ještě pomaleji než jindy, když se pustil do práce – v chudších osadách převážně do oprav; ve větších vesnicích nebo v krčmách měl samozřejmě co dělat pořád.
Stejně tak chlapec, ale cestou mezi osadami a večer u táborového ohně jsme navázali zvláštní přátelství. Byl vždycky tichý, ale když shledal, že vím hodně o ptácích a o zvířatech, že k lékařskému umění patří i důkladná znalost rostlin, a že dokonce dovedu v noci číst ve hvězdné mapě, držel se u mne, jak mohl, a sám mi kladl otázky. Hudbu miloval a měl dobrý sluch, tak jsem ho začal učit hrát na mé harfě. Neuměl číst ani psát, ale jakmile jsem probudil jeho zájem, shledával jsem, že je bystrý, a kdyby měl čas a vhodného učitele, určitě by svůj důvtip rozvinul. Než jsme dojeli ke Corskému mostu, začal jsem uvažovat, zda bych tím učitelem nemohl být já a zda by Ninian nemohl se svolením svého pána přestoupit do mých služeb. S tímto záměrem jsem se rozhlížel pokaždé, když jsme jeli kolem statku nebo lomu, jestli tam neuvidím nějakého šikovného otroka, kterého bych mohl koupit pro Beltana a přesvědčit ho, aby Niniana propustil.
Čas od času jsem měl pocit, že na mě dopadá jakýsi stín, že cítím mrazení, jež vyvolává nějaká nejasná předtucha, a to mě zneklidňovalo a lekalo; za mými zády se plížilo neštěstí, jenjen dopadnout. Po čase jsem nechal pokusů zjistit, kde mě ten úder může zasáhnout. Byl jsem si jistý, že se to netýká Artuše, a mělo-li to souviset s Morgause, bude dost času trápit se tím později. Soudil jsem, že i v Dunpeldyru budu celkem bezpečný; Morgause bude mít jiné starosti, v neposlední řadě návrat svého pána, který umí počítat na prstech stejně dobře jako jiní muži.

Ostatně to nemusí být nic vážného, možná nějaká každodenní banální trampota, na jakou se brzy zapomene. Když bohové vláčejí stíny předtuchy přes světlo, těžko říct, zda jde o mrak, který zastře královskou říši, anebo jen rozpláče dítě ve spánku.
Konečně jsme přijeli ke Corskému mostu, do kopcovitého kraje, rozkládajícího se na východ od Velkého valu. V římských dobách se toto místo jmenovalo Corstopitum. Stála tu mohutná pevnost, výhodně zbudovaná v místě, kde se Dereská silnice z jihu křižovala s velkou východo-západní silnicí od Agricoly. Časem na tomto příhodném místě vznikla civilní osada a ta se brzy změnila v kvetoucí město, jež ochotně hostilo vojsko i civilisty, které sem čilý obchod přiváděl ze všech čtyř světových stran. Dnes se pevnost rozpadá, většina kamenů byla rozkradena na stavbu nových budov, ale na západ od ní, v úžlabině zvedajícího se terénu, lemované malou říčkou Cor, roste a mohutní nové město s domy, krčmami a krámy, a také vzkvétajícím tržištěm, které je nejrušnějším pozůstatkem někdejší prosperity v římských dobách.
Krásný římský most, který dal tomuto městu jeho novodobé jméno, ještě stojí, klene se přes řeku Týne v místě, kde se do ní ze severu vlévá říčka Cor. Na tom místě stojí mlýn a dřevěná konstrukce mostu celý den sténá pod žoky obilí. Pod mlýnem je přístaviště, kde se uvazují mělké říční čluny. Cor je jen o maličko víc než potok, ale její vody mají prudký spád, a tak roztáčejí mlýnské kolo, zatímco velká řeka Tyne, široká a bystrá, se valí přes třpytivé oblázky mezi malebnými břehy se spoustou stromů. Údolí je široké a úrodné a daří se tam ovocným stromům, které se zakročily hluboko do lánů obilí. Od tohoto křivolakého kvetoucího pásu údolní zeleně krajina stoupá na sever ke kopcovité mokřině, kde pod větrnou oblohou náhle ve slunci probleskují modrá jezera. V zimě je to pochmurná krajina, po kopcích tam bezcílně bloumají vlci a divoši, kteří občas přicházejí až do těsné blízkosti městských domů; v létě je však krajina líbezná, hvozdy jsou plné jelenů a na vodních hladinách plachtí celé flotily labutí. V povětří nad slatinou jiskří ptačí zpěv a údolí ožívají zářivými ledňáčky a vlaštovkami, které nalétají na hladinu. Po okraji čedičového hřebenu se táhne Velký val císaře Hadriána, který klesá a stoupá podle toho, jak klesají a stoupají skaliska, na nichž je zbudován. Vévodí této krajině z dlouhého vrcholku útesu, takže ať se podíváte z tohoto valu odkudkoliv, ustupuje v modravé dáli jeden žleb za druhým k východu nebo k západu tak dlouho, až se oku ztratí v místech, kde v mlze splývá země s oblohou.
Nebyla to země, kterou bych předtím znal. Jel jsem tudy, protože, jak už jsem řekl Artušovi, jsem chtěl vykonat návštěvu. Jeden z tajemníků mého otce, jehož jsem poznal v Bretani a později se s ním setkal ve Winchesteru a v Caerleonu, odešel po Ambrosiově smrti na sever a na odpočinek se usadil zde v Northumbrii. Penze, kterou dostal od mého otce, mu umožnila koupit statek i s několika statnými otroky nedaleko Vindolandy, na chráněném místě u silnice na Agricolu. Tady se usadil, ve své oblíbené zahradě pěstoval vzácné druhy rostlin a psal, jak jsem se doslechl, dějiny doby, kterou prožil. Jmenoval se Blaise.
Ubytovali jsme se ve staré části města v krčmě sousedící s původní pevností. Beltane s náhlou neotřesitelnou tvrdohlavostí odmítl zaplatit požadované mostné, a tak jsme se na druhou stranu dostali přes brod asi o půl míle níže po proudu; pak jsme zabočili podél řeky, minuli kovárnu a do města jsme vstoupili starou východní bránou.
Už se stmívalo, a tak jsme vešli do první krčmy, na niž jsme narazili. Byl to slušný podnik nedaleko hlavního tržiště. Navzdory pozdní hodině lidé pořád ještě přicházeli a odcházeli; služebnictvo klábosilo u kašny, z níž nabíralo vodu do džbánů; pod veselým hovorem a smíchem chladně šplouchala voda; v jednom domě nedaleko odtud zpívala nějaká žena melodickou píseň. Beltana uvedla vyhlídka na zítřejší obchody do výborné nálady; vlastně začal obchodovat ještě téhož večera, když se po večeři krčma zaplnila. Nezůstal jsem tam s ním. Ulfin oznámil, že nedaleko staré západní brány jsou ještě v provozu lázně, a tak jsem tam strávil večer a pak jsem se osvěžen odebral na lože.
Druhého dne ráno jsme s Ulfinem snídali ve stínu mohutného platanu, který rostl před krčmou. Vypadalo to na horký den.
Přestože jsme byli tak raní, Beltane s chlapcem byli ranější. Zlatník si už na strategickém místě nedaleko kašny zbudoval stánek; což spočívalo v tom, že rozprostřel, přesněji řečeno Ninian rozprostřel pár rákosových rohoží na zem, a na ně vyložil tretky, které by přivábily zrak a váčky obyčejných lidí. Náročná dílka byla pečlivě ukryta před zraky lidí pod podšívkou v jeho vacích. Beltane byl – ve svém živlu, neustále oslovoval každého kolemjdoucího, který se byť i jen na okamžik zastavil a podíval se na jeho zboží; ke každému kousku přidal, abych, tak řekl, kompletní poučení o tom, jak se takový šperk dělá. Chlapec jako obvykle mlčel. Trpělivě znovu ukládal na místo šperky, které Beltane bral do ruky a bezstarostně je házel zpět na rohože; chlapec také přijímal peníze a někdy i zboží, které brali výměnou, jako jídlo nebo kus látky. V mezičase sedával se zkříženýma nohama a zašíval otřepané řemínky svých sandálů, které cestou dostaly zabrat.
"Nebo snad tenhle, paní?" říkal Beltane ženě s kulatou tváří a košíkem koláčů v ruce. "Tomu říkáme sklípková práce nebo taky vykládaná, nádhera, co? Naučil jsem se tomuto umění v Byzanci a můžeš mi věřit, že ani v Byzanci bys lepší nenašla… Zrovna tenhle vzor jsem viděl provedený ve zlatě, na šatu těch nejvzácnějších dam v zemi. Tenhle? Ten je měděný, paní – však je taky levnější, ale stejně krásný – práce je stejná, jak sama vidíš… Jen se podívej na ty barvy! Zvedni to ke světlu, Niniane. Jak jsou jasné a jak svítí, a podívej, jak září ty měděné pásky, které je oddělují… Ano, měděný drát, velice jemný; z toho drátku složím vzor a do toho pak naleju barvy, a ten drát poslouží jako stěna, která je drží. Ne, ne, paní, kdepak drahokamy, za tuhle cenu! To je sklo. A vsadil bych se, že jsi nikdy neviděla šperky s pěknějšími barvami. Dělám si to sklo sám, a to se taky musí umět – tavím je ve své malé ‚etně', jak říkám své tavící pícce –, ale ty dnes ráno nemáš čas. Chápu, paní. Ukaž jí tu malou slepičku, Niniane, nebo by se ti víc líbil kůň… tak jest, Niniane… Řekni, paní, nejsou ty barvy krásné? Pochybuji, že bys široko daleko našla šperky, které by se mohly rovnat těm mým, a přitom každý za pouhý měďák. V téhle broži je skoro tolik mědi jako v penízku, který mi za ni dáš…"
Objevil se Ulfin a přivedl mezky. Bylo dohodnuto, že on a já pojedeme na krátký výlet do Vindolandy a vrátíme se zítra, zatímco se Beltane s chlapcem ve městě věnují obchodu. Zaplatil jsem snídani a pak jsem vstal a šel jsem se s nimi rozloučit.

"Odjíždíte?" řekl Beltane, ale nespustil oči z ženy, která obracela brož v ruce. "Pak tedy přeji šťastnou cestu, mistře Emrysi, a doufáme, že se s vámi zítra večer zase shledáme… Ne, ne, paní, nepotřebujeme tvoje koláče, třebaže vypadají tak chutně. Dnes je cena jeden měďák. Ach, děkuji. Nebudeš litovat. Niniane, připíchni paní tu brož… Jako královna, ujišťuji tě. Vskutku. Tuhle brož by ti mohla závidět sama královna Ygraine, a ta je v téhle zemi nejvznešenější. Niniane" – jak žena poodešla, tón jeho hlasu se změnil, opět se vrátil k obvyklému sekýrování – "nestůj tady s otevřenými ústy! Vezmi ten měďák a jdi si koupit nové sandály. Nemohu dopustit, aby ses, až pojedeme dál na sever, belhal a coural se vzadu kvůli plandavým podrážkám, jako když jsme šli sem…"
"Ne!" Ani jsem si neuvědomil, že jsem promluvil, dokud jsem neviděl, jak na mě zírají. Ani pak jsem nevěděl, co mě vedlo k tomu, že jsem dodal: "Dovol chlapci, aby si koupil ty koláče, Beltane. Sandály ještě vydrží, podívej, jak je hladový a sluníčko svítí."
Zlatník přimhouřil krátkozraké oči proti světlu. Byl jsem trochu překvapen, když zvolna pokýval hlavou a zabručel: "Tak dobrá, běž, chlapče!" Ninian mě obdařil rozzářeným pohledem a pak vběhl do davu za trhovkyní. Myslel jsem, že se mě bude Beltane ptát, ale nic takového neudělal. Začal znovu rozkládat zboží a řekl pouze: "Máš pravdu, o tom nepochybuji. Chlapci jsou pořád hladoví a tohle je hodný kluk a oddaný. V nejhorším půjde bosky, ale ať se projednou napere! K sladkostem jen tak nepřijdeme, a ty koláče voněly, namoutě, jako na hostině." Když jsme se rozjeli po břehu řeky směrem na západ, zeptal se mě Ulfin s přísnou starostlivostí:
"Co je ti, pane? Trápí tě něco?"
Zavrtěl jsem hlavou a on už nepromluvil, třebaže musel vědět, že lžu, protože jsem sám cítil, jak se mi v letním větru kolejí chladné slzy po tváři.
Mistr Blaise nás přijal v pohodlném domku z kamene pískové barvy; na malém nádvoří uprostřed rostly jabloně vyvázané ke zdi, a růže zakrývaly moderní hranaté pilíře.
Tento dům patřil kdysi dávno nějakému mlynáři. Tekl tu potok; vodu, padající dolů, regulovaly nízké vodní stupně, břehy byly porostlé kapradinami a kvítím. O nějakých sto metrů níže potok mizel pod spuštěným baldachýnem buků a ořeší. Nad jejich korunami, na příkrém svahu za domem, vystavena slunci, byla obezděná zahrada, kde starý muž pěstoval vzácné rostliny.
Okamžitě mě poznal, třebaže od našeho posledního setkání uplynulo mnoho let. Žil tu sám se dvěma zahradníky a ženou, která se společně se svou dcerou starala o dům a vařila mu. Dostala příkaz, aby připravila lože, a pak odkvačila vyčinit někomu kvůli kuchyňským ohništím. Ulfin šel dohlédnout na ustájení našich mezků a Blaise a já jsme si mohli podle chuti pohovořit.
Na severu je dlouho světlo, a tak jsme si po večeři vyšli na terasu nad potokem. Kameny ještě vydechovaly teplo nashromážděné ve dne, večerní vzduch byl provoněn cypřiši a rozmarýnou. Tu a tam probleskla ve stínu stromů matná silueta sochy. Někde zpíval drozd, ta sytější ozvěna slavíka. Starý muž, magister artium, jak si s oblibou říkal, hovořil o minulosti čistou římskou latinou bez jakéhokoli přízvuku. Večer byl jako vypůjčený z Itálie: jako bych byl opět jinochem na cestách svého mládí.
Řekl jsem to a on se rozzářil radostí.
"Líbí se mi to pomyšlení. Člověk se má přidržovat ušlechtilých hodnot z mladých let. Víš, že jsem tam jako mladý muž studoval, předtím, než jsem měl tu čest vstoupit do služeb tvého otce? Tato léta, ach ano, to byla velkolepá léta, ale jak člověk stárne, má možná sklon ohlížet se až příliš, příliš často."
Řekl jsem něco zdvořilého, jako že je to výhoda pro historika, a zeptal jsem se, jestli mě poctí četbou ze svého díla. Všiml jsem si rozsvícené lampy na kamenném stole vedle cypřišů, a svitků, ležících po ruce vedle ní.
"Opravdu by sis to chtěl poslechnout?" Hned se tam přesunul. "Některé pasáže tě budou velice zajímat, o tom jsem přesvědčen. Myslím si, že kromě toho je tam také místo, které bys mi mohl pomoci doplnit. Šťastnou náhodou je tady právě mám, ano, tenhle svitek, to je on… Posadíme se? Kámen je suchý a večer celkem příjemný. Myslím, že tady vedle těch růží nám bude docela dobře…"
V části, kterou vybral, popisoval události po Ambrosiově návratu do Větší Británie; v té době se většinou vyskytoval v otcově těsné blízkosti, zatímco já měl práci jinde. Když dočetl, kladl mi otázky a já jeho zápis doplnil o podrobnosti z poslední bitvy, kterou jsme svedli s Hengistem u Kaerconanu a následného obléhání Yorku, a blíže jsem ho obeznámil s osidlováním a přestavbou, která následovala. Doplnil jsem také jeho informace o Utherově tažení proti Gillomanovi v Irsku. Táhl jsem do Irska s Utherem, zatímco Ambrosius byl tehdy ve Winchesteru; Blaise tam byl s ním, a právě jemu jsem vděčil za vylíčení otcovy smrti v době, kdy jsem byl v zámoří.
Opět mi o tom vyprávěl. "Vidím to jako dnes, tu velkou ložnici ve Winchesteru, plnou lékařů a velmožů; tvůj otec spočíval na polštářích blízek smrti, ale při smyslech, a hovořil s tebou tak, jako bys byl v místnosti s ním. Stál jsem vedle něho, připraven vše zapsat, a nejednou jsem pohlédl k nohám králova lože zpola přesvědčen, že tam stojíš. A to vše se odehrávalo v době, kdy ses vracel z irské války a přiváželonen velký kámen, který spočívá na jeho hrobě."
Pak začal klimbat, jak se to starcům stává, jako by se chtěl provždy vrátit do příběhů minulých časů. Povolal jsem ho zpět do přítomnosti. "Jak daleko jsi se dostal v líčení celého historického období?"
"Ach, snažím se zapisovat všechno, co se děje. Ale teď, když nejsem vprostřed dění a jsem závislý na tom, co se dozvím ve městě a od lidí, kteří mě přijdou navštívit, mohu těžko říct, kolik mi toho uniklo. Mám různé zpravodaje, ale někdy nejsou dost pečliví, ano, mladí mužové nejsou to, co bývali… Přivedla tě sem šťastná náhoda, Merline, je to pro mne velký den. Zdržíš se? Zůstaň, jak dlouho chceš, milý hochu; uvidíš, že žijeme prostě, ale je to dobrý život a pořád ještě je toho tolik, o čem bych chtěl s tebou hovořit… A musíš se také podívat na moje vinice. Ano, mám pěkné zelené hrozny, a když je dobrý rok, dozrávají do úžasné sladkosti. Taky se tu dobře daří fíkům a broskvím a byl jsem dosti úspěšný i s granátovým jablkem, dovezeným z Itálie."
"Bohužel, tentokrát se zdržet nemohu." Upřímně mě to mrzelo. "Ráno se musím vydat na sever. Ale když dovolíš,

zanedlouho se vrátím – a budu ti mít mnoho co vyprávět. Slibuji! Teď se dějí důležité věci a prokážeš lidem velkou službu, když je zaznamenáš. A do té doby, chceš, abych ti čas od času napsal? Doufám, že do zimy budu zase po Artušově boku a dám ti vědět."
Zjevně jsem mu udělal radost. Ještě jsme si chvilku povídali, ale pak začal kolem lampy kroužit noční hmyz, a tak jsme ji odnesli dovnitř a rozešli se do svých ložnic.
Okno z mé ložnice vedlo na terasu, kde jsme předtím seděli. Než jsem ulehl ke spánku, dlouho jsem stál u okna, opřen o parapet, hleděl ven a dýchal vůně noci, které přicházely ve vlnách na křídlech vánku. Drozd už dozpíval, teď se nocí neslo jen tichounké šplouchání padající vody. Nový měsíc ležel na zádíčkách, vyšly hvězdy. Tady, daleko od městských či vesnických světel a hluku, byla noc hluboká, neproniknutelné černé nebe se rozpínalo mezi sférami až k jakémusi nepředstavitelnému světu, kam chodí bohové a odkud padají slunce a měsíce dolů jako okvětní plátky. Existuje určitá síla, která přitahuje zrak a srdce lidí vzhůru a ven, nad tíživé bláto, které je drží při zemi. Povznést je dokáže hudba a měsíční světlo, a tušil jsem, že také láska, třebaže jsem ji tehdy ještě neznal, kromě lásky k bohu.
Opět se mi z očí vyhrnuly slzy, nechal jsem je téct. Teď jsem věděl, co to bylo za mrak, který stínil můj obzor od onoho náhodného setkání při cestě v mokřině. Nevěděl jsem, jak se to stane, ale chlapec Ninian, tak mladý a tichý, půvabný v pohledu i gestu, jež usvědčovaly ze lži ohavný cejch otroka, vypálený na paži – měl nad sebou znamení brzké smrti. Každý člověk, vida to, by nad ním zaplakal, ale já plakal také nad sebou; neboť kouzelník Merlin věděl, ale nemohl nic dělat; chodil po svých osamělých výšinách, kde se k němu patrně nikdo nikdy nepřiblíží. Oné noci, kdy nad mokřinou křičeli ptáci, jsem v chlapcově klidné tváři a pozorných očích letmo zahlédl to, co by mohlo být. Poprvé od těch dávných let, kdy jsem sedával u Galapasových nohou a učil se umění kouzel a čar, jsem potkal někoho, kdo měl právo učit se ode mne. Neboť nebyl jako ostatní, kteří se chtěli učit v touze po moci a vzrušení či proto, aby se vypořádali s nepřítelem nebo ukojili svou hrabivost; ale proto, že Ninian viděl, byť nejasně, svýma dětskýma očima, jak se bohové pohybují ve větru, mluví s mořem a spí v hebké trávě; a věděl také, že bůh sám je součtem všeho, co je na tváři této líbezné země. Magie jsou dveře, jimiž je někdy smrtelníkovi dovoleno vstoupit, aby našel bránu v dutých kopcích a dostal se do síní Onoho světa. Byl bych mu mohl, už pro to lesknoucí se ostří nevyhnutelného osudu, tu bránu otevřít a předat mu, až jej sám nebudu více potřebovat, od ní klíč.
A teď je mrtev; věděl jsem to, myslím, hned poté, co jsem promluvil na tržišti. Svůj příkrý neuvěřitelný protest jsem vznesl z mně neznámého důvodu; poznání přišlo později. Vždycky když takto promluvím, lidé bez odporu udělají, co jsem jim přikázal. A tak měl chlapec alespoň své koláče a místo na slunci.
Odvrátil jsem se od tenkého jasnějícího srpku měsíce a ulehl.
"Alespoň měl své koláče a místo na slunci," řekl nám zlatník Beltane, když jsme příštího dne společně večeřeli v městské krčmě. Byl neobvykle mlčenlivý, alespoň na jeho míru, vypadal jako omráčený a velice k nám lnul, tak jako – svému ostrému jazyku navzdory – zřejmě lnul k chlapci.
"On se – utopil," řekl Ulfin nevěřícně, ale z jeho pohledu, který jsem zachytil, jsem poznal, že si už události pospojoval a začíná chápat. "Jak se to stalo?"
"Toho večera před večeří sem se mnou přišel a sbalil věci. Měli jsme dobrý den, tržba byla bohatá; na slušnou večeři jsme měli vyděláno. Celý den pilně pracoval, a tak když viděl, že se pár kluků jde koupat do řeky, zeptal se, jestli se k nim může přidat. On si na vodu strašně potrpěl… a den byl horký, jak tu lidi chodili, vířili prach, a kromě toho je na tržišti vždycky spousta trusu. Tak jsem mu to dovolil. A potom se přihnali kluci a vykládali, co se stalo. Nejspíš šlápl do nějaké díry a spadl do hloubky. Prý je ta řeka zrádná… Jak jsem to měl vědět? Jak bych to mohl vědět? Když jsme sem šli přes vodu, zdál se ten brod tak mělký a bezpečný…"
"A co tělo?" zeptal se Ulfin, když nastalo ticho a on viděl, že mi není do řeči.
"Odnesla je voda. Chlapci říkali, že je proud nesl jako kládu při povodni. Vlekl je půl míle, ale žádný z nich se k němu nedostal, a pak zmizelo. To není dobrá smrt, utopil se jako štěně. Tělo by se mělo najít a uložit do země, jak se sluší na tělo lidské."
Ulfin řekl něco laskavého a po chvíli mužík svůj nářek vyčerpal; když přinesli večeři, pustil se do jídla a pití, a to mu pomohlo.
Příštího dne ráno slunce opět zářilo a my jsme se ve třech vydali na sever; o čtyři dny později jsme dorazili do země Votadiniů, která se v jazyce Britů jmenuje Manau Guotodin.

KAPITOLA 11

Asi o deset dní později – neboť cestou jsme dělali obchodní zastávky – jsme dorazili do Lotova města Dunpeldyr. Bylo pozdní odpoledne, pod mrakem a pršelo. Měli jsme velké štěstí, že jsme našli slušné ubytování v jedné krčmě u jižní brány.
Město bylo pouhým chumlem natlačených domů a krámků na úpatí velkého útesu, na němž se tyčil hrad. V minulosti byla na útesu celá pevnost, ale teď vyrůstaly domy zcela náhodně – tam dole, mezi strmou stěnou a řekou a dokonce i na svahu samotného útesu, přímo pod hradbami. Řeka – byla to další Tyne – obtékala patu útesu, pak vklouzla do široké zátočiny a valila se asi míli nížinou ke svému písčitému ústí. Na břehu se shluklo vždy několik domů a na oblázcích těsně u vody ležely vytažené čluny. Mosty byly ve městě dva; jeden těžký dřevěný na kamenných pilířích, přes který vedla cesta k hlavní hradní bráně; a druhý, prkny obedněný oblouk, po němž se došlo pěšky na úzkou a strmou stezku vedoucí vzhůru k postranní brance. Tady se silnice nebudovaly; město vznikalo neplánovitě a zcela jistě nerostlo do krásy ani pohodlí. Bylo to ubohé město, domy z vepřovic, střechy drnové a příkré uličky se za bouřlivého počasí měnily v potoky smrduté vody. Řeka, ještě nedaleko odtud tak čistá, byla plná vodního býlí a odpadků. Mezi útesem a řekou se na východě rozkládalo tržiště, kde hodlal Beltane příštího dne vyložit své zboží.

Věděl jsem, že jednu věc musím udělat bezodkladně. Ironií osudu – třebaže měl Beltane být mým "očkem" v hradních komnatách – bylo nežádoucí, aby Ulfina nebo mne někdo spatřil v jeho společnosti; a protože byl tak silně závislý na svém služebníkovi, bylo třeba najít někoho, kdo by utopeného chlapce nahradil. Beltane pro to cestou na sever dosud nehnul prstem, a teď mi byl až moc vděčný, když jsem mu nabídl, že mu někoho najdu sám.
Všiml jsem si, že kousek od městské brány je kamenolom; nic zvláštního, ale byl ještě v provozu. Druhý den ráno, naprosto anonymní v rezavě hnědé obnošené pláštěnce, jsem tam zašel a porozhlédl se po mistrovi; byl to žoviálně se tvářící surovec a promenoval se mezi zpustlými pracovišti a stejně zpustlými nádeníky jako velmožný pán, který se přijel na svůj statek nadýchat čerstvého vzduchu.
Prohlédl si mě od hlavy až k patě a zatvářil se patřičně přezíravě. "Tělesně zdatní muži přijdou pěkně draho, milý pane."
Viděl jsem, že mě za řeči ohodnotil a došel k velice nepříznivému závěru. "Kromě toho nemohu žádného postrádat. Na místa, jako je toto, posílají samé lumpy… vězně, kriminálníky a tak podobně. Žádný z nich nikdy nepracoval jako domácí otrok ve slušném domě nebo jako důvěryhodný dělník na statku, nikdo neumí žádné řemeslo. A svaly, ty stojí peníze! Bude líp, když počkáš, až bude trh. Tam se přihrnou všelijací lidé, kteří pronajímají sebe a své rodiny nebo prodávají sebe a svoje fakany za jídlo – ačkoli když je řeč o jídle, měl bys počkat na zimu a špatné počasí, to je pak na trhu opravdu levné zboží."
"Nechci čekat. Mohu zaplatit. Jsem na cestách a potřebuji muže nebo chlapce. Umět nic nemusí, stačí, když se sám udrží v čistotě, bude oddaný svému pánovi a bude mít dost síly, aby mohl cestovat i v zimě, kdy jsou cesty špatné."
Když jsem takto promluvil, začal se chovat slušněji a zařadil mě o jednu dvě příčky výše. "Na cestách? S čím cestuješ?"
Neměl jsem důvod vykládat mu, že sluha není pro mne. "Jsem lékař."
Moje odpověď zapůsobila stejně jako v devíti případech z deseti. Začal mi zaujatě popisovat všechny své neduhy, kterých, vzhledem k tomu, že to byl chlapík po čtyřicítce, měl spousty.
"Dobrá," řekl jsem, když skončil, "myslím, že ti mohu pomoci, ale pomoc musí být vzájemná. Máš-li tu šikovného chlapíka, kterého mi můžeš dát za sluhu – ale nesmí být drahý, vzhledem k tomu, že je to jenom jeden z těch lumpů, které sem posílají –, můžeme si plácnout. A ještě něco: jistě chápeš, že v mém podnikání se musí zachovávat tajemství. Nechci žádného mluvku; musí umět držet jazyk za zuby."
Při těchto slovech na mě ten ničema vyvalil oči a pak se začal plácat do stehen a chechtal se na celé kolo, jako bych řekl ten nejlepší žert, jaký kdy slyšel. Obrátil se a zařval jméno: "Casso! Pojď sem! Hoď sebou, palice dubová! Tady na tě čeká štěstí, hochu, a nový pán a nový život plný dobrodružství."
Vyčouhlý mládenec se oddělil od party, která v potu tváře lámala kámen pod převisem, jenž byl podle mého na spadnutí. Zvolna se napřímil, podíval se na nás a pak teprve pustil z rukou násadu špičáku a zamířil k nám.
"Věnuji ti tohohle, mistře lékařský," řekl dozorce lamačů bodře. "Vyhovuje ve všem, co jsi žádal." A dostával nové a nové záchvaty veselosti.
Mladík přišel ke mně a zůstal stát s rukama svěšenýma a očima upřenýma k zemi. Podle odhadu mu mohlo být osmnáct či devatenáct let. Zdál se silný – jistě byl, když vydržel naživu ještě po půlroce dřiny v tomto lomu –, ale zřejmě to byl hlupák, ne-li rovnou idiot.
"Casso?" řekl jsem. Zvedl oči a tu jsem viděl, že je prostě jen vyčerpaný. V životě bez naděje a bez radosti není proč vydávat energii na myšlení.
Jeho pán se znovu rozesmál. "Nemá smysl se s ním bavit. Na všechno, co chceš vědět, se musíš zeptat mě, nebo si to sám zjistit." Vzal chlapce za zápěstí a zvedl mu paži. "Vidíš? Silný jako mezek, zdravý jako tuřín. A naprosto diskrétní, i pro tvé potřeby. Diskrétní až na půdu, to ti povídám. Náš Casso je totiž němý."
Mládenec si jednání nevšímal o nic víc než mezek, ale při poslední větě se mi opět podíval do očí, jen na okamžik. Mýlil jsem se. Byla v nich myšlenka a s ní i naděje. Teď naděje pohasla.
"Je němý, ale hluchý snad není?" řekl jsem. "Víš, jak se mu to stalo?"
"Zavinil si to sám vlastním hloupým jazykem." Znovu se dal do smíchu, ale zachytil můj pohled a tak si místo toho odkašlal. "Tady není lékař nic platný, jazyk je fuč! Nikdy jsem tomu pořádně nepřišel na kloub, ale býval sluhou v Bremeniu a podle toho, co jsem slyšel, otevíral si hubu moc zeširoka a trochu moc často. A jeho pán, velmožný pan Aguisel, nepatří k těm, co mají s drzouny trpělivost… Tak dostal lekci. Poslali mi ho sem se zbytkem nádeníků, když byla dokončena oprava mostů. Potíže mi žádné nedělal. A pokud vím, býval předtím domácím sluhou, takže kupuješ šikovného, mladého – Hej, vy tam!"
I během jednání mu pohled čas od času zalétl k partě lamačů. Teď se k nim rozběhl a chrlil nadávky, neboť "líná chátra" využila příležitosti a pracovala pomaleji.
Zamyšleně jsem pohlédl na Cassa. Když dozorce mluvil o jeho "drzosti", všiml jsem si, že mladík mimoděk spěšně zavrtěl hlavou.
"Tys pracoval v Anguiselově domácnosti?" zeptal jsem se ho.
Přikývl.
"Chápu." A myslím, že jsem opravdu chápal. Aguisel byl mužem špatné pověsti, šakal, vhodný druh vlka Lota; udělal si doupě nahoře na kopci, v tom, co zbylo z pevnosti Bremenium. A děly se tam věci, které si slušný člověk sotva umí představit. Doslechl jsem se o takových hanebnostech, jako že využívají oněmělých a oslepených otroků.
"Nemýlím se, když se domnívám, že jsi viděl něco, o čem ti mělo být znemožněno mluvit?"
Opět přikývl. Tentokrát zůstaly jeho oči upřené na mé tváři. Zřejmě to bylo už dávno, co se někdo pokusil alespoň o takto omezené dorozumění.
"Myslel jsem si to. Slyšel jsem říkat o panu Anguiselovi ledacos. Umíš číst nebo psát, Casso?"
Zavrtěl hlavou.
"Tak buď rád," řekl jsem suše. "Kdybys uměl, byl bys už mrtvý."

Dozorce přiměl lamače, aby opět pracovali k jeho spokojenosti. Vracel se k nám. Rychle jsem uvažoval. Beltanovi nemusí mládencova němota nikterak vadit, na mluvení bohatě stačí sám; původně jsem vycházel z předpokladu, že po tu dobu, co budeme v Dunpeldyru, musí být nový otrok "očima" svého pána. Teď jsem pochopil, že to není třeba; o všem, co se šustne v Lotově pevnosti, dokáže Beltane referovat sám. Má sice špatný zrak, ale sluch má dobrý a dokáže sdělit, co tam bylo řečeno; jak to tam vypadalo, není důležité. A bude-li zlatník po odjezdu z Dunpeldyru chtít jiného otroka, tak mu ho určitě najdeme. Ale teď jsme v časové tísni a v tomto mladíkovi získávám osobu skutečně diskrétní, třebaže nedobrovolně, a myslím, že i oddanou a vděčnou.
"Tak co?" zeptal se dozorce.
Řekl jsem: "Každý, kdo přežil službu v Bremeniu, je jistě dosti silný, aby vykonal všechno, co žádám. Dobrá, beru ho."
"Skvělé! Skvělé!" Chlap hlasitě opěvoval můj správný úsudek i Cassovy různé přednosti, takže jsem ho začal podezírat, že ve skutečnosti může nakládat s otroky podle vlastní úvahy, anebo se chystá strčit peníze do vlastního váčku a svým zaměstnavatelům ohlásit, že mladík zemřel. Když jsme se začali dohadovat o ceně, poslal jsem Cassa, aby si došel pro svých pár švestek a doporučil jsem mu, aby na mě počkal u cesty. Nevím, proč by měl člověk, který se stane vaším zajatcem nebo zbožím, být připraven o základní sebeúctu. Vždyť i kůň nebo pes pracuje lépe, aby si zachoval důstojnost.
Když odešel, připomněl jsem dozorci: "Dohodli jsme se, jak si vzpomínáš, že ti část ceny zaplatím v lécích. Najdeš mě v krčmě u jižní brány. Až večer přijdeš, nebo chceš-li si někoho poslat, ptej se po mistru Emrysovi. Léky budou připravené, jen si je vyzvednout. Pokud jde o zbytek ceny…"
Nakonec jsme se dohodli a já se vydal, následován naším novým přírůstkem, zpět do krčmy.
Casso protáhl tvář, když uslyšel, že nebude sloužit mně, nýbrž Beltanovi; ale než byl večer u konce, vypadal chlapec v teple, po dobrém jídle a ve veselé společnosti, která se v krčmě shromáždila, jako kytička, jež dosud vadla ve tmě a teď se jí náhle dostalo světla a vody. Beltane mi byl vysloveně vděčný a pustil se téměř okamžitě do dlouhého a spokojeného výkladu o svém umění. A Casso by těžko mohl najít jiné místo, kde by jeho zmrzačení vadilo méně. V průběhu večera se mě dokonce zmocnilo podezření, že Beltane považuje němého služebníka za jasnou výhodu. Ninian sice také téměř nepromluvil, ale zároveň ani neposlouchal. Casso Beltanova slova přímo hltal, ohmatával šperky svýma mozolnatýma rukama, jeho mozek se probouzel z němoty beznadějného vyčerpání a úplně bilo do očí, s jakou radostí se rozvíjí.
Krčma byla příliš malá – a my příliš předstírali chudobu, než abychom si mohli najmout vlastní světnici, ale na konci sálu, daleko od ohně, byl hluboký přístěnek se stolem a dvěma dřevěnými lavicemi, kde jsme měli poměrně soukromí. Nikdo si nás nijak zvlášť nevšímal, a tak jsme zůstali celý večer v našem koutě a poslouchali, co lidé v krčmě vykládají. Nebyly to žádné skutečné informace, ale spousta pověstí, z nichž nejdůležitější byla ta, že Artuš svedl dvě další bitvy, v nichž zvítězil, a že Sasové přijali podmínky. Nejvyšší král se měl ještě nějaký čas zdržovat v Linnuisu, ale Lota bylo možno co chvíli očekávat doma.
Ve skutečnosti trvalo ještě další čtyři dny, než se objevil.
Já trávil dny v krčmě, psal jsem Ygraine a Artušovi, a večer jsem se seznamoval s městem a jeho okolím. Město bylo malé a cizince ve větším počtu nevábilo, proto jsem – vzhledem k tomu, že jsem na sebe nechtěl obracet pozornost – vycházel až za soumraku, když lidé většinou seděli u večeře. Ze stejného důvodu jsem nenabízel své služby; každý, kdo se přiblížil k naší malé společnosti, věnoval veškerou pozornost Beltanovi a ani ho nenapadlo zajímat se o ostatní. Považovali mě, myslím, za jakéhosi chudého písaře. Ulfin obcházel městské brány, sbíral novinky a čekal na zprávu o Lotově příjezdu. Beltane, nic netušící a důvěřivý, se věnoval obchodu. Postavil svou pícku na prostranství vedle krčmy a začal učit Cassa základům opravářského umění. To nevyhnutelně vyvolalo pozornost, ale pak si na to lidé zvykli a brzy dělal zlatník fantastické obchody.
Třetího dne toto počínání přineslo kýžený výsledek. Dívka Lind šla po tržišti a když uviděla Beltana, zastavila se u něho a připomněla se mu. Beltane ji obdaroval novou přezkou a poslal ji za její paní se vzkazem; brzy se mu dostalo odměny. Příštího dne byl povolán na hrad a vrátil se odtamtud s Cassem v patách jako vítěz.
Ani kdyby Casso nebyl němý, nic by nám vyprávět nemohl. Když prošli zadní brankou, přikázali mu, aby počkal v kukani vrátného, zatímco vyšší sluha odvedl zlatníka do královniných komnat.
Do krčmy se Beltane vrátil za šera a přímo hýřil novinkami. Přes všechny jeho řeči o významných lidech, s nimiž se setkal, byla toto první královská domácnost, kterou navštívil, a Morgause první královna, jež bude nosit jeho šperky. Obdiv, který k ní pojal v Yorku, přerostl nyní ve zbožňování; z těsné blízkosti působila její růžová a zlatá krása dokonce i na něho jako droga. Chrlil svůj příběh během večeře a ani mu na mysl nepřišlo, že bych nemusel být z každého detailu jeho líčení celý u vytržení. Casso a já (Ulfin byl ještě ve městě) jsme byli zpraveni o každém slově, které padlo, o jejím půvabu, o tom, jak vysoce cenila jeho práci, o její velkorysosti, neboť koupila tři šperky a přijala darem čtvrtý; ba i o parfému, který šířila. Kromě její krásy se Beltane snažil popsat i nádhernou komnatu, v níž ho přijala, ale tady se nám dostalo pouhých dojmů; obraz, který nám předestřel, bylo voňavé kouřmo z barev a světla; chladný jas od okna, který vyvolávala nádhera jantarově žlutého roucha, a zářící skvost jejích rusozlatých vlasů; šustění hedvábí, záře a praskot polen na pozadí šedivého dne. A také hudba; dívčí hlas, zpívající ukolébavku. "Takže tam dítě bylo?"
"Ovšem. Spalo v kolébce u krbu. Viděl jsem je docela jasně, na pozadí plamenů; a taky tu dívku, co ho kolébala a zpívala. Kolébka měla baldachýn z hedvábí a tylu; visel na ní zvoneček, který cinkal, jak kolébala, a leskl se v záři ohně. Královská kolébka. Takový krásný pohled! Kéž by byl můj starý zrak lepší, alespoň protentokrát."
"A viděl jsi i to dítě?"
Ukázalo se, že neviděl. Jednou se probudilo a zaplakalo, ale chůva je uvšíkala, aniž by je vybalila z pokrývek. Královna si právě zkoušela náhrdelník a tak se ani neohlédla, vzala z dívčiných rukou zrcadlo a přikázala jí, aby dítěti zpívala.
"Má hezký hlas," řekl Beltane, "ale zpívala takovou smutnou písničku. A vůbec, sotva bych to děvče poznal, kdyby

mě včera sama nebyla oslovila. Tak je hubená a sotva se vleče, jako myška, i hlásek má tenoučký, takový špičatý. Lind se jmenuje, říkal jsem ti to? Zvláštní jméno pro děvče, že? Neznamená to hada?"
"Myslím, že ano. Sysel jsi, jak se jmenuje dítě?"
"Říkají mu Mordred."
Beltane se zřejmě chystal vrátit se k popisu kolébky a dál líčit, jak pěkný byl pohled na kolébající a zpívající děvče, ale vrátil jsem ho k věci.
"Padla tam nějaká zmínka o tom, kdy se král Lot vrátí domů?"
Beltane, soustředěný jen na to svoje, si ani neuvědomil vlastní význam mé otázky. Prý ho očekávají každou chvíli, řekl mi vesele. Zdá se, že královna je vzrušená jako děvčátko. Nedokáže mluvit o ničem jiném. Bude se náhrdelník jejímu pánovi líbit? Budou s těmito náušnicemi její oči zářivější? Vždyť královu návratu vděčí on, Beltane, za polovinu jejích nákupů.
"Nezdá se, že by měla strach?"
"Strach?" Zrozpačitěl. "Ne. Proč také? Je šťastná a vzrušená. ‚Jen počkejte,' říkala svým ženám, jako každá jiná mladá matka, jejíž pán odjel do boje, Jen počkejte, až můj pán uvidí toho krásného chlapce, kterého jsem mu porodila! Podobá se svému otci tak, jako se jeden vlk podobá druhému.' A smála se a smála. Byl to jen žert, chápeš, mistře Emrysi. V těchto končinách se říká Lotovi Vlk a jsou na něho pyšní, což je mezi takovými divochy, jací žijí tady na severu, úplně přirozené. Pouze žertovala. Z čeho by měla mít strach?"
"Vzpomněl jsem si na všechny ty pověsti, o nichž jsi mi svého času vykládal. Popisoval jsi tehdy, co jsi vyslechl v Yorku, jak se tvářili obyčejní lidé na tržišti a co si šeptali."
"Hm, tohle… Inu, byly to jenom řeči. Vím, na co narážíš, mistře Emrysi, na ty zlolajné klepy, které se tehdy šířily. To víš, to se stává vždycky, když je porod předčasný, a v královském domě je řečí víc, protože tady na tom, abych tak řekl, více záleží."
"Byl tedy porod předčasný?"
"Říká se to, ano. Všechny je to překvapilo. Chlapec se narodil dokonce ještě předtím, než dorazili královští lékaři, kteří byli vysláni od vojska na sever, aby se o královnu postarali. Odrodily ji její ženy, bohudík bez potíží. Vzpomínáš, jak nám bylo řečeno, že je to dítě neduživé? Taky bych to řekl, podle toho, jak plakalo. Teď prý ale prospívá a přibývá na váze. Řekla mi to služka Lind, když mě doprovázela k bráně. ‚A je to pravda, že vypadá, jako když králi Lotovi z oka vypadl?' zeptal jsem se jí. Podívala se na mě tak, jako by chtěla říct, že to umlčí všechny pomluvy, ale nahlas řekla jenom: ‚Ano, nakolik je to možné.'"
Naklonil se přes stůl a s veselým důrazem pokyvoval hlavou. "Sám vidíš, mistře Emrysi, že to všechno byly lži. Však taky stačí se na ni podívat! Jak by mohlo tak půvabné stvoření klamat svého pána? Vždyť při pomyšlení na jeho návrat rozkvetla jako nevěstinka. A směje se takovým krásným smíchem jako ten stříbrný zvoneček na kolébce. Jo, jo, můžeš si být jistý, že to všechno byly lži. Dali je do oběhu v Yorku, tak je to, a šířili je ti, co měli důvod na ni žárlit… Chápeš, jak to myslím? A dítě jako by mu z oka vypadlo. Opakují to jedna přes druhou. ‚Král Lot se uvidí jako v zrcadle, stejně jistě, jako vidíš ty sebe samu, paní. Podívej se na ně, to je ale podoba, jehňátko malé…' Vždyť víš, jak ženy mluvívají, mistře Emrysi. ‚Věrný obraz svého královského otce.'"
A tak vykládal, zatímco Casso, zaměstnávající se leštěním nějakých levných přezek, poslouchal a usmíval se, a já, pouze o něco mlčenlivější, jsem ho nechal mluvit a věnoval se vlastním myšlenkám.
Jako jeho otec? Černé vlasy, černé oči, popis se hodí na oba, na Lota i na Artuše. Je tu nějaká sebemenší možnost, že by osud stál na Artušově straně? Že ji obtěžkal Lot a ona pak svedla Artuše, aby ho k sobě připoutala?
Váhavě jsem tuto naději odsunul stranou. Když jsem v Luguvalliu vytušil onu nevyhnutelnou pohromu, měl jsem ještě moc. Nebylo třeba napovídat mi, že Morgause nesmím důvěřovat. Vydal jsem se na sever, abych ji sledoval, a teď jsem z útržku nové informace od Beltana právě pochopil, na co se mám zaměřit.
Pak přišel Ulfin a setřásl drobný déšť ze své pláštěnky. Podíval se přes sál, uviděl nás a dal mi sotva postřehnutelné znamení. Vstal jsem, omluvil se Beltanovi a šel jsem k němu.
Mluvil tiše. "Nesu zprávy. Právě přijel královnin posel. Viděl jsem ho. Kůň byl pěkně ustvaný, téměř zchvácený. Říkal jsem ti, že jsem navázal známost s jedním strážným u brány? Povídal, že král Lot je na cestě domů. Cestuje prý rychle. Čekají ho dnes večer nebo zítra."
"Díky," řekl jsem. "Byl jsi dnes celý den venku. Převlékni se do suchého a najez se. Před chvílí jsem od Beltana uslyšel něco, co mi říká, že by mohlo být užitečné hlídkovat dnes večer u zadní brány. Později ti povím, o co jde. Až se najíš, přijď za mnou. Najdu nějaké suché místo, kde nás nikdo neuvidí." Vrátili jsme se k ostatním a já se zeptal: "Beltane, můžeš mi na půl hodiny půjčit Cassa?"
"Samozřejmě, samozřejmě. Později ho ale budu potřebovat. Na hradě mi řekli, abych tam zítra zase přišel a přinesl komořímu opravenou přezku, potřebuji, aby mi Casso pomohl."
"Nezdržím ho dlouho. Casso?"
Otrok už vyskočil. Ulfin naznačil, že chápe: "Víš tedy, co teď dělat?"
"Tuším to," řekl jsem. "Jak jsem ti řekl, nemám v té věci vůbec žádnou moc." Mluvil jsem tiše a v tom hluku, který panoval v krčmě, nemohl Beltane nic slyšet; ale Casso slyšel a vrhl spěšný pohled nejprve na Ulfina a pak znovu na mne. Usmál jsem se na něho. "O to se nestarej. Ulfin a já tu musíme vyřídit něco, co se tebe ani tvého pána netýká. A teď pojď se mnou."
"Mohu jít sám," kvapně zasáhl Ulfin.
"Ne. Udělej, co jsem ti řekl, napřed se najez. Můžeme tam vartovat pěkně dlouho. Casso…"
Protáhli jsme se bludištěm špinavých uliček. Déšť byl vytrvalý, vyráběl mazlavé kalužiny a veškerý trus smýval do smrdutých jezírek. Pokud se někde v domě vůbec objevilo světlo, byl to slabý odlesk čadících plamenů, které před

vlhkou nocí chránila zvířecí kůže nebo pytlovina. Nic nám nebránilo v rozhledu a vzápětí jsme mohli volit cestu přímo přes lesknoucí se vymleté stružky vody. Po chvíli před našimi zraky vyvstala zalesněná stěna skály, na níž se tyčil hrad. Vysoko ve tmě bylo vidět lucernu u boční brány.
Casso, který šel za mnou, se dotkl mé paže a ukázal na úzkou uličku, jen o maličko širší než stružka odvádějící dešťovou vodu, která vedla příkře dolů. Tady jsem nikdy předtím nebyl. Zdola ke mně doléhal, přes vytrvalé šumění deště, hukot řeky.
"Zkratka k můstku pro pěší?" zeptal jsem se.
Horlivě pokyvoval hlavou.
Po špinavých oblázcích jsme seběhli dolů. Hukot řeky sílil. Viděl jsem bílou vodu, padající přes jez a na velké mlýnské kolo. Za ním se na pozadí zrcadlící se třpytné pěny rýsoval most pro pěší.
Nikdo tu nebyl. Ve mlýně se nepracovalo; mlynář možná bydlel nahoře, ale zamkl dveře a nikde nebylo vidět žádné světlo. Úzká, do hloubi rozblácená pěšina vedla kolem zabedněného mlýna a přes podmáčená luka na břehu řeky k mostu.
V duchu jsem se podrážděně ptal, proč Casso vybral tuto cestu. Nejspíš pocítil potřebu tajnůstkařit, třebaže v tomto počasí a o této hodině bylo na hlavní ulici určitě také pusto. Pak mě ale hlasy a kymácející se světlo lucerny zahnaly do stínu mlýnských vrat.
Po ulici kráčeli tři muži. Spěchali a polohlasem mezi sebou rozmlouvali. Zahlédl jsem láhev, která šla z ruky do ruky. Nepochybně hradní služebnictvo na zpáteční cestě z krčmy. Na konci mostu se zastavili a ohlédli se. V jejich pohybech bylo cosi kradmého. Jeden něco řekl a ozval se smích, který jim vzápětí odumřel na rtech. Šli dál, ale stačil jsem si je ve světle lucerny celkem dobře prohlédnout: byli ozbrojeni a střízliví.
Casso, stojící vedle mne, se přitiskl hlouběji k vratům. Muži se tím směrem nepodívali. Rychle přešli most a jejich kroky zněly na mokrých prknech dutě.
Světlo, jež nás míjelo, mi odhalilo ještě něco. Hned proti mlýnu, na rohu uličky, byla dokořán otevřena jiná vrata. Podle hromady zásobního dřeva a obručí připravených venku na zapleveleném dvorku jsem pochopil, že to je kolářská dílna. V noci tam nikdo nebyl, ale uvnitř v hlavní kůlně ještě žhnul horký popel. Z tohoto stinného úkrytu budu vidět a slyšet každého, kdo se k mostku přiblíží.
Casso vběhl přede mnou do tepla boudy a popadl dvě otepi. Táhl je k ohništi a chtěl je hodit na popel.
"Jen jednu," řekl jsem tiše. "Hodný hoch. A teď, prosím tě, doběhni pro Ulfina a přiveď ho sem ke mně; a pak se usuš, ohřej se a na všechno zapomeň."
Pokýval hlavou a pak následovala usměvavá pantomima, jíž mi sděloval, že moje tajemství, ať se týká čehokoli, je u něho v bezpečí. Bůhsuď, co si myslel, že dělám; možná že tu mám tajnou schůzku nebo jsem na výzvědech. I tak o tom věděl asi tolik, co já.
"Casso, chtěl by ses naučit číst a psát?"
Ticho. Úsměv zmizel. V sílící záři ohně jsem viděl, že stál jako socha, vykulený, nevěřící, jako ztracený poutník, kterého proti veškerému očekávání někdo navedl na stopu. Jediným škubnutím přisvědčil.
"Postarám se, aby tě někdo učil. A teď jdi, a děkuji ti. Dobrou noc."
Zmizel, utíkal, jako by ve smrduté uličce bylo denní světlo. V polovině cesty si poskočil jako zvířátko, které jednoho krásného dne znenadání vypustili z ohrady. Vracel jsem se do dílny a míjel jsem náboj kola, v němž se bude otáčet čep, a těžký železný mlat, opřený o hromadu loukotí. U ohniště stála stolička, na níž sedává chlapec, který má na starosti měchy. Rozestřel jsem mokrou pláštěnku, aby v teple hořícího ohně proschla, posadil se a čekal.
Venku, přehlušujíc šumění deště, burácela voda valící se přes jez. Uvolněná lopatka mlýnského kola, na niž voda dopadala, klepala, až se to rozléhalo. Kolem proběhli dva hladoví psi, kteří se rvali o něco nepopsatelného z hromady odpadků. Kolářská dílna voněla čerstvým dřevem, vysychající mízou a suky v jilmových polenech, hořících v ohni. Tichounké repetění ohně bylo v teplé tmě a v podtónu hučící vody sotva slyšitelné. Čas plynul.
Kdysi jsem seděl tak jako dnes sám u ohně, myšlenky upnuté na porodní lože a dětský osud, který mi zjevil bůh. Byla to noc plná hvězd, vítr vál přes čisté moře a pak se rozzářila velká královská hvězda. Byl jsem tehdy mladý, jistý si sám sebou i bohem, který mě vedl. Teď jsem si nebyl jist ničím, leda tím, že mám asi tolik naděje na odvrácení zla, které Morgause strojí, jako má suchá větev síly zadržet vodu valící se přes jez.
Ale tu moc, která je ve vědění, tu mít budu. Přivedly mě sem dohady různých lidí, uvidíme, jestli jsem tu čarodějku správně přečetl. A přestože mě můj bůh opustil, stále ještě jsem měl větší moc, než se jí dostává obyčejným lidem: i král mě poslouchal.
A už přicházel Ulfin, aby se mnou bděl, tak jako jsme bděli na Tintagelu. Neslyšel jsem ho, spatřil jsem ho, teprve když svým tělem zastínil kalný čtverec oblohy ve dveřích.
"Tady," řekl jsem, a on vstoupil a po hmatu šel k ohništi.
"Zatím nic, pane?"
"Nic."
"Na co čekáš?"
"Nejsem si tím tak docela jistý, ale myslím, že tudy dnes v noci někdo půjde od královny."
Cítil jsem, jak se otočil a ve tmě se na mě zahleděl. "Protože se má Lot vrátit domů?"
"Ano. Máš nějaké další zprávy?"
"Jenom to, co jsem ti už řekl. Očekávají, že si pospíší. Může tu být každou chvíli."
"Také si to myslím. V každém případě si Morgause bude chtít zjednat jistotu."
"Jistotu v čem, pane?"
"Jde jí o syna Nejvyššího krále."

Odmlka. "Ty se domníváš, že ho propašuje z hradu ven pro případ, že by Lot uvěřil lidským řečem a dítě zabil? Ale to znamená –"
"Ano? To znamená?"
"Nic, pane. Jen jsem tak přemýšlel… Myslíš, že ho ponesou tudy?"
"Ne. Myslím, že ho už odnesli."
"Odnesli? Viděl jsi, kam?"
"Od té doby, co jsem tady, se nic takového nestalo. Chtěl jsem říci jen tolik, že podle mého názoru není to dítě na hradě Artušův syn. Vyměnili ho."
Dlouhé povzdechnutí ve tmě po mém boku. "Ze strachu před Lotem?"
"Samozřejmě. Uvažuj o tom, Ulfine. Ať Morgause namluvila Lotovi cokoli, musel slyšet, co se říká mezi lidmi, a to už od té doby, co vešlo ve známost, že je samodruhá. Pokouší se ho přesvědčit, že dítě je jeho, prostě se jen narodilo předčasně; možná že jí věří. Ale co když Morgause lže? Myslíš, že by připustil, aby v této kolébce ležel syn kohokoliv jiného, natožpak samotného Artuše, a vyrůstal jako dědic Lothianu? Ať věří čemu chce, pořád je tu možnost, že to dítě zabije. A Morgause to ví."
"Podle tebe se k němu doneslo, že by to mohlo být dítě Nejvyššího krále?"
"Tomu se těžko dalo zabránit. Artuš té noci nedělal se svou návštěvou u Morgause žádné tajnosti, ostatně ona také ne. Vlastně si to tak přála. Později, když jsem ji přiměl, aby změnila své plány, mohla svou ženskou družinu přesvědčit nebo zastrašit, aby mlčela, ale viděli ho také strážní a ráno to věděl v Luguvalliu snad každý. Tak co může Lot dělat? Určitě by jí netrpěl pancharta od žádného mužského; ale Artušův syn by mohl být obzvlášť nebezpečný."
Chvíli mlčel. "Připomnělo mi to Tintagel. Ne tu noc, co jsme krále Uthera dostali do hradu, ale tu, kdy ti královna Ygraine Artuše předala, abys ho ukryl před králem Utherem."
"Ano."
"Můj pane, hodláš se ujmout i tohoto dítěte a zachránit je před Lotem?"
Jeho hlas, třebaže tichý, zněl tak podivně tence, napjatě. Moc jsem ho neposlouchal; kdesi daleko v temné noci, navzdory hučící vodě, jsem uslyšel údery kopyt; ani ne tak zvuk, spíše jemné záchvěvy pod nohama, jimiž jsem se dotýkal země. Pak to jemné chvění zmizelo a vše opanoval hukot vody.
"Co jsi říkal?"
"Přemýšlel jsem o tom, jak dalece si můžeš být jistý tím dítětem nahoře na hradě."
"Jsem si jistý tím, co říkají fakta, ničím víc. Podívejme se na ně. Lhala, pokud jde o datum jeho narození, aby se dalo tvrdit, že jde o předčasný porod. Dobrá, tím si zachraňuje tvář, ale nic víc; to dělala po celou dobu. Ale podívejme se, jak to dělala. Zařídila, aby u slehnutí nebyl žádný doktor, a pak tvrdila, že dítě přišlo na svět neočekávaně a tak rychle, že do komnaty nemohl být povolán žádný svědek, jak to je v královských rodinách zvykem. Byly u toho jen její ženy, a to jsou její otrokyně."
"Ale proč, pane? Co tím získala?"
"Přece dítě, které ukáže Lotovi a které Lot bude moci zabít, bude-li chtít, zatímco její a Artušův syn vyvázne se zdravou kůží."
Až se zajíkl. "Chceš říct –"
"To odpovídá, ne? Mohla se dohodnout na výměně s nějakou ženou, která měla rodit v téže době; s takovou, která vezme peníze, bude držet jazyk za zuby a ochotně kojit královské nemluvně. Můžeme se jen domýšlet, co jí Morgause řekla; ta žena nemá možná nejmenší tušení, že její vlastní dítě je v nebezpečí. Takže podvržené dítě je na hradě, zatímco Artušův syn, Morgausin mocenský nástroj, je někde ukryt. Podle mého názoru někde nedaleko. Čas od času budou přece potřebovat zprávy o tom, jak se mu daří."
"Je-li to, co říkáš, pravda, tak až přijede Lot –"
"Něco se stane. Jestli tomu podvrženci něco udělá, bude se Morgause muset postarat o to, aby se jeho matka nic nedozvěděla. Možná že bude muset najít pro Mordreda dokonce jiný domov."
"Ale –"
"Ulfine, pro záchranu toho podvrženého dítěte nemůžeme nic udělat. To by mohla udělat jen Morgause, kdyby chtěla. Vždyť není ani jisté, že je v nebezpečí; koneckonců Lot není žádný divoch. Ale ty a já, my bychom si jenom koledovali o smrt, a dítě s námi."
"Já vím. Ale co znamenají všechny ty řeči, které na hradě vedou? Beltane mi to vyprávěl při večeři. Všichni prý říkají, že dítě je celý král Lot, jako by mu z oka vypadlo. To, co říkáš ty, pane, je třeba pouhý dohad? A dítě je nakonec přece jen Lotovo? I to datum může odpovídat. Mělo to přece být malé a neduživé děťátko."
"Možná. Říkal jsem ti, že je to moje domněnka. Ale jedno víme jistě, totiž že královna Morgause nemá kouska charakteru – a že je Artušovým nepřítelem. Její počínání právě tak jako Lotovo je třeba sledovat. Artuš sám musí vědět nade vší pochybnost, jak se věci mají."
"Samozřejmě. Chápu. Můžeme zjistit alespoň to, kdo porodil chlapce přibližně v té době jako královna. Zítra se poptám. Už jsem si stačil udělat pár užitečných kamarádů z mokré čtvrti."
"Ve městě této velikosti by už jeden byl terno. Kromě toho nemáme čas. Poslouchej."
Nejprve se pod údery kopyt rozechvěla země, teď už zcela zřetelně. Oddíl, který se neúnavně řítí vpřed. Pak bylo slyšet blízko a ještě blíže zvuky přehlušující hukot řeky, a brzy poté hlasy měšťanů, kteří se seběhli, aby jezdce viděli. Muži pokřikovali; dřevo skřípalo po kameni, jak se otvírala hradní brána; cinkala udidla a řinčela brnění, uštvaní koně odfrkovali. Znovu křik a ozvěna, která se odrazila od skály vysoko nad námi, a potom hlas trubky.
Na hlavním mostě to zaburácelo. Těžká vrata zaskřípala a pak se zabouchla. Na nádvoří lomoz zanikal a splýval s ostatními, bližšími zvuky.

Vstal jsem, došel ke dveřím kolářské dílny a pohlédl vzhůru, tam za střechu mlýna, kde se tyčil na pozadí mračné noci hrad. Přestalo pršet. Pochodně se pohybovaly. V oknech se rozsvěcelo a opět pohasínalo světlo, jak královo služebnictvo provázelo Lota hradními komnatami. Na západní straně se ve dvou oknech svítilo. Světla na pochodu došla až sem a zůstala stát.
"Lot se vrátil domů," řekl jsem.

KAPITOLA 12

Odkudsi z hradu zazněl zvon. Půlnoc. Zapřel jsem se v otevřených dveřích kolářské dílny a protáhl si ramena, která mě v nočním vlhku rozbolela. Ulfin za mými zády přihodil do ohně další otep, opatrně, aby náhle vyšlehnuvší plamen nevzbudil pozornost náhodného kolemjdoucího. Ve městě, které znovu upadlo do noční letargie, bylo ticho, až na štěkání místních vořížků a občasné houkání sovy mezi stromy na srázu pod hradem.
Přesunul jsem se tiše z ochrany dveří do uličky na konci mostu. Pohlédl jsem vzhůru k černé mase útesu. Ve vysokých hradních oknech se stále ještě svítilo a za zdmi, které obklopovaly nádvoří, se míhala červená a čadící světla vojenských pochodní.
Ulfin po mém boku se nadechl k otázce.
Nikdy ji nevyslovil. Někdo utíkal s hlavou sklopenou přes most pro pěší, vrazil do mě, zajíkl se, tiše vykřikl a stočil své kroky, aby se mi vyhnul.
Byl jsem také zaskočený a reagoval jsem pomalu, ale Ulfin vyrazil, popadl neznámého za paži a přitiskl mu ruku na ústa, aby zdusil další výkřik. Nově příchozí se kroutil a bránil se jeho sevření, ale Ulfin ho lehce udržel.
"Děvče," řekl překvapeně.
"Do dílny," šeptl jsem rychle a šel první.
V dílně jsem přihodil na oheň další jilmové poleno. Plameny vyskočily. Ulfin přivedl zajatkyni, která se pořád ještě svíjela a kopala kolem sebe, na světlo. Kápě, zakrývající hlavu a tvář, spadla, a já ji se zadostiučiněním poznal.
"Lind."
V Ulfinově sevření celá ztuhla, viděl jsem vyděšené oči, zírající na mne nad rukou, která ji umlčovala. Pak je vykulila a znehybněla jako koroptvička před kolčavou. I ona mě poznala.
"Ano," řekl jsem. "Jsem Merlin a čekám tu na tebe, Lind. Až tě Ulfin pustí, tak budeš zticha."
Souhlasně kývla hlavou. Odtáhl ruku z jejích úst, ale dál svíral její paži.
"Pusť ji," vyzval jsem ho.
Poslechl, ustoupil a postavil se mezi ni a dveře, ale bylo to zbytečné. Jakmile ji pustil, rozběhla se ke mně a padla na kolena mezi hobliny povalující se po zemi. Žmoulala můj šat. Její tělo se otřásalo vyděšeným pláčem.
"Ach, můj pane, můj pane! Pomoz mi!"
"Nejsem tady proto, abych tobě nebo dítěti ublížil." Chtěl jsem ji uklidnit, proto jsem mluvil chladně. "Nejvyšší král mě sem poslal, abych mu přinesl zprávu o jeho synovi. Víš, že nemohu předstoupit před královnu, a tak jsem tu čekal na tebe. Co se na hradě stalo?"
Nepromluvila. Myslím, že nemohla. Tiskla se ke mně, chvěla se a plakala.
Řekl jsem jí laskavěji: "Ať se stalo cokoliv, Lind, nemohu ti pomoci, když to nevím. Pojď blíž k ohni, uklidni se a pověz mi to."
Ale když jsem se pokusil uvolnit svůj šat z jejích rukou, sevřela jej pevněji. Divoce vzlykala. "Nezdržuj mě tu, pane, pusť mě! Nebo mi pomoz! Máš moc – jsi Artušův člověk – nebojíš se mé paní –"
"Pomohu ti, když budeš mluvit. Chci vědět, co je se synem krále Artuše. Byl to král Lot, co teď přijel na hrad?"
"Ano. Ach ano! Přijel před hodinou. Je to šílenec, šílenec, to ti povídám! A ona se ho ani nepokusila zadržet. Smála se a nechala ho, aby to udělal."
"Co aby udělal?"
"Zabil děťátko."
"Zabil to dítě, které měla Morgause na hradě?"
Byla příliš rozrušená, než aby postřehla, že jí otázku kladu podivným způsobem. "Ano, ano!" Zajíkla se. "A přitom to byl jeho syn, jeho vlastní syn! Byla jsem při slehnutí, přísahám před svými domácími bohy. Bylo to –"
"Tak co to bylo?" ostře zasáhl Ulfin, stojící na stráži ve dveřích.
"Lind!" Sklonil jsem se k ní, postavil ji na nohy a pevně ji držel. "Na hádanky teď není čas. Tak mluv. Řekni mi všechno, co se tam odehrálo."
Přitiskla si hřbet ruky na ústa a po chvilce se jí podařilo promluvit jakžtakž klidně. "Když přišel, byl moc rozzlobený. Čekaly jsme to, ale nemyslely jsme, že to bude tak zlé. Slyšel, co se mezi lidmi říká – že s ní ležel Nejvyšší král. Ty to víš, můj pane, ty víš, že je to pravda… A tak král Lot bouřil a zuřil, řekl jí, že je děvka a cizoložnice… Byly jsme u toho, všechny její ženy, ale on toho vůbec nedbal. A ona – kdyby na něho sladce promluvila, kdyby aspoň lhala…" Polkla si. "Bylo by ho to uklidnilo. Byl by jí nakonec uvěřil. Nikdy jí neodolá. Všechny jsme si myslely, že to tak udělá, ale ona ne. Vysmála se mu do očí a řekla: ‚Copak nevidíš, jak je ti podobný? Vážně si myslíš, že by takový kluk jako Artuš mohl mít takového syna?' A on se jí zeptal: ‚Tak je to pravda? Ty jsi s ním opravdu ležela?' A ona řekla: ‚Proč ne? Tys mě za manželku nechtěl. Vybral sis místo mne tu cukrovou panenku, Morgan. Nebyla jsem tvoje, tehdy ještě ne.' Tím ho ještě víc popudila." Lind se celá zachvěla. "Kdybys ho viděl v té chvíli, byl bys měl strach i ty."
"Dozajista. A co ona?"
"Ta ne. Ani se nepohnula, jen si tam seděla v zeleném rouchu se spoustou šperků a usmívala se. Byl bys myslel, že ho schválně chce rozzlobit."

"To také chtěla," řekl jsem. "Tak dál, Lind, honem."
Už se ovládala. Pustil jsem ji; stála tam a ještě se chvěla, ale ruce měla zkřížené na ňadrech po způsobu truchlících žen.
"Odtrhl baldachýn kolem kolébky. Děťátko začalo plakat. Řekl: ‚Ten že je mi podobný? Ten pendragonský spratek je snědý a já také. Žádná další podoba tu není.' Pak se obrátil k nám ženám a poslal nás pryč. Rozběhly jsme se. Vypadal jako vzteklý vlk. Ostatní utekly, ale já se schovala za závěsy v předpokoji. Myslela jsem – myslela jsem –"
"Co jsi myslela?"
Potřásla hlavou. Do ohně padaly její třpytivé slzy. "Pak to udělal. Děťátko přestalo plakat. Zapraštělo to, jako by se převrhla kolébka. Královna řekla úplně klidně: ‚Měl jsi mi věřit. Byl to tvůj vlastní syn, od nějaké děvky, kterou jsi povalil ve městě. Říkala jsem ti, že je ti podobný.' A rozesmála se. Drahnou chvíli mlčel. Slyšela jsem, jak oddychuje. Pak řekl: ‚Tmavé vlasy, tmavnoucí oči. Spratek jeho děvky by vypadal stejně. Kde vlastně je, ten Artušův panchart?' A ona řekla: ‚Bylo to neduživé dítě. Zemřelo.' A král na to: ‚Pořád ještě lžeš.' A ona povídá tak pomaloučku: ‚Ano, lžu. Řekla jsem porodní bábě, aby ho odnesla a našla mi syna, kterého bych si mohla troufnout ti ukázat. Možná že jsem udělala chybu. Udělala jsem to proto, abych zachránila své jméno a tvou čest. Nenáviděla jsem to dítě. Jak bych mohla chtít dítě od jiného muže než od tebe? Doufala jsem, že je to tvůj syn, ale byl jeho. Doufejme, že teď už je také mrtvý.' Král řekl: , Udělejme více než to. Získejme jistotu.'"
Tentokrát rychle položil otázku Ulfin: "A co bylo dál?"
Dívka se v hrůze nadechla. "Chvilku čekala a pak řekla – tak lehce a tak pohrdavě, jak vyzýváme muže, aby udělal něco nebezpečného: ‚A jak jinak bys to chtěl udělat, králi Lothianu, než že bys zabil všechny děti, které se v máji v tomhle městě narodily? Řekla jsem ti přece, že nevím, kam ho odnesli.' Nezdržoval se přemýšlením. Těžce oddychoval, jako by běžel, a pak řekl pouze: ‚Taky že to tak udělám. Ano, chlapce i děvčata. Jak jinak bych získal o tom proklatém slehnutí jistotu?' Byla bych utekla, ale nešlo to. Královna začala povídat něco o tom, co řeknou lidé, ale on ji odstrčil, šel ke dveřím a přivolal své kapitány. Přihnali se okamžitě. Hulákal na ně to samé. Přesně ty příkazy, každý kojenec ve městě… Nevím, co bylo dál. Myslela jsem, že omdlím, padnu na zem a oni mě uvidí. Přesto jsem slyšela, že královna na něho plačtivým hlasem volala něco o rozkazech Nejvyššího krále a že prý král Artuš nestrpí řečičky, které od Luguvallia kolují mezi lidmi. Pak vojáci odešli. Ukázalo se, že královna vůbec neplakala, můj pane, ale zase se smála a vrhla se králi Lotovi kolem krku. Podle toho, jak s ním teď mluvila, bys myslel, že udělal nějaký vznešený skutek. On se dal také do smíchu a řekl: ‚Ano, ať říkají, že je to Artušův rozkaz, nikoli můj. To očerní jeho jméno mnohem spolehlivěji, než bych to jakkoli dokázal já.' Pak odešli do ložnice a zavřeli za sebou dveře. Slyšela jsem, že mě volá, ale nechala jsem ji být a utekla jsem. Ona je ztělesněné zlo! Vždycky jsem ji nenáviděla, je to čarodějnice a nahání mi strach."
"Nikdo ti nebude klást za vinu to, čeho se tvoje paní dopustila," řekl jsem jí. "A teď to můžeš napravit. Zaveď mě tam, kde je schovaný syn Nejvyššího krále."
Celá se schoulila a ohlédla se divoce přes rameno, jako by zase chtěla utéct.
"No tak, Lind. Když jsi měla strach z Morgause, o co větší strach musíš mít ze mne? Utíkala jsi tímhle směrem, abys ho zachránila, že? Na to sama nestačíš. Nedokážeš ochránit ani sebe samu. Ale když mi teď pomůžeš, ochráním tě já. Budeš to potřebovat. Poslouchej."
Nad námi se skřípavě otevřela hlavní hradní brána. Skrze silné větve jsme viděli pochodně v pohybu, nadskakovaly na cestě k velkému mostu. A zároveň s nimi k nám doléhaly údery kopyt a vojenské povely.
Ulfin řekl příkře: "Už vyrazili. Je pozdě."
"Není!" zvolalo děvče. "Macha má chalupu na druhém konci. Tam přijedou až nakonec. Ukážu ti to, pane. Tudy."
Bez dalšího se vrhla ke dveřím a já s Ulfinem jsme se hnali za ní.
Vyběhli jsme vzhůru, přešli otevřené prostranství a pak zase seběhli dolů příkrou uličkou, která se znovu stáčela k řece; pokračovali jsme podél řeky po pěšině až po pás kopřivami, v nichž pobíhaly krysy ze smetišť. Byla tam velká tma a nemohli jsme pospíchat, třebaže noc dýchala na šíji hrůzu jako ohař štvoucí zvěř. Za námi, na druhém konci města, to začalo. Nejprve štěkot psů, řev vojáků, dusot koní. Pak bouchání dveří, jekot žen, křik mužů; tu a tam třesk zbraní. Byl jsem už v pleněných městech, ale tohle bylo něco jiného.
"Tudy!" vydechla Lind a zahnula do další křivolaké uličky, která se vzdalovala od řeky. Zpoza domů se nesly strašlivé zvuky, které dělaly tuto noc nečistou. Pádili jsme uličkou v kluzkém blátě, pak po vydrolených schodech vzhůru a vběhli do další úzké uličky. Tady byl ještě klid, třebaže jsem viděl záblesky světla v domech, kde se probuzený hospodář ptal, co ty podivné zvuky znamenají. Z uličky jsme vyšli na travnatý plácek, kde byl přivázaný osel, proběhli kolem sadu pěstěných stromů a zejících vrat kovárny a dorazili k pěkné chaloupce, která stála stranou za hlohovým křovím; vpředu měla zahrádku a holubník a u dveří stála psí bouda.
Dveře do chalupy byly dokořán a houpaly se v pantech. Pes na konci řetězu vyl a skákal jako smyslů zbavený. Holubi vylétli z holubníku a vznášeli se v šeru. V chalupě se nesvítilo a nedoléhal k nám sebemenší zvuk.
Lind proběhla zahrádkou a zastavila se v černém obdélníku dveří. Nahlédla dovnitř.
"Macho? Macho?"
Na římse u dveří stála lucerna. Nebyl čas hledat troud a křesadlo. Mírně jsem děvče odstrčil. "Odveď ji," řekl jsem Ulfinovi a když mě poslechl, zvedl jsem lucernu a ve výšce ji rozhoupal. Z knotu se syčivě vydral plamen, jasný a vydatný. Slyšel jsem, jak Lind naprázdno polkla, pak jí zvuk uvízl v hrdle. Jasné světlo proniklo do všech koutů; lože u stěny, těžký stůl a lavice; hliněné hrnce na jídlo a olej; stolička s odhozenou přeslicí a nespředená vlna; čisté ohniště a kamenná podlaha, vydrhnutá do bělá, až na místo, kde leželo ženské tělo v kaluži krve, vytékající z prořízntého hrdla. Kolébka vedle lože byla prázdná.
Lind a Ulfin čekali na konci sadu. Dívka byla teď tichá, otřesená tak, že ani neplakala; ve světle lucerny byla její tvář bílá a sklíčená. Ulfin ji objal kolem ramenou a podpíral ji. Byl velice bledý. Pes zakňučel, pak se posadil na zadní, zvedl čumák a dlouze, pronikavě zavyl. Ozvěna přišla z řinčící, ječící tmy o tři ulice dál. A znovu, tentokrát blíž.

Zavřel jsem za sebou dveře chalupy. "Je mi to líto, Lind. Tady se nedá už nic dělat. Půjdeme. Znáš krčmu u jižní brány? Zavedeš nás tam? Nechoď přes střed města, tam je mela. No tak, neboj se; řekl jsem, že tě ochráním, a udělám to. Prozatím bude líp, když zůstaneš s námi. Tak pojď."
Ani se nehnula. "Odnesli je! Děťátko, vzali děťátko! A zabili Machu." Obrátila ke mně nevidoucí oči. "Proč zabili Machu? To by král nikdy nenařídil. Byla to jeho milenka."
Zamyšleně jsem na ni pohlédl. "Opravdu, proč?" Pak jsem ji vzal za ruce, lehce s ní zatřásl a řekl jsem rázně: "Tak pojď, dítě, tady zůstat nemůžeme. Ti muži se sem nevrátí, ale dokud jsi na ulici, hrozí ti nebezpečí. Veď nás k jižní bráně."
"To ona jim musela říct, kde je!" zvolala Lind. "Šli sem ze všeho nejdříve! Přišla jsem pozdě! Kdybyste mě nebyli zdržovali na mostě –"
"Tak bys už byla také mrtvá," řekl Ulfin úsečně. Znělo to docela normálně, jako by se ho noční běsnění vůbec nedotklo. "Co byste byly mohly dělat, ty a Macha? Byli by vás našli a podřízli, dřív než byste doběhly do sadu. Teď bude nejlíp, když uděláš, co ti říká můj pán. Tedy jestli se nechceš vrátit ke královně a vylíčit jí, co se tu stalo? Můžeš se spolehnout, že uhodla, kam jsi šla. Brzy tě začnou hledat."
Bylo to surové, ale zabralo to. Při zmínce o Morgause přišla k sobě. Vrhla poslední hrůzyplný pohled na chaloupku a stáhla si kápi do tváře; vydali jsme se sadem na zpáteční cestu.
Zastavil jsem se u naříkajícího psa, sklonil se a dotkl se ho rukou. Příšerné vytí utichlo. Seděl a celý se chvěl. Vytáhl jsem dýku a přeřízl obojek z provazu, jímž byl přivázaný u boudy. Nepohnul se a tak jsem ho tam nechal.
Té noci sebrali pěkných pár dětí. Některá porodní bába musela vojákům říct, kde hledat. Než jsme oklikou přes pusté okraje města došli do krčmy, bylo po všem a vojáci odtáhli. Nikdo nás nezastavil, ba ani si nás nevšiml. V ulicích byla spousta lidí a hluku. Všichni bezcílně pobíhali a v hrůze nahlíželi do tmy otevřených dveří. Shlukovali se do hloučků kolem některé z kvílejících žen a ohromeného nebo rozhněvaného muže. Byla to chudina, která se nemohla nikterak vzepřít králově vůli. Královský hněv se přehnal přes město a nezanechal za sebou nic než hoře.
A proklínání. Slyšel jsem Lotovo jméno; koneckonců to byli jeho vojáci. Ale s Lotovým jménem padalo i jméno Artušovo. Lež už působila a dalo se čekat, že časem vystřídá pravdu. Artuš byl Nejvyšší král a jako takový byl strůjcem všeho dobrého i zlého.
Jednoho byli tito lidé ušetřeni; nedošlo ke krvavému masakru. Macha byla jediná, kdo byl té noci zabit. Vojáci prostě posbírali děti z postýlek a odjeli s nimi do tmy. A až na několik rozbitých hlav otců, kteří se jim v tom pokoušeli zabránit, se to obešlo bez násilí.
To vše na mne vychrlil Beltane. Potkali jsme ho ve dveřích krčmy, zcela oblečeného a chvějícího se rozčilením. Zdálo se, že vůbec nezaznamenal přítomnost Lind. Popadl mě za ruku a zahrnul mě popisem nočních událostí. To nejsrozumitelnější, co vyplynulo z jeho vyprávění, bylo, že vojáci nejeli s dětmi daleko.
"Ještě byly živé a plakaly – představ si, mistře Emrysi!" Zalomil rukama a bědoval dál. "Strašné, strašné, jsou to divoši! Že prý je to na Artušův příkaz, ale kdo by věřil takovým pohádkám? Ale dost, nic neříkej! Čím dřív budeme odtud, tím líp. Tohle není místo pro počestné obchodníky. Byl bych už odešel, mistře Emrysi, ale zůstal jsem tu kvůli tobě. Myslel jsem, že tě možná zavolají na pomoc, pár lidí bylo prý zraněno. Oni ty děti utopí, slyšel jsi to? Dobří bohové, když si pomyslím, že právě dnes… Ach, Casso, chlapče můj! Dovolil jsem si osedlat i tvoje zvířata, mistře Emrysi. Byl jsem přesvědčený, že se mnou budeš souhlasit. Tak vyrazíme. Hostinskému jsem už zaplatil, všechno je vyřízené, můžeme to srovnat cestou… Koupil jsem pro nás mezky, budeš koukat. Měl jsem to v úmyslu už dlouho, a dnes, když jsem měl takové štěstí na hradě… Jaký dar nebes, jaký dar nebes! Ta hezká paní, kdo by si to byl pomyslel – ale dosti o tom! Stěny mají uši a tohle je hrozná doba. Kdo je tohle?" Upřel své krátkozraké oči na Lind, která se držela Ulfinovy paže, zpola omdlévajíc. "Cože, opravdu – není to ta slečinka –"
"Později," řekl jsem rychle. "Teď žádné otázky. Pojede s námi. Zatím ti, mistře Beltane, velice děkuji. Jsi dobrý druh. Ano, odjedeme bez prodlení. Casso, prosím tě, přehoď zavazadla. Děvče pojede na nákladním mezkovi. Ulfine, říkal jsi, že máš ve strážnici známého. Jeď napřed a vyjednej nám průjezd. A zjisti, kudy vojáci jeli. Bude-li třeba, tak strážné podplať."
Ukázalo se, že to nebylo třeba. Když jsme tam dorazili, právě zavřeli brány, ale strážní nedělali potíže a pustili nás. Zaslechl jsem, jak se mezi sebou tiše baví, a vyrozuměl jsem, že jsou tím, co se stalo, stejně otřeseni jako obyvatelé města; připadalo jim pochopitelné, že mírumilovní obchodníci se hned sebrali a vprostřed noci opouštějí město.
Když jsme se dostali z doslechu strážných, přitáhl jsem otěže.
"Mistře Beltane, musím tu ještě něco zařídit. Ne, do města se nevrátím, neměj o mne obavy. Dohoním tě. Co abys jel do té krčmy, kde jsme spali cestou na sever, do té, co před ní roste janovec – pamatuješ? Počkej tam na nás. Lind, s těmito muži budeš v bezpečí. Ničeho se neboj, ale uděláš dobře, když budeš, než se vrátím, pěkně mlčet. Rozumíš?" Němě přisvědčila. "Tak v hospodě U janovce, mistře Beltane?"
"Samozřejmě, samozřejmě. Nemohu říct, že bych rozuměl, ale ráno snad –"
"Ráno bude, jak doufám, všechno jasné. A teď dobrou noc."
Odharcovali. Otočil jsem svého mezka. "Ulfine?"
"Jeli východním směrem, pane."
Vydali jsme se tedy také na východ.
Jeli jsme beze spěchu a za normálních okolností bychom nečekali, že dohoníme cválající vojáky. Ale naše zvířata byla odpočatá, zatímco Lotovi vojáci jeli patrně na koních unavených ještě z bitevních polí na jihu.
A tak když jsme po půlhodině jízdy nikoho nezahlédli ani nezaslechli, přitáhl jsem otěže a obrátil se v sedle.
"Ulfine, na slovíčko."
Pobídl svého mezka a dojel ke mně. V té větrné tmě jsem mu do tváře neviděl, ale vycházelo z ní něco, co jsem cítil. Ulfin měl strach.

Předtím strach neměl, ba ani v chalupě u Machy. To znamená, že jediným zdrojem jeho strachu jsem mohl být jen já sám.
Řekl jsem mu: "Proč jsi mi lhal?"
"Můj pane –"
"Tudy vojáci nejeli, viď?"
Slyšel jsem, jak polkl. "Ne, můj pane."
"Kudy jeli?"
"K moři. Myslím – všichni si mysleli, že dají děti do člunu a pošlou je po vodě. Král řekl, že je odevzdá do rukou božích, aby ti nevinní –"
"To tak!" řekl jsem. "Lot že by mluvil o božích rukou? Prostě se bál, co by lidé udělali, kdyby viděli podříznutá dětská hrdélka, nic víc. A teď bude Lot určitě vykládat, že tahle jatka nařídil král Artuš, on však rozsudek zmírnil a dal dětem šanci. Tak tedy na pobřeží. Kam?"
"Nevím."
"Mluvíš pravdu?"
"Mluvím, opravdu. Vede tam několik cest. Nikdo nevěděl jistě, kterou zvolí. To je pravda, můj pane."
"Ano. Kdyby to někdo byl věděl, mohlo by se pár mužů z města pokusit jet za nimi. Vrátíme se tedy a pustíme se po první cestě k moři. Můžeme jet po pláži a dívat se po nich. Tak jedeme."
Ale když jsem otočil svého mezka, položil ruku na mou uzdu. Bylo to něco, co by si sotva dovolil, kdyby nebyl naprosto zoufalý. "Můj pane – promiň mi. Co hodláš udělat? Koneckonců je to všechno… Pokoušíš se pořád ještě to dítě najít?"
"A co sis myslel? Artušova syna?"
"Ale Artuš sám si přál, aby zemřel!"
Tak takhle to bylo. Mělo mě to dávno napadnout. Můj mezek se plašil, jak se otěže v mých rukou škubaly. "Tak ty jsi v Caerleonu poslouchal za dveřmi. Slyšel jsi, co mi té noci řekl."
"Ano." Tentokrát jsem ho sotva zaslechl. "Odmítnout zavraždit dítě je jedna věc, pane. Ale když už někdo tu vraždu místo tebe –"
"Pak není třeba snažit se jí zabránit? Možná. Ale jelikož jsi té noci poslouchal za dveřmi, možná jsi také slyšel, co jsem králi řekl já – řekl jsem, že poslouchám příkazy z vyšších míst, než stojí on sám. A až dosud mi moji bohové nedali žádné znamení. Domníváš se, že si bohové přejí, abychom následovali příkladu Lota a jeho nestoudné královny? Slyšel jsi pomluvu, kterou hodili po Artušovi? Artuš musí znát pravdu, pro svou čest i pro klid své duše. Já jsem tady v jeho zájmu, abych vše viděl a podal mu zprávu. Cokoli je třeba učinit, já to učiním. A teď pusť moje otěže."
Poslechl a pobídl svého mezka. Klusali jsme zpátky.
Tohle byla ta cesta, po níž jsme původně přijížděli do Dunpeldyru za denního světla. Snažil jsem se vzpomenout si, co jsme z pobřeží viděli. Tvoří je vysoké útesy, mezi nimiž leží široké písčité zátoky. Jeden takový vysoký mys čněl asi míli od města a nepovažoval jsem za pravděpodobné, že by jej mohl někdo objet, ani za odlivu. Ale hned za ním byla pěšina vedoucí k moři. Od ní bychom mohli – odliv byl, dle mého odhadu, pokročilý – jet po břehu celou cestu zpátky až k ústí řeky Tyne.
Pomalu, ale zřetelně noc přecházela v den. Teď už jsme na cestu viděli.
Po naší pravici se nyní tyčila hromada kamení. Na ploché desce u její paty se ve větru pohybovala hromádka peň a v očích mezků se ukázalo bělmo; myslím, že cítili krev. A už tu byla pěšina, vedla přes hrbolatou pastvinu až k moři. Vjeli jsme na ni. Záhy začala klesat a před námi se objevil břeh a šedivě hučící moře.
Po pravici trčel vysoký mys; po naší levici se táhla rovina šedého písku. Vydali jsme se tím směrem a ještě jednou se dali do klusu.
Odliv hrnul zčeřený písek. Vpravo vrhalo moře na podmračenou oblohu jakési šedavé světlo. O kus dál na sever, zasazena do svítivé šedi, čněla masa velké skály, na níž stál maják. Světlo bylo červené a stálé. Pomyslel jsem si, že už brzy, jen co naši mezci pokročí, spatříme útes v Dunpeldyru obrácený k pevnině a hladinu rozlehlé zátoky, kde se řeka vlévá do moře.
Před námi vyvstalo nízké předhoří, zčernalé a na straně obrácené k moři celé otřískané, u jehož paty se bíle pěnila voda. Objeli jsme je, mezci až po nárty v pěnivém příboji. Teď už jsme viděli Dunpeldyr jednu dvě míle ve vnitrozemí, stále ještě oživený světly. Před námi se táhl poslední pás písku. Přízračné stromy vyznačovaly koryto řeky a popelavý matný třpyt zase místo, kde se její vody vlévaly do moře. A podél řeky, tam, kde vedla cesta od moře, nadskakovaly pochodně v rukou jezdců, mířících vytrvalým klusem do města. Bylo dokonáno.
Můj mezek se ochotně zastavil. Ulfinův, těžce oddychující, se zarazil a téměř se vzepjal. Pod jejich kopyty vlekl odliv skřípějící písek.
Po chvíli jsem promluvil. "Zdá se, že se ti splnilo tvé přání."
"Odpusť mi, můj pane. Nemyslel jsem na nic jiného –"
"Co ti mám odpouštět? Mám ti mít za zlé, že jsi sloužil spíše svému pánovi než mně?"
"Měl jsem věřit, že víš, co děláš."
"Nevěděl jsem to sám. Prese všechno jsi byl moudřejší než já. Konečně jelikož se to stalo, a jak se zdá, ponese za to Artuš svůj díl viny, lze nám prominout, doufáme-li, že Morgausino dítě zemřelo zároveň s ostatními."
"Jak by se mohlo některé z nich zachránit? Jen se podívej, můj pane."
Otočil jsem se a pohlédl tím směrem, kam ukazoval.
Daleko na moři se za nízkými skalnatými útesy objevila plachta, bledý půlměsíc, slabě probleskující v mořském svitu. Pak člun minul útes a vyplul na moře. Vítr, vanoucí vytrvale z pevniny, vzdul plachtu a dodal jí rychlost plachtícího

racka. Na něm, na tahu větru a moře, záleželo Herodesovo slitování nad neviňátky, podle nich se plující člun ztrácel našim zrakům a znovu se objevoval na hladině, unášeje nešťastný náklad rychle na širé moře.
Plachta se rozplynula v šedi a zmizela. Moře, bičované větrem, vzdychalo a mumlalo. Malé vlnky omývaly skalisko a pod nohama mezků vlekly písek a otlučené lastury do moře.
Na hřebeni vedle nás ve větru šustil psineček. A když se vítr utišil, slyšel jsem nade všemi těmito zvuky, jak se k nám po vodě nese slabé, ale pronikavé kvílení, stejně nelidské jako píseň šedých tuleňů, shromážděných na skalách. Poslouchali jsme napjatě; chvílemi se ztrácelo a pak se náhle ozvalo znovu, pronikavě a hlasitě, mířilo přímo k nám, jako by se nějaká duše, která už opustila odsouzený člun, vracela do hnízdiště na pevnině. Ulfin se lekl, jako by spatřil ducha, a poznamenal se proti zlu; ale byl to pouze racek, který proletěl ve větru vysoko nad námi.
Ulfin už nepromluvil a já mlčky nasedl na mezka. V temnotě tu bylo cosi, co mne bolestně tížilo. Nebyl to jenom osud těch děťátek; a zcela určitě to nebyla předpokládaná smrt Artušova syna. Ten matný obraz plachty, hnané po šedivé hladině do daleka, a úzkostný pláč, přicházející ze tmy, nalézal však ozvěnu kdesi hluboko v mé duši.
Seděl jsem tam bez hnutí; mezitím vítr utichl, voda dál dorážela na skálu a kvílení na moři doznělo.

DRUHÁ KNIHA
Camelot

KAPITOLA 1

Přestože bych to byl velice rád udělal, neodjel jsem z Dunpeldyru okamžitě. Artuš byl ještě v Linnuisu a jistě ode mne bude chtít zprávu nejen o samotném masakru, ale také o tom, co se dělo po něm. Ulfin patrně očekával, že ho propustím, ale protože jsem uznal, že bydlet přímo v Dunpeldyru by bylo nebezpečné, zůstal jsem v krčmě U janovce a Ulfina jsem si ponechal jako posla a spojku. Beltane, který byl nočními událostmi pochopitelně otřesen, se vydal s Cassem rovnou na jih. Dodržel jsem slib, který jsem Cassovi dal; dal jsem mu jej z náhlého popudu, ale zjistil jsem, že takové popudy pramení z určitých nepopiratelných pohnutek. A tak jsem promluvil se zlatníkem a hravě jsem ho přesvědčil o výhodách služebníka, který umí číst a psát; kromě toho jsem mu dal jasně na srozuměnou, že pouštím Cassa s ním za menší peníz, než jsem za něj zaplatil, pod podmínkou, že splní mé přání. Shledal jsem, že nemusím naléhat; Beltane byl laskavý člověk a s radostí slíbil, že Cassa bude učit sám; pak se se mnou rozloučili a vydali se na jih s cílem dorazit do Yorku. S nimi odjela i Lind, která, jak se ukázalo, se v Yorku seznámila s mužem, jenž by ji mohl ochránit; byl to kupec, řádný chlapík, který jí nabídl manželství, ale ona ho ze strachu před královnou odmítla. Rozloučil jsem se s nimi, usadil se a čekal, co přinesou nejbližší dny.
Dva tři dny po oné hrůzostrašné noci Lotova návratu se vrak loďky přiblížil ke břehu a s ním i tělíčka. Bylo zřejmé, že loďka někde narazila na skálu a příliv ji rozbil. Ubohé ženy se seběhly na pláž a tam se trpce dohadovaly, které děťátko je které. Břeh byl plný těchto nešťastnic. Velice plakaly a moc toho nenamluvily; bylo zřejmé, že jsou zvyklé přijímat z panské ruky všechno jako zvířata, almužnu stejně jako rány. Seděl jsem ve stínu pivnice a poslouchal je; bylo mi jasné, že navzdory tomu, co se vykládá o Artušově odpovědnosti za masakr, většina lidí jej klade za vinu přímo tomu, kdo za něj byl skutečně odpovědný, tedy Morgause a Lotovi, z něhož žena učinila hlupáka a dohnala ho k zuřivosti. A protože muži jsou muži, nevinili svého krále za ukvapenou reakci přespříliš. Brzy začali říkat, že by každý muž udělal totéž. Přijít domů a zjistit, že žena porodila chlapce jinému muži – těžko mu vyčítat, že ztratil hlavu. A pokud jde o ta hromadná jatka, inu, král je král, musí se starat o svůj trůn stejně jako o své lože. A když už je řeč o králích, což jim neposkytl královské odškodnění? A to jim Lot moudře poskytl; ženy sice ještě plakaly a truchlily, ale muži Lotův čin, zároveň s odškodněním ve zlatě, které následovalo, přijali jako pochopitelný krok ukřivděného a rozhněvaného krále.
A Artuš? Jednou večer jsem tuto otázku, jen tak mimochodem, v jednom takovém hovoru položil. Jestliže jsou šířící se pověsti o podílu Nejvyššího krále na vraždě pravdivé, není podobně ospravedlnitelný i sám Artuš? Jestliže byl chlapec Mordred skutečně jeho panchartem od jeho nevlastní sestry, a tudíž rukojmím, vydaným na milost králi Lotovi, který nebyl vždy Artušovým nejlepším přítelem, což prozíravost takový skutek neospravedlňuje? Jaký vhodnější způsob by mohl Artuš najít, aby si uchoval přátelství velkého krále Lothianu, než se postarat o smrt kukačky v hnízdě a převzít odpovědnost za jeho zabití?
Lidé v odpověď na tuto otázku bručeli a pokyvovali hlavami, což posléze vyústilo v opatrný souhlas. Pak jsem vrhl do debaty další myšlenku. Všichni vědí, že v takových taktických otázkách – zvlášť když jde o vysokou a tajnou politiku vůči tak velké zemi, jakou je Lothian –, tedy všichni vědí, že nevojenská rozhodnutí nedělá mladý Artuš, ale jeho hlavní rádce Merlin. V tomto případě to tedy bylo rozhodnutí bezohledné a pokřivené mysli, a nikoli rozhodnutí mladého statečného vojáka, který tráví každou bdělou chvíli v boji proti nepřátelům Británie a který nemá čas na postelové taktizování – kromě toho, na co si, přirozeně, každý muž čas najde…
Zasel jsem tuto myšlenku jako travní semeno a ona rostla rychle jako tráva; a tak než přišla zpráva o Artušově dalším vojenském vítězství, byla fakta o masakru vzata na vědomí a vina za něj, ať už Merlinova, Artušova nebo Lotova, byla odpuštěna. Bylo jasné, že Nejvyšší král – nechť ho bůh chrání před nepřáteli – s ním nemá prakticky nic společného, kromě toho, že nahlédl jeho nutnost. Ostatně by děťátka, nebo alespoň většina z nich, ještě v dětském věku tak jako tak zemřela na to či ono, a to bez zlata, kterým král Lot obdaroval oloupené otce. A co víc, většina postižených žen byla už zase obtěžkaná a na slzy musela zapomenout.
Královna také. Král Lot se teď choval vpravdě královsky. V hněvu vymetl dům, odstranil pancharta –, ať už on sám, nebo na Artušův rozkaz –, místo něho počal skutečného dědice trůnu a opět odjel, aniž by jeho oddanost Nejvyššímu králi nějak utrpěla. Někteří poškození otcové, jimž bylo nabídnuto místo ve vojsku, odjeli s ním, utvrzeni tak ve své vlastní oddanosti. Morgause samotnou násilnosti jejího pána v nejmenším nezastrašily a hněvu lidu si nevšímala;

párkrát jsem ji viděl na vyjížďce, tvářila se vyrovnaně a zřejmě byla spokojena sama se sebou. Ať si lidé o jejím podílu na masakru mysleli cokoli, před jejich nepřátelstvím byla teď zabezpečena, nosila prý totiž pod srdcem skutečného dědice království.
Jestli truchlila pro ztraceného syna, nedávala to najevo. Lidé si vyprávěli, že prý ve skutečnosti byla Artušem svedena a pancharta, který z toho vzešel, nechtěla. Mně však, pozorujícímu a vyčkávajícímu v jednotvárné anonymitě, se vše začínalo jevit úplně jinak. Vůbec jsem nevěřil, že chlapec Mordred byl v loďce mezi zavražděnými neviňátky. Měl jsem na paměti tři ozbrojené muže, střízlivé a vedené určitým záměrem, kteří se vraceli postranním vchodem na hrad těsně před Lotovým návratem – a poté, co přijel Morgausin posel z jihu. A také ženu jménem Macha, která ležela mrtva s prořízntutým hrdlem ve své chalupě vedle prázdné kolébky. A konečně i Lind, která se bez Morgausina vědomí a svolení hnala tmou, aby Machu varovala a odnesla Mordreda do bezpečí.
Když jsem si to dal všechno dohromady, přišel jsem, myslím, na to, jak to bylo. Macha byla vybrána jako Mordredova pěstounka, protože porodila Lotovi nemanželského syna; Morgause se možná dokonce líbilo, když viděla, že ho Lot zabíjí, smála se přece. Lind nám to řekla. Mordreda uklidila do bezpečí, nastrčila podvržené dítě a vyčkávala Lotova příjezdu. Jakmile dostala zprávu, že se vrací, poslala své ozbrojence, aby dopravili Mordreda do jiného bezpečného pěstounského domu a zabili Machu, která by, kdyby přišla o své dítě, mohla být v pokušení královnu zradit. Nyní byl Lot upokojen, ve městě bylo ticho a dítě, Morgausin nástroj moci, vyrůstalo někde v bezpečí, o tom jsem byl přesvědčen.
Když Lot odjel za Artušem, poslal jsem Ulfina na jih, ale sám jsem zůstal v Lothianu, pozoroval a vyčkával. Když Lot zmizel, přesunul jsem se opět do Dunpeldyru a všemožně jsem se pokoušel najít nějakou stopu, která by mě dovedla k Mordredovu úkrytu. Nevím, co bych byl dělal, kdybych ji nalezl, ale bůh na mne toto břímě nenaložil. Vyčkával jsem v tom zanedbaném městečku plné čtyři měsíce, a třebaže jsem chodil po mořském břehu za denního světla i ve svitu hvězd a mluvil ke svému bohu všemi jazyky a způsoby, které znám, neuviděl jsem nic, ve dne ani ve snu, co by mě přivedlo k Artušovu synovi.
Časem jsem dospěl k názoru, že se možná mýlím; že ani Morgause nemůže být tak zlá a že Mordred zahynul s ostatními neviňátky na půlnočním moři.
A tak když podzim vystřídaly první zimní mrazíky a přišla zpráva, že boje u Linnuisu skončily a Lot se opět brzy vrátí domů, s radostí jsem Dunpeldyr opustil. Artuš bude na Vánoce v Caerleonu a bude se po mně shánět. Na zpáteční cestě jsem udělal jen jednu zastávku, strávil jsem pár dnů s Blaisem v Northumbrii, abych mu řekl, co je nového; a pak jsem se vydal na jih, abych byl doma, až se král vrátí.
Vrátil se v druhém prosincovém týdnu, kdy byla země pokrytá jinovatkou a děti trhaly cesmínu a břečťan na vánoční výzdobu. Sotva se vykoupal a převlékl po cestě, poslal pro mne. Přijal mě v téže komnatě, kde jsme hovořili před odjezdem. Tentokrát byly dveře do ložnice zavřené a Artuš byl sám.
Za těch pár měsíců od svatodušních svátků se hodně změnil. Byl vyšší, ano, o půl hlavy – tohle jsou léta, kdy mladíci rostou jako ječné klasy – a také zmohutněl, a díky vojáckému životu, který vedl, byl štíhlý, samý sval a snědý od sluníčka. V tom však ta hlavní změna nebyla. Ta spočívala v jeho autoritě. Jeho vystupování svědčilo o tom, že ví, co dělá a kam směřuje.
Až na toto však jako by byl tento rozhovor ozvěnou oné rozprávky, kterou jsem měl s mladším Artušem jisté noci, kdy byl počat Mordred.
"Prý se říká, že jsem tu hroznou věc nařídil já!" Nezdržoval se uvítáním. Jako tehdy opět chodil po místnosti týmž pevným lehkým krokem plížícího se lva, ale jeho krok byl o poznání delší. Místnost byla klecí, která ho omezovala. "Jak sám víš, zrovna v této komnatě jsem řekl, nechme to na pánubohu. A teď tohle!"
"Vždyť je to to, co sis přál, ne?"
"Tolik mrtvých? Nemluv nesmysly, copak já bych to udělal takhle? Nebo ty?"
Otázka nevyžadovala odpověď a také jsem ji nedal. Připomněl jsem pouze: "Lot nikdy nevynikal chytrostí ani sebeovládáním a kromě toho zuřil. Dalo by se říci, že mu tento krok byl vnuknut nebo ho alespoň někdo povzbudil."
Vrhl na mě hněvem doutnající pohled. "Morgause? Tak to chápu."
"Předpokládám, že ti Ulfin všechno vypověděl? Řekl ti také, jak do věci zasáhl on osobně?"
"Jak se tě snažil svést ze stopy a ponechat děti osudu? Ano, řekl mi to." Krátká odmlka. "Byla to chyba, a já mu to řekl, ale těžko se zlobit na oddanost. Myslel si – věděl, že bych se pro smrt toho dítěte nermoutil… Měsíc poté, co jsem přísahal, že budu lidi chránit, a moje jméno syčí v ulicích…"
"Myslím, že můžeš být klidný. Pochybuji, že tě s tou událostí spojuje více lidí."
"To je jedno." Téměř to vyštěkl přes rameno. "Někteří si to myslí, a to stačí. Pokud jde o Lota, lidé ho svým způsobem omlouvají; obyčejný člověk ho chápe. Ale já? Mám vybubnovat na veřejnosti, že podle slov proroka Merlina mi to dítě může být nebezpečné, a proto jsem je zavraždil a s ním i ty ostatní z obavy, že by mi mohl uniknout? Jakého krále to ze mne dělá? Krále Lotova typu?"
"Mohu ti pouze opakovat svou pochybnost, že lidé obviňují tebe. Vzpomeň si, že Morgausiny ženy byly na doslech, a strážní si pamatují, od koho dostali rozkaz. A také Lotova družina – vědí, že když jel domů, dychtil po pomstě, a neumím si představit, že by Lot o svým úmyslech mlčel. Nevím, co ti řekl Ulfin, ale když jsem odjížděl z Dunpeldyru, většina lidí byla přesvědčena, že k masakru dal rozkaz Lot, a ti, kteří si myslí, že to byl tvůj rozkaz, se domnívají, že jsi to udělal na mou radu."
"Cože?" Opravdu byl velice rozzlobený. "Jsem tedy král, který se sám nedokáže rozhodnout? Má-li být vina přiřčena jednomu z nás, pak to budu já, a ne ty. A ty to moc dobře víš. Pamatuješ si, co bylo řečeno, stejně dobře jako já."
Na to nebylo co říct, a také jsem mlčel. Pobíhal po komnatě sem a tam, než znovu promluvil.
"Ať dal ten rozkaz kdokoli, jestli chceš, můžeš říct, že se cítím vinen. A budeš mít pravdu. Ale u všech bohů nebeských

i podsvětních, tohle bych nikdy neudělal! Tohle jsou věci, které tě provázejí po celý život, a dokonce tě přežijí. Na mne se nebude vzpomínat jako na krále, který vyhnal Sasy z Británie, ale jako na muže, který si v Dunpeldyru zahrál na Herodesa a vraždil děti!" Odmlčel se. "Čemu se usmíváš?"
"Pochybuji, že si potřebuješ dělat starosti se jménem, které po tobě zůstane."
"Říkáš to tak."
"Řekl jsem to." Snad změna času nebo něco v mém tónu ho zarazilo. Zachytil jsem jeho pohled a zahleděl se mu do očí. "Ano, já, Merlin, jsem to řekl. Řekl jsem to, když jsem ještě měl tu moc, a je to pravda. Jsi právem rozhořčen nad tím odporným činem a právem bereš část viny na sebe. Ale i kdyby zachovala historie tuto událost jako tvůj čin, stejně bys byl zproštěn viny. Můžeš mi věřit. To, co přijde v budoucnosti, bude rozhřešením za všechno."
Jeho hněv se upokojil, přemýšlel. Pak zvolna řekl: "Chceš říct, že z narození a smrti toho dítěte vzejde nějaká hrozba? Něco tak hrozného, že lidé budou považovat vraždu za oprávněnou?"
"Ne, tak jsem to nemyslel –"
"Ještě něco jsi prorokoval, vzpomeň si. Udělal jsi takovou narážku – ne, přímo jsi to řekl –, že Morgausino dítě pro mne znamená nebezpečí. A teď je to dítě mrtvé. Je snad tím nebezpečím právě toto? Ta čmouha na mém jménu?" Odmlčel se otřesen. "Nebo snad jednoho dne některý z těch mužů, jejichž synové byli zavražděni, si na mne počká ve tmě s nožem v ruce? Máš na mysli něco takového?"
"Už jsem ti řekl, že nemám na mysli nic určitého. Neřekl jsem, že by ti to dítě ‚mohlo být' nebezpečné, Artuši. Řekl jsem, že bude. A lze-li věřit mým slovům, pak tě ohrozí přímo, nikoli nožem v ruce jiného muže."
Byl teď tak pokojný, jako byl ještě před chvílí neklidný. Soustředěně se na mě mračil. "Chceš říct, že se ten masakr minul svým cílem? Že to dítě – říkáš, že se jmenuje Mordred? – je dosud naživu?"
"Dospěl jsem k názoru, že ano."
Krátce se nadechl. "Podařilo se ho tedy z vraku nějak zachránit?"
"To je možné. Buď se zachránil náhodou a někde žije, nevědomý a neznámý, tak jako jsi prožil dětství ty – a v tom případě na něho můžeš jednoho krásného dne narazit, jako narazil Laios na Oidipa, a napadnout ho, nevěda, o koho jde."
"Budu to riskovat. Každý někdy na někoho narazí. Nebo?"
"Nebo v té loďce vůbec nikdy nebyl."
Pomalu pokýval hlavou. "Morgause, ovšem. To odpovídá. Co o tom víš?"
Řekl jsem mu to málo, co jsem věděl a co z toho vyvozuji. "Určitě věděla," řekl jsem na závěr, "že Lot bude reagovat divoce. Víme, že si to dítě chtěla ponechat, a víme také proč. Sotva by své vlastní dítě při Lotově návratu vystavila takovému riziku. Je nad slunce jasné, že to všechno zesnovala ona. Lind nám později řekla podrobnosti. Víme, že dohnala Lota k takové zuřivosti, až nařídil masakr; víme také, že ona stála na počátku pomluv o tvém podílu na vraždě. Co tedy udělala? Zbavila Lota jeho obav a upevnila si vlastní postavení. A jsem přesvědčený, jak jsem ji viděl a jak ji znám, že zároveň dokázala –"
"Neriskovat." Červeň z jeho tváře zmizela. Byl chladný, oči mu ztmavly jako břidlice ve studeném dešti. Přede mnou stál Artuš, jakého znají jeho vojáci, já ho však nikdy takto neviděl. Kolik Sasů spatřilo tyto oči těsně před smrtí? Řekl trpce: "Ta noc rozkoše mne už přišla draho. Kéž bys mi byl tehdy dovolil, abych ji zabil. Tahle dáma udělá dobře, když se ke mně už nikdy nepřiblíží, leda by přilezla po kolenou a v rouchu kajícnice." Řekl to tónem, jakým se skládá přísaha. Pak se situace změnila. "Kdy ses vrátil ze severu?"
"Včera."
"Včera? Myslel jsem… Domníval jsem se, že se ta hrůza odehrála před několika měsíci."
"Ovšem. Zůstal jsem tam a sledoval jsem vývoj událostí. A když jsem začal tušit, jak to bylo doopravdy, čekal jsem, jestli Morgause udělá něco, co by mi prozradilo, kde dítě schovává. Kdyby byla Lind dokázala vrátit se k ní a troufla si pomáhat mi… ale to bylo vyloučené. Proto jsem tam zůstal tak dlouho, až přišla zpráva, že jsi odjel z Linnuisu a Lot se brzy vrátí domů. Věděl jsem, že jak se vrátí, nebudu moci nic dělat, a tak jsem odjel."
"Rozumím. Taková cesta, a já tě tu nechávám stát a spílám ti jako strážnému, který usnul ve službě. Promineš mi to?"
"Nemám ti co promíjet. Odpočinul jsem si. Ale teď bych se s radostí posadil. Děkuji."
To jsem řekl, když mi přitáhl židli a sám se posadil do křesla za bytelný stůl. "Nikdy ses ve svých zprávách nezmínil, že by Mordred mohl být ještě naživu. A Ulfin o takové možnosti ani necekl."
"Nemyslím, že by ho něco takového vůbec napadlo. Já sám jsem vlastně teprve po jeho odjezdu, když jsem měl čas přemýšlet a rozhlédnout se kolem sebe, to vše znovu uvážil a dospěl k vlastnímu závěru. Žádný důkaz, že mám pravdu, pochopitelně neexistuje. A pouze vzpomínka na to staré neblahé tušení mi napovídá, zda na tom záleží, nebo ne. Jedno ti ovšem mohu říct hned: podle lenivé spokojenosti, kterou králův prorok v posledních dnech cítí v kostech, ti žádné nebezpečí, přímé ani nepřímé, od Mordreda ještě dlouho nehrozí."
Vrhl na mne pohled, v němž nebylo sebemenší stopy po hněvu. Hluboko v očích mu zajiskřil úsměv. "Mám tedy čas."
"Máš čas. Bylo to zlé a měl jsi právo na hněv; ale už teď si na to lidé sotva vzpomenou a brzy v záři tvých vítězství zapomenou docela. Pokud jde o ta vítězství, o ničem jiném se nemluví. Odsuň tedy problém stranou a mysli na to příští. Čas strávený ohlížením se v hněvu je časem promarněným."
V důvěrně známém úsměvu napětí konečně povolilo. "Já vím, tvůrce, nikoli bořitel. Kolikrát jsi mi to říkal? Inu, jsem obyčejný smrtelník. Já nejprve bořím, abych udělal místo… Dobrá, zapomenu na to. Je toho mnoho, o čem potřebuji přemýšlet a co připravovat, i bez plýtvání časem na to, co bylo. Ostatně, slyšel jsem –" jeho úsměv se prohloubil, "že se král Lot hodlá přesunout dále na sever svého království. Možná že i když vinu svalil na mne, necítí se v Dunpeldyru nejlépe…? Orknejské ostrovy jsou prý úrodné a v letních měsících je tam krásně, ale v zimě jim hrozí odříznutí od pevniny?"

"Jen když zamrzne moře."
"A to bude," řekl se zcela nekrálovským potěšením, "docela určitě i nad Morgausiny čarodějnické síly. Vzdálenost nám pomůže zapomenout na Lota a jeho dílo…"
Jeho ruka šmejdila po stole mezi papíry a tabulkami. Uvažoval jsem, že bych se po Mordredovi měl poohlédnout ve větším okruhu: jestliže se Lot svěřil své královně se záměrem přenést dvůr dál na sever, mohla zařídit, aby bylo dítě odesláno tam. Ale Artuš se znovu ujal slova.
"Víš něco o snech?"
Podivil jsem se. "O snech? No, mívám je někdy."
Pobavený záblesk v oku. "Ovšem, to byla hloupá otázka, že? Chtěl jsem se tě zeptat, jestli bys dokázal říct, co znamenají sny jiných lidí?"
"Pochybuji. Když můj sen něco znamená, je naprosto jasný a srozumitelný. Co je, máš neklidný spánek?"
"Už po několik nocí." Váhal, posunoval předměty po stole. "Zdá se, že je to banalita, ale sen je tak živý a pokaždé stejný…"
"Pověz mi jej."
"Jsem sám na lovu. Bez psů, jenom já a můj kůň, a jsme na stopě jelenovi. Tady se to pokaždé trochu liší, ale vždycky vím, že hon trvá už několik hodin. Potom, když se zdá, že užuž jelena dohoníme, skočí do houští a zmizí. V tom okamžiku pode mnou můj kůň klesne, je mrtvý. Dopadnu na trávu. Někdy se v téhle chvíli probudím, ale když znovu usnu, ležím dál v trávě na břehu potoka a vedle mne mrtvý kůň. Najednou slyším štěkot ohařů, je to celá smečka, tak se posadím a rozhlížím se. Víš, měl jsem ten sen tolikrát, že dokonce i ve spánku vím, co mě čeká, a mám strach… Nepřiběhne smečka ohařů, ale jediné zvíře – podivné zvíře, které, třebaže jsem je viděl tolikrát, neumím popsat. Prodírá se houštinou a podrostem a dělá přitom rámus jako třicet párů slídících ohařů. Nevěnuje pozornost mně ani mému koni, zastaví se u potoka, napije se, pak pokračuje v cestě a zmizí v lese."
"To je konec?" zeptal jsem se, když se odmlčel.
"Ne. Ten konec se taky různí, ale vždycky po tom zvířeti přijde nějaký rytíř, sám a pěšky, a řekne mi, že on také pod sebou na výpravě zabil koně. Pokaždé – odehrává se to noc co noc – se ho pokouším zeptat, co je to za zvíře a co je to za výpravu, ale vždycky když se mi to chystá říct, přijde můj podkoní a přivede mi nového koně; ten rytíř se ho bez skrupulí zmocní, vyskočí na něj a má se k odjezdu. A já držím ruce na otěžích, abych ho zdržel, a zapřísahám ho, aby mi dovolil vydat se na tu výpravu, ‚neboť,' povídám mu, ‚jsem Nejvyšší král a je na mně, abych podnikl cestu, na níž hrozí nebezpečí.' Ale on mě odstrčí a řekne: ‚Později, později, až mě budeš potřebovat, najdeš mě tady a já se budu zodpovídat z toho, co jsem udělal.' Nato odjede a nechá mě samotného v lese. Potom se probudím a pořád ještě cítím strach. Merline, co to znamená?"
Potřásl jsem hlavou. "To ti nemohu říct. Mohl bych improvizovat a říct, že je to lekce pokory; že není třeba, abys, byť i jsi Nejvyšší král, bral na sebe veškerou zodpovědnost…"
"Chceš říct, že mám ustoupit stranou a nechat na tobě všechnu zodpovědnost za ten masakr? Ale to bys to s tou chytrostí přehnal, Merline!"
"Řekl jsem, že bych mohl improvizovat, ne? Nemám nejmenší představu, co tvůj sen znamená. Možná je to pouze směsice starostí a špatného zažívání. Ale jedno ti mohu říct – to, co ti pořád opakuji: ať na tě čekají jakákoli nebezpečenství, ty je překonáš a proslavíš se; a ať se stane cokoli, ať jsi udělal nebo uděláš cokoli, zemřeš počestnou smrtí. Já zmizím a vytratím se jako hudba z mrtvé harfy, a lidé budou považovat můj konec za ostudný. Ty však budeš žít dál, v představách a v srdcích lidí. Do té doby ovšem ještě poplynou léta, máš spoustu času. A teď mi vyprávěj, co se dělo u Linnuisu."
Povídali jsme si dlouho. Nakonec se dostal k bezprostřední budoucnosti:
"Než na jaře vyschnou cesty, pokročíme s prací v Caerleonu. Kvůli tomu tu zůstaneš. Přál bych si však, abys na jaře začal pracovat na mém novém velitelství." V mém pohledu byl otazník a on pokýval hlavou. "Ale ano, už jsme o tom mluvili. Co bylo dobré za Vortigerna nebo i za Ambrosia, nám do roka nebude vyhovovat. Situace se směrem na východ mění. Pojď k mapě, ukážu ti to… Ten tvůj člověk, Gereint, to je objev. Poslal jsem pro něho. Takové lidi potřebuji mít u sebe. Informace, které poslal do Linnuisu, byly k nezaplacení. Vyprávěl ti o Bosovi a Cerdicovi? Sháníme informace, kde se dá, ale jsem přesvědčený, že on má pravdu. Podle poslední zprávy je Eosa zpátky v Germanii a každému, kdo je ochoten se k němu přidat, slibuje modré z nebe a nádavkem saské království s trvalým osídlením…"
Chvíli jsme probírali Gereintovy informace a Artuš mi vylíčil, co nového přišlo z tohoto zdroje v poslední době. Pak pokračoval: "Pokud jde o Penninské sedlo, má také pravdu, samozřejmě. Jak jsem dostal tvoji zprávu, pustili jsme se tam do práce. Poslal jsem tam Toma… Počítám, že příští úder přijde ze severu. Čekám na zprávy od Cawa a Urgbena. Ale dlouhodobě ke střetu dojde tady, na jihozápadě, a proto tu musíme vybudovat trvalé obranné pozice. Když uvážíme, že Rutupiae je jejich základna a za zády mají Pobřeží, ať už mu říkají ‚království', nebo ne, obrovské nebezpečí nám hrozí odtud, tudy a tudy…" Jeho prst rychle jezdil po reliéfní hliněné mapě. "Tudy jsme se teď vraceli z Linnuisu. Udělal jsem si představu, jak to tam vypadá. Ale to pro dnešek stačí, Merline. Dělají mi teď novou mapu, podíváme se na ni později. Znáš tam ten kraj?"
"Ne. Jel jsem po té silnici, ale byl jsem myšlenkami jinde."
"Ale ono to dost spěchá. Začneme-li v dubnu nebo v květnu a ty uděláš jako obvykle zázrak, stihneme to. Promysli to, a až to bude možné, tak tam zajeď a obhlídni to. Uděláš to pro mne?"
"Rád. Už jsem to obhlédl… Ne, jenom v duchu. Na něco jsem si vzpomněl. Je tam jeden kopec, který vévodí celému kraji… Pokud se pamatuji, má plochý vrcholek, dost velký na to, aby se tam vešlo vojsko nebo město nebo co budeš chtít. A taky je dostatečně vysoký. Vidíš odtamtud Ynys Witrin – Skleněný ostrov – a celý signální řetěz, a kromě toho je odtamtud jasný výhled do mnohamílové vzdálenosti na jih i na západ."

"Ukaž mi jej," řekl ostře.
"Někde v těchhle místech," ukázal jsem prstem. "Neukazuji to přesně a myslím, že ta mapa taky není přesná. Ale řekl bych, že tohle je ten potok, na kterém stojí."
"Jak se jmenuje?"
"Jméno toho kopce neznám. Kolem něho se obloukem vine potok a ten se, myslím, jmenuje Camel. Ten kopec sloužil jako pevnost ještě předtím, než do Británie přišli Římané, to znamená, že už staří Britové chápali jeho strategický význam. Drželi se tam v bojích proti Římanům."
"Římani jej dobyli?"
"Nakonec ano. Pak jej pro změnu opevnili oni."
"Vida! Tak to tam bude silnice."
"Určitě. Možná je to ta, co vede kolem jezera od Skleněného ostrova."
Ukázal jsem mu ji na mapě a on se díval, hovořil, znovu přecházel po komnatě, a pak už sloužící přinesli večeři a světla a on se napřímil, odhrnul vlasy z očí a vynořil se ze svých plánů jako potáplice z vody.
"Já vím, musí to počkat až po Vánocích. Ale zajeď tam, Merline, hned jak to půjde, a řekni mi, co si o tom myslíš. Víš, že dostaneš veškerou pomoc, kterou budeš potřebovat. A teď se mnou povečeř a já ti budu vyprávět o bitvě u Černé vody. Vyprávěl jsem to už tolikrát, že mi příběh roste od jednoho líčení k druhému, sám jej sotva poznávám. Ale sluší se vyprávět to ještě jednou, jenom pro tebe."
"Jistá věc. A já slibuji, že budu věřit každému slovu."
Rozesmál se. "Vždycky jsem věděl, že na tebe je spolehnutí."

KAPITOLA 2

Jednoho krásného a pokojného jarního dne jsem odbočil ze silnice na cestu a uviděl před sebou kopec, zvaný Camelot. To je jeho starší jméno; teď se mu říká Caer Camel podle potoka, který se vine okolní nížinou a obtéká úpatí kopce. Je to, jak už jsem říkal Artušovi, kopec s plochým vrcholkem, nepříliš vysoký, ale stačí to, aby přes okolní nížinu bylo vidět do daleka na všechny strany, a dosti příkrý, aby umožňoval odstrašující obranu. Chápal jsem, proč si jej Keltové a po nich Římané zvolili za pevnost. Z nejvyššího místa je fantastický rozhled téměř na všechny strany. Na východě pár rozvalených kopců ve výhledu brání, ale jižním a západním směrem může oko putovat celé míle, a směrem severním až na pobřeží. Moře na severozápadě je odtud vzdáleno pouhých asi osm mil, příliv se rozlévá a prosakuje do bažinaté roviny, která vyživuje veliké jezero, v němž se nachází Skleněný ostrov. Tento ostrov, přesněji řečeno skupina ostrovů, leží na skelné hladině jako odpočívající bohyně; však také byl ostrov od nepaměti zasvěcený samotné Bohyni a její svatyně stojí hned vedle královského paláce. Nad ní je zřetelně vidět maják na vrcholku Toru, a o mnoho mil dál, přímo na břehu Severnského kanálu, lze spatřit další maják na Brent Knoll.
Kopcům na Skleněném ostrově a podmáčené nížině kolem nich se říká Letní země. Králem tam byl muž jménem Melwas, mladý a horlivý stoupenec Artušův; při mé první obhlídce Caer Camelu mi poskytl nocleh a zdál se potěšen tím, že Nejvyšší král má v úmyslu zbudovat svou hlavní pevnost na okraji jeho území. Velice ho zajímaly mapy, které jsem mu ukázal, a slíbil mi všemožnou pomoc, počínaje místními dělníky a konče obranou během výstavby v případě potřeby. Král Melwas se nabídl, že mi to místo ukáže sám, ale při první obhlídce jsem dával přednost samotě a tak jsem se ho pod jakousi zdvořilou záminkou zbavil. On a jeho mladí muži se mnou projeli první úsek cesty, pak odbočili na pěšinu, takový lepší chodníček mezi močály, a vesele vyrazili na každodenní lov. Tahle země je k lovu jako stvořená; oplývá divokým ptactvem všeho druhu. Viděl jsem šťastné znamení v tom, že král Melwas vypustil hned po našem rozchodu sokola na hejno stěhovavých ptáků, přilétajících z jihovýchodu, a dravec je během několika vteřin do jednoho vyřídil a vrátil se přímo na pánovu ruku sevřenou v pěst. Pak mladíci s křikem a smíchem zmizeli mezi vrbami a já pokračoval v cestě sám.
Správně jsem předpokládal, že k někdejší římské pevnosti na Caer Camel povede silnice. Začíná u Ynys Witrin jako dlážděná cesta, vede po úpatí Yoru, klene se přes úzké rameno jezera a pokračuje po úzkém pruhu suché a pevné země, prostírající se k východu. Pak se spojuje se starou Příkopovou cestou a po chvíli se opět stáčí k jihu, k vesnici na úpatí Caer Camelu. Původně to byla keltská osada a potom vicus římské pevnosti; vesničani dobývali jakés takés živobytí z půdy a ve chvílích nebezpečí se stahovali nahoru za hradby pevnosti. Od té doby, co pevnost zchátrala, měli skutečně tvrdý život. Vedle neustále hrozícího nebezpečí z jihu a východu museli ještě navíc odrážet muže z Letní země, když mokřiny kolem Ynys Witrin přestaly kromě ryb a bahenních ptáků cokoli skýtat a mladíci se potřebovali povyrazit mimo hranice vlastního území. Když jsem projížděl mezi polorozpadlými chatrčemi, zastřešenými shnilými došky, moc jsem toho neviděl; tu a tam mě sledovaly oči z temného dveřního otvoru nebo ženský hlas ostře přivolával dítě. Můj kůň se brodil blátem a hnojem, potok Camel přešel vodou sahající mu až po kolena, a nakonec byl nasměrován vzhůru mezi stromy a odhodlaným klusem se pustil do příkrého svahu cestou pro vojenské káry.
Třebaže jsem věděl, co mě nahoře čeká, užasl jsem nad rozlohou vrcholu. Projel jsem troskami jihozápadní brány na prostorné pole, které se k jihu svažovalo, avšak přede mnou prudce stoupalo k hřebeni s nejvyšším vrcholem na západ od středu. Pomalu jsem k němu vedl svého koně. Toto pole či spíše tato náhorní plošina byla zjizvena a rozryta troskami budov a ze všech stran obklopena hlubokými příkopy a pozůstatky ochranných valů a hradeb. Na zříceninách se vyjímala hlodašová křoviska a ostružiní, popraskané dlažební desky nadzvedávaly krtiny. Všude se válely kameny, dobré římské kameny, dopravené sem z některého místního lomu. Za troskami vnějšího opevnění se úbočí kopce svažovala velice strmě; byla porostlá stromy, kdysi usekanými až u země, avšak odrostky a celé houštiny šlahounů už dávno vyrazily znovu. Mezi stromy byly svahy sešněrované zimní sítí hlohů a ostružiní. Prošlapaná pěšina mezi vyrážejícími kapradinami a kopřivami vedla k otvoru v severní stěně. Odtud jsem viděl, že v půli severního svahu

vyvěrá mezi stromovím pramen. To musí být Panina studánka, dobrý pramen, zasvěcený Bohyni. Druhý pramen, hlavní zdroj vody pro pevnost, se nacházel v polovině strmé cesty vedoucí k severovýchodní bráně, tedy na opačné straně, než je vozová cesta, po níž jsem přijel. Dobytek se tam zřejmě ještě pořád napájel; když jsem se zahleděl, uviděl jsem stádo, které pomalu procházelo strmou soutěskou; pak se rozešlo a na sluníčku se volně popásalo za doprovodu slabě, nezvučně cinkajících zvonců. Za nimi šel pasák, křehká postavička, takže jsem si zpočátku myslel, že je to chlapec, ale podle chůze a hole, o niž se opíral, jsem poznal, že je to stařec.
Obrátil jsem koně tím směrem a vedl jsem ho opatrně mezi změtí kamenů. Vyrušil jsem straku, vyletěla a spílala mi. Stařec vzhlédl. Překvapeně se zastavil, zdálo se, že má strach. Zvedl jsem ruku na pozdrav. Zřejmě ho pohled na osamělého a neozbrojeného jezdce upokojil, neboť po chvilce došel k jakési zídce v plném slunci, posadil se a čekal na mne.
Seskočil jsem z koně a nechal ho, aby se pásl.
"Buď pozdraven, otče!"
"Buď pozdraven i ty." Ta slova sotva zamumlal v místním nářečí s výrazně chrčivým "r". Podezíravě se na mne zahleděl očima potaženýma šedivým zákalem. "Jsi v našich končinách cizincem."
"Přicházím ze západu."
Nikterak ho to neuklidnilo. Zdálo se, že zdejší lidé mají za sebou příliš mnoho válek. "Tak proč jsi sjel z cesty, co? Co tady pohledáváš?"
"Přicházím jménem krále, obhlédnout zdi pevnosti."
"Už zase?"
Protože jsem se na něho udiveně podíval, zabodl hůl do trávy, jako by vznášel svůj nárok, a promluvil rozechvěle a hněvivě: "Tohle byla naše půda před příchodem krále a je zase naše, bez ohledu na něho. Proč nás nenecháte na pokoji?"
"Nemyslím –" spustil jsem, ale pak jsem se zarazil, protože mi najednou něco napadlo: "Mluvíš o králi. O kterém králi?"
"Neznám jeho jméno."
"Melwas? Nebo Artuš?"
"Možná. Říkám ti, že nevím. Co tady chceš?"
"Jsem králův člověk. Přicházím od něho –"
"Jo, jo. Postavit znovu pevnost a pak odehnat náš dobytek, pobít naše děti a znásilnit ženy."
"Ne. Postavit pevnost na ochranu vašeho dobytka, dětí a žen."
"Předtím je taky nechránila."
Rozhostilo se ticho. Starcova ruka na holi se třásla. Slunce pálilo do trávy. Můj kůň se vybíravě, s hlavou skloněnou, popásal mezi bodláky. Raný motýl přistál na červené paličce jetele. Vzlétl skřivánek a dal se do zpěvu.
"Starče," řekl jsem přátelsky, "za tvého života tady žádná pevnost nebyla, ani za života tvého otce. Jaké zdi tady stály a hleděly přes vodu na jih, na sever a na západ? Který král je dobýval?"
Chvíli na mne hleděl, jeho hlavu ovládl stařecký třes. "Vypráví se to, pane, jen se to tak vypráví. Můj dědek mi vyprávěl, jak tu lidé žili s dobytkem a kozami na dobrých pastvinách a tkali látky a obdělávali pole, než přišel král a vyhnal je po tamté cestě až dolů do údolí; a to byl tehdy jejich hrob, široký jako řeka a hluboký jako dutý kopec, kam uložili k odpočinku samotného krále, když brzy nato nadešel jeho čas."
"Který kopec to byl? Ynys Witrin?"
"Cože? Jak by ho tam byli odnesli? To je přece cizí země. Říká se jí Letní země, protože po celý rok leží pod vodami jezera, kromě toho krátkého času kolem letního slunovratu, kdy je sucho. Ne, udělali cestu do jeskyně a položili ho tam, a vedle něho i ty, kteří se utopili s ním." Kejhavě se zasmál. "Utopil se v jezeře a lidi se na to koukali a nikdo se ani nehnul, aby ho zachránil. Vzala si ho Bohyně a jeho řešácké kapitány taky. Kdo by ji mohl zadržet? Říká se, že to trvalo tři dny, než je vrátila, a on byl nahý, bez koruny i bez meče." Znovu se kejhavě zasmál a pokýval hlavou. "Tvůj král udělá dobře, když ji nechá na pokoji, vyřiď mu to."
"Nechá ji na pokoji. Kdy se to stalo?"
"Před sto lety. Nebo před dvěma sty. Jak bych to mohl vědět?"
Znovu ticho, zatímco jsem vážil jeho slova. Věděl jsem, že to, co mi vykládal, je lidová pověst, která se vypráví z generace na generaci za zimních večerů u venkovského ohniště. Ale stvrzovala to, co jsem věděl. Tento kopec musel být opevněn od nepaměti. A tím "králem" mohl být kterýkoliv z keltských panovníků, jehož nakonec z pevnosti vypudili Římané, anebo římský generál, který tu zůstal a dobytou pevnost obsadil.
Řekl jsem náhle: "Kde je cesta do nitra kopce?"
"Jaká cesta?"
"Vchod do králova hrobu, který udělali, aby ho tam mohli uložit."
"Jak to mám vědět? Je to někde tady, víc nevím. Někdy za noci vyjíždějí ven. Viděl jsem je. Vyjedou, když vyjde letní měsíc, a do hory se vracejí na úsvitu. Občas, když je za bouřlivé noci svítání překvapí, se některý opozdí a najde bránu zavřenou. Takový je odsouzen až do příštího měsíce bloudit po kopci sám, dokud…" Hlas mu přeskočil. Ustrašeně potřásl hlavou a zíral. "Králův člověk, povídal jsi?"
Zasmál jsem se. "Neboj se mne, otče. Nejsem jedním z nich. Jsem sice králův člověk, ale přicházím jménem krále živého, který znovu postaví pevnost a postará se o vás a o váš dobytek, o tvoje děti a jejich děti, a ochrání vás před saským nepřítelem z jihu. Pastviny pro tvoje stádo ti zůstanou. To ti slibuji."
Nic na to neřekl, ale chvilku poseděl na sluníčku a stále se kýval. Viděl jsem, že je to prosťáček. "Proč bych se měl bát? Vždycky tu byl nějaký král a vždycky bude. Král pro nás není nic nového."
"Tento bude."

Přestal mi věnovat pozornost. Mlaskl na krávy. "Pojď sem, Ostružino, pojď sem, Kapičko. Král, a bude se starat o můj dobytek? Máš mě za blázna? Ale Bohyně se o sebe umí postarat. Ať si dá pozor na Bohyni." Upokojil se, svíral svou hůl a cosi mumlal.
Dal jsem mu stříbrňák, tak jako se dává odměna pěvci za jeho baladu, a vedl jsem svého koně k hřebenu, který vyznačoval nejvyšší místo náhorní plošiny.

KAPITOLA 3

O pár dnů později přišla první skupina zeměměřičů a začala vyměřovat a krokovat, zatímco jejich předák se se mnou zavřel v provizorním štábu, který pro nás postavili na místě samém.
Tremorinus, hlavní stavitel, který mě v chlapeckých letech, když jsem byl v Bretani, tolik naučil ze svého řemesla, před nějakým časem zemřel. Teď byl Artušovým hlavním stavitelem muž jménem Derwen, s nímž jsem se poprvé setkal před dávnými lety, ještě za Ambrosiovy vlády, při přestavbě Caerleonu. Byl to snědý muž s ryšavou bradou, ale neměl výbušnou povahu, jakou často lidé tohoto typu mívají; byl zamlklý až mrzoutský, a když se na něho naléhalo, uměl být tvrdohlavý jako mezek. Věděl jsem však, že je schopný a zkušený a zná způsob, jak přimět své lidi, aby pro něho pracovali ochotně a rychle. A co více, dal si tu práci a stal se mistrem všech řemesel, takže v těžké situaci byl vždy připraven sám si vyhrnout rukávy a pustit se do těžké práce. Nezdálo se také, že by hodlal ode mne převzít vedení. Zřejmě choval mé umění v lichotivé úctě; věděl jsem, že to není tím, že bych se nějak obzvláště předvedl v Caerleonu nebo v Segontiu – tam jsme stavěli podle římského vzoru a podle zásad, které se rodily v průběhu let, a každý stavebník je znal –, Derwen byl však jako učedník v Irsku tehdy, když jsem přenesl mohutný královský kámen z Killare do Amesbury a obnovil Tančící kameny. A tak jsme spolu celkem dobře vycházeli a oba chápali, v čem je ten druhý dobrý.
Ukázalo se, že Artuš předvídal neklid na severu správně, tažení musel zahájit hned počátkem března. V zimních měsících však strávil on i já mnoho času s Derwenem nad plány na stavbu nové pevnosti. Ovlivněn mým naléháním a Artušovým nadšením se Derwen nakonec smířil s tím, co zjevně považoval za jeden z mých bláznivých nápadů na přestavbu Caer Camelu: odolnost a rychlost – chtěl jsem, aby stavba byla hotová, než se Artušovo tažení na sever bude chýlit ke konci, a také jsem chtěl, aby něco vydržela. Její velikost a odolnost měla odpovídat její roli.
Velikost byla dána; temeno kopce bylo rozlehlé, měřilo nějakých osm akrů. Pokud jde o odolnost… měl jsem hotové seznamy materiálu, který už byl na místě, a také jsem prostudoval, pokud to mezi troskami šlo, jak byla pevnost stavěna předtím – římské zdivo na několika vrstvách starších keltských zdí a příkopů. Při práci jsem si vybavil i některá opevnění, která jsem viděl na svých cestách v cizině, pevnosti vztyčené v méně civilizovaných končinách, než je tato, a v obtížnějším terénu. Postavit znovu římský model by byl úkol nelehký, neřkuli nemožný; i kdyby Derwenovi kameníci dovedli zdít po římském způsobu, znemožňovala by to už pouhá rozloha Caer Camelu. Ale jeho kameníci byli vesměs odborníci na vlastní metodu zdění ze suchých kamenů, po ruce tam byla spousta kamenů už upravených a nedaleko byl lom. Měli jsme dubové lesy a tesaře, dvory na pilách mezi Caer Camelem a jezerem byly po celou zimu plné vyschlého dřeva. A tak jsem udělal konečné plány.
Všichni viděli, že vyvedené jsou velkolepě. Strmé svahy kopce, nyní zvaného Camelot, se zářezy příkopů korunují masivní hradby z kamene a dřeva. Na cimbuřích patrolují hlídky, před mohutnými branami stojí stráže. K severní bráně se vine do kopce cesta pro nákladní vozy se střeženými náspy po obou stranách, zatímco k bráně v jihozápadním rohu, k takzvané Královské bráně, vede cesta pro lehké vozy, správně klopená i pro ta nejrychlejší kola, a také dosti široká pro cválající jízdní oddíl.
Uvnitř těchto hradeb, které jsem stavěl jak pro časy míru, tak pro časy neklidné, vyrůstá město, veselé svou výzdobou a třepetajícími se prapory, svěží díky zahradám a ovocným sadům. Po dlážděných terasách se procházejí ženy v bohatém šatu a v zahradách si hrají děti. Ulice jsou plné lidí, hovoru a smíchu, smlouvání na tržišti, rychlých kopyt Artušových lehkých koní s lesknoucí se srstí, pokřiku mladíků a burácení kostelních zvonů. Mírovým obchodem město bohatne a krásní uměními, kvetoucími v klidu zbraní. Na Camelot je nádherný pohled a znají jej poutníci ze všech světových stran.
Toto vše byla však zatím na pustém vršku v troskách opuštěných staveb pouhá představa, představa, která se zrodila z tvrdé nevyhnutelnosti válek. Začneme samozřejmě s vnějšími zdmi, a tady jsem počítal, že použiji úlomky, které se tu všude povalovaly; kusy dlaždic, které kdysi kryly vytápění pod podlahou, pouliční dlažbu, spodní vrstvy podlah, a dokonce i starý materiál z cest, které tu v římské pevnosti byly kdysi upravené. Z toho všeho navršíme opěrnou štěrkovou stěnu, která bude oporou vnější zdi a zároveň bude podpírat široký ochoz pro obránce pevnosti, jenž povede kolem dokola po vnitřní straně cimbuří. Na vnější straně bude tato stěna vyrůstat přímo z příkrého svahu, bude na něm sedět jako koruna na králově hlavě. Na svazích jsme vykáceli stromy a zjizvili je příkopy, takže se změnily v příkře se svažující krkolomné útesy s korunou velké hradby, obložené kameny. K obkládání použijeme opracovaný tuf, jehož je na staveništi plno, a spolu s ním i nový kámen, který těží v lomu Melwasovi i naši lamači. Nad tímto vším jsem hodlal vztyčit masivní hladkou dřevěnou stěnu, spojenou s kamenným zdivem a opěrnou štěrkovou zdí silnou dřevěnou konstrukcí. V branách samotných, do nichž ústí přístupové cesty, zapuštěné hluboko mezi skalnaté valy po obou stranách, jsem naplánoval jakési tunely, které projdou zdí pevnosti, ale nepřeruší ochoz na vnitřní straně, který povede nad nimi. Tyto vstupní tunely, dostatečně vysoké a široké, aby jimi projel koňmi tažený povoz, nebo tři jezdci vedle sebe, budou uzavírat mohutná vrata, která bude možno otevřít dokořán až k dřevem obloženým stěnám. Kvůli tomu budeme muset zapustit cesty ještě o něco hlouběji.
Toto vše a mnoho dalších věcí jsem vysvětloval Derwenovi. Zpočátku byl skeptický a řekl bych, že pouze úcta ke mně mu bránila v projevení zásadního a mezkovitého nesouhlasu – zejména pokud jde o brány, neboť nikdy nic podobného

neviděl; většina stavitelů a architektů totiž pracuje, celkem pochopitelně, s tím, co se už někde osvědčilo, zejména když jde o válku a obranu. Zpočátku neviděl důvod, proč upustit od vyzkoušeného modelu dvou hlásek a strážnice. Ale postupem času, jak seděl celé hodiny nad mými projekty a pečlivě studoval seznamy materiálů, nacházejících se na místě, které jsem musel sestavit, dospěl ke zdrženlivému souhlasu s mou směsicí kamene a dřeva, a nakonec i k opatrnému nadšení nad tím vším. Natolik byl odborníkem, aby ho nové nápady vzrušovaly, zejména když by veškerá vina za neúspěch padla na mou, a nikoli na jeho hlavu.
Ne že by výtky byly pravděpodobné. Artuš, který se plánovacích porad účastnil, byl nadšený, ale – jak zdůrazňoval, když váhal v nějaké technické záležitosti – on rozumí svému a věří, že my také. Všichni víme, čemu má pevnost sloužit a je na nás, abychom ji postavili k tomuto obrazu. Jakmile bude stát (uzavřel se stručností, plynoucí z jeho naprosté a bezděčné domýšlivosti), bude už vědět, jak ji uhájit.
Teď jsme konečně byli na staveništi, neboť toho roku přišlo dobré počasí brzy a zdálo se, že vydrží; Derwen se nadšeně a rychle pustil do práce, a dřív než starý pastýř svolal krávy domů na večerní dojení, byl pozemek vykolíkován, první příkopy vyhloubeny a první vozy s nákladem vrzaly do kopce za zadky pachtících se volů.
Caer Camel se opět zvedal. Král se vracel.
Přijel jednoho krásného červnového dne. Jel od vesnice na své šedé klisně Amrei, provázen Bedwyrem, soukojencem Ceiem a asi tuctem dalších kapitánů. Těm se teď všeobecně říkalo equites neboli rytíři. Artuš je zval svými druhy. Vyjeli si beze zbroje, jako na lov. Artuš seskočil z hřbetu své klisny, otěže hodil Bedwyrovi, a zatímco ostatní sesedali a vypouštěli koně na pastvu, kráčel sám vzhůru po kvetoucí louce.
Uviděl mě a zvedl ruku, ale nespěchal. Pobyl u vnějšího opěrného valu, pohovořil s muži, kteří tam pracovali, vkročil na bednění, jež přemosťovalo příkop, a kopáči se napřimovali a odpovídali na jeho otázky. Viděl jsem, jak jeden z nich někam ukazuje; podíval se tím směrem, a pak všichni kolem; oddělil se od nich a stoupal na ústřední hřeben, kde muži kopali základy jeho velitelského stanoviště. Odtud mohl přehlédnout celé staveniště a orientovat se v bludišti příkopů a základových jam, zpola ukrytých za pavučinou provazů a lešení.
Zvolna se otáčel na patě, až opsal celý kruh. Pak se rychle vydal k místu, kde jsem stál, a vztahoval ruce.
"Ano," řekl pouze, ale zářil spokojeností. Pak dodal: "Kdy?"
"Do zimy tu už něco budeš mít."
Znovu se rozhlédl kolem a v jeho pohledu byla hrdost a vidina budoucího, jako bych se díval já sám. Věděl jsem, že si dokáže představit, tak jako já, dokončené hradby, pyšné věže, kámen a dřevo a železo, které obepíná tento prostor zlatavého letního povětří a činí tak z něj jeho první výtvor. Avšak zároveň hleděl očima válečníka, jemuž je nabízena mocná zbraň. A tyto oči, plné ušlechtilého a dokonalého uspokojení, se vrátily ke mně.
"Řekl jsem ti, abys udělal zázrak, a myslím, že se stalo. Tak to vidím já. Ty jsi možná příliš odborníkem na to, abys to tak vnímal, když pozoruješ, jak se to, co bylo pouze načrtnuté v hlíně, nebo dokonce jen myšlené v hlavě, stává něčím skutečným, co přetrvá věky?"
"Myslím, že to tak cítí všichni tvůrci. Já rozhodně ano."
"Jak rychle to pokračuje! Stavěl jsi pomocí hudby, jako Tanec obrů?"
"Pracoval jsem tu se stejným zázrakem. Tady to vidíš. Lidé."
Vrhl rychlý pohled nejprve na mne a pak postupoval přes haldy kypré země a lopotící se muže tam, odkud zněly stejně spořádaně jako v kterémkoli starém, hradbami obehnaném městě údery kladiv z dílen tesařů, kovářů a kameníků, provázené lidskými hlasy. V jeho očích se objevil nepřítomný a přitom niterný pohled. Řekl tiše: "Zapamatuji si to. Ví bůh, že by si to měl pamatovat každý velitel. Sám pracuji se stejným zázrakem." Pak položil další otázku: "A do příští zimy?"
"Do příští zimy to bude úplně hotové uvnitř, aby se odtud dalo bezpečně bojovat. Toto místo má všechny výhody, v něž jsme doufali. Později, až války skončí, bude prostor a čas stavět pro jiné účely, pro pohodlí a ozdobu a krásu, jež by byly hodný tebe a tvých vítězství. Uděláme z toho skutečné orlí hnízdo na krásném kopci. Pevnost, z jaké se za války vyráží do boje, a domov, kde se v míru rodí děti."
Zpola se ode mne odvrátil a zamával na přihlížejícího Bedwyra. Mladíci nasedli na koně a Bedwyr s Artušovou klisnou zamířil k nám. Artuš se otočil opět ke mně a zvedl obočí.
"Takže ty to víš? Mohlo mě napadnout, že před tebou nic neutajím."
"O co jde? O ničem nevím. Co se přede mnou pokoušíš utajit?"
"Nic. K čemu by to bylo? Byl bych ti to řekl hned zkraje, ale tohle bylo přednější… I když jí by se to nelíbilo, kdyby mě slyšela." Zřejmě jsem se na něho díval jako spadlý z nebe. Oči mu jen hrály. "Promiň mi to, Merline. Ale vážně jsem se ti to chystal říct. Budu se ženit. No tak, přece se nebudeš zlobit. To je záležitost, v níž bys mi sotva mohl radit k mé spokojenosti."
"Já se nezlobím. Jakým právem bych se zlobil? Tohle si musíš rozhodnout sám. Zřejmě ses rozhodl, jsem tomu rád. Už je to hotová věc?"
"Ne, jak by mohla? Čekal jsem, až s tebou promluvím. Zatím se o tom jedná jen v dopisech, které si vyměňujeme s královnou Ygraine. Návrh vyšel od ní a myslím, že nejdřív bude třeba mnoho věcí projednat. Ale varuji tě –" opět ten záblesk v jeho očích – "už jsem se rozhodl." Bedwyr se svezl ze sedla vedle nás a Artuš od něho vzal otěže. Tázavě jsem na něho pohlédl a on přikývl. "Ano, Bedwyr to ví."
"Tak řekneš mi už konečně, kdo to je?"
"Jejím otcem byl March, bojoval pod velením vévody Cadora a padl v potyčce na irském pobřeží. Matka jí zemřela při porodu a tak je od otcovy smrti pod ochranou královny Ygraine. Určitě jsi ji viděl, ale předpokládám, že sis jí nevšiml. Byla ve službě u dvora v Amesbury a pak zase při korunovaci."
"Pamatuji se na ni. Slyšel jsem její jméno? Zapomněl jsem je."

"Guenever."
Čejka nám přelétla nad hlavami a zakroužila ve slunci. Její stín plul po trávě mezi námi. Cosi zadrnkalo na struny mé paměti; cosi z onoho předchozího života, kdy jsem ještě míval moc, znal jsem úzkost a viděl do budoucnosti. Ale uniklo mi to. Pocit pokojného úspěchu byl nezčeřen jako hladina jezera.
"Co je, Merline?"
V jeho hlase byla úzkost jako v hlase chlapce, obávajícího se výtek. Zvedl jsem oči. Bedwyr vedle něho mě pozoroval se stejně starostlivým pohledem.
"Vůbec nic. Je to hezké děvče a má krásné jméno. Můžeš si být jistý, že až nadejde čas, bohové tomuto sňatku požehnají."
Na mladých tvářích bylo patrno ulehčení. Bedwyr řekl něco škádlivého, vzrušeně ohodnotil stavbu a pak už se oba zabrali do debaty, v níž na plánovaný sňatek nezbylo místo. Nedaleko brány jsem zahlédl Derwena a tak jsme šli tím směrem, abychom s ním pohovořili. Pak se Artuš a Bedwyr rozloučili, nasedli na koně a ostatní mladí mužové obrátili své nedočkavé oře, aby se zařadili za krále, který měl namířeno z kopce dolů na cestu.
Daleko se nedostali. Jak vjela malá kavalkáda do brány, ocitla se tváří v tvář Ostružině, Kapičce a jejich sestrám, které pomalu kráčely na kopec. Starý pastýř, vytrvalý jako svízel přítula, stále lpěl na svém pastevním právu na Caer Camelu a denně hnal své stádo nahoru, na místa, kde pastvina ještě nepadla za oběť stavbě.
Šedá klisna se zastavila, odvrátila se a začala se stavět na zadní. Dobytek lhostejně přežvykoval, sražený v houfu, jen vemena se pohupovala. Odkudsi mezi kravami se náhle vynořil jako obláček dýmu ze země stařík, opírající se o hůl. Klisna couvla, podkovy zazvonily. Artuš s ní uskočil stranou, jenže klisna zavadila o plec Bedwyrova černého nováčka, který okamžitě začal vyhazovat a jeho kopyto minulo Kapičku jen o chlup. Bedwyr se zasmál, ale Cei se hněvivě rozkřikl:
"Uhni, starý blázne! Nevidíš, že je to král? A koukej odehnat ten zatracený dobytek z cesty. Tady nemá co dělat!"
"Má na kopec stejné právo jako ty, mladý pane, a možná větší," řekl starý muž kousavě. "Dělá dobře téhle zemi, kterou ty a tobě podobní umíte jenom ničit! To vy byste odtud měli vypadnout i se svými koňmi, jeďte si lovit do Letní země a nechte počestné lidi na pokoji."
Cei nepatřil k těm, kteří vědí, kdy zkrotit svůj hněv nebo alespoň šetřit dechem. Navedl koně vedle Artušovy klisny a nastrčil svou červenou tvář starci před nos. "Jsi hluchý, ty starý blázne, nebo jenom tak hloupý? Jakýpak lov? Jsme královi kapitáni a tohle je král."
Artuš se zasmál a zasáhl. "Ach nech toho, Cei," ale hned zas musel krotit klisnu, když se starý skřítek znovu vynořil po jeho levici, v níž držel uzdu. Kalné oči se zahleděly vzhůru.
"Král? Kdepak, mě neošulíte, mladí páni. Tenhle mladík? Král je dospělý mužský. A pak, teď není jeho doba. Přijde až o letnicích, při úplňku. Já ho viděl, já ano, a s ním všechny jeho válečníky." Máchl holí a koně hned zase začali pohazovat hlavami. "Vy a kapitáni! Kluci, nic víc! Královi válečníci mají brnění a kopí dlouhá jako kmen jasanu a na nich chocholy, zrovna tak jako na koňských hřívách. Říkám vám, já je viděl, zrovna tady, o letní noci. Jo, jo, já krále znám."
Cei znovu otevřel ústa, ale Artuš zvedl ruku. Promluvil tak, jako by on a stařec stáli na louce sami. "Král, který sem přichází v létě? Co nám to povídáš, otče? Co je to za lidi?"
Něco v jeho chování udělalo patrně na starce dojem. Znejistěl. Pak mě zahlédl a ukázal na mne. "Tomu jsem to vyprávěl. Ano, říkal, že je králův člověk a mluvil se mnou mírně. Řekl, že přijde král, který dá pozor na moje krávy a dá mi pro ně pastvu…" Rozhlížel se kolem sebe, jako by si teď teprve všiml nádherných koní, pestrých čabrak a sebejistých rozesmátých pohledů mladých mužů. Hlas mu přeskočil a stařík jen cosi zamumlal. Artuš se po mně podíval.
"Víš, o čem mluví?"
"O staré báji a oddílu duchů, kteří prý vyjíždějí na letnice přesně o půlnoci ze svého hrobu v nitru kopce. Podle mého vypráví starou báji o keltském nebo o římském vládci, možná o obou. Nic, kvůli čemu by sis měl dělat starosti."
"Nedělat si starosti?" opáčil někdo stísněně; myslím, že to byl Lamorak, statečný, ale nervózní mladý velmož, který hledal znamení ve hvězdách a čabraku svého koně ověsil amulety. "Nedělat si starosti s duchy?"
"A on je viděl na vlastní oči, na tomto místě?" zeptal se někdo jiný. Ostatní bručeli: "Kopí a hřívy s chocholy? To vypadá spíš na Sasy." A opět Lamorak, dotýkaje se prstem kusu korálu, zavěšeného kolem krku: "Duchové mrtvých, kteří padli na tomto místě a jsou pohřbeni zrovna v nitru kopce, na němž chceš zbudovat pevnost a bezpečné město? Artuši, věděl jsi to?"
Málokdo je pověrčivější nežli vojáci. Koneckonců tito lidé žijí nejblíže smrti. Smích je přešel, zdusili jej a navzdory teplému dni se zachvěli, jako by mezi nimi a sluncem přešel mrak.
Artuš se zamračil. Byl také voják, ale zároveň byl král, a stejně jako jeho královský otec, který vládl před ním, pracoval s fakty. Řekl s nápadnou rázností: "A co má být? Ukaž mi nějakou pevnost, tak dobrou, jako je tato, kterou by nehájili stateční mužové a neskropili ji svou krví! Jsme snad děti, bojící se duchů těch mužů, kteří zde zemřeli před námi, aby uhájili tuto zemi? Pokud se tu vůbec ještě zdržují, pak budou na naší straně, pánové!" Nato se obrátil na pastýře: "Tak co, pověz nám tu báji, otče. Kdo byl ten král?"
Stařec byl zmatený a váhal. Pak se náhle zeptal: "Slyšel jsi někdy o Merlinovi, o tom kouzelníkovi?"
"O Merlinovi?" To promluvil Bedwyr. "Copak nevíš –"
Zachytil můj pohled a zmlkl. Nikdo další nepromluvil. Artuš s pohledem upřeným na mne se do ticha zeptal: "Co máš s Merlinem?"
Oči potažené blankou se rozhlížely, jako by mohly vidět každého muže, každou naslouchající tvář zřetelně a jasně. I koně stáli pokojně. Pastýř snad z pozorného ticha nabral odvahu. Náhle jako by prohlédl. "Kdysi žil jeden král, který

začal stavět tvrz. A jako dávní králové, silní a nemilosrdní, hledal hrdinu, jehož chtěl zabít a pohřbít do základů, aby byly pevné. A tak chytil Merlina, který byl největším mužem v celé Británii, a chtěl ho zabít; ale Merlin zavolal své draky a odletěl do nebeského bezpečí, a potom povolal do Británie nového krále; ten toho prvního spálil v jeho tvrzi na popel a s ním i jeho královnu. Slyšel jsi ten příběh, pane?"
"Ano."
"Je pravda, že jsi král a tohle jsou tví kapitáni?"
"Ano."
"Tak se zeptej Merlina. Prý ještě žije. Zeptej se ho, jaký král by se měl bát hrobu hrdiny pod svou pevností. Copak nevíš, co Merlin udělal? Sám uložil velkého Dračího krále pod Tančící kameny a nazval je bezpečným hradem celé Británie. Aspoň se to říká."
"Je to pravda," souhlasil Artuš. Rozhlédl se kolem sebe, zda byla stísněnost už překonána pocitem úlevy. Pak se obrátil k pastýři. "A ten silný král, který leží se svými muži v nitru kopce?"
Ale odpovědi se mu už nedostalo. Když na něho naléhali, stařec odpovídal neurčitě a nakonec nesrozumitelně. Tu a tam zaslechli slova – přilby, chocholy, kulaté štíty, malí koníci, a znovu ta "kopí dlouhá jako kmen jasanu", a pláštěnky vlající ve větru, "když žádný vítr nefoukal".
Abych přerušil nové duchaření, řekl jsem chladně:
"Na to by ses měl také zeptat Merlina, můj pane králi. Myslím, že vím, co by řekl."
Artuš se usmál. "Tak co by řekl?"
Obrátil jsem se na starce. "Řekl jsi, že Bohyně zabila krále a jeho muže a že byli pohřbeni na tomto místě. Řekl jsi mi také, že nový mladý král by měl uzavřít s Bohyní mír, aby ho neodvrhla. A teď se podívej, co Bohyně udělala. On o tom neměl tušení, ale přišel sem, veden její rukou, aby postavil svou pevnost na místě, kde Bohyně sama zabila a pohřbila oddíl silných bojovníků, a aby právě na tomto místě položil základní kámen pevnosti. Bohyně mu rovněž darovala meč a korunu. Jdi a řekni to svým lidem, a řekni jim také, že nový král přichází s podporou Bohyně, aby zde postavil svou pevnost a ochránil tebe a tvoje děti a zajistil tvému stádu pokojnou pastvu."
Slyšel jsem, jak se Lamorak nadechl. "Bohyni chvála, tys na to přišel, Merline!"
"Merlin?" Jako by stařec slyšel to jméno poprvé. "Ano, takhle nějak by to Merlin řekl… slyšel jsem, že sám vyzvedl meč z hlubin jezera a dal jej králi…" Během několika minut, kdy se ostatní shlukli a s úsměvem a pocitem úlevy se bavili mezi sebou, začal znovu tiše mumlat. Pak ale moje poslední neopatrná věta pronikla do jeho vědomí a on se náhle a naprosto jasně a srozumitelně vrátil k záležitostem svého stáda a zlotřilosti králů, kteří mu znemožňují pastvu. Artuš na mě vrhl rychlý káravý pohled a vážně mu naslouchal, zatímco mladí mužové se dál vesele bavili a poslední známky mrzutosti se rozplynuly ve všeobecném veselí. Nakonec král laskavě a zdvořile přislíbil, že ho nechá pást na Caer Camelu, dokud tam poroste chutná tráva, a až neporoste, najde mu pastvinu jinde.
"Máš slovo Nejvyššího krále," řekl nakonec.
Nebylo jasné, zdali mu teď už starý pastýř věří. "Tak dobrá, král nekrál," prohlásil, "na takového mladíka se mi zdáš dost rozumný. Posloucháš lidi, kteří něco vědí –" vrhl zlomyslný pohled tím směrem, kde stál Cei – "nejsi jako někteří, kteří to pouštějí jedním uchem tam a druhým ven. Bojovníci, to tak! Každý, kdo má ponětí o boji a takových věcech, ví taky, že nikdo nemůže bojovat s prázdným břichem. Ty dáš mým kravám pastvu a my ti naplníme břicho."
"Už jsem řekl, budeš ji mít."
"Ale kde mi dáš půdu potom, až ten tvůj stavitel –" tím mínil mne – "zničí Caer Camel dočista?"
Artuš patrně nečekal, že ho stařec vezme tak rychle za slovo, ale váhal jen chviličku. "Viděl jsem pěkně zelené louky dole u řeky, za vesnicí. Mohu-li –"
"Ty se pro dobytek vůbec nehodí. Možná pro kozy nebo pro husy, ale pro dobytek ne. Tráva tam roste hořká, je plná pryskyřníků. Hotový jed."
"Vážně? To jsem nevěděl. A kde je tedy dobrá půda?"
"Za Jezevčím vrchem. To je tamhle." Ukázal tím směrem. "Samý pryskyřník!" bublal. "Král nekrál, mladý pane, i když toho lidi vědí hodně, vždycky se najde někdo, kdo ví víc."
Artuš řekl vážně: "To je další věc, kterou si budu pamatovat. Dobrá, jestli dojde na Jezevčí kopec, bude tvůj."
Pak trochu ustoupil, aby mohl stařec projít, pozdravil mě a rozjel se dolů se všemi rytíři v patách. Derwen na mě čekal u základů jihozápadní věže. Šel jsem k němu. Čejka – možná to byla stále táž – plachtila ve větrném povětří, klouzala po křídle a pokřikovala. Paměť se mi vrátila a zastavila mě…
Zelená kaple nad Galavou. Zase ty dvě mladé tváře, Artušova a Bedwyrova, obrácené ke mně, když jsem jim vyprávěl o bitvách a o cestách po dalekých zemích. Vtom však, vržen světlem lampy, padl na podlahu stín letícího ptáka – bílé sovy, která bydlela pod střechou – guenhwyvar – bílý stín; a mně tehdy při vyslovení tohoto jména naskočila husí kůže, dostavila se zneklidňující předtucha, na niž bych si dnes sotva vzpomněl, nebýt strachu, že jméno Guenever věští Artušovi jakési neštěstí.
Dnes jsem žádné takové varování nepocítil. Neočekával jsem je. Věděl jsem, kolik mi toho zbylo z někdejší schopnosti varovat a chránit. Dnes jsem, jak to řekl ten starý pastýř, pouhým stavitelem.
"Ničím víc?" Vzpomněl jsem si na hrdost a úctu v královýchočích, když přehlížel základy "zázraku", který jsem pro něho nyní dělal. Pohlédl jsem na plány, jež jsem držel v ruce, a cítil jsem, jak se ve mně probouzí známé, čistě lidské vzrušení tvůrce. Stín odlétl a zmizel ve slunci, a já spěchal k Derwenovi. Když nic jiného, stále ještě dokážu postavit svému chlapci pevnou tvrz.

KAPITOLA 4

O tři měsíce později se Artuš v Caerleonu s Guenever oženil. Neměl příležitost znovu se s ní setkat; po pravdě řečeno se domnívám, že toho s ní nenamluvil víc než ty drobné formality, které si vyměnili při korunovaci. On sám musel odtáhnout počátkem července znovu na sever a neměl čas vydat se pro ni do Cornwallu, aby ji doprovodil do Guentu. V každém případě, jelikož byl Nejvyšším králem, slušelo se, aby jeho nevěstu přivedli k němu. Vzdal se tedy na jeden drahocenný měsíc Bedwyra a uložil mu, aby dojel na Tintagel a přivezl nevěstu do Caerleonu. Během celého léta docházelo na severu k občasným bojům; v této kopcovité lesnaté krajině šlo většinou o přepadení ze zálohy a běžné šarvátky, ale koncem července si Artuš vynutil bitvu na rozcestí u řeky Bassas. Vyhrál ji tak přesvědčivě, že nastala vítaná přestávka, která se protáhla, takže příměří vydrželo přes celou sklizeň a umožnilo mu posléze odjet do Caerleonu s pokojnou myslí. Přesto to byla vojácká svatba; nemohl si dovolit obětovat pohotovost, a tak byla svatba tak říkajíc vtěsnána mezi ostatní povinnosti. Zdálo se, že nevěsta s tím počítala a všechno brala tak radostně, jako by to byla slavnost v Londýně; kolem obřadu bylo tolik veselí a dobré nálady, jak jsem to vídal při takových příležitostech jinde, třebaže muži odkládali svá kopí až před hodovní síní a meče měli po ruce, jen se jich chopit; král sám pak trávil každou možnou chvíli na poradě se svými důstojníky či venku na cvičišti anebo – někdy dlouho do noci – zahloubán do map a hlášení špehů.

Odjel jsem z Caer Camelu v prvním zářijovém týdnu a mířil do Caerleonu. Práce na stavbě tvrze úspěšně pokračovala a mohl jsem ji nechat na Derwenovi. Odjížděl jsem s lehkým srdcem. Vše, co jsem o té dívce zjistil, mluvilo v její prospěch; byla mladá, zdravá, z dobrého rodu a bylo načase, aby se Artuš oženil a pomýšlel na syny. Více jsem se jí v mysli nezabýval.

Dorazil jsem do Caerleonu včas, abych viděl přijíždět svatební průvod. Nepoužili přívozu, přijížděli po silnici od města Glevum; koně měli pozlacené postroje a barevné střapce a ženská nosítka svítila čerstvým nátěrem. Mladší dámy měly pestrobarevné pláštěnky a do koňských hřív byly vpletené květiny.

Nevěsta sama nosítky opovrhla; jela na pěkném krémovém koni, což byl dar z Artušových stájí. Bedwyr v nové pláštěnce z hrubé šerky jel po její levici a princezna Morgan, Artušova sestra, po pravici. Morgan jela stejně ohnivě jako Guenever mírně, ale jízdu zvládala bez zjevného úsilí. Ukázalo se, že je ve výborné náladě, vzrušovala ji jak blížící se vlastní svatba, tak onen druhý, významnější sňatek. Nezdálo se, že by nepřála Guenever hlavní roli při oslavách nebo úctu, které se jí dostávalo v novém postavení. Morgan sama zde měla postavení víc než skvělé: v nepřítomnosti Ygraine královnu zastupovala a společně s vévodou z Cornwallu měla Gueneveřinu ruku vložit do ruky Nejvyššího krále.

Artuš, který stále ještě neměl tušení o vážnosti královniny nemoci, očekával, že přijede. Bedwyr s ním měl po příjezdu tichý rozhovor; viděl jsem, jak po králově tváři přelétl stín, ale zaplašil jej, aby přivítal Guenever. Vítal ji veřejně a formálně, ale s náznakem úsměvu, na nějž odpověděla zdrženlivým pousmátím. Dámy šustily róbami, cukrovaly a upíraly na něho zraky, muži hleděli chápavě, a ti starší hodnotili její mládí a svěžest a mysleli přitom už na dědice království. Uznalé pohledy mladíků byly přibarvené lehkou závistí.

Guenever bylo teď patnáct. Byla o maličko vyšší a ženštější, než když jsem ji viděl naposledy, ale bylo to pořád to drobné stvoření se svěží pletí a veselýma očima, očividně nadšené osudem, který je odvedl z Corawallu jako nevěstu miláčka celé země, mladého krále Artuše.

Půvabně omluvila královnu, slůvkem se nezmínila, že by trpěla něčím vážnějším, než je běžné onemocnění, a král to hladce přijal; pak jí nabídl rámě a osobně ji s Morgan doprovodil do domu, který byl pro ni a její dámy připraven. Byl to nejlepší z městských domů za hradbami pevnosti, kde si mohly odpočinout a přichystat se na svatbu.

Brzy poté se vrátil do svých komnat a už odněkud zdola z chodby jsem slyšel, jak mluví věcně s Bedwyrem. Nebyla řeč o svatbě ani o ženách. Jen co přišel do místnosti, odložil svou nádheru a Ulfin, znalý jeho způsobů, byl už připraven chytit skvostný plášť, který odhazoval, a odebrat mu těžký pás s mečem. Artuš mě vesele pozdravil.

"Tak co jí říkáš? Vyrostlo z ní pěkné děvče?"

"Je velice hezká. Bude se k tobě hodit."

"A bohudík není ostýchavá ani upejpavá. Na to nemám čas."

Viděl jsem, že se Bedwyr usmívá. Oba jsme věděli, že to myslí doslova. Neměl čas okouzlovat jemnocitnou nevěstu; chtěl mít sňatek a svatební noc za sebou, aby se potom, až konečně uspokojí starší velmože, s volnou myslí mohl vrátit na sever k nedokončenému dílu.

A to právě říkal, když kráčel jako první do předpokoje, kde stál stůl s mapou.

"Ale o tom budeme mluvit za chvíli, až se sejde celá Rada. Poslal jsem pro ně. V noci přinesl posel čerstvé zprávy. Mimochodem, Merline, řekl jsem ti už, že jsem poslal pro toho mladého muže, Gereinta z Olicany? Dorazil včera v noci – už jsi s ním mluvil? Ne? Nevadí, přijde s ostatními. Jsem ti vděčný; je to opravdu objev, už třikrát potvrdil svou hodnotu. Přinesl zprávy z Elmetu… Ale teď toho nechme. Než se sejdou, chci se tě zeptat na královnu Ygraine. Bedwyr říká, že o její cestě na svatbu nemohlo být ani řeči. Věděl jsi, že je tak nemocná?"

"V Amesbury jsem věděl, že choří, ale nepřála si o tom mluvit, tehdy ani později, a nikdy se na mě v té věci neobrátila. Co nám o ní můžeš povědět ty, Bedwyre?"

"Nedokážu to posoudit," řekl Bedwyr, "ale zdála se mi vážně nemocná. Od korunovace se velice změnila, je vyhublá jako duch a většinu času tráví na loži. Poslala dopis Artušovi a chtěla psát i tobě, ale bylo to nad její síly. Mám ti vyřídit její pozdravení a díky za tvé dopisy a za to, že na ni myslíš. Čekala na ně."

Artuš na mě pohlédl. "Tušil jsi něco takového, když jsi ji naposledy viděl? Je to smrtelné?"

"Řekl bych, že ano. Když jsem ji viděl v Amesbury, bylo sémě té choroby už zaseto. A když jsem s ní znovu hovořil při korunovaci, myslím, že věděla, jak chřadne. Ale odhadovat, jak dlouho ještě… I kdybych byl jejím lékařem, pochybuji, že bych to dokázal posoudit."

Dalo by se očekávat, že se zeptá, proč jsem ho o tom neinformoval, ale důvody byly nabíledni, a tak neplýtval dechem.

Pouze pokýval hlavou a zatvářil se nešťastně. "Nemohu… Ty víš, že hned jak to tady skončí, musím jet znovu na sever." Mluvil, jako by sňatek byl Rada nebo bitva. "Nemohu se vydat do Cornwallu. Mohu tam poslat tebe?"
"Bylo by to zbytečné. Kromě toho, lepšího lékaře, než má, bys pro ni nenašel. Znám ho z dob, kdy studoval v Pergamenu."
"Takže…," řekl, smiřuje se s tím, a pak znovu: "Takže…"
Neklidně se vrtěl a pohrával si s jehlicemi, které tu a tam trčely z hliněné mapy. "Potíž je v tom, že člověk vždycky cítí, že by měl něco udělat. Rád házím kostky sám, nebaví mě čekat, až je hodí někdo za mne. Ano, já vím, co řekneš, že podstatou moudrosti je vědět, kdy jednat a kdy je zbytečné se o to byť i jen pokoušet. Ale někdy se mi zdá, že nebudu nikdy dost starý na to, abych byl moudrý."
"To nejlepší, co můžeš udělat jak pro královnu Ygraine, tak pro sebe, je naplnit svoje manželství a pak se postarat, aby byla tvá sestra Morgan korunována na královnu Rhegedu," řekl jsem a Bedwyr přikyvoval.
"Souhlasím. Z královniných slov jsem nabyl dojmu, že žije jenom proto, aby viděla, že jsou oba sňatky šťastně uzavřené."
"To mi píše i ve svém dopise," potvrdil král. Otočil hlavu. Z chodby sem dolehl nějaký zvuk, výzva a odpověď.
"Poslyš, Merline, ušetřím tě té cesty do Cornwallu. Potřebuji, aby ses vydal znovu na sever. Stačí Derwen na stavbu na Caer Camel?"
"Je-li to tvé přání, tak ano. Zvládá, to docela dobře, ale chtěl bych se vrátit včas, abych stihl jarní počasí."
"Nevidím důvod, proč bys to neměl stihnout."
"Jedná se o Morganinu svatbu? Nebo mám snad být opatrnější? Znovu Morgause?… Upozorňuji tě, že chceš-li mě poslat na Orknejské ostrovy, tak odmítnu."
Zasmál se. Určitě nevypadal na to, že by teď uvažoval nebo mluvil o Morgause a jejím levobočkovi. "Takovému riziku bych tě nevystavil ani u Morgause, ani na severním moři. Ne, jde o Morgan. Chtěl bych, abys ji doprovodil do Rhegedu."
"Bude mi potěšením." Byla to pravda. Léta strávená v Rhegedu, v Divokém hvozdu, který je součástí velkého pásu země zvané Kaledonský hvozd, byla vrcholem mého života; byla to léta, kdy jsem vedl a učil chlapce Artuše. "Doufám, že se budu moci setkat s Ectorem?"
"Proč ne, jakmile Morgan bezpečně provdáš? Musím připustit, že se mi uleví stejně jako královně, až bude usazena v Rhegedu. Není vyloučeno, že na jaře vypukne na severu znovu válka."
Takto řečeno to zní podivně, ale v kontextu tehdejších časů to dává smysl. V oněch letech se sňatky uzavíraly v zimě; na jaře muži odcházeli z domova do boje a bylo dobré mít za zády zabezpečený domácí krb. Muž jako Urgben z Rhegedu, pán velké země a zkušený válečník, nebyl už nejmladší, a byl by bloud, kdyby odmítl navrhovaný sňatek. Řekl jsem: "Samozřejmě že ji tam doprovodím. Za jak dlouho?"
"Jakmile to tady skončí, než začne zima."
"Přijedeš tam?"
"Budu-li moci. Ještě si o tom promluvíme. Dám ti s sebou poselství a samozřejmě odevzdáš Urgbenovi mé dary."
Pokynul Ulfinovi, aby otevřel dveře. Vstoupili ostatní – jeho rytíři, členové Rady a někteří malí králové, kteří přijeli do Caerleonu na svatbu. Byl tu Cador, Gwilim a další z Powysu, Dyfedu a Dumnonie, ale nikdo z Elmetu ani ze severu. Bylo to pochopitelné. Ulevilo se nám, když jsme neviděli Lota. Mezi mladšími muži jsem zahlédl Gereinta. S úsměvem mi mával na pozdrav, ale nebyl čas pohovořit si. Král mluvil a my seděli za stolem až do západu slunce, kdy přinesli večeři; po ní společnost odešla a já také.
Když jsem se vracel do svých komnat, přidal se ke mně Bedwyr a s ním Gereint. Zdálo se, že se oba mladí muži celkem dobře snášejí. Gereint mě srdečně pozdravil. "Byl to tehdy můj šťastný den," řekl s úsměvem, "když do Olicany přijel potulný doktor."
"Já myslím, že i pro Artuše," odpověděl jsem. "Jak pokračují práce v průsmyku?"
Vylíčil mi to. Zdálo se, že bezprostřední nebezpečí z východu nehrozí. Artuš to u Linnuisu pořádně vyčistil a král Elmetu to tam teď drží a střeží. Cesta průsmykem byla obnovena, vede přímo z Olicany do Tribuitu, a obě západní pevnosti byly uvedeny do stavu pohotovosti. Od jejich obnovy se Gereint dostal ke stavbě na Caer Camel a hned se k němu přidal Bedwyr a zahrnul mě spoustou otázek. Dospěli jsme na místo, kde se naše cesty rozcházely.
"Tady vás opustím," řekl Gereint. Ohlédl se tam, odkud jsme přišli, ke královým komnatám. "Hle," řekl, "polovina mi nebyla řečena." Mluvil, jako by citoval, ale bylo to něco, co jsem neznal. "Jsou to pro nás veliké dny."
"A budou ještě větší."
Popřáli jsme si dobré noci a my s Bedwyrem jsme pokračovali v cestě. Chlapec s pochodní šel pár kroků před námi. Zpočátku jsme hovořili tichým hlasem o Ygraine. Mohl mi teď říci více než v králově přítomnosti. Její lékař, který nechtěl nic svěřit papíru, dal pro mne Bedwyrovi informace, ale nebylo to nic nového. Královna umírá a čeká pouze – to dodal Bedwyr –, až obě mladé ženy, s patřičnou nádherou korunované, zaujmou svá místa, a pak bude div, jak řekl Melchior, jestli vydrží do Vánoc. Posílá mi přátelský pozdrav a upomínku, kterou mám dát po její smrti Artušovi. Byla to jemně pracovaná brož ze zlata a modrého smaltu s obrazem Matky – bohyně křesťanů, s jejím jménem MARIE, napsaným na okraji. Své šperky Ygraine už darovala dceři Morgan a Guenever pod záminkou svatebních darů, avšak Morgan znala pravdu. Guenever, jak se zdálo, nikoli. Dívka byla královně velice drahá a léty téměř dražší než její vlastní dcera, a proto Ygraine Bedwyrovi přikázala, že svatbu nesmí nic pokazit. Ne že by si královna dělala velké iluze, řekl Bedwyr, který choval Ygraine zřejmě ve velké úctě, že pro ni bude Artuš truchlit; obětovala jeho lásku lásce k Utherovi a budoucnosti království, a se smrtí je smířena, spoléhajíc na svou víru; je si však vědoma toho, jak hluboce ji miluje to děvče.
"A co Guenever?" zeptal jsem se zvolna. "Jistě jsi ji během cesty dobře poznal. A znáš i Artuše. Hodí se k sobě? Jaká

je?"
"Rozkošná. Plná života – svým způsobem stejně tak jako on – a je chytrá. Zahrnula mě otázkami o bitvách, a nebyly hloupé. Chápe, co Artuš dělá, sledovala každý jeho krok. Zamilovala se do něho od první chvíle, co ho viděla v Amesbury… po pravdě řečeno si myslím, že se do něho zamilovala už dávno předtím, jako všechna děvčata v Británii. Má taky smysl pro humor a zdravý rozum, není to žádná blednička, která jen sní o královské koruně a loži; je si vědoma toho, jaké bude mít povinnosti. Vím, že to královna Ygraine tak plánovala a doufala, že to vyjde. Po celou tu dobu Guenever připravovala."
"Těžko mohla mít lepší učitelku."
"Souhlasím. Guenever je navíc mírná a je to smíšek. Jsem rád," zakončil prostě.
Pak jsme mluvili o Morgan a druhém sňatku.
"Doufejme, že to je také dobrá volba," řekl jsem. "Artuš si to určitě přeje. A Morgan? Je ochotná se za něho provdat, ba zdá se, že je dokonce šťastná."
"Ach ovšem," řekl a s úsměvem pokrčil rameny. "Člověk by řekl, že je to sňatek z lásky a že k jejímu zaslíbení Lotovi nikdy nedošlo. Vždycky říkáš, Merline, že o ženách nic nevíš a nemáš ani potuchy o jejich pohnutkách. Inu, já na tom nejsem o nic lépe, a to nejsem rozený poustevník jako ty. Vím toho spoustu a teď jsem byl po celý měsíc denně v jejich společnosti, a stejně jsem je nepochopil. Dychtí po manželství, které pro ně znamená jistý druh otroctví, ještě k tomu nebezpečného. Mohu to pochopit u těch, co samy nic nemají; ale vezmi si takovou Morgan, je bohatá a má postavení, ponechávají jí svobodu a je pod ochranou Nejvyššího krále. A přesto by byla šla i za Lota, jehož pověst znala, a teď se ochotně provdá za Urgbena z Rhegedu, který je více než třikrát starší než ona a kterého sotva zná. Proč?"
"Mám podezření, že kvůli Morgause."
Podíval se po mně. "Možná. Mluvil jsem o tom s Guenever. Prý od té doby, co přišla zpráva o Morgausině posledním šestinedělí a její psaní o tom, jaké zaujímá postavení –"
"Na Orknejích?"
"Tvrdí to. Zdá se, že opravdu spravuje celé království. Kdo jiný? Lot byl s Artušem… Guenever mi řekla, že v poslední době v Morgan vzkypěl hněv a začala o Morgause mluvit nenávistně. A také začala znovu provozovat to, čemu královna říká ‚temná umění'." Zaváhal. "Mluví o tom jako o magii, Merline, ale s tvou mocí to nemá nic společného. Jsou to takové čárymáry v zamčené komnatě."
"Jestli se to naučila od Morgause, musí to být opravdu temné umění. Takže čím dřív bude Morgan královnou v Rhegedu a bude mít vlastní rodinu, tím lépe. A co ty, Bedwyre? Uvažoval jsi už o manželství?"
"Ještě ne," odpověděl vesele. "Nemám čas."
Zasmáli jsme se a šli každý po svém.
Příštího dne zářilo slunce a Artuš se s veškerou pompou a hudbou a radovánkami, jaké dokáže vymyslet rozradostněný dav, oženil s Guenever. Po hostině, když pochodně dohořívaly a muži i ženy se dosyta najedli, napili a nasmáli, byla nevěsta odvedena a později, v doprovodu svých rytířských druhů, se za ní vydal ženich.
Oné noci se mi zdál sen. Byl krátký a mlhavý, pouhý záblesk čehosi, co mohlo být skutečnou vidinou. Závěsy byly zatažené a povívaly, místnost byla plná studených stínů a na loži spočívala žena. Neviděl jsem ji jasně a nemohl jsem říci, kdo je to. Zpočátku jsem si myslel, že je to Ygraine, ale potom, když se pohnulo mihotavé světlo, to mohla být Guenever. Ležela tam, jako by byla mrtvá, nebo jako by zdravě spala po noci milování.

KAPITOLA 5

A tak jsem zase jednou mířil na sever; tentokrát jsem se po celou cestu do Luguvallia držel západní silnice. Byla to opravdu svatební pouť. Pěkné počasí vydrželo po celé září, tento příjemný měsíc ze zlata, který je od té doby, co jej Hermes, bůh chodců, nárokuje pro sebe, pro poutníky nejpříznivější.
Po celou cestu nad námi držel ruku. Silnice, Artušův hlavní spoj na západ, byla opravená, a dokonce i na blatech byla země vyschlá, takže jsme se cestou nemuseli zdržovat hledáním místa pro odpočinek, vhodného pro ženy. Jestliže při západu slunce nebylo poblíž žádné město nebo vesnice, rozbili jsme tábor tam, kde jsme se zastavili, pojedli u nějakého potoka pod příkrovem stromů, zatímco v šeru povykovaly čejky a volavky, vracející se z rybaření, nám nad hlavami mávaly křídly. Pro mne to mohla být idylická cesta, nebýt dvou věcí. Především to byla vzpomínka na mou předchozí cestu na sever. Jako všichni rozumní lidé vypudil jsem lítost z mysli, nebo jsem si aspoň myslel, že jsem to udělal; ale když mě jednou večer kdosi požádal, abych něco zazpíval, a sluha mi přinesl harfu, náhle se mi zazdálo, že by stačilo odtrhnout oči od strun, abych viděl, jak v září ohně přichází zlatník Beltane a za ním Ninian. A pak už se chlapec zjevoval noc co noc, ve vzpomínkách nebo ve snu, a s ním ten nejpalčivější ze všech žalů, lítost nad tím, co mohlo být a navždy odešlo. A s ní i zraňující opovrhování sebou samým pro onu bezmocnost, s níž jsem ho nechal odejít. V té chvíli trýznivé bolesti a bezděčného protestu na Corském mostě jsem to určitě musel vědět, proč bych byl jinak protestoval? Je pravda, že ztráta chlapce byla hlubší než neúspěšný pokus získat dědice a žáka; jeho ztráta byla symbolem mne samotného. Ninian zemřel proto, že jsem už nebyl Merlinem.
Druhou vosou v medu této cesty byla Morgan osobně.
Nikdy jsem ji dobře nepoznal. Narodila se na Tintagelu a vyrůstala tam v letech, kdy jsem se skrýval v Rhegedu a bděl nad Artušovými chlapeckými léty. Od té doby jsem ji viděl jen dvakrát, při korunovaci jejího bratra a na jeho svatbě, a tam jsem s ní ztratil všehovšudy pár slov.
Svému bratrovi se podobala tím, že byla na svůj věk vysoká, měla tmavé vlasy a tmavé oči, které podle mého pocházely ze španělské krve, jež do rodu Ambrosiů přinesl císař Maximus; rysy své tváře se však podobala Ygraine, zatímco Artuš spíše Utherovi. Měla světlou pleť, a jak byl Artuš výbušný, tak byla ona klidná. Přes to všechno jsem v ní

vycítil něco z jeho síly – ovládanou vůli, oheň ukrytý pod vrstvou studeného popela. Byla v ní rovněž určitá křehkost, které měla její nevlastní sestra Morgause až příliš a Artuš vůbec žádnou. Ale ona to bývá především ženská vlastnost; velice často jediná zbraň, která ženám zbývá, jejich jediný štít.
Morgan odmítla nechat se nést v nosítkách a každý den jela nějakou dobu po mém boku. Předpokládám, že když byla mezi svými ženami nebo ve společnosti mladších mužů, muselo se mluvit o nadcházejícím sňatku a o budoucnosti; ale když byla se mnou, mluvila většinou o minulosti. Znovu a znovu přiváděla řeč na ty mé činy, které přešly do legend, vracela se k příběhu o dracích na Dinas Emrys, k tomu, jak jsem zvedl královský kámen na Killare, vytáhl Macsenův meč z kamene. Odpovídal jsem dosti ochotně, drže se faktů, a protože jsem měl na paměti, co mi o Morgan řekla její matka a Bedwyr, pokoušel jsem se jí vysvětlit, co doopravdy znamená "magie". Tahle děvčata si pod tím slovem představují nápoje lásky, šepoty v temných pokojích, kouzla, jež připoutají mužské srdce či o svatojánské noci vykouzlí vidinu budoucího nápadníka. Především je pochopitelně zajímá umění afrodiziakální – jak si přičarovat outěžek nebo se ho naopak vyvarovat, jak si zaručit bezpečný porod, jak předvídat pohlaví dítěte. Abych jí nekřivdil, na tyhle věci se mnou Morgan řeč nezaváděla; dalo se předpokládat, že je s nimi už obeznámena. Rovněž se nezdálo, že by se, tak jako Morgause, zajímala o léky a léčitelské umění. Její otázky se vesměs týkaly vyšší moci, především pak v souvislosti s Artušem. Dychtila se dozvědět všechno, co se dělo od chvíle, kdy se Uther začal ucházet o její matku, o tom, jak byl počat Artuš, jak to bylo s velkým Macsenovým mečem. Odpovídal jsem jí zdvořile a dosti podrobně; uznával jsem, že má právo znát fakta a – jelikož se měla stát královnou Rhegedu a dozajista přežije svého muže a bude vychovávat budoucího krále této mocné provincie – snažil jsem se vysvětlit jí, co má Artuš v úmyslu dělat v klidných dobách po válce, a vzbudit v ní stejnou ctižádost.
Těžko říct, jak jsem uspěl. Po čase jsem si všiml, že se stále častěji a častěji vyptává na různá jak a proč, týkající se mého kouzelnického umění. Přehlížel jsem její otázky, ale naléhala a dokonce navrhla, sebejistě a troufale jako sám Artuš, že bych měl něco ze svého umění veřejně předvést všem, jako bych byl stará bába, která míchá nad ohněm lektvary a zaříkává, nebo jasnovidec s křišťálovou koulí na tržišti. Na tuto poslední drzost jsem jí odpověděl tak chladně, že to nedokázala spolknout. Brzy nato přitáhla uzdu, takže se její kůň začal loudavě opožďovat, a zbytek cesty jela s mladými muži.
Stejně jako její sestra ani Morgan nebyla příliš ráda ve společnosti žen. Jejím nejstálejším průvodcem byl jistý Accolon, vyšňořený okázalý mladík, růžovolící a halasně se smějící. Nikdy s ním nezůstala o samotě déle, než bylo slušné, třebaže on své city neskrýval; očima ji všude sledoval a jak to bylo možné, dotkl se její ruky nebo se na svém koni přitočil tak blízko k jejímu, že se stehnem dotkl jejího stehna a hřívy jejich koní se propletly. Nezdálo se, že by si toho všimla, a pokud jsem viděl, ani jednou mu nevěnovala jiný než chladný pohled a neodpověděla mu jinak než ostatním.
Mou povinností bylo samozřejmě dopravit ji do Urgbenova lože bez úhony a panenskou, pokud ještě panna byla, ale o její počestnost jsem cestou nemusel mít obavy. Dostat se k ní by milenci dalo moc práce, i kdyby ho nakrásně sama pozvala. Když jsme tábořili, Morgan večer většinou doprovodily ženy do jejího velkého stanu, který s ní sdílely dvě starší služebné a její mladší družky. Nikdy nedala najevo, že by si přála něco jiného. Chovala se a mluvila jako královská nevěsta na cestě do vítaného manželského lože, a pokud ji Accolonova pohledná tvář a horlivé dvoření dojímaly, pak to na sobě, nedávala znát.
Poslední zastávku jsme udělali kousek před obvodem města Caerluelu, jak Britové nazývají Luguvallium. Nechali jsme odpočinout koně, zatímco služebnictvo mělo plné ruce práce s leštěním postrojů a mytím malovaných nosítek; dámy si upravovaly oděvy, účesy a pleť. Pak se kavalkáda přeskupila a vyjeli jsme vstříc hostitelům, kteří nás uvítali ještě před hranicemi města.
V čele jel sám král Urgben na nádherném koni, kterého mu daroval Artuš; byl to kaštanový hřebec s karmínovým postrojem a zlatou tkaninou. Po jeho boku vedl sloužící bílou klisnu se stříbrnou uzdou a modrými střapci pro princeznu. Urgben byl stejně velkolepý jako jeho komoň; statný muž s širokou hrudí a silnými pažemi, stejně čilý jako válečníci o polovinu mladší než on. Pleť měl pískové barvy a, jak se takovým mužům stává, husté a jemné vlasy mu zcela zbělely. Tvář měl ošlehanou z letního válčení a zimních tažení. Považoval jsem ho za silného muže, spolehlivého spojence a chytrého vládce.
Pozdravil mě tak uctivě, jako bych byl sám Nejvyšší král; pak jsem představil Morgan. Oblékla se do bílého a petrklíčové žluti a do dlouhých černých vlasů si vpletla zlato. Podala mu ruku, udělala pukrle a nabídla studenou tvář k polibku; pak nasedla na bílou klisnu a jela po jeho boku, provázena pohledy jeho družiny i jeho vlastními hodnotícími zraky, klidně a nevzrušeně. Viděl jsem, že Accolon uskočil s divokým vzpurným pohledem, když Urgbenova družina nás tři obklopila a my se klidným krokem vydali k soutoku tří řek, kde mezi rudnoucím listím podzimních stromů leželo Luguvallium.
Cesta byla dobrá, ale konec velice špatný. Naplnily se mé nejhorší obavy; na svatbu přijela Morgause.
Tři dny před obřadem tryskem dorazil posel se zprávou, že se v ústí řeky objevila loď s černou plachtou a znakem Orknejských. Král Urgben jim vyjel vstříc do přístavu. Poslal jsem svého sluhu pro zprávy a on se vrátil coby dup, dřív než společnost z Orknejských ostrovů stačila vystoupit. Král Lot nepřijel, hlásil můj sloužící, ale dostavila se královna Morgause, a to opět s outěžkem. Vyslal jsem ho hned na jih za Artušem s varováním; nebude obtížné najít nějakou výmluvu, aby sem nemusel jezdit. Bohudík já sám jsem nepotřeboval žádnou takovou výmluvu hledat; už před několika dny jsem na Urgbenovu vlastní žádost dohodl inspekční cestu signalizačního zařízení podél ústí řeky. Trochu spěšně a možná ne tak zcela důstojně jsem opustil město před příchodem Morgausiny družiny a vrátil jsem se večer, těsně před svatebním obřadem. Později jsem se doslechl, že i Morgan se vyhnula setkání se svou sestrou, ale od nevěsty vprostřed příprav na královskou svatbu těžko očekávat, že si najde čas.
A tak jsem byl přítomen setkání sester přímo u vrat kostela, kde měla být Morgan podle křesťanských obřadů provdána. Obě dvě, princezna i královna, byly velkolepě oblečené a měly skvělou družinu. Setkaly se, promluvily spolu

a objaly se s úsměvy pěknými jako na obrázku, trvale namalovanými na ústech. Pomyslel jsem si, že z utkání vyšla jako vítěz Morgan, protože byla oděna jako nevěsta a zářila jako středobod slavnostního dne. Oděv měla nádherný, purpurová vlečka byla vyšívaná stříbrem. Na tmavých vlasech jí seděla koruna a mezi skvostnými šperky, kterými ji obdaroval Urgben, jsem poznal i pár těch, jež Uther daroval Ygraine v prvních dnech jejich vášně. Pod vahou bohatého odění držela své štíhlé tělo zpříma, ve tváři byla bledá a vyrovnaná a velice jí to slušelo. Připomínala mi mladou Ygraine, silnou a okouzlující. Vřele jsem doufal, že zprávy o vzájemné nevraživosti sester jsou pravdivé a že se Morgause nepodaří teď, když Morgan získala postavení a stanula na prahu moci, vlichotit se do její přízně. Ale nebyl jsem ve své kůži; neuměl jsem si představit, že sem čarodějka přijela jen proto, aby uviděla triumf své sestry a nechala se zastínit její společenskou vážností a krásou.
Nic nemohlo připravit Morgause o její zlatorůžovou krásu; jak vyzrávala, byla spíše o něco obohacena. Bylo však patrno, že se opět čeká, a kromě toho s sebou přivezla další dítě, chlapce. Bylo to nemluvně v náručí chůvy. Lotův syn; nikoli ten, jehož jsem, zpola v naději, zpola s obavami, hledal.
Morgause viděla, že ji pozoruji. Usmála se tím svým téměř neznatelným úsměvem a udělala pukrle; a pak se hnala i se svým průvodem do kostela. Já jako Artušův zástupce jsem čekal, abych uvedl nevěstu. Nejvyšší král, poslušen mého vzkazu, byl zaneprázdněn jinde.
Veškeré naděje, že se mi podaří vyhnout se Morgause, se rozplynuly při svatební hostině. Ona a já jako nejbližší příbuzní nevěsty z královského rodu jsme byli u stolu usazeni vedle sebe. Hostina se konala v téže síni, v níž Uther pořádal oslavu vítězství, při níž zemřel. A právě na tomto hradě ležela Morgause v jedné komnatě s Artušem a počala dítě Mordreda, a následujícího jitra jsem tamtéž, v krutém souboji dvou vůlí, zničil její naděje a vypudil ji z Artušovy blízkosti. Nevěděla dosud – alespoň jsem v to doufal – o mé cestě do Dunpeldyru a o mé noční hlídce.
Viděl jsem, jak na mne zpod dlouhých řas vrhá postranní pohledy. Náhle jsem začal přemýšlet, jat zlým tušením, jestli si je vědoma, že jsem teď vůči ní bezbranný. Když jsme spolu posledně hovořili, zkoušela na mne své čarodějnické triky, a já pocítil, jak jsou mocné, jak mohou opříst mysl jako lepivá pavučina. Ale tehdy mi nemohla uškodit víc než pavoučí samička, která si předsevzala chytit do svých tenat sokola. Obrátil jsem její kouzla proti ní samotné a přemohl jsem její zuřivost pouhou autoritou své moci. A ta mne nyní opustila. Je možné, že vytušila mou slabost. Těžko říci. Nikdy jsem Morgause nepodceňoval a nehodlal jsem to udělat ani teď.
Obrátil jsem se na ni s uhlazenou zdvořilostí. "Máš hezkého syna, Morgause. Jak se jmenuje?"
"Gawain."
"Velice se podobá svému otci."
Přivřela víčka. "Oba moji synové," řekla vlídně, "se velice podobají svému otci."
"Oba?"
"No tak, Merline, kde je tvé umění? Když se k tobě donesla ta strašná zpráva, opravdu jsi jí uvěřil? Určitě jsi věděl, že to není pravda."
"Věděl jsem, že není pravda, že k tomu vraždění dal příkaz Artuš, přestože jsi ho tou pomluvou pošpinila."
"Já?" Její veliké oči byly vtělená nevinnost.
"Ano, ty. Ten masakr byl patrně Lotovým dílem a zcela jistě to byli Lotovi vojáci, kteří naházeli děti do člunu a s přílivem jej poslali na širé moře. Ale kdo Lota podnítil, aby to udělal? Od samého počátku to byl tvůj plán, že ano, počínaje vraždou toho ubohého robátka v kolébce? To nebyl Lot, kdo zabil Machu a odnesl to druhé dítě z krvavé lázně do bezpečí." Napodobil jsem její zpola výsměšný tón. "No tak, Morgause, kde je tvé umění? Kvůli mně si nemusíš hrát na neviňátko."
Když jsem pronesl jméno Macha, viděl jsem, že jí do očí jako zelená jiskra skočil strach, ale jinak na sobě nedala nic znát. Seděla klidně a zpříma, v ruce svírala nožku svého poháru a jak jím točila, zlato v prudkém světle pochodní plálo. Viděl jsem, jak jí v jamce na hrdle rychle tepe puls.
V nejlepším případě to byla trpká satisfakce. Měl jsem pravdu. Mordred byl živ a dobře schovaný, patrně někde ve shluku ostrovů zvaných Orknejské, kde platí Morgausino slovo a kde ho já, bez vnitřního zraku, nemám sílu nalézt. Uvědomil jsem si, že i kdybych ho nakrásně našel, nemám právo ho zabít.
"Ty jsi to viděl?" řekla tichým hlasem.
"Samozřejmě jsem to viděl. Kdypak se ti podaří věci přede mnou ukrýt? Určitě víš, že je mi všechno jasné, a dovol, abych ti připomenul, že Nejvyššímu králi také."
Seděla klidně, až na ten tepající puls pod krémovou pokožkou. Ptal jsem se sám sebe, jestli se mi podařilo přesvědčit ji, že jsem stále ještě člověkem, jehož je třeba se bát. Nenapadlo ji, že Lind mohla utéci ke mně. A proč by si měla vzpomenout na Beltana? Náhrdelník, který pro ni udělal, zářil a jiskřil na jejím hrdle. Polkla a řekla slabým hlasem, který bylo v hlaholu hodovní síně sotva slyšet: "Pak tedy budeš vědět, že třebaže jsem ho zachránila před Lotem, nevím, kde se nachází. Možná že mi to řekneš?"
"Čekáš, že ti to budu věřit?"
"Musíš mi to věřit, protože je to pravda. Nevím, kde je."
Obrátila se tak, že jsem jí viděl do tváře. "Věříš mi?"
Neodpověděl jsem. Jenom jsem se usmál, chopil se svého poháru a napil jsem se. Aniž bych na ni pohlédl, vycítil jsem, že se náhle uvolnila a pomyslel jsem si, neboť mě zamrazilo, co jsem udělal za chybu.
"I kdybych to věděla," řekla, "jak bych ho mohla mít u sebe, když se tak podobá svému otci, jako se jedna kapka vína podobá druhé?" Napila se, pohár postavila na stůl, opřela se o opěradlo židle a ruce složila na svém rouchu tak, aby byl patrný její vyplňující se život. Usmála se na mne a bylo v tom záští a nenávist bez nejmenší stopy strachu.
"Zaprorokuj si, kouzelníku Merline, o tomhle, když nemůžeš o tom druhém. Bude to další syn namísto toho, o něhož jsem přišla?"

"O tom nepochybuji," řekl jsem stručně a ona se hlasitě zasmála.
"To ráda slyším. Holky nepotřebuji." Její oči zamířily k nevěstě, která seděla zpříma a pokojně vedle Urgbena. Už toho dost vypil a byl červený ve tváři, ale zachovával důstojnost, třebaže očima svou nevěstu laskal a nakláněl se k její židli. Morgause je pozorovala a pak řekla pohrdavě: "Takže moje sestřička nakonec dostala svého krále. Království, ano, pěkné město a velký kus země. Ale starého chlapa, skoro padesátiletého, který už má syny…" Rukama si uhladila vpředu šat. "Lot je možná horkokrevný blázen, jak jsi ho nazval, ale je to chlap."
Byla to past, ale neskočil jsem na to. Řekl jsem: "Kde je, že nepřijel na svatbu?" K mému překvapení odpověděla docela normálně, zdánlivě tu záludnou šachovou partii vzdala. Lot prý odjel znovu do Northumbrie s Urienem, manželem své sestry, musí tam urychleně dohlédnout na prodloužení Černého valu. Už jsem se o něm zmiňoval. Táhne se od severního moře do vnitrozemí a skýtá jistou, ochranu před nájezdníky na severovýchodním pobřeží. Morgause mluvila o kanálu znalecky a mě to proti mé vůli zaujalo, takže se během následujícího rozhovoru atmosféra uvolnila. A pak se mne někdo zeptal na Artušův sňatek a novou mladou královnu a Morgause se zasmála a řekla naprosto přirozeně: "Jaký to má smysl, ptát se Merlina? Ví patrně všechno na světě, ale požádejte ho, aby popsal nevěstu, a vsadím se, že neví ani, jaké má vlasy a jakou barvu měl její šat."
Potom se rozhovořili všichni kolem nás, hodně se smáli, pronášeli přípitky a já jsem zřejmě pil mnohem více, než jsem zvyklý, protože si pamatuji, jak se pochodeň míhala a bobtnala, střídavě jasněla a temněla, zatímco hovor a smích narůstal a utichal v poryvech a s nimi i vůně ženy, silná, sladká vůně jako zimolez, která jímala rozum a držela jej, tak jako lepivá větévka drží včelu. Vzlínaly v ní výpary vína. Zlatý džbán se naklonil a můj pohár byl opět plný. Někdo řekl s úsměvem: "Pij, můj pane." V ústech jsem cítil chuť po meruňkách, sladkou a pronikavou; jejich slupka byla na omak jako včelí kožíšek nebo kožíšek vosy umírající ve slunečním žáru na zahradní zdi… A po celou tu dobu mě pozorovaly oči, nejprve vzrušené a ostražitě doufající, pak plné opovržení a konečně vítězoslavné… Sluhové byli při mně, pomáhali mi vstát, viděl jsem, že nevěsta už odešla a král Urgben, který svou netrpělivost sotva držel na uzdě, upíral oči na dveře na znamení toho, že je čas následovat ji na lože.
Židle vedle mne byla prázdná. Kolem té mé se shlukli sloužící a s úsměvem mi pomáhali přesunout se do mých komnat.

KAPITOLA 6

Příštího rána mě strašně bolela hlava, obvyklé následky po kontaktu s magií. Po celý den jsem se zdržoval ve svých komnatách. Následujícího dne jsem se rozloučil s Urgbenem a jeho královnou. Měli jsme řadu formálních rozhovorů ještě před příjezdem Morgause, takže jsem teď mohl z města odjet – každý si domyslí, s jakou radostí – a vydat se na jihozápad přes Divoký hvozd, v jehož srdci stojí Galava, hrad hraběte Ectora. S Morgause jsem se nerozloučil.
Bylo příjemné mít opět město za zády, tentokrát pouze se dvěma společníky. Morganin doprovod tvořili převážně její lidé z Cornwallu, kteří s ní zůstali v Luguvalliu. Dva muži, kteří jeli se mnou, vybral do mých služeb Urgben; pojedou se mnou až do Galavy a pak se vrátí. Marně jsem protestoval a ujišťoval ho, že bych cestoval raději sám a že by se mi nic nestalo; král Urgben mi pouze s úsměvem zopakoval, že proti vlkům mi nebudou ani má kouzla nic platná, stejně jako proti podzimním mlhám a náhlým náporům prvního sněhu, který v této hornaté zemi dokáže poutníka v hlubokých údolních soutěskách velice rychle uvěznit a zahubit. Jeho slova mi připomněla, že jsem v této divočině, vyzbrojen pouze pověstí o své někdejší moci, a nikoli mocí samotnou, možným terčem násilností různých lupičů a zločinců tak jako každý jiný poutník; a tak jsem doprovod s díky přijal, čímž jsem si patrně zachránil život.
Přejeli jsme most a klusali pěkným zeleným údolím, jímž se vinula řeka lemovaná olšemi a vrbami. Hlava mě sice už nebolela a cítil jsem se celkem dobře, ale doléhala na mne pořád ještě jakási únava, a tak jsem vděčně vdechoval svěží vzduch, provoněný borovicemi a kapradím.
Vzpomínám si na jednu drobnou příhodu. Když jsme projeli městskou bránou a ocitli se na mostě přes řeku, uslyšel jsem pronikavý křik, který jsem v první chvíli přisoudil některému ptákovi, patrně jednomu z těch racků, kteří plachtili nad hromadou smetí na břehu řeky. Pak můj zrak upoutal jakýsi pohyb, a když jsem se podíval dolů, uviděl jsem pod mostem ženu s dítětem v náručí, která kráčela po oblázcích podél řeky. Dítě plakalo a ona je konejšila. Když mě uviděla, zůstala stát bez hnutí a dívala se nahoru. Poznal jsem Morgausinu chůvu. Pak můj kůň dojel na konec mostu a výhled na ženu i dítě mi zastínily vrby.
Nic jsem si o té příhodě nemyslel a brzy jsem na ni zapomněl. Jeli jsme dál, přes vesnice a statky, mezi množstvím pasoucího se dobytka. Vrby zlátly a v lískových houštinách poskakovaly veverky. Na střechách se houfovaly opozdilé vlaštovky, a když jsme se přiblížili k oné sestavě kopců a jezer, která vyznačuje jižní okraj velkého hvozdu, nižší pahorky hořely ve slunci vyzrálým, rezavě zlatým kapradím, rostoucím mezi skalami. Jinde byl les s roztroušenými duby a borovicemi zlatý a temný. Zanedlouho jsme dorazili na kraj samotného Divokého hvozdu, kde rostly stromy tak hustě, že údolí zcela uzavřely slunci. Brzy jsme křižovali stezku vedoucí vzhůru k Zelené kapli. Byl bych se tam rád znovu podíval, ale to by naši cestu prodloužilo o několik hodin, a kromě toho bude pohodlnější navštívit ji z Galavy. A tak jsme pokračovali dál a zastavili se až u Petrianae.
Dnes si sotva zaslouží, abychom je zvali městem, třebaže v římských dobách to bylo kvetoucí obchodní středisko. Tržiště tam je i dnes, lidé si tam vyměňují pár kousků hovězího dobytka, ovce a tovar, ale samo Petrianae je pouhým shlukem chatrčí z propletených větví omazaných hlínou; jediná svatyně je pouhou skořápkou zdiva, podepírajícího bortící se oltář římského boha Marta, zde v podobě místního božstva Cocidia. Neviděl jsem tam žádné obětiny, až na kožený prak, který ležel na mechem zarostlém schůdku, prak, jaký používají pastýři, a hromádku kamínků, jimiž se z praku střílí. Čemu asi unikl ten pastýř, který takto děkoval, ptal jsem se v duchu, vlkovi nebo divému muži?
Za Petrianae jsme sjeli z cesty a pustili se po horských stezkách, které moji průvodci dobře znali. Cestovalo se nám dobře, vychutnávali jsme teplo pozdního podzimního slunce. Jak jsme stoupali, teplo se ještě drželo a vzduch byl

vlahý, ale všecek se tetelil, což bylo známkou blížících se prvních mrazíků.
Zastavili jsme, aby si koně odpočinuli, v jedné osamělé kotlince ve svahu, kde bylo malé horské jezírko, zahloubené do kamenitého trávníku; tam jsme narazili na pastýře, jednoho z těch otužilých horalů, kteří tráví celé léto na temenech kopců s malými rhegedskými ovečkami s modrou vlnou. Tam dole mohou zuřit války a bitvy, ale oni se po hrozícím nebezpečí dívají spíše nahoru než dolů; při prvním náporu zimy zalezou do jeskyň a živoří tam o černém chlebu, rozinkách a plackách, které pečou na ohníčku z rašeliny. Svá stáda zaženou do bezpečí, do ohrad postavených mezi skalními výchozy na svazích kopců. Někdy neslyší lidský hlas od vrhu jehňat až do jejich střiže, a pak dál do konce podzimu.
Ten chlapec tak málo přivykl hovoru, že těžce shledával slova; to, co řekl, vyslovoval s takovým přízvukem, že mu ani moji průvodci, místní lidé, nerozuměli a já, který jsem měl na jazyky talent, jsem měl co dělat, abych pochopil, co říká. Zřejmě mluvil s Pradávnými a chtěl předat novinky dál. Ukázalo se, že nového není nic, což nebyla špatná zpráva.
Artuš zůstal po své svatbě v Caerleonu téměř měsíc a pak se svými rytíři odjel Penninským průsmykem vzhůru – zřejmě měl namířeno do Olicany a na Yorskou planinu, kde se měl sejít s králem Elmetu. Pro mne nic nového, ale aspoň se potvrzovalo, že mír pozdního podzimu nebyl narušen novými válečnými přesuny. To nejlepší si nechal pastýř na konec. Nejvyšší král (nazýval ho "mladý Emrys" se směsicí hrdosti a důvěrnosti, která dávala tušit, že Artuš někdy v minulosti musel zkřížit svou stezku s jeho), tak tedy Nejvyšší král zanechal svou královnu s outěžkem. Pokud jde o tuto novinu, byli moji průvodci skeptičtí; možná že je to pravda, mínili, ale jak by to po necelém měsíci někdo mohl vědět s určitostí? Já jsem byl důvěřivější. Jak jsem řekl, Pradávní mají své způsoby, jak se věci dozvídat, nemusíme jim rozumět, ale respekt si zaslouží. A jestli chlapec říká, že to ví od nich…?
Ano, od nich. To bylo vše, co věděl. Mladý Emrys odjel do Elmetu a jeho žena se čeká. Použil výrazu "okotí se", což mé průvodce málem rozesmálo, ale já jsem mu poděkoval a dal mu minci a on se vrátil ke svým ovečkám velice spokojený; jeho zrak na mně spočinul a prodlel, myslím, že tak trochu poznával poustevníka ze Zelené kaple.
Té noci jsme byli pěkně daleko od silnice a neměli jsme nejmenší naději, že narazíme na nějaký nocleh; a tak když brzy padlo šero a mlha, rozbili jsme tábor pod vysokými borovicemi na kraji lesa a muži připravili večeři. Cestou jsem pil vodu, jak to rád dělávám v horách, kde je čistá a lahodná, ale na oslavu pastýřovy zprávy jsem otevřel lahvici vína, kterou jsem dostal z Urgbenových sklepů. Měl jsem v úmyslu rozdělit se se svými společníky, ale ti odmítli a dali přednost své vlastní skrovné denní dávce vína, které chutnalo po koženém měchu, v němž je vozili. A tak jsem jedl a pil sám a pak jsem se uložil ke spánku.
Nemohu popsat, co se dělo dál. Pradávní ten příběh znají a je možné, že jej někdo jiný někde jinde sepsal, ale já si to pamatuji pouze nejasně, jako bych měl vidění ve tmě v zamlženém zrcadle.
Ale nebylo to vidění; zůstávalo to se mnou a bylo to naléhavější než vzpomínka. Zmocnilo se mě jakési šílenství, dnes už vím, že je vyvolala nějaká droga ve víně, které jsem vypil. Už dvakrát předtím, když jsme s Morgause stáli tváří v tvář, zkoušela na mně své čarodějnické triky, ale čarování novicky po mně klouzalo jako kamínky, jež dítě hází na skálu. Tentokrát však… Teď jsem si připomněl, jak během svatební hostiny světlo kolem mne houstlo a šlehalo, zatímco vůně zimolezu zatížila paměť zradou a chuť meruněk připomněla vraždu. A jak jsem já, střídmý v jídle i pití, byl opilý dopraven na lože. Vzpomněl jsem si i na hlas, který říkal: "Pij, můj pane," a na zelené oči, které mě pozorovaly. Zřejmě znovu vyzkoušela své triky a zjistila, že tentokrát je její magie dostatečně silná, aby mě polapila do svých lepkavých tenat. Je možné, že semena šílenství byla zaseta už tehdy při svatební hostině, vzklíčit však měla později, až budu dostatečně daleko, aby ji nebylo možno z ničeho obvinit. Její služebná byla tam na břehu řeky a viděla, že spolehlivě opouštím město. Předtím čarodějka smíchala drogu s ještě jiným jedem a dala ji do jedné z lahví, které jsem dostal na cestu. A měla štěstí. Kdybych se nebyl doslechl, že se Guenever čeká, možná bych nikdy otrávenou láhev neotevřel.
Ale stalo se – když jsem jed vypil, byli jsme od Luguvallia už pěkně daleko. Kdyby se byli moji průvodci napili se mnou, měli by smůlu. Morgause by obětovala sto takových, jen aby uškodila svému nepříteli Merlinovi. Teď už nebylo třeba hledat důvod, který ji přivedl na sestřinu svatbu.
Ať už to byl jakýkoliv jed, moje střídmost ji připravila o mou smrt. Co se dělo poté, kdy jsem se napil a ulehl, skládám po troškách z toho, co jsem se od té doby dozvěděl, a z mihotavých útržků vlastních vzpomínek.
V noci moji průvodci, zřejmě vyburcovaní mým sténáním, pospíšili ke mně a zděsili se, neboť mi zřejmě bylo velice zle a měl jsem velké bolesti, svíjel jsem se na zemi a nesrozumitelně naříkal. Udělali, co bylo v jejich silách, což nebylo mnoho, ale jejich primitivní pomoc znamenala více, než bych dokázal udělat, kdybych tam byl sám. Přiměli mě k vrhnutí a pak přinesli vlastní pokrývky a přidali je k mé, teple mě zabalili a rozdělali oheň. Pak jeden z nich zůstal u mne a druhý se vypravil do údolí hledat záchranu nebo nocleh. Měl k nám vyslat pomoc a průvodce a pak se vydat se zprávou o tom, co se stalo, do Galavy.
Když odjel, druhý chlapík dělal, co mohl, a já jsem po jedné dvou hodinách upadl do jakéhos takéhos spánku. Pohled na mne se mu moc nezamlouval, ale když si konečně troufl ode mne poodejít a udělat pár kroků mezi stromy, aby si ulevil, ani jsem se nepohnul a nevydal hlásku, a tak se rozhodl, že toho využije a přinese z potoka vodu. Bylo to sotva dvacet kroků z kopce po nehlučném mechu. Když už tam byl, vzpomněl si na oheň, který dohoříval, a tak překročil potok a šel ještě o kousek dál – nějakých třicet kroků, ne více, jak přísahá – a sbíral dřevo. Ležela jej tam všude spousta – byl pryč jen pár minut. Když se vrátil na tábořiště, byl jsem pryč, a ať hledal jak hledal, nebylo po mně ani stopy.
Nelze mu mít za zlé, že po hodině bloudění a volání do tmy velikého hvozdu, vracejícího ozvěnu, vyskočil na koně a tryskem se rozjel za svým druhem. Kouzelník Merlin měl na svém štítě až příliš mnoho podivných zmizení, než aby prostý voják pochyboval o tom, co se stalo.
Kouzelník zmizel a on nemohl udělat nic jiného než podat o tom hlášení a čekat, až se vrátí.
Byl to dlouhý sen. Jak začínal, na to se vůbec nepamatuji, předpokládám však, že nadnášen jakousi delirickou silou vylezl jsem zpod pokrývek a potuloval se ve vysokém lesním mechu; pak jsem patrně zůstal ležet tam, kde jsem upadl,

hluboko v nějaké jámě nebo v houštině, kde mě voják nenašel. Po čase jsem se zřejmě vzpamatoval a schoval se před špatným počasím, a samozřejmě jsem musel najít nějaké jídlo a možná jsem dokonce v těch dalších týdnech, kdy zuřily bouře, rozdělal oheň, ale z toho si nepamatuji vůbec nic. Vše, na co se nyní rozpomínám, je řada obrazů, jakýchsi jasných a němých snů, v nichž jsem se pohyboval jako beztížný duch zbavený těla, nesený vzduchem, tak jako těžké tělo nadnáší voda. Tyto obrazy, třebaže tak živé, se v cituprázdném odstupu zmenšují, jako bych se díval na svět, který se mě vlastně netýká. Někdy si představuji, že takto patrně hledí na svět, který opustil, nebožtík oproštěný od těla.
Tak jsem se potuloval v hloubi podzimního hvozdu nikým nepovšimnut jako přízrak v lesní mlze. Když teď pátrám v paměti, obrazy se ke mně vracejí. Tajemné bukové ambity s bukvicemi nastlanými do výšky, v nichž ryje divoký kanec, hrabe jezevec a hledá něco k snědku, troubící jeleni zápasí a bojují a mne si nikdo ani nevšimne. Jsou tam i vlci; cestě vedoucí tímto vysokým lesem se říká Vlčí stezka, ale třebaže bych byl pro ně snadnou kořistí, měli za sebou syté léto a nechali mě na pokoji. Potom s prvním skutečně zimním mrazem přišla ledová jitra, třpytící se jinovatkou; rákosí trčelo tuhé a zčernalé v ledu, který se srazil jako mléko, a hvozd se vyprázdnil; jezevec zalezl do svého doupěte a jelen sestoupil na dno údolí, divoké husy odletěly a nebe bylo prázdné.
A potom sníh. Jen krátký pohled na mlčenlivé vířící povětří, mráz povoluje, otepluje se; hvozd se noří do mlhy a příšeří, rozpadá se na vířivé vločky, bílé a šedivé, a potom oslepující, nehlasný chlad…
Jeskyně se svými pachy, hořící rašelina, chuť vzpružujícího nápoje a hlasy, chraplavé a tajuplné v úsporném nářečí Pradávných, kteří stojí z mého doslechu. Puch špatně vyčiněných vlčích kůží, palčivé svědění v šatech plných hmyzu, jednou mě k zemi tiskne jakási noční můra a svazuje mi údy.
Následuje dlouhý temný přeryv, ale po něm vychází slunce, objeví se nová zeleň, první ptačí zpěv a vidina, ostrá, jako když dítě spatří poprvé jaro a trsy vlaštovičníků, lesklých jako vypulírované zlato. Do hvozdu se vrací život; vyrážejí vyhublé lišky, jezevci vyrývají kopečky země, pádící jeleni jsou neozbrojení a mírní a kanec se opět vydává za potravou. A ještě ten nesmyslný, mlhavý sen, v němž jsem našel prasátko, dosud holé, s dlouhým hedvábným chmýřím mláděte, které se belhalo se zlomenou nožkou, opuštěno zvířaty svého druhu.
A pak náhle jeden zelený rozbřesk, dusot pádících koní prostupující hvozd, řinčení mečů a víření třpytících se sekerek, řev a křik raněných zvířat a lidí; jednotlivé záblesky, nesouvislý sen o násilí, celodenní bojové vichřici, která skončila sténáním do ticha a pachem krve a zdupaného kapradí.
Poté nastalo ticho a zavoněly jabloně a dostavilo se tíživé vědomí žalu, které přichází, když se člověk znovu probudí a pocítí ztrátu, na niž ve spánku zapomněl.

KAPITOLA 7

"Merline!" řekl mi Artuš do ucha. "Merline!"
Otevřel jsem oči. Ležel jsem na lůžku v místnosti s vysokým stropem. Dovnitř se lilo jasné sluneční světlo časného rána a dopadalo na kruhovou stěnu z hladkých kamenů, což napovídalo, že jsme ve věži. Ve výšce okenního parapetu jsem zahlédl vrcholky stromů, pohybující se na pozadí mraku. Vzduch se čeřil a bylo chladno, ale v místnosti žhnulo ohřívadlo a já byl zachumlaný v pokrývkách a dobrém plátně, které vonělo po cedrovém dřevě. Na dřevěné uhlí v ohřívadle někdo vhodil jakési byliny; tenký sloupek kouře voněl čistotou a pryskyřicí. Na stěnách nebyly žádné závěsy, ale na podlaze ležely břidlicově šedé ovčí kůže s hustým rounem a na zdi proti mému lůžku visel prostý kříž z olivového dřeva. Křesťanská domácnost, a podle zařízení bohatá. Vedle lůžka, na stojanu z pozlaceného dřeva, stál džbán a číše z jemné samoské keramiky a mísa z tepaného stříbra. Vedle byla židle se zkříženýma nohama, kde zřejmě seděl sluha, který o mne pečoval; teď stál opřený o zeď s očima upřenýma nikoli na mne, ale na krále.
Artuš si dlouze povzdechl a do tváře se mu vracela barva. Vypadal tak, jak jsem ho nikdy předtím neviděl. Pod očima měl kruhy z únavy a tváře pod lícními kostmi byly vpadlé. Poslední stopy jinošství zmizely; stál tu muž náročný sám k sobě, jehož drží vůle a každodenně žene jeho i jeho druhy na sám kraj vlastních možností a ještě dál.
Klečel u lůžka. Když jsem pohnul očima, abych se na něho podíval, položil mi ruku na zápěstí a rychle je sevřel. Cítil jsem jeho mozolnatou dlaň.
"Merline? Poznáváš mě? Můžeš mluvit?"
Pokusil jsem se vypravit ze sebe slovo, ale nešlo to. Rty jsem měl rozpukané a suché. Mysl byla celkem jasná, ale tělo mě nechtělo poslouchat. Král mi položil ruku kolem ramenou a nadzvedl mě, na jeho pokyn přiskočil sluha a naplnil číši. Artuš ji od něho vzal a přidržel mi ji u úst. Byl to posilující nápoj, sladký a silný. Pak vzal od muže ubrousek, otřel mi ústa a položil mě zpátky na polštář.
Usmál jsem se na něho. Bylo to jen o maličko víc než nepatrný pohyb svalů. Pokusil jsem se vyslovit jeho jméno, "Emrysi," ale neslyšel jsem žádný zvuk. Patrně to vypadalo jako pouhý povzdech, nic víc.
Opět položil svou ruku na moji. "Nesnaž se mluvit. Neměl jsem to od tebe chtít. Jsi živ a to je hlavní. Teď odpočívej."
Mé rozhlížející se oči padly na něco za jeho zády; na židli u stěny ležela moje harfa. Řekl jsem opět, aniž bych vydal hlásek: "Našli jste moji harfu," a pocítil jsem úlevu a radost, jako by od této chvíle všechno muselo být dobré.
Zachytil můj pohled. "Ano, našli jsme ji. Nic se jí nestalo. Odpočiň si teď, můj milý. Všechno je v pořádku. Všechno je v pořádku, opravdu…"
Pokusil jsem se znovu vyslovit jeho jméno, a když se mi to nepodařilo, upadl jsem opět do tmy. Ve vzpomínkách slyším rychlé pokyny, pronášené tichým hlasem, spěchající služebnictvo, kroky v domácích střevících a šustící ženský šat, studené ruce, tiché hlasy, a to vše jakoby z velké dálky, jako pohyby z Onoho světa snů. Pak jsem se opět ponořil v zapomnění.
Když jsem se znovu probudil, byl jsem při plném vědomí a cítil se jako po dlouhém osvěžujícím spánku. Má mysl byla jasná, tělo sice slabé, ale moje. Vděčně jsem si uvědomil, že mám hlad. Pokusně jsem pohnul hlavou, pak rukama. Byly

ztuhlé a těžké, ale patřily mně. Ať jsem bloudil kdekoliv, vrátil jsem se zase do svého těla. Opustil jsem svět snů. Podle toho, jak se změnilo světlo, jsem poznal, že je večer. Sloužící – jiný než předtím – čekal u dveří. Ale jedno se nezměnilo: Artuš byl pořád u mne. Přitáhl si židli a seděl u mého lůžka. Otočil hlavu, viděl, že se na něho dívám a výraz jeho tváře se změnil. Hned se ke mně sklonil a opět položil svou ruku na moji – laskavý dotek, jako by lékař hmatal na zápěstí můj puls.
"Můj bože," řekl, "tys nás vyděsil! Co se stalo? Ne, ne, zapomeň na to. Později nám povíš všechno, na co si vzpomeneš… Teď stačí vědomí, že jsi živ a zdráv. Vypadáš líp. Jak se cítíš?"
"Něco se mi zdálo." To nebyl můj hlas; jako by mluvil někdo jiný, ve vzduchu, kam nesahá moje kontrola. Byl tenký jako kvikot toho prasátka, kterému jsem spravoval zlomenou nohu. "Myslím, že jsem byl nemocný."
"Nemocný?" Zasmál se, jako když bičem práskne, a ten smích neměl s veselostí nic společného. "Byl jsi úplně šílený, můj drahý králův proroku. Myslel jsem, že jsi dočista přišel o rozum a že se k nám už nikdy nevrátíš."
"Asi jsem měl nějakou horečku. Matně si vzpomínám, že…"
Svraštil jsem obočí a zamyslel se. "Ano, cestoval jsem se dvěma Urgbenovými muži do Galavy. Utábořili jsme se kousek od Vlčí stezky a… Kde jsem teď?"
"Přímo v Galavě. Na hradě u Ectora. Jsi doma."
Spíše než můj to byl domov Artušův; já jsem kvůli utajení na hradě nikdy nebydlel, strávil jsem ta léta ukrývání ve hvozdu, nahoře v Zelené kapli. Ale když jsem otočil hlavu a ucítil tu důvěrně známou vůni borovic, jezerních vod a obdělané půdy z Drusilliny zahrádky pod věží, dostavila se jistota, jako když spatříš v mlze známé světlo.
"Tu bitvu, co jsem viděl…," zeptal jsem se, "opravdu k ní došlo, nebo se mi to jen zdálo?"
"Ach, ta byla až moc skutečná. Ale ještě o ní nechtěj slyšet. Dej na mě, všechno je v pořádku. A teď zase odpočívej. Jak se cítíš?"
"Hladově."
To přirozeně znovu vyvolalo rozruch. Sluhové přinesli silný vývar a chléb a další posilující nápoje, jíst mi pomáhala sama hraběnka Drusilla; a potom mě znovu odevzdali bezesnému spánku.
Je opět ráno a jasné světlo, do něhož jsem se probudil poprvé. Jsem ještě slabý, ale už vládnu svým tělem. Král zřejmě přikázal, že ho mají zavolat, až se probudím, ale nedovolil jsem to, dokud jsem se nevykoupal, neoholil a nenajedl. Když konečně přišel, vypadal úplně jinak. Unavený výraz kolem očí trochu ustoupil a do větrem ošlehané tváře se vrátila barva. Vrátilo se i něco z jeho osobité vlastnosti: mladistvá síla, z níž je možno pít jako ze studánky a načerpat tak sílu pro sebe.
Než mi dovolil mluvit, musel jsem ho ujistit, že jsem zotavený, ale nakonec se posadil a vyprávěl, co je nového.
"Poslední, co jsem slyšel," řekl jsem, "byla zpráva, že jsi odjel do Elmetu… Ale jak se zdá, to už je stará historie. Zřejmě bylo porušeno příměří? Co to bylo za bitvu, kterou jsem viděl? Muselo k ní dojít někde tady poblíž, v Kaledonském hvozdu, ne? Co to bylo?"
Vrhl na mne takový zvláštní pohled, ale odpověděl pohotově: "Zavolal mě Urgben. Nepřítel vtrhl přes jeho zemi do Strathclyde a Caw neměl sílu ho zadržet. Byli by se probojovali přes Hvozd k silnici. Dohonil jsem je, rozdrtil a vyhnal. Zbytek utíkal na jih. Byl bych se měl za nimi vydat okamžitě, ale vtom jsme tě našli a musel jsem tu zůstat… Jak jsem mohl zase odjet, dokud jsem neměl jistotu, že jsi doma a že je o tebe postaráno?"
"Takže já jsem ten boj opravdu viděl? Myslel jsem, že to byla součást mého snu."
"Musel jsi jej vidět. Probojovávali jsme se lesem, podél řeky. Víš, jak to tam vypadá, pěkně přístupný terén s řídkým lesíkem, břízy a olše, a když máš rychlou jízdu, je to ideální místo pro překvapení. My měli za zády kopec a vrhli jsme se na ně, když dorazili k brodu. Voda byla vysoká – pro jezdce to byla hračka, ale pro pěšáky past… Potom, když jsme se vrátili z prvního pronásledování, přiběhli za mnou muži se zprávou, že jsi tady. Našli tě, když jsi bloudil mezi mrtvými a raněnými a dával pokyny lékařům… Zpočátku tě nikdo nepoznal, ale pak se rozkřiklo, že se zjevil Merlinův duch."
Ušklíbl se. "Nic bych za to nedal, že duch radil stejně dobře jako vždycky. Ale šeptanda samozřejmě vyvolala paniku a pár bláznů po tobě začalo házet kamením, aby tě zahnali. Poznal tě jeden lapiduch, chlapík jménem Paulus, a ten ty povídačky o duchovi zarazil. Nejdřív tě sledoval na místo, kde jsi žil, a potom poslal pro mne."
"Paulus, ovšem, samozřejmě. Dobrý chlap. Často jsem s ním pracoval. A kde jsem to žil?"
"V polozbořené hlásce, dřív kolem ní býval sad. Nepamatuješ se na ni?"
"Ne, ale něco se mi vybavuje. Trosky hlásné věže, ano, všude samý břečťan a sovy. A jabloně?"
"Ano. Byla to jen taková lepší hromada kamení, jako lože ti sloužilo kapradí; byly tam také hromady hnijících jablek a zásoba ořechů a na větvích jabloní se sušily hadry. Nejdříve si lidi mysleli, že jsi jeden z těch divokých poustevníků, ostatně když jsem tě poprvé uviděl já…" Úsměv se zkřivil. "Vypadal jsi o maličko líp, než jsi vypadal vždycky v Zelené kapli."
"To si dovedu představit." Opravdu jsem si to dovedl představit. Moje brada byla, než jsem se oholil, dlouhá a šedá, a ruce, spočívající unaveně na světlé pokrývce, byly hubené a staré, kosti držela pohromadě jen síť uzlovitých žil.
"Přinesli jsme tě sem. Brzy nato jsem musel odjet na jih. Dohonili jsme je u Caer Guinnion a svedli jsme tam krvavou bitvu. Všechno bylo dobré, ale najednou přijel posel z Galavy se zprávou o tobě. Když jsme tě našli a přivedli sem, měl jsi dost síly na to, abys chodil, ale byl jsi šílený; nikoho jsi nepoznával a mluvil jsi tak, že to nedávalo vůbec žádný smysl; ale jakmile ses ocitl tady, v péči žen, upadl jsi do spánku a mlčení. Posel, který přijel po bitvě, mi řekl, že ses vůbec neprobudil. Měl jsi zřejmě vysokou horečku, stále jsi mluvil zmateně a nakonec jsi upadl do tak dlouhého bezvědomí, že tě považovali za mrtvého a poslali pro mne. Přijel jsem, hned jak to bylo možné."
Pohlédl jsem na něho přivřenýma očima. Světlo, které sem dopadalo oknem, bylo prudké. Všiml si toho a pokynul otrokovi, který zatáhl záclonu. "Vysvětli mi to. Po tom, co jste mě našli v lese a dopravili mě do Galavy, jsi odjel na jih. A tam došlo k další bitvě? Artuši, jak jsem tu dlouho?"

"Našli jsme tě před třemi týdny. Ale od té doby, co jsi se zatoulal do lesa a ztratil se, uplynulo plných sedm měsíců. Byl jsi pryč celou zimu. Není divu, že jsme tě považovali za mrtvého."
"Sedm měsíců?" Já sám jsem často jako lékař musel dávat podobné informace pacientovi, který měl dlouho horečku, nebo byl v bezvědomí, a pokaždé jsem viděl stejnou nedůvěřivost, stejný otřes. Teď jsem jej pocítil sám. Dozvědět se, že z úhrnu času odtekl půlrok, a jaký půlrok… Co všechno se za tyto měsíce mohlo přihodit v zemi vprostřed bojů a tak rozervané, jako je ta naše? A jejímu králi? Začaly se mi vybavovat další věci, dosud zapomenuté v mlze mé nemoci. Zahleděl jsem se na něho a znovu jsem si s obavami povšiml jeho propadlých tváří a stop bezesných nocí pod očima; Artuš, který jídal jako mladý vlk a spával jako děcko; Artuš, stvoření veselé a silné. Bitvu žádnou neprohrál; jeho sláva neutrpěla jediný šrám. A ani starost o mne ho nemohla přivést do tohoto stavu. Pak tedy zbývá domov.
"Emrysi, co se stalo?"
Zase jednou se mi na tomto místě přirozeně vybavilo jeho dětské jméno. Viděl jsem, jak mu zaškubalo v tváři, jako by ta vzpomínka zabolela. Sklonil hlavu a díval se na pokrývku. "Královna moje matka zemřela."
Probudila se vzpomínka. Ta žena, ležící na velikém loži ověšeném bohatými závěsy? Věděl jsem to tedy. "To je mi líto," řekl jsem.
"Dozvěděl jsem se to těsně před bitvou u Caer Guinnion. Lucan přinesl zprávu a upomínku od ní, kterou jsi u něho nechal. Brož s křesťanským symbolem, vzpomínáš? Její smrt mě nepřekvapila. Očekávali jsme ji. Myslím ale, že hluboký žal ji urychlil."
"Hluboký žal? Došlo snad – ?" Naráz jsem se odmlčel. Teď se mi jasně vybavila ta noc v lese a lahvice vína, kterou jsem otevřel, abych se podělil se svými průvodci. Ovšem. Vidina se vynořila znovu, pokoj zalitý měsíčním světlem, vlající závěsy a mrtvá žena. Sevřelo se mi hrdlo. Řekl jsem těžce: "Guenever?"
Přikývl, ale oči nechal sklopené. Zeptal jsem se, třebaže jsem odpověď znal: "A dítě?" Okamžitě zvedl oči. "Tys to věděl? Ovšem, samozřejmě že jsi to věděl… Nikdy se nenarodilo. Prý byla samodruhá, ale krátce před Vánocemi začala krvácet a potom, na Nový rok, ve velkých bolestech zemřela. Kdybys tam byl ty –" Zarazil se, polkl a odmlčel se.
"To je mi líto," řekl jsem opět.
Mluvil dál, hlasem tak strohým, jako by se hněval: "Mysleli jsme, že jsi také mrtvý. A potom, po bitvě, ses tam najednou objevil, špinavý, starý a šílený, ale polní felčaři říkali, že se můžeš uzdravit. Aspoň tolik jsem zachránil z hromady trosek této zimy… Pak jsem tě musel opustit a jet do Caer Guinnion. Zvítězili jsme, to ano, ale ztratili pěkných pár mužů. Vzápětí nato přijel posel od Ectora a oznámil mi, že jsi mrtev. Když jsem sem včera na úsvitu dorazil, čekal jsem, že bude tvé tělo už pohřbené nebo spálené."
Odmlčel se, čelo prudce opřel o sevřenou pěst a zůstal tak. Sluha, stojící strnule u okna, zachytil můj pohled a tiše odešel. Za chvíli Artuš zvedl hlavu a navázal normálním hlasem.
"Promiň mi. Celou dobu, co jsem jel na sever, jsem si připomínal, co jsi řekl o umírání ostudnou smrtí. Bylo to k nesnesení."
"Ale teď jsem tady, uzdravený, čisťoučký, s myslí jasnou – a bude ještě jasnější, až mi vypovíš, co všechno se stalo za posledních šest měsíců. Teď buď tak laskav a nalej mi trochu toho vína, a chceš-li, vezmi to od tvé cesty do Elmetu."
Poslechl mě a za chvíli se mu mluvilo lépe. Vyprávěl o cestě přes průsmyk do Olicany, o tom, co tam našel a o setkání s králem Elmetu. Pak o návratu do Caerleonu, královnině potratu a smrti. Tentokrát, když jsem mu kladl otázky, byl schopen mi odpovídat, a tak jsem mu nakonec mohl poskytnout mrazivou útěchu, že ani moje přítomnost na dvoře mladé královny by nebyla nic platná. Její lékaři se dobře vyznají v lécích a ušetřili ji největších bolestí; nemohl bych udělat více. Dítě bylo špatně počato; nic nemohlo zachránit je ani jeho matku.
Když mě vyslechl, smířil se s tím a změnil téma. Velice dychtil dozvědět se, co se mi stalo, a zlobilo ho, že si z toho, co se dělo po svatební hostině v Luguvalliu, pamatuji tak málo.
"Copak nevíš, jak jsi se dostal do hlásné věže, kde jsme tě našli?"
"Moc toho nevím, rozpomínám se po troškách. Zřejmě jsem bloudil po lese a nějak jsem se udržoval při životě až do zimy. Mám pocit, že potom mě nějací prostí lidé z kopců odvedli domů a starali se o mne. Pochybuji, že bych bez nich byl ten sníh přežil. Myslel jsem, že to mohli být Mabovi lidé, Pradávní z horské země, ale kdyby to byli oni, jistě by ti byli dali vědět."
"Také že dali. Vzkaz přišel, ale až potom, co jsi zase zmizel. Jako obvykle, Pradávné vysoko v jejich jeskyních na celou zimu odřízl sníh od světa, a s nimi i tebe. Když sníh roztál, šli na lov a po návratu zjistili, že jsi pryč. To od nich jsem se prvně doslechl, že jsi zešílel. Prý tě museli dokonce svázat, ale později ses zklidnil a byl jsi velice slabý, takže tě nechali být. Ale než se vrátili, tak jsi zmizel."
"Pamatuji se, že jsem byl svázaný. Ano. Takže od nich jsem se zřejmě pustil dolů z kopce a skončil jsem v těch troskách u brodu. Myslím, že ve své šílené mysli jsem pořád mířil do Galavy. Bylo jaro; něco si z něj pamatuji. Tam mě zastihla bitva a vy jste mě ve Hvozdu našli. Na to si vůbec nevzpomínám."
Líčil mi znovu, jak mě našli, hubeného, špinavého a rozumu zbaveného, schovaného ve zřícené hlásce, s jakousi veverčí zásobou žaludů a bukvic a suchých padančat; společníka mi dělalo selátko se zlomenou nožkou v dlahách.
"Takže tohle byla skutečnost!" zvolal jsem s úsměvem. "Vzpomínám si, jak jsem toho tvorečka našel a léčil mu nohu, ale na nic dalšího. Jestli jsem byl tak hladový, jak říkáš, bylo ode mne hezké, že jsem prasečího mladého pána nesnědl. Co se s ním stalo?"
"Je v Ectorově prasečím chlívku." První záchvěv humoru kolem jeho úst. "Myslím, že je odsouzen k dlouhému a potupnému životu. Žádný mládenec ve dvoře by se neodvážil vztáhnout ruku na kouzelníkova osobního vepře, který zřejmě vyroste v dobrého bojovného kance, takže skončí jako král vepřince, což je jenom správné. Merline, řekl jsi mi všechno, co víš o tom, co se dělo od té doby, kdy jste se utábořili u Vlčí stezky; ale co bylo předtím? Co vyvolalo tvoje šílenství? Urgbenovi muži řekli, že to přišlo náhle. Mysleli, že to byl jed, a já si to myslím také. Říkám si, jestli tě

nemohla ta čarodějnice po svatební hostině pronásledovat a jedna z jejích kreatur tě v noci za zády hlídky nevytáhla z postele. Ale kdyby to tak bylo, tak by tě určitě zabili? Ty dva muže z žádného úskoku nikdo nepodezírá, patří k Urgbenovým lidem a vybíral je on osobně."
"Nic takového. Byli mi dobrými průvodci a vděčím jim za život."
"Řekli mi, že jsi toho večera pil víno z vlastní lahvice. Oni si s tebou nedali. Řekli mi také, že jsi byl na hostině opilý. Ty? Nikdy jsem neviděl, že by ses opil vínem. A seděl jsi vedle Morgause. Máš proč si myslet, že ti víno otrávila?"
Otevíral jsem ústa, abych mu odpověděl, a dodnes bych přísahal, že na mých rtech bylo slovo "ano". To také, pokud vím, je pravda. Ale některý bůh mi v tom musel zabránit. Místo onoho "ano", které zformulovala má mysl, řekly mé rty "ne".
Řekl jsem to patrně divným tónem, protože se na mne zahleděl přivřenýma očima. Byl to zneklidňující pohled a já se přistihl, že svou odpověď rozvádím. "Jak to mohu vědět? Ale nemyslím si to. Řekl jsem ti, že teď nemám žádnou magickou moc, ale to ta čarodějnice nemůže vědět. Pořád ještě se mě bojí. Pokoušela se už dříve, ne jednou, ale dvakrát, opříst mě svými ženskými čarami. Ale ani jednou se jí to nepodařilo a myslím, že by to znovu nezkoušela."
Na chvíli se odmlčel. Pak řekl stručně: "Když moje královna zemřela, mluvilo se o jedu. Tak nevím."
V tomto případě jsem mohl protestovat po pravdě. "To se říká vždycky, ale nedbej na to, prosím tě! Podle toho, co jsi mi řekl, jsem přesvědčený, že o nic takového nešlo. Kromě toho, jak?" A dodal jsem tak přesvědčivě, jak jsem uměl: "Věř mi, Artuši. Kdyby byla viníkem Morgause, znáš nějaký důvod, proč bych ji měl před tebou chránit?"
Bylo vidět, že ještě pochybuje, ale nerozváděl to; řekl pouze: "Tak dobrá. Bude mít teď na chvíli přistřižená křídla. Vrátila se na Orkneje a Lot je mrtev."
Přijal jsem tu zprávu mlčky. Byl to další otřes. Kolik se toho za těch pár měsíců změnilo! "Jak?" zeptal jsem se ho. "A kdy?"
"V té bitvě ve Hvozdu. Netvrdím, že ho oplakávám, až na to, že měl pod palcem tu krysu, Aguisela; obávám se, že s ním brzy nastanou potíže."
Řekl jsem zvolna: "Na něco si vzpomínám. Během bitvy ve Hvozdu jsem slyšel, jak volají jeden na druhého, že král je mrtvý. Pocítil jsem bezmocnou lítost. Pro mne je jenom jeden král… Zřejmě mluvili o Lotovi. Inu, Lot byl zlo, které jsme aspoň znali. Obávám se, že Urien si teď bude na severovýchodě dělat, co bude chtít, a Aguisel s ním… Ale to má čas. Mimochodem co je s Morgause? V Luguvalliu byla s outěžkem a teď někdy měla slehnout. Je to chlapec?"
"Dvojčata. Dva synové. Narodili se v Dunpeldyru. Po Morganině svatbě jela za Lotem. Čarodějka sem, čarodějka tam," řekl s jistou trpkostí, "ale syny rodit umí. Když za námi Lot přijel do Rhegedu, chvástal se, že v ní před odjezdem z Dunpeldyru nechal ještě jednoho." Zahleděl se na své ruce. "Jistě jsi s ní na svatbě hovořil. Dozvěděl ses něco o tom druhém chlapci?" Nebylo třeba se ptát, o kterém chlapci mluví. Zdálo se, že se nedokáže přimět, aby řekl "můj syn".
"Pouze tolik, že je naživu."
Rychle zvedl oči. Záblesk, který se v nich objevil, hned potlačil. Ale byl jsem si jist, že je to záblesk radosti. Ještě před nedávnem hledal to dítě jen proto, aby je zabil.
Řekl jsem, ovládaje hlas, abych skryl soucit, který jsem cítil: "Tvrdila mi, že neví, kde ho hledat. Možná že lže. Nejsem si tím jistý. Určitě je pravda, že ho před Lotem schovala. Ale teď ho možná předvede. Čeho by se bála, když Lot už není? Leda tebe?"
Opět se zadíval na své ruce. "V té záležitosti se mě teď bát nemusí," řekl toporně.
To je vše, co si z toho rozhovoru pamatuji. Slyšel jsem, že někdo mluví, ale slova jako by obíhala v kulaté věži kolem dokola, jako šeptaná ozvěna či jako hlas, jejž slyším pouze ve své hlavě: "Je to nejproradnější ze všech žen, ale musí žít, aby vychovala své čtyři syny od orknejského krále, neboť z nich budou oddaní služebníci a tvoji nejstatečnější rytíři."
Patrně jsem pak zavřel oči před vlnou vyčerpání, která se prese mne přelévala, neboť když jsem je znovu otevřel, byla tma, Artuš byl pryč a sluha klečel u mého lůžka a podával mi misku polévky.

KAPITOLA 8

Jsem silný muž a rychle se zotavuji. Brzy poté jsem se postavil na nohy a o nějaké dva tři týdny později jsem se cítil natolik v pořádku, abych se mohl vydat na jih v Artušových stopách. On odjel na jih, do Caerleonu, hned nazítří po našem rozhovoru. Záhy nato přinesl posel zprávu, že v ústí řeky Severn byly spatřeny válečné veslice, takže to vypadalo, že se král bude brzy muset utkat v další bitvě.
Byl bych rád trochu pobyl v Galavě, možná strávil léto ve známém kraji a zašel na svá kdysi oblíbená místa v Divokém hvozdu. Ale třebaže se mě Drusilla a Ector pokoušeli zdržet, po příjezdu posla jsem si řekl, že je nejvyšší čas vydat se na cestu. Bitva, k níž se schylovalo, měla být vedena z Caerleonu; opravdu nebylo vyloučeno, jak se pravilo ve zprávě, že se vetřelci pokusí silou zničit hlavní pevnost válečného vůdce a zásobovací centrum. Nepochyboval jsem, že Artuš Caerleon udrží, ale bylo na čase vrátit se na Caer Camel a zjistit, jak Derwen v mé nepřítomnosti pokročil.
Bylo vrcholné léto, když jsem tam dorazil a shledal, že Derwenova parta udělala zázraky. Můj sen se na strmém kopci s plochým temenem stal skutečností. Vnější stavba byla úplně dokončena, silná dvojitá hradba z opracovaného kamene s dřevěnou nástavbou se táhla po obvodu temene a korunovala celý hřeben kopce. Ve dvou protilehlých rozích ji provrtaly mohutné brány; byly rovněž hotové a vypadaly velkolepě. Velká dvoukřídlová dubová vrata, pobitá železem, byla dokořán; tunely, které vedly skrze hradební zeď, přitiskly obě křídla až ke zdi. Nad nimi se po vnitřní straně hradební zdi táhl kolem dokola ochoz pro hlídky.
A co více, ty hlídky tu už byly. Král jimi prý hrad vybavil na počátku zimy, takže dokončovací práce probíhaly uvnitř střežených hradeb. Chýlily se už ke konci. Artuš vzkázal, že v červenci nebo v srpnu se tam hodlá přesunout se svými rytíři a veškerou jízdou.

Derwen by byl nejraději přednostně dokončil budovy velitelství a královy komnaty, ale znal jsem Artušovy názory lépe než on. Dal jsem pokyn, aby byly nejprve dokončeny baráky pro mužstvo, konírny, kuchyň a místnosti pro služebnictvo, což se stalo. Pokročila i stavba ústředních budov; král sice bude muset nocovat v dřevěném přístřešku se střechou ze zvířecích kůží, jako by byl ještě v poli, ale velká síň už stála a byla zastřešená a tesaři do ní právě vyráběli dlouhé stoly a lavice.
O místní pomocníky nebyla nouze. Lidé z blízkého okolí, kteří se radovali, že se nedaleko jejich osad staví mohutná pevnost, se nabízeli, kdykoli bylo třeba něco odnášet nebo přinášet, nebo přiložili ruku k dílu našich řemeslníků. S nimi přicházelo mnoho takových, kteří byli také ochotní, ale byli na těžkou práci buď moc staří, nebo moc mladí. Derwen by je byl poslal pryč, ale já jsem je zaměstnal čistěním kopřivami zarostlých okopů na staveništi nedaleko hlavního stanu, kde dříve zřejmě stála svatyně. Nevěděl jsem, a oni také ne, kterému bohu byla zasvěcena; ale jak znám vojáky, všichni bojovníci potřebují nějaké shromaždiště se světly a obětinami, aby mohli pozvat svého boha mezi sebe a splynout s ním na okamžik, v němž lze získat sílu výměnou za víru a naději.
Stejně tak jsem poslal ženy, aby vyčistily pramen na severním náspu, který byl uzavřen ve vnějším opevnění. Pracovaly ochotně, protože bylo známo, že tento pramen byl od nepaměti zasvěcen samotné Bohyni. Teď byl po léta zanedbávaný, ztracený ve změti trnitého křoví, které jim bránilo přinášet sem obětiny a vysílat odtud k nebesům modlitby, jaké se modlívají ženy. Pak drvoštěpové vysekali křoví, aby měly ženy svou vlastní svatyni. Při práci si zpívaly. Myslím, že se obávaly, aby jejich posvátné místo nebylo pro ně uzavřeno v prostoru vyhrazeném mužům. Řekl jsem jim, že se to nestane; Nejvyšší král si přeje, aby, až budou Sasové rozdrceni, sem muži a ženy přicházeli v míru a Caer Camel byl spíše krásným městem na kopci než táborem bojovníků.
Nakonec jsme poblíž severní brány vyčistili kus pozemku pro lidi a jejich dobytek, kam by se v případě potřeby mohli utéci a žít tam, dokud nebezpečí nepomine.
Pak přijel Artuš. V noci náhle zazářil Tor a pod tou září se objevil světelný bod – signální oheň na kopci. V ranním slunci pak přijížděl podél jezera Artuš v čele svých rytířů. Jeho barvou byla stále bílá; jel na bílém válečném oři a jeho vlajka byla bílá stejně jako jeho štít, příliš vznešený, než aby nesl erbovní znak jako ostatní. V zamlžené krajině zářil na pozadí perleťového jezera jako labuť. Pak jsme ztratili kavalkádu z očí, zmizela pod stromy, které se tísnily na úpatí kopce, a to už se blížily údery kopyt po cestě vinoucí se ke Královské bráně.
Dvoukřídlá vrata byla k jejich přijetí dokořán. Za nimi stáli podél nově vydlážděné cesty všichni ti, kteří toto sídlo pro něho vybudovali. A tak Artuš, vévoda bitev, Nejvyšší král mezi ostatními britskými králi, poprvé vstoupil do pevnosti, která se měla stát jeho krásným městem Camelotem.
Samozřejmě se mu tady líbilo a hned večer uspořádal hostinu, na niž byl pozván každý, muž, žena i dítě, kdo přiložil ruku k dílu. On a jeho rytíři, Derwen a já a ještě několik dalších, jsme seděli v síni u dlouhého stolu, tak čerstvě obrouseného, že prach ještě visel ve vzduchu a dělal kruhy kolem pochodní. Bylo to veselé posezení, bez slavnostních formalit, jako hostina po vítězné bitvě. Artuš pronášel projev na uvítanou – z něhož si nepamatuji ani slovo – zvýšeným hlasem, aby ho slyšeli i ti lidé, kteří se tísnili za dveřmi; a potom, když jsme se v síni dali do jídla, opustil místo v čele stolu a s kusem skopového v jedné ruce a pohárem v druhé obcházel lidi, poseděl chvilku s jednotlivými hloučky, tu hrábl do mísy u kameníků, tu si nechal nalít ze soudku medovinu u tesařů, a celou tu dobu se díval, vyptával a chválil, to vše tak rozzářeně jako za stara. Zakrátko se posvátný strach z něho rozplynul a lidé ho zasypávali otázkami jako sněhovými koulemi. Co se stalo u Caerleonu? V Linnuisu? V Rhegedu? Kdy se tu usídlí? Je možné, že kdyby se Sasové napřeli, dostali by se přes kopce? Jak silný je Eosa? Je pravda to a ono, co se říká? Na všechny otázky odpovídal trpělivě: když lidé vědí, čemu musí čelit, tak tomu čelí; zato strach z překvapení a šíp ve tmě zlomí ducha i těch nejodolnějších.
Vše se odehrávalo ve stylu mladého krále, toho Artuše, jakého jsem znal z dřívějška. Odpovídalo tomu i jeho vzezření. Únava a zoufalství byly ty tam; zármutek odložil; opět byl králem, na němž lidé mohou oči nechat a cítí, že z jeho síly mohou vždy čerpat, aniž by ho oslabili. Do rána tu nebude člověka, který by nebyl ochoten zemřít v jeho službách. To, že to věděl, že si byl plně vědom, jak na lidi působí, neubírá ani zbla na jeho velikosti.
K hovoru jsme se dostali jako obvykle před spaním. Byl ubytován prostě, ale lépe než v polním stanu. Přes trámy jeho zpola dokončené ložnice byla napjatá kůže a všude byly rozložené hrubé vlněné pokrývky. Jeho táborové lůžko stálo u stěny, vedle něj stůl s lampou na čtení, u níž obvykle pracoval, dvě židle, jeho truhla na šatstvo a stojan se stříbrnou mísou a džbánem na vodu.
Od rozhovoru v Galavě jsme se mezi čtyřma očima nesetkali. Vyptal se na mé zdraví, hovořil o tom, co jsem udělal na Caer Camel a co zbývá ještě udělat. Jak se bojovalo u Caerleonu, jsem už věděl, hovořilo se o tom u stolu. Zmínil jsem se o změně, která se s ním udala. Chvíli na mě hleděl a pak zřejmě dospěl k rozhodnutí.
"Chtěl bych ti něco říct, Merline. Nevím, jestli na to mám právo, ale stejně to řeknu. Když jsi mě posledně viděl v Galavě, určitě jsi vycítil, přesto, žes byl tak nemocný, jak mi je. Po pravdě řečeno, co jsi v tom mohl udělat? Jako obvykle jsem naložil všechno své trápení na tebe a neptal jsem se, jsi-li s to je unést nebo ne."
"Na to se nepamatuji. Pohovořili jsme si, to ano. Ptal jsem se tě, co se stalo, a tys mi to řekl."
"Ovšem. A teď tě opět žádám, abys měl se mnou trpělivost. Tentokrát, doufám, na tebe nic nenaložím, ale…" Krátká odmlka, během níž si rovnal myšlenky. Jako by tak zvláštně váhal. Byl jsem zvědav, co bude dál. Konečně pokračoval: "Jednou jsi mi řekl, že život se skládá ze světla a tmy, tak jako se čas dělí na dny a noci. Je to pravda. A jedno neštěstí jako by rodilo další; tak to bylo v mém případě. Bylo to černé období – první, které jsem zažil. Když jsem za tebou přijel, byl jsem polomrtvý únavou a klesal pod tíhou ztrát, dopadajících na mne jedna za druhou, jako by celý svět zkysl a mé štěstí zemřelo. Ztráta matky by sama o sobě tak velkou bolest nevyvolala; víš, co jsem vůči ní cítil, a po pravdě řečeno, více bych truchlil nad smrtí Drusilly nebo Ectora. Ale smrt mojí královny, malé Guenever… Mohlo to být dobré manželství, Merline. Myslím, že bychom si byli jeden druhého zamilovali. Můj žal byl větší o ztrátu dítěte a vědomí, že

byl zmařen její mladý život, a nádavkem pak o strach, že byla zavražděna mými nepřáteli. Dodejme – tobě to mohu říct –, že mě také unavovala vyhlídka na to, že všechno začne od začátku – hledání vhodné ženy a celý ten rituál sezdávání –, když mám před sebou tolik jiných úkolů."
Rychle jsem zasáhl: "Doufám, že už nevěříš tomu, že byla zavražděna?"
"Ne. Upokojil jsi mou mysl stejně jako ve věci tvé nemoci. Stejné obavy jsem měl ve tvém případě, totiž že příčinou tvé smrti jsem já." Odmlčel se a pak dodal bezbarvým hlasem: "A to bylo to nejhorší. Přišlo to jako konečná ztráta, převyšující všechny ostatní." Zpola ostýchavé, zpola rezignované gesto. "Řekl jsi mi ne jednou, ale mnohokrát, že až tě budu potřebovat, budeš u mne. Do té doby to vždycky byla pravda. A pak jsi náhle, když byla tma nejčernější, zmizel. A tolik jsi toho měl udělat! Na Caer Camel se sotva začalo stavět, před námi byly další boje, a po nich osidlování, vyhlášení zákonů, nastolení mírového pořádku… A tys byl pryč – zabili tě a já se domníval, že mou vinou, tak jako moji malou královnu. Nesnesl jsem to pomyšlení. Děti v Dunpeldyru jsem nezabil, ale ví bůh, že královnu orknejskou, kdyby mi v té době přišla do cesty, bych zabil bez váhání."
"Chápu tě. Myslím, že jsem to věděl. Tak mluv dál."
"Slyšel jsi, že jsem ve stejné době často vítězil v poli. Lidé si museli myslet, že moje štěstí spěje k vrcholu. Ale mně připadal život, zejména proto, že jsem ztratil tebe, jako černá propast. Ale nebyl to jen zármutek nad ztrátou toho, co bylo mezi námi – dlouholeté přátelství – opatrovnictví – řekl bych láska –, ale i z důvodu, který už nechci připomínat. Víš, že jsem byl zvyklý obracet se, až na problémy válečnické, se vším na tebe."
Čekal jsem, ale on nepokračoval. Řekl jsem tedy: "Budiž, to je mé poslání. Žádný člověk, ani Nejvyšší král, na všechno nestačí. Jsi ještě mladý, Artuši. Dokonce i můj otec Ambrosius, který prožil už tolik let, si nechával často poradit. To není dokladem slabosti. Promiň mi to, ale smýšlíš-li takto, svědčí to o tvém mládí."
"Já vím. Nemyslím si to. Ale to není to, co se ti pokouším říct. Chtěl bych ti říct něco, co se stalo, když jsi byl nemocný. Po bitvě v Rhegedu jsem vzal zajatce. Sasové utekli do hustého lesa na kopci – právě nad tu hlásku, kde jsme tě hned nato našli. Kopec jsme obklíčili a ztekli ze všech stran; zabíjeli jsme je, dokud se pár zbylých nevzdalo. Myslím, že by byli ustoupili dříve, ale nedal jsem jim příležitost. Chtěl jsem zabíjet. Nakonec ta zbylá hrstka odhodila zbraně a vyšla ven. Zajali jsme je. Jeden z nich byl někdejší Colgrimův zástupce, Cynewulf. Byl bych ho zabil na místě, ale odhodil zbraně. Propustil jsem ho, když mi slíbil, že sedne na loď a odpluje; zajatce jsem si ponechal."
"Ano? To bylo moudré. Víme, že pokus nevyšel." Řekl jsem to bez důrazu, věděl jsem, co přijde. Už mi to vyprávěli jiní.
"Merline, když se mi doneslo, že místo aby se Cynewulf vrátil do Germánie, vrhl se opět na naše pobřeží a vypaloval vesnice, nechal jsem ta rukojmí zabít."
"Neměl jsi na vybranou. Cynewulf to věděl. Udělal jsi to, co by byl udělal on."
"Je to barbar a cizák. Já ne. A Cynewulf to určitě věděl. Možná si myslel, že svou hrozbu nesplním. Někteří byli téměř děti. Nejmladšímu bylo třináct, byl mladší než já v první bitvě. Přivedli je ke mně a já dal rozkaz."
"Správně. A teď na to zapomeň."
"Jak? Byli stateční. Ale hrozil jsem tím, a tak jsem to musel udělat. Říkal jsi, že jsem se změnil. Měl jsi pravdu. Nejsem tím člověkem, kterým jsem byl před příchodem zimy. Tohle byla první věc, kterou jsem ve válce udělal, o níž vím, že byla špatná."
Vzpomněl jsem na Ambrosia u Dowardu a v duchu viděl sebe samého na Tintagelu. Řekl jsem: "Všichni jsme se dopustili věcí, na něž bychom rádi zapomněli. To je patrně tím, že válka sama je špatná."
"Jak by mohla?" Mluvil netrpělivě. "Nevyprávím ti to proto, že bych chtěl tvou radu nebo útěchu." V rozpacích jsem vyčkával. Pokračoval, hledaje slova: "Byla to nejhorší věc, kterou jsem musel udělat. Udělal jsem to a budu si za tím stát. Ale chci ti říct toto: kdybys tu byl, byl bych se obrátil na tebe a požádal tě o radu. A třebaže jsi řekl, že už nemáš prorockou moc, byl bych dál doufal, vlastně bych byl přesvědčen, že vidíš do budoucnosti a povedeš mě po cestě, jíž se mám dát."
"Ale protože byl tvůj prorok mrtev, zvolil sis cestu sám?"
"Přesně to jsem chtěl říct."
"Rozumím. Nabízíš mi útěchu, že jak činy, tak rozhodování lze klidně nechat na tobě, i když jsem zase tady? Věda, jak my oba víme, že tvůj ‚prorok' je ještě mrtvý?"
"Ne." Mluvil rychle a rozhodně. "Spletl jsi mě. Ano, nabízím ti útěchu, ale úplně jiného druhu. Myslíš, že nevím, že jsi měl také černé období? Odpusť, že se pletu do věcí, kterým nerozumím, ale když se ohlédnu za tím, co bylo, myslím… Merline, pokouším se ti říct, že věřím, že tvůj bůh je dál s tebou."
Rozhostilo se ticho. V něm zaplápolal plamen v bronzové lampě a z nekonečné dálky k nám dolehly táborové hluky. Hleděli jsme jeden na druhého, on na samém prahu mužství, já zestárlý a celý bolavý a oslabený po přestálé nemoci. A rovnováha mezi námi se maličko měnila, či už změnila. To on nabízí posilu a útěchu mně. Tvůj bůh je dál s tebou. Jak si to může myslet? Stačí si vzpomenout, že mi nezůstalo nic než pár těch nejběžnějších magických triků, nedokázal jsem se ubránit Morgausiným kouzlům, nedokázal jsem ani zjistit cokoli o Mordredovi. On však mluvil nikoli s vášnivým přesvědčením mládí, ale s klidnou jistotou soudce.
Zamyslel jsem se, poprvé odložil apatii, která od mé nemoci vystřídala předchozí pokojné smiřování se. Začínal jsem chápat, kam míří. Dalo by se říct, že to byly myšlenky velitele, který dokáže vydobýt z předpokládané porážky vítězství; či myšlenky vůdce, který svým slovem dokáže dát nebo vzít lidem důvěru.
Tvůj bůh je s tebou, řekl. Byl snad se mnou v otráveném poháru a měsících plných utrpení, které mě vzdálily od Artušova boku a vnutily mu osamělou moc? Byl se mnou v tichém šepotu, který mě přiměl popřít, že mě Morgause otrávila, a zachránil tak matku čtyř synů před jeho pomstou…? Byl se mnou, když jsem ztratil Mordreda, jehož záchrana vyvolala v Artušových očích jiskřičku radosti? Byl se mnou i tehdy, když jsem se zvolna blížil svému pohřbení zaživa, jehož jsem se bál, a ponechal Artuše samotného ve světě mezi nebem a peklem, s Mordredem, jenž je jeho osudem, na

svobodě?
Jako když námořník umírající hladem za bezvětří ucítí první závan životadárného větru, cítil jsem i já zvedající se naději. Nestačí tedy smířit se a čekat na návrat boha v plné záři a síle. Jak za temného odlivu, tak i za přílivu bychom měli vnímat obrovskou sílu moře.
Úklonem hlavy jako bych přijal králův dar. Nebylo třeba mluvit. Četli jsme si myšlenky navzájem. Náhle změnil téma a řekl: "Za jak dlouho to tu bude dokončené?"
"V plné bojové pohotovosti příští měsíc. Prakticky je to hotové."
"Taky mi to tak připadalo. Mohu tedy přesunout z Caerleonu pěšáky, koně a trén?"
"Kdy budeš chtít."
"A potom? Jaké máš úmysly, než tě budu potřebovat jako stavitele v míru?"
"Nemám žádné plány. Asi se vrátím domů."
"Ne. Zůstaň tady."
Znělo to jako rozkaz. Zvedl jsem obočí.
"Merline, myslím to vážně. Chci, abys tu zůstal. Není třeba dělit sílu Nejvyššího krále vedví dřív, než budeme muset. Rozumíš mi?"
"Ano."
"Tak zůstaň. Zařiď se tu pro sebe a pobuď ještě chvíli mimo svou skvělou velšskou jeskyni."
"Ještě chvíli," slíbil jsem mu s úsměvem. "Ale ne tady, Artuši. Potřebuji ticho a samotu, a ty zpravidla nepřicházejí do takového města, jakým bude toto, až tu budeš sídlit jako Nejvyšší král. Mohu si vybrat nějaké místo a postavit dům? Než budeš moci pověsit svůj meč na stěnu nad svým královským křeslem, bude moje skvělá jeskyně tady nedaleko, i s poustevníkem připraveným dostavit se kdykoliv do tvé Rady. Jestli ho do té doby ovšem nezapomeneš potřebovat."
Zasmál se, zřejmě spokojen, a odebrali jsme se na lože.

KAPITOLA 9

Příštího dne jel Artuš se svými rytíři na Ynys Witrin a já jsem jel s nimi. Byli jsme pozváni králem Melwasem a jeho matkou, královnou, na slavnost díkůvzdání za králova nedávná vítězství.
Na Ynys Witrin byl sice křesťanský kostel a mnišská osada na kopci nedaleko posvátné studny, ale vládnoucím božstvem na tomto starobylém ostrově byla stále Bohyně, Matka, jejíž svatyně tu stála od nepaměti a měla svou kněžku, ancillae. Je to kult podobný kultu vestálského ohně ve starém Římě, domnívám se však, že je starší. Král Melwas byl, tak jako většina jeho lidu, vyznavačem starých bohů, a – což bylo důležitější – jeho matka, pozoruhodná stará žena, uctívala Bohyni a byla štědrá k její kněžce. Současná Paní svatyně, velekněžka, jak zněl titul zástupkyně Bohyně, byla její příbuzná.
Třebaže byl Artuš vychován v křesťanské domácnosti, nikterak mě nepřekvapilo, že přijal Melwasovo pozvání. Ale byli mezi námi tací, kteří překvapeni byli. Když jsme se před odjezdem shromáždili u Královské brány, zachytil jsem pár pohledů jeho rytířů, v nichž byla tu a tam patrná jistá stísněnost.
Artuš si všiml, že se na něho dívám – čekali jsme na Bedwyra, který hovořil se strážným – a zazubil se. Řekl tiše: "Ty snad potřebuješ moje vysvětlení?"
"Rozhodně ne. Uvědomuješ si, že Melwas je tvůj blízký soused a výrazně ti pomohl se stavbou. Kromě toho považuješ za moudré zalíbit se staré královně. A přirozeně si vzpomínáš na Kapičku a Ostružinu a na to, co ti bylo řečeno o usmíření Bohyně."
"Na Kapičku a – ? Ach tak, krávy toho starého muže. Samozřejmě! Mělo mě napadnout, že půjdeš přímo k jádru věci. Vlastně jsem dostal pozvání přímo od Paní svatyně. Lidé na ostrově si přejí vzdát dík za celoroční vítězství a vyprosit požehnání pro Caer Camel. Trnu strachem, jestli jim někdo neprozradí, že při bitvě u Caer Guinnion jsem měl u sebe Ygrainin talisman!"
Měl na mysli brož se jménem MARIA vyrytým na okraji. To je jméno křesťanské bohyně. Řekl jsem: "S tím si nemusíš dělat starosti. Ta svatyně je tak stará jako země, na níž stojí, a ať se tam obracíš na kteroukoliv bohyni, uslyší tě právě ona. Je jenom jedna, od samého počátku. Nebo si to aspoň myslím… Něco jiného je, co by tomu řekli biskupové."
"Já jsem Nejvyšší král," opáčil Artuš a při tom zůstalo. Přišel Bedwyr a vyrazili jsme z brány.
Byl pokojný šedivý den s příslibem letního deště v mracích. Brzy jsme vyjeli z lesa a vkročili do močálů. Po obou stranách silnice stála voda, šedá a čeřící se, jak po ní přejížděly rysí pracky lehkého větérku. V jeho vrtošivých poryvech se bělaly topoly a vrby smáčely plouhající větve v mělkých vodách. Ostrůvky, vrbová houští i pruhy bažinaté země zdánlivě spočívaly přímo na stříbrné hladině a jejich zrcadlící se podoba se pod dotekem větru mihotala. Dlážděná silnice porostlá mechem a kapradím jako většina cest v této nížině vedla vodní divočinou s rákosovým porostem k vyššímu hřebeni, který vypadal jako paže, zpola objímající ostrov z jedné strany. Náhle podkovy zazvonily o kameny a silnice překonávala mírné stoupání. Před námi teď ležela vlastní jezero, které ostrov obklopovalo jako mořský příkop; jeho hladinu nenarušovalo nic než úzký chodník, po němž vedla silnice, a tu a tam rybářské čluny nebo loďky obyvatel močálu.
Hned nad touto třpytnou vodní plochou se zvedal vrch zvaný Tor, v podobě obřího kužele tak symetrického, jako by byl dílem lidské ruky. Vedle něj stál méně příkrý kulatý kopec a za nimi další, dlouhý nevysoký hřeben jako úd vytažený z vody na břeh. Tam bylo přístaviště; stěžně vypadaly jako stébla rákosu v zelené míse. Za trojitým ostrovním kopcem, táhnoucím se do dálky, se prostírala velká lesknoucí se vodní plocha, posázená šáchory a orobincem a trsy rákosu mezi vrbami, kde žijí obyvatelé bažin. Celé to byl jediný dlouhý a proměnlivý třpyt v pohybu, táhnoucí se až k moři. Teď bylo zřejmé, proč lidé toto místo nazvali Ynys Witrin, Skleněný ostrov. Dnes se mu někdy

říká také Avalon.
Na Ynys Witrin byly všude sady. Stromy podél přístaviště a na nižších svazích Toru byly tak husté, že jenom chocholy kouře od ohnišť stoupající mezi větvemi naznačovaly, kde leží vesnice. Bylo to vlastně královské hlavní město, ale lepší titul si nezasluhovalo. O kousek výše na svahu, nad stromy, jsme viděli shluk chatrčí podobných úlům, kde žili křesťanští poustevníci a svaté ženy. Melwas je nechával na pokoji; měli dokonce svůj kostel, postavený nedaleko svatyně Bohyně. Byla to skrovná stavba z propletených větví, omazaných hlínou, s rákosovou střechou. Zdálo se, že by ji první větší bouře smetla z povrchu zemského.
Zcela jiná byla svatyně Bohyně. Jak šla staletí, půda se prý kolem ní sama vršila a zmocňovala se jí, takže teď byla zapuštěna do země jako krypta. Nikdy jsem takovou svatyni neviděl. Mužům obvykle nebývalo dovoleno vstoupit do posvátného okrsku; dnes tu však Paní svatyně osobně, se zástupem bíle oděných, zahalených a květinami ověnčených dívek za zády čekala, aby uvítala Nejvyššího krále. Stará žena vedle ní, v přepychovém plášti a s královskou čelenkou na šedivých vlasech, byla zřejmě Melwasova matka, královna. Na tomto místě měla přednost před synem. Melwas stál o kousek dál mezi svými kapitány a mladými muži. Byl to podsaditý, celkem pohledný člověk s přilbou kučeravých hnědých vlasů a elegantní bradkou. Nebyl ženatý; říká se, že žádná žena v očích jeho matky dosud nikdy neobstála.
Paní svatyně Artuše přivítala a dvě nejmladší panny k němu přistoupily a kolem krku mu pověsily květinový věnec. Následoval zpěv, vesměs ženských hlasů, vysokých a líbezných. Šedivé nebe se pootevřelo a na okamžik propustilo sluneční paprsky. Bylo to považováno za dobré znamení; lidé se usmívali a dívali se po sobě, i zpěv zněl radostněji. Paní svatyně se obrátila a v čele svých žen sestupovala po nízkých schodech dolů. Za nimi šla stará královna a potom Artuš s námi ostatními. Melwas se svou družinou průvod uzavíral. Lidé zůstali venku. Během celého obřadu jsme slyšeli mumlání a přešlapování, neboť čekali, aby se ještě jednou podívali na legendárního Artuše devíti bitev.
Svatyně nebyla velká, naše společnost ji zcela zaplnila. Byla spoře osvětlena pouhým půltuctem vonných lamp po obou stranách klenby, jíž se vcházelo do vnitřní svatyně. V kouřném světle bílý šat žen strašidelně zářil. Tváře a vlasy jim halily bílé závoje, podobné oblakům, splývající k zemi. Ze všech žen bylo zřetelně vidět pouze Paní svatyně; stála ve světle lamp se stříbrným přehozem a diadémem, který na sebe poutal veškeré světlo. Měla královskou postavu; nebylo těžké uvěřit, že pochází z královského rodu.
Vnitřní svatyně byla rovněž zahalena; kromě zasvěcených nesměl za závěs nahlédnout nikdo – ba ani stará královna. Obřad, jemuž jsme byli přítomni (nehodilo by se jej tu popisovat), nebyla obvyklá bohoslužba na počest Bohyně. Určitě byl delší; přestáli jsme tam dvě hodiny, pěkně namačkáni; podezírám Paní svatyně, že chtěla využít příležitosti co nejlépe, a kdo by jí mohl mít za zlé, že se v duchu zabývá budoucím patronem? Dočkali jsme se konce. Paní svatyně přijala Artušův dar, předaný s vhodným přáním; a pak jsme v náležitém pořadí zase vyšli na denní světlo a přijali hold lidu.
Byla to drobná příhoda, která by nezanechala stopy v mé paměti, nebýt toho, co následovalo. Dodnes si vzpomínám na příjemný a veselý pocit toho dne, na první kapky deště, které dopadly na naše tváře, když jsme vycházeli ze svatyně, na drozdí zpěv z trnovníku, stojícího hluboko v letním trávníku, který byl protkán bledými vstavači a jako zlatem poset drobnými kvítky, jimž se říká Paniny pantoflíčky. Cesta do Melwasova paláce vedla kolem záhonů letní trávy, v níž mezi jabloněmi rostla kvítka, jimž by se ve volné přírodě nedařilo; vesměs byla použitelná, jak vím z vlastní zkušenosti, v lékařství nebo v magii. Ancillae se zabývá léčitelstvím a pěstuje tu bezúhonné byliny. Byliny jiného druhu jsem tam neviděl. Bohyně není totožná s tou, jejíž krvavý nůž jsem kdysi vyhodil ze Zelené kaple. Koneckonců, pomyslel jsem si, když už mám žít v těchto končinách, pak alespoň je zdejší půda lepší zahradou pro moje rostlinky než nepohodě vystavený svah doma.
S tím jsme dorazili do paláce a Melwas nás uvítal v hodovní síni.
Hostina vypadala jako všechny ostatní, až na to, že se podávaly nejrůznější vynikající rybí chody, což bylo v těchto končinách jen přirozené. Stará královna seděla vprostřed stolu s Artušem po jednom a Melwasem po druhém boku. Nebyla zde žádná žena ze svatyně, ani samotná její Paní. Pobaveně jsem konstatoval, že přítomné ženy byly všechno, jenom ne krásné, a mládí měly už také za sebou. Na pověstech o královně tedy patrně něco je. Vzpomněl jsem si na pohled a úsměv, které si Melwas vyměnil s jednou dívkou v davu; inu, stará paní nemůže mít oči všude. Jeho ostatní chutě byly v pořádku; jídla bylo spoustu a bylo dobře, třebaže nikoli rafinovaně upravené, a pěvec měl dobrý hlas. Víno, které bylo výborné, pocházelo, jak nám bylo řečeno, z vinic na křídě, vzdálených čtyřicet mil odtud. Nedávno byly zničeny při jednom vpádu Sasů, kteří si letos v létě troufli až do takové blízkosti.
Jakmile padla tato slova, byl dán směr dalšímu hovoru. Jak tak pitvali minulost a probírali budoucnost, čas rychle ubíhal a Artuš s Melwasem se shodovali, což bylo dobrým znamením.
Odjížděli jsme před půlnocí. Měsíc se blížil úplňku a jasně svítil. Stál na obloze nízko, hned u vrcholku Toru, a vrhal ostré stíny na zdi Melwasovy pevnosti, hrádku zbudovaného na místě nějaké staré tvrze. Bylo to místo, kam se bylo možno utéci v neklidných časech; palác, v němž nás hostil, stál dole, jen o maličko výše, než je hladina vody.
V žádném případě jsme sem nepřijeli brzy. Z jezera stoupala mlha, bledé spirály se vznášely nad trávníkem, pod stromy, sahaly našim koním po kolena. Chodník už brzy zmizí pod vodou. Melwas a nosiči pochodní nás provedli bledou mlhou nad jezerem až do míst, kde bylo jasno, na zvonivý kámen mostu. Pak se s námi rozloučili a vrátili se domů.
Přitáhl jsem otěže a ohlédl se. Ze tří kopců, které tvořily ostrov, byl odtud vidět jen jeden, Tor, tyčící se nad jezerem jako mrak. V mlze, halící jej jako rubáš, bylo na úpatí vidět červené světlo palácové pochodně, kterou ještě nezhasli na noc. Jasný měsíc se vydal od Toru na pouť po tmavé obloze. Nedaleko věže majáku, na spirále silnice stoupající k pevnosti nahoře, zablikalo světlo a dalo se do pohybu.
Při pohledu na toto zjevení se mi zježily chlupy jako psovi. Tam ve výši visel obláček mlhy a přes něj kráčel obří stín. Tor byl známý jako brána do Onoho světa; na okamžik se mi zazdálo, že se mi vrátil vnitřní zrak a já hledím na jednoho

ze strážců oné brány, na jednoho z divých duchů, kteří ji střeží. Pak jsem se rozkoukal a poznal jsem, že je to muž s pochodní, který běží do svahu, aby zažehl signální oheň.
Když jsem pobídl koně ostruhami, slyšel jsem Artuše, jak silným hlasem dává rozkazy. Jeden jezdec se oddělil od kavalkády a tryskem vyrazil vpřed. Ostatní, náhle ztichlí, jeli za ním, rychle, ale ukázněně, zatímco za našimi zády vyšlehly do noci plameny, volající Artuše devíti bitev opět do dalšího boje.

KAPITOLA 10

Od chvíle, kdy se Caer Camel stal sídlem královým, začalo nové tažení. Trvalo další čtyři roky; obléhání a potyčky, přímé útoky i přepady ze zálohy – kromě zimních měsíců si král nikdy nevydechl. A ještě dvakrát, ke konci tohoto údobí, triumfoval nad nepřítelem ve velkých bitvách.
Do první z těchto bitev se pustil na výzvu z Elmetu. Z Germánie připlul Eosa osobně v čele čerstvých saských hord a k němu se přidali východní Sasové, kteří se už uchytili severně od Temže. Třetí hrot kopí pak představoval Cerdic s vojskem, jež přepravila válečná veslice z Rutupiae. Byla to největší hrozba od bitvy u Luguvallia. Vetřelci postupovali v rojnici údolím Vale a hrozilo, že se probijí, jak Artuš dlouho předvídal, Penninským sedlem přes hory. Útočníci byli překvapeni a zaskočeni tím, že obránci pevnosti Olicana byli na jejich útok připraveni, zastavili je a drželi je tam, zatímco rychlý posel spěchal na jih se vzkazem pro Artuše. U Olicany bylo soustředěno východosaské vojsko, které bylo poměrně silné; držel je tam v šachu král Elmetu. Ostatní vetřelci se však probíjeli průsmykem na západ. Artuš, který rychle postupoval po západní silnici, dorazil k Tribuitu dříve než oni, přeskupil své síly a dohonil je u brodu Nappa. V krvavé bitvě je tam porazil a pak vyslal svou rychlou jízdu Penninským průsmykem do Olicany, kde společně s králem Elmetu zahnal nepřítele zpět do údolí Vale. Následoval bezpočet výpadů – vzad, na východ a na jih –, dokud jej nezatlačili za původní hranice, a saský "král" při pohledu na své krvácející a zdecimované vojsko neuznal svoji porážku.
Nebyla to, jak se ukázalo, porážka konečná. Takové měl nyní Artuš jméno, že pouhá jeho zmínka znamenala tolik co vítězství, a "příchod Artušův" byl synonymem spásy. Když ho zavolali příště – šlo o vyčišťovací operaci po dlouhém tažení –, stačilo, aby se obávaná jízda s bílým koněm v čele a Drakem vlajícím nad helmicemi objevila v horském průsmyku Agned, a už nepřítel upadl do zmatku blízkého panice, takže místo bitvy došlo jen na pronásledování a čistění území po hlavní akci. Během všech těchto bojů byl Gereint, který znal každou píď tohoto území, u jízdy a měl odpovídající velitelskou funkci. Tak se Artuš odměňoval za prokázané služby.
Eosa sám byl zraněn v bitvě u Nappa. Nikdy se už na bojiště nevrátil. Tentokrát stál v čele Sasů u Agnedu mladý Cerdic, Atheling čili Potomek, a ten udělal, co bylo v jeho silách, aby vojsko prchající před Artušem zadržel. Později prý, když ve slušném pořádku ustoupil k čekajícím válečným veslicím, složil přísahu, že až příště vstoupí na britskou půdu, už tam zůstane a ani Artuš mu v tom nezabrání.
Na to bych mu byl řekl, že bude muset počkat, až tu Artuš nebude.
Nikdy jsem nezamýšlel podrobně popsat léta bojů. To je úplně jiná kronika. Kromě toho všichni teď už o jeho tažení za osvobození Británie a očistu pobřeží od saské hrůzovlády vědí. To vše zapsal v onom domě ve Vindolandě Blaise a vážný tichý písař, který mu občas chodil pomáhat. Na tomto místě chci pouze zopakovat, že po celá ta léta, co bojoval, aby Sasy zastavil, jsem nebyl s to pomoci mu proroctvím nebo magií. Příběh oněch let je příběhem o lidské statečnosti, vytrvalosti a nadšení. Bylo třeba vybojovat dvanáct velkých bitev a vynaložit sedm let, než mohl mladý král považovat zemi za bezpečnou, přinejmenším pro rolníky a řemeslníky.
Není pravda, jak tvrdí básníci a pěvci, že Artuš z britského pobřeží všechny Sasy vyhnal. Artuš dospěl k poznání, stejně jako kdysi Ambrosius, že nelze vyčistit území táhnoucí se celé míle v obtížném terénu, z něhož lze navíc snadno ustoupit na moře za zády. Od časů Vortigernových, který první pozval Sasy do Británie jako své spojence, bylo jihovýchodní pobřeží územím saských osídlenců, kteří měli své vládce a své zákony. Bosovy nároky na titul krále byly do jisté míry oprávněné. I kdyby byl Artuš schopen celé Saské pobřeží vyčistit, byl by musel vyhnat usedlíky patrně třetí generace, kteří se na pobřeží narodili a vyrostli, a poslat je lodí do země jejich dědů, kde by se jim dostalo možná stejně drsného přijetí jako zde. Lidé zoufale bojují o své domovy, hrozí-li jim, že se stanou bezdomovci. Artuš věděl, že jedna věc je zvítězit ve velkých rozhodujících bitvách, ale zahnat lidi do hor, lesů a pustin, odkud je nelze vypudit, ba ani zastihnout a porazit, znamená zahájit dlouhou válku, v níž nebude vítězů. Měl před očima příklad Pradávných; Římané je vypudili a zahnali do pustých kopců; jsou tam, ve svých vzdálených horských pevnostech, ještě po čtyřech stoletích, zatímco Římané museli dávno odejít. A tak se Artuš smířil s tím, že na britských březích saská království musí ještě být, ale postaral se o to, aby hranice s nimi byly bezpečné a aby je jejich králové už z pouhého strachu respektovali.
A tak uplynul jeho dvacátý rok. Vrátil se do Camelotu koncem října a vrhl se rovnou do Rady. Býval jsem tam někdy pozván, ale hlavně jsem pozoroval a pouze naslouchal; rady jsem dával Artušovi v soukromí, za zavřenými dveřmi. V očích veřejnosti dělal všechna rozhodnutí sám. Však také často bývala stejně tak jeho jako moje, a jak plynul čas, spokojeně jsem sledoval, jak rozhoduje podle svého. Někdy býval vznětlivý a v mnoha případech mu chyběly zkušenosti a možnost odvolat se na minulý vzor; ale nikdy se nenechal svou vznětlivostí unést a udržoval zvyk – navzdory aroganci, kterou s sebou může přinášet úspěch – nechat své muže mluvit jednoho po druhém, takže když bylo nakonec oznámeno královo rozhodnutí, každý měl pocit, že je v něm kus jeho názoru.
Jedna z otázek předložených k projednání byl králův nový sňatek. Viděl jsem, že to nečekal; mlčel však a posléze se uklidnil a naslouchal starším mužům. Mluvili ti, kteří znali jména a rodokmeny a držbu půdy nazpaměť. Napadá mi také, že to byli právě ti, kteří, když byl prvně vznesen Artušův nárok na trůn, o tom nechtěli ani slyšet. Teď nemohla být ani jeho vlastní rytířská družina oddanější než oni. Získal si starší, jako si získal každého. Vypadalo to tak, jako by ho byl

jeden každý z nich objevil, neznámého, v Divokém hvozdu, a nabídl mu královský meč.
I tak to vypadalo, jako by každý probíral svatbu svého nejoblíbenějšího syna. Dlouho vrtěli hlavami a potřásali bradami, padala jména a oni o nich hovořili, ba i se přeli, ale žádné se nesetkalo se všeobecným souhlasem; až jednoho dne jeden muž z Gwyneddu, který po celá léta bojoval s Artušem a byl spřízněn se samotným Maelgonem, povstal a pronesl řeč o své rodné zemi.
Když se zvedne snědý Velšan a chystá se k řeči, je to, jako když před vámi stojí bard; hovoří v řádném sledu a rytmu a velice dlouho; ale takový byl jeho způsob a tak krásný měl hlas, že po několika prvních minutách se muži pohodlně usadili a poslouchali, jako by byli na hostině.
Nejprve jako by hovořil o své zemi, o kráse údolí a kopců, o modrých jezerech a smetanových mořích, o jelenech a orlech a malých ptáčcích-zpěváčcích, o statečnosti mužů a kráse žen. Pak jsme slyšeli o básnících a pěvcích, o sadech a kvetoucích loukách, o bohatství ovcí a dobytka a o nerostných žílách ve skalách. Následovala kapitola z udatné historie, bitvy a vítězství, odvaha poražených, tragédie mladé smrti a plodná krása mladé lásky.
Tady se dostával k jádru věci. Viděl jsem, jak se Artuš ve velkém křesle zavrtěl.
A toto vše, bohatství země a její krása a statečnost, bylo vloženo do rodu jejích králů… (přestal jsem poslouchat pozorně; pozoroval jsem Artuše ve světle špatně hořící lampy a rozbolela mě hlava)…, do rodu, jehož rodopis je stejně starobylý a dvakrát tak dlouhý jako Noemův…
Měli samozřejmě princeznu. Mladou, krásnou, pocházející z rodu dávných velšských králů, jenž byl spjat se vznešeným klanem, římským. Sám Artuš není z rodu vyššího… A teď bylo jasné, k čemu ten dlouhý chvalozpěv a kosé pohledy, které vrhal na mladého krále.
Jmenovala se prý Guinevere.
Opět jsem je viděl, oba dva. Bedwyr, snědý a dychtivý, oči s láskou upřené na druhého chlapce; Artuš-Emrys, ve dvanácti letech vůdce, plný energie a životního elánu. A bílý stín sovy, plachtící nad jejich hlavami; guenhwyvar vášně a hoře, obrovského úsilí a hledání, která odvede Bedwyra do světa duchovního a ponechá Artuše osamělého, čekajícího uprostřed slávy, až se sám stane legendou, až se sám stane grálem…
Vrátil jsem se do síně. Hlava mě prudce bolela. Trhavé oslňující světlo mě zasáhlo mezi oči jako kopí. Cítil jsem, jak mi pod šatem stékají po těle potůčky potu. Ruce klouzaly po vyřezávaném opěradle křesla. Snažil jsem se zklidnit dech a utišit srdce, bušící jako kladivo.
Nikdo si mě nevšímal. Čas plynul. Formálně byla rada u konce. Artuš stál uprostřed hloučku, hovořil a smál se; starší mužové ještě seděli v klidu a pohodě kolem stolu a bavili se mezi sebou. Vešli sluhové a nalévali víno. Kolem mne kypěl hovor jako stoupající voda. Byla v něm vítězosláva i úleva. Rozhodnutí padlo; bude nová královna a nový následník. Je po válkách a Británie, jediná ze zemí kdysi porobených Římem, je pro nejbližší slunné časy v bezpečí za svými královskými hradbami.
Artuš se otočil a setkal se s mými zraky. Nepromluvil jsem ani jsem se nepohnul, ale smích na jeho tváři zmrzl a on se zvedl. Přiběhl ke mně rychlostí šípu vystřeleného na cíl a své druhy mávnutím ruky požádal, aby ustoupili z doslechu.
"Merline, co je ti? Ten sňatek? Jistě si nemyslíš, že –"
Zavrtěl jsem hlavou. Bolest jí projela jako pila. Myslím, že jsem vykřikl. Na králův pokyn všichni zmlkli; teď bylo v síni naprosté ticho. Ticho a oči a trhavá záře plamenů.
Sklonil se, jako by mě chtěl vzít za ruku. "Co se děje? Je ti něco? Merline, můžeš mluvit?"
Jeho hlas zbytněl, vrátil se ozvěnou a vyšuměl. Netýkal se mě. Nic se mě netýkalo, pouze potřeba mluvit. Plameny lampy šlehaly kdesi v mé hrudi, horký olej kolotal v mých žilách. Dýchal jsem těžce a ostře, jako bych měl v plících kouř. Když jsem konečně našel slova, překvapila mě. Neviděl jsem nic kromě oné komnaty kdysi dávno v Nebezpečné kapli, a bylo to vidění, které mohlo a nemuselo nic znamenat. To, co jsem teď slyšel sám sebe říkat chraplavým a naléhavým hlasem, který Artuše nadzvedl jako poryv větru a postavil všechny muže na nohy, to byla úplně jiná písnička.
"Ještě to neskončilo, králi! Vyskoč na koně a ujížděj! Porušili mír a brzy budou u Badonu. Muži a ženy umírají v krvi, děti pláčou, dříve než je zapíchnou jako kuřata. Nikde poblíž není krále, který by je ochránil. Jeď tam, vévodo králů! Lidé po tobě volají, je to jen a jen tvoje věc. Vyjeď se svými rytíři a učiň tomu konec! Neboť, při samotném Světle, Artuši Britský, toto je naposledy, toto bude poslední vítězství. A teď jeď!"
Slova zvučela v naprostém tichu. Ti, kdo mě nikdy předtím neslyšeli mluvit v tomto stavu, zbledli; všichni se znamenali. V tichu jsem dýchal hlasitě jako stařec bojující se smrtí.
Pak se z hloučku mladších mužů ozvala nevěřící, dokonce výsměšná slova. Nebylo se čemu divit. Slyšeli vyprávět o mých někdejších skutcích, ale mnoho jich zjevně bylo výmyslem básníků a všechny už přešly do písní, takže nabyly patiny legend. Naposledy jsem takto promluvil v Luguvalliu, předtím, než Artuš vytáhl meč, a tehdy byli mnozí z nich ještě děti. Ti mě znají jen jako stavitele a léčitele, tichého poradce, jehož král chová v oblibě.
Všichni kolem mne cosi mumlali, vítr v korunách stromů.
"Žádné znamení jsme neviděli. O čem to mluví? Jako by se Nejvyšší král mohl někam rozjet na pouhý jeho pokyn, chce nám nahnat strach! Artuš toho už udělal dost a my taky; mír je dohodnutý, všichni to vědí! Badon? Kde je to? Dobrá, ale tam žádný Sas nezaútočí, teď ne… Ano, ale jestli zaútočí, není síly, která by ho zadržela, v tom má pravdu… Ne, je to nesmysl, starý muž už zase přišel o rozum. Jen si vzpomeň, jak vypadal tam v Divokém hvozdu. Jako blázen, jen co je pravda… Že by se znovu zbláznil?"
Artuš ode mne neodtrhl oči. Šepoty se křižovaly. Někdo poslal pro doktora, už přicházel a vstupoval do síně. Nevšímal si ho. Artuš a já jsme byli spolu sami. Vztáhl ruku a sevřel mi zápěstí. Cítil jsem skrze pulsující bolest, jak mě jeho mladá síla mírně tlačí do křesla. Ani jsem nevěděl, že stojím. Druhou ruku natáhl a někdo do ní vložil pohár. Přidržel mi víno u rtů.

Odvrátil jsem hlavu. "Ne, nech mě být. Jeď. Důvěřuj mi."
"U všech bohů, kolik jich je," řekl hrdelním hlasem, "důvěřuji ti." Otočil se na podpatku a promluvil. "Ty a ty a ty, dejte rozkazy. Vyjíždíme. Zajistěte to."
Pak se znovu obrátil na mne, ale promluvil tak, aby to všichni slyšeli: "Řekl jsi vítězství?"
"Vítězství! Pochybuješ o tom?"
Viděl jsem přes svírající bolest na okamžik jeho pohled; pohled chlapce, který na mou výzvu odvážně sáhl do bílého ohně a zvedl kouzelný meč. "Nepochybuji o ničem," řekl Artuš.
Pak se zasmál, sklonil se ke mně a políbil mě na tvář; sledován svými rytíři vzápětí rychle vyšel ze síně.
Bolest povolila. Mohl jsem dýchat a viděl jsem. Vstal jsem a vyšel za nimi na vzduch. Ti, kteří zůstali v síni, ustoupili a nechali mě projít. Nikdo na mě nepromluvil ani se neodvážil na nic zeptat. Vyšel jsem na hradby a díval se do kraje. Strážný ve službě ustoupil, ne po vojensku, ale sunul se bokem s vyvalenýma očima. Slovo koluje rychle. Před dotírajícím větrem jsem si přitáhl pláštěnku k tělu a zůstal stát tam, kde jsem byl.
Odjeli, tak malý hlouček proti mohutné síle poslední saské výzvy Británii. Dusot koní slábl v noční tmě, až utichl docela. Kdesi v temnotě na severu se proti černé obloze tyčil Tor. Žádné světlo, nic. Pod ním také neplanul oheň. Ani na jihu, ani na východě; nikde světélko či varovný signál. Pouze mé slovo.
Zvuk kdesi ve větrné temnotě. Jednu chvíli jsem jej považoval za ozvěnu vzdáleného cvalu; později, když jsem v něm slabě zaslechl křik a řinčení zbraní, myslel jsem, že se mi vrátila vidina. Ale hlavu jsem měl jasnou a noc i se svými zvuky a stíny byla obyčejnou nocí.
Pak zvuk dorazil blíže, táhl mi nad hlavou vysoko v černém povětří. Byly to divoké husy, hejno nebeských ohařů, Divoká smečka, která v čase válečném a bouřném křižuje oblohu s Ludem, králem Onoho světa. Husy se vznesly z jezerní hladiny a teď mi letí nad hlavou, táhnou tmou. Přilétají přímo od mlčenlivého Toru, přeplachtí nad Caer Camelem a opět míří zpět přes podřimující ostrov, až se konečně zvuk jejich hlasů a spěchajících křídel ztrácí v dosahu noci tam, kde leží Badon. Sotva se rozednilo, zaplály signální ohně po celé zemi. Ať vedl saské hordy k Badonu kdokoliv, sotva vkročily na jeho zkrvavenou půdu, udeřil na ně ze tmy, rychleji, než létají ptáci, rychleji, než se šíří oheň, Nejvyšší král Artuš a jeho vybraní rytíři, porazili je a pro tento den i pro celou jeho generaci barbarskou sílu zcela rozdrtili.
Tak se ke mně, svému služebníku Merlinovi, vrátil bůh. Příštího dne jsem odjel z Caer Camel, abych vyhledal místo, kde bych si mohl postavit dům.

TŘETÍ KNIHA
Jabloňový dvůr

KAPITOLA 1

Na východ od Caer Camel je země kopcovitá a lesnatá, vlídně zelené vršky a hřebeny, na temenech tu a tam mezi křovisky a kapradím se stopami starých sídlišť či pevností z dávných dob.
Jednoho takového místa jsem si všiml už dříve, a teď, když jsem se poohlížel mezi kopci a údolími, jsem se na ně ještě jednou podíval – a shledal jsem, že je pěkné. Osamělý koutek v úžlabině mezi dvěma kopci, kde ze země vyvěral pramen a vysílal pádící potůček do většího potoka dole v údolí. Dávno tomu, co tady žili lidé. Když slunce dopadalo na zem ve správném úhlu, bylo možno vidět na palouku obrysy někdejších zdí. Osady už dávno zmizely, ale od té doby si tu v těžkých dobách někdo jiný postavil věž, která z větší části ještě stála. Navíc byla postavena z římských kamenů, pocházejících z Caer Camel. Kvádry dlátem opracovaného kamene s ostrými hranami byly patrné i pod náletovými stromky a kopřivami, těmi žahavými fantomy, které najdete všude, kde je člověk. Ale ani tento plevel není nevítaný; kopřivy jsou spolehlivým lékem na mnoho nemocí, a já měl v úmyslu, jakmile bude dům stát, založit zahradu, která je tím nejdůležitějším ze všech mírových umění.
A mír teď konečně nastal. Zpráva o vítězství u Badonu mě dostihla ještě dříve, než jsem odkrokoval rozměry svého nového domova. Podle zprávy o bitvě, kterou mi Artuš poslal, se zdálo jisté, že to bylo konečné vítězství a král teď kladl podmínky založené na pevném vymezení hranic svého království. Jak stálo v jeho zprávě, nebylo proč se domnívat, že by v blízké budoucnosti došlo k dalšímu útoku nebo dokonce k trvalému odporu. Já, který jsem sice bitvu neviděl, ale věděl jsem svoje, jsem se chystal postavit si dům pro období míru, kde bych mohl žít v osamění, jež jsem potřeboval a miloval, v přiměřené vzdálenosti od rušného centra, které bude domovem Artušovým.
Teď by bylo moudré najmout všechny kameníky a řemeslníky, kteří jsou po ruce, dříve než začnou rašit Artušovy velké plány na výstavbu jeho města. Řemeslníci se dostavili, potřásli hlavami nad mými plány a vesele se pustili do díla podle mého přání.
Byl to malý dům, spíše chalupa, chcete-li, posazená do dolíku na svahu, zády k Caer Camel, s výhledem na jih a na západ, na obliny vzdálené pahorkatiny. Ze severu až východu byl pozemek chráněný a temeno kopce pode mnou jej skrývalo i před zraky poutníků, jedoucích po údolní silnici. Nechal jsem věž přestavět podle původního plánu a vedle ní postavit nový dům, přízemní, vzadu se čtvercovým dvorem či zahradou v římském slohu. Věž stála v rohu mezi mým obydlím a kuchyní. Na druhé straně, proti obytnému domu, byly dílny a skladiště. Severní stranu dvora tvořila vysoká stěna obložená dlaždicemi, u níž jsem hodlal pěstovat některé choulostivější rostliny. Dlouho jsem zamýšlel udělat to, nad čím teď kameníci potřásali hlavami; stěna byla dvojitá a zpod podlahy se do ní měl přivádět teplý vzduch. Nejen že by v zimě nehrozilo hroznovému vínu a broskvím žádné nebezpečí, ale ze stěny by měla prospěch celá zahrada právě tak jako ze slunečních paprsků, které bude přitahovat. Tady jsem prvně viděl tento nápad přenesený do praxe, ale později se taková stěna postavila i na Camelotu a v dalším Artušově paláci v Caerleonu. Miniaturní akvadukt přiváděl vodu od pramene do studny uprostřed zahrady.

Muži, pro něž bylo toto dílko po letech vojenských staveb příjemnou změnou, pracovali rychle. Toho roku jsme měli mírnou zimu. Zajel jsem na Bryn Myrddin, abych dohlédl na přestěhování svých knih a určitých léčiv, a Vánoce jsem strávil s Artušem na Camelotu. Tesaři přišli do mého domu hned po Novém roce a dokončili práce právě včas, aby se na jaře pustili do dlouhodobé výstavby na Camelotu.
Pořád ještě jsem neměl vlastního sloužícího, a teď už jsem se do toho musel dát a nějakého si obstarat; nebyl to snadný úkol, neboť jen málokdo se cítí spokojený v takové samotě, jakou potřebuji, a se služebnictvem nikdy nejednám jako každý jiný pán. Dny trávím zvláštním způsobem; nežádám si hojnost jídla ani spánku, ale velice potřebuji ticho. Byl bych si mohl koupit otroka, který by musel snášet všechna má přání, ale nikdy jsem neměl rád koupené služby. Tentokrát jsem měl, ostatně jako vždycky, velké štěstí. Jeden z místních kameníků měl strýce, který byl zahradníkem; tomu prý vyprávěl o stavbě vytápěné stěny a strýc jen potřásal hlavou a brumlal cosi o cizích módních nesmyslech; od té doby však jevil nejživější zájem o to, jak stavba pokračuje. Jmenoval se Varro. Rád by prý u mne pracoval, řekl mi kameník, a jeho dcera, která umí vařit i uklízet, by přicházela s ním.
A tak jsme se dohodli. Varro začal čistit a rýt zahradu, Mora uklízet a větrat; a pak jednoho průzračného, nádherného dne časně na jaře, kdy se pod rozkvetlým hlohem objevily petrklíče a jehňata se vyhřívala vedle bahnic v dolících pod kvetoucím hlodašem, jsem uvázal koně v maštali, vybalil svou velkou harfu a byl jsem doma.
Brzy poté mě přišel navštívit Artuš. Byl jsem na zahradě, seděl jsem na sluníčku na lavici mezi sloupy malé kolonády a zabýval se tříděním semen, která jsem loni v létě sebral a zabalil do pergamenu. Za zdí jsem slyšel dusot koní královy družiny a cinkot udidel, dovnitř však přišel král sám. Varro prošel kolem s vyvalenýma očima a rýčem v ruce. Když Artuš zvedl ruku na pozdrav, vstal jsem.
"Je to velice malé," řekl ze všeho nejdřív, když se rozhlédl kolem.
"Stačí to. Je to jenom pro mne."
"Jenom!" Zasmál se, pak se otočil na podpatku. "Mmm… když máš rád psí kotce, a zdá se, že máš, pak musím uznat, že je to tu moc hezké. Tak tohle je ta proslulá stěna, že? Kameníci mi o ní vyprávěli. Co tam sázíš?"
Vysvětlil jsem mu to a provedl ho po zahradě. Artuš věděl o zahradničení asi tolik co já o vedení války, ale vždycky ho zajímalo, jak se co dělá; a tak se díval, dotýkal se věcí a vyptával se; spoustu času strávil u vyhřívané stěny a malého akvaduktu, který přiváděl vodu do studny.
"Verbena, heřmánek, kostival, měsíček…," obracel označené balíčky semen, ležící na lavici. "Vzpomínám si, že měsíčky vždycky pěstovala Drusilla. Jednou mi z nich udělala odvar, když mě bolel zub." Znovu se rozhlédl. "Víš, už teď je tu cítit něco z toho klidu, který býval na Galavě. Už jen kvůli mně jsi měl pravdu, když jsi odmítl žít na Camelotu. Tuším, že až na mě dolehnou starosti, tady najdu útočiště."
"V to doufám. Tak, a to je všechno. Tady budu pěstovat květiny, sad je venku. Bylo tu pár starých stromů, zdá se, že se jim tu dobře daří. Chceš teď zajít dovnitř a podívat se po domě?"
"S radostí," řekl náhle tak formálně, že jsem se po něm podíval; viděl jsem, že jeho pozornost vůbec nepoutám já, ale Mora, která vyšla ze dveří, aby v lehkém větru vytřepala jakousi látku. Vítr jí přilepil šat na tělo a vlasy, které měla krásné, rozevlál v plavém chumlu kolem tváře. Zastavila se, aby je shrnula dozadu, uviděla Artuše, zčervenala, zachichotala se a utekla dovnitř. Viděl jsem její jasné oko ve škvíře pootevřených dveří, ale všimla si, že ji pozoruji, a zmizela. Dveře se zavřely. Bylo jasné, že děvče nemá nejmenší tušení, kdo je ten mladý muž, který si ji tak troufale prohlížel.
Zazubil se na mne. "Za měsíc se žením, tak se na mě tak nekoukej. Budu tím nejvzornějším ženáčem."
"O tom nepochybuji. Copak já se na tebe nějak díval? To není moje věc, ale měl bych tě varovat, že ten zahradník je její otec."
"A vypadá na drsného chlapíka. Tak dobrá. Do května si zachovám chladnou hlavu. Bůhví, že mě to vehnalo do nesnází předtím a dostane mě to do nich zase."
"Vzorný ženáč?"
"Mluvil jsem o své minulosti. Varoval jsi mě přece, že to ovlivní mou budoucnost." Řekl to lehce; myslím, že minulost už hodil za hlavu. Pochybuji, že by ho pomyšlení na Morgause rušilo ve spánku. Šel za mnou do domu, a zatímco jsem podal víno a naléval, vydal se na další toulku za objevy.
Byly tu pouze dvě místnosti. Světnice zabírala dvě třetiny délky domu a plnou šíři, okna byla na obou stranách, otevírala se do zahrady i do kopců. Dveře vedly na kolonádu, která zahradu lemovala. Dnes poprvé byly dokořán otevřené vlahému vzduchu a sluneční paprsky teple dopadaly na terakotové dlaždice na podlaze. Na druhém konci světnice byl krb s širokým komínem, který odváděl kouř. V Británii ohniště potřebujeme stejně jako vyhřívané podlahy. Krbová deska byla břidlicová a na stěnách z dobře opracovaného kamene visely nádherné koberce, které jsem si přivezl z cest do Orientu. Stůl a židle byly dubové, ze stejného kmene, ale velké křeslo bylo z jilmového dřeva právě tak jako truhla pod oknem, kam jsem uložil knihy. Dveře na konci světnice vedly do mé ložnice, která byla prostě vybavena lůžkem a truhlicí na šaty. Snad jako vzpomínku na dětství jsem pod oknem zasadil hrušeň.
To vše jsem mu ukázal a pak jsem ho zavedl do věže. Vstupovalo se do ní z kolonády v rohu zahrady. V přízemí byl sklad sušených bylin a léků z nich, a dílna, kde se tyto byliny zpracovávaly. Tady nábytek nebyl, až na velký stůl, židle a police, a ještě také malá cihlová kamna s pícnou a hořák na dřevěné uhlí. Kamenné schodiště při zdi vedlo do hořejšího pokoje. To byla místnost, která měla sloužit jako má soukromá pracovna. Tady dosud nebylo nic než pracovní stůl a křeslo, pár židlí a police s tabulkami a matematickými přístroji, které jsem si přivezl z Antiochie. V jednom rohu stálo ohřívadlo. Nechal jsem udělat okno na jih, které nekryla rohovina ani závěs. Mně tak hned zima není.
Artuš obešel pokojík kolem dokola, skláněl se, otevíral truhličky a nahlížel do nich, prohlížel police a pak se, opřen o pěsti, vyklonil z okna a vyplnil ten malý prostor svou nesmírnou vitalitou, takže se zdálo, že mu i bytelné římské zdi sotva odolávají.

Když jsme se zase vrátili do světnice, vzal si ode mne pohár a zvedl jej. "Na tvůj nový domov. Jak jsi jej pojmenoval?"
"Jabloňový dvůr."
"To se mi líbí. Dobrá, tak tedy na Jabloňový dvůr a na tvůj dlouhý život v něm."
"Děkuji ti. Jsi můj první host."
"Opravdu? To mě těší. Ať přijde mnoho dalších a ať přijdou v míru." Vypil, odložil pohár a ještě jednou se rozhlédl kolem sebe. "Tady už vládne mír. Ano, začínám chápat, proč sis zvolil právě toto… Ale jsi si jistý, že to je všechno, co chceš? Sám víš, a já to vím také, že celé moje království je podle práva tvoje, a ujišťuji tě, že stačí říct a já se o ně s tebou rozdělím."
"Prozatím ti je nechám. Unavovalo by mne závidět ti, jak nade mnou čníš. Máš čas chvilku posedět? Chceš něco k jídlu? Už jen z toho pomyšlení dostane Mora záchvat, protože docela určitě vyběhla ven a zeptala se otce, kdo je ten neznámý mladý muž; ale přesto doufám, že něco najde –"
"Díky, nebudu. Jedl jsem. Máš jen ty dva sloužící? Kdo ti vaří?"
"To děvče."
"A dobře?"
"Co? No, celkem slušně."
"Čímž naznačuješ, že sis ani nevšiml, jak. Proboha!" zvolal Artuš. "Dovol, abych ti poslal kuchaře. Vůbec se mi nelíbí, že jíš jen ty vesnické kaše."
"Prosím tě, nedělej to. Nic víc než ty dva tady během dne nepotřebuji, a to ještě chodí na noc domů. Ujišťuji tě, že jsem spokojený."
"Tak dobrá. Ale chtěl bych pro tebe něco udělat, něco ti dát."
"Až objevím něco, co bych si přál, určitě tě o to požádám. A teď mi řekni, jak pokračuje výstavba. Obávám se, že jsem byl příliš zaměstnán svým kotcem, než abych se jí věnoval. Do svatby to bude hotové?"
Zavrtěl hlavou. "Do léta to snad bude tak daleko, abych tam mohl královnu přivést. Ale svatba bude v Caerleonu, v květnu. Přijedeš?"
"Jen pokud je to tvé výslovné přání, jinak bych raději zůstal tady. Mám pocit, že jsem v posledních letech až příliš cestoval."
"Jak chceš. Ne, víno už žádné, děkuji. Chtěl jsem se tě ještě na něco zeptat. Vzpomínáš si, když padla první zmínka o mém sňatku – o tom prvním –, zdálo se, že máš nějaké pochybnosti. Vyrozuměl jsem, že jsi měl předtuchu, že jsi předvídal nějakou katastrofu. Je-li to tak, pak jsi měl pravdu. Pověz mi, prosím tě, máš tentokrát také nějakou takovou pochybnost?"
Říkají mi, že když ovládnu svou tvář, nikdo nepozná, co si myslím. Podíval jsem se mu do očí. "Ne. Proč se mě ptáš? Máš nějaké pochybnosti ty sám?"
"Nemám." Pousmál se. "Alespoň zatím. Jak bych mohl, když všichni tvrdí, že je to dokonalost sama? Jedni říkají, že je krásná jako májové jitro, a jiní zase říkají to a ono… Ale to se tak dělá vždycky. Mně postačí, když bude mít příjemný dech a poddajnou povahu… Ach, a hezký hlas. Zjistil jsem, že mi na hlasech záleží. To vše je zaručeno, lepší mi vybrat nemohli. Jako Velšan bys měl, Merline, souhlasit."
"Ach, já souhlasím. Souhlasím se vším, co Gwyl v hodovní síni řekl. Kdy pro ni pojedeš do Walesu, abys ji doprovodil do Caerleonu?"
"Nemohu tam jet; během týdne se musím vydat na sever. Opět posílám Bedwyra, a s ním Gereinta. A abych jí prokázal čest, když sám nemohu jet, pojede také král Melwas z Letní země."
Pokýval jsem hlavou a hovor se stočil na důvody jeho cesty na sever. Věděl jsem, že se jede podívat hlavně na obranné stavby na severovýchodě. Dunpeldyr teď drží Tydwal, Lotův příbuzný, údajně v zastoupení Morgause a Lotova nejstaršího syna Gawaina, i když se dalo pochybovat o tom, že královská rodina někdy opustí Orknejské ostrovy.
"To mi vyhovuje," řekl král lhostejně. "Ale na severovýchodě to vyvolává jisté nesnáze."
Hned mi to vysvětlil. Příčinou byl Aguisel, který držel pevný hrad v Bremeniu, v klínu northumbrijských kopců, kudy vede Dereská silnice vzhůru na Horní Cheviot. Když na severu vládl Lot, Aguisel se spokojil s tím, že s ním držel, "jako jeho pohůnek," řekl opovržlivě Artuš, společně s Tydwalem a Urienem. Ale teď sedí Tydwal v Lotově křesle a Aguisel začíná mít vlastní nároky. Doneslo se mi – důkazy žádné nemám –, že když posledně vyslali Anglové svoje lodi proti proudu řeky Alaunus, Aguisel se tam s nimi setkal, nikoli se zbraní v ruce, ale jednal prý s jejich velitelem. A Urien to s ním pořád táhne, bratři šakalové, kteří si hrají na lvy. Možná si myslí, že jsem příliš daleko, proto je chci navštívit a vyvést je z iluzí. Jako záminka mi poslouží prohlídka díla, které bylo postaveno na Černé Dyke. Po tom všem, co jsem slyšel, bych potřeboval nějakou záminku, abych jednou provždy Aguisela odstavil, ale musím to udělat tak, abych nepoplašil Tydwala a Uriena a ti ho nezačali bránit. Dokud si nebudu jistý západními Sasy, je roztržka se spojeneckými králi na severu to poslední, co si mohu dovolit! Kdybych se zbavil Tydwala, přivolal bych tím patrně Morgause zpátky do Dunpeldyru. V porovnání s tím ostatním je to maličkost, ale den, kdy se usadí v zámku na pevnině, mi nepřinese nic dobrého."
"Pak tedy doufejme, že takový den nikdy nenadejde."
"Kéž by. Udělám pro to všechno." Opět se rozhlédl a měl se k odchodu. "Je tady příjemně. Obávám se, že před odjezdem už nebudu mít čas za tebou zajet, Merline. Do týdne se musím vydat na cestu."
"Pak tedy nechť tě provázejí všichni bohové. A ať jsou po tvém boku i na tvé svatbě. Někdy zase přijď."
Odešel. Světnice jako by se otřepala a zvětšila se a rozvířený vzduch se usadil.

KAPITOLA 2

Úhrnem měsíců, které následovaly, byl klid. Brzy po Artušově odjezdu na sever jsem zajel na Camelot, abych se podíval, jak pokračuje výstavba; byl jsem spokojen, nechal jsem dokončení na Derwenovi a vrátil se do své nově zbudované pevnosti téměř se stejným pocitem, že se vracím domů, jaký jsem cítil na Bryn Myrddin. Zbytek jara jsem strávil péčí o vlastní záležitosti, osázel jsem zahradu, napsal Blaisovi, a protože v přírodě všechno rašilo, sbíral jsem byliny, které jsem potřeboval k obnovení svých zásob.
Do svatby jsem Artuše už neviděl. Posel mi přinesl krátkou, ale příznivou zprávu. Artuš nalezl důkaz Aguiselova padoušství a zaútočil na něho v Bremeniu. Podrobnosti jsem neznal, ale král jeho hrad dobyl a Aguisela usmrtil; a to vše bez toho, že by proti sobě popudil Tydwala či Uriena nebo někoho z jejich příbuzných. Ve skutečnosti stál Tydwal při konečném ztékání hradeb po Artušově boku. Jak toho král docílil, ve zprávě nestálo, ale po Aguiselově smrti bude svět čistší; protože Aguisel nezanechal syny, bylo na Artušovi, aby vyvolil muže, který bude držet hrad střežící přístup do cheviotského průsmyku. Artuš vyvolil Brewyna, jímž si mohl být jistý, a velice spokojen odjel do Caerleonu.
Vznešená Guinevere přijela v pořádku do Caerleonu v královském doprovodu princů Melwase a Bedwyra a ve společnosti Artušových rytířů. Cei s nimi nebyl; jeho povinnosti jako Artušova senešala ho držely v Caerleonu, kde se konala velkolepá svatba. Později jsem se doslechl, že nevěstin otec navrhl prvomájový den, ale Artuš po krátkém zaváhání řekl "ne" tak rozhodně, že všichni svraštili obočí. Ale to byl jediný stín. Všechno ostatní se zdálo být krásné. Dvojice byla oddána jednoho nádherného slunného dne později v měsíci máji a Artuš si odváděl nevěstu na lože podruhé; tentokrát měl před sebou volné celé dny a noci. Na Camelot přijeli počátkem léta a tehdy jsem druhou Guinevere spatřil poprvé.
Královna Guinevere z Northgalis byla více než "docela hezká a s příjemným dechem"; byla to krasavice. Kdybych ji měl popsat, musel bych si vypůjčit od bardů všechny staré příměry; vlasy jako zlaté obilí, oči jako letní obloha, pokožka hebká jako květinové plátky, pružné tělo – ale teprve když k tomu všemu přidáte oslňující osobnost, jakési vyzařující veselí a sdělnou radost, dostanete jakous takous představu, jak byla úchvatná. Úchvatná, to je to správné slovo; toho večera, co přijela na Camelot, jsem ji pozoroval během celé hostiny a viděl jsem, že se na ni po celý ten večer upíraly kromě králových i všechny ostatní oči. Bylo zřejmé, že bude královnou nejen Artušovou, ale všech jeho rytířů. Snad kromě Bedwyra. On jediný ji neustále nevyhledával pohledem; byl dokonce klidnější než obvykle, ztracený ve svých myšlenkách, a pokud jde o Guinevere, ta o něho sotva okem zavadila. Napadlo mě, jestli se cestou z Northgalis nepřihodilo něco, co v něm zanechalo nepříjemnou vzpomínku. Ale Melwas, který seděl vedle ní, hltal každé její slovo a hleděl na ni stejně zbožňujícími zraky jako mladší muži.
Vzpomínám, že léto bylo nádherné. Slunce zářilo, ale čas od času je střídaly vlahé deště a mírné větry, takže země plodila tak, jako nikdo nepamatoval, dobytek i ovce byly tučné a na polích dozrávala velká úroda. Třebaže v neděli na křesťanských kostelích zvonily zvony a kříže byly v té době už podél všech cest, kde dříve stály sochy nebo vyrovnané hromady kamenů, venkovani chodili po své práci, žehnajíce mladému králi za to, že jim zajistil nejen mír, v němž se daří obilí, ale i množství obilí samotného. V jejich očích obojí, jak bohatství, tak sláva, pocházely od mladého krále, stejně tak jako v posledním roce Utherovy nemoci postihla jejich půdu černá sněť. A tak prostý lid čekal s důvěrou stejně jako velmožové na Camelotu na oznámení, že byl počat dědic. Ale léto bylo u konce, nadešel podzim, a třebaže pole vydala velkou úrodu, královna, která si denně vyjížděla se svými paními na koni, byla stále stejně štíhlá a ohlášeno nebylo nic.
Na Camelotu vzpomínka na mladou ženu, která počala dědice a pro něho zemřela, nikoho netrápila. Všechno bylo nové a zářící, všude se stavělo a zařizovalo. Palác byl už úplně hotový, teď pracovali řezbáři, ženy tkaly a vyšívaly a do nového města denně proudilo zboží hrnčířské, zlaté a stříbrné, takže na silnicích byl v obou směrech neustále čilý ruch. Byl to čas mládí a smíchu, čas výstavby po vítězství; strastiplná léta byla zapomenuta. Pokud jde o "bílý stín" mé předtuchy, začínal jsem se ptát, byla-li to vskutku smrt té druhé krásné Guenevere, která vrhla stín na světlo a dosud jako by prodlévala v koutech jako duch. Ale nikdy jsem ji neviděl a Artuš, pokud si na ni někdy vzpomněl, nic neřekl.
Tak minuly čtyři zimy a nově pozlacené věže Camelotu se třpytily, na hranicích byl klid, úrody dobré a lidé už přivykli míru a bezpečí. Artušovi byla pětadvacet a byl zamlklejší než za starých časů; zdálo se, že bývá častěji mimo domov a pokaždé se zdrží o něco déle. Cadorovi porodila vévodkyně syna a Artuš jel do Cornwallu, aby mu byl kmotrem, ale královna Guinevere s ním nejela. Pár týdnů se šeptalo, že měla dobrý důvod k tomu, aby cestu odmítla; ale král se se svou družinou vrátil a pak opět odjel, tentokrát lodí, do Gwyneddu a královna na Camelotu si dál vyjížděla na koni, smála se, tančila a držela dvůr, štíhlá jako děvčátko a zřejmě zcela bezstarostná.
A pak jednoho deštivého dne brzy na jaře, už za šera, zabušil na mou bránu jízdní posel. Král byl ještě mimo a nečekali ho dříve než možná za týden. A královna zmizela.
Poslem byl senešal Cei, Ectorův syn, s nímž Artuš na Galavě vyrůstal. Byl to statný muž, asi o tři roky starší než král, širokoplecí, kypící zdravím. Byl dobrým a statečným bojovníkem, třebaže na rozdíl od Bedwyra nebyl přirozeným vůdcem. Cei neměl pevné nervy ani představivost, což podněcuje statečnost v boji, ale nedělá z člověka dobrého vůdce. To Bedwyr, básník a snílek, který protrpěl každý žal desetkrát více, byl onačejší muž.
Ale Cei byl spolehlivý a nyní, protože byl odpovědný za chod královské domácnosti, přijel za mnou osobně, provázen pouze jedním sloužícím. A to přesto, že měl jednu paži v hrubém závěsu a vypadal unaveně a z hloubi své pomalé mysli ustaraně. Ve světnici u ohně, který vrhal mihotavé stíny na stropní trámy, mi vylíčil, co se přihodilo. Přijal pohár svařeného vína a rychle vyprávěl; na mé naléhání přitom sundal obvaz a dopustil, abych prohlédl jeho zraněnou paži.
"Bedwyr chtěl, abych za tebou zajel. Zranil jsem se a tak mě poslal zpátky. Ne, nebyl jsem u doktora. Hrome, na to nebyl čas! Mohlo se stát ledacos, počkej, až ti to vylíčím… Byla pryč od rozbřesku. Víš, jak bylo dnes ráno krásně? Vyjela si se svými paními a s nimi jen dva podkoní a dva muži jako doprovod. Jako obvykle – však víš."
"Ano." Byla to pravda. Někdy s královnou jel jeden nebo více rytířů, ale většinou měli důležitější práci než ji provázet

na každodenních vyjížďkách. Měla vojáky a podkoní a blízko Camelotu jí žádné nebezpečí od banditů, kteří za mých dětských let řádili na odlehlých místech, nehrozilo. A tak když bylo slibné ráno, Guinevere vstala časně, sedla na svou šedivou klisnu a vyjela si se svými dvěma paními a čtyřmi muži, z nichž dva byli vojáci. Jeli na jih, přes pás vyschlých bažin, lemovaných po jižní straně hustým lesem. Po pravici měli močály, jimiž se řeky v hlubokých, rákosem zarostlých korytech křivolace prodíraly na jih k moři, zatímco k východu se zvedala zvlněná lesnatá krajina k vysokým kopcům pahorkatiny. Honci nacházeli spoustu zvěře; malí ohaři pro ni běhali jako zběsilí, a jak řekl Cei, podkoní, kteří jezdili za nimi, měli plné ruce práce. Mezitím královna vypustila svého sokola za zajícem a sama se za ním hned rozjela rovnou do lesa.
Cei hekl, když mé zkoumající prsty nahmátly poraněný sval. "Říkal jsem ti přece, že to nic není. Jen jsem si ji narazil, co? Natažený sval? Bude to bolet dlouho? No dobrá, naštěstí to není ruka, v níž držím meč… Tak tedy, hnala svou klisnu do lesa a její ženy zůstaly pozadu. Její komorná není žádná jezdkyně a paní Melissa není už mladá. Podkoní se vraceli s ohaři v sedle a byli ještě dost daleko. Nikdo si nedělal starosti. Královna je skvělá jezdkyně – víš, že jela dokonce na Artušově bílém hřebci a zvládla ho? A kromě toho to udělala už dříve, jen aby je pozlobila. Nic si z toho nedělali, jen ti dva vojáci vyrazili za ní." Bylo snadné dopovědět, jak to bylo dál. Je pravda, že to udělala už dříve a nic se nestalo, a tak vojáci jeli za královnou jen lehkým cvalem. Slyšeli, jak její klisna dusá hustým lesem před nimi a jak pod jejími kopyty šustí a praskají větvičky a suché dřevo. Les houstl; vojáci přešli v drobný klus a uhýbali před vracejícími se větvemi, jež královna za jízdy rozhrnovala, a vedli koně změtí suchého klestí a kolem děr plných vody, které dělají z lesní půdy tak nebezpečný terén. Střídavě kleli a smáli se, zabraní do jízdy, a tak chvíli trvalo, než si uvědomili, že královninu klisnu už neslyší. Na podrostu nebylo vidět, že by tudy projel kůň. Zastavili a naslouchali. Neslyšeli nic než spílání sojky kdesi v dálce. Volali, ale odpověď nepřišla. Spíše rozmrzelí než vylekaní se rozdělili, jeden jel tím směrem, kde se ozývala sojka, druhý zamířil hlouběji do lesa.
"Ušetřím tě dalšího," řekl Cei. "Umíš si to představit. Po nějaké době se zase sešli a to už byli samozřejmě velice vylekaní. Znovu volali, uslyšeli je podkoní, přidali se k nim a pomáhali hledat. Za nějakou dobu opět uslyšeli klisnu. Šla prý těžce a ržála. Pobídli své koně a jeli za ní."
"Ano?" Uložil jsem zraněnou ruku do nového závěsu a Cei mi poděkoval.
"Je to lepší. Jsem ti vděčný. Tu klisnu našli o tři míle dál, kulhala a vláčela za sebou přetržené otěže, ale po královně ani vidu, ani slechu. Poslali královniny ženy s jedním podkoním domů a pokračovali v pátrání. Bedwyr a já jsme vzali vojáky a po zbytek dne jsme prohledávali les, jak nejlépe jsme uměli, ale nebylo to k ničemu." Pozvedl zdravou ruku. "Víš, jak to tam vypadá. Tam, kde zrovna není houština stromů a keřů, které by zastavily i draka dštícího oheň, je močál, a ten by se zavřel nad koněm jako nad člověkem. A v lese jsou jámy hluboké na výšku muže a příliš široké, než aby se daly přeskočit. Tam jsem taky přišel k tomuhle úrazu. Jámu zakrývaly suché jedlové větve, hotová past na vlka. Mám štěstí, že jsem vyvážel jen s tímhle. Můj kůň se nabodl břichem na ostrou větev, ubohé zvíře. Moc pochybuji, že ještě někdy k něčemu bude."
"Ta klisna upadla?" zeptal jsem se. "Byla od bláta?"
"Zablácená až po uši, ale to nic neznamená. Klusala v bažině a v blátě celou hodinu. Čabraka je potrhaná, myslím, že zvíře někde klopýtlo a padlo. Neumím si představit, že by z ní královna spadla – ledaže by ji srazila větev. Věř mi, že jsme v lese prohledali každou houštinku, každou jámu. Asi někde leží v bezvědomí… není-li to něco horšího. Bože, když už něco takového musela udělat, proč to neudělala, když byl král doma?"
"Jistě jste za ním vypravili posla?"
"Bedwyr za ním poslal jezdce, než jsme vyrazili z Camelotu. Teď je tam víc mužů. Na to, aby ji našli, je sice příliš tma, ale jestli omdlela, třeba zaslechnou, až přijde k sobě, její volání. Co jiného můžeme dělat? Bedwyr tam vzal muže s vlečnými sítěmi. Některé tůně jsou hluboké a v té řece, co teče na západ, jsou prudké proudy…" Tady se odmlčel. Jeho trošku přihlouplé oči se na mne zahleděly, jako by žadonily o zázrak. "Po mém pádu mě Bedwyr poslal za tebou. Merline, pojedeš tam se mnou a ukážeš nám, kde máme královnu hledat?"
Pohlédl jsem na své ruce a pak do ohně, který teď skomíral malými plaménky, jež olizovaly šednoucí poleno. Od Badonu jsem nepodrobil své magické schopnosti žádné zkoušce. A jak dlouho předtím jsem se neodvážil dovolávat se byť i té nejmenší z nich? Ani plameny ani sny, ba ani záblesk vidění v křišťálu nebo v kapce vody; nebudu obtěžovat boha pro malý závan velkého větru. Bude-li chtít, přijde ke mně. Je na něm, aby zvolil chvíli, a na mně je, abych se podřídil.
"Nebo mi to povíš hned teď?" Ceiův chraplavý hlas naléhal.
Bývaly doby, pomyslel jsem si, kdy stačilo zahledět se do ohně, takto, a zvednout ruku, takto…
Malé plamínky zasyčely a vyskočily na stopu vysoko, ovinuly šedé poleno planoucími šerpami světla a vyvrhly žár, spalující pokožku. Vyskočily jiskry, bodajíce mě na uvítanou starou známou podnětnou bolestí. Světlo, oheň, veškerý živý svět stoupal vzhůru, jasný a temný, plamen a dým a chvějící se vidina, a odnášel mě s sebou.
Ceiův hlas přenesl na okamžik mou pozornost na něho. Vyskočil a odtáhl se od ohně. Skrze narudlé světlo, přelévající se přes něho, jsem viděl, že zbledl. Na jeho tváři stál pot. Řekl chraplavě: "Merline…"
Už se ztrácel, utopen v plameni a temnotě. Slyšel jsem se, jak říkám: "Jdi. Připrav mi koně a počkej na mne."
Neslyšel jsem ho odcházet. Byl jsem už daleko od místnosti ozářené ohněm, unášen studenou a planoucí řekou, která mě upustila, lehkého jako list odervaný větrem, do tmy u bran Onoho světa.
Jeskyně pokračovaly dál do nekonečna, stropy se ztrácely ve tmě, stěny zářily jakýmsi zvláštním podvodním jasem, jenž vyznačoval každý výstupek a hrbolek na skále. Z kamenných kleneb visely krápníky jako mech ze starých stromů a jim vstříc vyrůstaly ze země skalnaté pilíře. Kdesi padala voda a její hlas se vracel ozvěnou, a plovoucí světlo, jež se v ní zrcadlilo, se čeřilo.
Pak se v dálce objevilo světélko; sloupový vchod, obřadný a vlídný. Za ním se něco – někdo – pohyboval. Ve chvíli,

kdy jsem chtěl jít dál a podívat se, ocitl jsem se tam bez námahy, list ve větru, duch v bouřné noci.
Dveře byly branou do velké síně, osvětlené jako na hostinu. Ať se tam předtím pohyboval kdokoli, teď už tu nebyl; pouze rozlehlé prostory jasného světla, barevná dlažba královské síně, pozlacené sloupy a pochodně zasunuté do zlatých nosičů v dračí podobě. Podél zářících stěn jsem viděl zlaté židle a stříbrné stoly. Na jednom z nich ležela šachovnice, stříbrná, tmavá a světlá políčka s kameny ze zlaceného stříbra, jako by hra byla přerušena uprostřed. Ve středu rozlehlé síně stálo veliké křeslo ze slonoviny. Před ním ležela zlatá šachovnice a na ní asi tucet zlatých šachových figurek, z toho jedna zpola dokončená, ta ležela se zlatým prutem a pilníkem tam, kde ji někdo vyřezával.
Věděl jsem, že to není skutečná vidina, ale sen o legendární síni krále Onoho světa, Llud-Nuathy. Všichni přišli sem do tohoto paláce, hrdinové písní a pověstí. Tady ležel meč a také grál a kopí budou možná jednoho dne vysněny a vyzvednuty. Tady Macsen uviděl svou princeznu, dívku, s níž se nahoře na světě oženil a s níž založil rod panovníků, jehož posledním výhonkem je Artuš…
Zmizelo to jako sen po ránu. Ale velké jeskyně tu byly dál a v nich trůn, na němž seděl snědý král a vedle něho královna, ve stínu sotva viditelná. Někde zpíval drozd a já viděl, jak otočila hlavu a slyšel jsem, jak si povzdechla.
A skrze toto vše jsem poznal, že já, Merlin, jsem právě tentokrát nechtěl poznat pravdu. Znaje ji už možná ve svém podvědomí, vystavěl jsem si pro sebe palác Lludův, síň, v níž Hádés věznil svou Persefoné. Za nimi oběma ležela pravda, a protože jsem byl božím i Artušovým služebníkem, musel jsem ji najít. Podíval jsem se znovu.
Zvuk vody, drozdí zpěv. Matný pohled do nikterak honosné místnosti, žádné zlato a stříbro; stěny se závěsy, komnata dobře osvětlená a u malého vykládaného stolku sedí muž se ženou a hrají šachy. Zdá se, že ona vyhrává. Vidím, jak se muž mračí, jeho napětí je patrné na křivce jeho zad, jak se sklání nad šachovnicí a váží další tah. Ona se směje. Váhavě zvedl ruku, ale zase ji stáhl a chvíli seděl bez hnutí. Něco řekla a on se podíval stranou a pak se obrátil, aby upravil knot lampy, stojící opodál. Když odvrátil oči od šachovnice, natáhla ruku a obratně jako zloděj na tržišti jednu figurku přesunula. Když se otočil zpět, seděla klidně s rukou v klíně. Podíval se, užasl a pak se hlasitě rozesmál a táhl. Jeho jezdec vyhnal její královnu z šachovnice. Zatvářila se překvapeně a rozhodila paže, hezká jako obrázek, a začala znovu rozestavovat kameny. On však náhle pln netrpělivosti vyskočil, naklonil se přes šachovnici, vzal její ruce do svých a přitáhl ji k sobě. Šachovnice mezi nimi spadla na zem a figurky se rozsypaly po podlaze. Viděl jsem, že se bílá královna koulí u jeho nohou a červený král přes ni. Bílý král ležel o kousek dál, tváří k zemi. Muž pohlédl na zem, znovu se zasmál a řekl jí něco do ucha. Držel ji pevně v náručí. Šatem rozmetala šachové figurky a jeho noha šlápla na bílého krále. Slonovina se roztříštila na kusy.
A s tím se roztříštila i moje vidina, rozpadla se na stíny, které šedly a soukaly se zpět do světla lampy a posledního matného záblesku hasnoucího ohně.
Celý ztuhlý jsem se postavil na nohy. Venku podupávali koně a někde na zahradě zpíval drozd. Vzal jsem ze skoby pláštěnku a zahalil se do ní. Vyšel jsem ven. Cei se ochomýtal kolem koní a kousal si nehty. Běžel mi v ústrety.
"Víš to?"
"Jen něco. Je živa a zdráva."
"Ach! Díky bohu! Kde je?"
"To ještě nevím, ale dozvím se to. Ještě něco, Cei. Našli jste jejího sokola?"
"Co?" zeptal se nechápavě.
"Královnina sokola. Toho, co vypustila a pak za ním vjela do lesa."
"Ne. Proč? Bylo by to bývalo k něčemu dobré?"
"Ani sám nevím. Prostě jsem se zeptal. A teď mě zaveď k Bedwyrovi."

KAPITOLA 3

Naštěstí se mě Cei dále nevyptával, měl co dělat se svým koněm, když jsme po obtížném terénu tu klouzali, tu zase skákali. Navzdory dešti bylo ještě dost světla, abychom viděli, kudy jedeme, ale přesto nebylo snadné vybrat v rozbahněné krajině rychlou a bezpečnou cestu, po níž by to bylo od Jabloňového dvora nejblíže k lesu, v němž královna zmizela.
Na posledním úseku jsme se řídili podle svitu pochodní a mužských hlasů, které voda a vítr velice zesilovaly a zkreslovaly. Zastihli jsme Bedwyra až po stehna ve vodě; stál nějaké tři čtyři kroky od břehu v hluboké klidné říčce, lemované pokroucenými olšemi a pahýly starých dubů, z nichž některé lidé osekali na topivo, jiné se zlámaly za špatného počasí a v bouřích a teď mezi trčícími větvemi znovu rašily.
U jednoho z nich čekali muži v hloučku, pochodně přivázané k suchým větvím. Dva další muži s pochodněmi stáli ve vodě vedle Bedwyra a svítili mu, aby viděl, kam hází síť. Na břehu, kousek od dubového pařezu, ležela hromada mokře se lesknoucích krámů, které vytáhli z řeky. Pokaždé, když vyzvedli ode dna těžkou síť, se všichni přítomní natáhli, aby, plni hrůzy, ve světle pochodní zjistili, není-li v ní tělo utonulé královny.
Když jsme s Ceiem dorazili, právě jeden takový náklad vyklopili a naše koně se vděčně zastavili až přímo u vody. Bedwyr nás neviděl. Slyšel jsem jeho hlas, zhrublý únavou, když vysvětloval mužům, kam teď mají síť potopit. Ale lidé na břehu na něho volali a on se otočil, vzal muži po svém boku pochodeň a cákaje na všechny strany šel ke břehu.
"Cei?" Jeho starost a vyčerpání byly tak velké, že mě neviděl. "Mluvil jsi s ním? Co ti řekl? Počkej, hned jsem u tebe."
Otočil se a křikl přes rameno: "Pracujte dál!"
"Není třeba," řekl jsem. "Nech toho, Bedwyre. Královna je v pořádku."
Stál těsně pod břehem. Na jeho tváři, obrácené vzhůru, se ve svitu pochodně rozlila taková úleva a radost, že se zdálo, jako by i ty pochodně náhle zaplály jasněji. "Merline? Díky bohu! Tak tys ji našel?"
Někdo odvedl naše koně. Kolem nás se teď tlačili muži, dychtiví klást otázky. Někdo podal Bedwyrovi ruku, ten

vyskočil na břeh, a jak tam stál, stékaly z něho čúrky kalné vody.
"On měl vidění," vyhrkl rovnou Cei. Muži ztichli a vyvalili oči, otázky jim odumřely na rtech a jenom cosi bázlivě a stísněně brumlali. Ale Bedwyr se prostě zeptal:
"Kde je?"
"To ti bohužel ještě říct nemohu." Rozhlédl jsem se kolem sebe. Nalevo se blátivé koryto vinulo hlouběji do temného lesa, ale napravo, směrem na západ, byl skrze stromy vidět volný prostor večerního světla, který se otevíral nad močálovitým jezerem. "Proč jsi házel sítě právě tady? Vyrozuměl jsem, že vojáci nevědí, kde spadla."
"Je pravda, že ji ani neviděli, ani neslyšeli, zřejmě spadla chvíli předtím, než se zase dostali na stopu její klisně. Ale zdá se velice pravděpodobné, že k nehodě došlo tady. Země je tu teď tak zdupaná, že toho moc neuvidíš, ale našli jsme tu stopy pádu, kůň se patrně splašil a pak proběhl mezi těmihle větvemi. Pojď s tou pochodní blíž, prosím tě! Tady, Merline, vidíš? Větve jsou olámané a na jedné je útržek látky, ten musí být z její pláštěnky… Tady je na jednom pařezu stopa krve. Ale když říkáš, že se jí nic nestalo…" Unaveně zvedl ruku, aby si odhrnul vlasy z čela. Na tváři zanechala blátivou stopu, ale on si toho ani nevšiml.
"To je krev její klisny," řekl někdo za mnou. "Měla na plecích škrábance."
"Ano, bude to tak," souhlasil Bedwyr. "Když jsme ji chytili, kulhala a otěže byly přetržené. Pak jsme našli stopy tady na břehu a mezi větvemi, a tak jsem měl pocit, že vidím – prostě jsem se bál, že vím, co se stalo. Myslel jsem, že se klisna splašila a upadla a shodila královnu do vody. Hned u břehu je hloubka. Napadlo mě, že se možná držela otěží a pokoušela se přimět klisnu, aby ji vytáhla, ale otěže se přetrhly a klisna vyrazila. Anebo se otěže zachytly za některý pařez a nějakou chvíli trvalo, než je klisna uvolnila a odpádila pryč. Ale teď… Co se vlastně stalo?"
"To ti nemohu říct. Teď je důležité, abychom ji co nejrychleji našli. A k tomu potřebujeme pomoc krále Melwase. Je tady on nebo někdo z jeho lidí?"
"Z jeho ozbrojenců nikdo. Ale narazili jsme na tři muže z močálů, dobré chlapy, ukázali nám cesty přes les." Obrátil se a zvýšeným hlasem zvolal: "Jsou tu ještě lidé z Mere?"
Zřejmě byli. Předstoupili, váhavě a ustrašeně, postrkáváni svými druhy. Dva nevelcí, širokoplecí chlapíci, bradatí a rozcuchaní, a s nimi výrostek, patrně syn toho mladšího. Oslovil jsem nejstaršího.
"Pocházíš z Mere, z Letní země?"
Přikývl, v prstech před sebou žmoulal cíp promočené tuniky.
"To je od vás hezké, že jste pomohli mužům Nejvyššího krále. Nebudete škodní, to vám slibuji. Víte, kdo jsem?"
Další přikývnutí, znovu žmoulající prsty. Chlapec slyšitelně polkl.
"Tak se nebojte, a pokud můžete, odpovídejte na moje otázky. Víte, kde je teď král Melwas?"
"Ne přesně, pane." Muž odpovídal pomalu, téměř jako by hovořil cizím jazykem. Lidé z močálů jsou nemluvové a když se baví mezi sebou, používají svůj vlastní dialekt. "Ale v paláci na ostrově ho nenajdeš, to vím jistě. Viděli jsme, jak odjíždí na lov, je to dva dny. Jednou za čas si vyrazí, s jiným vznešeným pánem nebo se dvěma."
"On šel na lov? Do těchhle lesů?"
"Ne, pane, šel na ptáky. Jenom on sám s jedním veslařem."
"A vy jste ho viděli? Kterým směrem jel?"
"Zase na jihozápad." Muž ukázal rukou. "Tamhle tudy, co vede do močálu ten chodník. Místy je tam v těch končinách suchá země a pasou se tam spousty divokých hus. Má tam taky chatu, ale teď v ní nebude. Od minulé zimy je prázdná a není v ní služebnictvo. Kromě toho dnes na úsvitu přišla po vodě zpráva, že se Nejvyšší král vrací z Caer–y–n'a domů se dvěma desítkami plachet, takže do přístavu na Ostrově dopluje možná s příštím přílivem. A náš král Melwas tam jistě musí být, aby ho uvítal?"
To byla pro mne novinka a pro Bedwyra, jak jsem viděl, také. Je věčnou záhadou, jak tito obyvatelé pustých močálů dostávají zprávy tak rychle.
Bedwyr na mne pohlédl. "Když přišla zpráva o královně, na Toru nehořel oheň. Všiml sis, Merline?"
"Nikde jinde také ne. Plachty nemohlo být ještě vidět. Teď se musíme vydat na cestu, Bedwyre. Pojedeme na Tor."
"Chceš mluvit s Melwasem, ještě než najdeme královnu?"
"Myslím, že ano. Dal bys teď rozkazy? A postarej se, aby ti lidé dostali odměnu za svou pomoc."
V ruchu a šumu, který hned poté nastal, jsem se dotkl Bedwyrovy paže a zašel s ním kousek dál. "Teď nemohu mluvit, Bedwyre. Je to vážná a nebezpečná záležitost. Královnu musíme najít jen my dva, sami. Můžeš to zařídit tak, aby nebyly žádné otázky?"
Svraštil obočí, zapátral v mé tváři, odpověděl však okamžitě: "Samozřejmě. Ale co s Ceiem? Přistoupí na to?"
"Je přece zraněný. A kromě toho když je očekáván Artuš, musí být Cei na Camelotu."
"To je pravda. A ostatní mohou jet na Ostrov a počkat na příliv. Brzy bude dostatečná tma, abychom se mohli ztratit."
Do jeho hlasu se náhle promítlo celodenní napětí. "Tak řekneš mi už konečně, co se vlastně děje?"
"Vysvětlím ti to cestou, ale nechci, aby to kdokoliv slyšel, ani Cei."
Za pár minut jsme vyrazili. Jel jsem mezi Ceiem a Bedwyrem, ostatní harcovali za námi. Bezstarostně se bavili mezi sebou, zřejmě je moje slova naprosto uklidnila. Já sám jsem se cítil, třebaže jsem stále ještě věděl jen to, co mi zjevil sen, pozoruhodně lehký a klidný, jel jsem ostrým tempem, které ve zrádném terénu nasadil Bedwyr, bez úvah a starostí, ba dokonce jsem nevnímal sedlo ani otěže. Nebyl to nový pocit, ale od té doby, co se dostavil naposledy, uplynulo mnoho roků; valil se proud boží vůle a já se řítil s ním, jiskřička vystřelená mezi hvězdy stálice. Nevěděl jsem, co nás čeká v té vlhké tmě, věděl jsem však, že královna a její dobrodružství jsou pouhou částečkou úradku této noci, neboť tato předsunutá vlna moci odhodila už stíny stranou.
Má vzpomínka na tuto jízdu je zmatená. Nejprve se oddělila Ceiova družina a brzy nato jsme narazili na prámy a Bedwyr nalodil polovinu svých lidí a poslal je krátkou cestou přes jezero. Zbytek rozdělil, část se měla dát pobřežní cestou a

druhá měla jet po chodníku, který vedl přímo do přístaviště. Přestalo pršet a s nadcházející nocí se všude válela mlha; nad ní bylo nebe plné hvězd, vypadalo jako síť s blýskavými stříbrnými rybami. Zažehli další pochodně a ploché převoznické prámy plné mužů a koní se pomocí bidel pomalu sunuly po hladině v mlze, která stoupala v zrcadle světla jako dým. Když se zbylí vojáci, jejichž koně halila převalující se mlha, rozdělili a přeskupili, uviděli jsme v dáli světlo pochodně stoupající na Tor. Artušovy plachty se objevily na obzoru.
Teď už jsme s Bedwyrem snadno zmizeli. Naše koně vyrazili po tvrdé cestě, vytrvale klusali asi tak míli přes blata a pak rychle postupovali po cestě vedoucí na jihozápad.
Brzy jsme měli světla a zvuky z Ostrova za zády, až zmizely docela. Po obou stranách se nad vodami kadeřila mlha. Na cestu nám svítily hvězdy, třebaže slabě, jako lampy podél cesty pro duchy. Naše koně ustálili krok, cesta se brzy rozšířila a my mohli jet vedle sebe.
"Ta chata je tím směrem," řekl bez dechu. "Míříme snad tam?"
"V to doufám. Znáš ji?"
"Najdu ji. Tak proto potřebuješ Melwasovu pomoc? Jistě, kdyby věděl o královnině nehodě, přikázal by svým vojákům, aby prohledali les od jednoho kraje k druhému. Ale jestli v té chatě teď není –"
"Doufejme, že není."
"Co je to za hádanku?" Poprvé za celou tu dobu, co ho znám, byl nezdvořilý. "Slíbil jsi, že mi to vysvětlíš. Říkal jsi, že víš, kde je, a teď hledáš Melwase. To tedy –"
"Bedwyre, tys to nepochopil? Myslím, že Guinevere je v té chatě. Melwas ji unesl."
Ticho, které nastalo, bylo bouřlivější než jakákoli kletba. Když promluvil, sotva jsem ho slyšel. "Nemusím se tě ptát, jestli to víš jistě. Vždycky to víš jistě. A jestli jsi měl vidění, musím to tak vzít. Ale pověz mi, jak a proč?"
"Proč to udělal, to je jasné. Jak, to zatím nevím, ale podezírám ho, že se na to už nějaký čas chystal. Její zvyklosti jsou známé, ví se i to, že si často vyjede do lesa, který hraničí s močály. Jestli ho potkala, když ujela svým průvodcům, co přirozenějšího by mohla udělat než zastavit a oslovit ho? O tom by mohlo svědčit ono ticho, když ji vojáci hledali poprvé."
"Ano… A jestli popadl její otěže a pokoušel se jí zmocnit a ona pobídla klisnu ostruhou… Tomu by odpovídaly ty přetržené otěže a stopy, které jsme našli na břehu řeky. U všech bohů, Merline! Vždyť to je únos! Říkáš, že se na to už nějakou dobu chystal?"
"Jenom se to domýšlím," řekl jsem. "Zdá se mi pravděpodobné, že udělal pár marných pokusů, než se mu naskytla takováto příležitost; královna bez doprovodu a loďka po ruce."
Dál jsem své myšlenky nerozvíjel. Měl jsem před očima osvětlený pokoj, tak pečlivě pro ni připravený; hru v šachy; královnin klid a vyrovnanost, usměvavý pohled. Měl jsem na mysli i ty dlouhé hodiny od rozbřesku do setmění, které uplynuly od té doby, co zmizela.
Podobně uvažoval zřejmě i Bedwyr. "Je to šílenec! Jak může takový malý král, jako je Melwas, riskovat Artušův hněv? Copak se zbláznil?"
"Dalo by se to tak říct," mínil jsem suše. "To se stává, když jsou ve hře ženy."
Další ticho, které nakonec přerušil pohybem ve tmě a změnou kroku svého koně. "Zpomal. Brzy sjedeme z cesty."
Poslechl jsem. Naši koně zpomalili, když jsme vjeli do mlhy, přešli do klusu a potom do kroku. Pak jsme ji uviděli – pěšinu, vedoucí zřejmě rovnou do močálu.
"To je ona?"
"Ano. Je to špatná cesta. Možná budeme muset i s koňmi do vody." Ohlédl se po mně. "Zvládneš to?"
Vybavila se mi vzpomínka; Bedwyr a Artuš v Divokém hvozdu jedou o zlomkrk, jak to mají kluci ve zvyku, ale vždycky si dělají starost o mne, mizerného jezdce, který jim je v patách.
"Já to zvládnu."
"Tak tudy." Jeho kůň se vrhl z úzkého blátivého svahu mezi rákosí a vzápětí se ponořil jako člun spuštěný na vodu; můj to udělal po něm a tak jsme si, po stehna ve vodě, razili cestu močálem. Byl to zvláštní postup, protože mlha vodu schovala; schovala dokonce i hlavy našich koní. Divil jsem se, jak může Bedwyr vůbec vidět na cestu, ale pak jsem sám letmo zahlédl daleko za třpytící se vodou, mlžnými břehy a černými obrysy stromů a křovisek nepatrný záblesk světla, které znamenalo lidské obydlí. Pozoroval jsem, jak se přibližuje, a v duchu jsem vážil možnosti toho, co bude třeba udělat. Artuš, Bedwyr, Melwas, Guinevere… a po celou tu dobu jsem cítil jako hluboké podtóny, jimiž harfa podkresluje spletité tkanivo hudby, tlak magické moci, která mě vede – kam asi?
Koně se vynořili z močálu, zůstali stát na kusu suché půdy, zafrkali a setřásli kapky vody. Souš se táhla před námi do délky asi padesáti kroků; za vodním příkopem o šíři dalších dvaceti kroků tam stál dům. Most tam žádný nebyl.
"Loďka tu také není." Slyšel jsem, jak tiše zaklel. "Musíme tam doplavat."
"Bedwyre, budeš muset udělat ty poslední kroky sám. Ale –"
"Proboha, samozřejmě!" Jeho meč, uvolněný v pochvě, zasyčel.
Natáhl jsem ruku a sevřel jeho uzdu nad udidlem. "Ale uděláš přesně to, co ti řeknu."
Ticho. Pak se ozval hlasem mírným a tvrdošíjným:
"Samozřejmě ho zabiju."
"Nic takového neuděláš. Nezneuctíš jméno Nejvyššího krále ani její. Je to Artušova záležitost, ne tvoje. Nech to na něm."
Další ticho, tentokrát dlouhé. "Dobrá. Dám si od tebe říct."
"Výborně." Tiše jsem navedl koně do stínu olší. Stále jsem svíral jeho udidlo, a tak mě chtě nechtě následoval. "Počkej. Podívej se tamhle."
Ukázal jsem severovýchodním směrem, na cestu, po níž jsme přijeli. V dáli se v noční tmě za močály objevil roj světel,

byla vysoko jako hvězdy. Melwasova pevnost, osvětlená na uvítanou. Pokud se král Melwas osobně nevrátil domů z lovu, mohlo to znamenat pouze jedno: Artuš přistává.
Pak se ozval zvuk, který voda zesílila, a my jsme sebou trhli; cvaknutí a vrznutí otevíraných dveří a pak šplouchnutí vody, jak se na hladině zhoupla loďka. Zvuky přicházely zpoza domu, kde někdo pro nás neviditelný nasedal a mizel v mlze. Náhle se ozval tichý mužský hlas.
Bedwyr sebou trhl a jeho kůň, jehož uzdu jsem pořád ještě svíral, pohodil hlavou. Řekl naléhavě: "Melwas. Uviděl světla. Hrome, Merline, bere ji s sebou…"
"Ne. Čekej. Poslouchej."
Z domu se stále linulo světlo. Ženský hlas něco volal. Jako by naléhal, ale těžko říci, jestli ze strachu, z touhy nebo z lítosti nad tím, že ji tu nechává samotnou. Šplouchání vody utichlo, loďka byla pryč a dveře domu se zavřely.
Stále ještě jsem držel udidlo Bedwyrova koně. "Teď jdi a přiveď královnu, dopravíme ji domů."

KAPITOLA 4

Než jsem to dořekl, seskočil z koně, svou těžkou pláštěnku hodil přes sedlo a už byl ve vodě a plaval jako vydra k travnatému svahu před domem. Doplaval a drápal se z vody. Viděl jsem, že se zarazil, slyšel jsem, jak sykl bolestí, zalapal po dechu a zaklel.
"Co je?"
Neodpověděl. Kolenem se opřel o břeh, pak se přidržel svěšených vrbových větví a pomalu se postavil na nohy. Zdržel se jen tak dlouho, aby setřásl kapky vody z ramenou, pak vyšlápl kluzký svah přede dveřmi. Kráčel pomalu, zdálo se, že s jistou námahou. Měl jsem dojem, že kulhá. Za chůze vytáhl z pochvy meč, až zasvištěl.
Jílcem zabušil na dveře. Zvuk se vrátil ozvěnou, jako by byl dům prázdný. Nic se tam nepohnulo, neozval se ani hlásek. (Tím hůř pro dámu, která čeká na vysvobození, pomyslel jsem si trpce.)
Bedwyr zabušil znovu. "Melwasi! Otevři Bedwyrovi z Benoicu! Jménem krále, otevři!"
Dlouhá pauza. Bylo cítit, že v domě někdo vyčkává se zatajeným dechem a bušícím srdcem. Pak se dveře otevřely. Nebyly otevřeny jedním trhnutím, jak velí vzdor a statečnost, ale pomalu, jen úzkou štěrbinou, v níž se objevil tenký plamínek svíčky a stín někoho, kdo tudy vyhlédl ven. Drobná postava, štíhlá a vzpřímená, s rozpuštěnými splývajícími vlasy, v dlouhém šatu z jemné, smetanově lesklé látky.
Bedwyr řekl, a znělo to přiškrceně: "Paní? Jsi v pořádku?"
"Princi Bedwyre!" Řekla to jako bez dechu, ale tiše, a zdálo se, že vyrovnaně. "Díky bohu za tvůj příchod. Když jsem tě slyšela přicházet, bála jsem se… Ale teď, když vím, že jsi to ty… Jak ses sem dostal? Jak jsi mě nalezl?"
"Merlin mě vedl."
Z místa, kde jsem stál a držel koně, jsem jasně slyšel, jak se nadechla. Svíčka ozářila bledou tvář, když prudce otočila hlavu a viděla, že stojím za vodou. "Merlin?" Ale vzápětí byl její hlas už zase mírný a vyrovnaný. "Pak děkuji bohu také za jeho umění. Myslela jsem, že sem nikdy nikdo nepřijde."
V duchu jsem si řekl, že to jí rád věřím. Nahlas jsem ji vybídl: "Můžeš se připravit na cestu, paní? Přijeli jsme, abychom tě odvezli zpátky ke králi."
Neodpověděla mi, ale obrátila se a chystala se zajít dovnitř, pak se však zastavila a řekla něco Bedwyrovi, příliš tiše, než abych to zaslechl. Odpověděl, ona otevřela dveře dokořán a pohybem ruky ho zvala dál. Šel za ní a dveře nechal otevřené. V místnosti jsem viděl odliv a příliv světla, což znamenalo, že v krbu hoří oheň. Komnatu měkce osvětlovala lampa a to, co jsem viděl oknem a dveřmi, bylo zařízení mnohem přepychovější, než bych očekával v dlouho zanedbávané lovecké chatě; pozlacené židle, rudé polštáře, a dalšími pootevřenými dveřmi jsem zahlédl v rohu lůžko či lehátko s hromadou lůžkovin, přes něž byla kvapně přehozena pokrývka. Melwas pro ni vystlal měkké hnízdečko. Moje vidina ohniště, jídelního stolu a přátelské partie šachů byla naprosto přesná. V hlavě se mi honilo, co řekne Artuš. Kolem chaty se ploužila mlha jako bílí duchové, jako bílé stíny…
Bedwyr vyšel z domu. Meč byl už zase v pochvě a v ruce nesl lampu; v druhé držel bidlo, jakým lidé z močálů odstrkují své ploché loďky mezi rákosím. Našlapoval opatrně a když došel až k vodě, zvolal: "Merline?"
"Ano? Chceš, abych přeplavil koně na druhou stranu?"
"Ne!" odmítl příkře. "U břehu jsou pod hladinou nože. Zapomněl jsem na ten starý trik a narazil jsem kolenem přímo na ně."
"Zdálo se mi, že kulháš. Je to vážné?"
"Ne. Šlo to jen do masa. Naše paní mi to ošetřila."
"Tak to je další důvod, aby ses nepokoušel plavat zpátky. Jak ji chceš dostat na druhou stranu? Přece tu někde musí být nějaké suché místo, kudy bych se tam dostal s koňmi? Zeptej se jí."
"Už jsem se ptal. Neví. A loďka tu žádná není."
"Tak co? Má tam Melwas něco, co by se udrželo na vodě?"
"Taky mě to napadlo. Určitě najdu něco, co se dá použít; čím dražšího, tím líp." V chmurném hlase zazněl pobavený tón. Ale žádný z nás nehodlal hodnotit situaci přes vodu zesilující zvuk, zvlášť když Guinevere byla na doslech.
"Obléká se," řekl stručně, jako by odpovídal na mé myšlenky. Postavil lampu na břeh. Čekali jsme.
"Princi Bedwyre?"
Dveře se znovu otevřely. Měla na sobě jezdecký úbor a vlasy si spletla do copu. Pláštěnku nesla přes ruku.
Kulhající Bedwyr vylezl nahoru na břeh. Podržel jí pláštěnku a ona si ji přitáhla k tělu a světlé vlasy schovala pod kápi.
Bedwyr něco řekl a zmizel v domě; za okamžik se vynořil a nesl stůl.
Myslím, že následující okamžiky, pokud by byl někdo v náladě je vychutnat, nabízely pohled na taškařici k popukání;

královna Guinevere na jednom břehu a já na druhém, stojíme mlčky a pozorujeme Bedwyra, který upravil své absurdní plavidlo a pak, po dodatečné úvaze, na ně hodil dva polštáře a pozval královnu na palubu.
Nasedla a vydali se na druhou stranu; byla to nedůstojná plavba, královna seděla přikrčena a držela se jedné vyřezávané a pozlacené nohy od stolu, zatímco princ z Benoicu odstrkoval bidlem svůj vynález, šinoucí se kolébavě přes kanál.
Když ta věc připlula ke břehu, popadl jsem ji za jednu nohu a přidržel ji. Bedwyr se vyškrábal na břeh a otočil se, aby pomohl královně. Vystoupila celkem půvabně, vydechla poděkování a pak uvolnila svou pošpiněnou a zmačkanou pláštěnku. Ráno si ji zmáčela stejně jako svůj jezdecký úbor, a pláštěnka dosud úplně neuschla. Viděl jsem, že je potrhaná. Z jejích záhybů se vykutálelo cosi světlého a dopadlo to do bláta mezi drny. Sehnul jsem se a zvedl to. Byla to šachová figurka z bílé slonoviny, rozšlápnutý král.
Nevšimla si toho. Bedwyr stůl odstrčil a poslal jej zpátky na vodu, a pak si ode mne vzal uzdu. Podal jsem mu jeho plášť a řekl jsem královně formálně – tak formálně, že to znělo škrobeně a chladně: "Jsem rád, že tě vidím živou a zdravou, paní. Máme za sebou špatný den, strávili jsme jej v obavách o tebe."
"Velice mě to mrzí." Mluvila tiše, tvář schovanou pod kapuci. "Když mě klisna v lese shodila, měla jsem těžký pád. Já se – nepamatuji se, co bylo pak, probrala jsem se až tady, v domě…"
"A král Melwas byl u tebe?"
"Ano, ano. Našel mě ležící a odnesl mě sem. Myslím, že jsem byla v bezvědomí, na nic se nepamatuji. Pečoval o mne jeho sluha."
"Patrně by byl král udělal lépe, kdyby byl u tebe zůstal a počkal, až přijdou tvoji lidé. Prohledali kvůli tobě celý les."
Rukou si přidržovala kápi, zakrývající její tvář. Myslím, že se chvěla. "Ano, patrně ano. Ale tato chata byla blízko, hned za vodou, a on prý měl o mne strach a loďka byla nejlepší řešení. Nebyla bych mohla nasednout na koně."
Bedwyr už byl v sedle. Vzal jsem královnu za ruku, abych jí pomohl nasednout před něho. Byl jsem velice překvapen – v jejím tichém klidném hlase nebylo nic, co by to dávalo tušit – cítil jsem, jak se po celém těle chvěje. Odpustil jsem si otázku a řekl jsem pouze: "Pojedeme tedy opatrně. Nejvyšší král se vrátil, věděla jsi to?"
Cítil jsem znovu, jak velice ji to rozechvělo, jako by dostala zimnici. Neřekla nic. Když jsem ji vysazoval před Bedwyra do sedla, byla lehká a štíhlá jako děvčátko.
Nazpátek jsme jeli pomalu. Když jsme se blížili k Ostrovu, viděli jsme, že přístaviště tone v záři světel a je plné jezdců. Ještě nás od něj dělila jistá vzdálenost, když jsme podle pohybujících se pochodní poznali, že se z davu vydělila skupina jezdců a rozjela se tryskem po kamenném chodníku v jezeře. V čele jel muž na černém koni a ukazoval cestu. Pak nás uviděli. Ozvalo se volání. Brzy dojeli až k nám. V čele cválal nyní Artuš, jeho bílý hřebec byl pokryt černým blátem až po břicho. Vedle něho na černém koni okázale dával najevo svou starost o královnu Melwas, král Letní země.
Domů jsem jel sám. Kdybych teď postavil Artuše a Melwase proti sobě, nic by se tím nezískalo a příliš mnoho by se ztratilo. Prozatím Melwasův bleskový nápad vyrazit z domu na močále zadem a být při vítání Artuše ve chvíli, kdy jeho lodi dorazily do přístaviště, nám ušetřil skandál; Artuš nebude nucen, až zjistí nebo vytuší pravdu, vyvolat neuvážený spor se svým spojencem, ať už budou jeho soukromé pocity jakékoliv. Pro tuto chvíli bylo lepší nechat to být. Melwas je teď všechny odvede do svého osvětleného paláce, předloží jim jídlo a víno, možná je i ubytuje na noc, a ráno bude Guinevere moci vylíčit manželovi svou příhodu – prostě nějakou příhodu. Nedalo se uhodnout, co mu navykládá. Jsou tu jisté momenty, které se budou jen těžko vysvětlovat; ta komnata, tak pečlivě pro ni vybavená; volný šat, který měla na sobě; zválené lože; lži o Melwasovi, které napovídala Bedwyrovi i mně. A nad to nade vše zlomená šachová figurka jako důkaz pravdivosti mého snu. Ale to všechno bude muset počkat, přinejmenším tak dlouho, dokud neopustíme Melwasovu půdu a nebudeme z dosahu jeho ozbrojenců. Bedwyr, ten neřekl slovo, a v budoucnosti mu zavře ústa jeho láska k Artušovi bez ohledu na to, co si bude myslet.
A já? Artuš byl Nejvyšším králem a já jeho hlavním poradcem. Byl jsem mu povinován pravdou. Ale dnes bych nedokázal čelit jeho otázkám, a patrně ani se jim vyhýbat nebo je odrážet lžemi. Později, pomyslel jsem si unaveně, když se můj ušlý kůň ploužil kolem jezera. Bude mi jasnější, co dělat.
Domů jsem se vracel dlouhou cestou kolem jezera, nechtěl jsem burcovat převozníka. A i kdyby byl v tak pozdní době ochoten mě převézt, neměl jsem náladu na jeho klípky ani na řečičky vojáků, kteří by možná jeli s sebou. Potřeboval jsem ticho a noc a jemné závoje mlhy.
Kůň cítil blízkost domova a večeře, vztyčil uši a vykročil. Brzy jsme měli zvuky a světla Ostrova za sebou a Tor byl pouhým obrysem v noční tmě, s hvězdami hned za hřebenem. Vynořovaly se stromy ověšené mlhou, a pod nimi dorážely vody jezera na zploštělé pobřežní oblázky. Pach vody a rákosí a rozvířeného bahna, pravidelné údery kopyt, čeřící se hladina, a skrze toto všechno slabý a nekonečně vzdálený, jako sůl na jazyku chutnající dech mořského přílivu, který se tady, v krajním bodu, mění opět ve svůj odliv. Chraplavý hlas ptáka, jenž se tu někde, neviděn, šplouchá. Kůň otřepal mokrou šíji a kráčel dál.
Ticho a bezvětří, klid a samota. Spustily se jako závoj, hmatatelný jako mlha, mezi úzkosti tohoto dne a noční pohodu. Žádné vidění v temnotě, boží ruka se stáhla. Nebudu přemýšlet o zítřku a o roli v něm. Prorocký sen mě vedl, abych zabránil hříchu; ale co za "vyšší úkoly" mi náhlá obnova božské moci věstí, jsem nedokázal říct a byl jsem příliš unaven, než abych hádal. Mlaskl jsem na koně a on přidal do kroku. Srpek měsíce nad jilmovým hájkem ozařoval černou a stříbrnou noc. Ještě půl míle a opustíme jezerní břeh a zamíříme po kamenité cestě k domovu.
Kůň se zastavil tak náhle, že jsem dopadl na jeho šíji. Kdyby nebyl tak unavený, byl by se splašil a možná by mě vyhodil ze sedla. Takto se jenom zarazil a pevně zapřel přední nohy, až ve mně kosti zachrastily.
Cesta teď vedla po skalnatém hřebeni, který v těchto místech tvořil břeh jezera. Svah pod námi byl příkrý, muž by se za ním schoval do půlky těla. Mlha byla hustá, ale jakýsi pohyb vzduchu – možná že jej vyvolával sám příliv – ji lehce čeřil, takže vířila a obloukovitě se zvedala jako smetana v máselnici.

Pak jsem uslyšel šplouchnutí a spatřil jsem to, co předtím uviděl můj kůň. Kousek od břehu někdo bidlem odstrkával loďku, stál v ní a balancoval jako pták na rozhoupané větvičce. Zahlédl jsem ho jen letmo, nejasně, podobal se stínu někoho mladého a štíhlého a zahalen byl do jakéhosi pláště, spadajícího až na lavici a ještě dál přes okraj loďky, takže se nesl po hladině. Chlapec se sklonil a opět napřímil, ždímaje látku. Mlha kolem tohoto výjevu se svinula a rozestoupila se, a ten sinalý oblak na kratičko odrazil světlo hvězd, v němž jsem uviděl jeho tvář. U srdce mě bodlo, jako by šíp zasáhl svůj cíl.
"Ninian!"
Trhl sebou, otočil se a odborně zastavil loďku. Černé oči se v jeho bílé tváři zdály tak obrovské.
"Ano? Kdo je to?"
"Merlin. Princ Merlin. Pamatuješ se na mne?" Přistihl jsem se – otřesem, který jsem utrpěl, jsem zhloupl. Zapomněl jsem, že když jsem se tehdy cestou do Dunpeldyru náhodou seznámil se zlatníkem a jeho pomocníkem, byl jsem v přestrojení. Dodal jsem spěšně: "Znáš mě jako Emryse; to je mé jméno. Myrddin Emrys z Dyfedu. Tehdy jsem měl důvod necestovat pod svým pravým jménem. Už si vzpomínáš?"
Loďka se zakymácela. Mlha zhoustla a zahalila ji a já na okamžik propadl slepé panice. Opět mi odešel. Ale pak jsem ho uviděl, stále na stejném místě, hlavy měl nakloněnou k jedné straně. Přemýšlel a potom promluvil, dal si na čas, jako vždycky.
"Merlin? Ten kouzelník? To jsi ty?"
"Ano. Je mi líto, že jsem tě vylekal. Byl to pro mne otřes, takhle tě uvidět. Myslel jsem, že ses utopil, tehdy pod mostem u Cor, když jsi se koupal v řece s ostatními chlapci. Co se stalo?"
Měl jsem pocit, že zaváhal. "Jsem dobrý plavec, pane."
Bylo to zřejmě nějaké tajemství. To není důležité. Nic není důležité. Našel jsem ho. Tak to je to, k čemu spěla dnešní noc. Toto, a nikoli královnino provinění, byl ten "vyšší úkol", k němuž mě vedla magická moc. Zde byla budoucnost. Hvězdy zářily a jiskřily tak, jako zářily a jiskřily tehdy na jílci velkého meče.
Nakláněje se přes koňskou šíji mluvil jsem naléhavě. "Poslouchej, Niniane. Jestli nechceš odpovídat na otázky, nebudu se tě na nic ptát. Dobrá, utekl jsi z otroctví; mně je to jedno. Mohu tě ochránit, nemusíš se bát. Chci, abys ke mně přišel. Sotva jsem tě prvně viděl, věděl jsem, kdo jsi; jsi jako já a vnitřním zrakem, který mi bůh dal, vidím, že budeš stejně schopný. Tys to také tušil, že? Přijdeš a necháš mě, abych tě učil? Nebude to lehké, jsi mladý; ale já byl ještě mladší, když jsem přišel ke svému mistrovi. Dokážeš se všechno naučit, vím to. Věř mi. Přijdeš a budeš mi sloužit a naučíš se z mého umění tolik, kolik ti dokážu předat?"
Tentokrát vůbec nezaváhal. Jako by tato otázka byla položena a zodpovězena už dávno předtím. Možná že tomu tak opravdu bylo. Jsou věci nevyhnutelné; jsou zapsány ve hvězdách od posledního dne Potopy.
"Ano," řekl, "přijdu. Ale dopřej mi trochu času. Potřebuji – něco zařídit."
Napřímil jsem se. Bolelo mě na prsou, jak jsem se dlouze nadechl. "Víš, kde bydlím?"
"To ví každý."
"Tak přijď, kdy budeš chtít. Rád tě uvidím." A dodal jsem tiše, spíše pro sebe než k němu: "Bůh ví, jak rád tě uvidím."
Neodpověděl. Když jsem se znovu podíval, nebylo tam nic než bílá mlha, nad ní hořce.bílé světlo hvězd a pod ní jezerní vody, šplouchavě dorážející na břeh.
I tak mi to trvalo celou cestu domů, než jsem si uvědomil prostou pravdu.
Od té doby, co jsem poznal chlapce Niniana a zatoužil po něm jako po jediné lidské bytosti mezi všemi, která by mě mohla všude provázet, uplynulo mnoho let. Kolik? Devět, deset? A jemu bylo tehdy asi tak šestnáct. Mezi šestnáctiletým mladíkem a mužem v třetí desítce svého věku leží celý svět zrání a změn; chlapec, jehož jsem s tak bouřlivou radostí před chvílí poznal, a chlapec, jehož tvář jsem si pln bolesti mnohokrát v duchu vybavoval, nemohou být jedním a týmž, i kdyby se Ninian tehdy před léty neutopil v řece a zůstal naživu.
Když jsem ležel na svém loži beze spánku a skrze černé větve hrušně pod oknem pozoroval hvězdy jako v dětství, znovu jsem si celý ten výjev v duchu promítl. Mlha, strašidelná mlha; shora světlo hvězd; hlas, přicházející ozvěnou zpod hladiny; tvář, na niž jsem se tolik navzpomínal, o níž se mi deset let zdálo; toto vše dohromady náhle probudilo zapomenutou a marnou naději a oklamalo mě.
Tehdy jsem poznal, že chlapec Ninian je skutečně mrtev a že toto setkání ve strašidelné tmě se pouze vysmálo mé únavě zmateným a krutým snem.

KAPITOLA 5

Samozřejmě nepřišel. Mým příštím návštěvníkem byl Artušův posel s pozváním na Camelot.
Uplynuly čtyři dny. Tak trochu jsem očekával, že budu pozván dříve, ale když vzkaz nešel, usoudil jsem, že se Artuš dosud nerozhodl, jak dál postupovat, nebo chce aféru ututlat a nepřeje si, aby se o věci mluvilo ani v Radě.
Obvykle se posel mezi námi otočil třikrát či čtyřikrát do týdne, a kromě toho si všichni, které nějaké jiné poslání přivedlo do blízkosti mého domu, už dávno zvykli zastavit se na Jabloňovém dvoře a poptat se, nepotřebuji-li doručit nějaký dopis, nebo mi aspoň říci, co je nového. A tak jsem byl pořád dobře informovaný.
Doslechl jsem se, že Guinevere, ač to bylo k nevíře, je pořád ještě na Ynys Witrin, kam za ní na pozvání staré královny přijelo několik jejích dam. Bedwyr byl také dosud ubytován v Melwasově paláci; nože byly rezavé a některé rány zhnisaly; kromě toho v mokru a chladu prostydl a teď byl nemocný a měl horečku. Bylo u něho několik jeho druhů, kteří byli hosty Melwasova domu. Můj návštěvník mi řekl, že Bedwyra denně navštěvuje sama královna Guinevere, a dokonce trvala na tom, že ho bude ošetřovat.
Jiný zlomek informace jsem si opatřil sám. Královnin sokol byl nalezen mrtvý, visel za řemínek, jaký mají lovní sokolové

kolem nohy, na vysokém stromě nedaleko kanálu, v němž Bedwyr hledal se sítí královnu.
Pátého dne přišlo pozvání, abych přijel ke králi v záležitosti nové poradní síně, která byla na Camelotu za jeho pobytu v Gwyneddu dostavěna. Osedlal jsem koně a hned jsem se vydal na Camelot.
Artuš na mě čekal na západní terase svého paláce. Byl to široký dlážděný ochoz s okrasnými záhony, kde v létě kvetlo několik královniných růží, macešky a hezké letničky. Dnes, v tomto studeném jarním odpoledni, tam vládla jedině barva narcisů a bledých pryskyřníků se skloněnými hlavičkami.
Artuš stál u zdi ochozu a hleděl na třpytnou linii v místě, kde v dáli začínalo otevřené moře. Neobrátil se k pozdravu, čekal, až dojdu k němu. Pak se podíval, jestli sluha, který mě k němu přivedl, už odešel, a řekl příkře:
"Jistě jsi pochopil, že o poradní síň vůbec nejde. To bylo pro tajemníky. Musím s tebou mluvit v osobní záležitosti."
"O Melwasovi?"
"Samozřejmě." Otočil se zády k předprsni a lehce se o ni opřel. Podmračeně na mě hleděl. "Byl jsi s Bedwyrem, když našel královnu a přivezl ji na Ynys Witrin. Zahlédl jsem tě tam, ale když jsem se po tobě sháněl, byl jsi už pryč. Navíc jsem se dozvěděl, že ty jsi řekl Bedwyrovi, kde ji má hledat. Jestli jsi o té věci věděl něco víc než já, proč jsi nepočkal a neřekl mi to?"
"Protože cokoliv bych ti tehdy řekl, by vyvolalo jen a jen mrzutosti, které jsi vůbec nemohl potřebovat. Bylo třeba získat čas. Čas pro královnu, aby se zotavila; čas pro tebe, abys s ní promluvil; čas na to, aby se obavy mužů zmírnily, a nikoli rozhořely. Což jsi, jak se zdá, dokázal. Bedwyr a královna jsou prý pořád ještě na Ynys Witrin."
"Ano. Bedwyr je nemocný. Ulehl se zimnicí a do rána byl v horečkách."
"Slyšel jsem. Velice si to vyčítám, měl jsem zůstat a rány mu ošetřit. Mluvil jsi s ním?"
"Ne. Nebyl toho schopen."
"A královna?"
"Je v pořádku."
"Ale není ještě schopna cesty domů?"
"Ne," řekl úsečně. Opět se odvrátil a díval se do dáli na lesknoucí se moře.
"Předpokládám, že ti Melwas musel nabídnout nějaké vysvětlení?" řekl jsem konečně.
Očekával jsem, že moje otázka zažehne nějakou jiskru, ale on vypadal jen unaveně, celý šedý v šedém odpoledni.
"Ach ano. Mluvil jsem s Melwasem. Vylíčil mi, co se stalo. Byl v močálech na lovu ptáků, sám s jediným služebníkem, s mužem jménem Berin. Přijeli k okraji lesa na člunu, proti proudu řeky, kterou znáš. Slyšel v lese nějaký rozruch a pak viděl, jak se královnina klisna na břehu potácí a klouže v blátě. Královnu shodila rovnou do řeky. Její družinu nebylo nikde vidět. Muži zaveslovali k ní a vytáhli ji. Byla v bezvědomí, jako by se při pádu udeřila do hlavy. V té době slyšeli, že její lidé jsou někde nedaleko, ale k řece nepřišli." Odmlčel se. "Není pochyb, že v té chvíli měl Melwas poslat svého sluhu za nimi, ale ten měl jen své nohy, kdežto oni měli koně, a kromě toho královna byla celá mokrá a v mdlobách, byla zima a neměli nic, čím by ji dopravili domů, kromě loďky. A tak Melwas poslal svého sluhu do lovecké chaty, aby zatopil. Měl tam jídlo i víno, neboť sám počítal s tím, že v chatě přenocuje. Bylo tedy všechno připravené."
"Jaké štěstí."
Odpustil jsem si suchý tón, ale Artuš po mně stejně šlehl pohledem ostrým jako dýka. "Skutečně. Po chvíli se začala probírat. Poslal sluhu na Ynys Witrin pro pomoc a pro ženu, která by o ni pečovala, a pro koně a nosítka nebo velký člun, který by ji přepravil s veškerým pohodlím. Ale sluha ujel jen pár kroků a vrátil se se zprávou, že se na obzoru objevily moje plachty a že patrně s přílivem přistaneme. Melwas usoudil, že nejlepší bude, když se hned rozjede do přístaviště, aby mě uvítal, jak je jeho povinností, a zároveň mi oznámil, že královna je v bezpečí."
"A ji tam nechal," řekl jsem neutrálně.
"A ji tam nechal. Neměl jiné plavidlo než lehký kožený člun, který si bával s sebou na lov ptáků. Nehodil se k jejímu převozu – určitě ne ve stavu, v jakém byla. Musel jsi to vidět sám. Když ji ke mně Bedwyr přivezl, jenom plakala a chvěla se. Nezbylo mi než jejím ženám přikázat, aby ji hned odvedly a uložily."
Odlepil se od předprsně, otočil se bokem a udělal pár rychlých kroků tam a zase zpátky. Utrhl větvičku rozmarýny a mnul ji v rukou. Z místa, kde jsem stál, jsem cítil její peprnou pronikavou vůni. Nic jsem neříkal. Po chvíli přestal přecházet; zůstal stát, rozkročený, a pozoroval mě, ale stále ještě mnul rozmarýnu mezi prsty.
"Tak, a to je celé."
"Rozumím." Zamyšleně jsem na něho hleděl. "A tak jsi strávil noc jako Melwasův host, Bedwyr je tam dosud, a také královna tam je ubytovaná… dokdy?"
"Zítra pro ni pošlu."
"A dnes jsi poslal pro mne. Proč? Zdá se, že záležitost je vyřízena a ty jsi svá rozhodnutí už učinil."
"Určitě víš moc dobře, proč jsem pro tebe poslal." V jeho hlase zazněl náhle ostrý tón, který byl v rozporu s jeho předchozím klidem. "Co jsi věděl takového, že by to ‚vyvolalo mrzutosti', kdybys byl se mnou toho večera pohovořil? Jestli mi máš co říct, Merline, řekni to."
"Dobrá. Ale napřed mi pověz, mluvil jsi vůbec s královnou?"
Svraštil obočí. "Co si myslíš? Manžel, který byl pryč od své ženy bezmála celý měsíc? A žena, která potřebovala útěchu?"
"Ale když byla nemocná a její ženy ji ošetřovaly –"
"Nebyla nemocná. Byla unavená a rozrušená, a hlavně velice vyděšená."
Vzpomněl jsem si na Guineveřin vyrovnaný klidný hlas, na její opatrnou rovnováhu, na chvějící se tělo.
"Nebála se mého návratu." Řekl to ostře, jako odpověď na to, co jsem si myslel. "Bála se Melwase a také tebe. Překvapuje tě to? Ale mě se královna nebojí. Proč by měla? Mám ji rád. Bála se, že mi zlí jazykové napovídají lži… Proto se nemohla upokojit, dokud jsem k ní nepřišel a nevyslechl od ní, jak to doopravdy bylo."

"Měla strach z Melwase? Proč? Nenabídla ti stejné vysvětlení jako on?"
Tentokrát na můj náznak odpověděl. Poslal polámanou větvičku rozmarýny přes zeď terasy a ona se pomalu snášela k zemi. "Merline." Řekl to klidně, ale s jakousi neodvolatelnou, konečnou platností. "Merline, nemusíš mi říkat, že mi Melwas lhal a že to byl únos. Kdyby se byla Guinevere pádem tak vážně zranila, že proležela téměř celý den v mdlobách, těžko by s tebou odjela domů na koni a nebyla by tak čilá a zdravá, když jsem s ní té noci ležel. Žádné zranění neutrpěla. Pouze měla strach."
"Řekla ti, že Melwas lhal?"
"Ano."
Jestliže mu Guinevere předložila jinou verzi, domníval jsem se, že vím, co neprozradila. Řekl jsem zvolna: "Když mluvila s Bedwyrem a se mnou, vylíčila nám totéž, co Melwas. A ty teď tvrdíš, že královna ti sama řekla, že to byl únos?"
"Ano." Svraštil obočí. "Ty nevěříš jedné ani druhé verzi, viď? To ses mi pokoušel říct? Myslíš si – proboha, Merline, co si to myslíš?"
"Neznám ještě královninu verzi. Pověz mi, co ti řekla."
Byl tak rozhněvaný, až jsem se bál, že ode mne okamžitě odejde. Ale několikrát obešel terasu a vrátil se. Tvářil se bezmála jako muž, který svádí boj sám se sebou.
"Dobrá, koneckonců jsi můj poradce, a jak se zdá, budu radu opravdu potřebovat." Nadechl se. Vyprávěl stručně, bezvýrazně. "Ona říká toto: vůbec nespadla z koně. Viděla, že se její sokol snesl a zachytil přitom řemínkem na noze o strom. Zastavila klisnu a seskočila. Vtom uviděla v člunu u břehu Melwase a zavolala ho na pomoc. Vyskočil z loďky a šel k ní, ale sokol ho nezajímal. Začal mluvit o své lásce; o tom, jak ji miluje už od té doby, co jeli společně z Walesu. Když se ho pokoušela zarazit, neposlouchal ji, a když chtěla opět nasednout, sevřel ji; jak spolu zápasili, klisna přetrhla otěže a utekla. Královna se pokoušela přivolat svou družinu, ale dal jí ruku na ústa a hodil ji do člunu. Sluha odrazil od břehu a vesloval pryč. Měl prý strach a nějak se pokoušel protestovat, ale udělal to, co mu Melwas poručil. Zavedl ji do chaty. Všechno tam bylo nachystané, jako kdyby očekával ji… nebo nějakou jinou ženu. Viděl jsi sám. Nebylo to tak?"
Vzpomněl jsem si na oheň, na lůžko, na přepychové závěsy a šat, který měla Guinevere na sobě. "Moc jsem toho neviděl. Ano, bylo to připravené."
"Myslel si na ni prý velice dlouho… a jenom čekal na příležitost. Sledoval ji už několikrát předtím – bylo všeobecně známo, že královna má ve zvyku občas své družině ujet." Artuš měl tvář zbrocenou potem. Hranou ruky si otřel čelo.
"Ležel s ní, Artuši?"
"Ne. Držel ji tam celý den, žadonil prý a prosil o její lásku... Začal sladkými řečmi a sliby, ale když to nikam nevedlo, začal vyvádět jako rozumu zbavený a ona pochopila, že jí opravdu hrozí nebezpečí. Když poslal svého sluhu pryč, napadlo ji, že by se jí mohl zmocnit násilím, ale sluha se brzy vrátil a oznámil svému pánovi, že se na obzoru objevily moje plachty; Melwas ji tam v panice zanechal a spěchal na ostrov vykládat mi svoje lži. Vyhrožoval jí, že řekne-li mi, jak to bylo doopravdy, pak on, Melwas, oznámí, že s ní ležel, takže já zabiju jeho i ji. Měla mi říct stejnou verzi, jakou mi hodlal říct on. A jak jsi řekl, tobě ji opravdu předložila."
"Ano."
"Tys věděl, že nemluví pravdu?"
"Ano."
"Chápu." Stále ještě na mne upíral svůj naléhavý, ale ostražitý pohled. Začínal jsem si uvědomovat, aniž bych byl nějak zvlášť překvapen, že ani já teď před ním nedokážu nic utajit. "A myslel sis, že možná lhala i mně. To byla ta ‚mrzutost', kterou jsi měl na mysli?"
"Částečně, ano."
"Myslel jsi, že mi bude lhát? Mně?" Opakoval to, jako by to bylo něco nemyslitelného.
"Když měla strach, kdo by jí to mohl mít za zlé? Ano, já vím, říkáš, že tebe se nebojí. Ale je to koneckonců jenom žena a mohla by se prostě bát tvého hněvu. Všechny ženy lžou, aby se zachránily. Byl bys měl právo ji zabít a jeho taky."
"To právo mám pořád, ať to byl únos, nebo ne."
"Co tedy? Jak mohla vědět, že ji vůbec vyslechneš, že budeš dříve králem a státníkem, než si dovolíš být pomstychtivým manželem? I já jsem užasl, a to jsem si myslel, že tě znám."
Ponuře pobavený pohled. "Dalo by se říct, že dokud jsou Bedwyr a královna na ostrově jako rukojmí, mám svázané ruce… Zabiju ho, to je samozřejmé. Víš to, viď? Ale ve vhodné době, pod nějakou jinou záminkou, až bude toto vše zapomenuto, aby neutrpěla královnina čest." Obrátil se, položil obě ruce na předprseň a opět pohlédl na tmavnoucí pruh země, za nímž bylo moře. Kdesi mezi mraky se prodral paprsek a vodopád ponurého světla se lil dolů a nasvěcoval pás vody v dáli do bodavého třpytu.
Mluvil zvolna, s odstupem. "Přemýšlel jsem, jaké vysvětlení předložím veřejnosti. Rozhodl jsem se pro historku, která bude něčím mezi Melwasovou lží a tím, co mi řekla královna. Koneckonců byla tam s ním celý den, od úsvitu do západu slunce… Dám rozhlásit, že spadla z koně, jak říká Melwas, a byla v bezvědomí dopravena do lovecké chaty, kde proležela v mdlobách téměř celý den. Ty a Bedwyr to musíte potvrdit. Kdyby lidé věděli, že se jí vůbec nic nestalo, určitě by jí někteří vytýkali, že se nepokusila o útěk. Přestože sluha měl tu loďku po celý den na očích, a i kdyby uměla plavat, v kanálu byly ty nože… Mohla mu samozřejmě hrozit mou pomstou, ale věděla, že to je cesta k vlastní smrti. Mohl ji tam držet, pomilovat se s ní a pak ji zabít. Víš, že se lidé už smířili s tím, že královna je mrtvá. Všichni, kromě tebe. Tys ji zachránil."
Nic jsem na to neřekl. Otočil se.
"Ano, až na tebe. Ty jsi jim řekl, že žije a zavedl jsi k ní Bedwyra. Řekni mi, jak jsi to zjistil? Bylo to vidění?"
Sklonil jsem hlavu. "Když za mnou přijel Cei, dovolával jsem se někdejších sil a ony se přihlásily. Viděl jsem ji v ohni a

Melwase také."
Okamžik náhle zostřeného soustředění. Nestávalo se často, že by Nejvyšší král pátral u mne po pravdě tak, jak byl zvyklý zkoumat jiné, méně významné lidi. Vycítil jsem něco z jeho schopnosti, jež z něho udělala to, čím je. Velice se zklidnil. "Ano. Teď se dostáváme k jádru věci, že? Pověz mi co nejpřesněji, co jsi viděl."
"Viděl jsem muže a ženu v krásně zařízené komnatě a v pozadí dveře do ložnice s rozestlaným lůžkem. Smáli se spolu a hráli šachy. Měla na sobě volný šat, jaký se nosí na noc, a vlasy měla rozpuštěné. Když ji vzal do náručí, šachovnice se převrhla a muž šlapal po figurkách." Natáhl jsem ruku s polámanou figurkou. "Když k nám královna přišla, tohle vypadlo ze záhybu její pláštěnky."
Vzal ji do ruky a sklonil se k ní, jako by ji zkoumal. Pak ji poslal přes parapet za rozmarýnou. "Byl to pravdivý sen. Říká, že tam byl stůl a šachové figurky ze slonoviny a ebenového dřeva." K mému překvapení se usmíval. "Je to všechno?"
"Jaképak všechno? Je toho mnohem více, než bych ti kdy řekl, kdybych ti tím nebyl povinován jako tvůj rádce."
Pokýval hlavou, stále se usmívaje. Zdálo se, že ho veškerý hněv přešel. Vyhlédl opět na zšeřelou pláň, žíhanou záblesky jasu a snopky krouživého světla. "Merline, před chvílí jsi řekl, že královna je jen žena. Často jsi mě upozorňoval, že o ženách nic nevíš. Nenapadlo tě někdy, že prožívají své životy v závislosti tak naprosté, až to plodí nejistotu a strach? A že se jejich život podobá životu otroků či zvířat, jichž využívají tvorové silnější než ony, a mnohdy krutí? Vždyť prodávané a kupované jsou dokonce i ženy z královských rodů, vychované k tomu, aby žily daleko od domova a svého lidu jako majetek mužů jim zcela cizích."
Čekal jsem, abych zjistil, kam míří. Napadlo mě to už dřív, když jsem viděl, jak ženy trpí mužskými rozmary; dokonce i ty, které byly, tak jako Morgause, silnější a chytřejší než většina mužů. Jako by byly stvořeny jen proto, aby je muži používali, a trpěly tím. Ty šťastnější našly buď muže, jež mohly ovládat, nebo takové, kteří je milovali. To byl případ královny.
"Takový úděl měla i Guinevere," pokračoval. "Sám jsi před chvílí řekl, že v některých ohledech jsem pro ni stále ještě cizincem. Nebojí se mne, to ne, ale někdy mám dojem, že se bojí samotného života, že se bojí žít. A zcela jistě měla strach z Melwase. Copak to nevidíš? Tvůj sen byl pravdivý. Usmívala se, pěkně s ním mluvila a tajila svůj strach. Co podle tebe měla dělat? Dovolávat se služebníka? Vyhrožovat jim oběma pomstou? Věděla, že to by byla cesta do hrobu. Když ji zavedl do ložnice, aby si převlékla mokrý šat, tak mu prostě poděkovala a zamkla za ním dveře. (Patrně si tam někdy vodí ženy, protože tam oko jeho matky, staré královny, nedohlédne, a tak tam má různé dámské šaty a jiné věci, které dámy potřebují). Později, když ji přišel pozval k jídlu, předstírala, že na ni jdou mdloby, ale on začal být po chvíli podezíravý a neodbytný, takže se bála, aby dveře nevylomil; proto s nim pojedla a byla na něho vlídná. A tak to šlo po celý den, od svítání do šera. Nechala ho, aby si myslel, že s příchodem noci bude mít svoje radovánky, zatímco po celou dobu doufala, že přijde záchrana."
"A ona přišla."
"Přišla, přestože už ztrácela naději, díky tobě. Tak tohle je její verze a já jí věřím." Znovu se prudce ohlédl. "A ty?"
Neodpověděl jsem okamžitě. Čekal, nedával najevo hněv ani netrpělivost – a ani stín pochybnosti.
Když jsem konečně promluvil, mluvil jsem s jistotou. "Ano. Mluvila pravdu. Říkej tomu jak chceš – rozum, instinkt, vnitřní zrak nebo slepá víra. Mrzí mě, že jsem o ní pochyboval. Dobře jsi udělal, že jsi mi připomněl, že ženám nerozumím. Mělo mě napadnout, že má strach, kdybych si to byl uvědomil, ujasnil bych si, jak ubohé zbraně měla proti Melwasovi… A pokud jde o to ostatní – za to, že mlčela, dokud nemohla promluvit s tebou, za starost o tvou čest a o bezpečnost království – za to si zaslouží můj obdiv. A ty také, králi."
Všiml si, jak jsem ho oslovil. Do pocitu úlevy se vloudil i štipec smíchu. "Proč? Protože jsem v královském hněvu nevyletěl a nežádal hlavy? Kdyby královna ze strachu hrála den divadlo, byl bych to na pár hodin jistě mohl udělat, byť by byla její i moje čest v sázce. Ne však déle. Při samém Hádesovi, déle ne!" Síla, s níž udeřil sevřenou pěstí do předprsně, svědčila o tom, jak velice se ovládal. Pak dodal, změniv náhle tón: "Merline, jistě sis vědom, že lidé nemají – nemají královnu rádi."
"Ano, něco takového jsem slyšel. Ale to není ani kvůli tomu, jaká je, ani kvůli tomu, co dělá. Je to pouze tím, že lidé denně čekají na dědice, a ona je královnou už čtyři roky a ještě neporodila. Je celkem přirozené, že jsou zklamaní ve svém očekávání, a z toho plynou ty řeči."
"Žádný dědic nebude. Je neplodná. Vím to teď už jistě a ona také."
"Toho jsem se bál. Mrzí mě to."
"Kdybych nebyl zasadil tu a tam sémě jinde," řekl se smutným úsměvem, "mohl bych se cítit provinile s ní; ale počal jsem dítě se svou první královnou, o Morgausině panchartovi lépe nemluvit; takže všichni vědí, že je to chyba – dá-li se to tak nazvat – královnina, a protože je královnou, její zármutek nad tím nemůže zůstat její soukromou záležitostí. Vždycky se najdou tací, kteří začnou ty řeči šířit v naději, že ji zapudím. Nezapudím."
"Nenapadlo by mě něco takového ti radit," řekl jsem mírně. "Napadá mě však a lámu si tím hlavu, je-li toto ten stín, který jsem jednou viděl přes tvoje manželské lože… Ale nechme toho. Teď jí musíme vrátit lásku našeho lidu."
"Když to říkáš, zdá se to být tak snadné. Víš-li jak –"
"Myslím, že vím. Před chvílí ses zaklínal Hádesem a on přerušil můj sen. Dovolíš, abych dojel na Ynys Witrin a přivezl ti ji zpátky osobně?"
Nejdříve se chtěl zeptat proč, pak se zasmál a pokrčil rameny. "Proč ne? Možná že pro tebe je to tak snadné, jak se to zdá… Tak jeď. Pošlu jim vzkaz, aby přichystali královský doprovod. Přijmu ji tady. Aspoň se nebudu muset zase koukat na Melwase. Pokusíš se mě, v rámci svých moudrých rad, odvrátit od úmyslu zabít ho?"
"Se stejným výsledkem jako slepičí matka varuje labuťátko před vstupem do vody. Uděláš, co budeš považovat za vhodné." Zahleděl jsem se přes rozbahněnou pláň na Tor a na Ostrov, ležící tak nízko nad vodou v jeho sousedství, kde byl přístav. Uvážlivě jsem dodal: "Škoda že považuje za vhodné vybírat přístavní poplatky – ještě k tomu přehnaně

vysoké – od vojevůdce, který mu poskytuje ochranu."
Chápavě otevřel oči a v koutcích úst mu zacukalo. Pak řekl: "Vida, to je pravda. A pak tu máme ještě mýtné na hřebenové silnici. Kdyby se stalo, že by moji kapitáni odmítli platit, Melwas by si sem určitě přijel stěžovat osobně, a kdoví, mohl by být dokonce prvním, kdo vkročí do nové poradní síně? A jelikož jsem tě vlastně pozval kvůli té síni, nezajdeme se na ni teď podívat? Zítra ve tři ti pošlu královský doprovod, a ty ji přivezeš domů.

KAPITOLA 6

Protože Bedwyr byl stále ještě na Ynys Witrin, jel v čele královského doprovodu Nentres, jeden ze západních panovníků, který bojoval pod Utherovým velením a po jeho smrti přenesl oddanost svou i svých synů na Artuše. Byl to prošedivělý veterán, štíhlý a v sedle pružný jako mladík. Zanechal nepokojné jezdce s dračími praporci na silnici pod mým domem a sám se vydal po křivolaké cestě podél potoka vzhůru, následován podkoním, který vedl hnědáka se stříbrným postrojem. Kůň i postroj byli napucovaní do vysokého lesku, takže si nezadali s Nentresovým štítem, a na řemeni na koňských prsou se třpytily drahokamy. Hnědočervená čabraka byla protkávaná stříbrným vláknem.
"Toho ti posílá král," řekl s širokým úsměvem. "Uznal, že ten tvůj by mezi ostatními vypadal jako utržený od rumařské káry. Nekoukej se tak, je mnohem klidnější, než se zdá."
Podkoní mi pomohl nasednout. Hnědák pohodil hlavou a skousl udidlo, ale krok měl klidný a lehký. Ve srovnání s mým flegmatickým valachem byl jako plachetnice vedle prámu odstrkávaného bidlem.
Jitro bylo chladné, neboť od poloviny března vál severní vítr a svíral pole mrazivým krunýřem. Toho dne na úsvitu jsem vystoupil na vrchol kopce za Jabloňovým dvorem a pocítil jsem na vlastní kůži onen nepopsatelný rozdíl, který věstí změnu větru. Tady na kopci se na křoviscích pupeny teprve nalévaly, ale dole v údolí měly lesy už zelený závojíček a poblíž na chráněných březích bylo petrklíčů a divokých česneků jako naseto. Havrani krákali a dělali akrobatické přemety mezi stromy obrostlými břečťanem. Jaro bylo tady a čekalo, ale zadržovaly je ledové větry, muselo vyčkávat jako trnkové květy, uzavřené v pupenech. Obloha však byla pořád ještě podmračená a těžká, jako by hrozila sněhem, a já byl rád, že mám pláštěnku se vší tou královskou nádherou v šarlatu a s kožešinou.
V Melwasově síni pro nás bylo vše připraveno. Král sám byl oděn v syté tmavé modři, a jak jsem si všiml, byl plně ozbrojen. Na pohledné tváři měl úsměv, příjemný a vstřícný, ale v očích byla ostražitost, a vůbec bylo v síni natlačeno příliš mnoho ozbrojenců; a to nemluvím o celé kompanii venku, která byla povolána z pevnosti na kopci, uvedena do stavu pohotovosti a tísnila se v sadu, sloužícím coby palácová zahrada. Praporce a barevné postroje dodávaly našemu přijetí slavnostní ráz, ale nedalo se přehlédnout, že všichni muži u sebe měli obě zbraně, meč i dýku.
Melwas přirozeně očekával Artuše. Když uviděl mne, byla na jeho tváři patrná nejprve úleva, ale pak jsem viděl, jak vzrůstá jeho ostražitost a kolem úst se prohlubují vrásky. Uvítal mě, jak se slušelo, ale velice formálně, jako člověk, který otevírá šachovou partii gambitem. Jako Artušův vyslanec jsem mu odpověděl dlouhým květnatým projevem a pak jsem se obrátil na královnu, jeho matku, která stála na konci dlouhé síně vedle něho. Na rozdíl od syna se netvářila nikterak ostražitě. Přivítala mě s přirozenou autoritou a pokynula ke dveřím vpravo. Zástup se rozestoupil a do síně vešla královna Guinevere se svými ženami.
I ona očekávala Artuše. Váhavě po něm pátrala v lesku nabité síně. Její pohled mě minul bez povšimnutí. V duchu jsem si kladl otázku, který bůh jí vnukl, aby se oblékla do zeleného, do jarní zeleně s květy vyšitými na prsou. Pláštěnku měla též zelenou, s límcem z bílé kuny, který rámoval její tvář a dodával jí křehkosti. Byla velice bledá, ale zachovávala strnulý klid.
Vzpomněl jsem si, jak se oné noci, kdy jsem ji nalezl, chvěla v mém sevření; a při tomto pomyšlení – jako by mě někdo hodil do ledové vody – jsem náhle pochopil, že Artuš měl pravdu. Nakrásně mohla být královnou svým chováním a odvahou, ale pod povrchem to bylo plaché děvče, hledající po celý ten čas lásku. Veselostí, ochotou smát se a mladistvým elánem maskovala to, že jako vyhnanec dychtivě hledá přátelství mezi cizinci na dvoře tak velice odlišném od domácího krbu v království jejího otce. Já, tak pohroužený do Artušových záležitostí, jak tomu bylo po dvacet let, bych se nikdy neobtěžoval přemýšlet o ní jinak, než jak ji vidí jeho lidé: je nádobou pro jeho sémě, partnerem pro jeho rozkoše, zářivým pilířem krásy, stříbrem vedle jeho zlata na vrcholu jeho slávy. Teď jsem na ni hleděl tak, jako bych ji nikdy předtím nespatřil. Viděl jsem mladou ženu křehkého těla a prostého ducha, která měla to štěstí, že se provdala za největšího muže své doby. Být Artušovou královnou bylo však přesto nemalé břímě, se vším, co k tomu patří: osamělostí, životem ve vyhnanství v cizí zemi, kde její manžel není téměř nikdy po ruce, aby se postavil mezi ni a pochlebníky, pleticháře bažící po moci, závistivce nepřející jí její postavení či krásu, anebo – a to jsou pravděpodobně ti nejnebezpečnější – mladé muže ochotné dvořit se jí. A pak tu máme ty přemnohé, kteří jí chtějí pořád dokola vyprávět o té druhé Guenevere, hezké královně, která počala hned, když prvně ležela s králem, a kterou on tak žalostně oplakával. Ničeho ji neušetřili. Ale to všechno by nic neznamenalo, to vše by se rozplynulo v králově lásce a její nové vzrušující moci, jen kdyby byla schopna počít dítě. To, že Artuš nevyužil záležitosti s Melwasem, aby ji zapudil a vzal si do svého lože ženu plodnou, bylo skutečným důkazem jeho lásky; pochyboval jsem však, zda už měla čas si to uvědomit. Artuš měl pravdu, když mi řekl, že se Guinevere bojí života, že se bojí lidí kolem sebe, že se bojí Melwase; a teď mi bylo jasné, že více než všech dohromady se bojí mne.
Uviděla mě. Doširoka otevřela modré oči a ruce jí vylétly nahoru a sevřely kožešinu u krku. Zaváhala na okamžik, pak obnovila malátnou vyrovnanost a zaujala místo vedle královny, na opačné straně, než stál Melwas. Vůbec na sebe nepohlédli.
Rozhostilo se zvučné ticho. Zašustění jakéhosi šatu znělo jako vítr v koruně stromu.
Pokročil jsem vpřed. Jako by Guinevere byla jedinou osobou zde, hluboce jsem se uklonil a pak jsem se napřímil.
"Zdravím tě, paní. Rád vidím, že jsi se zotavila. Přišel jsem, spolu s dalšími tvými přáteli a služebníky, abych tě

doprovodil domů. Nejvyšší král čeká, aby tě přivítal ve vašem paláci na Camelotu."
Barva se jí vrátila do tváří. Sahala mi jen po ramena. Její oči mi připomněly oči koloucha, který klesl k zemi a čeká na ránu oštěpem. Něco zamumlala a oněměla. Ve snaze zastřít to a poskytnout jí čas jsem se obrátil k Melwasovi a jeho matce a plynně jsem pronesl uhlazenou květnatou řeč, v níž jsem jim děkoval za jejich péči o Artušovu královnu. Během mého projevu bylo už naprosto zřejmé, že Melwasova matka nemá o možných komplikacích nejmenší tušení. Zatímco její syn na mne vrhal smělé pohledy, jež byly směsicí ostražitosti a předstírané statečnosti, stará královna mi stejně květnatě odpovídala; děkovala, dávala mi vzkazy pro Artuše, činila poklony Guinevere a nakonec přednesla velice naléhavou nabídku dalšího pohostinství. Mladá královna přitom nakrátko vzhlédla, ale pak zase ukryla oči pod sklopenými víčky. Když jsem odmítl, na jejích rukou jsem viděl, jak se jí ulevilo. Tušil jsem, že od odchodu z bažin neměl Melwas příležitost s ní promluvit a zjišťovat, co řekla Artušovi. Myslím, že se chystal naléhat, abychom pobyli, ale cosi v mých očích ho zadrželo; jeho matka, která se s mým rozhodnutím smířila, přešla se zjevnou dychtivostí k otázkám, které ji zajímaly.
"Hledali jsme tě onehdy v noci, princi Merline. Vyrozuměla jsem, že veden svým vnitřním zrakem, nalezl jsi královnu dřív, než se můj syn dostal s tou zprávou na Ostrov. Můžeš nám říct, můj pane, co jsi viděl?"
Melwas sebou trhl a zpozorněl. Vyzývavě se po mně podíval. Usmál jsem se a usadil ho pohledem. Aniž bych jí to vnukl, stará žena mi položila přesně tu otázku, jakou jsem potřeboval. Zvýšil jsem hlas.
"Rád odpovím, paní. Pravdou je, že jsem měl vidění, třebaže nevím, zda mi je seslali bohové větru a ticha, kteří ke mně promlouvali v minulosti, nebo Matka Bohyně, jíž je zasvěcena kaple zde v sadu pod jabloněmi. Avšak měl jsem vidění, které mě vedlo bažinou přímo jako šíp vystřelený do terče. Byla to dvojitá vidina, jasný sen, z něhož snílek přechází do snu temnějšího hlouběji pod ním; připomínalo to zrcadlení v hluboké vodě, jejíž barva je na povrchu jako sklo nad temným světem dole. Vidiny byly zmatené, ale jejich smysl byl jasný. Byl bych je sledoval rychleji, ale myslím, že vůle bohů byla jiná."
Guinevere zvedla hlavu a rozevřela doširoka oči. V Melwasově pohledu probleskla jiskra pochybnosti. Stará královna se zeptala: "Jiná? Nechtěli, aby byla královna nalezena? Co je to za záhadu, princi Merline?"
"Povím ti to. Ale nejdříve ti chci vyprávět o snu, který jsem měl. Viděl jsem královskou síň s mramorovou podlahou a zlatými a stříbrnými sloupy, kde nebyli žádní sloužící, ale hořely tam lampy a svíce, vydávající vonný dým, jasný jako den…" Můj hlas se přizpůsobil rytmu, jímž bard zpívá v síni své písně; jeho ozvěna plnila místnost a přenášela slova přes kolonádu rovnou k mlčenlivému zástupu před palácem. Viděl jsem prsty, jimiž se lidé znamenali proti silnému kouzlu; i Guineveřiny prsty… Stará královna naslouchala se zjevným uspokojením a potěšením; je třeba připomenout, že byla hlavní patronkou svatyně Matky Bohyně. Pokud jde o Melwase, za řeči jsem pozoroval, jak se jeho podezření a zlá předtucha mění v úžas a posléze v posvátnou hrůzu.
V mysli všech přítomných vzal už sen na sebe známou podobu, pratyp pouti každého člověka do světa, odkud se jen málokdo vrací.
"…A na drahocenném stole zlatá šachovnice a vedle veliké křeslo s opěradly v podobě lvích hlav, připravené pro krále, a stříbrné sedadlo s holubičími drápky, nachystané pro Paní. A tak jsem poznal, že jsem v Ludově síni, kde je přechovávána posvátná nádoba a kde kdysi visel velký meč, který nyní zavěsil Artuš na zeď na Camelotu. A shora, z oblohy nad dutým kopcem, jsem slyšel, jak cválají… Divoký hon, při němž knížata Onoho světa štvou svou kořist a ženou ji níž a níž, do drahocenné síně, z níž není návratu. Právě jsem se začínal ptát, zda mi bůh říká, že královna je mrtva, když vtom se vidina změnila…"
Po mé pravici vysoko ve stěně bylo okno. Byla jím vidět obloha, mraky nad vrcholky stromů v sadě. Rašící větve jabloní se ve svém mladistvém hnědozeleném hávu zdály lehčí než obloha, jež měla barvu břidlice. Topoly trčely jako kopí. Ale i zde byl patrný onen dech změny, který jsem pozoroval ráno; cítil jsem jej stále; upřel jsem oči na indigové mračno a mluvil dál, pomaleji.
"…A ocitl jsem se ve starší síni, v hlubší jeskyni. Byl jsem přímo na Onom světě a Temný král, který je starší nežli Llud, byl přítomen; vedle něho seděla bledá mladá královna, která byla unesena z prosluněných lučin své Enny, z teplého světa, aby se stala královnou podsvětí; Persefoné, dcera Démétřina, Matka všeho, co roste na tváři země.
Mrak plul pomalu, velice pomalu. Nad rašícími větvemi jsem viděl okraj jeho stínu, vlekoucího se jako závoj. Odkudsi zavanul potulný větérek a rozechvěl vysoké topoly, které vroubily sad.
Většina přítomných ten příběh neznala, a tak jsem jej vyprávěl k zjevné spokojenosti staré královny, která jistě cítila, tak jako všichni vyznavači kultu Matky, chladnou hrozbu změny i zde, v této starodávné pevnosti. Jednou, když Melwas, nevěda, kam mířím, chtěl promluvit, umlčela ho pohybem ruky a sama, možná s pochopením spíše instinktivním, zvedla ruku a přitáhla královnu blíž k sobě.
Nehleděl jsem ani na snědého Melwase, ani na Guinevere, bledou a žasnoucí, ale koutkem oka jsem pozoroval vysoké okno a vyprávěl starý příběh o tom, jak Hádés unesl Persefoné a jak ji Démétér, Matka Bohyně, dlouho hledala, soužíc se, neboť země, ošizená o jarní růst, chřadla v chladu a ve tmě.
Topoly za oknem, omyté ranním světlem, náhle rozkvetly zlatem.
"A když moje vidina zmizela, věděl jsem, co mi bylo zjeveno. Tvoje královna, tvoje mladá hezká královna, je živa a zdráva, vysvobozena Bohyní, a čeká jen, až ji odvedeš domů. A s jejím návratem přijde konečně jaro, ustanou studené deště a naše půda opět vydá bohatou úrodu, v míru, který zajistil králův meč, a v radosti, pramenící z královniny lásky k němu.
Toto je sen, který se mi zdál, a který vám já, Merlin, princ a prorok, tlumočím." Melwase jsem si nevšímal, mluvil jsem přímo ke staré královně: "Proto tě nyní prosím, paní, abys mi dovolila odvést královnu domů, radostně a s poctami."
A právě v té chvíli vybuchlo na obloze blahodárné slunce a vyslalo po podlaze paprsky světla přímo k nohám mladé královny, která tam stála, celá zlatá, bílá a zelená, jako ve sluneční lázni.

Když jsme se vraceli domů, byl den jako ze zlata a voněl po petrklíčích. Mraky odtáhly a jezero bylo pod zlatistými vrbami třpytivě modré. První vlaštovka lovila těsně nad jasnou hladinou mouchy. A Jarní královna odmítla nasednout do nosítek, která jsme pro ni přivezli, a jela po mém boku.
Promluvila jen jednou, krátce.
"Tehdy v noci jsem ti lhala. Věděl jsi to?"
"Ano."
"Takže tys viděl? Opravdu jsi viděl? Všechno?"
"Viděl jsem hodně. Když chci vidět a bůh si to přeje, vidím." Do tváře se jí vrátila barva a oči se jí rozzářily, jako by ji někdo osvobodil. Předtím jsem v její nevinu věřil; teď jsem věděl. "To znamená, že jsi i ty řekl mému pánovi pravdu. Když pro mne nepřijel on sám, měla jsem strach."
"Nemáš proč, teď ani jindy. Myslím, že nemusíš nikdy pochybovat o tom, že tě má rád. A mohu ti říct i to, Guinevere, má sestřičko, že i když nedáš Británii dědice, nikdy tě nezapudí. Tvé jméno bude vedle jména Artušova, dokud bude on v paměti lidí."
"Budu se snažit," řekla tak tiše, že jsem ji sotva slyšel. Pak se na obzoru objevily věže Camelotu a ona se odmlčela v očekávání toho, co měla před sebou.
Semena legendy byla zaseta. Během zlatých jarních týdnů, které následovaly, jsem nejednou slyšel, jak si lidé šeptem vykládají o "únosu" královny, o tom, že se dostala téměř až do temných síní Lludových, ale Bedwyr, nejpřednější z Artušových rytířů, ji přivedl zpět. Osten pravdy byl tedy úspěšně vytažen z rány; ani na Artušovi, ani na královně neulpěla žádná hanba; a Bedwyrovi byl připsán první z mnoha jeho slavných činů; příběh nabýval na velikosti a jeho hrdina rostl, jak se jeho rány hojily, až se zahojily docela.
A Melwas? Věci se měly tak, že i kdyby lidé byli v duchu spojovali Temného krále Onoho světa s králem snědé tváře, jehož pevnost byla na Toru, nevrhalo by to na Guinevere sebemenší stín. Co si myslel Melwas, to nikdo nevěděl. Musel si být vědom toho, že Guinevere řekla Artušovi pravdu. Možná ho nebavilo být spojován s padouchem z tohoto příběhu ani čekat na okamžik (neboť všichni na něj čekali), kdy proti němu Nejvyšší král zasáhne. Možná dokonce hýčkal naději, že se někdy v nejasné budoucnosti královny přece jen zmocní.
Ať už to bylo tak či tak, byl to nakonec on, kdo učinil první krok a umožnil tak Artušovi jednat. Jednoho dne přijel na Camelot, chtě nechtě zanechal ozbrojený doprovod před poradní síní a usedl do Křesla žalobného.
Poradní síň byla postavena ve stylu menší síně, kterou Artuš viděl při jedné návštěvě královnina otce ve Walesu. A ta zase byla variantou původního keltského domu z propletených větví omazaných hlínou; na Camelotu to byla velká kruhová stavba, impozantně zbudovaná tak, aby přetrvala roky; žebra byla z opracovaného kamene a stěny mezi nimi z úzkých římských cihel, neboť nedaleko Camelotu stála kdysi opuštěná cihlářská pec. Do síně se vcházelo vysokými dvoukřídlými dubovými dveřmi, lehce pozlacenými, jež zdobili vyřezávaní draci. Uvnitř byl volný prostor, jemné dlaždice na podlaze byly položeny od středu jako pavouci síť. Stěny, jež tvořily vnější prstenec této pavučiny, neuzavíraly souvislý kruh, nýbrž byly rozčleněné do plochých panelů. Toto deskoví pokrývaly rohože z jemné zlatisté slámy, které zadržovaly vlhkost, časem je však měly překrýt výšivky, do nichž se mladé ženy na přání Guinevere už pustily. U každého dílce stěny stálo vysoké křeslo s podložkou pod nohy, přičemž královo nebylo o nic vyšší než ostatní křesla. Podle jeho slov měli na tomto místě jeho rytíři právo se svým králem hovořit svobodně a každý z jeho vůdců zde mohl přednést svůj problém. Jediné, čím se Artušovo křeslo lišilo od ostatních, byl bílý štít, který visel nad ním; časem se na něm možná zlatem a šarlatem zaskví Drak. Některé další dílce byly už vyzdobeny erby Artušových rytířů. Sedadlo proti králi bylo volné. Na ně mohl usednout každý, kdo měl důvod předložit soudu svou stížnost. Artuš je nazval Křeslem žalobným. V pozdějších letech jsem však slyšel, že mu lidé říkají Nebezpečné křeslo, a myslím, že toto jméno dostalo po onom osudovém dni.
Nebyl jsem u toho, když Melwas předložil svou stížnost. Třebaže jsem měl tehdy v Kruhové síni své křeslo, usedal jsem do něj jen zřídkakdy. Jestliže velmožové byli králi rovni, pak muselo být zřejmé, že se jim král svými znalostmi vyrovná a své soudy vyslovuje, aniž by žádal svého učitele o radu. Veškeré debaty jsme s Artušem vedli v soukromí. Probírali jsme Melwasovu záležitost celé dlouhé hodiny ještě předtím, než se dostala do poradní síně. Artuš byl totiž zprvu přesvědčen, že se ho od souboje s Melwasem pokusím odvrátit, ale toto byl případ, kdy chladná rozvaha a zápal dospěly ke stejnému závěru. Z Artušova hlediska bylo uspokojivé a z mého účelné, aby byl Melwas za svůj čin veřejně potrestán. Čas, jenž od té doby uplynul, Artušovo mlčení a legenda, kterou jsem uvedl v život, byly zárukou, že Guineveřina čest nebude zpochybněna; lidé si ji znovu zamilovali a kamkoli šla, pršely jí na cestu květiny a požehnání se snášelo na její hlavu jako korunní plátky. Byla jejich královnou, miláčkem jejich miláčka, jehož jim málem vyrvala smrt a jehož zachránil svými kouzly Merlin. Tak se to tradovalo mezi prostým lidem. Avšak mezi těmi, kdo se lépe vyznali, byli mnozí, kteří čekali, kdy král proti Melwasovi zasáhne, a opovrhovali by jím, kdyby to neudělal. Byl tím povinen sám sobě jako muž i jako král. V záležitosti královnina únosu uložil Artuš sám sobě velice přísnou kázeň. Teď, když shledal, že s ním souhlasím, se s živou radostí pustil do příprav.
Mohl samozřejmě předvolat krále Melwase do poradní síně pod nějakou jinou záminkou, ale to nechtěl. "Budeme-li ho provokovat tak dlouho, až sám přednese stížnost, vyjde to v očích božích víceméně nastejno," řekl suše, "ale pokud jde o mé svědomí či hrdost, chceš-li, nepoužiji v Kruhové síni falešnou záminku. Měla by zůstat místem, kam se nikdo, pokud se sám nedopustil špatnosti, nemusí bát přijít."
Tak jsme ho tedy provokovali. Vzhledem k tomu, že Ostrov ležel mezi pevností Nejvyššího krále a mořem, nebylo těžké nalézat záminky. Najednou docházelo co chvíli ke sporům o přístavní poplatky, o právo na volný průjezd, o svévolně ukládané daně a mýta, hned zase nakvašeně zpochybňované. Každý z malých králů by se pod neustálým přívalem drobných ústrků vzpouzel, ale Melwas se vzepřel dříve než kdokoli jiný. Podle Bedwyra, který mi popsal, jak probíhala porada, Melwas od začátku tušil, že je před krále obeslán záměrně, aby se zodpovídal ze staršího a mnohem

nebezpečnějšího obvinění. Zdálo se, že o to sám stojí, ale nedovolil si něco takového vyjádřit slovy: to by se rovnalo jisté smrti za věrolomnost, kterou by odhlasovala celá Rada. A tak se dlouho a únavně projednávaly stížnosti na daně a dávky a spory o poplatky za ochranu, již skýtá Letní zemi Camelot, zatímco se oba muži měřili jako šermíři, až konečně došlo na jádro věci.
Souboj navrhl Melwas. Jak k tomu dospěl, nebylo jasné; podle mého mínění se málo ovládal. Byl mladý a horkokrevný, dobrý šermíř, a věděl, že je ve velkém nebezpečí; proto zřejmě sáhl po možnosti rychlého a konečného řešení, které mu dávalo poloviční naději na úspěch. Možná spoléhal, že získá i více. Nakonec zvolal prudce: "Máme-li ještě někdy žít ve shodě jako sousedé, vyřešme všechny ty záležitosti na místě a teď hned, bojem muže proti muži. Ty jsi zákon, králi. Dokaž to svým mečem!"
Vznikla vřava, z jednoho konce síně na druhý létaly argumenty pro a proti. Ti starší považovali za nemyslitelné, aby se král vystavil takovému riziku, ale zároveň všichni nějak tušili, že v sázce je víc než přístavní poplatky; a mladí rytíři upřímně řečeno velice toužili takový boj vidět. Mnozí z nich, Bedwyr nejnaléhavěji, se nabízeli místo Artuše, dokud král v pravou chvíli rázně nepovstal. V náhlém tichu kráčel ke kulatému stolu uprostřed síně, zvedl tabulky, na nichž byly sepsané Melwasovy stížnosti, a uhodil jimi o zem.
"Teď přineste můj meč," řekl.
Bylo poledne, když stanuli tváří v tvář na rovině v severovýchodní čtvrti Caer Camelu. Obloha byla bezmračná, ale vytrvale vanul chladný větřík, který mírnil žár toho dne. Na okraji pláně bylo lidí jako naseto, na hradbách hlava na hlavě. Na jedné z pozlacených věží Camelotu, odkud přihlížely souboji dámy, jsem zahlédl azurové, zelené či šarlatové barvy jejich rouch. Mezi nimi stála královna v bílém, v Artušově barvě. Napadlo mi, jak jí asi je, a tušil jsem, že zachovává klid a vyrovnanost, za nimiž skrývá strach. Pak zazněla trubka a rozhostilo se ticho. Oba bojovníci byli vyzbrojeni kopími a štíty a po boku měli každý svůj meč a dýku. Artuš si nevzal královský meč Caliburn. Na jeho brnění – měl na sobě lehkou přilbici a kožený pancíř – nebyly drahokamy ani heraldický znak. Melwas byl oblečen více jako princ a byl o maličko vyšší. Tvářil se divoce a dychtil po boji, viděl jsem, že vrhá pohledy k hradní věži, kde stála královna. Artuš se tam nedíval. Zůstával chladný, měl nesmírné zkušenosti, a nyní s vážnou pozorností zřejmě naslouchal formálním slovům heroldovým.
Na jedné straně pole stála sykomora. Bedwyr, stojící vedle mne v jejím stínu, se na mě dlouze zahleděl a pak si ulehčeně oddechl:
"Vidím, že si neděláš starosti. Díky bohu za to!"
"Muselo to takhle dopadnout. Je to lepší. Kdyby to bylo pro něho nebezpečné, byl bych to zarazil."
"Stejně je to bláznovství. Ano, vím, že to tak chtěl, ale nikdy by se neměl takhle vystavovat nebezpečí. Měl mi dovolit, abych se bil místo něho."
"A co bys tady asi tak předvedl, co myslíš? Vždyť pořád ještě kulháš. Mohl by tě porazit, kdyby nic horšího, a pak by legenda musela začít znovu od začátku. Nezapomínej, že prostí lidé si stále myslí, že právo je na straně nejpádnějšího meče."
"Jako je tomu dnes, jinak bys tu nestál se založenýma rukama, já vím. Ale přál bych si…," odmlčel se.
"Vím, co by sis přál. A myslím, že se ti do konce života tvé přání splní ne jednou, ale mnohokrát."
Pronikavě na mne pohlédl a začal cosi říkat, ale v té chvíli ho přerušilo mávnutí praporcem; boj začal.
Dlouho muži kroužili kolem sebe s napřaženými kopími a nastavenými štíty. Světlo nezvýhodňovalo žádného z nich. První zaútočil Melwas. Nejprve útok předstíral a pak s velkou rychlostí a silou, kterou do vrhu vložil, vyslal své kopí. Artušův štít se zaleskl a vychýlil je z dráhy. Hrot se skřípavě svezl po vypouklém povrchu a kopí se neškodně zabodlo do trávy. Melwas odskočil a sáhl po jílci meče. Artuš však ve stejném okamžiku, kdy odrazil Melwasovo kopí, vrhl své vlastní. Tím zrušil výhodu, kterou získal tím, že Melwas házel první; nyní netasil meč, ale popadl zmarněné kopí protivníkovo, které dopadlo vedle něho kolmo do trávy, vytáhl je ze země a prudce jím mrštil; v tom okamžiku Melwas pustil jílec meče a vyslal kopí královo, které se hlučně a rovněž tak neškodně odrazilo od jeho štítu, a obrátil se, hbitě jako liška, chtěje je zvednout ze země stejným způsobem, aby se kopí znovu křižovala.
Avšak Artušova zbraň, prudčeji vržená a zoufaleji odražená, se stočila k jedné straně, škrtla o trávník a vyklouzla Melwasovi z ruky. Nemohl doufat, že ji vytáhne dřív, než hodí Artuš. Melwas s připraveným štítem udělal proto klamný manévr v naději, že se mu mezitím podaří Artušovo kopí vytáhnout a obnovit tak svou výhodu. Sahal po ležící zbrani; sklonil se k místu, kde ležela, ratiště zpola opřené o trs bodláčí. Artuš se rozmáchl, hrot jeho kopí se zaleskl ve slunci a upoutal Melwasův zrak. Melwas uskočil, nastavil svůj štít v rovině dráhy kopí a zároveň se shýbl, aby popadl ležící zbraň. Ale král výpad pouze předstíral; v nestřeženém okamžiku, když se Melwas bokem sklonil pro druhé kopí, zasáhl ho král svým, které vrhl nízko a přímo do natažené paže. Artušovi vskočil do dlaně meč a následoval kopí.
Melwas zavrávoral. Když do zdí udeřil mohutný výkřik a oběhl bojiště ozvěnou, vzpamatoval se, popadl kopí a mrštil jím po králi.
Kdyby byl o maličko méně rychlý, byl by se s ním Artuš musel srazit dřív, než stačil použít vlastní. Takto ho Melwasova zbraň dostihla přesně v půli cesty přes prostor ležící mezi nimi. Artuš kopí zachytil svým štítem, avšak na tak krátkou vzdálenost byla rána příliš prudká, než aby ji štít odrazil. Dlouhé ratiště se kmitalo v polokruhu a krotilo králův spěch. V pravé ruce ještě držel meč a zároveň se pokoušel vyrvat hrot z koženého štítu, ten však zajel podél kovové výztuže příliš hluboko a svými ozuby se tam zaklesl. Artuš štít odhodil i s kopím a naběhl na Melwase; obnažený levý bok si chránil jen dýkou ve své levici.
Melwas neměl čas vzpamatovat se a sevřít kopí k třetímu vrhu. Zkrvavenou paží tasil meč a čelil králově útoku v boji tělo na tělo, provázeném klouzavým řinkotem kovu. Jejich síly byly vyrovnané, Melwas byl raněn do pravé ruky, do ruky meče, a ztrácel sílu; král měl nekrytý bok. Melwas byl dobrý šermíř, rychlý a velice silný, a v prvních minutách boje zblízka směroval každou ránu, každý sek na královu levou stranu. Pokaždé narazil na železo. Krok za krokem ho král

zatlačoval; krok za krokem byl Melwas nucen před útočícím soupeřem ustupovat. Rána na paži krvácela a to ho oslabovalo. Artuš, pokud jsem viděl, zraněný nebyl. Postupoval vpřed, zvonivé rány mečem byly rychlé a tvrdé a mezi nimi se ozývalo svištění útočící a parírující dýky. Někde za Melwasem leželo na zemi kopí. Melwas to věděl, ale neodvažoval se ohlédnout, aby se po něm podíval. Strach, že o ně zakopne a upadne, ho zpomaloval. Silně se potil a začínal dýchat jako štvaný kůň.
Nastal jeden z těch okamžiků, kdy stojí hruď proti hrudi a zbraň proti zbrani, a muži se, zaklesnuti do sebe, ani nepohnou. Zástup teď zmlkl a zadržel dech.
Král promluvil, tiše a chladně. Nikdo neslyšel, co řekl. Melwas neodpověděl. Kratičká pauza, rychlý pohyb, náhlé sevření, pak Melwas hekl a zavrčel jakousi odpověď. Nato se Artuš lehce odpoutal, tiše cosi dodal a znovu zaútočil. Melwasova ruka se leskla krví, vytékající z rány. Jeho meč se pohyboval pomaleji, jako by byl pro něho příliš těžký. Dýchal ztěžka, podoben jelenovi v říji. Cosi zamručel a s velkou námahou sekl po králi svým štítem jako sekyrkou. Artuš uskočil, ale uklouzl. Okraj štítu ho zasáhl do pravého ramene a zřejmě ochromil paži. Meč z ní vypadl. Přihlížející se zajíkli a vykřikli. Melwas zařval a rozmáchl se mečem k ráně.
Avšak Artuš, vyzbrojen teď už jen dýkou, necouvl z jeho dosahu. Naopak, než se lidé stačili nadechnout, vrhl se vpřed, přímo za štít, a vbodl dlouhou dýku Melwasovi do krku.
Více se nepohnul, další výpad nenásledoval. Z Melwasova hrdla vytékal pramínek krve. Teď Artuš znovu promluvil, tiše a prudce. Melwas ztuhl na místě, kde stál, a meč mu vypadl z napřažené ruky. Štít upustil do trávy.
Král dýku vytáhl a odstoupil. Melwas, král Letní země, pomalu, před očima davu a družiny své i královy, před očima královny, přihlížející z hradní věže, poklekl před Artušem do zakrvácené trávy a oznámil, že se vzdává.
Teď bylo hrobové ticho.
Pohybem tak pomalým jako při obřadu zvedl král svou dýku a zabodl ji hrotem do země, až se rozkmitala. Znovu promluvil, ještě tišeji než předtím. Tentokrát mu Melwas se skloněnou hlavou odpověděl. Chvíli spolu hovořili. Konečně král, gestem stále tak obřadným, vztáhl ruku a Melwase zvedl. Pokynem ruky přivolal k poraženému jeho družinu, a když se k němu seběhli jeho lidé, obrátil se a kráčel s nimi zpátky do hradu.
V pozdějších letech jsem slyšel o tomto boji několik různých příběhů. Někteří tvrdili, že s Melwasem bojoval Bedwyr, a nikoli Artuš, ale to je evidentní hloupost. Jiní zase říkali, že k boji vůbec nedošlo, protože by v něm byl Melwas určitě zabit. Nějaký prostředník prý Artuše a Melwase v poradní síni smířil.
Není to pravda. Odehrálo se to přesně tak, jak jsem to vylíčil. Později jsem se dozvěděl od krále, co se mezi nimi odehrálo na bitevním poli; Melwas v očekávání smrti byl nucen uznat pravdivost královnina obvinění a svou vlastní vinu. Je pravda, že zabít ho by nebylo Artušovi k ničemu, ale Artuš – sám od sebe, nikoli na mou radu – projevil jak moudrost, tak umírněnost. Je také pravda, že po tomto dni byl Melwas vůči Artušovi vždy loajální a Ynys Witrin byl znám jako klenot na seznamu zemí, jejichž byl Artuš svrchovaným panovníkem.
Pro veřejnost je třeba zaznamenat, že od královských lodí nebyly napříště požadovány žádné poplatky.

KAPITOLA 7

Tak plynul rok, až přišel líbezný měsíc září, v němž jsem se narodil, měsíc větru, havranů a samotného Myrddina, poutníka mezi oblohou a zemí. Jabloně byly obtěžkané plody, byliny jsem už sklidil a teď se sušily; visely ve snopcích a svazcích na trámech v hospodářských budovách Jabloňového dvora a spíž byla plna vyrovnaných nádobek a truhliček, jen je začít plnit. Celý dům, zahrada, věž i obývací místnosti nádherně voněly po bylinách a po ovocí, a také po medu, vybraném z úlů; a nejen z úlů, dokonce i z dutého dubu na samém konci zahrady, v němž žily divoké včely. Zdálo se, že Jabloňový dvůr je vzorkem zlaté hojnosti královského léta. Lidé říkali "královnina léta", když po senech přišly žně a země stále sálala hojností, již seslala Bohyně. Lidé tu dobu nazývali zlatým věkem. I pro mne to byl zlatý věk. Avšak nyní, tak jako nikdy dříve, jsem měl čas být osamělý. A po večerech, když vanul jihozápadní vítr, jsem to cítil v kostech a byl jsem vděčný za oheň. Ony týdny, které jsem před časem strávil, nahý a hladový, v Caledonském hvozdu, vystaven vlivu horského podnebí, mi zanechaly dědictví, které nedokázalo setřást ani silné tělo, a sršatě mě hnaly do staroby.
Další dědictví, které mi zanechal čas: ať už to byly vleklé důsledky Morgausina jedu, nebo se to dělo z jiné příčiny, míval jsem čas od času krátké záchvaty čehosi, co by se dalo nazvat padoucnicí, až na to, že padoucnice není nemoc, která přichází v pozdních létech, pokud jí člověk netrpěl dříve. Kromě toho se příznaky nepodobaly případům, které jsem viděl nebo léčil. Celkově se mi to přihodilo všehovšudy třikrát, a jen když jsem byl sám, takže o tom kromě mne nikdo nevěděl. Stalo se to takto: pokojně jsem odpočíval, když tu jako by mě cosi hnalo pryč, zdálo se, že do spánku; probudil jsem se, prochladlý a celý ztuhlý, o pár hodin později, a měl jsem hlad, třebaže žádnou chuť k jídlu. Poprvé to trvalo jen asi tak dvanáct hodin, ale poznal jsem podle toho, jak se mi točila hlava, podle světla a pocitu naprosté vyčerpanosti, že to nebyl normální spánek. Podruhé to trvalo dvě noci a den, měl jsem štěstí, že mě nemoc přepadla, když jsem v bezpečí spočíval na svém loži.
Nikomu jsem to neřekl. Když se blížil třetí záchvat, rozpoznal jsem příznaky: světlo, lehký pocit hladu, malá závrať, touha odpočívat a mlčet. Poslal jsem Moru domů, zamkl dveře a odebral se do ložnice. Později jsem se cítil tak, jak jsem se někdy cítíval po proroctvích – pln odvahy k dalšímu boji, mé smysly byly jako nové, proprané a čisté, barvy a zvuky, které ke mně doléhaly, byly čerstvé a zářící, tak jak tomu určitě bylo v čase mého dětství. Samozřejmě jsem se ponořil do knih, abych získal poučení, ale nic jsem tam nenalezl, a tak jsem tu záležitost odložil a smířil se s ní, tak jako jsem se naučil smiřovat se s tím, že bolest na proroka přijde a opět odejde jako dotek boží ruky. Možná že právě teď mě ona ruka přitahuje k sobě blíž. Při tomto pomyšlení jsem nepocítil strach. Vykonal jsem, co ode mne požadoval, a až nadejde čas, jsem připraven odejít.

Poznal jsem však, že nežádá, abych mu obětoval svou hrdost. Nechť si všichni uchovají v paměti královského proroka a kouzelníka, který zmizel z dohledu lidí a z královských služeb v pravou chvíli; nikoli jako sešlý stařec, který přespříliš dlouho otálel se svým odchodem.
A tak jsem tu žil osaměle, staral se o svou zahradu a léky, psal jsem a odesílal dlouhé dopisy Blaisovi do Northumbrie; po celou tu dobu o mne pečovala dívka Mora, jejíž jídelníček byl čas od času obohacen darem z Artušova stolu. Také jsem posílal na Camelot dary: koš obzvlášť dobrých jablek z mladého štěpu; povzbuzující nápoje a léky; parfémy, které jsem namíchal královně pro radost, byliny pro královskou kuchyni. Po horoucích darech proroctví a vítězství to byly věci prostinké, ale jaksi prodchnuté mírem a zlatým věkem. Dary z lásky a spokojenosti; teď byl čas pro obojí. Skutečně zlatý věk, který nerušila žádná neblahá tušení. Ale mravenčení v celém těle mi napovídalo, že se blíží nějaká změna; něco, o čem se mi ani nesnilo, ale co je tak nevyhnutelné jako opadávání listí a příchod zimy.
Neopovážil jsem se hádat, co to bude. Cítil jsem se jako samotný člověk v prázdném pokoji, který je celkem spokojený, ale přesto naslouchá za zavřenými dveřmi, neboť zpola doufá, že někdo přijde, třebaže v jádru ví, že nepřijde.
Ale on přišel.
Přišel jednoho zlatavého večera asi v půli měsíce. Luna byla v úplňku a vkradla se na oblohu jako duch dávno před západem slunce. Visela za větvemi jabloní jako veliká zamlžená lucerna, a jak obloha kolem pozvolna tmavla, její světlo nabývalo barvy meruňky a zlata. Byl jsem ve spíži a drolil hromadu suchého yzopu. Nádobky na něj byly umyté a přichystané. Místnost voněla yzopem a také jablky a švestkami, které ležely na policích, aby dozrály. Bzučelo tu pár opožděných vos a motýl, svedený teplem v místnosti, tiskl svá nádherná křídla ke kameni okenního výklenku. Slyšel jsem za zády lehké kroky a obrátil jsem se.
Říkají, že jsem kouzelník, a je to pravda. Ale nečekal jsem, že přijde, ani jsem ho neslyšel, dokud jsem ho nespatřil tam v přítmí, osvětleného pouze sytě zlatým měsícem. Stál jsem jako přimrazený a zíral na něho, jako by to byl duch. To setkání v mlze na jezerním břehu jsem si vybavoval často, ale nikdy jako něco skutečného; navzdory své snaze přivolat je stávalo se stále více snem, představou, pouhou nadějí.
A teď tu stál usměvavý chlapec z masa a krve, zardělý a udýchaný, zřejmě trochu nesvůj, jako by si nebyl jistý, přichází-li vhod. V ruce nesl ranec, v němž měl patrně svoje věci. Byl oblečen do šedého, pláštěnka měla barvu bukových pupenů. Neměl žádné šperky ani zbraně.
Hned spustil: "Nepočítám, že si na mne pamatuješ, ale –"
"Jak bych se nepamatoval? Jsi ten chlapec, co není Ninian."
"Ach, ale já jsem. Chci říct, je to jedno z mých jmen. Opravdu."
"Chápu. Takže když jsem na tebe zavolal –"
"Ano. Zpočátku jsem si myslel, že mě musíš znát; ale pak – když jsi řekl, kdo jsi – jsem věděl, že ses zmýlil a – prostě jsem dostal strach, promiň. Měl jsem ti to říct hned, a ne utéct jako malý. Mrzí mě to."
"Ale když jsem řekl, že tě chci naučit svému umění a pozval tě sem, tak jsi souhlasil. Proč?"
Jeho ruce, na ranci tak bílé, se zatínaly a svíraly cíp látky. Stále trčel na prahu, jako připraven k útěku. "To bylo… Když jsi řekl, že – ten druhý chlapec – byl ten typ, co by se od tebe mohl učit… Ty jsi to celou dobu cítil, a on to taky věděl. A já –" polkl naprázdno – , "já věřím, že jsem taky takový. Celý život cítím, že jsou v mé mysli zadní vrátka, která by bylo možno otevřít a vpustit dovnitř světlo, jen kdybych měl klíč." Zajíkl se, ale pohledem neuhnul.
"Ano?" Nijak jsem mu nepomáhal.
"Když jsi na mě takhle promluvil, zčistajasna, z mlhy, měl jsem pocit, že se sen stal skutečností. Merlin osobně oslovuje mě mým jménem a nabízí mi právě ten klíč… I když jsem si uvědomil, že mě považuješ za někoho, kdo je mrtvý, dostal jsem šílený nápad, že bych k tobě možná mohl přijít a zaujmout jeho místo… Pak jsem si samozřejmě uvědomil, jaký jsem byl bloud, když jsem si myslel, že tě oklamu, zrovna tebe! A tak jsem si netroufl přijít."
"Ale teď si troufáš."
"Musím." Řekl to prostě, pouze to konstatoval. "Od toho večera jsem nedokázal myslet na nic jiného. Bál jsem se, protože… bál jsem se, ale jsou věci, které musíš udělat, nedají ti pokoj, jako by tě někdo vedl. Víc než vedl, jako by tě někdo štval. Rozumíš mi?"
"Velice dobře." Dalo mi práci udržet hlas vážný a klidný. Muselo do něj proniknout něco z toho, co cítilo mé srdce, neboť jsem z horního pokoje zaslechl tichou a sladkou odpověď své harfy. On neslyšel nic. Byl celý sevřený, hleděl mi do tváře a nutil se do role žadatele. "Teď znáš pravdu. Nejsem chlapec, kterého jsi znal. Nic o mně nevíš. Ať tady cítím cokoliv –" udělal gesto, jako by se chtěl rukou dotknout hrudi, ale hned zase sevřel svůj ranec – "můžeš si myslet, že nejsem hoden toho, abys mě učil. Nečekám, že mě vezmeš, do učení nebo že se mnou vůbec budeš ztrácet čas. Ale kdybys mohl – kdybys mě tu jen nechal – spal bych ve stáji, pomáhal ti – třeba s takovouhle prací –" podíval se na hromadu yzopu – "až do té doby, než poznáš…" Hlas se mu znovu zlomil a tentokrát se odmlčel. Olízl si suché rty a němě mě pozoroval.
Tentokrát neuhnul očima on, ale já. Odvrátil jsem se, abych skryl radost, která, jak jsem cítil, se mi rozlévala po tváři. Ponořil jsem ruce až po zápěstí do vonné byliny a mnul suché lístky mezi prsty. Vůně yzopu, čistá a pronikavá, mě uklidňovala.
Mluvil jsem pomalu k připraveným nádobkám. "Když jsem na tebe u jezera zavolal, považoval jsem tě za chlapce, s nímž jsem před mnoha lety cestoval na sever a jehož duch si rozuměl s mým. Zemřel a od toho dne jsem ho nepřestal oplakávat. Když jsem tě uviděl, myslel jsem, že jsem se mýlil a on žije; ale když jsem pak měl čas o tom přemýšlet, pochopil jsem, že by to dnes už nebyl chlapec, ale dospělý muž. Dalo by se říct, že to byl hloupý omyl, jaké běžně nedělám; tehdy jsem myslel, že tento omyl pramenil z únavy a smutku a z naděje, že žije ještě ve mně a že on nebo jiný takový duch ke mně jednoho dne opět přijde."
Odmlčel jsem se. Nic neříkal. Měsíc plul nad okenním rámem a dveře, v nichž chlapec stál, byly téměř ve tmě. Otočil

jsem se opět k němu.
"Mělo mě napadnout, že to nebyl omyl. Naše stezky zkřížila ruka boha a teď tě přivedla, tvému strachu navzdory, ke mně. Nejsi chlapec, kterého jsem znal, ale kdybys nebyl jako on, můžeš si být jistý, že bych si tě nebyl všiml a oslovil tě. Ta noc byla plna silného kouzla. Měl jsem si to uvědomit a důvěřovat mu."
Řekl dychtivě: "Také jsem to cítil. Bylo cítit hvězdy jako mráz na kůži. Vyjel jsem na lov… ale nechal jsem toho. To nebyla noc, v níž chodí smrt, ba ani pro ryby." Nejasně jsem viděl, že se usmál, ale když se nadechl, řekl nejistě: "Chceš říct, že mohu zůstat? Budu ti k něčemu?"
"Budeš." Nabral jsem hrst yzopu, zvedl ruku a nechal jej mezi prsty klouzat dolů na plátno; pak jsem si oprášil ruce. "Kdo z nás by se po tomto odvážil neposlechnout boha, který nás vede? Neboj se mě. Jsi tady vítán. Až budu mít čas na opatrnost, budu tě zcela určitě varovat, že na sebe bereš těžký úděl a tvoje cesta bude trnitá, ale v této chvíli se neodvážím říci nic, co by tě ode mne odradilo. Pojď dovnitř, ať si tě prohlédnu."
Poslechl a já vzal z police nezapálenou lampu. Knot se ve vzduchu zažehl a rozhořel se vysokým plamenem.
Na světle mi bylo jasné, že bych si ho se zlatníkovým pomocníkem nikdy nespletl, ale velice se mu podobal. Byl o palec vyšší a tvář neměl tak pohublou. Pleť měl jemnější než on a jeho ruce, třebaže stejně drobné a šikovně vyhlížející, nikdy nepracovaly jako ruce otroka. Také vlasy měl stejné, hustou tmavou kštici, hrubě zastřiženou kousek nad rameny. I ústa byla stejná, tak stejná, že bych se byl dal znovu oklamat; klidná snivá linie, za níž se – jak jsem tušil – skrývala pevnost až neústupnost, šlo-li o věc. Chlapec Ninian vždycky dával najevo klidnou lhostejnost vůči všemu, čeho si nechtěl všímat; kázání jeho pána mu šla kolem uší, zatímco se utíkal do svých myšlenek. Zde byla patrná stejná pokojná tvrdošíjnost a v očích stejně zpola nepřítomný, zasněný pohled, jímž dokázal vyřadit svět se stejným výsledkem, jako kdyby zavřel oči. Ty oči byly šedé s duhovkou černě lemovanou a průzračné jako voda v jezeře. Měl jsem teprve zjistit, že dokážou, stejně jako voda v jezeře, zrcadlit barvy a vypadají zeleně, modře nebo černě podle toho, jakou má náladu. Teď mě pozorovaly se směsicí okouzlení a strachu.
"Ta lampa?" zeptal jsem se. "Ještě nikdy jsi neviděl, jak se přivolává oheň? Dobrá, to je jedna z prvních věcí, kterou tě naučím; to bylo to první, co můj učitel naučil mne. Nebo ty tyglíky? Díváš se na ně, jako by sis myslel, že je plním jedem. A já zatím ukládám na zimu zahradní byliny."
"Yzop," řekl a mně se zazdálo, že se v jeho hlase tají jakási čertovina, kterou bych byl u dívky považoval za ostýchavost. "Pražený se sírou dává se na zanícené hrdlo, svařený s medem pomáhá při zápalu plic."
Zasmál jsem se. "Nový Galénos z Pergamu? Vidím, že náš start je kolmý. Takže ty umíš číst? Víš, že – ? Ne, to počká do rána. Pro tuto chvíli, jsi po večeři?"
"Ano, děkuji."
"Říkal jsi, že Ninian je jedno z tvých jmen. Jak ti mám říkat?"
"Ninian… tedy, pokud nechceš, abych to jméno raději nepoužíval. Co se s tím chlapcem stalo? Myslel jsem, že se utopil."
"Ano. Byli jsme v Corstopitu a on se šel s ostatními hochy vykoupat do řeky pod mostem, kde se Cor vlévá do Týny. Přiběhli zpátky s tím, že ho strhl proud."
"To je mi líto."
Usmál jsem se na něho. "Budeš muset tvrdě pracovat, abys mi vynahradil jeho ztrátu. Tak pojď, Niniane, musíme ti najít místo na spaní."
A tak se stalo, že jsem získal pomocníka a bůh svého služebníka. Po celou tu dobu držel ruku nad námi oběma. Teď si myslím, že první Ninian byl pouhou předzvěstí – stínem vrženým vpřed – toho skutečného Niniana, který ke mně přišel později od jezera. Od samého počátku bylo zřejmé, že instinkt nezklamal žádného z nás; ukázalo se, že Ninian od jezera, třebaže z umění, jež jsem ovládal, znal tak málo, měl přirozené nadání. Učil se rychle, vstřebával do sebe obojí, vědění i umění, tak jako tkanina saje čistou vodu. Uměl plynně číst a psát, a třebaže neměl talent na jazyky, jako jsem měl v dětství já, mluvil čistou latinou stejně dobře jako místním jazykem, a z řečtiny pochytil dost na to, aby si dokázal přečíst název léku na nádobce nebo jej namíchal přesně podle předpisu. Kdysi se prý dostal k překladu Galénovy knihy, ale o Hippokratovi věděl jen z doslechu. Dal jsem mu přečíst latinský překlad, který jsem měl, a shledal jsem, že bezpočtem otázek, které mi kladl, mě do jisté míry posílá zpět do školy, neboť odpovědi na ně jsem tak dlouho považoval za samozřejmé, až jsem zapomněl, jak jsem k nim dospěl. O hudbě nevěděl ani zbla a učit se nechtěl; tehdy jsem prvně musel čelit jeho mírné, avšak neotřesitelné paličatosti. Když jsem hrál nebo zpíval, rád poslouchal s tváří snivě zářící. Sám však zpívat nechtěl a nechtěl to ani zkusit; po několika pokusech naučit ho znát alespoň tóny na velké harfě jsem to vzdal. Bylo by mě těšilo, kdyby měl pěkný hlas; dříve bych nevydržel sedět a poslouchat, jak někdo jiný hraje na mé harfě, ale s přibývajícími roky nebyl můj hlas už tak pěkný jako za mlada, a tak bych rád poslouchal mladý hlas, zpívající moje písně. Ale ne. Usmál se, zavrtěl hlavou, naladil pro mne harfu (alespoň to byl ochoten dělat) a poslouchal.
Ale ve všem ostatním byl horlivý a rychle se učil. Co nejpřesněji jsem si vybavoval, jak uváděl můj učitel, starý Galapas, do magických umění mne, a prováděl jsem ho krok za krokem neznámými mlžnými sítěmi čarodějného umění. Vnitřní zrak už v jisté míře měl; ale v tom, v čem jsem já svého učitele překonával od samého počátku, se Ninian bude muset spokojit s nadějí, že se mi časem vyrovná; fantazie prorocká byla mu stále ještě cizí. Kdyby se dostal zpoloviny tak daleko jako já, byl bych spokojen. Jako všichni staří lidé jsem nechtěl věřit, že mladý mozek a křehké tělo vydrží zátěže a napětí, které jsem já sám vydržel mnohokrát. Pomáhal jsem mu tak jako Galapas pomáhal mně určitými slabými a neškodnými drogami, takže brzy dokázal vidět věci v ohni nebo ve světle lampy, a když se probral, byl pouze unavený a někdy také rozrušený tím, co viděl. Propojit pravdu se svým viděním zatím nedokázal. Nepomohl jsem mu v tom; vždyť v oněch mírových měsících jeho učednictví bylo tak málo událostí dostatečně závažných, aby vydaly na proroctví, jež by se dalo vyčíst z ohně. Jednou dvakrát mi vyprávěl, a tonul přitom v rozpacích, o královně, Melwasovi, Bedwyrovi a o králi, ale tato vidění jsem odkládal jako nejasná a dál jsem je nerozvíjel.

Vytrvale odmítal říci mi cokoliv o sobě a o tom, odkud přišel. Z největší části prožil prý svůj život na Ostrově nebo v jeho blízkosti, z čehož jsem usoudil, že jeho rodiče byli chudí obyvatelé některé z odlehlých jezerních vesnic. Říkal si Ninian od Jezera a tvrdil, že to stačí; tak jsem ho jako takového bral. Jeho minulost nebyla koneckonců důležitá; ať se stane kýmkoliv, bude mým dílem. Nenaléhal jsem na něho; sám jsem, jako panchart a dítě neznámého otce, poznal ostudnost takového vyptávání; respektoval jsem tedy chlapcovo mlčení a neptal jsem se na více, než byl ochoten mi říct.
Velice ho zajímala praktická stránka léčení, anatomie a užitečnost drog, a počínal si výborně. Byl také, na rozdíl ode mne, velice obratný kreslíř. Během první zimy začal, pro pouhou radost z práce, sestavovat vlastní herbář místních rostlin, třebaže hledání a určování většiny z nich, v čemž především spočívá lékařské umění, muselo počkat na jaro. Ale nebyl žádný spěch. Má jej prý na věky.
Zima uplynula v dokonalém štěstí, každý den byl příliš krátký na to, čím vším jej bylo možno vyplnit. Být s Ninianem znamenalo mít vše: znovu vlastní mládí, tak dychtivé a lehce se učící, život prostírající se před očima, plný skvělých příslibů; a zároveň potěšení, plynoucí ze samoty a klidného přemýšlení. Zdálo se, že vždy vycítí, kdy potřebuji být sám, a buď se fyzicky odporoučí z mé blízkosti a odejde do své komůrky, nebo se odmlčí, zřejmě hluboce ponořen do vlastních úvah, které dovolí mým myšlenkám osvobodit se od něho. Nebydlel ve stejném domě jako já, řekl, že dává přednost vlastním prostorám, kde by mě nerušil, a tak jsem požádal Moru, aby připravila pokoje v patře, kde by bydlelo služebnictvo, kdyby v domě nějaké bylo. Tyto místnosti byly nad dílnou a skladištěm, s vyhlídkou na západ, a ačkoli byly malé a trámy nízké, bylo tam příjemno a vzdušno. Zpočátku mě zajímalo, jestli se on a Mora nějak sblížili; trávili spolu spoustu času hovorem v kuchyni nebo dole u potoka, kde děvče právalo; slyšel jsem, jak se smějí a viděl jsem, že si rozumějí; ale nezaznamenal jsem žádné důvěrnosti a po čase jsem si uvědomil, že Ninian, podle toho, co utrousil v hovoru, toho ví o lásce tak málo jako já sám. Což jsem považoval, podle toho, jak jeho magická moc týden po týdnu rostla, za naprosto přirozené. Bohové nedávají dva dary najednou, a bývají žárliví.
Příštího roku přišlo jaro brzy, v březnu byly dny příjemné a slunečné a nad hlavou nám denně létaly divoké husy do hnízdišť na severu. Trochu jsem nachladl a tak jsem se držel v domě, ale jednoho obzvlášť krásného dne jsem vyšel ven a usadil se na zahrádce, kde se už pilně milovali holubi. Díky vytápěným stěnám tu bylo stejně příjemně jako u krbu; na kamenném pozadí se červenaly květy kdoule a podél stěny dole byly v plném květu zimní kosatce. Ze zahrady za maštalí ke mně doléhaly údery Varrovy motyky a já beze spěchu přemítal, co kde zasadím. Neměl jsem na mysli nic než neurčité příjemné plány domáckých prací; před očima jsem měl lesklá růžová pírka na prsou holoubků a naslouchal jsem jejich uspávajícímu vrkání…
Když jsem se později ohlédl zpátky, položil jsem si otázku, zda mě na tu krátkou chvíli nemoc nezbavila vědomí přítomnosti. Byl bych rád, kdyby tomu tak bylo. Avšak zdálo se, že ona nemoc, která mě přemohla, byl věk, slabost plynoucí z nachlazení a konejšivá droga spokojenosti.
Probraly mě spěšné kroky na kamenném schodišti. Zvedl jsem oči. Ninian běžel dolů, ale jeho kroky byly nejisté, jako by to byl on, a ne já, kdo byl zpola omámen drogou a nemocen. Rukou se přidržoval kamenné stěny, jako by bez této opory sotva doklopýtal. Stejně nejistě přeběhl kolonádu a vyšel na slunce. Tam se zastavil a rukou se opřel o pilíř. Ve tváři byl bledý, oči plné slz měl otevřené, černé zorničky se rozšířily přes duhovku. Rty měl suché, ale na čele mu stál pot a mezi obočím mu bolest vyryla dvě ostré vrásky.
"Co je ti?" spustil jsem polekaně a zvedal jsem se, ale natáhl ruku, aby mě uklidnil, a pak přistoupil blíž. Klesl na dlaždice u mých nohou na sluníčku.
"Měl jsem sen," řekl a ani ten hlas jako by nebyl jeho. "Ne, nespal jsem. Četl jsem si u okna. Byla tam pavučina, ještě na ní lpěly kapky včerejšího deště. Pozoroval jsem, jak se chvěje ve slunci…"
Teď jsem pochopil. Položil jsem mu ruku na rameno a pevně je sevřel. "Seď chvíli klidně. Ten sen nezapomeneš. Počkej tady. Budeš mi jej vyprávět později."
Když jsem vstal, setřásl mou ruku a popadl mě za rukáv. "Ty nic nechápeš! Bylo to varování! To vím jistě. Hrozí nebezpečí –"
"Naprosto ti rozumím. Ale dokud tě bolí hlava, na nic si pořádně nevzpomeneš. Počkej. Hned se vrátím."
Zašel jsem do spíže. Když jsem rychle připravoval posilující nápoj, měl jsem v hlavě jedinou myšlenku. On, který seděl, četl a přemýšlel, měl vidění, jež mu bylo sesláno na kapce rosy; já, který jsem čekal nečinně a s prázdnou myslí v plném slunci, jsem neviděl nic. Když jsem nápoj sléval, cítil jsem, že se mi trochu chvěje ruka; pomyslel jsem si, že budu potřebovat mnoho lásky, abych pokojně ustoupil stranou a díval se, jak bůh stahuje svá ochranná křídla, která byla dosud rozepjatá nade mnou, a halí do jejich stínu jiného. Není důležité, že mi moc působila bolest a vyvolávala v lidech strach a někdy i nenávist; nikdo, kdo takovouto moc poznal, si nepřeje přenechat ji druhému. Nikomu.
Odnesl jsem pohár ven. Ninian byl stále ještě schoulený na dlaždicích s hlavou svěšenou a sevřenou ruku si tiskl na čelo. Byl tak drobný, tak mladý. Když slyšel mé kroky, zvedl hlavu a slepě na mě pohlédl; jeho šedé oči tonuly v slzách bolesti. Posadil jsem se, vzal jeho ruku do své a přiložil pohár k jeho ústům. "Vypij to. Za chvíli se budeš cítit líp. Ne, ještě se nesnaž mluvit."
Napil se a opět svěsil hlavu, tentokrát ji opřel o mé koleno. Položil jsem mu ruku do vlasů. Chvíli jsme tak seděli, zatímco holoubci, které vyrušil jeho příchod, se už zase pářili na zdi a pokračovali v námluvách. Zpoza maštale k nám doléhaly monotónní údery Varrovy motyky.
Po chvilce se Ninian pohnul.
Odtáhl jsem ruku. "Je ti líp?"
Přikývl a zvedl hlavu. Rýhy bolesti zmizely. "Ano, už je to pryč. Bylo to horší než bolest hlavy; jako by mi cosi ostrého proniklo až do mozku. Ještě nikdy jsem nic takového nepocítil. Jsem nemocný?"
"Ne. Prostě jsi věštec, jsi okem a hlasem nejtyranštějšího z bohů. Měl jsi sen v bdělém stavu, kterému říkáme vidění.

Teď mi o něm pověz, uvidíme, jestli to byla pravdivá vidina."
Přitáhl si kolena k tělu a objal je oběma rukama. Zahleděl se mimo mě na zeď s černými větvemi a červenými kalíšky kdoule a začal vyprávět. Oči měl stále ještě černé, plné té vidiny, a mluvil tichým vyrovnaným hlasem, jako by přednášel něco, co se naučil nazpaměť.
"Viděl jsem pás šedivého moře, bičovaného bouřlivým větrem; bíle se tříštilo o skály a zakusovalo se do nich jako vlčí tesáky. Na břehu byly oblázky, také šedivé, a přes ně se řinul déšť. Na pláž se valily vlny a s nimi polámaná kopí a přilby a roztrhané plachty, vše, co zbylo z vraku. A utopenci; muži i ženy. Jedno z těch těl dovalila vlna až ke mně a já viděl, že to není utopenec; na jeho šíji zela hluboká rána, z níž moře vymylo veškerou krev. Vypadal jako podříznuté zvíře. Byly tam také mrtvé děti, tři. Jedno bylo nahé a bylo probodnuté kopím. Pak jsem uviděl za příbojovou vlnou další loď, ta byla v pořádku, plachty měla ve větru svinuté a vesly držela rovnováhu. Čekala tam a já si všiml, že sedí hluboko ve vodě, jako by nesla těžký náklad. Měla vysokou zakřivenou příď a na ní připevněné paroží; nepoznal jsem, jestli to bylo skutečné paroží nebo vyřezané ze dřeva. Ale viděl jsem, jak se ta loď jmenuje: Král jelen. Muži na lodi sledovali, jak se na břehu kupí mrtvá těla, a smáli se. Byli daleko od břehu, ale přesto jsem slyšel úplně jasně, co říkají… Můžeš tomu věřit?"
"Ano. Mluv dál."
"Říkali: ‚Tebe vedl sám pánbůh! Kdo by to byl řekl, že ta stará kraksna veze tak cenný náklad? Při tvém štěstí a spravedlivém dělení kořisti budou z nás ze všech boháči!‘ To říkali kapitánovi."
"Slyšel jsi jeho jméno?"
"Myslím, že ano. Říkali mu Heuil."
"To je všechno?"
"Ne. Bylo šero, jako by padla mlha. Král jelen odplul, ale nedaleko mne se na břehu objevili jezdci; někteří seskočili z koní a prohlíželi ty mrtvoly. Jeden muž zvedl kus prkna z bednění, bylo na něm asi jméno té ztroskotané lodi, protože to nesl ukázat druhému, který seděl na koni. Byl to snědý člověk, neviděl jsem, že by měl nějaký erb, ale byl to zřejmě jejich vůdce. Tvářil se rozhněvaně. Něco jim řekl a oni vyskočili zase na koně a hnali se přes písečné přesypy a vysokou trávou pryč. Já jsem tam zůstal; a pak zmizely i ty mrtvoly a vítr mi foukal do očí, až se rozslzely… To je všechno. Podíval jsem se na pavučinu a viděl jsem, že se kapky vody na sluníčku vypařily. Chytla se do ní moucha a cloumala jí, to mě, myslím, probudilo. Merline –"
Náhle se odmlčel, naklonil hlavu a zaposlouchal se. Také jsem zaslechl, že se po silnici pod námi blíží skupina jezdců; někdo zavelel stát, jeden jezdec se odpoutal a drobným klusem se blížil k nám.
"Posel z Camelotu?" řekl jsem. "Kdoví, možná že se tvé vidění vrací domů."
Kůň zůstal stát. Zacinkala uzda, když jezdec podával otěže Varrovi. Pod klenbou se objevil Artuš.
"Merline, jsem rád, že tě vidím. Prý jsi churavěl, a tak se jdu na tebe podívat." Odmlčel se a pohlédl na Niniana. Přirozeně věděl, že mám chlapce u sebe, ale ještě se nesetkali. Ninian odmítal jít se mnou na Camelot a pokaždé, když mě král navštívil, odebral se pod nějakou záminkou do své komůrky. Nenaléhal jsem na něho, věděl jsem, že lidé z jezerních vesnic mají z Nejvyššího krále posvátnou hrůzu.
Vstal jsem a stačil říct jenom: "To je Ninian," když mě chlapec přerušil. Vmžiku vyskočil, vztyčil se jako had a zvolal: "To je ten muž! To je on! Tak ten sen byl přece jen pravdivý, je to pravda!"
Artuš zvedl obočí, věděl jsem, že ho nepohoršuje neformálnost, ale upoutala ho jeho slova. Přenesl svůj pohled z Niniana na mne. "Pravdivý sen?" Řekl to tiše. Znal tu větu odedávna.
Slyšel jsem, jak se Ninian zajíkl, jako by setřásl poslední zbytky své vidiny a vracel se do skutečnosti. Stál tam a mrkal jako člověk, který byl náhle oslněn. "To je král. Byl to tedy král."
Artuš řekl, nyní už ostře: "Tak co bylo s králem?"
Ninian zrudl a začal koktat: "Nic. Totiž, zrovna jsem to vyprávěl Merlinovi. Já jsem tě neznal –"
"Nevadí. Teď mě znáš. Co to bylo za živý sen?"
Ninian se mě dovolával pohledem. Vyprávět svůj sen mně byla jedna věc, pronést první proroctví před králem bylo něco docela jiného. Řekl jsem přes jeho hlavu králi: "Zdá se, že se jeden tvůj starý přítel oddává někde v domácích vodách pirátství nebo nějaké podobné ničemnosti. Vražda a loupež, mírumilovní kupci byli přepadeni a naházeni do moře; nikoho nenechali naživu, aby nemohl mluvit."
Zamračil se. "Nějaký můj starý přítel? Koho máš na mysli?"
"Heuila."
"Heuila?" Jeho tvář potemněla. Okamžik postál v zamyšlení. "Ano, to odpovídá. To odpovídá. Nedávno jsem dostal zprávu od Ectora, psal, že starý Caw ztrácí sílu a ta jeho divoká cháska šmejdí po okolí jako psi utržení ze řetězu a hledá, kde by se co dalo urvat. Před třemi dny jsem slyšel od Urgbena, pána mé sestry v Rhegedu, že na pobřeží byla přepadena jedna vesnice a lidé byli pobyti nebo rozehnáni. Urgben měl tisíc chutí obvinit Iry, ale nezdálo se mi to; v tomhle špatném počasí se dají dělat leda místní výpady. Tak tedy Heuil? Nepřekvapuje mě to. Mám tam jet?"
"Asi bys měl. Podle mého odhadu je Caw mrtvý nebo umírá. Nevěřím, že by si Heuil jinak troufl provokovat Rheged."
"Ještě něco?"
"To je všechno."
Pokýval hlavou. "Zdá se to pravděpodobné. V každém případě se mi to hodí. Už jsem uvažoval, že bych měl vymyslet nějakou záminku k výpadu na sever. Cavrova moc slábne a ten černý pes Heuil sbírá přívržence, aby mohl zpochybnit nárok svého bratra na vládu ve Strathclyde. Rád bych se na to podíval osobně. Tak tedy pirátství? Viděl jsi, kde to bylo?"
Pohlédl jsem na Niniana. Zavrtěl hlavou. "Ne," řekl jsem, "ale ty to zjistíš. Až dorazíš na pobřeží, vrak i mrtvoly tam budou ještě ležet. Pirátská loď se jmenuje Král jelen. To je vše, co víme. Měl bys najít ty pravé viníky."

"To udělám, buď bez obav." Chmuřil se. "Vzkážu na sever Urgbenovi a Ectorovi, aby mě očekávali, a sám vyrazím ráno. Jsem ti vděčný. Hledal jsem záminku, jak dostat pana Heuila z našeho královského houfce, a tys mi ji dal. Možná že to bude ta kýžená příležitost, aby byla znovu potvrzena dohoda mezi Strathclyde a Rhegedem a já se postavil plnou vahou za nového krále. Nevím, jak dlouho budu pryč. A co ty, Merline? Opravdu je ti dobře?"
"Velice dobře."
Usmál se. Neušel mu pohled, který jsme si vyměnili s Ninianem. "Zdá se, že jsi konečně našel někoho, kdo s tebou sdílí tvé vize. Výborně, Niniane, jsem rád, že jsem tě poznal." Usmál se na chlapce a řekl něco vlídného. Ninian na něho pohlédl a odpověděl mu. Poznal jsem, že jsem se v tomto bodu mýlil; nebyl v králově přítomnosti jat posvátnou hrůzou. V tom, jak na Artuše hleděl, byla jakási vlastnost, pro niž jsem nemohl najít slovo; rozhodně to nebylo zbožnění, jaké jsem byl zvyklý číst v očích lidí, možná spíše hluboké ocenění. Artuš to viděl, zatvářil se pobaveně, chlapce propustil a obrátil se na mne s dotazem, co má vyřídit Morgan a Ectorovi. Pak se rozloučil a odešel.
Ninian hleděl zamyšleně za ním. "Ano, byl to pravdivý sen. Snědý vůdce na bílém koni, se zářivým bílým štítem bez erbu. Byl to Artuš, o tom není pochyb. Kdo vlastně je ten Heuil, a proč král hledá důvod, aby ho mohl porazit?"
"Je to jeden ze synů Cawa ze Strathclyde, který je od doby, kam až moje paměť sahá, králem na Dumbartonské skále. Je velice starý a zplodil s různými ženami devatenáct synů. Možná se mu narodily také dcery, ale tihle severští divoši si svých dívek příliš necení. Nejmladší z jeho synů, Gildas, byl nedávno vyslán k mému starému příteli Blaisovi, o němž jsem ti vyprávěl, aby se naučil číst a psát. Alespoň jeden z nich je zachráněn pro mír. Heuil je z tohoto divokého vrhu ten nejdivočejší. S Artušem se nikdy neměli rádi. Jednou se dostali do křížku a bili se kvůli nějakému děvčeti, to byl Artuš ještě chlapec a žil na severu. Teď když Caw schází věkem, obává se král, že Heuil na severu ohrozí mírovou rovnováhu. Myslím, že by opravdu udělal všechno, aby Artušovi uškodil, snad by byl schopen se dokonce spřáhnout se Sasy. Aspoň si to Artuš myslí. Ale teď, když se Heuil dal na plenění a vraždění, může ho Artuš pronásledovat a zničit ho a odvrátit tak větší hrozbu."
"A to král potáhne s vojskem na sever jen tak, na tvé slovo?" Teď byla na Ninianově tváři patrná posvátná bázeň, nebyla to však bázeň před králi a jejich radami. Poprvé v životě pocítil sílu moci.
Usmál jsem se. "Ne, na tvoje slovo. Jestliže se zdálo, že si připisuji zásluhy já, je mi to líto. Ale záležitost byla naléhavá a možná že tobě by tak ochotně neuvěřil."
"Samozřejmě že ne. Ale tys to viděl také, že?"
"Nic jsem neviděl."
Hleděl na mne užasle. "Ale vždyť jsi mi okamžitě uvěřil."
"Samozřejmě. To, že jsem ten sen s tebou nesdílel, ještě neznamená, že nebyl pravdivý."
Zatvářil se vyplašeně či spíše znepokojeně. "Chceš mi říct, Merline, že než jsem ti odvyprávěl svůj sen, tak jsi o tom nevěděl? Myslím o tom, že se Heuil dal na pirátství… o jeho úmyslu stát se pirátem? Že jsi poslal krále na sever jenom na mé slovo?"
"Ano, přesně tak."
Ticho, zatímco se na jeho tváři střídalo znepokojení, porozumění, vzrušení a potom radost, tak jasně jako odraz světla a mraků ženoucích se nad vodami jeho rodného jezera. Stále ještě si ujasňoval dosah moci. Avšak když promluvil, překvapil mě. Stejně jako Artuš i on postřehl hned za těmito důsledky moci také ty ostatní, které byly mou, nikoliv jeho starostí. Jeho další slova byla přesnou ozvěnou slov Artušových. "Merline, mrzí tě to?"
Odpověděl jsem prostě. "Snad. Teď ano, trochu. Ale brzy už nebude. Je to krutý dar a možná že je na čase, aby jej bůh předal tobě a mne nechal pokojně se vyhřívat na sluníčku a pozorovat holuby na zdi."
Usmál jsem se při těchto slovech, ale jeho tvář mi neodpověděla mrknutím. Vzápětí udělal něco zvláštního. Vzal moji ruku a přitiskl si ji na tvář; pak ji pustil a bez dalšího slova či pohledu odešel nahoru do své komůrky. Zůstal jsem stát ve slunci a vzpomínal na jiného, mnohem mladšího chlapce, který sjížděl od Galapasovy jeskyně do údolí, v hlavě mu vířily vidiny a po tváři stékaly slzy, a před sebou měl všechnu tu bolest z osamění a nebezpečí číhající v mracích. Pak jsem zašel do své komnaty a četl si u krbu, dokud Mora nepřinesla polední jídlo.

KAPITOLA 8

Artuš vyrazil příští den ráno na sever a od té doby jsme neměli žádné zprávy. Ninian chodil po domě tak trochu jako omámený, žasl nad sebou samým a "skutečnou vidinou", jakož i nad tím, že netrpím, ačkoliv mě předčil. Pokud jde o mne, připouštím, že jsem byl rozpolcen; když se v myšlenkách vrátím k onomu dni, vím, že jsem tehdy dlel na prahu otráveného snu, jímž byla moje choroba; ale ani po Artušově návštěvě a přijetí Ninianova proroctví nedolehlo ke mně ze tmy nic, co by bylo důkazem či popřením. Proto jsem patrně cítil ve vzácném klidu oněch dnů pokojný souhlas. Jako bych pozoroval, jak se stín, který vrhá zvolna plující mrak vysoko na obloze, přesouvá z jednoho pole či lesa a rozprostírá se nad jiným. Bylo mi dopřáno poznat, v čem nyní spočívá štěstí; pochopil jsem a připravoval chlapce Niniana, aby byl tím, čím jsem byl já, a sebe samého na budoucnost, kterou jsem zahlédl a vytušil už mnohokrát, ale teď jsem ji viděl jasněji a už jsem se jí nebál, ba spěl jsem k ní tak, jako spěje zvíře k zimnímu spánku.
Ninian, ještě klidnější než dříve, jako by se uzavřel do sebe. Párkrát se přihodilo, když jsem v noci ležel beze spánku, že jsem slyšel, jak tichým krokem přeběhl zahradu a pak vyrazil jako pták vypuštěný z klece dolů do údolí k silnici. Dvakrát mě dokonce napadlo sledovat ho vnitřním zrakem, ale zřejmě si dal záležet, aby se přede mnou ukryl v mraku, neboť jsem nedohlédl dále než k silnici, a pak už štíhlá postava běžela a běžela v mlze od Jabloňového dvora k Ostrovu.
Netrápilo mě, že má přede mnou tajemství, stejně jako mě netrápilo, když jsem slyšel, jak se baví s Morou – někdy pěkně dlouho – ve spíži nebo v kuchyni. Nikdy jsem se nepovažoval za zábavného společníka a léty jsem měl sklon k ještě větší uzavřenosti. Těšilo mě, že mladí lidé našli společné zájmy a udržují tak jeden druhého v mých službách k

vlastní spokojenosti.
Služba to nebyla snadná. Nutil jsem chlapce pracovat tvrději, než bych žádal po otrokovi. Shledal jsem, že je to projev lásky; člověk tak vroucně touží po tom, aby milovaná bytost dosáhla nejlepších výsledků, že ji ničeho neušetří. A že Niniana miluji, o tom už nemohlo být pochyb; ten chlapec, to jsem byl já sám a skrze něho budu žít dál. Dokud bude král potřebovat vize a magické umění Králova proroka, bude je mít pohotově, bude je mít po ruce jako královský meč.
Jednou večer jsme se mrazivému dubnovému větru bránili pěkně vysokou hraničkou; zapálili jsme ji, usedli k ohni a pozorovali plameny. Ninian se hned usadil na svém obvyklém místě, na koberci před krbem, rukama podepřel bradu a šedé oči přimhouřil před šlehajícími plameny. Časem se na jeho jemné bílé pokožce zaleskl pot, tenká vrstvička, která odrážela světlo ohně a obtáhla jeho tvář čistou linkou, zmáčela vlasy u kořínků a na černé řasy zavěsila duhu. Já jsem, v poslední době stále častěji, pozoroval jeho, místo abych sáhl do ohně po vlastním umění. Cítil jsem směsici hlubokého uspokojení a krutě zneklidňující lásky, kterou jsem se nepokoušel ani zvládat, ani chápat. Minulost mě něčemu naučila: nechal jsem to času a věřil, že jsem natolik pánem sebe sama a svých myšlenek, abych chlapci neublížil.
V jeho tváři došlo ke změně. Něco se v ní pohnulo, zrcadlil se v ní zármutek, úzkost či bolest, jako cosi, co jen matně vidíme v zrcadle. Pot mu stékal do očí, ale ani nemrkl, ani se nepohnul.
Bylo na čase, abych šel s ním. Přestal jsem se dívat na něho a zahleděl se do ohně.
Artuše jsem uviděl okamžitě. Seděl na svém velkém bílém koni na břehu moře. Pobřeží bylo kamenité a poznal jsem i pevný hrad na skalním útesu; rhegedská přímořská pevnost, odkud lze ovládat ústí řeky Ituny. Bylo šero a na bouřném nebi se tam, kde končilo šedivé moře, kupila, níže než jeho horizont, indigová mračna. Pěnící se vlny se tříštily o kameny a se sykotem se valily na břeh, kde umíraly ve smetanové pěně, a opět se se sykotem vracely mezi oblázky zpět. Bílý hřebec stál bez hnutí a pěna mu vířila kolem nártů; jeho zmáčené lesknoucí se boky a Artušova šedá pláštěnka, vlající s koňskou hřívou, to vše patřilo do obrazu, jako by král právě vyjel z moře.
Nějaký muž, podle vzhledu venkovan, stál u koňovy uzdy, horlivě cosi vykládal a ukazoval na moře. Král se podíval tím směrem, napřímil se v sedle a přiložil ruce k očím. Viděl jsem, na co se dívá: na světlo, které se téměř až na samém obzoru pohupuje tak, jak se houpá moře. Král se na něco zeptal a muž znovu ukazoval, tentokrát do vnitrozemí. Král přikývl, něco přešlo z ruky do ruky, pak jezdec obrátil koně a zvedl paži. Bílý kůň se rozběhl klusem po cestě podél moře a v houstnoucí mlze své vidiny jsem ještě zahlédl jezdce, spěchající za ním. Dříve než se obraz ztratil docela, jsem viděl, jak nahoře na útesu zářila světla pevnosti.
Vrátil jsem se do ohněm osvětlené místnosti a shledal jsem, že Ninian se vrátil dřív než já. Klečel či spíše se choulil na koberci s hlavou v dlaních. "Niniane?"
Nepohnul se, jen lehce zavrtěl hlavou. Chvilku jsem ho nechal, pak jsem mu dal posilující nápoj, který jsem měl po ruce. "No tak, napij se."
Lokl si a poděkoval mi očima, ale ani teď nepromluvil. Pár minut jsem ho pozoroval mlčky, pak jsem řekl: "Zdá se, že král je už na břehu Ituny a dozvěděl se o pirátech. Teď odpočívá na rhegedském hradě a zítra určitě vyrazí po Heuilových stopách. Tak co se děje? Artuš je v pořádku, tvoje vidění bylo pravdivé a on dělá to, co si předsevzal."
Pořád nic, pouze pohled čirého zoufalství. Řekl jsem honem: "No tak, Niniane, neber si to tak k srdci. Pro Artuše je to maličkost. Jediná obtíž je v tom, že musí potrestat Heuila tak, aby neurazil jeho bratry; ale ani to nebude příliš těžké. Heuil už dávno obrazně řečeno plivl do otcova ohniště a pustil se do různých hanebností na vlastní pěst. Dokonce i v případě, že je starý Caw ještě naživu, pochybuji, že by protestoval. A pokud jde o starší syny, těm by se Heuilovou smrtí ulevilo." Dodal jsem trochu ostřeji: "Jestli jsi viděl nějakou tragédii nebo neštěstí, tím spíš mi o tom musíš říct. Cawova smrt byla očekávána; kdo tedy? Morgan, králova sestra? Nebo hrabě Ector?"
"Ne." Jeho hlas zněl divně jako nástroj určený ke hře, do něhož vítr fouká písek. "Krále jsem vůbec neviděl."
"Chceš říct, že jsi neviděl nic? Podívej, Niniane, to se stává. Vzpomeň si, že se to onehdy stalo i mně. Tím se nesmíš dát vyvést z míry. To se ti stane ještě mnohokrát. Říkal jsem ti, že musíš vyčkat vůle boha. On volí správnou chvíli, ne ty."
Zavrtěl hlavou. "Tak to není. Viděl jsem. Ne však Nejvyššího krále. Něco jiného."
"Řekni mi, co."
Vrhl na mě zoufalý pohled. "To nemohu."
"Poslyš, můj milý, tak jako si nevybíráš to, co je ti zjeveno, tak není na tobě ani volba toho, co řekneš. Možná nadejde čas, kdy spolehneš na svůj úsudek v královských síních, ale tady mi řekneš vše, co jsi viděl."
"Nemohu!"
Chvíli jsem čekal. "Dobrá, viděl jsi to v plamenech?"
"Ano."
"Je to, co jsi viděl, v rozporu s tím, co se stalo předtím, nebo s tím, co si myslím, že jsem viděl já?"
"Ne."
"Jestli mlčíš proto, že máš strach ze mne nebo z toho, že se z nějakého důvodu rozhněvám –"
"Nikdy jsem z tebe strach neměl."
"Pak tedy," řekl jsem trpělivě, "nemáš nejmenší důvod mlčet a všechny důvody, abys mi řekl, co jsi viděl. Možná že nejde o žádnou tragédii, jak si zřejmě myslíš. Třeba sis to špatně vyložil. To se ti ještě nestalo?"
Záblesk naděje, který brzy pohasl. Trhavě se nadechl a já myslel, že už promluví, ale sevřel rty a mlčel dál. Napadlo mě, jestli neviděl mou smrt.
Sklonil jsem se k němu, vzal jeho tvář do dlaní a obrátil ji vzhůru k sobě. Jeho pohled se váhavě setkal s mým. "Niniane, myslíš si, že nedokážu jít tam, kde jsi byl ty? Vystavíš mě té námaze a napětí, nebo mě teď poslechneš? Co jsi viděl v plameni?"
Vystrčil jazyk, aby olízl suché rty, a pak řekl šeptem, jako by se bál zvuku. "Věděl jsi, že Bedwyr nejel s Nejvyšším

králem? Že zůstal na Camelotu?"
"Ne, ale to se dalo čekat. Je samozřejmé, že Nejvyšší král musí nechat jednoho ze svých hlavních kapitánů doma, aby držel pevnost a chránil královnu."
"Ano." Znovu si olízl rty. "To je to, co jsem viděl. Bedwyra na Camelotu – s královnou. Byli – myslím, že jsou –"
Odmlčel se. Odtáhl jsem ruce a on odvrátil svůj zrak od mého a vděčně sklopil oči.
Jeho úzkost se dala vyložit jediným způsobem. "Milenci?"
"Myslím si to. Vím to." Pak to na mne vychrlil: "Merline, jak mohla něco takového udělat? Po tom všem, co se stalo – po tom všem, co pro ni udělal! Ta záležitost s Melwasem – všichni vědí, co se tam stalo! A Bedwyr, jak mohl takhle krále zradit? Královna – žena, která je nevěrná takovému manželovi, jako je král… Kdybych jen mohl věřit, že to nebyl pravdivý sen! Ale já vím, že je pravdivý!" Hleděl na mne očima stále ještě doširoka otevřenýma. "Ach, Merline, ve jménu boha, co budeme dělat?"
Řekl jsem zvolna: "To ti ještě nemohu říct. Ale pusť to z hlavy, můžeš-li. Toto je břímě, které nechci, abys nesl se mnou."
"Řekneš mu to?"
"Jsem jeho služebníkem. Co si myslíš?"
Opět se kousl do rtů a zahleděl se do ohně, ale tentokrát jsem věděl, že nic nevidí. Jeho tvář byla bílá a nešťastná. Vzpomínám, že jsem byl tehdy trochu překvapený, když zjevně dával větší vinu Guinevere za její slabost než Bedwyrovi za jeho zradu. Nakonec se zeptal: "Jak bys mu mohl říct něco takového?"
"To ještě nevím. Časem se ukáže."
Zvedl hlavu. "Nejsi překvapený." Znělo to jako obvinění.
"Ne. Myslím, že jsem to poznal té noci, když plaval do Melwasovy lovecké chaty v jezeře. A později, když ho ošetřovala… Teď si vzpomínám, že když přijela na Camelot a slavila se svatba, Bedwyr jako jediný z rytířů na ni ani nepohlédl a ona na něho také ne. Myslím, že k sobě něco pocítili už cestou z Northgalis, ještě dřív, než poznala krále."
Dodal jsem: "Dalo by se říct, že mi to bylo jasně zjeveno už před mnoha lety, když byli oba ještě dětmi a v dohledu nebyla žádná žena, která by, jak to ženy dělávají, vnesla do jejich života neklid."
Náhle vyskočil. "Jdu spát," oznámil a odešel.
Když jsem osaměl, vrátil jsem se k plamenům. Uviděl jsem je téměř okamžitě. Stáli na západní terase, kde jsem hovořil s Artušem. Hrad byl ponořen do tmy až na jiskřící hvězdy rozseté po obloze a snopek světla, které vydávala lampa, opřená o dlaždice mezi nádobami s kvetoucími keříky růží.
Stáli tam mlčky a bez hnutí. Ruce měli propletené a v jejich pohledech bylo cosi divokého. Ona vypadala ustrašeně a po lících jí tekly slzy; na jeho tváři bylo patrno zoufalství, jako by jeho duši drásal bezkrevný přízrak. Ať je svírala ve svých spárech jakákoliv láska, byla to láska krutá a já věděl, že žádný z nich se dosud neodvážil dovolit jí, aby zabila jejich věrnost.
Pozoroval jsem je s lítostí, ale po chvíli jsem se odvrátil od dýmajících polen a ponechal jsem jim jejich soukromí.

KAPITOLA 9

Za osm měsíců se král vrátil domů. Dohonil Heuila, porazil ho v čestném boji, spálil jeho lodě a uložil mu pokutu, která ho na nějakou dobu udrží na uzdě.
Opět jednou potlačil své instinkty se zřetelem na politiku. Cestou na sever ho dostihla zpráva, že Caw ze Strathclyde zemřel pokojně ve svém loži. Slovo pokojně je vhodné, pouze mluvíme-li o Cawovi; celý předchozí den strávil na lovu a polovinu noci na hostině, načež v časných ranních hodinách stihl jeho devadesátileté tělo nevyhnutelný trest; zemřel, obklopen těmi ze svých synů a jejich matkami, kteří stihli dostavit se k jeho úmrtnímu loži včas. Jmenoval také svého dědice, druhého syna Gwarthegydda (nejstarší byl před několika lety v boji strašlivě zmrzačen). Posel, který přinesl Artušovi tuto zprávu, měl za úkol ujistit krále Gwarthegyddovým přátelstvím. A tak Artuš nemohl, dokud se nesetkal s Gwarthegyddem a nepromluvil s ním o tom, jak se dívá na svého bratra Heuila, toto přátelství ohrozit.
Takové obezřetnosti ani nebylo třeba. Dozvěděl se, že když se Gwarthegydd doslechl o Heuilově porážce, vytryskl z jeho hrdla chechtot téměř tak srdečný, jaký vycházel z plných plic jeho otce, a vypil plný roh medoviny na Artušovo zdraví. A tak král zajel společně s Urgbenem a Ectorem na sever na Dumbarton, poseděl s Gwarthegyddem devět dnů a na závěr byl přítomen jeho korunovaci. Pak jel východní cestou do Elmetu, shledal, že v údolí a na saském území je klid, a konečně se vydal Penninským sedlem napříč svou zemí do Caerleonu. Tam setrval měsíc a v prvních červnových dnech se vrátil na Camelot.
Bylo na čase. Znovu a znovu jsem v ohni vídal milence, zmítající se mezi touhou a daným slovem. Bedwyr přejemnělý a zamlklý, královna s očima doširoka otevřenýma a neklidnýma rukama. Už nikdy spolu nezůstali o samotě; vždy s nimi seděly její dámy a šily nebo je na vyjížďce provázela jeho družina. Vždy ale usedli nebo zajeli kousek dál od ostatních a mluvili a mluvili, jako by v řeči a tu a tam v letmém a zoufalém doteku byla útěcha.
Den co den, noc co noc vyhlíželi Artušův návrat. Bedwyr proto, že bez krále dovolení nesměl opustit místo svého utrpení; Guinevere měla před sebou vyhlídku na život osamělé mladé ženy, která má ze svého manžela tak trochu posvátný strach, avšak ví, že jí skýtá ochranu a příjemný život a věnuje jí tolik společnosti, kolik mu čas dovolí.
Než se za mnou vydal, strávil doma na Camelotu asi deset dnů. Bylo vlahé a jasné červnové jitro. Vstal jsem brzy po rozednění, jak jsem měl ve zvyku, a šel jsem se projít po kopcích za naším domem. Šel jsem sám; po Ninianovi nebylo obvykle ani vidu, dokud ho Mora nezavolala k snídani. Chodil jsem asi hodinu, přemýšlel a čas od času se zastavil a sbíral bylinky, když vtom jsem zaslechl za hřbetem jednoho pahorku pokojný krok koně. Neptejte se, jak jsem poznal, že je to Artuš; údery kopyt znějí stejně a toho dne nebyla ve vzduchu žádná předzvěst, ale láska má pevnější křídla než

vize, a tak jsem se prostě obrátil a čekal na něho v závětří jednoho trnitého křoviska, jaká tady tu a tam člení nevýraznou krajinu. Trnovníky korunovaly okraj údolíčka, kudy vedla pěšina, stará jako tato země. Za chvíli jsem ho viděl přijíždět; seděl pohodlně na pěkné hnědé klisně a jeho mladý pes, Cabalův potomek, mu běžel v patách. Zamával mi a otočil hnědku do svahu, pak sklouzl ze sedla a s úsměvem se se mnou pozdravil.
"Takže jsi měl pravdu! Ale škoda slov! Počítám, že ti ani nemusím vykládat, co se tam dělo. Nenapadlo tě někdy, Merline, jaká je to otrava, když má člověk proroka, který všechno ví dřív, než se to stane? Nejen že ti nikdy nemohu lhát, ale abych se potom bál přijít a trochu se pochvástat."
"To je mi líto. Ale ujišťuji tě, že tentokrát čeká tvůj prorok na tvé zprávy stejně dychtivě jako každý jiný člověk. Díky za dopisy… Jak jsi mě tady našel? Byl jsi v Jabloňovém dvoře?"
"Měl jsem tam namířeno, ale jeden chlapík s volským potahem, nějaký dřevař, mi řekl, že tě viděl jít tímhle směrem. Jdeš ještě dál? Jestli ti to nevadí, doprovodím tě."
"Samozřejmě. Právě jsem se chtěl obrátit k domovu… Tvoje dopisy mi byly velice milé, ale stejně chci všechno slyšet z první ruky. Je to zvláštní pomyšlení, že starý Caw je konečně po smrti. Seděl na té své dumbartonské skále, co moje paměť sahá. Myslíš, že si ji Gwarthegydd dokáže udržet?"
"Proti Irům a Sasům určitě. O tom nepochybuji. Jak si poradí se sedmnácti dalšími uchazeči o korunu, to je jiná věc."
Ušklíbl se. "Se šestnácti, jelikož Heuilovi jsem pořádně přistřihl křídla."
"Pak tedy s patnácti. Nemůžeš počítat Gildase, který šel do služby k Blaisovi jako písař."
"To je pravda. Chytrý mládenec, vždycky býval v Heuilově stínu. Domnívám se, že až Blaise zemře, pošlou ho do kláštera. Možná je to dobře. Ani on mě, stejně jako jeho bratři, neměl nikdy v lásce."
"Pak tedy jen doufejme, že mu lze důvěřovat, pokud jde o dokumenty jeho pána. Měl jsi poslat některého ze svých písařů, aby zaznamenal tvé skutky."
Povytáhl obočí. "Co to má znamenat? Prorokovo varování?"
"Nic takového. Prostě mě to tak napadlo. Takže Gwarthegydd je tvůj člověk? Byly doby, kdy svrhl Cawa a nadbíhal irským králům."
"Tehdy byl mladší a Cawova ruka byla těžká. To už je za námi. Myslím, že to s ním půjde. Teď hlavně záleží na tom, aby se snášel s Urgbenem…"
Vraceli jsme se přes kopce domů a on mi vyprávěl o všech břemenech uplynulých týdnů; klisna nám šla v patách a velký pes běhal s nosem u země ve stále větších kruzích kolem nás.
V zásadě se nic nezměnilo, pomyslel jsem si. Ještě ne. Stále méně potřeboval chodit za mnou pro radu, ale jako vždycky, už od dětství, potřeboval probrat – sám se sebou stejně jako se mnou – všechny události a problémy čerstvě vznikajícího spolku jednotlivých království, který se právě rodil. Obvykle jsem po jedné dvou hodinách našeho hovoru, do nějž jsem někdy přispěl vydatně a jindy vůbec ničím, slyšel a viděl, že všechno je na nejlepší cestě a všechny uzly budou rozvázány. Pak náhle vyskočil, narovnal se, pozdravil mě na odchodnou a šel; mizel náhle, ale mezi námi nebylo třeba ničeho dalšího. Byl jsem silný strom, na nějž se orel snese cestou, aby si odpočinul nebo se zamyslel. Ale teď dubové větve chřadnou. Jak dlouho bude trvat, než mladý stromek unese jeho váhu?
Dospěl ke konci svého vyprávění. V té chvíli jako by se mé myšlenky přenesly na něho, dlouze a znepokojeně se na mne zahleděl. "A teď ty. Jak se ti v posledních týdnech dařilo? Vypadáš unaveně. Zase jsi churavěl?"
"Ne. S mým zdravím si nemusíš dělat starosti."
"Nejednou jsem přemýšlel o své poslední návštěvě u tebe. Řekl jsi, že to byl tvůj pomocník (zaváhal, než použil tohoto slova), kdo viděl Heuila a jeho rabiáty při práci."
"Ninian. Ano, on."
"A ty sám jsi neviděl nic?"
"Nic," přisvědčil jsem.
"Říkal jsi to. Je mi to divné. Tobě ne?"
"Připouštím. Ale nezapomínej, že mi toho dne nebylo dobře. Nebyl jsem ještě úplně zotavený po té chřipce, kterou jsem chytil."
"Jak dlouho je u tebe?"
"Přišel v září. Tak kolik měsíců to dělá? Devět?"
"A tys ho naučil všemu, co umíš?"
Usmál jsem se. "To sotva. Ale naučil jsem ho dost. Prorok ti nikdy chybět nebude, Artuši."
Neodpověděl mi úsměvem. Tvářil se velice znepokojeně. Šel po kamenitém palouku, klisna mu strkala hlavu k rameni a pes uháněl před ním. Široko daleko rostla kručinka, obsypaná množstvím voňavých žlutých kvítků. Kudy šel, tam rozháněl mračna malých modrých motýlků a plašil lesklé, jasně červené berušky. Toho jara jich tam byla záplava a na hlodašových keřích jich seděly stovky, vypadaly na větvích jako bobule.
Artuš dlouhou dobu mlčel a zamyšleně se mračil. Pak jako by dospěl k náhlému rozhodnutí. "Ty mu důvěřuješ?"
"Ninianovi? Samozřejmě. Proč ne?"
"Co o něm víš?"
"Tolik, kolik potřebuji," řekl jsem možná trochu upjatě. "Vyprávěl jsem ti, jak ke mně přišel. Byl jsem si tehdy jistý a jsem si jistý dodnes, že nás svedl bůh. A schopnějšího žáka bych nenašel. Je velice dychtivý naučit se vše, co považuji za vhodné. Nemusím ho pobízet; musím ho držet zpátky." Pohlédl jsem na něho. "Proč? Myslel jsem, že jsi viděl důkaz jeho schopností. Jeho vidina byla pravdivá."
"Och, o jeho schopnostech nepochybuji." Řekl to suše, s důrazem na slovu schopnosti.
"Tak o co ti jde? Co se mi to pokoušíš říct?" Sám jsem nečekal, že v mém hlase zazní chladné překvapení tak silně.
Řekl spěšně: "Je mi to líto, Merline, ale musím ti to říct. Pochybuji, že to s tebou myslí dobře."

Třebaže úder předem ohlásil, dopadl s ohromující silou. Měl jsem pocit, že se mi zastavilo srdce. Zůstal jsem stát a pohlédl mu do očí. Kolem nás se vznášel oblak silné a sladké vůně kručinky. Kromě ní jsem mimoděk rozeznával i tymián a šťavel a také drcenou kostřavu, když hnedka sklonila hlavu a ukousla hrst trávy.
Nikdo mě jen tak nerozhněvá, tím méně Artuš. Trvalo to jen okamžik, než jsem dokázal říct bezvýrazně: "Ať mi chceš říct cokoliv, uděláš dobře, když mi to řekneš hned. Ninian je víc než můj pomocník, stává se mým druhým já. Jestliže jsem ti kdy byl oporou, Artuši, bude jí po mé smrti on. Ať je ti ten chlapec milý, nebo ne – a proč by nebyl, když ho sotva znáš –, budeš ho muset tak brát. Nebudu žít věčně, a on má tu moc. Má ji už teď, a ještě poroste."
"Já vím. To je to, co mi dělá starosti." Opět ode mne odvrátil pohled. Nedokázal jsem posoudit, zda to dělá proto, že mi nemůže hledět do očí. "Copak to nevidíš, Merline? Má moc. A má také vnitřní zrak. A tys ho neměl. Říkáš, že jsi byl unavený, nemocný. Ale kdypak na to tvůj bůh bral ohled? Tady nešlo o žádnou banální vidinu; nebyl to sen, který by sis za normálních okolností nechal ujít. Díky němu jsem byl tam na hranicích Rhegedu zrovna ve chvíli, kdy Caw zemřel, a mohl jsem podpořit Gwarthegydda a předejít bůhvíjakým potyčkám mezi soupeřícími princi. Tak proč nepřišla tato vidina tobě?"
"Mám ti opakovat, že –"
"Ano, byl jsi nemocný. Proč?"
Ticho. Přes pahorky se přehnal větřík vonící po medu. Pod jeho dotekem v nesmírném tichu onoho dne zašustila tráva. Klisna se horlivě pásla; pes se vrátil a s jazykem vyplazeným si sedl k pánovým nohám. Artuš se pohnul a chystal se znovu promluvit, ale předešel jsem ho.
"Co mi to chceš namluvit? Ne, neodpovídej. Vím dobře, co máš na mysli. Že jsem se ujal neznámého chlapce, zamiloval si ho, zasvětil ho do všech tajemství drog a částečně i magie, a on teď usiluje o to, aby zaujal mé místo a přisvojil si mé magické umění. A také není vyloučeno – myslíš si –, že použil mých drog proti mně. Je to tak?"
Na rtech se mu zavlnil úsměv, třebaže nezaplašil chmury z jeho tváře. "Ty sis nikdy nepotrpěl na dvojznačnost, viď?"
"Nikdy jsem netajil pravdu, zejména před tebou."
"V tom případě, můj milý, nevidíš vždy celou pravdu."
Z jakéhosi důvodu mne právě mírnost jeho odpovědi zasáhla jako předtucha. Pohlédl jsem na něho se svraštělým čelem. "To uznávám. A jelikož si nemyslím, že to vše pramení z nějakého mlhavého podezření, soudím, že o Ninianovi víš něco, co já nevím. Je-li to tak, proč bys mi to neřekl a nenechal na mně, abych posoudil, jak je to důležité?"
"Tak dobrá. Ale –" Změnil výraz a to mě přimělo, abych se obrátil a podíval se jeho směrem. Hleděl mimo mne, přes návrší, za nímž v malém údolí tekl potůček, střežený břízami a vrbami. Za ním se tyčil zelený kopec, pod jehož ochranou stál Jabloňový dvůr. Mezi vrbami jsem zahlédl něco modrého a pak jsem spatřil Niniana, který přece jen zřejmě vstával velice časně, jak se sklání k něčemu na břehu potoka. Napřímil se a já viděl, že má v náručí spoustu zeleně. Mezi blatouchy tam rostla řeřicha a divoká máta. Chvíli stál, jako by třídil rostliny, které držel v ruce, pak přeskočil potok a běžel do svahu; modrá pláštěnka za ním vlála jako plachta.
"Nuže?" řekl jsem.
"Chtěl jsem navrhnout, abychom sešli dolů. Musíme si pohovořit a myslím, že to jde udělat pohodlněji než stát tady proti sobě na střeše světa. Víš, Merline, pořád mě znervózňuješ, i když vím, že mám pravdu."
"To nebyl můj úmysl. Prosím, pojďme dolů."
Odtrhl svou klisnu od pastvy a kráčel z kopce jako první na místo, kde se na břehu potoka choulil lesíček. Rostly tam hlavně břízy, jen tu a tam pokroucený peň olše, obrůstající ostružiním a zimostrázem. Jeden březový kmínek tu ležel čerstvě vyvrácený a jeho kůra byla hladká a stříbrná. Král uvolnil přezku na koňském udidle, přivázal otěže k mladému stromku, aby se kobylka mohla pást, a šel si sednout vedle mne na kmen břízy.
Mířil rovnou k věci. "Řekl ti Ninian někdy něco o svých rodičích, o svém domově?"
"Ne. Nikdy jsem nenaléhal. Předpokládal jsem, že je nízkého původu, v každém případě nemanželský – na venkovana nevypadal, ani tak nemluvil. Ale my oba víme, jak málo vítané je takové vyptávání."
"Já jsem tvé skrupule neměl. Přemýšlel jsem o něm od té chvíle, co jsem ho u tebe v Jabloňovém dvoře viděl poprvé. A když jsem se vrátil domů, tak jsem se na něho vyptal."
"A co jsi zjistil?"
"Dost na to, abych věděl, že tě klame od samého počátku." Potom, náhle prudce podrážděný, udeřil rukou sevřenou v pěst do kolena: "Merline, Merline, copak jsi slepý? Kdybych tě neznal, přísahal bych, že se nikdo nedá tak lehce oklamat… Dokonce ještě teď, před několika minutami, když ses na něho díval tam dole u potoka, copak jsi nic neviděl?"
"Co jsem měl vidět? Možná sbíral olšovou kůru. Ví, že ji potřebujeme, a ještě je vidět, kde je strom oloupaný. A taky nesl řeřichu."
"Vidíš? Na to máš oči dobré, ale nevidíš to, co by každý jiný muž na světě poznal – ne-li okamžitě, tedy za pár dnů. Mne to napadlo hned v prvních minutách, když jsme stáli u tebe na dvoře a tys mi líčil ‚pravdivý sen'; a když jsem se pak poptával, zjistil jsem, že jsem měl pravdu. Podívej, oba jsme teď viděli osobu běžící do kopce. Ty jsi viděl chlapce s řeřichou, ale to, co jsem viděl já, bylo děvče."
Nevzpomínám si už, v kterém okamžiku jeho řeči jsem věděl, co mi oznámí; než se dostal do poloviny, přišlo mi to jako pravda, kterou znám; vedro, jež předchází blesku, ticho, do něhož za bleskem zaburácí hrom. To, co neprohlédl moudrý kouzelník, od boha obdařený vnitřním zrakem, pochopil okamžitě mladý muž, který se vyzná v ženách. Byla to pravda. Mohl jsem pouze prostoduše žasnout, jak snadno jsem se dal oklamat. Ninian. Nejasná postava v mlze, tak podobná ztracenému chlapci, že jsem ji pozdravil a sám jí vložil do mysli slova jako "chlapec" a "Ninian", dřív než stačila promluvit. Řekl jsem jí, že jsem Merlin; nabídl jsem jí jako dar svou moc a magii, dar, který se jiná dívka – čarodějka Morgause – marně snažila ode mne získat; této cizince jsem jej však spěšně a horlivě složil k nohám.

Není divu, že si dala na čas, než přišla do Jabloňového dvora, musela vše rozvážit, zařídit spoustu věcí, ostříhat si vlasy, vyměnit šat a dodat si odvahy. Není divu, že odmítla sdílet se mnou dům a dala přednost komůrkám mimo kolonádu se zvláštním schodištěm; že neměla zájem o Moru, třebaže spolu dobře vycházely; tušila Mora něco? Zaplašil jsem tu myšlenku, jak se hrnuly ostatní. Jak rychle se ode mne učila; magickou moc, třebaže přináší bolest, přijímala nejprve se strachem, pak s odevzdaností a nakonec s radostnou ochotou. Vážný, mírný pohled, gesta obdivu a úcty, tak opatrně nabízená a stejně opatrně potlačovaná. Jak vyskočila a odešla ode mne, když jsem mluvil zlehčujícím tónem o tom, že ženy zasahují neblaze do osudu mužů. Jak rychle odsoudila Guinevere spíše než Bedwyra za to, že dal průchod zhoubné lásce. Vzpomínky se zrychlovaly: její tmavé vlasy pod dotekem mé ruky, jemné rysy její tváře, šedé oči, upřené do ohně a moje zneklidňující láska, která mi dělala takové starosti – teď už si je dělat nemusím. Přišla za mnou, tak jako se sluneční světlo prodere mezi větvemi břízy až k zapomenutým zvonečkům v nízké trávě, v níž mi kdysi dávno jedna dívka nabídla lásku a pak se vysmála mé nemohoucnosti; dnes však mezi nás nemusí vstupovat žádný žárlivý bůh. Konečně jsem byl svobodný a mohl jsem jí dát se zbytky své moci a úsilí a námahy i svou mužnost, která až dosud patřila pouze bohu. Tím, že se toho všeho vzdám, neutrpím ztrátu, ale spíše získám novou radost.
Vrátil jsem se na sluníčko a do jiného březového hájku k vadnoucím červnovým zvonkům a všiml jsem si, že na mě Artuš zírá.
"Ty nejsi ani překvapený. Tušil jsi to?"
"Ne. Ale měl jsem; ne-li podle všech příznaků, které byly zřejmé tobě, pak podle toho, co jsem cítil já… a co cítím teď."
Usmál jsem se jeho pohledu. "Ano, starý bloud, chceš-li. Ale teď vím zcela určitě, že moji bohové jsou milosrdní."
"Protože si myslíš, že to děvče miluješ?"
"Protože ji miluji."
"Považoval jsem tě za moudrého muže," řekl.
"A protože jsem moudrý muž, vím až příliš dobře, že lásce se nelze stavět na odpor. Je příliš pozdě, Artuši. Ať z toho vzejde cokoliv, je pozdě. Stalo se. Ne, poslouchej. Všechno je teď jasné jako světlo a voda. Všechna proroctví, která jsem pronesl, budoucí události, které jsem s hrůzou předvídal… Teď vidím, jak se ke mně blíží, ale všechna hrůza je ta tam. Říkával jsem často, že věštecký dar je dvojbřitý meč; bohové mluví dvojznačně jako delfské orákulum; jejich hrozby stejně jako přísliby štěstí se v lidských rukách zvrtnou." Zvedl jsem hlavu a podíval se skrze ševelící listí vzhůru. "Řekl jsem ti, že jsem viděl svůj konec. Jednou jsem měl sen, vidění v plamenech. Viděl jsem jeskyni v jednom velšském kopci, kde spolu leželi moje matka Niniane jako dívka a mladý princ, můj otec. A skrze toto vidění a přes ně jsem viděl sebe, šedovlasého, a mladou dívku se záplavou černých vlasů a zavřenýma očima a myslel jsem, že ona je také Niniane. A byla. Je. Chápeš? Má-li mít ona podíl na mém konci, pak bude milosrdný."
Vstal tak náhle, že pes, který se mu choulil u nohou, uskočil, naježil hřbet a rozhlížel se, odkud hrozí nebezpečí. Artuš udělal tři kroky tam a pak zase tři kroky zpět a zastavil se přímo přede mnou. Zavrtal pěst jedné ruky do dlaně druhé ruky tak prudce, že klisna o pár kroků dál sebou trhla a zůstala stát se vztyčenýma ušima, celá se chvějíc. "Jak si můžeš myslet, že tu budu sedět a poslouchat řeči o tvé smrti? Jednou jsi mi řekl, že skončíš zaživa v hrobce, a domníval ses, že to bude na Bryn Myrddinu. A teď mě nejspíš požádáš, abych ti dovolil vrátit se tam, aby tě tam ta – ta čarodějnice mohla už co nejdřív uložit."
"Nic takového! Nerozuměl jsi mi –"
"Rozumím zrovna tak jako ty a myslím, že si dokonce víc pamatuji. Copak jsi zapomněl na Morgausinu kletbu? Neřekla, že tě nakonec vláká do pasti ženská magie? A co ti slíbila jednou královna Ygraine, má matka? Sám jsi mi to vyprávěl. Řekla ti, že jestli Gorlois z Cornwallu zemře, stráví zbytek života v modlitbách ke všem bohům, kolik jich je, za to, abys zemřel oklamán ženou."
"A co má být?" opáčil jsem. "Nebyl jsem snad vlákán do pasti? A nebyl jsem oklamán? To je vše."
"Jsi si tím tak jistý? Promiň, ale musím ti znovu připomenout, že neznáš ženy. Vzpomeň si na Morgause. Snažila se umluvit tě, abys ji naučil svým kouzlům, a když jsi to neudělal, získala kouzelnou moc jinak… víme o tom svoje. A teď tohle děvče uspělo tam, kde Morgause selhala. Pověz mi jedno: kdyby byla k tobě přišla jako žena, byl bys ji přijal a naučil ji svým kouzlům?"
"To nemohu říct. Patrně ne. Jenomže věc se má tak, že ona právě nepřišla jako žena. V první etapě neměla ten podvod ze své hlavy; vnutil jí jej můj omyl, a mně zase byl tento omyl vnucen náhodou, která mě zprvu seznámila s chlapcem Ninianem, já si ho zamiloval, a on se utopil. Jestli v tom nevidíš dílo boží, pak lituji."
"Ano, ano," řekl netrpělivě, "ale právě jsi mi připomněl, že je to delfské božstvo. To, co se ti teď jeví jako radost, může být skutečná smrt, které ses hrozil."
"Ne," řekl jsem. "Ber to jinak; ber to tak, že osud, tak dlouho obávaný, se může nakonec ukázat milosrdným podobně jako onen ‚klam'. S mou vleklou noční můrou, s představou, že budu pohřben zaživa ve tmě, to může být podobně. Ale ať je to jakkoliv, vyhnout se tomu nelze. Co přijde, přijde. To bůh volí čas i způsob. Kdybych mu po všech těch letech nedůvěřoval, byl bych hlupák, za něhož mě považuješ."
"Takže ty se k tomu děvčeti vrátíš, necháš ji u sebe a budeš ji dál učit?"
"Přesně tak. Teď mohu těžko přestat. Zasil jsem do ní semeno moci a stejně jako nemohu zabránit v růstu počatému dítěti či zasazenému stromu, nemohu přerušit práci. A pak, zaseto bylo i další sémě, a to jednou provždy. Velice ji miluji, a i kdyby byla desetkrát čarodějkou, mohu za to svému bohu jen poděkovat a přivinout ji k sobě blíže než dosud."
"Nemohu snést pomyšlení, že ti ublíží."
"Neublíží mi."
"Jestli ano," řekl klidně, "pak tedy ať je čarodějnice, nebo není, ať je milovaná, nebo ne, zatočím s ní, jak zaslouží. Dobrá, zdá se, že není dál o čem mluvit. Měli bychom se vrátit. Ten košík je těžký. Ukaž, ponesu jej."
"Ne, počkej okamžik. Je tu ještě jedna záležitost."

"Ano?"
Seděl jsem dosud na kmeni břízy; postavil se přímo přede mne. Na pozadí elegantních větví břízek a listí ševelícího v mírném vánku byl vysoký a silný, drahokamy na jeho rameni, na opasku a na jílci meče se třpytily, jako by žily svým vlastním životem. Vypadal ani ne tak mladě, jako pln života, byl to muž v rozkvětu sil; vůdce mezi králi. Tvář mel klidnou. Nebylo nic, podle čeho bych poznal, co řekne nebo co může udělat, až mu to řeknu. Spustil jsem zvolna: "Protože jsme hovořili o posledních událostech, musím ti také o něčem říct. O další vizi, s níž je mou povinností tě seznámit. Je to něco, co jsem viděl vícekrát, nikoli jednou. Tvůj přítel Bedwyr a tvoje královna Guinevere milují jeden druhého."
Za řeči jsem od něho odvrátil zrak, nechtěl jsem vidět, jak ten zraňující úder dopadne. Patrně jsem očekával hněv, bouřlivý výbuch, přinejmenším překvapení a zuřivou nevíru. Místo toho se rozhostilo ticho, ticho tak dlouhé, že jsem nakonec zvedl oči a viděl, že na jeho tváři není ani stopy po hněvu, ba ani překvapení, ale jakýsi vážný klid, který zjemňoval pouze soucit a lítost.
Řekl jsem nevěřícně: "Ty to víš?"
"Ano," řekl prostě. "Vím to." Odmlka, zatímco jsem hledal slova a žádná nenacházel. Usmál se. V tom úsměvu bylo cosi, co svědčilo ani ne tak o jeho mládí a vůbec ne o moci, ale o moudrosti možná větší, neboť čistěji lidské, než jaká bývá připisována mně. "Já nemám žádné vidiny, Merline, ale vidím, co mám před očima. A nemyslíš si přece, že by ostatní, kteří to vytušili a šeptají si o tom, váhali mě na to upozornit? Někdy se mi zdá, že jediní dva, kdo nic nenaznačili slovem ani pohledem, je Bedwyr a královna."
"Jak dlouho to víš?"
"Od toho skandálu s Melwasem."
Netušil jsem to. Jeho laskavost vůči královně, to, jak se jí ulevilo a oč vypadala šťastněji, mi nic neřeklo. "Tak proč jsi nechal Bedwyra s ní doma, když jsi táhl na sever?"
"Aby přece jen něco měli, byť i tak málo." Slunce mu svítilo do očí, svraštil obočí. Mluvil pomalu. "Před chvílí jsi mi řekl, že lásku nelze řídit ani zastavit. Ty jsi připraven přijmout lásku, třebaže víš, že může vést k tvé smrti; neměl bych tím spíše přijmout tento vztah, když vím, že nemůže zničit přátelství ani důvěru?"
"Ty tomu věříš?"
"Proč ne? Všechno ostatní, co jsi mi kdy řekl, byla pravda. Vzpomeň si teď na svá proroctví, týkající se mého manželství; ‚bílý stín', který jsi viděl, když jsme byli s Bedwyrem ještě chlapci, guenhwyvar, která se dotkla nás obou. Tehdy jsi řekl, že to však nesetře ani nezruší důvěru, kterou máme jeden v druhého."
"Vzpomínám si."
"Dobrá. Když jsem se ženil se svou první Guenever, varoval jsi mě, že toto manželství může být nezdravé. Takové děvčátko a ‚nezdravé'?" Nevesele se zasmál. "Nuže, poznali jsme pravdivost tvého proroctví. Spatřili jsme stín. A teď vidíme, jak padá na život Bedwyrův i můj. Ale co mám dělat, nemá-li zničit přátelství a vzájemnou důvěru? Musím Bedwyrovi věřit a dát mu volnost, na niž má právo. Cožpak jsem chalupník, který nemá v životě nic jiného než ženu a lože, mám žárlit jako kohout na hromadě hnoje? Jsem král, žiji životem krále. Ona je královna a je bezdětná, takže její život nutně váží méně než život ženy. Má čekat rok od roku v prázdném loži? Má chodit, jezdit, jíst a po boku mít prázdné místo? Je mladá a má dívčí potřebu přátelství a lásky. Při tvém nebo kterémkoli jiném bohu, Merline, jestli během tolika dnů v roce, kdy mě povinnost odvádí ode dvora, si má brát do svého lože nějakého muže, nemám být rád, že je to Bedwyr? Co myslíš, že mám udělat nebo říct? Ať řeknu Bedwyrovi cokoliv, podryje to kořeny té důvěry, kterou k sobě máme, a nenapravím tím nic z toho, co už se stalo. Říkáš, že lásku nelze potlačit. Proto mlčím a ty budeš mlčet také, a díky tomu zůstanou důvěra i přátelství neporušené. Její neplodnost můžeme považovat za milost." Opět se usmál. "Bůh vede nás oba po křivolakých cestách, nemyslíš?"
Zvedl jsem se. Břízy se natřásaly a slunce se lilo proudy. Potůček zajiskřil tak, až se mi oči zalily slzami.
Řekl jsem tiše: "Vidíš? Toto je konečná milost. Nadále nepotřebuješ ani mou sílu, ani mé rady. Ale cokoli bys potřeboval, ať už proroctví či varování, ještě pořád je najdeš na Jabloňovém dvoře. Pokud jde o mne, nech svého služebníka odejít v pokoji zpět do jeho domova v jeho kopcích, ať ho tam čeká cokoliv." Zvedl jsem košík a podal mu jej. "Ale předtím se mnou zajdi do Jabloňového dvora a pozdrav ji, ano?"

KAPITOLA 10

Když jsme došli do Jabloňového dvora, zdálo se, že je tam liduprázdno. Bylo pořád ještě velice brzo. Varro do práce dosud nepřišel a Moru jsem viděl zdáli, šlapala s košíkem v ruce do vesnice na trh.
Klisna do stáje trefila, když jsem ji popleskal po boku, došla tam sama. Zašli jsme do domu. Děvče bylo uvnitř, sedělo na své obvyklé židli v okenním výklenku a četlo. Nedaleko od ní poskakovala na kamenném parapetu červenka a zobala drobty, které jí nasypala.
Zřejmě slyšela koně a usoudila, že jsem si toho rána místo procházky vyjel anebo přijíždí časný posel z Camelotu. Bylo zřejmé, že krále se nenadála. Když jsem vstoupil do světnice, zvedla oči, usmála se a popřála: "Dobré jitro"; pak uviděla, jak mezi mne a dveře za mnou padl Artušův stín, vyskočila a bezděčně přehazovala knihu v rukou. "Mám odejít, abyste si mohli pohovořit?" řekla a beze spěchu se měla k odchodu.
Chtěl jsem ji varovat. "Niniane –" řekl jsem, ale vtom se Artuš protáhl kolem mne a stanul ve dveřích, oči upřené na její tvář.
Já zíral také, to je jistá věc.
Teď, když jsem to věděl, nemohl jsem pochopit, že jsem to nepoznal od samého začátku. To nebyla tvář osmnáctiletého chlapce; nezralý osmnáctiletý mladík by sice mohl mít hladké tváře a něžná ústa, její tělo bylo ostatně pod beztvarým

šatem štíhlé jako tělo chlapecké, ale ty ruce, ne, to nebyly ruce muže stejně jako ty štíhlé nožky. Mohl jsem se pouze domnívat, že to byla moje vzpomínka na chlapce Niniana, která ve mně slepě udržovala představu šestnáctiletého chlapce; mé přání mít ho po svém boku bylo tak silné, že mi dovolilo stvořit ho znovu, nejprve jako ducha matně viděného na jezeře, a pak jako dívku, v jejíž těsné blízkosti jsem žil a po celé ty dlouhé měsíce ji vídal zblízka, a přesto ji neviděl. Napadlo mě, že později možná dokázala použít proti mně něco z mých vlastních kouzel a udržovat mne v slepotě, aby mohla setrvat po mém boku, dokud nedosáhne svých cílů.
Stála tu, štíhlá jako proutek, a hleděla nám do tváře. Bylo mi jasné, že nepotřebuje žádné čáry, aby poznala, že víme vše. Na malý okamžik se její šedé oči setkaly s mýma, ale pak upřela zrak na krále.
Je těžké popsat, co se dělo dál. Stáli jsme v tiché všední místnosti, prostoupené vůněmi a zvuky letního jitra; omamně vonící vřesovec, rané růže a fialy, které zasázela pod okny; polena, jež dohořela předchozího večera (noci jsou pořád ještě chladné, trvala na tom, že mi rozdělá oheň); v podkresu zpěv červenky, která odlétla na větev jabloně. Letní nálada v místnosti, kde se pro normálně vnímajícího člověka vůbec nic nedělo. Nic než tři lidé, kteří se odmlčeli.
Ale mne začal vzduch náhle bodat jako voda, když do ní sjede blesk. Cítil jsem, že mi naskakuje husí kůže, vlasy na hlavě vstávají a chlupy na rukou se ježí jako psovi, když udeří hrom. Myslím, že jsem se ani nepohnul. Nezdálo se, že by si král nebo děvče něčeho všimli. Pozorovala ho vážně, nebyla nijak vyplašená, byl bych si mohl myslet, že ji to nechává chladnou a příliš ji to nezajímá, nebýt těch hrůzostrašných proudů, které pronikaly do mého těla a obtékaly je, jako příliv omývá skálu na pobřeží. Její šedé oči upřeně hleděly do jeho; a jeho černé oči se zavrtávaly do jejích. Cítil jsem sílu, s níž se ti dva měřili. Vzduch se tetelil.
Pak kývl hlavou a vztáhl ruku, aby si na rameni rozepjal pláštěnku. Viděl jsem, že její ústa nepatrně zvlnil úsměv. Poselství bylo předáno. Přijme ji, kvůli mně. A kvůli mně ona podstoupí výslech. V místnosti byla obnovena rovnováha. Řekl jsem: "Dovol," odebral jsem mu pláštěnku a položil ji přes židli. Dívka řekla: "Mám přinést něco k snídani? Mora ji připravila, ale opozdil ses, tak odešla na tržiště. Říká, že když nepřijde hned zrána, jsou nejlepší věci pryč."
Odešla. Dřevěné talíře byly připravené na stole, zaujali jsme svá místa. Přinesla chleba a hliněný hrnec s medem, džbánek s mlékem a druhý s medovinou. Medovinu postavila vedle krále a pak beze slova usedla na své obvyklé místo proti mně. Už na mě nepohlédla. Když jsem jí nalil mléko, poděkovala mi, ale oči nezvedla. Pak si namazala chléb medem a zakousla se do něj.
"Jak se jmenuješ?" řekl král, "Niniana?"
"Ano," odpověděla, "ale vždycky mi říkali Nimuí."
"Kdo jsou tví rodiče?"
"Můj otec se jmenoval Dyonas."
"Král Říčních ostrovů?"
"Ano, ten. Už zemřel."
"Vím. Bojovali jsme společně ve Viroconiu. Proč jsi odešla z domova?"
"Byla jsem určena k službě bohyni na Skleněném ostrově. Přál si to můj otec." Letmo se usmála. "Má matka byla křesťanka a když umírala, přiměla ho ke slibu, že mě pošle na Ostrov. Ona měla ovšem na mysli službu v křesťanském chrámu. Bylo mi tehdy teprve šest let, ale otec jí to slíbil. Jenomže on nikdy netrpěl na toho, jemuž se říká nový bůh; sám byl vyznavačem Mithrovým – zasvětil ho sám jeho otec za časů Ambrosiových. Takže když nadešel čas, aby splnil slib daný mé matce, skutečně mě na Skleněný ostrov odvezl, ale do služeb Dobré bohyně ve svatyni pod Torem."
"Chápu."
Také jsem to chápal. Jako jedna z ancillae, služebnic svatyně, byla přítomna Artušovu díkůvzdání po vítězství u Caer Guinnion a Caerleonu. Možná že tam po králově boku zahlédla i mne. Musela vědět, že má velice malou naději dostat se kdy do blízkosti prince-kouzelníka a vyučit se u něho velkým uměním. A pak jsem oné mlžné noci sám vložil klíč do jejích rukou. Vyžadovalo odvahu sevřít jej do dlaně, ale bůhví, že té ona měla víc než dost.
Král se vyptával dál: "Chtěla ses naučit magickému umění. Můžeš mi říci proč?"
"Pane, nemohu ti říci proč. Proč se chce pěvec vyučit hudbě? Proč chce pták okusit let? Když jsem přišla na Skleněný ostrov, narazila jsem tam na stopy tohoto umění. Naučila jsem se všemu, co bylo možno se naučit, ale byla jsem ještě hladová. Pak jsem jednoho dne uviděla…" Poprvé za tu dobu zaváhala. "Uviděla jsem ve svatyni Merlina. Jistě si pamatuješ na ten den. Později jsem se doslechla, že bydlí na Jabloňovém dvoře. Pomyslela jsem si, kéž bych byla mužem a mohla jít za ním. Je moudrý, pozná, že mám magii v krvi, a vezme mě do učení."
"Ach ano. Bylo to toho dne, kdy jsme vzdávali dík za naše vítězství. Ale jestliže jsi byla při tom, jak je možné, že jsi mne nepoznala, když ses tu se mnou prvně setkala?"
Zrudla. Poprvé mu uhnula očima. "Nedívala jsem se na tebe, pane. Už jsem řekla, že jsem měla oči jen pro Merlina."
Hluchá odmlka, jako když položíš ruku na struny harfy a zabiješ zvuk. Viděl jsem, že Artuš otevřel a zase zavřel ústa a pak jsem zahlédl v jeho tváři záblesk bezděčného smíchu. Ona se vytrvale dívala do stolu a nic z toho neviděla. Hodil po mně pohledem vrcholně pobaveným, pak vyprázdnil pohár a pohodlně se opřel. Jeho hlas se nezměnil, ale vyzývavost byla ta tam; sklonil svůj meč.
"Musela jsi však vědět, že tě Merlin do učení patrně nepřijme, i kdybys Paní svatyně přesvědčila, aby ti dovolila opustit její dům."
"Ovšem, to jsem věděla. Neměla jsem nejmenší naději. Ale po této události jsem se cítila mezi ostatními ženami ještě hůře. Vypadaly tak spokojeně v té ohradě, kde poznaly malá kouzla, modlitby a čáry, vždy zahleděné do dávno minulých legendárních časů… Těžko se to vysvětluje. Když v člověku něco je, něco, co se propaluje na svobodu, tak o tom člověk ví." Pohlédla na něho přímo, rovný na rovného. "Jistě to znáš. Byla jsem dosud nenarozená, dobývala

jsem se kladivem z vaječné skořápky. Jediná cesta, jak uniknout z Ostrova, byla ta, že by o mne požádal nějaký muž, ale kvůli tomu bych neodešla a můj otec by mě ani nenutil."
Krátce pokývl a byl v tom, myslím, souhlas i porozumění. "A co bylo dál?"
"Nebylo snadné získat čas ani na chvíle samoty. Vyhlížela jsem příležitost a občas se mi podařilo vyklouznout, jen abych byla sama se svými myšlenkami, na vodě a pod volnou oblohou… Pak jsem si řekla jednou v noci, když se ztratila královna Guinevere a na ostrově vypukl zmatek, že teď mám příležitost zmizet bez povšimnutí… Byl tam člun, který jsem si někdy půjčovala. Věděla jsem, že mě v mlze nikdo neuvidí. A tehdy právě jel kolem jezera Merlin a oslovil mě." Odmlčela se. "Jak to bylo dál, patrně víš."
"Ovšem. Takže když příležitost – jako Merlinův žák bys jistě řekla bůh – způsobila, že tě Merlin považoval za chlapce Niniana a požádal tě, abys přišla a učila se u něho, považovala jsi ty za další možnost."
Sklonila hlavu. "Když promluvil poprvé, byla jsem zmatená. Bylo to jako sen. Později jsem si uvědomila, co se stalo, že si mne spletl s nějakým chlapcem, kterého znal."
"Jak jsi se nakonec dostala ze svatyně? Co jsi řekla Paní?"
"Že jsem byla povolána k vyšší službě. Nic jsem nevysvětlovala. Nechala jsem ji v domnění, že se vracím do otcova domu. Myslela si, že půjdu na Říční ostrovy, možná abych se provdala za příbuzného, který tam teď vládne. Neptala se. Nedělala mi žádné potíže."
To rád věřím, řekl jsem si v duchu. Ta panovačná dáma byla ráda, že se zbaví dívky, která by ji velice pravděpodobně zastínila. Mezi jejími bíle oděnými ženami musela tato mladá kouzelnice zářit jako démant na bílém plátně.
Za mými zády se červenka vrátila na svoje bidýlko na okenním parapetu a pokoušela se o trylek. Pochybuji, že si jí Nimuí nebo Artuš všimli. Změnil směr svých otázek: "Potřebuješ ke svým viděním oheň, nebo můžeš číst, tak jako Merlin, i v kapce vody?"
"Heuila jsem viděla právě v kapce vody."
"A byla to pravdivá vidina. Zdá se, že opravdu dovedeš něco víc. Oheň tu sice nemáme, ale mohla by ses znovu podívat a říct mi, je-li pro mne ve hvězdách ještě jiné varování?"
"Na požádání nikdy nic nevidím."
Kousl jsem se do rtů. Byl to můj vlastní hlas z dob mého mládí, sebevědomý a možná trochu nabubřelý. On jej poznal také. Řekl vážně: "Promiň. Mělo mě to napadnout."
Potom vstal a sáhl po pláštěnce, kterou jsem položil přes židli. Pospíšila si, aby mu do ní pomohla, a bylo zřejmé, že její dosavadní klid dostal zjevnou trhlinu. Artuš se se mnou rozloučil, ale sotva jsem ho slyšel. I moje vyrovnanost tu ležela v troskách. Já, který jsem nikdy nebyl na rozpacích, jsem neměl čas přemýšlet, co jí mám teď říct.
Král byl ve dveřích. Lapilo ho tam slunce a vrhlo mezi nás jeho stín. Velké smaragdy na jílci Caliburnu se zatřpytily.
"Králi Artuši!" řekla Nimuí ostře.
Obrátil se. Jestli se mu zdál její tón příliš rezolutní, nedal to najevo.
Řekla: "Kdyby přijela na Camelot tvá sestra, královna Morgan, schovej svůj meč a střež se zrady."
Udiveně se po ní podíval a pak řekl chraplavě: "Co tím chceš říct?"
Zaváhala, teď zase ona překvapena tím, co právě pronesla.
Pak obrátila ruce dlaněmi vzhůru, jako by krčila rameny. "Můj pane, to nevím. Vím jenom toto. Je mi líto."
"No dobře…," řekl Artuš. Podíval se po mně, povytáhl obočí, teď pokrčil rameny zase on a odešel.
Následovalo ticho tak dlouhé, že červenka hupla do místnosti a na stůl, kde ležela téměř nedotčená snídaně.
"Nimuí," řekl jsem.
Pohlédla na mne a viděl jsem, že ač z krále žádný strach neměla, bojí se pohlédnout mi do očí. Usmál jsem se na ni a ke svému úžasu jsem shledal, že šedé oči jsou plné slzí.
Vztáhl jsem obě ruce. Podala mi svoje. Nakonec jsme žádná slova nepotřebovali. Neslyšeli jsme, ani jak králův kůň sjíždí z kopečka, ani jak se, mnohem později, Mora vrátila z trhu a našla na stole nedotčenou snídani.

ČTVRTÁ KNIHA
Bryn Myrddin

KAPITOLA 1

A tak jsem ke konci svého života našel nový počátek. Ten počátek byl v lásce, pro nás pro oba. Neměl jsem žádnou zkušenost a ona, od dětství předurčena k službě na jezeře, sotva kdy pomyslela na lásku. Ale to, co jsme měli, nám stačilo, ba více než to; přestože byla o mnoho let mladší, zdála se šťastná a spokojená; a já věděl, třebaže jsem si v duchu lál do dětinů, starých bloudů a mudrců vezoucích se na bláznovské káře, že nic z toho nejsem; mezi mnou a Nimuí bylo pouto silnější než mezi nejvyrovnanějším párem v rozkvětu mládí a síly. Tvořili jsme jednu bytost. Každý z nás byl součástí toho druhého tak jako den a noc, světlo a tma, slunce a stín. Když jsme spolu leželi, leželi jsme na samém krajíčku života, tam, kde se protiklady spojují a vytvářejí se nové celky, nikoli tělesné, ale duchovní, zdroj neutuchajícího proudění myšlenek stejně jako rozkoše těla.
Sňatek jsme neuzavřeli. Když se nyní ohlížím zpět, pochybuji, že některého z nás vůbec napadlo upevnit náš vztah tímto způsobem; nebylo jasné, jaký rituál bychom použili ani v jaké pevnější pouto bychom mohli doufat. Jak míjely dny a noci onoho nádherného léta, byli jsme si stále bližší a bližší, jako bychom byli odlitky z téže formy; ráno jsme se probouzeli a cítili, že se nám zdál stejný sen; večer jsme se sešli a věděli, co ten druhý toho dne udělal a prostudoval. A po celou tu dobu choval každý z nás svou soukromou a rostoucí radost; já z toho, že Nimuí rozpíná křídla moci jako mladý silný pták, který se prvně cítí ve vzduchu doma; a ona z toho, že tuto rostoucí sílu přijímá a cítí – s láskou, ale

bez lítosti –, že mne v té chvíli moje síla opouští.
Tak uplynul červen a nadešlo vrcholné léto. Z křoví zmizely kukačky, rozkvetl tavolník a šířil opojnou medovou vůni, včely po celý den bzučely v modrém brutnáku a levanduli. Nimuí požádala Varra, aby jí osedlal hnědáka – dostala ho darem od Artuše –, políbila mě a odjela k jezeru. Samozřejmě vešlo ve všeobecnou známost, že někdejší služebnice Bohyně žije s Merlinem na Jabloňovém dvoře. Jistě kolovalo mnoho dohadů a klepů, některé určitě zlomyslné, a všichni samozřejmě žasli nad tím, co vedlo mladou a krásnou dívku do lože stárnoucího kouzelníka. Ale Nejvyšší král oznámil veřejně, a navíc to doložil dary a svými návštěvami, že náš vztah schvaluje; a tak se ani Paní svatyně nepokoušela zavřít před Nimuí dveře; spíše ji vřele vítala, v naději – jak jí Nimuí pobaveně podsouvala –, že by svatyně mohla zdědit nějaká Merlinova tajemství. Nimuí sama neopouštěla Jabloňový dvůr často, leda když jela na Skleněný ostrov nebo na Camelot. Těžko jí mít za zlé, že byla trochu unesena mocí a vzrušením těch prvních měsíců, a tak jako mladá nevěsta ráda předvádí své nové postavení panenským družkám, tak i Nimuí toužila navštívit své blízké mezi služebnicemi Bohyně. Na královském dvoře v Camelotu beze mne ještě nebyla. Tušil jsem to, co mi neřekla; pochybovala, že by, i přes královu přízeň, byla dobře přijata. Ale při třech příležitostech zajela na Skleněný ostrov; tentokrát prý hodlala ženám připomenout, že jí slíbily jakési rostlinky ze zahrady u posvátné studně. Řekla, že se vrátí před setměním. Díval jsem se, jak odjíždí, pak jsem vzal vak s léky a slaměný klobouk proti slunci a vydal se přes kopec navštívit jednu ženu, která se zotavovala z těžkého záchvatu horečky. Bezstarostně jsem si vykračoval. Bylo teplo, ale vzduch byl svěží a skřivánčí píseň stékala z jasné oblohy jako potůček průzračné vody. Došel jsem na vršek a pustil se po pěšině mezi hlodašovými keři, obsypanými květy. Hejno stehlíků poskakovalo, prodíralo se trsem vysokých odkvétajících bodláků a vydávalo melodické zvuky, jimž Sasové říkají "chirm" neboli kouzlo. Větřík voněl po tymiánu. A víc si nepamatuji. Potom – zdálo se, že se to stalo v nejbližším okamžiku – se setmělo, na obloze se objevily hvězdy a třpytily se tak jasně, až jsem cítil, jak světlo bodá do očí a do mozku. Ležel jsem na zádech natažený v trávě a zíral na ně. Všude kolem mne rostly hlodašové keře, temné a shrbené, a postupně, jak se mi z nekonečné dálky vracelo vědomí, jsem ucítil bodavou bolest, kterou mi působily jejich ostny, píchající do rukou a paží. Hvězdy se třpytily na kapkách rosy. Všude panovalo nesmírné ticho jako zadržený dech. Potom se nade mnou, vysoko na temné obloze, objevil další světelný bod a vytrvale rostl. Ozářil tmu. A k tomuto jedinému, zvětšujícímu se světelnému bodu se slétaly menší hvězdy jako kovový prach k magnetu, jako včelí roj do úlu, až na obloze nezůstalo žádné jiné světlo. Byl jsem oslněn. Nemohl jsem se pohnout, mohl jsem pouze ležet, sám, jak se zdálo, na střeše světa, a pozorovat onu hvězdu. Ta se pak, nesnesitelně jasná, pohnula z místa a rychle, jako hořící větev vržená přes oblohu, letěla obloukem od obzoru až k samému okraji země a táhla za sebou světelný ohon jako draka.
Slyšel jsem, jak někdo volá: "Drak! Drak! Podívej se, kam Drak padá!" a věděl jsem, že ten hlas patří mně.
Světla, ruce, tvář mé Nimuí, ve svitu lucerny bílá, a za ní Varro a mladík, kterého jsem si matně pamatoval jako pastýře hlídajícího na kopci své stádo. Pak hlasy: "Je mrtvý?" "Ne. Dělej, rychle, přikrej ho. Je mu zima." "Je mrtvý, paní." "Ne! Není! Nevěřím! Dělej, co ti povídám." Pak úzkostlivě: "Merline, Merline!" A teď mužský hlas, ustrašený: "Kdo to poví králi?"
Po nějaké pauze jsem se ocitl ha svém lůžku a dostal hlt horkého vína svařeného s bylinami; pak následovala další pauza, tentokrát vyplněná spánkem.
Teď se dostávám k té části mé kroniky, která se vypráví nejobtížněji. K tomu, zda létavice s dračím ohonem skutečně věstila zánik Merlinových kouzelnických schopností, jak lidé věřili, nebo ne, mohu říct jen tolik, že když se ohlédnu zpět na ty dny a noci – ba dokonce týdny a měsíce –, které následovaly, nevím jistě, zda to, na co si vzpomínám, byla skutečnost nebo sen. Byl to rok, který jsem strávil s Nimuí na cestách. Když pohlédnu zpět, vidím scénu za scénou jako rozmazané a opakující se obrazy sunoucí se přes loď a rozbíjené vesly, čeřícími skelnou hladinu. Nebo jako okamžiky před usnutím, kdy člověku vytane jedna scéna za druhou – pravdivé vzpomínky jako sny a skutečné sny jako vzpomínky. Ještě pořád mi stačí zavřít oči a vidím Jabloňový dvůr, ve slunci tak pokojný, se stříbrným lišejníkem na starých stromech, na nichž se nalévají zelené plody a svítí jako lucerny; a ve stíněné zahradě vydechuje levandule, šalvěj a omamný vřesovec své vůně do vzduchu jako hustý dým. Vidím ty trnovníky na kopci za věží, ty zvláštní trnovníky, které kvetou v zimě a mají malá kvítka s tyčinkami jako nehty. A opět vidím otevřené dveře, v nichž poprvé ostýchavě stanula dívka Nimuí; světlo na ni dopadalo zezadu, takže vypadala jako vlídný duch utopeného chlapce, z něhož mohl být větší kouzelník než z ní. A duch sám; "chlapec Ninian", který mě ve vzpomínkách na zahradu často navštěvuje po boku štíhlé dívky, sedící na slunci u mých nohou.
Téměř celý týden, který uplynul od mé mdloby nahoře na kopci, jsem trávil většinou na zahradě ve vyřezávaném křesle. Ne proto, že bych byl tak sláb, ale protože na mne Nimuí naléhala a já potřeboval čas na přemýšlení.
Pak jsem ji jednoho vlahého večera k sobě zavolal. Usadila se na obvyklém místě, na polštáři u mých nohou. Hlavu si mi opřela o koleno a já hladil její husté vlasy. Už vyrostly, sahaly až po lopatky. Denně jsem žasl, jak jsem mohl být tak slepý a nevidět křivky jejího těla a líbezné linie jejího hrdla a čela a zápěstí.
"Udělala jsi tento týden spoustu práce."
"Ano," řekla. "Hospodyňské podělkování. Pokosila jsem byliny, svázala je a dala sušit."
"Všechny?"
"Skoro všechny. Proč?"
"Celou tu dobu, co jsi pracovala, jsem nic nedělal, ale přemýšlel jsem."
"O čem?"
"Kromě jiného i o Bryn Myrddinu. Nikdy jsi tam nebyla. Myslím, že před koncem léta musíme, ty a já, opustit Jabloňový dvůr a vydat se na cesty –"
"Opustit Jabloňový dvůr?" Odvrátila se a vylekaně zvedla oči. "Ty bys chtěl znovu bydlet na Bryn Myrddinu… chtěl bys, abychom tam žili oba?"

Zasmál jsem se. "Nějak si to neumím představit. Ty ano?"
Opřela se mi opět o kolena, hlavu skloněnou. Chvíli mlčela, pak zamumlala: "Nevím. Nikdy jsem jej nezahlédla ani ve snu. Ale říkal jsi mi, že tam hodláš zemřít. To je to, co mi chceš říct?"
Opět jsem natáhl ruku a pohladil ji po vlasech. "Ovšem," řekl jsem, "že se to stane, ale žádné varování jsem dosud nedostal. Cítím se velice dobře, lépe než v předchozích měsících. Ale podívej se na to takhle: až můj život skončí, musí tvůj začít. A aby k tomu mohlo dojít, je třeba, abys jednoho dne, tak jako jsem to udělal já, vkročila do křišťálové jeskyně vidin. Víš to. Už jsme o tom mluvili."
"Ano, vím to," souhlasila, a neznělo to přesvědčivě.
"Dobrá," řekl jsem vesele, "pojedeme tedy na Bryn Myrddin, ale až na závěr naší cesty. Předtím budeme hodně cestovat, uvidíš různé končiny a různé věci. Chtěl bych, abys navštívila všechna místa, kde jsem žil, a podívala se na věci, které jsem viděl. Řekl jsem ti vše, co jsem mohl; teď musíš vidět vše, co ti mohu ukázat. Rozumíš mi?"
"Myslím, že ano. Dáváš mi úhrn svého života, abych na něm mohla postavit svůj vlastní život."
"Přesně tak. Pro tebe to budou kameny, na nichž zbuduješ život, jaký si budeš přát; pro mne to bude koruna mého díla a sklizeň."
"A kdy to všechno bude?"
"To uvidíme." Pobaveně jsem ji opět pohladil po vlasech. "Netvař se tak, milé dítě, neber si to tak. Bude to naše svatební cesta, žádný pohřební průvod. Naše cesta bude mít možná nějaký účel, ale podnikneme ji pro potěšení, to je jistá věc. Už nějakou dobu jsem o tom přemýšlel, nenapadlo mě to teprve po mém posledním záchvatu. Jsme tady na Jabloňovém dvoře šťastni a nepochybně tu pak budeme šťastni dál, ale jsi příliš mladá na to, abys tu rok za rokem seděla se složenými křídly. Budeme cestovat. Mám takové podezření, že mým skutečným úmyslem je ukázat ti místa, která znám a mám rád, z neméně pádného důvodu, že jsem je znal a míval je rád předtím."
Napřímila se, vypadala už spokojeněji. Oči jí zajiskřily. Byla mladá. "Vykonáme pouť?"
"Dá se to tak nazvat."
"Myslíš Tintagel a Rheged a to místo, kde jsi našel meč, a taky to jezero, v němž jsi jej uložil pro krále?"
"Víc než to. Bůh nám pomáhej, musíme plout do Bretaně. Můj životní příběh, stejně jako králův – a v budoucnosti i tvůj – je spjat s jeho velkým mečem. A já ti musím ukázat, kde mě můj bůh poprvé oslovil a poprvé mi seslal znamení toho meče. Proto musíme vyrazit brzy. Teď je moře klidné, ale příští měsíc začne už zase bouřit."
Pokrčila rameny. "V tom případě jeďme hned." Pak náhle –prostinká radost – mladá žena, chystající se na vzrušující cestu, má v hlavě jedinou myšlenku: "Budeš mě muset vzít na Camelot, nemám opravdu co na sebe."
A tak jsem si příštího dne promluvil s královým poslem; netrvalo dlouho a král přijel osobně, aby mi řekl, že doprovod i lodě jsou připravené a můžeme vyrazit.
Vypluli jsme z ostrova Ynys Witrin koncem července. Artuš a královna se s námi přijeli do přístavu rozloučit. Bedwyr se plavil s námi, jeho tvář poznamenala směsice úlevy a trápení; měl nás doprovázet přes moře a tvářil se jako člověk, který se vymanil z působnosti mučivých drog, o nichž ví, že ho zabíjejí, po nichž však ve dne v noci prahne. Artuš ho pověřil, aby předal jeho poselství králi Bretaně Hoelovi, jeho příbuznému, a doprovodil nás až na Hoelův dvůr do Kerrecu.
Když jsme přijeli do přístaviště, loď teprve nakládali, ale brzy skončili; Artuš nám popřál šťastnou cestu a Nimuí přitom kladl na srdce, "aby se o něho dobře starala", což ve mně nutně vyvolalo vzpomínky na cestu, kterou jsem kdysi podnikl s Artušem jako vřískajícím miminkem v náručí kojné; doprovod vyslaný králem Hoelem byl tehdy z toho rámusu celý pryč, ale snažil se mě přesto přiměřeně uvítat. Pak Artuš políbil Bedwyra a v jeho pohledu nebylo nic než vřelá náklonnost; Bedwyr, drže ho v obětí, něco zamumlal a pak se otočil, aby se rozloučil s královnou. Ona se, usměvavá po králově boku, ovládala; lehce se dotkla Bedwyrovy ruky a v jejím klidném "Šťastnou cestu" nebylo více vřelosti, než věnovala Nimuí, a méně, než určila mně. Od té záležitosti s Melwasem mi velice dávala najevo vděčnost a lásku, jakou chová mladá žena ke svému starému otci. Řekl jsem svá "sbohem", ostražitě pohlédl na klidné letní moře a šel na palubu. Nebylo třeba prorockých schopností, abychom předem věděli, že neuvidíme jeden druhého, dokud loď nezakotví v Malém moři.
Nezamýšlel jsem v tomto líčení vysledovat naši cestu míli po míli. Ostatně jak už jsem vysvětlil, ani to nešlo. Připluli jsme do Bretaně, kde nás přivítal král Hoel, a strávili podzim a zimu v Kerrecu; ukázal jsem Nimuí cestu Nebezpečným hvozdem a skromnou krčmu, v níž Ralf, mé páže, opatroval v oněch letech nebezpečného skrývání maličkého Artuše. Ale tady už se vzpomínky křižují; jak je zapisuji, vidím vše před očima, prolínají se jako duchové, kteří se tísní jedno století po druhém ve starém domě. Jedna jasná jako druhá. Artuš jako děťátko, spící na slámě v jesličkách. Můj otec, který mě pozoruje ve světle lampy, se ptá: "Co bude s Británií?" Druidi při svém vražedném díle v Nemetu. Já sám, ustrašený chlapec, schovávající se v boudě pro dobytek. Ralf, jedoucí kurýrní rychlostí mezi stromy s poselstvím pro krále Hoela, který je má předat mně. Nimuí leží po mém boku v rašícím dubnovém lese na zeleném trávníku lesní holiny. Téže holiny, kde se jako mávnutím kouzelného proutku dala na útěk bílá laň, aby od Artuše odvrátila nebezpečí. A přes ně se zmateně vrší další vzpomínky či sny; bílý jelen s rubínovýma očima; červený jelen, prchající za soumraku pod duby Nodensovy svatyně; jedno kouzlo přes druhé. Ale skrze ně, jako pochodeň rozžatá pro další hledačskou výpravu, hvězdy, usměvavý bůh, meč.
Byli jsme pryč až do léta, to vím jistě. Jsem dokonce schopen zaznamenat den našeho návratu do Británie. Toho roku zemřel Cador, vévoda z Cornwallu, a my jsme přistáli v zemi hluboce truchlící pro velkého vojáka a dobrého vévodu. Nemohu si však vzpomenout, kdo z nás – zda Nimuí nebo já sám – jsme poznali, že je čas k návratu a do kterého máme zamířit přístavu. Přistáli jsme v malé zátoce asi tři míle od Tintagelu na severním pobřeží Dumnonie dva dny po Cadorově smrti a zjistili jsme, že se na místo už dostavil Artuš s celou svou družinou. Když uviděl naše plachty, jel nám do přístavu naproti; ještě než jsme přistáli, spatřili jsme zahalené štíty, skloněné praporce a bílý smuteční šat bez ozdob

a poznali jsme, co nás přivedlo domů.
Scény jako tato se vynořují v plném světle, takřka beze stínu. Následuje kaple, osvětlená voskovicemi, kde na pódiu spočívá Cadorovo tělo a mniši kolem něj zpívají; tato scéna se rozplývá a já opět jednou stojím u nohou jeho otce ležícího na márách a čekám na ducha muže, jehož jsem zradil. Ani Nimuí, které jsem o tom jednou vyprávěl, mi nemohla pomoci. Tak dlouho jsme spolu sdíleli stejné myšlenky a sny, že ona sama, jak mi řekla, nebyla s to oddělit pohled na Tintagel v létě, když mírný větřík čeří moře proti skalám, od mého bouřného líčení v časech minulých. Tintagel, oplakávající nedávno zemřelého vévodu Cadora, se nám oběma zdál méně skutečný než bouří bičovaná pevnost, v níž Uther ležel s Gorloisovou manželkou Ygraine a počal pro Británii Artuše.
A tak to bylo po celou dobu. Z Tintagelu jsme jeli na sever. Vzpomínka či sen mi tu v dlouhém šeru promítá mírné kopečky Rhegedu, mraky zavěšené nad hvozdem, jezera s hojností ryb, a konečně Caer Bannog, zrcadlící se v hladině vlastních vod, kam jsem pro Artuše schoval velký meč. A vzápětí vidím Zelenou kapli, kde jej později, oné legendární noci, Artuš konečně vlastnoručně pozvedl.
Tak jako já sám v letech minulých šli jsme teď vesele spolu ve stopách meče; cosi – jakýsi instinkt, o němž už ani nevím jistě, zda byl prorocký či dokonce moudrý, mi však velel, abych mlčel o oné další hledačské výpravě, kterou jsem někdy zahlédl mezi stíny. Nebyla pro mne; dojde k ní, až tu nebudu; a ještě nenadešel čas. A tak jsem nic neřekl o Segontiu, o místě, kde jsou dosud hluboko v zemi ukryté ostatní poklady, jež se vrátily na západ zároveň s mečem.
Konečně jsme přijeli do Galavy. Byl to šťastný konec příjemné cesty. Přivítal nás hrabě Ector, který se od té doby, co trval mír, pěkně zakulatil věkem a dobrým živobytím; představil Nimuí paní Drusille jako "ženu prince Merlina, konečně," přičemž na mne zamrkal. Vedle něho stál můj věrný Ralf, zrůžovělý radostí, hrdý jako páv na svou pěknou ženu a čtyři statné děti, který se nemohl dočkat zpráv o Artušovi a o situaci na jihu.
Spali jsme s Nimuí v oné místnosti ve věži, kde jsem se zotavoval po požití Morgausina jedu. Bylo něco po půlnoci, leželi jsme a pozorovali, jak se měsíc dotýká kopců za oknem, když se Nimuí pohnula, ukryla svou tvář do jamky pod mou klíční kostí a řekla tiše:
"A co dál? Bryn Myrddin a křišťálová jeskyně?"
"Myslím, že ano."
"Jestli jsou tvoje kopce tak nádherné jako tyto, možná by mi nakonec nebylo líto opustit Jabloňový dvůr…," slyšel jsem v jejím hlase úsměv, "…přinejmenším na léto."
"Slíbil jsem ti, že to tak daleko nedojde. Řekni mi něco: máme před sebou poslední etapu naší svatební cesty, chceš se vrátit na jih po západních silnicích, nebo v Glannaventě nasednout na loď a doplout do Mariduna? Moře je prý klidné."
Krátká odmlka. Pak řekla: "Proč se mne na to ptáš? Myslela jsem –"
"Co sis myslela?"
Další odmlka. "Myslela jsem, že mi máš ještě něco ukázat."
Zdálo se, že měla stejný instinkt jako já. Zeptal jsem se: "Co to je, má milá?"
"Vyprávěl jsi mi celý příběh o meči a ukázal jsi mi všechno, co se s ním dělo, s tím nádherným Caliburnem, který je symbolem královské moci a jehož pomocí vládne Artuš celému království. Ukázal jsi mi všechna místa svých vidin, které tě k němu dovedly; ukázal jsi mi, kam jsi jej ukryl, než jej Artuš dokáže zvednout, i místo, kde jej nakonec opravdu pozvedl. Ale nikdy jsi mi neřekl, kde jsi jej ty sám našel. Myslela jsem, že to bude to poslední, co mi ukážeš, dřív než mě odvezeš domů."
Neodpověděl jsem. Zvedla se, opřela se o loket a dívala se dolů na mne. Zalilo ji měsíční světlo a učinilo z ní bytost ze stříbra a stínu, obkreslilo něžnou linii spánků a lícních kostí, hrdla a ňader.
Usmál jsem se a laskavým prstem obtáhl obrys jejího ramene. "Jak mám přemýšlet a odpovídat, když se takhle díváš?"
"Snadno," odpověděla úsměvem bez pohnutí. "Proč jsi mi to nikdy neřekl? Protože je tam ještě něco jiného, viď, něco, co náleží budoucnosti?"
Ať už to byl instinkt, nebo vnitřní zrak, věděla to. Řekl jsem pomalu: "Mluvila jsi o ‚poslední věci'. Ano, je tam ještě jedno tajemství, jediné; a je vyhrazeno pro budoucnost, ano. Sám jsem je viděl jen nejasně, ale jednou, ještě než se stal Artuš králem, jsem pronesl proroctví. Bylo to v době mezi tím, kdy jsem meč nalezl a kdy jej on zvedl, v době, kdy byla budoucnost ještě obehnána ohněm a vidinami. Vzpomínám, že jsem řekl…"
"Co?"
Citoval jsem: " ‚Vidím spořádanou zářící zemi, kde se v údolích daří obilí a rolníci obdělávají pole v míru jako za vlády Římanů. Vidím stále více zahálející a nespokojený meč, mírové časy vedou k rozbrojům a nejednotě; je třeba uspořádat novou rytířskou výpravu pro zahálející meče a nenasycené duchy. Možná že právě proto mi bůh odebral grál a kopí a ukryl je znovu pod zem, aby ses mohl jednoho dne vydat za tím, co zbývá z Macsenova pokladu. Ne, ty ne, ale Bedwyr… to jeho duch, nikoli tvůj, bude hladovět a žíznit a hasit žízeň u nesprávných studánek.' "
Dlouhé ticho. Neviděl jsem její oči; byly plné měsíčního svitu. Pak zašeptala: "Grál a kopí? Macsenův poklad, znovu ukrytý pod zem, aby se stal předmětem hledání stejně tak velkého jako hledání meče? Pověz mi, kde je to?"
Vypadala tak dychtivě; nebyla to posvátná úcta, prostě dychtivost, jakou cítí běžec, jehož cíl je v dohledu. Až uvidí ten kalich a kopí, pomyslel jsem si, skloní před jejich kouzlem hlavu. Ale je ještě dítě a považuje věci týkající se moci za zbraně ve svých rukou. Neřekl jsem jí: "Vždyť je to stále totéž hledání, neboť k jakému užitku je komukoli meč moci bez uspokojení ducha? Všichni králové jsou dnes jeden král. Je na čase, aby se bohové stali jedním bohem, a zde v grálu je ona jedinečnost, kterou budou lidé hledat a umírat pro ni a umírajíce žít."
Neřekl jsem to, ale ležel jsem chvíli mlčky, zatímco ona mě bez pohnutí pozorovala. Cítil jsem sílu, která z ní vycházela, byla to moje vlastní síla, v ní nyní mocnější, než byla v mých rukou. Já sám jsem necítil nic než únavu a jakýsi zármutek.
"Řekni mi to, drahý," zašeptala naléhavě.

Tak jsem jí to řekl. Usmál jsem se na ni a řekl vlídně: "Bude lépe, když ti to povím. Zavedu tě tam a ukážu ti vše, co je tam k vidění. To, co zbylo z Macsenova pokladu, je ukryto pod zemí v troskách Mithrova chrámu v Segontiu, kterému se dnes říká Caer–y–n'a, a nachází se pod horou Y Wyddfa. A to je vše, co ti mohu dát, má drahá, kromě své lásky."
Pamatuji se, že řekla: "To bude stačit, i bez toho, co zbývá," sklonila se ke mně a položila své rty na moje.
Pak usnula a já pozoroval jasný měsíc v úplňku, který zůstal snad po čtyři hodiny stát v okně, přímo uprostřed okenního rámu.' Vybavilo se mi, jak jsem kdysi dávno jako dítě věřil, že uvidím-li takto měsíc, vyplní se to, po čem touží mé srdce. Na všechno, co mi následující léta přinesla – moc, proroctví, službu, lásku –, jsem se stěží rozpomínal. Teď bylo toto vše minulostí a touha mého srdce ležela zde a spala v mém náručí. Noc, plná světla, byla oproštěna od budoucnosti, oproštěna od vidin; ale stále ještě jako šeptající duchové z minulosti přicházely hlasy.
Hlas Morgause, hlas té čarodějnice, která po mně plivla svou kletbu: "Víš jistě, že jsi bezpečný před ženskými kouzly, princi Merline? Nakonec tě dostanou."
A přes něj jiný hlas, Artušův, rázný, hněvivý, láskyplný: "Nesnesu pomyšlení, že ti ublíží." A potom: "Ať je čarodějka, nebo ne, ať je milenka, nebo ne, zatočím s ní, jak si zaslouží."
Přitiskl jsem k sobě její mladé tělo, políbil ji na víčka, velice něžně, a řekl jsem duchům, hlasům, pustému měsíčnímu svitu: "Je na čase. Nechte mě odejít v pokoji." Pak jsem poručil sebe i svého ducha bohu, který mě po celá léta měl ve svých rukou, a uložil jsem se ke spánku. A to je to poslední, co vím, že byla skutečnost, a nikoli sen ve tmě.

KAPITOLA 2

Jako dítě jsem v dědečkově paláci spával se svou chůvou v jednom pokoji křídla pro služebnictvo. Místnost byla v přízemí a pod oknem rostla hrušeň, kde po večerech zpívával drozd; a potom vyšly hvězdy, zabodly se do oblohy za větvemi a vypadaly úplně jako světla, která se zamotala do stromu. Míval jsem ve zvyku ležet a pozorovat je v nočním tichu, a přitom jsem natahoval uši, abych uslyšel hudbu, kterou hvězdy při své pouti po obloze prý vyluzují.
Teď jsem ji, jak se zdá, konečně slyšel. Ležel jsem, teple zabalený, zřejmě na nosítkách, která byla, soudě podle houpavého pohybu, nesena pod noční oblohou. Obklopovala mě veliká temnota, vysoko nade mnou se klenula noční obloha, kde se to jen hemžilo putujícími hvězdami, a ty na své cestě vyzváněly jako zvonečky. Byl jsem součástí země, která byla v pohybu a zněla ozvěnou mého tepu, a součástí obrovské tmy, kterou jsem viděl nad sebou. Nebyl jsem si jist ani tím, zda mám otevřené oči. Moje poslední vidina, pomyslel jsem si mdle, a poslední přání mého srdce. Přáním mého srdce bylo vždy toto, uslyšet před smrtí hudbu sfér…
Pak jsem poznal, kde jsem. Poblíž museli být lidé; slyšel jsem hlasy, byly tiché, ale zdánlivě ke mně doléhaly z velké vzdálenosti jako hlasy slyšené ve vysoké horečce. Služebníci nesli nosítka; jejich paže o mne teple zavadily, a ty údery do země, to byly tiché kročeje jejich sandálů. Žádná vidina, osvětlená zpívajícími sférami; byl jsem pouze nemocný starý člověk v bezmocném tichu své nemoci, připoutaný k zemi, kterého nesou po etapách domů. A ta hudba hvězd, to nebylo nic jiného než zvonečky na postrojích mezků.
Jak dlouho to trvalo, nemohu říct. Konečně se nosítka na konci dlouhého stoupání vrátila do vodorovné polohy a já se ocitl pod klenbou tepla a světla sálajícího od ohně; více lidí, všude hlasy, někdo plakal a já věděl, že mě po dalším záchvatu nemoci nějak dopravili domů na Bryn Myrddin.
Další zmatení mysli. Někdy jsem si myslel, že jsme s Nimuí dosud na cestách; ukazoval jsem jí ulice Byzantia nebo jsme chodili po kopcích nad Berytem. Přinesla mi léky, které sama udělala, a přidržela mi je u úst. Byla to její vlastní ústa, která jsem cítil na svých, chutnala po jahodách a její rty nade mnou mumlaly zpěvná zaklínadla; jeskyně byla plná dýmu, jak se celými hrstmi pálilo drahocenné kadidlo. Všude byly svíce; v jejich měkkém mihotavém světle seděl můj sokol na římse u vchodu do jeskyně a čekal, až mu bůh dýchne do peří. U ohřívadla seděl Galapas a v prachu mi kreslil první mapy, a vedle nich teď klečel chlapec Ninian a přes ně na mne upíral své vážné mírné oči. Pak vzhlédl a já viděl, že je to Artuš v deseti letech, živý a netrpělivý… a potom Ralf, mladý a rozmrzelý… a nakonec chlapec Merlin, který jde na příkaz svého učitele do křišťálové jeskyně. A tak se střídaly vidiny; opět jsem je viděl, sny, které zaburácely v mém dětském mozku poprvé právě v této jeskyni. Tentokrát mě držela za ruku Nimuí a dívala se na ně se mnou, jak šly jeden za druhým, a pak mi přidržela posilující nápoj u úst, zatímco Galapas a chlapec Merlin, i Ralf a Artuš a Ninian mizeli jeden po druhém a rozplývali se jako duchové, jimiž byli. Zůstaly jen vzpomínky, a ty byly nyní uzamčené v její paměti, tak jako dříve v mé, a budou provždy její.
A po celou tu dobu, třebaže jsem o tom neměl ponětí, čas plynul a dny ubíhaly a já pořád ležel v podivném limbu bezmocného těla a čile fungující mysli, zatímco kouzelnice Nimuí sála kapku po kapce, tak jako včela sbírá nektar v květu, tresť celého mého života.
Pak jsem se jednoho časného rána, když venku zpívali ptáci a teplý letní vánek přinesl do jeskyně vůni květů a letních plodů, probudil z dlouhého spánku a shledal, že nemoc je pryč. Čas snění byl za mnou, byl jsem živ a dočista vzhůru. Byl jsem ovšem také sám ve tmě, až na dlouhé vřeteno slunečního světla, které se probilo skulinou mezi balvany, jimiž zavalili vchod do jeskyně a odešli, ponechvše mě v mé hrobce.
Nedalo se zjistit, jak dlouho jsem takto ležel, bdělý, a přece mrtvý. V Rhegedu jsme byli v červenci a zřejmě bylo pořád ještě vrcholné léto. Tři týdny, nanejvýš měsíc…? Kdyby to trvalo déle, musel bych být zesláblejší. Takto jsem zřejmě byl, až do posledního hlubokého spánku, který považovali za smrt, léčen a vyživován svými vlastními posilujícími nápoji a léky; jakkoliv jsem byl ztuhlý a velice slabý, měl jsem naději, že budu žít. Nebylo nejmenší vyhlídky, že bych dokázal pohnout jediným balvanem, jimiž uzamkli můj hrob, ale musel jsem doufat, že se mi podaří vzbudit pozornost někoho, kdo půjde kolem. Toto místo bylo od nepaměti považováno za posvátné a lidé z údolí sem pravidelně nosili obětiny pro boha, který střežil posvátný pramen u vchodu do jeskyně. Není vyloučeno, že teď budou toto místo považovat za ještě posvátnější, když je tam pohřben čaroděj Merlin, který nejenže držel na rukou Nejvyššího krále, ale

byl také jejich kouzelníkem a nelitoval svého času ani umu, aby hojil rány jejich i jejich zvířat. Dokud žil, přinášeli dary denně, jídlo i víno; jistě budou nosit své obětiny dále, aby usmířili mrtvého.
Takto přemáhaje vlastní strach, zvedl jsem se a pokusil se navzdory slabosti svého nového bdělého stavu posoudit, co je třeba udělat.
Neuložili mě do křišťálové jeskyně, což byla nevelká dutina vysoko ve stěně hlavní sloje, ale přímo v hlavní jeskyni, na mé lůžko. Přes ně přehodili jakousi látku, na omak drahocennou a tuhou, na níž jsem v průzkumném paprsku světla nalezl tu a tam výšivky a drahé kameny. Pak jsem ohmatal příkrov, který mě halil; byl to silný materiál, měkký a teplý, nádherně tkaný. Prsty jsem vyhmatal vzor; byl to Drak. Pak jsem si všiml ve čtyřech rozích lůžka vysokých kovaných a zlatě se lesknoucích svícnů. Pohřbili mě tu zřejmě okázale a s královskými poctami. Jestlipak tady byl král? Kéž bych si dokázal vzpomenout. A Nimuí? Předpokládám, že vděčím vlastním proroctvím za to, že mě pohřbili jen takto, a nevrátili mě do země či nedali ohni. Při tomto pomyšlení mě zamrazilo, ale to mě pobídlo k činnosti. Prohlédl jsem si svíce. Tři z nich zcela dohořely, zbyl jen kousek beztvarého vosku, a pak zhasly. Poslední, kterou zhasil možná náhodný průvan, byla pořád ještě na stopu vysoká. Dotkl jsem se té nejbližší, po níž tekl vosk; byl ještě tvárný. Dvanáct hodin, počítal jsem, nanejvýš patnáct uplynulo od té doby, co je zažehli a zanechali mě tady. Ještě tu bylo teplo. Muselo to tak být, když jsem zůstal naživu. Opřel jsem se o tuhý podhlavník, přetáhl si pohřební příkrov se zlatým drakem přes sebe, upřel jsem zrak na zhaslou svíci a pomyslel si: uvidíme. Nejjednodušší ze všech kouzel, první, které jsem se vůbec naučil, a právě tady; podívejme se, zda mi bylo odňato i ono. Vynaložená námaha mě uvrhla znovu do spánku.
Probudilo mě slunce, mdlé a růžové, které osvětlilo vzdálený konec jeskyně, ale i v samotné jeskyni bylo světlo. Svíce hořela stejnoměrně teplým zlatým plamenem. Zajiskřily se v něm dvě zlaté mince, které ležely na příkrovu. Nejasně jsem si vzpomněl na jejich tíhu, když mi po probuzení spadly z očí. Plamínek mi ukázal také něco důležitějšího: rituální koláčky a víno, položené vedle már jako obětiny mrtvému. Oslovil jsem hlasitě boha, který mě podržel, a potom, sedě na márách s příkrovem obtočeným kolem těla, jsem pojedl a popil z toho, co mi tu nechali.
Koláče byly suché, ale chutnaly po medu, a víno bylo silné a vlévalo se do mne jako nový život. Světlo svíce se podělilo o vlastní slabé teplo a rozptýlilo poslední stopy strachu. "Emrysi," šeptal jsem si, "Emrysi, dítě světla a miláčku králů… bylo ti řečeno, že budeš rychle pohřben ve tmě a ztratíš svou moc; podívej, mělo se to odehrát tady, a ono to vůbec není tak strašné; byl jsi rychle pohřben, ale máš světlo a vzduch a – pokud to tu někdo nevykradl – také jídlo a pití, teplo a léky…"
Vyndal jsem svíci z těžkého svícnu a zašel s ní do vnitřní jeskyně, která sloužila jako skladiště. Všechno tam bylo tak, jak jsem to zanechal. Stilicho byl více než věrným sluhou. Vzpomněl jsem si na víno a medové koláčky u "már" a napadlo mě, zda jeskyně nevyčistili a nevyzdobili a pak pečlivě nezařídili pro mrtvého. Ale ať už měli jakékoliv důvody, nechali všechno tak, jak to bylo: jedna vrstva na druhé, jedna truhlice vedle druhé, ležely tu drahocenné zásoby, na svém místě byly i džbány a lahvice s léčivy a posilujícími nápoji, vše, co jsem odtud neodvezl do Jabloňového dvora. Hotová veverčí zásobárna jídla, sušeného ovoce a ořechů, plástve medu ve džbánech a soudek oliv v oleji. Samozřejmě tu nebyl chléb, ale v hliněném hrnci jsem našel na kost ztvrdlé ovesné placky, které kdysi dávno upekla pastýřova žena a poslala mi je; byly pořád dobré, třebaže tvrdé jako kámen, a tak jsem je lámal a máčel do vína. Zásobník mouky byl zpoloviny plný, a když mouku smíchám s olivovým olejem, vyrobím jakés takés placky sám. Vodu jsem samozřejmě měl; brzy poté, co jsem se tady usadil, jsem požádal svého sluhu, aby vyvedl trubku od pramínku do nádrže uvnitř; přikrytá nádrž nám zajišťovala čistou vodu, i když bylo venku ošklivě a mrzlo. Přetékající voda byla svedena a odtékala puklinou v rohu jedné vzdálenější jeskyně, která sloužila jako ústraní. Ve skladu byla hojnost svíček a křesadlo s pazourkem leželo na římse, kam jsem je vždycky ukládal. Byla tam také dosti velká hromada dřevěného uhlí, ale váhal jsem, bál jsem se zatopit v ohřívadle kvůli kouři. Kromě toho budu možná potřebovat teplo později. Je-li můj časový odhad správný, bude brzy léto u konce a nadejde podzim s mrazivými větry a vražednou vlhkostí.
A tak jsem především, dokud ještě proudil do jeskyně teplý letní vzduch, rozsvěcoval, jen když jsem potřeboval vidět na přípravu jídla, a někdy také pro útěchu, když se hodiny potmě příliš vlekly. Knihy tu nebyly, všechny jsem je odvezl do Jabloňového dvora. Ale psací náčiní bylo po ruce, a tak mi napadlo – jak plynuly dny a mně se vracela síla a začala mě trápit nečinnost v zajetí –, abych se pokusil sepsat v jakémsi sledu příběh svého dětství a časů, které jsem prožil a přispěl k jejich formování. Také hudba se dá provozovat potmě, ale stojací harfa byla odvezena zároveň s knihami do Jabloňového dvora a malou harfu mi s ostatními malými poklady, jimiž zařídili dům mrtvého, nepřivezli.
Umíte si představit, že jsem si lámal hlavu, jak ze své hrobky uniknout. Ale ti, kdo mě tu uložili a věnovali mi na mou počest tento posvátný kopec se vším všudy, sami kopce použili k tomu, aby mě tu zamkli na sto západů; jevilo se mi to tak, že svah nad jeskyní byl o polovinu snížen a balvany popadaly před vchod do jeskyně. Ač jsem se velice snažil, cestu ven nebylo možno prorazit ani prohrabat. Nepochybuji o tom, že někdo se správnými nástroji by to časem dokázal, ale já je neměl. Motyky a sekery jsme měli vždycky uložené ve stáji pod útesem.
Byla tu ještě jedna možnost, o níž jsem opakovaně uvažoval. Kromě jeskyň, které jsem obýval, tu byly další, menší komůrky, navzájem propojené, které se větvily hluboko do nitra kopce. Jedna z nich byla jen o maličko větší než komín, kulatá šachta, která se táhla do výše všemi patry skály až úplně nahoru a ústila do malého karu na vrcholku kopce. Na tomto místě se před mnoha a mnoha lety nízký útes pod tlakem kořenů a dešťových přívalů rozestoupil, takže do dutiny nyní dopadalo světlo a někdy i kamínky a dešťová voda. Touto puklinou nyní den co den vylétali netopýři, sídlící v jeskyni. Časem hromada napadaného kamení na dně jeskyně utvořila jakýsi výstupek, ale ten sahal jen asi tak do třetiny výšky k "lucerně", jak jsem tomu otvoru nahoře říkal. Když jsem se pln naděje rozhlížel, jestli by bylo možno toto hrubé schodiště zvýšit, byl jsem zklamán; nad ním se pořád ještě tyčila holá šachta třikrát vyšší než člověk, a nad ní další, zkosená nejprve příkře a pak povlovněji k místu, kde se puklina otevírala dennímu světlu. Je docela dobře možné, že by tudy zdatný a svižný člověk dokázal šplhat bez cizí pomoci, přestože skála byla místy vlhká a slizká a jinde zjevně nebezpečná. Ale pro stárnoucího muže, který ještě nedávno ležel na smrtelném loži, to bylo nemožné.

Jediná útěcha tohoto objevu spočívala v tom, že tady byl doslova "komín"; v nadcházejících chladných dnech tu budu moci bezpečně zapálit ohřívadlo a vychutnat teplo, teplé jídlo a nápoje.
Samozřejmě jsem uvažoval i o rozdělání ohně v naději, že by kouř mohl upoutat pozornost zvědavců, ale proti tomu mluvily dva důvody. Předně lidé, žijící poblíž, byli zvyklí na to, že z nitra kopce vidí denně vylétat netopýry, kteří vypadají úplně stejně jako oblak dýmu; a za druhé jsem musel šetřit palivem. Nemohl jsem dělat nic jiného než pečovat o vzácné zásoby, které jsem měl, a počkat, až se někdo z údolí vydá k posvátnému prameni.
Ale nikdo nepřicházel. Na mé holi bylo zaznamenáno už dvacet dní, třicet, čtyřicet. Nerad jsem musel uznat, že prostí lidé, kteří se chodívali modlit k duchu pramene a přinášeli dary živému muži, jenž je léčil, se nyní mrtvého kouzelníka bojí a domnívají se, že v dutém kopci straší. A jelikož údolní cesta vedla jen k jeskyni a prameni, nikdo po ní nechodil. Neslyšel jsem nikoho, až na ptáky a jeleny, a jednou také lišku či vlka, který v noci čenichal kolem hromady kamenů, zavalujících vchod do jeskyně.
A tak se vlekly dny, zaznamenávané vruby na holi, já byl dál naživu a – což bylo těžší – všemožně jsem držel na uzdě svůj strach. Psal jsem, potýkal se s plány na vyproštění a podle potřeby vykonával domácí práce; nestydím se přiznat, že jsem se v noci – a někdy také ve dnech zoufalství – omámil vínem nebo opiáty, a otupoval tak smysly a tlumil vědomí času. Beznaděj jsem ale necítil; v té době, kdy jsem byl napůl živý, napůl mrtvý, jsem se držel jedné zásady jako žebříku spuštěného ze světla nade mnou dolů: po celý život jsem poslouchal svého boha, od něho se mi dostalo magické moci a jemu jsem ji vrátil zpět; viděl jsem, jak přešla na mladou oblíbenkyni, která nastoupila na mé místo; avšak třebaže byl můj život zdánlivě u konce, mé tělo bylo uchráněno – nevím jak a proč – ohně i hlíny. Byl jsem naživu, získal jsem znovu sílu i vůli, a ať jsem tu vězněm, nebo ne, toto je dutý kopec samotného boha. Nemohu věřit, že by nesledoval ještě nějaký záměr, který bych měl uskutečnit.
Myslím, že právě toto jsem měl na mysli, když jsem se konečně odhodlal vstoupit do křišťálové jeskyně.
Po celou tu dobu, věda, že je má síla v odlivu a magické umění mě opustilo, jsem nedokázal vkročit na místo, kde se dostavují vidiny. Ale jednoho večera, kdy jsem seděl vzhledem ke krátícím se zásobám svící příliš dlouho potmě, odhodlal jsem se nakonec vyšplhat na římsu na zadní stěně hlavní jeskyně a sehnutý jsem vlezl do křišťálem vyložené koule.
Myslím, že jsem tam šel pouze pro útěšné vzpomínky na svou někdejší moc a na lásku. Světlo jsem s sebou nebral a žádnou vidinu jsem neočekával. Prostě jsem tam ležel jako v chlapeckých letech, na břiše na ostrých krystalech, obklopen těžkým tichem, které jsem naplnil svými myšlenkami.
Na co jsem myslel, si už nevzpomínám: myslím, že jsem se modlil. Nepředpokládám, že bych byl promluvil nahlas.
Avšak v té chvíli – tak jako si člověk v černé tmě spíše uvědomí, než doopravdy vidí nadcházející úsvit – jsem si začal být vědom čehosi, co bylo odpovědí na mé dýchání. Nebyl to zvuk, pouze slaboučká ozvěna mého dechu, jako by se probudil duch, jehož jsem přivedl k vědomí.
Začalo mi bušit srdce; tíž jsem dýchal. Onen druhý rytmus se ve tmě zrychloval. Vzduch v jeskyni se rozšuměl. Kol dokola křišťálových stěn oběhl ozvěnou šepot, který jsem znal.
Cítil jsem, jak se mi pohotově derou do očí slzy. Řekl jsem nahlas: "Tak tě přece jen přinesli zpátky domů?" A ze tmy mi odpověděla moje harfa.
Sáhl jsem tam, odkud se nesl zvuk. Mé prsty nahmátly živé hedvábné dřevo. Vyřezávaný sloupek mi skočil do ruky, tak jako vklouzl před mými zraky jílec velkého meče do ruky královy. Vycouval jsem z jeskyně, tichý nářek harfy jsem utišil svou hrudí a opatrně jsem slézal dolů do svého vězení.
Toto je píseň, kterou jsem složil. Jmenuje se Merlinova píseň Z hrobu.

Kam jste se poděli, jasní dnové?
Vzpomínám, jak svítilo slunce
a vál silný vítr;
bůh mi odpovídal,
vykláněje se z hvězdných výšin;
pro mne zářila hvězda,
ke mně mluvil hlas,
sokol mě vedl
a chránil mě štít;
a jasná cesta vedla k bráně,
kde na mne čekají.
Opravdu na mne čekají?
Dny potemněly,
větry se utišily.
Jste pryč, jasní dnové.
Zůstal jsem jenom já.
Proč se dovolávat mne,
nemám-li štít ani hvězdu?
Proč poklekat přede mnou,
který jsem pouhým stínem
jeho stínu,
pouhým stínem
hvězdy, která už dávno spadla.

Žádná píseň není zbrusu nová a když ji hrajeme poprvé, nedostane hned konečnou podobu. Proto si nemohu vzpomenout, při které příležitosti jsem ji právě zpíval, když jsem si uvědomil neobvyklý zvuk, který během několika strof ťukal na dveře mé mysli. Nechal jsem doznít akord, položil ruku na struny a poslouchal.
V tichém, mrtvém vzduchu jeskyně mi hlasitě bušilo srdce. A pod jeho tlukotem bylo slyšet jiné bušení, přicházející zdaleka, jakoby z nitra kopce. Uvážíme-li, jak velice dlouho jsem byl izolován od normálního chodu světa, těžko mi mít za zlé, že se mé první myšlenky, které se jen hrnuly, nesly na křídlech instinktu zrozeného ze starodávné víry – v Lluda z Onoho světa, v koně na Divokém honu a ostatní stíny, sídlící v dutých kopcích… Tak přece jen přichází v tomto tichém večeru koncem léta Smrt? Vzápětí – stačil na to okamžik kratší než dvojí nadechnutí – jsem pochopil pravdu, ale už bylo pozdě.
Byl to nějaký pocestný, na něhož jsem čekal, až jsem posléze zanechal vší naděje; vyjel nahoru nad jeskyni, zastavil v místě, kde ústila "lucerna" a zaslechl hudbu. Následovala chvíle ticha, přerušovaného jen ostrými údery nervózních kopyt o kámen, jak kůň jankovatěl. Pak mužský hlas zvolal:
"Je tu někdo?"
Mezitím jsem už odložil harfu a hnal jsem se co nejrychleji položerem do jeskyně pod ním. Při chůzi jsem se pokoušel volat, ale chvíli trvalo, než mi bušící srdce a vyschlé hrdlo dovolilo odpovědět. Vykřikl jsem:
"To jsem já, Merlin. Neboj se, nejsem duch. Žiju a jsem tu uvězněný. Ve jménu krále, uvolni mi cestu!"
Můj hlas zanikl v náhlé změti zvuků tam nahoře. Tušil jsem, co se přihodilo. Kůň vycítil, jak se to zvířatům stává, že je tu něco divného – člověk pod zemí, nepřirozené zvuky přicházející z pukliny ve skále, možná přispěla i moje úzkost –, dlouze a hlasitě zaržál a prudce vyrazil; jak odhazoval kamínky a štěrk, probouzel další řinčivé ozvěny. Znovu jsem vykřikl, ale jezdec mě buď neslyšel, nebo považoval strach koně za věrohodnější instinkt než svůj vlastní; znovu zahřměly podkovy a padající kamení a pak už se pádící kůň vzdaloval, rychleji, než přijel sem. Ať byl jezdcem kdokoli, nemohl jsem mu to mít za zlé; i kdyby nevěděl, nad jakým hrobem stál, věděl zcela určitě, že kopec je posvátný, a když člověk slyší za šera hudbu z podzemí, na hřebeni takovéhoto kopce…
Vrátil jsem se a sebral harfu. Nic se jí nestalo, odložil jsem ji stranou a s ní i naději na vysvobození; pak jsem si šel připravit něco, co jsem z neznalosti horšího výrazu zval večeří.

KAPITOLA 3

Dvě nebo možná tři noci poté mě něco probudilo ze spánku. V naprosté tmě jsem otevřel oči a uvažoval, co mě to vyrušilo. Pak jsem uslyšel zvuk. Jakési opatrné škrábání, rachot kamínků, pleskání padající hlíny. Přicházelo to od "lucerny" vysoko ve vnitřní jeskyni. Nějaké zvíře, pomyslel jsem si, jezevec, liška nebo dokonce vlk, cítí vůni jídla a chce se k němu prohrabat. Přetáhl jsem přes sebe pokrývky, obrátil se a zavřel zase oči.
Ale zvuky ke mně doléhaly dál, opatrné, vytrvalé a teď už i netrpělivé, to chvatné hrabání mezi kameny svědčilo o něčem větším, než je zvíře deroucí se za potravou. Znovu jsem se posadil, celý napjatý náhlou nadějí. Možná že se jezdec vrátil? Nebo vyprávěl, co zažil, a někdo jiný, statečnější, přišel věc vyšetřit? Už jsem se nadechl a chtěl zavolat, ale pak jsem se zarazil. Nechtěl jsem tohoto člověka odstrašit tak jako toho prvního. Počkám, až promluví sám.
Nepromluvil; byl plně zaujat zvětšováním otvoru ve skalní puklině. Opět padaly kamínky a hlína, slyšel jsem, jak zazvonil sochor, načež následovala tlumená kletba. Hrubý mužský hlas. Pak ticho, jako by naslouchal, a opět zvuky, tentokrát se pokoušel dostat se dovnitř pomocí nějakého těžkého nástroje, krumpáče nebo motyky.
Teď bych nezavolal ani za nic. Nikdo, kdo se rozhodne prostě zjistit, co zvláštního se tu děje, by nepracoval takto úkradkem, potají; udělal by totéž, co předtím jezdec, nejdříve by zavolal nebo by tiše čekal a naslouchal, dříve než by se pokusil vniknout do jeskyně násilím. A co více, žádný poctivý člověk by sem nešel v noci a sám.
Po chvilce přemýšlení jsem našel pravděpodobné vysvětlení. Je to vykrádač hrobů, nějaký bandita; patrně se doslechl o královské hrobce v Merlinově kopci; nejspíš se napřed podíval na vchod do jeskyně a usoudil, že je příliš dobře zatarasený; dostat se dovnitř puklinou ve skále bude snazší a méně podezřelé. Také to ovšem může být nějaký místní člověk, který viděl velkolepý průvod a o tomto riskantním přístupu do jeskyně ví odedávna. Anebo voják – jeden z těch, kdo po obřadu pomáhali hrob zavalit a jehož od té doby pronásledují vzpomínky na nesmírné bohatství, které je tu pohřbeno.
Ať je to kdokoli, musí mít pevné nervy. Plně počítá s tím, že tu najde mrtvolu; snese odporný puch a pohled na tělo už pár týdnů mrtvé; dokonce se ho bude dotýkat, obere je o šperky a pak je shodí z příkrovu posetého drahokamy a podhlavníku se zlatými třásněmi. A najde-li místo mrtvoly živého člověka? Starého muže, oslabeného dlouhým pobytem pod zemí? Člověka, o němž se všichni domnívají, že je mrtev? Odpověď byla prostá. Zabije mě a hrob stejně vykrade. A já, zbaven magické moci, se nemám čím bránit.
Tiše jsem vstal z lůžka a vydal se do vnitřní jeskyně. Ten člověk kopal dál, teď vytrvale, puklinu nahoře rozšířil už natolik, že jsem viděl světlo. Měl s sebou jakousi lampu, která ho dostatečně osvětlovala. A také mu znemožnila, aby si všiml záblesku světla lojové svíce dole. Vrátil jsem se do hlavní jeskyně, světlo jsem dal za zástěnu a pak se pustil do jediných příprav, které jsem mohl učinit.
Mohl bych ulehnout a počkat si na něho s nožem (dýku jsem neměl, ale kuchyňské nože tu byly) nebo s nějakým jiným nástrojem, ale každopádně nebylo jisté, že budu natolik rychlý nebo silný, abych ho omráčil; takovým útokem bych svůj osud zpečetil. Musím vymyslet něco jiného. Chladnokrevně jsem uvažoval. Měl jsem jedinou zbraň, a ta byla, jak jsem si ověřil v minulosti, mnohem mocnější než dýka nebo kyj. Útočníkovi je třeba nahnat strach.
Odhrnul jsem z lůžka pokrývky a dal je stranou. Prostřel jsem šperky vykládaný příkrov, uhladil jej a položil na něj sametový polštář. Zlaté svícny stály pořád na svém místě ve čtyřech rozích lůžka. Vedle lože jsem postavil zlatý pohár,

v němž bylo víno, a stříbrný podnos vykládaný granáty. Vzal jsem zlaté mince, poplatek převozníkovi na Onom světě, zahalil se do královského pláště, který mi tam nechali, zhasl světlo a ulehl na příkrov.
Slyšel jsem, že se něco utrhlo, na dno jeskyně se sypal hrubý štěrk; závan čerstvého nočního vzduchu mi prozradil, že se dostal skrz. Zavřel jsem oči, položil si zlaté mince na víčka, urovnal záhyby svého pláště, ruce zkřížil na prsou, co nejvíce jsem zadržel dech a čekal.
Patrně to bylo to nejtěžší, co jsem v životě dělal. Dříve jsem často musel čelit nebezpečí, ale vždycky jsem tak či onak poznal, jaká jsou rizika. Dříve jsem vždycky v okamžiku úzkosti či hrůzy – v souboji s Brithaelem či při přepadení v Divokém hvozdu – věděl, že musím vydržet bolest, ale nakonec přijde vítězství, všechno dobře dopadne a svou při vyhraju; teď jsem nevěděl nic. Tato tajemná vražda ve tmě pro pár drahokamů může být skutečně tím potupným koncem, jaký mi bohové s křivým úsměvem ukázali ve hvězdách jako "můj pohřeb zaživa". Byla to jejich vůle. Pomyslel jsem si ne právě chladnokrevně: ach můj bože, když jsem ti celý život sloužil, dovol, abych se před smrtí nadechl ještě jednou čerstvého vzduchu.
Žuchlo to, jak přistál na dně šachty. Zřejmě měl s sebou provaz a přivázal jej k některému stromu, které rostly na útesu. Měl jsem pravdu; byl sám. Zpod mincí, tížících má víčka, jsem tak trochu viděl, jak se tma otepluje, což znamenalo, že si nese lampu s sebou. Cestou tápal, kráčel opatrně po nerovném povrchu k jeskyni, v níž jsem ležel. Cítil jsem jeho pot a čoud jeho levné lampy; spokojeně jsem si pomyslel, že tím pádem neucítí pach jídla a vína a ani nepozná, že jsem nedávno zhasl lojovou svíci. Jeho dech ho zrazoval: s ještě větším uspokojením jsem poznal, že ať si sebevíce hraje na hrdinu, strach má.
Uviděl mě a zůstal stát. Slyšel jsem, že se jeho dech chraplavostí podobá smrtelnému chroptění. Řekl bych, že si troufal pohlédnout na rozkládající se mrtvolu, ale tělo zde ležící bylo jako živé nebo aspoň jako tělo čerstvého nebožtíka. Pár vteřin tak stál, váhal a těžce dýchal, pak si možná vzpomněl, co slyšel o umění balzamovačů, znovu tiše zaklel pod vousy a po špičkách vyrazil. Světlo v jeho ruce se zachvělo a zakymácelo.
Když jsem cítil a slyšel, jaký má strach, můj klid vzrostl. Dýchal jsem plynule a mělce v naději, že mu kymácející se lampa a její čadivé světlo nedovolí povšimnout si, že se mrtvola hýbá. Zdálo se mi, že tam stojí celé věky; konečně znovu zachrčel a přiskočil ke mně prudce jako kůň pobídnutý ostruhami. Nejistou rukou, studeně vlhkou potem, mi vzal z očí zlaté mince.
Otevřel jsem oči.
V tom jediném zlomku času, ještě než jsem se pohnul, mrkl nebo se nadýchl, jsem ho celého obsáhl pohledem; snědá keltská tvář, osvětlená lampou ze zvířecího rohu, hrubý oděv rolníka, odvedeného k vojsku, poďobaná tvář zalitá potem, chtivá slabošská ústa a hloupé oči, za pasem nůž ostrý jako břitva.
Řekl jsem klidně: "Buď vítán v síni mrtvých, vojáku."
V odpověď na má slova šeptla cosi sladkým hlasem do ztracena z temného kouta moje harfa.
Zlaté mince upadly na zem, zazvonily a odkutálely se kamsi do tmy. Následovala je lampa, která se v čadivém oleji roztříštila na podlaze. Strachem vyjekl tak, jak jsem to ve svém dlouhém životě neslýchal často, a tu se opět ze tmy ozval výsměšný hlas harfy. Znovu zaječel, vzal nohy na ramena a slepě klopýtaje uháněl z hlavní jeskyně k šachtě. Zřejmě udělal první – neúspěšný – pokus vyšplhat se po provaze; znovu vykřikl, když těžce dopadl na hromadu kamení. Pak mu strach dodal síly; slyšel jsem ho dýchavičně vzlykat námahou, když se vzdaloval od země a blížil se k otvoru. Dolehly ke mně jeho kroky, jak pádil a klouzal ze svahu. Pak zvuky utichly a já byl opět sám a v bezpečí.
V bezpečí své hrobky. Provaz vzal s sebou. Patrně se bál, že by se kouzelníkův duch vyšplhal za ním a pronásledoval ho, a tak jej za sebou vytáhl. Otvorem, který udělal, bylo vidět zubaté nebeské okno, v němž svítila jedna vzdálená, čistá a netečná hvězda. Dovnitř proudil chladný vzduch a studená, s ničím nezaměnitelná vůně blížícího se svítání. Z vrcholku útesu ke mně dolehl zpěv drozda.
Bůh mi odpověděl. Dýchal jsem opět čerstvý vzduch a slyšel ptačí zpěv. Ale život byl ode mne stejně daleko jako předtím.
Vrátil jsem se do hlavní jeskyně, a jako by se nic nestalo, začal jsem se připravovat na další den.
A na další. A na třetí. Třetího dne, když jsem se najedl, odpočinul si, chvíli psal a pokud možno upokojil svou mysl, jsem znovu zkoumal kominovou šachtu. Ten bídný vykrádač hrobů mi zanechal paprsek nové naděje; hromada spadaného kamení byla téměř o tři stopy vyšší, a třebaže provaz za sebou vytáhl, nechal mi tu jiný, který ležel volně svinutý na dně šachty. Ale brzy se ukázalo, že naděje takto vyvolané byly liché; provaz to byl špatné kvality, pouhý motouzek, ne delší než čtyři pět loktů. Mohl jsem se pouze dohadovat, že jím měl v úmyslu svázat svou kořist; nemohl přece doufat, že by při výstupu mohl mít u sebe byť i jen jeden ze svícnů; zřejmě je hodlal přivázat ke konci hlavního provazu a vytáhnout je potom. Odhadoval jsem, že kdyby měl zloděj odnést jen ty čtyři svícny, musel by vykonat cestu nahoru a dolů čtyřikrát. I kdyby byl provaz, který tu nechal, dost dlouhý, abych na něm mohl udělat smyčku a vyhodit ji do výše v naději, že se zachytí o nějaký skalní výstupek, nebyl tak silný, aby unesl mou váhu. Ne že bych, když jsem znovu zkoumal vlhkou a drolící se stěnu komína, nějaký takový výstupek či oporu na nohy viděl. Je možné, že mladý muž nebo šikovný chlapec by se dokázal vyšplhat, ale přestože jsem měl celý život sílu a hodně jsem vydržel, nebyl jsem nikdy atlet, a nyní byl, v mém věku, nemoci a strádání, takový výstup naprosto vyloučený.
Ještě něco zloděj udělal; dříve bych se byl musel napřed vyšplhat až nahoru k puklině a zvětšit ji, tedy prokopat a prorazit otvor – což je bez nástrojů a žebříku vyloučeno; teď tam ten otvor byl. Zbývalo jen dostat se k němu. To půjde ztěžka, říkal jsem si v duchu, jestli nevymyslím nějaké lešení, po němž bych se dostal k té horní, šikmé části komína a odtamtud dál po žebříku – snad bych nějaký nouzový dokázal zfušovat. Nábytek z jeskyně byl většinou pryč, ale pořád ještě tam bylo lůžko, pár židlí a stůl, soudky a bytelná lavice, zapomenutá v koutě. Kdybych je dokázal nějak rozbít a jednotlivé kusy pospojovat provazem nebo natrhanými kusy pokrývky a upevnit je pomocí střepů ze džbánů ve skladišti…

Po zbytek dne a celý následující den jsem pracoval přímo na světle, které dopadalo otvorem shora, a lopotil se s primitivním lešením; s trpkým úsměvem jsem vzpomínal na Tremorina, hlavního otcova stavitele, který mě vyučil svému oboru. Ten by se nasmál, kdyby viděl velkého Merlina, královského zbrojního mechanika, který znovu vztyčil obří kameny Tanečníků a překonal svého učitele, jak tady smolí konstrukci, za niž by se styděl i poslední učedník. A přitom by mi stačilo – tvrdil by Tremorinus –, kdybych se chopil své harfy jako Orfeus, zahrál rozštípaným kusům nábytku a pozoroval, jak se samy staví – jako zdi Tróje. To byla totiž jeho teorie, kterou tvrdošíjně zastával na veřejnosti, o tom, jak se mi podařilo postavit trility Obřích tanečníků.
Před večerem druhého dne jsem dal dohromady jakési primitivní lešení, nahoře zakončené pevným prknem z bývalé lavice, které teď mohlo sloužit jako opora pro žebřík. Měřilo devět stop a když jsem je dole obložil kameny, bylo celkem pevné. Zbývalo mi překonat jen dalších pětadvacet stop.
Pracoval jsem až do setmění, pak jsem rozsvítil lampu a udělal si ubohou večeři. Potom, tak jako muž hledá útěchu u milenky, vzal jsem do náručí harfu, a nemysle v nejmenším na Orfea či Tróju, hrál jsem, dokud se mi nezačaly zavírat oči a falešný akord mě neupozornil, že je načase jít spát. Zítra bude také den.
Kdo by byl tušil, jaký to bude den! Unaven tou dřinou, spal jsem hluboce; probudil mě později než obvykle jasný paprsek světla a hlas, volající mé jméno.
V první chvíli jsem zůstal ležet bez hnutí, domníval jsem se, že ještě prodlévám ve snovém oparu, který se mi předtím nejednou vysmál, ale když jsem se probral úplně do nepohodlí, jež mi skýtala podlaha v jeskyni (lůžko jsem rozebral a použil na stavbu lešení), slyšel jsem ten hlas znovu. Přicházel od komínové šachty, byl rozechvělý a latina s podivným přízvukem mi byla něčím povědomá.
"Můj pane? Můj pane Merline? Jsi tam?"
"Jsem. Už běžím."
Navzdory bolavým kloubům jsem vyskočil jako mladík a pospíchal do komínové jeskyně.
Shora se na dno lilo sluneční světlo. Klopýtavě jsem se hnal k dřevěné konstrukci, která vyplňovala téměř celé dno šachty. Natáhl jsem krk a obrátil tvář vzhůru.
V otvoru se na pozadí zářící oblohy rýsovala mužská hlava a ramena. V první chvíli jsem toho, oslněn, moc neviděl. On mne musel vidět docela jasně, zanedbaného, zarostlého, určitě bledého jako smrt, hrůza pohledět. Slyšel jsem, že se rozechvěním zajíkl a hlava zmizela.
Zvolal jsem: "Proboha, zůstaň! Já nejsem duch. Stůj! Pomoz mi odtud, Stilicho, stůj!"
Aniž jsem o tom uvažoval, identifikoval jsem jeho přízvuk, a tím i jeho. Můj někdejší sluha Stilicho, Sicilan, který se oženil s Mai, dcerou mlynáře, a teď provozoval mlýn na řece Tywy dole v údolí. Znám tenhle typ lidí, lehkověrných a pověrčivých, kteří se bojí všeho, čemu nerozumějí. Opřel jsem se o stojku lešení, svíral ji chvějícíma se rukama a snažil se obnovit rovnováhu, abych ho uklidnil. Hlava opět obezřele vykoukla. Viděl jsem jeho černé oči, sinalou tvář, otevřená ústa. Sebeovládání vyvolalo další vlnu slabosti, ale přesto se mi podařilo říct jeho rodným jazykem, pomalu a zdánlivě klidně:
"Neboj se, Stilicho. Nebyl jsem mrtev, když mě sem přinesli, zmýlili se a já zůstal po celé ty týdny zavřený v kopci jako v pasti. Já nejsem duch, chlapče, jsem skutečný Merlin, živý, a velice potřebuji tvou pomoc."
Vyklonil se více. "Takže král – ti všichni, co tu byli –?" Zarazil se a bolestně polkl.
"Myslíš, že by duch dokázal postavit tohle lešení?" zeptal jsem se ho. "Nepřestal jsem doufat, že se odtud dostanu. Po celé týdny jsem tu žil v naději, ale jak je bůh nade mnou, Stilicho, jestli mě tu teď necháš bez pomoci, určitě budu do večera mrtvý." Zastyděl jsem se a přestal.
Odkašlal si. Zdálo se, že je otřesen, bodejť by nebyl, ale už se nebál. "Jsi to opravdu ty, pane? Řekli, že jsi zemřel a že tě pohřbili, všichni jsme tě oplakávali… ale mělo nás napadnout, že tě tvá kouzla ochrání před smrtí."
Potřásl jsem hlavou. Nutil jsem se do řeči, protože každé další slovo mu pomáhalo vyrovnat se se skutečností, že jsem opravdu naživu, a dodávalo mu odvahy přiblížit se k hrobce a jejímu živoucímu duchovi.
"Žádná kouzla," řekl jsem, "byla to nemoc, která vás všechny oklamala. Já už nejsem kouzelník, Stilicho, ale díkybohu jsem dosud silný muž. Jinak by mě byly ty týdny pod zemí určitě zabily. A teď, můj milý, můžeš mi odtud pomoci? Později si pohovoříme a dohodneme se, co je třeba udělat, ale teď mi proboha pomoz odtud na vzduch…"
Byla to strašná práce a trvalo to dlouho také proto, že když mě tu chtěl nechat a jít pro pomoc, zapřísahal jsem ho slovy, za něž se nyní stydím, aby mě neopouštěl. Nepřel se se mnou a začal vázat uzly na dlouhém pevném provaze, který našel ještě přivázaný k mladému jasanu na skále nad otvorem. Na konci udělal smyčku pro nohu a pak jej opatrně spustil dolů. Dosáhl na lešení a ještě o kousek níž. Pak se spustil do šachty sám a zakrátko stál u lešení vedle mne. Byl by se svezl na kolena, jak bývalo jeho zvykem, a políbil mi ruku, ale sevřel jsem ho tak pevně, že místo toho držel on mne a na zpáteční cestě do jeskyně mě podpíral svou mladickou silou.
Posadil mě na jedinou pozůstalou židli, zapálil lampu a přinesl mi víno; po chvíli jsem už byl schopen zeptat se ho s úsměvem: "Teď už věříš, že jsem člověk z masa a krve, a žádný duch? Bylo od tebe statečné, že jsi sem vůbec přišel, a ještě statečnější, že jsi zůstal. Co tě sem vlastně přivedlo? Tys ten poslední, o kom bych si myslel, že vykoná návštěvu u hrobu."
"Já bych sem nešel," řekl upřímně, "ale něco, co jsem slyšel, mě přivedlo na myšlenku, že možná přece jen nejsi mrtvý a žiješ tady sám. Věděl jsem, že jsi velký kouzelník a napadlo mě, že jsi možná pomocí kouzel nezemřel tak, jako umírají ostatní lidé."
"Něco jsi slyšel? Co to bylo?"
"Znáš toho člověka, co mi pomáhá v mlýně? Jmenuje se Bran. Tak dobrá. Včera byl ve městě a doma pak vykládal něco o chlapíkovi, který se v krčmě zpil pod obraz, protože byl prý na Bryn Myrddinu a kouzelník vstal z hrobu a promluvil na něho. Lidi mu platili pití, aby jim řekl více. Samozřejmě to, co vykládal, byly samé lži, ale stačilo to, abych si řekl…"

Zaváhal.
"Co se tu vlastně dělo, pane? Podle toho provazu na stromě vidím, že tu opravdu někdo byl."
"Stalo se to dvakrát," řekl jsem. "Poprvé to byl nějaký jezdec na koni, který tudy jel přes kopec… vidíš, jak je to dávno, udělal jsem tady na holi zářez. Zřejmě mě slyšel hrát; hudba se nesla vzhůru puklinou ve skále. Podruhé to bylo před čtyřmi pěti dny, nějaký darebák přišel vykrást hrobku; tu puklinu ve skále zvětšil, jak jsi viděl, a po provaze se spustil dolů." Vyprávěl jsem mu, co se stalo. "Musel být tak vyděšený, že se ani nezdržoval tím, že by provaz odvázal. Je štěstí, že se ti ta povídačka donesla a že jsi přišel dřív, než ten chlap najde odvahu vrátit se a možná i znovu vniknout do hrobky."
Zahanbeně na mě vrhl postranní pohled. "Nebudu ti nic předstírat, pane. Nemáš proč mě chválit za odvahu. Byl jsem tu už včera večer. Nechtěl jsem jít sám, ale styděl jsem se vzít s sebou Brana, a Mai se tomuto místu na hony vyhýbá… Inu, viděl jsem, jak je vchod do jeskyně zatarasený a pak jsem uslyšel harfu. Obrátil jsem se a – utíkal pryč. Moc se omlouvám."
Řekl jsem vlídně: "Ale vrátil ses."
"Ano. Celou noc jsem oka nezamhouřil. Pamatuješ se, jak jsi mě tu jednou nechal samotného, abych hlídal jeskyni? Ukázal jsi mi harfu a řekl, že někdy, když se chvěje vzduch, hraje sama. Tehdy jsi mi dodával odvahy, ukázal jsi mi křišťálovou jeskyni a řekl, že kdyby něco, byl bych tam v bezpečí. Teď jsem musel myslet na to na všechno, vzpomínal jsem, jak jsi byl ke mně hodný, jak jsi mě vykoupil z otroctví a dal mi svobodu a život, jaký mám dnes. A tak jsem si řekl, že i kdyby to byl duch mého pána nebo jeho kouzelná harfa, která v dutém kopci hraje sama, tak mi neublíží… Proto jsem přišel za denního světla, řekl jsem si, je-li to duch, bude ve dne spát."
"Taky jsem spal." To pomyšlení mě zasáhlo jako hrot dýky –kdybych se byl včera v noci omámil drogou, jak jsem to nejednou udělal, možná bych ho neuslyšel.
Vyprávěl dál: "Tentokrát jsem šel přes kopec a viděl jsem čerstvě vylámaný kámen, přímo svítil v karu, do kterého ta malá větrací šachta ústí. Šel jsem se tam podívat. Uviděl jsem provaz, přivázaný k jasanu, a velkou díru vylámanou ve skále, a když jsem se podíval dolů, uviděl jsem –" zaváhal – "tu věc, co jsi tam postavil."
Ani mě nenapadlo brát jeho slova s humorem. "To je stavební lešení, Stilicho."
"Ano, ovšem. Tak jsem si řekl, že tohle žádný duch nepostavil, a zavolal jsem. To je všechno."
"Stilicho," řekl jsem, "jestli jsem pro tebe někdy něco udělal, buď si jistý, že dnes jsi mi to oplatil tisícinásobně. Vlastně jsi mi zachránil život dvakrát. Nejen dnes; kdybys nebyl udržoval jeskyni v tom stavu, v jakém jsem ji našel, byl bych už dávno zemřel hladem a zimou. Nikdy ti to nezapomenu."
"Teď tě musíme nějak dostat odtud. Ale jak?" Rozhlédl se po pusté jeskyni a troskách nábytku. "Pohovořili jsme, pane, a jestli se cítíš líp, neměl bych skočit pro nějaké chlapy a nářadí a otevřít vchod? Bylo by to tak nejlepší, vážně."
"Já vím, ale nemyslím, že bychom to měli udělat. Měl jsem čas si to rozmyslet. Dokud nebudu vědět, co se děje v království, nemohu zčistajasna ‚obživnout'. Prostí lidé to budou chápat tak, že se princ Merlin vrací z hrobu. Nic se nesmí dostat na veřejnost, dokud se o tom nedozví král. Dokud mu nepošleme soukromou zprávu –"
"Král prý odjel do Bretaně."
"Cože?" Chvíli jsem přemýšlel. "Kdo je regentem?"
"Královna, s Bedwyrem."
Mlčel jsem a díval se dolů na své ruce. Stilicho seděl se zkříženýma nohama na podlaze. Ve světle lampy vypadal pořád tak chlapecky, jak jsem ho znal. Černé byzantské oči mě sledovaly. Navlhčil jsem si rty. "A paní Nimuí? Víš, o kom mluvím?"
"Ach ovšem, všichni ji znají. Vyzná se v kouzlech, jako ses vyznal – jako je znáš ty, pane. Je pořád poblíž krále. Bydlí nedaleko Camelotu."
"Ano," řekl jsem. "Je mi to moc líto, můj milý, ale nemohu dopustit, aby to vešlo ve známost, dokud se král nevrátí z Bretaně. Nějak mě musíme dostat z té šachty sami dva. Jsem přesvědčen, že když přineseš nějaké nástroje z naší maštale, tak to zvládneme."
Dali jsme se do toho. Ani ne za půl hodiny byl zpátky s hřebíky a nářadím a malou zásobou dřeva, která zůstala v maštali. Pro mne to byla těžká půlhodinka; v nejmenším jsem nepochyboval, že se vrátí, ale reakce byla tak silná, že když jsem opět osaměl, dopadl jsem na židli celý zpocený a chvěl se jako list.
Ale než spustil předměty dolů a vklouzl do šachty za nimi, vzchopil jsem se a pustili jsme se do práce; já seděl se složenýma rukama na židli, pozoroval ho a radil mu, on dal dohromady jakýsi žebřík a upevnil jej na lešení, které jsem vyrobil předchozího dne. Žebřík sahal až do míst, kde se šachta lomila. Pak nařezal kusy dřeva, které v určitých vzdálenostech upevnil k lomené stěně komínu všude tam, kde to umožňovaly trhliny a výstupky ve skále; společně se zauzlovaným provazem mohlo toto zařízení sloužit ne-li jako schůdky, tak aspoň jako odpočívadla, kde bylo možno opřít koleno.
Když to dodělal, vyzkoušel to a já zatím zabalil do zbylé pokrývky harfu i se svým rukopisem a několika bylinami, které jsem mohl potřebovat při obnově sil. Stilicho vše vynesl nahoru. Nakonec jsem vzal nůž a odřízl z příkrovu nejkrásnější drahokamy a uložil je společně se zlatými mincemi do koženého váčku s bylinami. Řemínek váčku jsem si navlékl na zápěstí a čekal u paty lešení, až se Stilicho opět objeví v otvoru, přidrží provaz a zavolá, abych lezl.

KAPITOLA 4

Zůstal jsem u Stilicha ve mlýně měsíc. Jakmile Mai, která vůči mně dříve pociťovala posvátnou bázeň, zjistila, že nejsem ten strašný čaroděj, ale nemocný člověk, který potřebuje péči, starala se o mne velice oddaně. Kromě těch dvou jsem se s nikým nevídal. Zdržoval jsem se v místnosti nahoře v patře, kterou mi přenechali – byla to jejich světnice, ta

nejlepší, ale nedali jinak. Jejich pomocník spával na sýpce a věděl pouze tolik, že tu teď přebývá nějaký starý mlynářův příbuzný. Dětem bylo řečeno totéž, a ty to přijaly bez otázek, jak to u dětí bývá.
Zpočátku jsem se držel na lůžku. Reakce na předchozí týdny byla velice silná; vadilo mi denní světlo a těžko jsem snášel každodenní hluky – ať už to byly lidské hlasy na dvorku, vlečné lodě s obilím, které připlouvaly do přístaviště, podkovy zvonící na silnici nebo křik hrajících si dětí. Zpočátku mi dělalo potíže i mluvit s Mai nebo se Stilichem, ti však projevili laskavost a porozumění prostých lidí, a tak se vše pomalu obracelo k lepšímu a já se zase už začínal cítit ve své kůži. Brzy jsem vstal z lože a trávil čas psaním, a také jsem zval nahoru starší děti, které jsem učil číst a psát. Časem jsem dokonce vítal Stilichovu výřečnost a dychtivě jsem se ho vyptával na vše, co se událo od té doby, co jsem byl zavřený v hrobce.
O Nimuí nevěděl kromě toho, co mi už řekl, téměř nic. Vyrozuměl jsem, že od mého odchodu se šířila pověst o jejím magickém umění tak rychle, že jí zcela přirozeně připadl plášť královna kouzelníka. Pobývala někdy v Jabloňovém dvoře, ale od té doby, co zemřela Paní svatyně na Ostrově, vrátila se tam a byla bez námitek přijata jako její nová Paní. Podle toho, co se povídalo, se za její vlády postavení Paní změnilo; nezdržovala se na Ostrově jako panna mezi pannami; jezdívala často ke dvoru na Camelot, a dokonce se mluvilo o možném sňatku. Stilicho nevěděl, co by to mělo být za muže. "Ale samozřejmě," řekl, "to bude nějaký král."
S tím jsem se musel spokojit. Zpráv bylo celkově málo. Lidé, kteří přicházeli do mlýna, byli většinou prostí nádeníci nebo lodníci, kteří věděli jen to, co se událo v okolí, a které zajímala hlavně dobrá cena za zboží, jež přivezli. Od nich jsem se dozvěděl pouze tolik, že země pořád vzkvétá, v království panuje mír a Sasové dodržují smlouvy. V důsledku toho Nejvyšší král usoudil, že se může rozjet do ciziny.
Proč, to Stilicho nevěděl. A nebylo to pro mne v této chvíli důležité až na to, že jsem musel dál zachovávat své tajemství. Když se mi vrátilo zdraví, znovu jsem všechno promyslel a znovu dospěl ke stejným závěrům. Můj veřejný návrat by ničemu neposloužil. Ani "zázračná" povaha tohoto návratu z hrobu by neznamenala pro království a jeho Nejvyššího krále více než moje "smrt" a přesun magické moci. Nemohl jsem mu už nabídnout moc ani žádná vidění; bylo by chybou dopřát si návrat, který by mohl poškodit Nimuí jako mého nástupce, aniž by vnesl do služby Artušovi něco nového či dokonce opodstatněného. Rozloučil jsem se a moje legenda začala košatět. Alespoň jsem to vyrozuměl z historek, jež se podle Stilicha už přidávaly k té, kterou vyprávěl vykrádač hrobů o duchu kouzelníka Merlina.
Pokud jde o Nimuí, platily stejné důvody. Nakolik jsem byl schopen tu záležitost rozumně posoudit, bylo mi jasné, že láska, jež nás spojovala, náleží minulosti. Nemohu se vrátit v očekávání, že budu mít opět nárok na místo po jejím boku, že připevním řemínek na nohu sokola v letu. Cosi mě drželo zpátky, cosi, co bych nepoznal za denního světla, ale co se mi ve snech vysmívalo starými proroctvími, jež mi bzučela kolem hlavy jako dorážející mouchy. Co vím o ženách, dokonce i dnes? Když jsem si vzpomněl na vytrvalé odčerpávání mé magické moci, na tu poslední beznadějnou slabost, stav podobný transu, v němž jsem ležel před posledním propadem do tmy, ptal jsem se sám sebe, čím jiným byla tato láska než poutem, které mě k ní vázalo a kázalo mi dát jí vše, co jsem měl? Dokonce i když jsem si připomněl, jak ke mně byla něžná, jak mě zbožňovala, jaká slova lásky mi říkala, věděl jsem, a nepotřeboval jsem k tomu žádné vidění, že by teď svou moc neodložila, i kdybych se k ní vrátil.
Nebylo snadné vysvětlit Stilichovi, proč váhám objevit se znovu na veřejnosti, ale smířil se s mým přáním neplánovat nic, dokud se nevrátí Artuš. Podle toho, jak mluvil o Nimuí, bylo zřejmé, že dosud neví, že mi byla něčím více než žákyní, která nastoupila na místo svého učitele.
Když jsem konečně přišel úplně k sobě, nechtěl jsem už zneužívat pohostinství Stilichovy malé domácnosti; chystal jsem se do Northumbrie a Stilicho mě vypravoval na cestu. Rozhodl jsem se, že na sever popluji lodí. Cestování po moři jsem nikdy neměl v oblibě, ale cesta po silnici koňmo by byla tvrdá, nebylo jisté, zda vydrží pěkné počasí, a kromě toho bych byl stěží mohl jet sám; Stilicho by naléhal, že pojede se mnou, třebaže by v této roční době ve mlýně velice chyběl. A skutečně, pokoušel se mě přesvědčit, že mě bude doprovázet i na lodi, ale nakonec si nechal domluvit; nejen proto, že se mu to hodilo, ale, jak se domnívám, i proto, že mě pořád ještě považoval za velkého kouzelníka, jemuž před léty sloužil s takovou úctou a hrdostí. Nakonec jsem prosadil svoje a jednoho dne jsem časně ráno vyrazil po proudu v jednom tažném člunu do Mariduna a tam se nalodil na pobřežní loď, směřující na sever.
Blaisovi do Northumbrie jsem žádný vzkaz neposlal, protože jsem neměl posla, jemuž bych mohl svěřit zprávu o "Merlinově zmrtvýchvstání". Hodlal jsem vymyslet nějaký způsob, jak ho na událost připravit, až se dostanu blíž. Bylo dokonce možné, že se k němu zpráva o mé smrti dosud nedonesla; je vzdálen světu – o tom, co se děje, ho informují pouze mé občasné listy – umím si tedy představit, že třeba teď teprve rozkládá můj dopis psaný z Jabloňového dvora. Později se ukázalo, že to tak opravdu bylo; ale to jsem v té chvíli nevěděl. Nejel jsem rovnou do Northumbrie, ale pokračoval jsem severním směrem pouze do Segontia.
Jednoho krásného klidného jitra tam naše loď přistála. Městečko se slunilo na břehu zářící úžiny, shluky domů se zdály pod mohutnými zdmi římské pevnosti, která bývala hlavním stanem císaře Maxima, směšně malé. Ostrov Mona na druhém břehu úžiny vypadal ve slunci jako ze zlata. Za městem, kus nad pevností, stály zbytky bašty, známé jako Macsenova věž. Nedaleko ní pak ležel v troskách Mithrův chrám, v němž jsem před mnoha lety našel britský královský meč a kde jsem, hluboko pod hromadou kamení z chrámové podlahy a zříceného oltáře boha, zanechal zbytek Macsenova pokladu, kopí a grál. To bylo ono místo, které jsem slíbil, že ukážu Nimuí, až se budeme vracet z Galavy domů. Vysoko nad věží se na nebeském pozadí tyčila Sněžná hora, Y Wyddfa. Na jejím hřebeni se bělala první zima a její mraky ověšené boky byly i v tomto zlatistém dni purpurově černé suchým vřesem mezi hromadami kamení.
Loď se opatrně šinula k přístavnímu molu. Mělo se tu vykládat zboží, což si vyžádá čas, a tak jsem vděčně vyrazil na břeh a po krátkém rozhovoru s přístavním kapitánem zamířil do krčmy na molu. Tam jsem se mohl najíst a přitom sledovat, jak se moje loď vykládá a nakládá.
Byl jsem hladový a hrozilo mi, že budu ještě hladovější. Moje představa plavby po moři je totiž přečkávat ji v podpalubí

bez jídla a pití, dokud neskončí. Přístavní kapitán mi řekl, že loď nevypluje před večerním přílivem, takže jsem měl spoustu času odpočinout si a nabrat síly na další obávanou etapu plavby. Skutečně mě napadlo, že bych ještě jednou rád zašel k Mithrovu chrámu, ale nápad jsem zavrhl. I kdybych to místo znovu navštívil, poklad bych neporušil. Nebyl pro mne. Kromě toho mě strádání na lodi unavilo a potřeboval jsem se najíst. Zamířil jsem do krčmy.
Byl to dvůr obestavěný ze tří stran, čtvrtou se otevíral do přístavu; patrně bylo příhodné dopravovat zboží z lodí přímo do skladišť, z nichž bylo zásobováno město. Na dvoře stály pod převislými okraji střechy lavice a bytelné dřevěné stoly, ale i když počasí bylo pěkné, nebylo takové teplo, aby mě přesvědčilo, že mám poobědvat pod širým nebem. Zašel jsem do hlavní síně, kde hořela polena v krbu, a objednal si jídlo a víno. Kapitánovi lodi jsem za cestu zaplatil velice příhodně jednou ze zlatých mincí, jež měly být poplatkem převozníkovi na Onen svět, takže jsem jednak získal respekt, který jinak můj zjev nebudil, a navíc jsem tak přišel k drobným. Posluha si pospíšil s dobrým jídlem, přinesl mi skopové s čerstvým chlebem a lahvici červeného vína, jaké rádi pijí lodníci, a pak mě nechal na pokoji, abych mohl vychutnávat teplo ohniště a pozorovat otevřenými dveřmi, co se děje na nábřeží.
Den zvolna plynul. Byl jsem unavenější, než jsem si uvědomoval. Zdříml jsem si, pak jsem se probral a opět si zdříml. Na molu se pořád pracovalo, rumpály skřípěly, řetězy řinčely a provazy se napínaly, když jeřáby překládaly houpavými pohyby žoky a pytle na palubu. Nad hlavou plachtili a pokřikovali rackové. Občas zaskřípěla primitivní kola volských potahů.
V krčmě samotné se toho moc nedělo. Jednou šla přes dvůr nějaká žena s košíkem prádla na hlavě, pak proběhl chlapec se vsádkou pečeného chleba: Zdálo se, že v pokojích napravo bydlí nějaká větší společnost. Z města přiběhl chlapec v šatu otroka s plochým košíkem, zakrytým kusem plátna. Zmizel ve dveřích a za chvíli odtamtud vyběhly nějaké děti, chlapci; byli dobře oblečení, ale hluční a mluvili s jakýmsi podivným přízvukem, který jsem nedokázal určit. Dva z nich – na pohled dvojčata – se usadili na sluncem vyhřátých dlažebních kamenech a pustili se do hry s ovčími kůstkami; druzí dva, třebaže se k sobě nehodili věkem ani výškou, s klacky v rukou a víky od krabic předstírali klání s meči a štíty. Po chvilce vyšla z těchže dveří nenápadná žena, kterou jsem považoval za jejich chůvu, usedla na lavici na sluníčku a pozorovala je. Z toho, že chlapci občas zabloudili pohledem k přístavišti, jsem usoudil, že tato společnost buď čeká na odjezd mé lodi, nebo bude pokračovat v cestě druhou lodí, která byla uvázaná na nábřeží o pár délek dál.
Z místa, kde jsem seděl, jsem viděl lodního kapitána, který tam stál s jakýmsi výběrčím, třímajícím písátko a vosk. Už nějakou dobu nic nenapsal a ruch na palubě jako by ustal. Brzy bude čas, abych se vrátil na své ubohé lože v podpalubí a pokorně čekal na lehký vítr, který nás ponese na sever k dalšímu cíli naší plavby.
Zvedl jsem se. Přitom mi neušlo, že kapitán zvedl hlavu jako pes, který větří. Pak se otočil a podíval se nahoru, na střechu krčmy. Slyšel jsem, jak se mi přímo nad hlavou roztočila větrná korouhvička, zakvílela a v nerozhodných půlkruzích se motala sem a tam, jak se do ní opíral večerní vítr, který se náhle zvedl. Chvíli se točila chaoticky, pak se mlčky podřídila stejnosměrnému větru. Vítr se hnal přes přístav jako šedý stín po vodě a v jeho brázdě se kotvící lodi rozhoupaly, až provazy na stěžních skučely a bušily do nich jako paličky bubnů. Oheň vedle mne zaplápolal a zaburácel do komína. Kapitán udělal netrpělivé hněvivé gesto a spěchal přes lodní lávku, aby vydal rozkazy. Pocítil jsem rozmrzelost smíšenou s úlevou; tento vítr moře rychle rozbouří, ale já na něm nebudu. Vítr se točil, jak mu vrtkavě velel násilnický podzim. Bylo vyloučeno, aby loď vyplula. Ostře vanulo přímo ze severu.
Zašel jsem za kapitánem, který sledoval, jak lodníci ukládají a přivazují náklad, a ten mi zachmuřeně potvrdil, že o další cestě nemůže být řeči, dokud nebudeme mít opět vítr v zádech. Poslal jsem podomka pro své věci a vrátil se do krčmy, abych si zamluvil nocleh. Že bude nějaký pokoj volný, jsem poznal podle toho, že vítr, nevýhodný pro nás, byl naopak příhodný pro ostatní hosty. Viděl jsem, jak se lodníci na druhém plavidle chystají vyplout, a když jsem se vrátil do hostince, panoval tam ruch a shon. Děti ze dvora zmizely a zanedlouho se objevily v pláštěnkách a teple obuté; nejmenší chlapec se držel chůvy za ruku, ostatní kolem ní skotačili, živí a hluční, zjevně vzrušení nadcházející plavbou. Čekali, překypujíce netrpělivostí, až otrok, jehož jsem předtím viděl, vynese ještě s dalším pomocníkem zavazadla, následován mužem s pronikavým panovačným hlasem v livreji komořího. Přestože mluvili tak divně, museli to být nějací důležití lidé. Ten největší chlapec mi byl něčím nejasně povědomý. Stál jsem ve stínu ve dveřích do krčmy a pozoroval je. Krčmář vyběhl ven a komoří mu zaplatil; vzápětí nějaká žena, patrně jeho manželka, přinesla ranec a mluvila něco o prádle; pak se oba dva odlepili ode dveří s úklonou a pukrletem, neboť se konečně vynořil hlavní host. Byla to žena, zahalená od hlavy až k patě v zeleném. Měla křehkou postavu a nesla se velice pyšně. Zahlédl jsem, jak se jí na zápěstí zatřpytilo zlato, kolem krku měla drahokamy. Pláštěnka byla podložená a lemovaná kožešinou červené lišky, vysokou a huňatou stejně jako kápě. Tu měla shrnutou na ramena, ale přesto jsem jí do tváře neviděl; byla odvrácená a mluvila s někým za svými zády, kdo byl ještě v místnosti.
Pak vyšla další žena, kráčela pozorně a nesla truhličku. Ta byla zabalená do kusu plátna a zdálo se, že je těžká. Žena měla střízlivý šat dámy sloužící u dvora. Jestli byly v truhličce šperky její velitelky, pak to byli opravdu významní lidé. Pak se dáma otočila a já ji poznal. Byla to Morgause, královna Lothianu a Orknejských ostrovů. Nemohlo být mýlky. Její nádherné vlasy ztratily růžovozlatý třpyt, potemněly, byly teď růžovohnědé, a v těle po dětech zesílila, ale hlas měla týž, i kosý pohled a hezká sevřená ústa. Takže ti čtyři statní chlapci, červenolící a hluční, s cizím severským přízvukem, to byly děti Lota z Lothianu, Artušova nepřítele.
Teď jsem pro ně neměl oči. Pozoroval jsem dveře. Doufal jsem, že konečně uvidím jejího nejstaršího syna, dítě její a Artušovo.
Spěšně vyšel ze dveří. Byl vyšší než matka, štíhlý mladík, jehož bych, třebaže jsem ho nikdy předtím neviděl, poznal všude. Černé vlasy, černé oči, tělo tanečníka. Kdysi to někdo řekl o mně, a on byl jako já, byl to Artušův syn Mordred. Zastavil se u Morgause a něco jí řekl. Hlas měl jasný a příjemný, ozvěna hlasu matčina. Zaslechl jsem slovo "loď" a "účet" a viděl jsem, že přikývla. Opřela se o něho svou hezkou rukou a společnost vykročila. Mordred pohlédl na oblohu a opět něco řekl, bylo v tom patrno jisté znepokojení. Prošli téměř těsně vedle mne.

Ustoupil jsem. Ten pohyb zřejmě upoutal její pozornost, neboť vzhlédla a na nepatrný okamžik se její oči setkaly s mýma. Žádné poznání v nich nebylo. Ale jak se otočila a pospíchala k lodi, viděl jsem, že se zachvěla a přitáhla si kožešinovou pláštěnku blíže k tělu, jak by jí vítr připadal náhle studený.
Za ní šel zástup sloužících a Lotovy děti; Gawain, Agravaine, Gaheris, Gareth. Pochodovali přes lodní lávku na palubu čekající lodi.
Pluli na jih, všichni. Nemohl jsem přijít na to, co tam Morgause vede, ale určitě to nebylo nic dobrého. A já byl bezmocný, nemohl jsem je zastavit, ba ani poslat vzkaz, neboť kdo by věřil vzkazu od mrtvého?
Pak se u mne zastavil krčmář a jeho žena a zeptali se, co si přeji.
Nakonec jsem přece jen nepožádal o pokoje, které orknejská královna právě opustila.
Příštího dne ještě foukal vítr ze severu, studený, silný a vytrvalý. O další plavbě naší lodi na sever nemohlo být ani řeči. Znovu jsem uvažoval o vzkazu na Camelot, ale Morgausina loď hravě předčí jezdce na koni, a pak, komu bych jej měl poslat? Nimuí? Bedwyrovi nebo královně? Nemohl jsem dělat nic, dokud se Nejvyšší král nevrátí do Británie. Na druhé straně dokud je Artuš v cizině, nemůže mu Morgause nikterak ublížit. Přemýšlel jsem o tom všem, když jsem vyrazil z města a pustil se cestou, která vede pod stěnami pevnosti k Macsenově věži. Byl by to opravdu špatný vítr, kdybych z něj nedokázal nic vytěžit. Včerejším odpočinkem jsem se osvěžil a takto jsem získal den. Tak jej využiji.
Když jsem byl v Segontiu naposledy, leželo toto velké posádkové město, které zbudoval a opevnil Maximus, Velšany zvaný Macsen, úplně v troskách. Od té doby jej Cador z Cornwallu opravil a nově opevnil proti útočníkům z Irska. To bylo ovšem už před mnoha lety, ale nedávno se Artuš postaral, aby je dál udržoval Maelgon, jeho velitel na západě. Zajímalo mě, kolik toho udělal a jak; pouze toto a nic jiného vedlo mé kroky po této údolní cestě. Brzy jsem byl kus nad městem. Ten den svítilo slunce a vál studený vítr a město, zářící a omyté barvami, leželo pode mnou v náručí temně modrého moře. Podél cesty strměly pevné, dobře udržované zdi pevnosti, z níž ke mně doléhal třesk a shon bdělé posádky, neustále udržované v pohotovosti. Zaznamenával jsem vše, co vidím, jako bych ještě byl Artušovým stavitelem. Pak jsem došel k jižní stěně pevnosti, kde se prohánělvítr ze všech stran, zastavil se a zkoumal svah, zvedající se z údolí k Macsenově věži.
Byla tam stezka, po níž kdysi chodívali římští legionáři, ale teď ji patrně užívají jen ovce a kozy a jejich pastýři. Vedla do příkrého svahu ke kamenitému pahorku, zarostlému trávou, pod nímž bývala za starých časů svatyně Mithrova. Více než sto let ležela v troskách, ale když jsem tu byl naposledy, dalo se ještě projít po schůdcích ke vchodu; chrám sám byl sice zřejmě na spadnutí, ale pořád ještě byl k poznání. Pustil jsem se po té pěšině a ptal jsem se sám sebe, proč jej vlastně chci znovu vidět.
Nebylo na co se ptát. Chrám tu už nebyl. Nikde sebemenší stopy ani po náspu, který kryl střechu svatyně, ani po schůdcích, vedoucích pod zem. Nebylo třeba složitě pátrat, abych zjistil příčinu. Obnovitelé Segontia odpáčili tam nahoře na svahu, kde býval chrám, ze stěny pevnosti velké kameny s úmyslem nahradit je, a navíc tu a tam těžili i drobný štěrk, a tak způsobili, že se horní polovina úbočí sesula dlouhou lavinou na spodní polovinu. V ní se pak uchytilo a vyrostlo nejméně padesát stromků a keřů, hlohy, jasany, ostružiny, takže bylo obtížné vystopovat i brázdu sesuvu. Celé úbočí teď křižovaly a proplétaly se jako útek osnovou úzké kozí stezičky, bělající se letním prachem.
Měl jsem pocit, jako bych opět slyšel slabý, vzdalující se hlas boha.
"Poval můj oltář. Je na čase svrhnout jej."
Oltář, svatyně a vůbec všechno zmizelo, uzamčeno v hlubinách kopce.
V této proměně bylo pro mne něco zcela neuvěřitelného. Nějaký čas jsem tam stál a rozvažoval o spojitostech, které jsem znal. O přesnosti mých vzpomínek nemohlo být nejmenších pochybností; přímá spojnice od Macsenovy věže nahoře na kopci k jihozápadnímu rohu staré pevnosti se protínala přesně v místě, kde stávala svatyně, s druhou přímkou, spojující velitelský dům se vzdáleným vrcholem Sněžné hory Y Wyddfa. Teď se protínaly přímo uprostřed hromady kamení. Viděl jsem, že právě v tom místě jsou keře řidší a mezi balvany zejí mezery, jako by pod nimi byl prostor.
"Ztratil jsi něco?"
Rozhlédl jsem se. Nějaký chlapec seděl na kameni nade mnou jako na bidýlku. Byl ještě malý, mohlo mu být tak deset, a velice špinavý. Byl rozcuchaný a polonahý a žvýkal krajíc ječného chleba. Vedle něho ležel lískový prut a jeho ovce se pokojně pásly na kopci o kus dál.
"Nejspíš poklad," řekl jsem.
"Jaký poklad? Zlatý?"
"Možná. Proč?"
Spolkl poslední sousto chleba. "Jakou má pro tebe cenu?"
"Och, stojí za půlku mého království. Pomůžeš mi jej najít?"
"Našel jsem tady už zlato."
"Vážně?"
"Jo. A stříbrný penízek. A jednou taky přezku od opasku. Byla z bronzu."
"Tvoje pastvina je zřejmě vydatnější, než se zdá," řekl jsem s úsměvem. Toto byla kdysi rušná cesta mezi pevností a chrámem. O takové nálezy tu patrně nebude nouze. Podíval jsem se na chlapce. Oči ve špinavé tváři byly jasné a živé.
"Tak dobrá," dodal jsem, "já nechci doopravdy kopat zlato, ale jestli mi můžeš pomoci nějakou informací, je tenhle měďák tvůj. Pověz mi, žiješ tu od narození?"
"Jo."
"Pášeš v tomhle údolí ovce?"
"Jo. Dřív jsem pásal s bratrem. Ale teď ho prodali jednomu kupci, a tak odešel na loď. Teď pasu sám. To nejsou moje ovce. Jejich majitel je tady velký pán."

"Pamatuješ se –" Ptal jsem se, ale nedělal jsem si velké naděje; některé stromky byly jistě deset let staré. "Pamatuješ se, kdy došlo tady k tomu sesuvu půdy? Možná když přestavovali pevnost?"
Zavrtěl rozcuchanou hlavou. "Vždycky to tu vypadalo takhle."
"Ne. Nevypadalo. Když jsem tu byl před mnoha lety, vedla tady podél úbočí dobrá cesta a hluboko v boku kopce, právě tamhle, byla podzemní stavba. Kdysi to býval chrám. Za starých časů tu vojáci uctívali Mithru. Nikdy jsi o tom neslyšel?" Znovu zavrtěl hlavou. "Například od otce?"
Zazubil se. "Pověz mi, kdo to je, a já ti povím, co mi řekl."
"Tak třeba od svého pána?"
"Ne. Ale je-li to tamhle to dole," pohodil hlavou k hromadě kamení, "vím, kde to je. Tam dole je voda. Bude to tam, kde je voda, nemyslíš?"
"Žádná voda tam nebyla, když jsem –" Zarazil jsem se. Zamrazilo mě, jako by zavanul ledový průvan. "Voda tady vespod?"
"Pod kameny. Tady. Jak já to cítím, je tam dole, tak na výšku dvou mužů."
Zahleděl jsem se na malého špindíru, jasné šedé oči a lískový prut u jeho nohou. "Ty umíš hledat vodu v podzemí? Pomocí toho proutku?"
"Jde to s ním líp. Ale někdy to cítím sám od sebe."
"Kov také? To zlato, to jsi našel také tímhle způsobem?"
"Jednou. Byl to pěkný kus nějaké sochy nebo co. Nejspíš psa. Ale můj pán mi to vzal. Jestli ještě někdy něco najdu, neřeknu mu to. Ale většinou najdu měď, měděné penízky. Tamhle mezi starými domy."
"Chápu." Pomyslel jsem si, že když jsem svatyni objevil, byla to už sto nebo ještě více let opuštěná troska. Ale když ji stavěli, jistě tam někde poblíž musel být pramen. "Když mi ukážeš, kde je pod kameny voda, dostaneš stříbrňák."
Nehýbal se. Připadalo mi, že zostražitěl. "Tam by měl být ten poklad, který hledáš?"
"Doufám." Usmál jsem se na něho. "To není nic pro tebe, chlapče. K tomu bys potřeboval muže se sochory, aby pohnuli těmi balvany, a i kdybys je na to místo zavedl, nedostal bys nic z toho, co by našli. Když mi to místo ukážeš, slibuji, že dostaneš zaplaceno."
Chvilku seděl mlčky a bosýma nohama rozhrnoval hlínu. Pak sáhl do kožené suknice, která byla jeho jediným oděvem, vytáhl stříbrnou minci a ukázal mi ji na rozevřené špinavé dlani. "Už jsem dostal zaplaceno, pane. O tom pokladu věděli ještě jiní. Jak jsem měl vědět, že je tvůj? Ukázal jsem jim, kde kopat, a oni odvalili kameny a truhlici odnesli."
Ticho. Tady v závětří kopce to nefoukalo. Jasný svět jako by se se mnou zatočil, pak se ustálil a vrátil se na své místo. Usedl jsem na kámen.
"Pane?" Chlapec sklouzl ze svého bidýlka a seběhl dolů. Zastavil se kousek ode mne a díval se na mě, ale byl pořád ve střehu, jako by se chtěl dát na útěk. "Pane? Udělal jsem chybu, že –"
"Neudělal. Jak jsi to měl vědět? Ne, počkej, prosím tě, a vyprávěj mi o tom. Nic ti neudělám. Jak bych mohl? Kdo to byl a jak je to dávno, co tu truhlu odnesli?"
Znovu se po mně pochybovačně podíval, ale pak se zdálo, že mě bere za slovo. Horlivě vyprávěl. "Teprve před dvěma dny. Přišli dva muži, neznám je, byli to otroci; a s nimi přišla jedna dáma."
"Dáma?"
Něco v mé tváři způsobilo, že o půl kroku ustoupil, ale stál na svém. "Jo. Je to dva dny, co přišla. Myslím, že musela znát nějaké kouzlo. Šla rovnou k tomu místu jako fena k misce kaše. Ukázala na ně skoro přesně a řekla: ‚Zkuste to tady.' Tak ti dva chlapi začali odvalovat kameny. Já jsem seděl tamhle nahoře. Když se k tomu místu blížili, uhnuli špatným směrem, a tak jsem seběhl dolů. Řekl jsem jí to, co tobě, že umím hledat věci. ‚Dobrá,' řekla mi, ‚tady někde je něco kovového. Ztratila jsem plánek,' povídá, ‚ale vím, že je to tady. Poslal mě sem majitel. Když mi ukážeš, kde kopat, dostaneš stříbrňák.' Tak jsem to našel. Kov! Přímo mi vytrhl proutek z ruky, jako když pes chňapne po kosti. To muselo být pěkně mocné zlato, že?"
"To bylo," odpověděl jsem. "Viděl jsi, že to našli?"
"Jo. Přece jsem čekal, až mi zaplatí, ne?"
"Samozřejmě. Jak to vypadalo?"
"Truhlička. Asi takhle velká." Rukou naznačil rozměry. "Zdálo se, že je těžká. Neotevřeli ji. Řekla jim, aby ji položili, a pak nad ni vztáhla ruce, takhle. Říkal jsem ti, že měla nějaké kouzlo. Podívala se přímo tamhle nahoru, na Y Wyddfa, jako by promlouvala k nějakému duchovi. Víš, k tomu, co tam žije. Kdysi prý vykoval meč, teď ho má král. Merlin ho pro něho získal od krále kopců."
"Ano. A co bylo dál?"
"Odnesli to."
"Viděl jsi, kam šli?"
"Jasně. Dolů do města." Opět rozhrnul nohama hlínu a zamračeně na mne pohlédl. "Říkala, že ji poslal majitel. Takže lhala? Mluvila tak sladce a ti otroci měli odznaky s korunou. Myslel jsem, že je to královna."
"Taky že je," řekl jsem a napřímil se. "Nedívej se tak, dítě, nic špatného jsi neudělal. Vlastně jsi udělal víc, než by udělala většina lidí na tvém místě; řekl jsi mi pravdu. Kdybys byl mlčel, ukázal mi to místo a šel po svých, mohl sis vydělat další stříbrňák. Takže ti zaplatím, jak jsem slíbil. Tumáš."
"Ale to je stříbro, pane. A za nic."
"Není za nic. Řekl jsi mi něco, co jistě stojí za půl království, ne-li za víc. Neříká se tomu královské výkupné?" Zvedl jsem se. "Nesnaž se mi rozumět. Zůstávej v míru, hlídej ovce a najdi svůj poklad, kéž jsou bohové s tebou."
"I s tebou, pane."
"Možná," řekl jsem, "že pořád ještě jsou. Teď stačí, když pošlou další loď v brázdě té první, která mě dopraví na jih."

Když jsem odcházel, nechápavě na mě hleděl, pevně svíraje stříbrnou minci ve špinavé dlani.
Loď mířící na jih přistála příštího dne o polednách a vyplula s večerním přílivem. Byl jsem na palubě a ležel jsem, zdeptaný a chorý, dokud o pět dní později nedorazila do ústí řeky Severn.

KAPITOLA 5

Větry vanuly stále silné, ale rozmanité. Než jsme dopluli do úžiny, pěkné počasí se ustálilo, a tak jsme nezajížděli do Mariduna, ale namířili si to přímo do ústí řeky Severn.
Dotazy jsem zjistil, že Ore, Morgausina loď, jejímž cílem byl Ynys Witrin, udělala přinejmenším dvě zastávky. Jelikož jsem měl štěstí a moje loď byla rychlá, bylo docela dobře možné, že Morgause a její družina nebude mít přede mnou příliš velký náskok. Myslím, že by se mi bylo podařilo podplatit kapitána, aby i on navedl naši loď na ostrov, ale tam by mě zcela určitě lidé poznali, v důsledku čehož by vznikl rozruch, jehož jsem se snažil vyvarovat. Kdybych byl věděl ve chvíli, kdy jsem Morgause spatřil, že s sebou odváží magické předměty z Mithraea a navíc je vybavena jakýmsi kouzlem – neboť věřím, že chlapcův instinkt byl správný –, byl bych považoval za svou povinnost, bez ohledu na riziko, nastoupit na její loď, třebaže bych cestu možná nepřežil.
Neměl jsem možnost zjistit, kdy se má Artuš vrátit domů; budu-li se muset ukrývat do té doby, než se vrátí, dokázala by se s ním možná Morgause setkat dřív než já. Když jsem se plavil tak těsně v jejích stopách, doufal jsem, že se mi podaří nějak se spojit s Nimuí. Smířil jsem se s tím, co by patrně následovalo. Návrat od bran smrti nebývá zpravidla úspěšný. Nemohl jsem vyloučit, že by mi ona sama možná chtěla zabránit, abych se setkal s Artušem a dožadoval se jeho přízně a možnosti dále mu sloužit. Ale ona převzala moji moc. Grál byl příslibem pro budoucnost, a budoucnost patřila jí. Je mou povinností varovat ji, že do hry vstupuje další čarodějka. Krádež Macsenova pokladu signalizovala nebezpečí, jehož jsem nemohl nedbat.
Velice se mi ulevilo, když naše loď vplula do ústí řeky, kde se odbočovalo do přístavu na Ostrově, ale nezměnila kurs a jela dál zužujícím se korytem řeky Severn. Posléze jsme zastavili u malého mola v ústí řeky Frome, odkud vedla dobrá silnice přímo do Aquae Sulis v Letní zemi. Tentokrát jsem zaplatil cestovné jedním z drahokamů ze svého pohřebního příkrovu, a za to, co jsem dostal nazpět, jsem koupil spolehlivého koně, naplnil sedlový vak dobrým jídlem, převlékl se a vydal se okamžitě do města.
Domníval jsem se, že s výjimkou míst, kde jsem byl dobře znám, je teď malá pravděpodobnost, že by mě někdo poznal. Od svého pobytu v hrobce jsem pohubl, vlasy jsem měl úplně šedivé a nechal jsem si narůst vous. Měl jsem v úmyslu městečky a vesnicemi jenom projet a nocovat v krčmách při cestě. Venku jsem spát nemohl; každý den bylo o něco chladněji a – ne že by mě to překvapovalo – jízda mi připadala velice únavná. Večer prvního dne jsem byl zralý na odpočinek a vděčně jsem zastavil u malé, slušně vypadající krčmy asi čtyři nebo pět mil od Aquae Sulis.
Ještě než jsem požádal o jídlo, vyslechl jsem novinky a dozvěděl se, že Artuš je už doma na Camelotu. Když jsem se zeptal na Nimuí, odpovídali mi ochotně, ale neurčitě. Nazývali ji "Merlinovou paní" a "královou kouzelnicí" a vyprávěli pár nevěrohodných příběhů, ale nikdo nevěděl, kde právě je. Jeden muž řekl, že je s králem na Camelotu, ale druhý věděl určitě, že odtamtud odjela před měsícem; prý došlo k nějakým nepříjemnostem v Rhegedu; ten člověk vykládal cosi o královně Morgan a velkém králově meči.
Nimuí tedy zřejmě není k zastižení; a Artuš je doma. I pokud Morgause opravdu přistála na Ostrově, možná že na setkání s králem tak nespěchá. Když si pospíším já, třeba se k němu dostanu dřív než ona. Rychle jsem se najedl, zaplatil, nechal opět osedlat koně a vyrazil jsem. Třebaže jsem byl unavený, měl jsem za sebou sotva deset mil a můj dobrý kůň měl ještě sílu. Věděl jsem, že když ho nebudu honit, může jít po celou noc.
Svítil měsíc, cesta byla opravená, postupovali jsme celkem rychle, před půlnocí jsme byli v Aquae Sulis. Brána byla zavřená a tak jsem hradby objel. Byl jsem zastaven dvakrát, jednou se mě strážný od brány zeptal, co tam pohledávám, a podruhé mě zastavila skupina vojáků s erby krále Melwase. Pokaždé jsem ukázal svou brož s Drakem a řekl stručně "v králově záležitosti", a hned mě nechali být. Asi o míli dál se cesta větvila a já se vydal na jihojihovýchod.
Vyšlo slunce, na ledové obloze malé a červené. Cesta přede mnou se táhla ponurou kopcovitou krajinou, v níž se vápencové skály bělaly jako kosti a vichřice zohýbaly všechny stromy jedním, severovýchodním směrem. Můj kůň přešel do kroku a pak už se jen ploužil. Já sám jsem na něm seděl jako ve snu, strnulost a bolest se změnily v naprosté vyčerpání. Ze soucitu s námi oběma jsem u nejbližšího koryta, které jsme míjeli, přitáhl otěže; ze sítěného vaku, jenž visel u hlavy sedla, jsem dal koni seno, sám si sedl na okraj koryta a vytáhl svou snídani – hrozinky, černý chléb a medovinu.
Světla přibývalo, jiskřilo na trávě pokryté jinovatkou. Bylo velice chladno. Rozbil jsem ledový škraloup a umyl si obličej a ruce. Osvěžilo mě to, ale roztřásl jsem se zimou. Jestli máme já i kůň zůstat naživu, musíme se dát brzy zase do pohybu. Dal jsem koni opět udidlo a zavedl ho k okraji koryta, odkud jsem mohl snadno nasednout. Kůň pohodil hlavou a vztyčil uši, a to už jsem to slyšel také: podkovy, blížící se k nám směrem od města a pěkným cvalem. Někdo vyjel z města, hned jak se otevřely brány, a někam spěchá na čerstvém koni.
Už byl na dohled; mladý muž, ženoucí se na velkém grošákovi. Když nás dojel na sto kroků, rozeznal jsem odznak královského posla, nemotorně jsem slezl z okraje koryta, vstoupil do cesty a zvedl ruku.
Kvůli mně by nebyl zastavil, ale podél cesty se z jedné strany táhlo skalisko, na druhé byl příkrý sráz a ještě ji zužovalo koryto. A já postavil koně přes cestu.
Jezdec přitáhl uzdu, zastavil své nedočkavé zvíře a řekl netrpělivě: "Co je? Jestli toužíš po společnosti, dobrý muži, nemohu ti ji nabídnout. Nevidíš, kdo jsem?"
"Králův posel. Ano. Kam máš namířeno?"
"Na Camelot." Byl mladý, červenolící, měl rusé vlasy, a jak to mají tito lidé ve zvyku, v jeho vystupování byla pyšná

vyzývavost. Mluvil ale celkem zdvořile. "Je tam král a já tam musím do zítřka dorazit. Co se ti stalo, starče, zchromil se ti kůň? Nejlíp bys udělal –"
"Nic takového. Já to zvládnu. Děkuji. Kvůli maličkosti bych tě nestavěl, ale je to důležité. Potřebuji, abys vyřídil vzkaz také ode mne. Je pro krále."
Vyvalil oči, pak se rozesmál a jeho dech se v ledovém vzduchu srážel v oblak. "On si řekne pro krále! Milý pane, promiň mi to, ale králův posel má jiné poslání než sbírat povídačky od kdejakého pocestného. Je-li to žádost, tak ti doporučuji, aby sis zajel do Caerleonu. Král tam přijede na Vánoce a když si pospíšíš, dorazíš tam včas." Pohnul nohama, jako by chtěl pobídnout koně ostruhami a vyrazit. "A teď, když dovolíš, uhni a nech mě projet."
Ani jsem se nepohnul. Řekl jsem klidně: "Uděláš dobře, když mě vyslechneš."
Otočil se, teď už rozezlen, a švihl bičem. Myslel jsem, že mě přejede. Pak se mi podíval do očí. Spolkl to, co chtěl říct. Grošák si vysvětlil prásknutí biče jako pokyn vpřed, ale jezdec prudce přitáhl uzdu. Kůň nervózně ustoupil a z huby se mu vyvalil bílý dech jako drakovi. Muž si odkašlal, nejistě si mě prohlédl od hlavy k patě a pak se mi znovu pátravě zahleděl do tváře. Viděl jsem, že se jeho nejistota zvýšila. Udělal ústupek a zároveň si zachoval tvář.
"Dobrá, pane, poslouchám. A buď si jistý, že vyřídím každý vzkaz, který bude odpovídat mé důležitosti. Neočekává se od nás, že si budeme počínat jako obyčejní doručovatelé, a já se musím držet svého poslání."
"Já vím. Neobtěžoval bych tě, kdyby nebylo tak nutné, abych se setkal s králem, a jak už jsi řekl, dostaneš se k němu rychleji než já. Vzkaz zní takto: cestou jsi potkal starého muže, který ti předal jistý symbol a řekl ti, že jede za králem na Camelot. Ale nemůže cestovat rychle, a proto mu král, chce-li ho vidět, musí jet naproti. Vysvětlíš mu, kudy jedu, a řekneš, že jsem ti zaplatil mincí pro převozníka. Opakuj to, prosím."
Tito lidé jsou zvyklí pamatovat si poselství slovo od slova. Často vyřizují vzkazy od lidí, kteří neumějí psát. Poslechl mě, aniž by o tom uvažoval. "Potkal jsem cestou starého muže, který mi dal jistý symbol a řekl mi, že jede za králem na Camelot. Ale nemůže cestovat rychle, a proto mu král, chce-li ho vidět, musí – hej, co je to za vzkaz? Zbláznil ses? Tak, jak to říkáš, to zní tak, jako by sis prostě posílal pro krále."
Usmál jsem se. "Je to tak. Možná bych to měl lépe formulovat, aby to bylo doručiteli příjemnější? V každém případě doporučuji, abys ten vzkaz vyřídil mezi čtyřma očima."
"To bych řekl! Poslyš, pane, nevím, kdo jsi, ale řekl bych, že někdo jsi, přestože, ehm, na to nevypadáš – ale u boha cest, to by musel být velice mocný symbol a také velice dobrá odměna, kdybych měl tohle vyřídit králi Artušovi, byť i mezi čtyřma očima!"
"To také je." Zabalil jsem svého Draka do plátna a udělal malý balíček, který jsem mu podal zároveň s druhou zlatou mincí, jež měla pečetit má víčka v hrobě. Hleděl na ni, pak na mne, a začal obracet balíček v rukou. Řekl nejistě: "Co je uvnitř?"
"Pouze ten symbol, o němž jsem mluvil. A dovol, abych ti zopakoval, neboť je to důležité, že je naléhavě třeba, abys jej předal králi v soukromí. Bude-li s ním Bedwyr, tak to nevadí, ale nesmí tam být nikdo jiný. Rozuměl jsi?"
"A – Ano, ale…" Stiskem kolenou pootočil grošovatého koně stranou ode mne a dalším pohybem, příliš rychlým, než abych mu v něm mohl zabránit, balíček otevřel. Na dlaň mu vypadla má brož, královský Drak, třpytící se na zlatém pozadí. "No tohle! To je královský odznak!"
"Ovšem."
Řekl příkře: "Kdo jsi?"
"Jsem králův příbuzný. Nemusíš se bát to poselství vyřídit."
"Král nemá jiného příbuzného než bretaňského krále Hoela. A Hoel nemá na Draka nárok. Ledaže…" Hlas mu uvízl v hrdle. Viděl jsem, že mu krev mizí z tváře.
"Král bude vědět, kdo jsem," řekl jsem. "Nemysli si, že tě kárám za tvé pochybnosti nebo za to, že jsi balíček otevřel. Jsi králi dobrým služebníkem. Řeknu mu to."
"Ty jsi Merlin," vyhrkl šeptem. Olízl si rty a zvuk z jeho úst vyšel teprve na druhý pokus.
"Ano. Teď vidíš, proč musíš s králem mluvit o samotě. Pro něho to bude také otřes. Neboj se mě."
"Ale… Merlin zemřel a byl pohřben." Byl teď bledý jako stěna. Otěže mu vyklouzly z prstů a grošák, který se rozhodl využít příležitosti, sklonil hlavu a začal se pást.
Řekl jsem honem: "Neupusť tu brož. Poslyš, člověče, já nejsem duch. Ne každý hrob je branou smrti."
Chtěl jsem ho uklidnit, ale on, pokud to vůbec bylo možné, ještě více zpopelavěl. "Můj pane, mysleli jsme… všichni vědí…"
"Ano, všichni se domnívali, že jsem zemřel." Mluvil jsem rázně a věcně. "Ale nestalo se nic víc, než že jsem upadl do nemoci podobající se smrti, a později jsem přišel k sobě. A to je všechno. Teď je mi dobře a vracím se do královych služeb… ale tajně. Nikdo se to nesmí dozvědět, dokud tu zprávu nedostane král a nepromluví se mnou. Neřekl bych to nikomu jinému než jednomu z poslů samotného krále. Rozumíš?"
Jak jsem doufal, měla tato slova za následek, že se mu vrátilo sebevědomí. V jeho tváři se opět objevila červeň a on napřímil záda. "Ano, můj pane. Král bude – velice šťasten, můj pane. Když jsi zemřel – totiž když jsi – prostě, když se to stalo, zavřel se o samotě na tři dny a nechtěl s nikým mluvit, ani s princem Bedwyrem. Aspoň se to říká."
Za řeči se mu vracel normální hlas; při pomyšlení, jak dobrou zprávu králi doručí, ho hřálo příjemné vzrušení. Zlato bylo na posledním místě. Když mi dovyprávěl, jak velice Merlin všem chyběl a jak ho oplakávali "široko daleko po celém království, opravdu, pane", odtrhl grošákovu hlavu od zmrzlé trávy. Do tváře se mu vrátila zdravá barva, vypadal vzrušeně a dychtivě. "Tak já vyrazím."
"Kdy si myslíš, že dojedeš na Camelot?"
"Při velkém štěstí zítra o polednách, vyměním-li dobrého koně. Pravděpodobnější je, že do setmění. Když o tom tak mluvíme, nemohl bys dát mému koni křídla?"

Zasmál jsem se. "Na to se musím ještě trochu zotavit. A ještě slůvko, než se rozjedeš… Je tu další záležitost, o níž by měl král vědět. Možná že mu tu zprávu právě neseš? Dozvěděl ses v Aquae Sulis něco o orknejské královně? Slyšel jsem, že připlula na Ynys Witrin a nepochybně má namířeno ke dvoru."
"Ano, to je pravda. Přijela. Chci říct, přistála a je na cestě na Camelot. Někteří lidé se domnívali, že královy výzvy neuposlechne "
"Jeho výzvy? Chceš říct, že ji Nejvyšší král předvolal?"
"Ano, pane. To je všeobecně známo, nic neprozrazuji. Po pravdě řečeno, vyhrál jsem malou sázku; někteří lidé říkali, že nepřijede, ani s bezpečným doprovodem pro chlapce. Já říkal, že přijede. Když na druhém Lotově hradě sedí Tydwal, muž, který složil přísahu Artušovi, kde by našla útočiště, kdyby se ji Nejvyšší král rozhodl vykouřit?"
"Opravdu, kde?" řekl jsem duchem nepřítomen, téměř zaraženě. Tohle jsem nepředvídal a nerozuměl jsem tomu.
"Promiň mi, že jsem tě zdržel, ale byl jsem tak dlouho beze zpráv. Můžeš mi říct, proč ji Nejvyšší král předvolal – zřejmě pod pohrůžkou?"
Otevřel ústa a zase je zavřel, ale pak zřejmě usoudil, že řekne-li to královu příbuznému a někdejšímu rádci, neporuší tím pravidla, a přisvědčil. "Vyrozuměl jsem, že se jedná o chlapce, pane. Zejména o jednoho, o toho nejstaršího z pěti. Královna je má všechny přivést na Camelot."
Nejstarší z pěti. Takže Nimuí mu Mordreda našla… udělala to, co se mně nepodařilo. Nimuí, která odešla na sever "v jakési králově záležitosti".
Pak jsem muži poděkoval, odvedl svého koně z cesty a sám ustoupil stranou. "A teď vzhůru na cestu, Bellerofóne, a pozor na draky!"
"Mám všechny draky, které potřebuji, díky." Popadl otěže a pozdravil mě vztyčenou rukou. "Ale to není mé jméno."
"Jak tedy zní?"
"Perseus," řekl a byl zmaten tím, že jsem se dal do smíchu. Pak se rozesmál se mnou, zamával bičem a grošovaný kůň tryskem proletěl kolem mne.

KAPITOLA 6

Teď už nebylo třeba spěchat. Bylo pravděpodobné, že Morgause dorazí ke králi dříve než posel, ale s tím se nedalo nic dělat. Přestože mě stále znepokojovalo vědomí, že má u sebe symboly moci, největší starost odpadla: Artuš byl připraven; dostavila se na jeho příkaz a její rukojmí rovněž. Stejně tak bylo pravděpodobné, že já sám se s ním budu moci setkat a pohovořit s ním dříve, než bude jednat s Morgause a s Mordredem. V nejmenším jsem nepochyboval, že jakmile Artuš uvidí mou brož a vyslechne můj vzkaz, rozjede se pro mne. Měl jsem obrovské štěstí, že jsem potkal toho posla; ani zamlada bych nedokázal jet tak rychle, jak jezdívají tito mužové.
Teď už nebylo třeba, abych se setkal s Nimuí. Tomu jsem byl, z jakýchsi nejasných důvodů, rád. Jsou některé zkoušky, které se člověk zdráhá podstoupit, a některé pravdy, které by raději neslyšel. Myslím, že kdybych mohl svou existenci před ní utajit, udělal bych to. Chtěl jsem si pamatovat její slova lásky a její zármutek nad mým odchodem, a nevidět za denního světla na její tváři zděšení nad tím, že jsem naživu.
Po zbytek dne jsem jel pomalu a dávno předtím, než v chladném pokojném odpoledni zapadlo slunce, jsem dorazil ke krčmě při cestě a ubytoval se tam. Nebyli tam žádní další pocestní, čemuž jsem byl rád. Dohlédl jsem, aby zavedli mého koně do stáje a nakrmili ho, a pak jsem pojedl dobrou večeři, kterou připravila krčmářova žena; brzy jsem se odebral na lože a upadl do bezesného spánku.
Po celý následující den jsem zůstal v krčmě a vychutnával odpočinek. Prošlo tudy pár lidí; nějaký obchodník s dobytkem, rolník se ženou, kteří se vraceli z trhu, a posel, spěchající na severozápad. Ale na noc jsem byl opět jediným hostem a ohniště jsem měl pro sebe. Po večeři, když se krčmář se ženou odebrali do své světnice, zůstal jsem v malé místnosti pod trámy sám; slamník jsem měl nedaleko ohniště a po ruce zásobu polen, aby se tam udrželo teplo.
Té noci jsem se nepokoušel o spánek. Jakmile se krčma ponořila do ticha, přitáhl jsem si židli ke krbu a přiložil na oheň další dřevo. Hospodyně nechala na okraji bublat hrnec s vodou, a tak jsem jí trochu smíchal se zbytkem vína od večeře a vypil to, zatímco se kolem mne začaly hlásit prosté zvuky noci; polena v krbu se sesouvala, plameny praskaly, myši šramotily v doškách a kdesi daleko houkala v ledové noci sova. Odstrčil jsem víno stranou a zavřel oči. Nemám představu, jak dlouho jsem tak seděl ani jaké modlitby jsem odříkával, dokud mi na těle nevyvstal pot a noční zvuky, vířící a vzdalující se, se nepropadly do bezmezného a zraňujícího ticha. Pak konečně světlo plamenů dopadlo do mých očí a skrze světlo jsem viděl tmu a skrze tmu světlo…
Uplynulo mnoho času od té doby, co jsem naposledy viděl velkou síň na Camelotu. Teď tmu podzimního večera zahánělo světlo. Na veselý šat žen a šperky a zbraně mužů dopadala marnotratná záře voskovic. Bylo po večeři. Guinevere seděla na svém místě vprostřed vysokého stolu, líbezná na židli s pozlaceným opěradlem. Po její levici seděl Bedwyr. Zdálo se mi, že vypadají šťastněji, byli veselí a usměvaví. Židle po královnině pravici byla prázdná.
Ale jen co mne zamrazilo, že nevidím toho, koho jsem si přál vidět, hned jsem ho spatřil. Přecházel po síni, tu a tam se zastavil a pohovořil s některým mužem. Byl klidný, usmíval se a několikrát se i zasmál. Přišlo k němu páže s nějakým vzkazem a král se rozhodl odpovědět osobně. Došel k velkým dveřím, něco řekl stráži, páže propustil a sám ustoupil stranou. Za dveřmi čekali dva vojáci – strážní od brány – a mezi nimi muž, kterého jsem už viděl; Morgausin komoří.
Jak se král objevil, okamžitě vykročil, ale hned se zarazil, zjevně vyvedený z míry. Přirozeně nečekal, že se setká s Artušem osobně. Pak své překvapení zvládl a poklekl na jedno koleno. Spustil svým podivným severským nářečím, ale Artuš ho přerušil.
"Kde jsou?"
"U brány, pane. Tvoje paní sestra mě posílá se žádostí, aby byla přijata dnes večer zde v síni."

"Přikázal jsem, aby přišla zítra ráno do Kruhové síně. Nevyřídili jí snad tento vzkaz?"
"Jistěže ano, můj pane. Ale přicestovala zdaleka a trápí se a souží kvůli tvému předvolání. Ona ani děti si nemohou odpočinout, dokud se nedozvědí, co si přeješ. Přivedla je dnes všechny s sebou a prosí, abyste je ty a královna milostivé přijali –"
"Dobrá, přijmu je, ale nikoli v síni. Přijmu je v bráně. Vrať se a řekni jí, ať tam počká."
"Ale, můj pane –" Mužův protest narazil na Artušovo mlčení a dozněl. S nečekanou důstojností povstal, Artušovi se uklonil a zmizel ve tmě mezi dvěma strážnými. Artuš se pomalu vydal za nimi.
Noc byla suchá a klidná, ostříhané stromky, které lemovaly terasu, potáhla jinovatka. Když je král míjel, zavazoval o ně svým rouchem. Kráčel pomalu s hlavou skloněnou a mračil se tak, jak by si to nikdy nedovolil v síni plné mužů a žen. S výjimkou stráží tu nebylo živáčka. Seržant zasalutoval a na něco se ho zeptal. Zavrtěl hlavou. A tak procházel král bez doprovodu palácovými zahradami, kolem kaple a po schodech dolů k tichému prameni. Další brána se salutující hlídkou, a už je na cestě vedoucí pevností k jihozápadní bráně.
Hledím do plamenů ve vzdálené krčmě, vidina zaťala do mých očí spáry bolesti, a volám na něho varování tak srozumitelné, jak to jen lze.
Artuši, Artuši. Toto je osud, který jsi počal oné noci v Luguvalliu. Toto je žena, která se zmocnila tvého semene, aby stvořila tvého nepřítele. Znič je. Znič je teď hned. Jsou tvým osudem. Ona má v rukou symboly moci a já mám strach. Znič je teď hned. Jsou ve tvých rukách.
Zastavil se v půli cesty. Zvedl hlavu, jako by z noční oblohy cosi zaslechl. Lampa, visící na žerdi, vrhla světlo na jeho tvář. Stěží jsem ji poznal. Byla zachmuřená, tvrdá, chladná, byla to tvář soudce nebo kata. Na pár vteřin zůstal stát zcela bez pohnutí, pak náhle vyrazil jako kůň pobídnutý ostruhou a kráčel dlouhými kroky k hlavní bráně pevnosti.
Stáli tam, celý hlouček. Odložili cestovní šat a oblékli se slavnostně, čerstvým koním dali nádherné čabraky. Ve světle pochodní se blýskaly zlaté střapce a zelené a nachové postroje. Morgause byla v bílém, její šat zdobilo stříbro a perličky a dlouhou červenou pláštěnku lemovala bílá kožešina. Čtyři mladší chlapci se drželi vzadu se dvěma sluhy, ale Mordred seděl vedle své matky na pěkném černém koni, jehož uzda zvonila stříbrem. Zvědavě se rozhlížel kolem sebe. Pomyslel jsem si, že nic neví; neřekla mu to. Černé obočí ve tvaru ptačích křídel měl hladké; úzké rty, sevřené jako Morgausiny, zachovávaly svá tajemství. Oči měl Artušovy a moje.
Morgause seděla na své klisně, klidná a vzpřímená, a vyčkávala. Kápi shrnula na záda, světlo odhalilo její tvář. Byla bezvýrazná a spíše bledá; ale oči pod dlouhými řasami se zeleně třpytily a kočičí zoubky hryzly spodní ret. Věděl jsem, že pod chladným vzezřením je rozrušená, ba dokonce má strach. Ignorovala králův rozkaz a záměrně přijela se svým malým průvodem na Camelot v této pozdní hodině, kdy je veškerá společnost shromážděna ve velké síni. Počítala s tím, že přivede své královské potomstvo k patě nejvyššího trůnu, možná dokonce veřejně představí Artušova syna, a vyvine tak nátlak na krále před jeho královnou a všemi shromážděnými velmoži a jejich dámami. Byla si jista, že ti všichni se stanou spojenci osamělé královny s houfem neviňátek. Místo toho ji zastavili hned u brány a teď, proti veškerým zvyklostem, za ní přichází král samotný a jedinými svědky jsou jeho vojáci.
Vstoupil do světla pochodně. Zastavil se pár kroků před nimi, v plném světle, a řekl stráži: "Ať předstoupí."
Mordred se svezl ze svého koně a podal matce ruku. Sluhové převzali koně a zmizeli v bráně. Potom Morgause s jedním hochem po každé straně a třemi mladšími za nimi vyšla králi v ústrety.
Setkali se poprvé od té doby, co spolu strávili noc v Luguvalliu, poté co vyslala svou služebnou, aby jí ho přivedla do lože. Tehdy to byl pouhý výrostek, princ po své první bitvě, veselý, mladý a plný ohně; žena byla tenkrát o dvacet let mladší, chytrá a zkušená, a měla dvojitou síť sexu a magie, do níž mladíka lapila. Navzdory letům, v nichž rodila děti, jí stále ještě zůstalo něco z toho, co k ní muže přitahovalo a přivádělo je k šílenství. Dnes však proti ní nestál rozdychtěný zelenáč, ale muž v rozkvětu sil, s rozvahou, jež je ctí krále a silou ji prosadit; a kromě toho všeho v něm bylo cosi hrozivého, nebezpečného jako doutnající oheň, do něhož stačí jen dýchnout, aby vzplál.
Morgause seskočila na promrzlou zemi, avšak neudělala hlubokou poklonu, jak by se bylo dalo očekávat od prosebnice, která potřebuje jeho odpuštění a milost; Morgause poklekla.
Pak natáhla pravou ruku a přiměla mladého Mordreda, aby rovněž padl na kolena. Gawain po jejím druhém boku zůstal stát jako ostatní děti, které se tázavě dívaly tu na matku, tu na krále. Nechala je být; byly Lotovy, stačilo se na ně podívat; kostnatí a červenolící, bílou pleť a vlasy zdědily po matce. Ať se Lot v minulosti dopustil čehokoliv, Artuš nebude trestat žádné z jeho dětí. Ale ten druhý, podvrženec s úzkou tváří a černýma očima, které se dědí v královském rodu po samotném Macsenovi… Přiměla ho, aby na místě poklekl, ale hlavu měl vztyčenou a těma černýma očima metal kolem sebe pohledy, jako by hleděl na všechny strany naráz.
Morgause mluvila; jasným příjemným hlasem, který se nezměnil. Nezachytil jsem, co říkala. Artuš stál jako socha. Pochybuji, že k němu její slova vůbec doléhala. Sotva na ni pohlédl; měl oči jen pro svého syna. Její hlas nabyl na naléhavosti. Zachytil jsem slůvko "bratr" a potom "syn". Artuš naslouchal klidně, ale cítil jsem, že slova létají mezi nimi jako šípy. Pak udělal krok vpřed a podal jí ruku. Vložila do ní svou a on ji zvedl. Viděl jsem lehké uvolnění jak mezi dětmi, tak mezi muži čekajícími u brány. Morgausini služebníci nespustili ruce z jílců svých mečů – záměrně nestáli v jejich blízkosti –, ale výsledek byl stejný. Když matka vstala, vyměnili si dva starší chlapci, Gawain a Mordred, pohledy; všiml jsem si, že se Mordred usmál. Teď čekali, že ji král políbí na znamení míru a přátelství.
Nepolíbil. Zvedl ji, něco řekl a pak se otočil a odvedl ji kousek stranou. Viděl jsem, že Mordred za ní otáčí hlavu jako lovecký pes. Pak král oslovil chlapce.
"Vítám vás tady. Teď se vraťte do brány a počkejte tam."
Odcházeli, Mordred se ohlédl po matce. Na okamžik byla v její tváři patrná hrůza, pak si opět nasadila klidnou masku. Zřejmě vyslala nějaký vzkaz, neboť nyní její komoří spěšně vyšel z brány a předstoupil s truhličkou v ruce, kterou vezli ze Segontia. Symboly moci… to je neuvěřitelné, přinesla je králi. Ano, to je k nevíře, doufá, že si Macsenovým

pokladem vykoupí jeho přízeň…
Muž poklekl u královych nohou. Otevřel truhlu. Světlo vyhmátlo poklad, který se v ní nacházel. Viděl jsem všechno tak jasně, jako by to leželo u mých nohou. Stříbro, samé stříbro; poháry a náramky, náhrdelník ze stříbrných destiček, zdobených oněmi; proměnlivými a proplétajícími se linkami, jimiž jim severští stříbrníci dodávají na magické působivosti. Po Macsenových odznacích moci ani vidu, žádný grál posázený smaragdy, žádná hlavice kopí, žádná mísa, vykládaná safíry a ametysty. Artuš o věci sotva zavadil pohledem. Když se komoří opět uchýlil do svého útočiště ve fortně, obrátil se král k Morgause, ponechávaje její dar ležet na zmrzlé zemi. Právě mu říkala, že tak jako přehlíží její dar, přehlížel až dosud je všechny. Slyšel jsem jeho hlas naprosto jasně.
"Poslal jsem pro tebe, Morgause, z důvodů, které ti možná nejsou tak zcela jasné. Bylo od tebe moudré, že jsi poslechla. Jeden ten důvod se týká tvých dětí; jistě jsi to uhodla; ale bát se o ně nemusíš. Slibuji ti, že se žádnému z nich nic nestane, a svůj slib dodržím. Ale pokud jde o tebe, žádný takový slib nebyl dán. Děláš dobře, že padáš na kolena a prosíš o milost. Ale jakou milost očekáváš? Zabila jsi Merlina. To ty jsi mu podala jed, na nějž nakonec zemřel."
Viděl jsem, že se zajíkla. Bílé ruce se zatřepetaly, jako by chtěly vzlétnout k hrdlu. Ale udržela je v klidu. "Kdo ti řekl takovou lež?"
"To není lež. Obvinil tě on sám, když umíral."
"Vždycky byl mým nepřítelem!" zvolala.
"A kdo říká, že chyboval? Víš dobře, co jsi udělala. Chceš to popřít?"
"Samozřejmě že to popírám! Vždycky mě nenáviděl. Přál si, aby nad tebou neměl moc nikdo jiný než on sám. Zhřešili jsme, budiž, ty a já, ale zhřešili jsme v nevinnosti –"
"Jsi-li moudrá, nebudeš o tom mluvit." Hlas měl suchý a ledový. "Víš moc dobře, tak jako to vím já, jakých hříchů jsme se dopustili a proč. Doufáš-li ve smilování, teď nebo kdykoliv jindy, nemluv o tom."
Sklonila hlavu. Propletla prsty. Zatvářila se pokorně. Když promluvila, znělo to klidně. "Máš pravdu, můj pane. Neměla jsem o tom mluvit. Nechci tě obtížit vzpomínkami. Poslechla jsem a přivedla tvého syna, je na tvém srdci a svědomí, abys s ním naložil spravedlivě. Nepopřeš, že on je nevinen."
Neodpověděl. Zkusila to znovu, s náznakem někdejšího letmého pohledu úkosem.
"Pokud jde o mne, připouštím, že mohu být obviněna z nerozumu. Přišla jsem za tebou, Artuši, jako sestra, která –"
"Mám dvě sestry," řekl tvrdě. "Ta druhá se mě právě pokusila zradit. Nemluv mi o sestrách."
Vztyčila hlavu. Odložila chatrný převlek prosebnice. Postavila se mu jako královna králi. "Co tedy mohu říct kromě toho, že přicházím jako matka tvého syna?"
"Přišla jsi jako vražednice muže, který pro mne znamenal víc než vlastní otec. A jako nikdo jiný. Pro mne nejsi ničím více a ničím méně. Proto jsem tě předvolal a za to tě budu soudit."
"Byl by mě zabil. Byl by tě přiměl, abys zabil vlastního syna."
"To není pravda," řekl král. "To on mi bránil, abych zabil vás oba. Ano, vidím, že to tebou otřáslo. Když jsem se doslechl o narození dítěte, první, co mě napadlo, bylo poslat někoho, aby vás zabil. Ale jak si vzpomínáš, Lot mě předešel… A Merlin, ze všech lidí právě Merlin by byl dítě ušetřil, protože bylo moje." Poprvé se vášeň prodrala puklinou v jeho vyrovnanosti. "Ale teď tu není, Morgause. Nebude tě znovu chránit. Proč si myslíš, že jsem odmítl přijmout tě dnes večer ve velké síni v přítomnosti královny a rytířů? Vždyť právě v to jsi doufala, že? Spoléhala jsi na svou hezkou tvářičku a hlas, na čtyři pěkné Lotovy syny a na mladíka s tmavýma očima a pohledem svého královského příbuzného…"
"Nic ti neudělal!" zvolala.
"Ne, nic mi neudělal. A teď poslouchej. Ty čtyři Lotovy syny ti odeberu a nechám je vycvičit tady na Camelotu. Nechci je nechat ve tvé péči, abys z nich vychovala zrádce, kteří nenávidí svého krále. Pokud jde o Mordreda, neudělal mi nic zlého, přestože já mu těžce ublížil a ty také. Nepřidám k hříchu další hřích. Byl jsem před ním varován, ale muž musí jednat spravedlivě i ke své vlastní škodě. A kdo dokáže přesně porozumět bohům? Nechás mi ho tady také."
"A ty ho zabiješ, hned jak vytáhnu paty?"
"I kdybych to udělal, máš jinou možnost než nechat mne jednat, jak uznám za vhodné?"
"Změnil ses, bratře," řekla nenávistně.
Poprvé se na jeho rtech objevilo cosi jako úsměv. "Dalo by se to tak říct. Pro tvou útěchu ti sděluji, že ho nezabiju. Ale ty, Morgause, protože jsi zavraždila Merlina, nejlepšího člověka v této říši –"
Nedomluvil. Od brány k němu dolehl dusot kopyt, strážný vyštěkl otázku, odpovědí bylo jedním dechem vyslovené heslo a pak už následoval skřípot a rachot otvírané brány. Kůň pokrytý pěnou vběhl dovnitř a zastavil se před králem. Hlava mu padala ke kolenům, jeho údy se chvěly. Posel sklouzl ze sedla a chytl se podpěnky, aby se mu nepodlomily nohy; pak opatrně klesl najedno koleno a pozdravil krále.
Bylo to nevítané přerušení. Artuš na něho hleděl se svraštělým čelem a hněvem ve tváři. "Co je?" zeptal se klidným hlasem. Věděl, že žádný posel by k němu nevpadl v takovéto chvíli a v takovémto stavu, kdyby poselství nebylo závažné. "Hej, tebe znám, ne? Nejsi ty Perseus? Co za zprávu můžeš nést z Gleva, že stojí za to, zabít dobrého koně a přerušit královo soukromé jednání?"
"Můj pane –" Muž si odkašlal a pohlédl na Morgause. "Můj pane, je to důležitá zpráva, tak důležitá, že ti ji musím předat v soukromí. Promiň mi." To řekl zpola k Morgause, která tam stála s rukama na hrdle jako socha. Jakýsi pozůstatek zapomenuté magie ji možná varoval, co by to mohlo být za zprávu.
Král na něho chvíli mlčky hleděl, pak pokýval hlavou. Cosi rozkázal, načež předstoupili dva strážní a postavili se každý z jedné strany po bok Morgause. Král se obrátil, pokynul poslovi a vracel se kus po cestě k paláci s mužem v patách. Pod schody vedoucími k paláci se zastavil a obrátil se.

"Tak co neseš za zprávu?"
Perseus vytáhl balíček, který jsem mu dal. "Cestou jsem potkal starého muže, který mi dal tento předmět a řekl mi, že je na cestě za králem do Camelotu. Cestuje však pomalu a proto, přeje-li si ho král vidět, musí mu přijet naproti. Jede po silnici, která vede přes kopce mezi Aquae Sulis a Camelotem. Řekl mi –"
"Tohle ti dal?" Brož ležela na králově dlani, Drak mrkal a třpytil se. Artuš od něj odtrhl zrak, bílý ve tváři.
"Ano, můj pane." Spěšně dokončil přerušený přednes. "Mám ti říci, že mi za mou službu zaplatil penízem pro převozníka." Natáhl ruku se zlatou mincí na dlani.
Král ji vzal jako ve snu, pohlédl na ni a vrátil ji. V druhé ruce obracel brož ze strany na stranu a Drak se ve světle pochodně blýskal. "Víš, co to je?"
"Ovšem, můj pane. Je to Drak. Když jsem jej viděl poprvé, zeptal jsem se, jakým právem jej má, ale pak jsem ho poznal. Ano, můj pane…" Král jen zíral, z tváře se mu stáhla všechna krev. Posel si olízl rty a nějak ze sebe vysoukal zbytek poselství. "Když mě včera zastavil, bylo to poblíž třináctého milníku. Nevypadal moc dobře, můj pane. Jestli mu pojedeš naproti, podle mého odhadu nedojel dál než k nejbližší krčmě. Stojí kousek od cesty na jižní straně a ve znaku má keř cesmíny."
"Keř cesmíny." Artuš to opakoval zcela bez výrazu jako člověk mluvící ze sna. Pak jako by se z transu probudil. Do tváře se mu vrátila barva. Vyhodil brož, která se třpytila a obracela, do vzduchu a opět ji chytil. Hlasitě se rozesmál. "Mělo mě to napadnout! Mělo mě to napadnout… Každopádně je to pravda!"
"Řekl mi," pokračoval Perseus, "že není žádný duch. A že ne každý hrob je branou k smrti."
"I kdyby to byl jeho duch," řekl Artuš. "I kdyby to byl duch…" Otočil se a cosi vykřikl. Muži se sbíhali a on na ně chrlil rozkazy. "Šedého hřebce. Plášť a meč. Dávám vám čtyři minuty." Ukázal na posla. "Ty počkej tady na Camelotu, než se vrátím. Vedl sis víc než dobře, Persee. Budu si to pamatovat. Teď si jdi odpočinout. Ach, Ulfin. Řekni Bedwyrovi, aby vzal dvacet rytířů a jel za mnou. Tenhle člověk jim řekne kudy. Dej mu najíst a postarej se o něho a o jeho koně, než se vrátím."
"A co s tou paní?" zeptal se někdo.
"S kým?" Bylo jasné, že král na Morgause úplně zapomněl. Řekl lhostejně: "Zadržte ji do té doby, než na ni budu mít čas a nedovolte jí s kýmkoli hovořit. S nikým, je to jasné?"
Dva muži, držící udidlo, přivedli hřebce. Někdo přiběhl s pláštěm a mečem. Brána se s rachotem otevřela. Artuš byl v sedle. Šedý hřebec zaržál a vrhl se do prostoru ozářeného pochodní, pak pobídnut ostruhou vyskočil a vyletěl z brány rychlostí vrženého kopí. Pádil z prudkého kopce po křivolaké cestě, jako by jel po rovině a za denního světla. Takto jezdíval kdysi chlapec Artuš Divokým hvozdem na stejné dostaveníčko…
Morgause, jejíž panensky bílý šat pokropila hlína a drnovina, tam stála strnule mezi dvěma strážnými, zatímco kolem ní přešli s řinkotem ozbrojenci, mezi nimiž byli její chlapci i s Mordredem. Kráčeli směrem k paláci a za chvíli jí bez ohlédnutí zmizeli z očí.
Poprvé od té doby, co ji znám, jsem ji viděl jako pouhou ustrašenou ženu, znamenající se proti silnému kouzlu.

KAPITOLA 7

Příštího dne ráno mě krčmář a jeho žena ke svému zděšení a strachu našli ležet u vychladlého krbu, zřejmě v mdlobách. Odnesli mě na lože, a aby mě zahřáli, položili tam kameny rozpálené na ohni, navršili na mne pokrývky a znovu rozdělali oheň. Když jsem po nějakém čase přišel k sobě, pečovali o mne ti dobří lidé jako o vlastního otce. Tak zlé to zase nebylo. Za každé vidění se musí platit; nejprve bolestí přímo při něm, a potom dlouhým transem a spánkem z vyčerpání. Když jsem zvážil vzdálenosti, dopřál jsem si celodenní klidný odpočinek; příštího dne ráno jsem přiměl své hostitele, třebaže velice protestovali, aby mi osedlali koně. Trochu je uklidnilo, když jsem řekl, že nejedu daleko, pouze jednu dvě míle po silnici, kde mě má očekávat jeden přítel. Jejich obavy jsem zaplašil i tím, že jsem je požádal, aby pro mne a "mého přítele" připravili večeři.
"On si totiž potrpí na dobré jídlo," řekl jsem, "a to, co vaří krčmářka, je namoutě tak chutné jako u královského dvora na Camelotu."
Krčmářka se tomu smála a bránila se, ale začala mluvit o kapounech, a tak jsem jí tam nechal peníze na nákup a vydal se na cestu.
Po období velice chladného počasí mrazíky povolily. Slunce svítilo a trošku hřálo. Větřík byl celkem mírný, ale všude bylo patrno, že se blíží zima; v korunách holých stromů zobaly kvíčaly červené bobule cesmíny, červenky se houfovaly na keřích, v ořeší dozrály lískové oříšky. Kapradiny zlátly a na kručince byla ještě kvítka.
Můj kůň byl po dlouhém odpočinku čerstvý a nedočkavý a první úsek cesty jsme ujeli rychlým klusem. Nikoho jsme nepotkali. Brzy silnice opustila vysoký vápencový hřeben a začala klesat po úbočí. Čím hlouběji v údolí, tím byly svahy hustěji porostlé stromy v plamenných barvách podzimu; buky, duby, ořechy, žlutozlaté břízy a všude temné vrcholky borovic a lesklá zeleň cesmíny. Mezi stromy probleskovala voda. Krčmář mi řekl, že dole u řeky se cesta rozdvojuje. Silnice pokračuje přímo přes řeku, v níž je vydlážděný mělký brod; hned za řekou z ní odbočuje doprava jiná cesta, vedoucí přes les. Příliš se po ní nejezdí, je v nevalném stavu, vlastně je to zkratka přetínající roh lesa a o pár mil dále na jih se opět napojuje na štěrkovou silnici.
To bylo místo, kam jsem měl namířeno. Už dobrou míli jsem nenarazil na žádné lidské obydlí; brod našemu setkání zaručoval stejné soukromí jako půlnoční ložnice. Neodvažoval jsem se jet mu v ústrety dále. Ať jede Artuš kudy chce, určitě jede plnou rychlostí a využívá všechny zkratky. Protože tu cestu lesem neznám, nemohu se spolehnout, že se po ní pustí, a mohl bych ho minout, ať bych zvolil tu, nebo onu.
Bylo to místo pro čekání jako stvořené. Dole v údolí hřálo sluníčko a větřík byl vlahý, třebaže čerstvý. Voněl po

borovicích. Dvě sojky se hádaly a lály si v cesmínovém houští a pak přelétly nad cestou tak nízko, že jsem zahlédl nebeskou modř na jejich křídlech. Zdáli sem z lesa na jihovýchodě doléhalo dlouhé ťukání, které znamenalo, že datel je v plné práci. Řeka, tekoucí klidně přes brod, jen ševelila, nad římskými dlaždicemi nebylo vody více než na stopu. Odstrojil jsem svého koně a uvolnil mu udidlo, pak jsem rozepnul přezku na jednom konci otěží a přivázal koně ke kmínku lísky, aby se mohl pást. Pár kroků od břehu ležela v plném slunci povalená borovice. Položil jsem sedlo vedle jejího kmene, usadil se a čekal.
Čas jsem odhadl výborně. Čekal jsem sotva hodinu, když ke mně dolehl dusot kopyt po štěrku. Vida, držel se silnice, nevzal to zkratkou přes les. Nespěchá, jede pohodlně, zřejmě šetří koně. A není sám. Bedwyr je stejně dobrý jezdec jako on, asi mu dovolil, aby jel s ním.
Vyšel jsem na cestu a očekával ho.
Z lesa vyjeli tři jezdci a pustili se ze svahu dolů k druhému konci brodu. Byli to cizí lidé a co horšího, byli to lidé toho druhu, jací se vyskytují v této zemi už jen poměrně zřídka. V minulosti bývaly silnice, zejména v pustších končinách na severu a na západě, osamělým poutníkům velice nebezpečné, ale Ambrosius a po něm Artuš bandity a muže bez pána z hlavních tahů vymetal. Ale zřejmě nevymetl docela. Tito tři bývali vojáky; z původního povolání měli ještě kožené pancíře a dva z nich se honosili potlučenými kovovými přilbicemi. Nejmladší jezdec, fešnější než ostatní, si dal za ucho haluzku s červenými bobulemi. Všichni tři byli neholeni a ozbrojeni byli noži a mečíky. Nejstarší, s prokvetlým hnědým vousem, měl od sedla zavěšenou zle vyhlížející palici. Seděli na statných malých horských konících, krémovém, hnědém a černém, kteří měli boky špinavé a mokré, ale byli dobře živeni a měli sílu. Nepotřeboval jsem prorocký instinkt, abych poznal, že jsou to nebezpeční lidé. Zastavili koně na břehu řeky a prohlíželi si mě. Neustoupil jsem a pohled jsem jim oplatil. Za pasem jsem měl nůž, ale meč zůstal u sedlových vaků. Vzhledem k tomu, že kůň byl odsedlaný a uvázaný, nemohlo být o boji ani řeči. Po pravdě řečeno, zatím jsem měl jen malé obavy; bývaly časy, kdy se nikdo, byť byl sebedivočejší a sebezuřivější, neodvážil vztáhnout ruku na Merlina; myslím, že ta sebedůvěra byla stále ještě ve mně.
Podívali se po sobě a byli domluveni. Nebezpečí tedy opravdu hrozilo. Jejich vůdce, ten s prošedivělou bradou a na černém koni, popojel o krok, takže koni šplouchala voda přes nárty. Pak se obrátil na kamarády a zašklebil se.
"Ale koukejme se, tady je nějaký kurážný chlapík a pře se s námi o brod. Nebo jsi snad Hermes a přišel jsi nám popřát šťastnou cestu? Musím ti říct, že takhle jsem si Herma zrovna nepředstavoval." Následoval řehot, k němuž se druzí dva přidali. Ustoupil jsem z prostředka cesty. "Obávám se, že si nemohu dělat nárok na žádnou z jeho schopností, pánové. Tím méně se s vámi hodlám přít o cestu. Když jsem vás slyšel přijíždět, považoval jsem vás za přední hlídku vojáků, kteří tudy mají co nevidět projíždět. Nenarazili jste na ně cestou?"
Další pohled. Nejmladší – ten na krémovém koni a se snítkou zimolezu za uchem – pobídl koně do vody a cákaje vyjel vedle mne. "Na silnici nikdo nebyl," řekl. "Vojáci? Jaké vojáky čekáš? Snad přímo královské, co?" Zamrkal na své druhy.
"Podle všeho tudy brzy pojede sám Nejvyšší král," řekl jsem nevzrušeně, "a ten má rád, když se na silnicích dodržuje pořádek. Jeďte tedy v pokoji svou cestou, pánové, a mne nechte také jít po svých."
Všichni tři už přejeli brod a shlukli se kolem mne. Tvářili se nenuceně, vesele, zdálo se, že jsou dobře naloženi. Ten bradáč řekl: "To víš, že tě necháme, že jo, Rede? Budeš volný jako pták, drahý pane, jako větříček, a cestovat se ti bude lehce."
"Pocestuješ lehce jako peříčko," mínil Red se smíchem. To byl ten, co seděl na hnědákovi. Otočil si opasek kolem tlustých boků, aby měl rukojeť nože po ruce. Nejmladší z nich už mířil k padlé borovici, kde ležely mé sedlové vaky.
Začal jsem mluvit, ale jejich vůdce kopnutím pobídl koně vpřed, pustil otěže na zvířecí šíji, pak náhle natáhl ruku a popadl mě za výstřih šatu. Držel mě takto v dusivém sevření a zpola mě k sobě zvedl. Měl neobyčejnou sílu.
"Tak na koho tady čekáš, co? Na vojáky? Je to pravda, nebo lžeš, abys nám nahnal strach?"
Druhý muž, Red, ke mně přiskočil na koni z druhé strany. Neměl jsem nejmenší naději na únik. Třetí z koně seskočil, a aniž by se obtěžoval sedlové vaky sundat, vytáhl dlouhý nůž a začal kůži odřezávat. Po svých druzích se ani neohlédl.
Red držel v ruce nůž. "To se ví, že lhal," řekl hrubě. "Na silnici žádní vojáci nebyli. Nikde ani stopy po nich. A pak, přece by nejeli po lesní cestě, Erecu, tím si můžeš být jistý."
Erec sáhl volnou rukou za sebe a odvázal sukovici. "Takže nám lhal," řekl. "Můžeš to napravit, starče. Řekni nám, kdo jsi a kam máš namířeno. A odkud mají přijet ti vojáci, o kterých jsi mluvil?"
"Když mě pustíš," řekl jsem s velkými obtížemi, neboť mě téměř dusil, "tak ti to povím. A řekni kamarádovi, aby nechal moje věci na pokoji."
"Ale ale, podívejme se na starého kohouta, jak kokrhá!" Své sevření však uvolnil a postavil mě zase na zem. "Pověz nám pravdu a možná si trochu pomůžeš. Odkud přicházíš a kde jsou ti vojáci? Kdo jsi a kam jedeš?"
Začal jsem si upravovat šat. Ruce se mi třásly, ale podařilo se mi promluvit celkem klidným hlasem. Řekl jsem: "Uděláte dobře, když mě pustíte a pokusíte se zachránit sami sebe. Jsem Merlinus Ambrosius, zvaný Merlin, králův příbuzný, a jedu na Camelot. Předem jsem poslal vzkaz a tak mi jede v ústrety houfec rytířů. Nejsou daleko za vámi. Jestli teď rychle zamíříte na západ –"
Přerušil mě jejich chechtot. Erec se otřásal smíchem v sedle. "Slyšels to, Rede? Baline, chápeš to? Tohle je Merlin osobně a jede ke dvoru na Camelot."
"Inu, možná že byl," řekl Red, otřásaje se smíchem. "Vypadá jako vlastní kostra, nemám pravdu? Přišel rovnou z hrobu, na to můžeš vzít jed."
"A rovnou se tam vrátí." Ereca se náhle zmocnila zuřivost, znovu mě popadl a divoce mnou třásl.
Zastavil ho Balinův výkřik. "Hej! Koukněte se!"
Oba muži se ohlédli. "Co jsi našel?"

"Tolik zlata, že nám celý měsíc vystačí na jídlo a teplou postel a nádavkem i na něco pěkného do postele," hlásil Balin vesele. Hodil sedlový vak na zem a zvedl ruce. Zatřpytily se dva z mých drahokamů.
Erec zatajil dech. "No, ať jsi kdokoliv, zdá se, že máme štěstí! Podívej se do druhého vaku, Baline. Tak pojď, Rede, a my se koukneme, co má při sobě."
"Jestli mi něco uděláte," řekl jsem, "tak si můžete být jistí, že král –"
Zmlkl jsem, jako by mi někdo položil ruku přes ústa. Chtě nechtě jsem tam stál vmáčknutý mezi dva koně a hleděl do bradaté tváře, sklánějící se ke mně na pozadí vysokého jasného nebe. A pod touto oblohou, na níž se bronzově lesklo slunce, v té chvíli letěl krkavec. Nízko a mlčky plachtil vzduchem pták posla bohů Herma, pták smrti.
A ten mi napověděl, co mám dělat. Až dosud jsem pudově, jako každý jiný člověk, hrál o čas, abych odvrátil smrt. Ale kdyby se mi to podařilo, kdybych přiměl vrahy k odkladu a zadržel jejich ruce, pak by sem přijel Artuš, samotný a na unaveném koni, myslící jen na setkání se mnou, a tady, na tomto osamělém místě, by na ně narazil a oni by byli tři na jednoho. Já bych mu v boji nebyl nic platný. Ale takhle mu pořád ještě mohu poskytnout službu. Dlužím bohu svou smrt a Artušovi mohu dát nový život. Musím ty surovce nechat, ať je po jejich. Když tady Artuš najde mou mrtvolu, bude je pronásledovat, o tom není pochyb; ale bude vědět, co dělá a bude mít někoho na pomoc.
A tak jsem neřekl nic. Balin se začal hrabat v druhém vaku. Erec mě znovu popadl a přitáhl si mne blíž. Red se postavil za mne a strhl mi opasek s váčkem, v němž byl v podšívce zašitý zbytek mého zlata. Vysoko nad mou hlavu vylétla sukovice.
Kdybych sáhl po své zbrani, zabili by mě možná rychleji. Má ruka sahala dozadu po noži. Ale Red mi těžkou tlapou zkroutil zápěstí, nůž upadl na zem a kůstky mi zachrastily. Pak natáhl svou zpocenou tvář přes mé rameno. Šklebil se.
"Tak Merlin, říkáš? Velký kouzelník jako ty by nám určitě mohl předvést pár kousků. Tak dej se do toho, zachraň se, proč ne? Začaruj nás, sraz nás k zemi."
Koně se rozestoupili. Cosi se zablýsklo a hnalo se jako světlo po obloze. Sukovice proletěla vzduchem a padla na zem. Erecova ruka mě pustila tak náhle, že jsem zavrávoral a klesl na koně. Bradatá tvář se pořád ještě ke mně skláněla s výrazem naprostého překvapení. Oči na mě upřeně zíraly. Hlava, čistě oddělená tou strašnou sečnou ránou, dopadla se sprškou krve nejprve na koňský hřbet a pak žuchla o zem. Tělo se svezlo pomalu, téměř ladně, na koňskou šíji. Proud krve, jasné a kouřící, se valil na koňské plece a stékal prese mne dolů, neboť jsem se tam motal a přidržoval se koňského postroje. Náhle kůň zděšeně zaržál, couvl a začal vyhazovat, a pak se vytrhl a pádil pryč. Bezhlavé tělo při prvních krocích nadskočilo a zhouplo se, pak vypadlo ze sedla na silnici a dál krvácelo.
Byl jsem vržen do trávy. Prostoupila mě chladná vlhkost a přivedla mě k sobě. Srdce mi bušilo; hrozil mi zrádný pád do tmy, ale brzy to přešlo. Země duněla a otřásala se pod údery kopyt. Zvedl jsem hlavu.
Bojoval s druhými dvěma. Přijel sám na svém velkém šedivém hřebci. Předhonil Bedwyra a své rytíře, ale ani na něm, ani na hřebci nebyly patrny stopy únavy. Divil jsem se, že ti tři vrahouni toho nenechali a neutekli už při pouhém pohledu na něho. Byl jen lehce ozbrojen, štít neměl, pouze koženou tuniku spjatou ozdobnou kovovou falerou, a silnou pláštěnku, kterou si omotal kolem levé paže. Byl prostovlasý. Odhodil otěže na koňskou šíji a řídil hřebce koleny a hlasem. Velký kůň couval a vyrážel vpřed a bojoval jako další zbraň. A kolem koně i krále se jako neproniknutelný světelný štít blyštěl a vířil velký meč, můj i jeho; Caliburn, meč krále Británie.
Balin skočil na svého koně, bodl ho ostruhami, zařval a hnal se druhovi na pomoc. Cár kůže, vlající z Artušovy tuniky, označoval místo, kam ho jeden z nich zasáhl zezadu – patrně ve chvíli, kdy zabíjel bradáče –, ale nyní, ať dělali, co dělali, nedokázali prolomit ten smrtící okruh zářivého kovu a bijících koňských kopyt.
"Z cesty," řekl mi král stručně. Koně vyráželi vpřed a opisovali kruhy. Začal jsem se zvedat. Zřejmě to trvalo dlouho. Ruce jsem měl lepkavé krví a celý jsem se třásl. Shledal jsem, že se neudržím vestoje, a tak jsem se odplížil k padlé borovici a posadil se na ni. Vzduch se chvěl a řinčel zbraněmi. A já tam seděl bezmocně, roztřesený, starý, zatímco můj chlapec bojoval o svůj i o můj život a já neměl sílu ani obyčejného smrtelníka, abych mu pomohl.
U nohy se mi cosi zalesklo. Můj nůž ležel tam, kde mi jej Red vyrazil z ruky. Sáhl jsem po něm. Pořád ještě jsem se neudržel na nohou, ale vší silou jsem jím hodil po Redovi. Nepovedlo se, do zad jsem se mu netrefil. Ale jak nůž letěl, zaleskl se a Redův hnědák sebou trhl a prudce vybočil, takže se výpad jeho jezdce minul cílem. Caliburn kovově zasvištěl, zadržel Redovo ostří a vlekl je dál stranou cíle; potom Artuš navedl velkého hřebce vpřed a zabil Reda ranou do srdce.
Na okamžik meč uvízl, Artušovi se jej nepodařilo hned vytáhnout a padající mrtvola dolehla plnou vahou na.pravici, v níž zbraň držel. Ale šedý hřebec věděl i o tom. Balin, který hnal krémového koníka na krále zezadu, se seznámil se zuby a okovanýma nohama. Rána vedená shora zasáhla koníkovu plec. Ten prudce uhnul, zaržál a obrátil se, otěžím i ostruhám navzdory, na útěk. Ale Balin – byl to chrabrý bandita – ho škubnutím znovu otočil právě ve chvíli, kdy král vytáhl meč z Redova těla a ustoupil tak, aby jeho pravice měla protivníka na dosah meče.
Myslím, že v posledním okamžiku Balin krále poznal. Ale nebyl mu dopřán čas promluvit, tím méně prosit o milost. Ještě jedno prudké máchnutí mečem a už měl Balin hrot Caliburnu v hrdle a padal do podupané zakrvavené trávy. Svinul se, zalapal po dechu a zalkl se přívalem krve. Koník, místo aby prchl, teď když ho nikdo k ničemu nenutil, zůstal prostě stát se svěšenou hlavou a chvějícíma se nohama a z plece mu prýštila krev. Druzí dva koně utekli.
Artuš seskočil, otřel meč o Balinovo tělo, odvinul pláštěnku, kterou si chránil levou paži a kráčel ke mně i s šedivákem, jehož vedl. Dotkl se mého zakrváceného ramene.
"Máš tu krev. To je tvoje?"
"Ne. A ty?"
"Ani škrábnutí," řekl vesele. Dýchal jen o něco rychleji než obvykle. "Tohle nebylo žádné zabíjení oveček. Byli to vytrénovaní chlapi, alespoň se mi to tak jevilo, když jsem měl čas si všimnout… Poseď chvilku v klidu. Dojdu ti pro vodu."

Podal mi otěže, sáhl do sedla na hrušku pro stříbrem lemovaný roh a pak šel lehkým krokem k řece. Slyšel jsem, jak nohou o něco zavadil. Hned se zastavil a vykřikl. Obrátil jsem se. Zíral na to, co zbylo z mých sedlových vaků – ve změti rozházeného jídla a rozřezané kůže ležel útržek sametu, hustě vyšívaný zlatem. Jeden z drahokamů, které z něj Balin utrhl, ležel a pomrkával vedle v trávě.
Artuš se otočil na podpatku. Ve tváři byl úplně bílý.
"Nebesa! To jsi ty!"
"Kdo jiný? Myslel jsem, že to víš."
"Merline!" Teď skutečně lapal po dechu. Vrátil se a stanul nade mnou. "Myslel jsem – neměl jsem ani čas pořádně se podívat –, že ti vrahouni tady mordují nějakého neozbrojeného starce, chudého, soudě podle koně a čabraky…" Klesl vedle mne na kolena. "Ach Merline, Merline…"
A Nejvyšší král všech Britů mi položil hlavu na kolena a mlčel.
Po chvíli se pohnul a zvedl hlavu.
"Dostal jsem tvou brož a posel vyřídil tvůj vzkaz. Nevím, jestli jsem mu doopravdy uvěřil. Nejdříve, když promluvil a ukázal mi Draka, se mi všechno zdálo v pořádku… Myslím, že jsem nikdy nevěřil, že bys mohl doopravdy zemřít tak jako normální smrtelníci… Ale teď, cestou, když jsem jel sám a neměl nic jiného na práci než přemýšlet – prostě už se mi to nezdálo tak skutečné. Nevím, co jsem si představoval; že skončím zase před tím zahrazeným vchodem do jeskyně, kde jsme tě pohřbili zaživa." Cítil jsem, jak se otřásl. "Merline, co se dělo? Nechali jsme tě tam v domnění, že jsi mrtvý, a zavřeli tě do jeskyně, a zatím to byla jen nemoc, která budila zdání smrti; teď teprve si to uvědomuji. Ale co se dělo pak? Když ses probudil sám a pod pohřebním příkrovem? Bůh ví, že to samo by stačilo na další smrt! Co jsi dělal? Jak jsi to přežil, zamčený sám v kopci? Jak jsi se dostal ven? A kdy? Víš, jak bolestně jsem se cítil oloupen. Kde jsi byl po celou tu dobu?"
"Nebyla to dlouhá doba. Když jsem se dostal ven, byl jsi v cizině. Dozvěděl jsem se, že jsi odjel do Bretaně. Tak jsem nikomu nic neřekl a ubytoval se u Stilicha, to je můj starý sluha, který má teď mlýn u Mariduna, a čekal jsem, až se vrátíš. Budu ti to všechno vyprávět – jestli mi teď chceš přinést tu vodu."
"Jsem to hlupák, úplně jsem na ni zapomněl!" Vyskočil a běžel k řece. Nabral do rohu vodu a přinesl mi ji; pak poklekl na jedno koleno, aby mi jej přidržel u úst.
Zavrtěl jsem hlavou a vzal mu roh z ruky. "Děkuji ti, ale už jsem v pořádku. To nic není. Nemám žádné zranění, stydím se, že jsem ti byl tak málo ku pomoci."
"Dal jsi mi všechno, co jsem potřeboval."
"Což nebylo tak mnoho," zasmál jsem se. "Je mi těch darebáků téměř líto, mysleli si, že to bude jednoduchá zabíjačka, a místo toho na sebe přivolali Artuše jako hromový blesk. Já je varoval, ale lze jim mít za zlé, že mi nevěřili?"
"Chceš říct, že věděli, kdo jsi? A přesto s tebou takhle zacházeli?"
"Říkám ti, že mi nevěřili. Proč taky? Merlin zemřel. Jediná moc, kterou teď vládnu, spočívá ve tvém jménu – a oni nevěřili ani tomu. Starý muž, neozbrojený a chudý," citoval jsem ho s úsměvem. "Vždyť jsi mě sám nepoznal. To jsem se tolik změnil?"
Prohlížel si mne. "Máš vous, ano, a teď už jsi úplně šedivý. Ale kdybych se ti byl hned podíval na oči…" Vzal ode mne roh a vstal. "Ach ano, jsi to ty. V ničem, co je podstatné, jsi se nezměnil. Že jsi starý? Ovšem, všichni stárneme. Věk není nic jiného než úhrn života. Hlavně že žiješ a jsi zpátky u mne! U všech bohů nebeských, hlavně že jsi zpátky! Čeho bych se teď bál?"
Vyprázdnil roh, uložil jej na místo a rozhlédl se kolem. "Myslím, že bych tady tu spoušť měl trochu uklidit. Vážně ti je dobře? Mohl by ses postarat o mého koně? Myslím, že bys ho už mohl napojit."
Odvedl jsem hřebce k řece a s ním i krémového koníka, který se klidně pásl a v nejmenším se nepokoušel utéct. Když se napili, uvázal jsem je, vzal ze svého zavazadla nějakou mast a ošetřil koníkovi ránu na pleci. Obracel hlavu a poulil na mne oči, kůže se pod mým dotekem chvěla, ale nezdálo se, že by ho to bolelo. Rána ještě krvácela, ale jen nepatrně, a zvíře nekulhalo. Uvolnil jsem jim oběma podpěnky a nechal je pást, zatímco jsem shledával rozházené věci ze sedlového vaku.
Artušův úklid té spoušti – tří mužů, zemřelých násilnou smrtí – spočíval v tom, že těla odtáhl za nohy do vhodného úkrytu v houští na okraji lesa. Useknutou hlavu popadl za bradu a hodil ji za nimi. Při práci si pohvizdoval veselou melodii, v níž jsem poznal jednu z vojenských pochodových písní; mluvilo se v ní otevřeně, ne-li až přespříliš výmluvně, o vynikajících milostných výkonech jejich velitele. Pak se rozhlédl kolem sebe.
"První déšť tu krev smyje. I kdybych měl motyku nebo krumpáč, byl bych blázen, kdybych věnoval čas a námahu na pohřbívání těchhle mršin. Ponechme je krkavcům. Mezitím můžeme zabavit jejich koně; koukám, že se zastavili a pasou se tamhle o kus dál. Ale nejdřív musím smýt tu krev, jinak se k nim nesmím ani přiblížit. A ty bys měl ten svůj plášť zahodit, ten už k ničemu nebude. Tumáš, vezmi si můj. Ne, trvám na tom. Je to rozkaz."
Hodil jej přes kmen borovice a šel se k řece umýt. Když pak nasedl na koně a jel pro ty dva, svlékl jsem pláštěnku, která byla už tuhá nasáklou krví, umyl se, vytřepal Artušův královský purpur a zahalil se do něj. Svůj plášť jsem svinul a hodil jej za mrtvými do křoví.
Pak přiklusal Artuš s koníky obou zlodějů.
"Tak kde je ta tvá krčma u cesmínového keře?"

KAPITOLA 8

Krčmářův chlapec stál na silnici a vyhlížel mě. Myslím, že ho tam poslali proto, aby hospodyni včas oznámil, že se blíží ti, pro které chystala "jídlo vhodné i pro královský dvůr". Když viděl, že přicházíme, dva muži a pět koní, na okamžik na

nás vyvalil oči a pak se, skákaje a hopsaje, rozběhl do krčmy. Byli jsme ještě nějakých sedmdesát kroků od krčmy, když se vynořil sám krčmář, aby se přesvědčil.
Artuše poznal téměř okamžitě. První, čeho si všiml, byl dokonalý králův kůň. Následoval dlouhý zkoumavý pohled na jezdce, a muž padl u cesty na kolena.
"Vstávej, člověče," řekl král vesele. "Slyšel jsem o tvé krčmě tolik dobrého, že se na tvou pohostinnost těším. Měli jsme tam u brodu malou šarvátku – nic vážného, ale dost na to, abychom dostali chuť k jídlu. Jenže to počká. Nejdříve se postarej o mého přítele, a jestli mu tvoje žena vyčistí šat a někdo opatří koně, ochotně si na jídlo počkáme." Když chlapík začal koktat něco o chudobném domě a nedostatku pohodlí, král dodal: "Podívej, člověče, já jsem voják a zažil jsem chvíle, kdy jsme každý přístřešek, který nás chránil před špatným počasím, považovali za přepych. Podle toho, co jsem slyšel o tvé krčmě, je to ráj. Tak co, zajdeme dovnitř? Na víno a oheň čekat nehodláme…"
Zakrátko jsme měli obojí. Jakmile se krčmář vzpamatoval, s královským hostem si rychle poradil a velice rozumně odsunul stranou vše kromě očekávané služby. Chlapec si přiběhl pro koně a krčmář osobně navršil polena do krbu a přinesl víno; pak mi pomohl svléknout zašpiněné a krví potřísněné šatstvo a přinesl teplou vodu a čistý oděv z mých zavazadel. Na Artušovu žádost zamkl dveře do krčmy, abychom se vyvarovali náhodných pocestných, a sám se odebral do kuchyně; není těžké představit si, jak zpanikařil svou skvělou manželku.
Když jsem se převlékl a Artuš se umyl a prostřel svůj plášť, aby se sušil u plamene, nalil mi víno a usadil se u ohniště proti mně. Třebaže jel rychle a zdaleka a závěrem se musel bít, byl svěží, jako by právě vstal z lože. Oči mu svítily jako malému klukovi a do tváře se mu vrátila barva. Z radosti nad tím, že mě zase vidí, a podnícen i nedávným nebezpečím, opravdu vypadal zase jako chlapec. Když konečně hospodyně s manželem přinesli jídlo a natropili zmatek s prostíráním a dranžírováním kapounů, přivítal je přívětivě, ba tak bezprostředně, že žena stačila, dříve než jsme se najedli a oni odešli, do té míry zapomenout na své postavení, že vyjekla smíchem při jednom z jeho žertů a nasadila všemu korunu. Manžel ji zatahal na sukni a ona utekla, ale smála se dál.
Konečně jsme osaměli. Krátké odpoledne se schylovalo ke konci. Vrátili jsme se na svá místa ke krbu. Myslím, že jsme oba byli unavení a ospalí, ale žádný z nás si nehodlal odpočinout, dokud si nevyměníme ty novinky, o nichž jsme nemohli mluvit před svými hostiteli. Jak mi král řekl, ujel celou cestu jen s několikahodinovou zastávkou, během níž se trochu prospal a jeho kůň si odpočinul.
"Jestliže poslovo hlášení a předmět, který mi předal, byly věrohodné, znamenalo to, že jsi v bezpečí a čekáš na mne. Bedwyr a ostatní mě dohonili, ale museli si také odpočinout. Požádal jsem je, aby se pozdrželi a dali mi několikahodinový předstih."
"To ti málem přišlo pěkně draho."
"Myslíš ty lotry?" Řekl to opovržlivě. "Kdyby tě nebyli překvapili bez zbraně a zcela nepřipraveného, byl bys je vyřídil sám."
Pomyslel jsem si, že bývaly doby, kdy bych si to byl s nimi vyřídil i bez dýky v ruce. Pokud si Artuš myslel totéž, nedal to na sobě znát. Řekl jsem: "Pravdou je, že nebyli hodni tvého meče. A když už o tom mluvíme, co jsem se to doslechl o krádeži Caliburnu? Prý se to týká tvé sestry Morgan."
Zavrtěl hlavou. "Už je to za mnou, nechme to být. Teď mne víc zajímá, co se dělo s tebou. Vyprávěj. Pověz mi všechno a nic nevynechej."
Vypověděl jsem mu tedy všechno. Den se chýlil ke konci a za malými, hluboko posazenými okénky nabyla obloha nejprve barvy indiga a potom břidlice. Ve světnici bylo ticho, rušené jen praskajícími mihotavými plameny. Odněkud z kouta vylezla kočka, stočila se u krbu a začala příst. Byla to prazvláštní scéna k příběhu, který jsem měl vyprávět, k příběhu o smrti a nákladném pohřbu, o strachu, osamění a zoufalém živoření, o zmařené vraždě a konečném vysvobození. Naslouchal, tak jako mnohokrát předtím, soustředěně, zabraný do děje, místy se mračil, ale celkově spokojen v tomto teplém a útěšném večeru. Toto je jedna z mnoha chvil, které si živě vybavuji, kdykoli si na něho vzpomenu; ta tichá světnice, naslouchající král, plameny barvící červeně jeho tvář a ozařující hustou kštici černých vlasů a černé pozorné oči, soustředěné na příběh, který jsem mu vyprávěl. Jeden rozdíl tu však byl: tenkrát poslouchal s určitým záměrem, vážil, co bylo řečeno, a posuzoval, připraven jednat.
Nakonec se pohnul. "Toho chlapa, toho vykradače hrobů musíme najít. Nebude to těžké, když po celém Maridunu loudí o pití… Zajímalo by mě, kdo byl ten, co tě slyšel první? A ten mlynář, Stilicho; nepochybuji, že budeš chtít, abych to nechal na tobě?"
"Ovšem. Ale co kdyby ses tam někdy cestou zastavil, třeba až pojedeš do Caerleonu? Mai bude u vytržení a hrůzou div neumře, ale Stilicho bude soudit, že si to zaslouží, on, který sloužil velkému kouzelníkovi… a do konce života se tím bude chlubit."
"Samozřejmě," řekl. "Cestou jsem přemýšlel, že odtud pojedeme rovnou do Caerleonu. Umím si představit, že by se ti nechtělo vrátit se hned ke dvoru –"
"Teď ani nikdy jindy. Ani do Jabloňového dvora. S tím jsem se rozloučil jednou provždy." Nedodal jsem "ani k Nimuí"; její jméno nepadlo z jeho ani z mých úst. Vyhýbali jsme se mu tak pečlivě, až se zdálo, že přímo zvoní v každé větě, která byla pronesena. Pokračoval jsem: "Nepochybuji o tom, že se se mnou budeš přít jako o život, ale chci se vrátil na Bryn Myrddin. A než to tam bude zase obyvatelné, rád s tebou pobudu v Caerleonu."
Samozřejmě měl spoustu námitek a chvíli jsme se přeli, ale nakonec řekl, ať je po mém, s jedinou a velice rozumnou podmínkou, že tam nebudu žít sám, ale se služebníky. "Když už musíš mít svou drahocennou samotu, budeš ji mít. Nechám tam někde stranou pod útesem něco postavit pro služebnictvo, ale někdo tam s tebou být musí."
"A to je rozkaz?" citoval jsem ho s úsměvem.
"Samozřejmě… Budeme na to mít spoustu času. Hodlám strávit Vánoce v Caerleonu, a ty tam budeš se mnou. Předpokládám, že se nebudeš chtít vrátit na Bryn Myrddin teď v zimě?"

"Ne."
"Dobrá. Poslyš, v tom, co jsi mi vyprávěl, je jedna nesrovnalost… mám na mysli tu záležitost v Segontiu." S úsměvem se na mne podíval. "Tak tam jsi našel Caliburn? Ve vojácké svatyni Světla? To sedí. Vzpomínám si, jak jsi mi před lety, než jsme odjeli z Divokého hvozdu, řekl, že tam jsou ještě další poklady. Tehdy jsi mluvil o grálu. Dodnes si pamatuji, co jsi říkal. Ale ten dar, který mi Morgause přinesla, to nebyl Macsenův poklad. Byly to věci ze stříbra – poháry, brože a náhrdelníky, takové, jaké se dělají daleko na severu. Velice pěkné, ale nic podobného tomu, co jsi mi popsal."
"Ne. Něco z toho jsem zahlédl, když jsem měl vidění. To není Macsenův poklad. Ale ten pasáček tvrdil, že ho vzala, a já mu věřím."
"Ty to nevíš?"
"Jak bych mohl, když nemám moc?"
"Ale vidění jsi měl. Sledoval jsi Morgause a chlapce na Camelotu. Viděl jsi stříbrný poklad, který mi přinesla. Viděl jsi, jak přijel posel a já se vydal na cestu."
Zavrtěl jsem hlavou. "To není ta moc, jakou jsme ty i já znali. To je pouze vnitřní zrak a ten mi, myslím, zůstane až do smrti. Ale ten má ve větší či menší míře každá vesnická kouzelnice. Mít moc znamená více; znamená to jednat a mluvit s jistotou, že vím; přikazovat bez zaváhání a vědět, příkaz bude splněn. A to je pryč. Nereptám." Zaváhal jsem. "Doufám, že ty také ne? Slyšel jsem o Nimuí, že je teď Paní na jezeře, velekněžka ostrovní svatyně. Lidé jí prý říkají Králova kouzelnice a tobě prý udělala službu."
"To je pravda." Odvrátil se ode mne a sklonil se k ohništi, aby přistrčil poleno. "To ona našla zloděje Caliburnu."
Čekal jsem, ale nepokračoval. Posléze jsem řekl: "Vyrozuměl jsem, že byla na severu. Je v pořádku?"
"Naprosto." Poleno se rozhořelo k jeho spokojenosti. Opřel bradu do dlaní a hleděl do ohně. "Takže jestli měla Morgause poklad s sebou, když nastoupila na loď, pak bude někde na Ostrově. Moji lidé se postarali, aby mezi Segontiem a Ostrovem nikde nevystoupila na břeh. Bydlela u Melwase, takže by mělo být v mých silách ten poklad vystopovat. Morgause je až do mého návratu pod dozorem. Odmítne-li mluvit ona, povědí nám to určitě děti. Ti mladší jsou příliš nevinní, než aby viděli něco zlého v mluvení pravdy. A děti vědí všechno; budou vědět, i co udělala s pokladem."
"Pochopil jsem správně, že si je hodláš ponechat u sebe?"
"Viděl jsi to? Ano. Tak to jsi viděl i to, že posel dorazil právě včas, aby Morgause zachránil."
Vzpomněl jsem si, s jakým úsilím jsem se pokoušel dostihnout ho ve snu svou vlastní vůlí, když jsem se domníval, že použije ukradený grál proti němu. "Chtěl jsi ji zabít?"
"Samozřejmě. Za to, že zabila tebe."
"Bez důkazu?"
"Nepotřebuji důkaz, abych odsoudil ježibabu k smrti."
Svraštil jsem čelo a ocitoval, co sám řekl, když se otvírala Kruhová síň: "Žádný muž ani žena neutrpí bezpráví a nebude potrestán bez soudu či očividných důkazů jeho viny."
Usmál se. "Tak dobrá. Měl jsem důkaz. Tvoje vlastní slova o tom, že se tě pokusila zabít."
"To jsi jí řekl. Myslel jsem, že jsi ji chtěl jenom postrašit. Nic takového jsem ti neřekl."
"Já vím. A proč jsi mi to neřekl? Proč jsi přede mnou tajil, že to byl její jed, který tě hnal do Divokého hvozdu na smrt a vyvolal chorobu, která málem způsobila tvou smrt podruhé?"
"Sám sis odpověděl. Protože bys ji tehdy po Divokém hvozdu byl zabil. Ale byla matkou těch malých chlapců a znovu se čekala, a já věděl, že jednoho dne přijdou její synové k tobě a stanou se tvými oddanými služebníky. Proto jsem ti to neřekl. Kdo ti to tedy řekl?"
"Nimuí."
"Ach tak. A jak to věděla ona? Měla vidění?"
"Ne. Věděla to od tebe. Když jsi blouznil."
Vytáhla ze mne všechno; i to nejposlednější tajemství. Řekl jsem pouze: "Ach ovšem… Mám se domnívat, že Mordreda pro tebe našla také ona? Nebo ho Morgause představila na veřejnosti, když jsme byli oba, Lot i já, mrtví?"
"Ne. Dál ho schovávala. Vyrozuměl jsem, že žil někde na Orknejských ostrovech. Nimuí s tím nemá nic společného. Doslechl jsem se o něm úplnou náhodou. Dostal jsem dopis. Jeden zlatník z Yorku, který už dříve něco pro Morgause dělal, se za ní rozjel v naději, že si od něho zase nějaké šperky koupí. Jak víš, tihle chlapíci vymetou všechny kouty a vědí o všem, co se v království šustne."
"Snad ne Beltane?"
Překvapeně zvedl hlavu. "Ty ho znáš?"
"Ano. Jak je hodný, tak je slepý. Musí cestovat se služebníkem "
"Jmenuje se Casso," řekl král a teď jsem zase zíral já. "Řekl jsem ti, že jsem dostal dopis."
"Od Cassa?"
"Ano. Zřejmě byl v Dunpeldyru, když – aha, už chápu, tam jsi ho poznal, že? Takže víš, že tam byli té noci, co došlo k masakru. Jak se zdá, Casso viděl a slyšel mnohé z toho, co se tehdy událo; před otrokem lidé klidně mluví, a on zřejmě rozuměl víc, než předpokládali. Jeho pán nikdy neuvěřil, že by Morgause měla s těmi strašnými událostmi něco společného, a tak se za ní znovu vydal na Orkneje, že zkusí štěstí. Casso, který byl méně důvěřivý, pozoroval a poslouchal, až se mu nakonec podařilo vysledovat dítě, které tehdy při tom nočním masakru záhadně zmizelo. A napsal o tom přímo mně. Náhodou zrovna v době, kdy jsem se od Nimuí dozvěděl, že tvou smrt zavinila Morgause. Povolal jsem ji tedy na Camelot a přikázal jí, aby vzala Mordreda s sebou. Proč se tváříš tak ohromeně?"
"Ze dvou důvodů. Jak může napadnout otrokovi – když jsem Cassa prvně uviděl, byl dělníkem v kamenolomu –, aby napsal ‚rovnou' Nejvyššímu králi?"

"Zapomínám, že jsem ti to ještě nevyprávěl; Casso mi posloužil už jednou předtím. Pamatuješ, jak jsem táhl na sever do Lothianu proti Aguiselovi? A jak těžko jsem hledal způsob, jak vyřídit toho bídného zrádce a nepoštvat přitom proti sobě Tydwala a Uriena, planoucí pomstou? Nějak se to zřejmě dostalo na veřejnost, protože právě tenhle otrok mi dodal prokazatelná fakta o něčem, co viděl, když byl v Aguiselových službách. Aguisel zneužil páže – byl to jeden z Tydwalových synů – a pak ho zavraždil. Casso nám poradil, kde hledat tělo. Našli jsme je, a s ním i další. To dítě bylo usmrceno přesně tak, jak to Casso popsal."
"A později," řekl jsem suše, "Aguisel vyřízl těm otrokům, kteří to viděli, jazyky."
"Chceš říct, že je ten člověk němý? Tak proto se lidé před ním nebojí mluvit! Aguisel draze zaplatil za to, že se nepřesvědčil, zda neumí číst a psát."
"To ani ono neuměl. Když jsem ho v Dunpeldyru poznal, byl němý a bezmocný. To já jsem zařídil – za nějakou službu, kterou mi prokázal, nebo spíše bez důvodu, který bych si pamatoval, či z božího vnuknutí –, aby ho to Beltane naučil."
Artuš se usmál a pozvedl pohár na mou počest. "Řekl jsem ‚čirou náhodou'? Měl jsem si uvědomit, s kým mluvím. Cassa jsem za zprávu o Aguiselovi samozřejmě odměnil a řekl jsem mu, kam posílat jiné informace; párkrát mi byl užitečný. A v té poslední záležitosti se obrátil už rovnou na mne."
Ještě chvilku jsme o tom hovořili, pak jsme se vrátili k současným problémům. "Co teď uděláš s Morgause?"
"Až se vrátím, budu to muset s tvou pomocí nějak srovnat. Zatím tam pošlu příkaz, aby ji drželi pod dozorem v klášteře v Amesbury. Chlapci zůstanou u mne, na Vánoce je nechám přivést do Caerleonu. S Lotovými syny žádné potíže nebudou, jsou ještě tak malí, že se jim život u dvora bude líbit, a dosti staří na to, aby se už obešli bez Morgause. Pokud jde o Mordreda, dostane příležitost. Udělám pro něho totéž."
Mlčel jsem. V nastalém tichu kočka zapředla náhle hlasitěji, pak najednou přestala, vzdychla a usnula.
"Co bych měl podle tebe udělat?" řekl Artuš. "Je teď pod mou ochranou, takže, i kdybych mu nakrásně chtěl ublížit, zabít ho nemohu. Neměl jsem zatím čas tu věc promyslet, ale ještě budeme mít možnost si o tom promluvit. Vždycky mi připadalo, že když přežil Lotovu vražednou čistku, bude lepší, když ho budu mít poblíž a na očích než schovaného někde v království jako možnou hrozbu. Řekni, že se mnou souhlasíš."
"Ano, souhlasím."
"Takže když ho nechám u sebe a zaručím mu rodová práva, v něž patrně nikdy nedoufal –"
"Pochybuji, že mu něco takového vůbec přišlo na mysl," mínil jsem. "Podle mého mu neřekla, kdo je."
"Myslíš? Pak mu to řeknu sám. Tím lépe. Bude vědět, že jsem ho nemusel uznat. Merline, možná všechno dobře dopadne. Ty i já, oba víme, jaké to je, prožít dětství jako levoboček bez otce a pak se dozvědět, že v našich žilách koluje Ambrosiova krev. A pak, kdo jsem, abych se znovu obtížil přáním smrti pro svého syna? Jednou toho bylo až moc. Bůh ví, že jsem za to zaplatil." Odvrátil se a znovu se zahleděl do plamenů. Kolem úst se mu objevila trpká rýha. Po chvíli se napřímil. "Ptal jsi se, co bylo s Caliburnem. Moje sestra Morgan si zřejmě našla milence; byl to jeden z mých rytířů, muž jménem Accolon, dobrý bojovník a skvělý chlapík, ale žádné ženě nedokázal říci ne. Když tu Morgan byla s králem Urgbenem, hodila po něm párkrát očkem a za chvíli ho vodila na šňůrce jako poslušného pejska. Než se manželé vydali na jih, nechala tam někde na severu u kováře udělat kopii Caliburnu a za svého pobytu na Camelotu přiměla Accolona, aby tu kopii podstrčil namísto pravého meče. Zřejmě počítala s tím, že v dobách míru zmizí ode dvora a vrátí se na sever dřív, než se na to přijde. Nevím, jakou přízeň projevila Accolonovi, ale jisté je, že když se s králem Urgbenem vracela na sever, jel Accolon s nimi."
"Ale proč to dělala?"
Díky jeho rychlému překvapenému pohledu jsem si uvědomil, jak zřídka jsem se musel takto ptát. "Ach, z obvyklého důvodu – byla tak ctižádostivá! Zabývala se myšlenkou, že na nejvyšší britský trůn dosadí svého manžela a sama se stane královnou. Pokud jde o Accolona, nevím, co slíbila jemu, ale ať to bylo cokoli, jeho to stálo život. Bylo by to stálo život i ji, ale neměl jsem žádný důkaz, a kromě toho je Urgbenovou ženou. To, že je mou sestrou, by jí nijak nepomohlo, ale on o tom spiknutí nevěděl a nemohl jsem si dovolit udělat z něho svého nepřítele."
"Jak mohla doufat, že jí to projde?"
"Ty jsi byl pryč," řekl prostě. "Zřejmě věděla od Morgause, že jsi nemocný, a tak se připravovala na nadcházející čas své velikosti. Domnívala se, že každý muž, který bude třímat v ruce tento meč, může už proto velet, a když ho zvedne král Rhegedu… Předtím jsem měl být přirozeně zabit. Pokusil se o to Accolon. Vyvolal hádku a bil se se mnou. Měl jsem ten podstrčený meč, samozřejmě; kov byl křehký jako sklo. Už když jsem ho zkoušel před soubojem, věděl jsem, že něco není v pořádku, ale to už bylo pozdě. Sotva jsme prvně zkřížili meče, zlomil se kousek pod jílcem."
"A dál?"
"Bedwyr a ostatní volali ‚zrada', ale ani to nebylo třeba. Přečetl jsem si na Accolonově tváři, že zrada je tam. Navzdory tomu, že jeho meč byl celý a můj zlomený, myslím, že měl strach. Hodil jsem mu jílec do tváře a zabil jsem ho svou dýkou. Vůbec se nebránil. Možná že to byl přece jen správný chlap. Jsem tomu rád."
"A ten pravý meč? Jak jsi zjistil, kde je?"
"Nimuí," řekl. "To ona mi řekla, co se stalo. Vzpomínáš si na ten den na Jabloňovém dvoře, kdy mě varovala, abych si dával pozor na Morgan a na meč?"
"Ano. Tehdy jsem si myslel, že správně chtěla říci na Morgause."
"Já také. Ale ona měla pravdu. Po celou dobu, co byla Morgan u dvora, Nimuí se od ní téměř nehnula. Zajímalo mě proč, protože bylo jasné, že si do oka právě nepadly." Nevesele se zasmál. "Já to považoval za ženské vrtochy… Guinevere nemá Nimuí taky moc v lásce… ale pokud jde o Morgan, měla pravdu. Čarodějnice ji zkazila ještě jako děvče. Jak dostala Nimuí ten meč zpátky, to nevím. Poslala jej z Rhegedu s ozbrojeným doprovodem. Od té doby, co odešla na sever, jsem ji neviděl."
Začal jsem se ještě na cosi vyptávat, ale Artuš náhle zvedl hlavu a poslouchal.

"Jestli se nemýlím, přijíždí Bedwyr. Moc času jsme na sebe neměli, Merline, ale bude příležitost jindy. Je-li bůh dobrý, budou další příležitosti." Vstal, natáhl ruce a zvedl mě. "Namluvili jsme toho dost. Vypadáš unaveně. Půjdeš si teď odpočinout a necháš mne tady, abych čelil Bedwyrovi a ostatním a řekl jim všechny novinky? Varuji tě, to nebude tichá společnost. Je velice pravděpodobné, že přijdou na všechno, co má krčmář ve sklepě k pití, a obětují noc, aby to vypili…"
Ale zůstal jsem tam, abych se pozdravil s rytíři a později s nimi popil. Během celé té dlouhé hlučné oslavy se přede mnou nikdo o Nimuí nezmínil, a já se už také nezeptal.

KAPITOLA 9

Celý následující den jsme strávili u Cesmínového keře odpočinkem. Pak odjela jedna skupina k brodu pohřbít mrtvá těla a pokračovala dál v cestě na Camelot s královými příkazy. Druhá skupina byla vyslána do Caerleonu, aby ohlásila králův příjezd. Zatímco já jsem odpočíval dál, mladí muži si vyjeli na lov. Celodenní zábava nám vynesla skvělou večeři a jejich sluhové a pážata, kteří přijeli za námi, pomohli krčmáři a jeho ženě vařit a podávat jídlo. Kde všichni té noci spali, nemám potuchy; podezíral jsem krčmáře, že koně vyvedl ven a ve stáji bylo ještě plněji než v samotné krčmě. Následujícího dne, k zjevné lítosti našich hostitelů, se králova družina vydala do Caerleonu.
I poté, co byl postaven Camelot, zachoval si Caerleon postavení Artušovy hlavní pevnosti na západě. Přijeli jsme tam za jasného větrného dne; praporce s Drakem pleskaly a vlály ze střech a ulice, vedoucí k bránám pevnosti, byly plné lidí. Na vlastní přání jsem jel zahalen a s kápí na hlavě, a spíše vzadu než po králově boku. Artuš se nakonec smířil s mým rozhodnutím nezaujmout znovu místo v jeho blízkosti; po abdikaci se člověk nemůže jen tak vrátit; a moje abdikace byla naprostá. Stále ještě nepadlo ani slovo o roli Nimuí v celé té záležitosti, třebaže si král musel klást otázku (tak jako všichni ostatní, kteří se varovali vyslovit přede mnou její jméno), do jaké míry se jí podařilo uzurpovat mou magickou moc. Právě ona, když nikdo jiný, by byla měla "vidět", že jsem už zase na zemském povrchu a u krále; a vlastně by byla měla vědět, že jsem byl uložen do hrobu zaživa…
Ale nikdo žádné otázky nekladl, a já nebyl připraven předkládat to, co jsem považoval za odpovědi.
V Caerleonu mi byly přidělené královské komnaty hned vedle Artušových. Dvě malá pážata, která si mě prohlížela s upřímnou zvědavostí, mě vedla do mých pokojů po chodbách, plných spěchajícího služebnictva. Mnozí mě poznali, ale všichni zřejmě slyšeli nějakou verzi mého podivného příběhu; někteří kolem mne jen spěšně proběhli, znamenajíce se proti silnému kouzlu, jiní mi naopak spěchali v ústrety a nabízeli své služby. Konečně jsme se dostali do mých komnat, nádherně zařízených, kde na mne čekal komorník. Předvedl mi celou řadu oděvů, které mi poslal král, abych si z nich vybral, a šperky z královské pokladnice. Tak trochu k jeho zklamání jsem dal stranou šat zlatý a stříbrný, pávově modrý, šarlatový i azurový, a vybral jsem si teplý oděv z tmavě červené vlny s opaskem z pozlacené kůže a sandály z téhož materiálu. Komorník řekl: "Pošlu ti světlo a vodu na umytí, můj pane," a odešel. K mému překvapení dal oběma chlapcům znamení, aby odešli z komnaty s ním, a nechal mě tam samotného.
Mezitím se už zcela zešeřilo. Přešel jsem k oknu, za nímž obloha zvolna přecházela z červeně do nachu, sedl si a čekal, až páže přinese světlo.
Když se otevřely dveře, nerozhlížel jsem se. Do komnaty se vkradlo mihotavé světlo pochodně, které zahnalo večerní oblohu na ústup, až na pozadí bledých mladých hvězd celá potemněla. Páže se tiše pohybovalo po místnosti a dotýkalo se plamenem jedné lampy po druhé, dokud se celá komnata nerozzářila.
Byl jsem unavený jízdou a plný dojmů. Nejvyšší čas vzchopit se a nechat se obléci na slavnostní hostinu. Chlapec odešel, aby vrátil pochodeň na železnou konzolu na chodbě. Dveře zůstaly pootevřené.
Vstal jsem. "Děkuji ti," začal jsem. "A teď buď tak hodný a –"
Zarazil jsem se. Nebylo to páže. Byla to Nimuí, která rychle vběhla dovnitř, opřela se zády o dveře a pozorovala mne. Měla na sobě dlouhý šedý šat se stříbrnými sponami a stříbro měla i ve vlasech, rozpuštěných a spadajících až na ramena. Ve tváři byla bílá, oči měla veliké a temné, a jak tam tak stála, zalily se jí slzami.
Pak přešla ke mně a pevně mě sevřela do náručí, smála se, plakala a líbala mě, chrlila slova, která neměla žádný smysl, až na to jedno, že jsem naživu a že mě po celou tu dobu oplakávala.
"Kouzla," říkala stále znovu hlasem udiveným a zpola vylekaným, "to jsou kouzla, silnější, než jsem kdy poznala. A to jsi říkal, že jsi mě naučil úplně všechno. Že mě to nenapadlo! Ach Merline, Merline…"
Ať se stalo cokoliv, ať ji cokoliv ode mne oddělilo nebo ji učinilo slepou k pravdě, na ničem nezáleželo. Přitáhl jsem ji blíže, přitiskl si její hlavu na prsa a položil tvář do jejích vlasů, zatímco ona opakovala pořád dokola: "Jsi to ty, opravdu jsi to ty. Vrátil ses. Je to kouzlo. Určitě jsi největší kouzelník na celém světě."
"Byla to pouze nemoc, Nimuí. Všechny vás oklamala. Žádné kouzlo v tom nebylo. Všechno své umění jsem ti odevzdal."
Zvedla hlavu. Její tvář byla tragická. "Ano, a jak jsi mi je odevzdal! Já se modlím jen za to, aby ses na to nepamatoval. Říkal jsi mi, abych se naučila všechno, co mi můžeš dát. Říkal jsi, že musím stavět na každé maličkosti z tvého života, že se po tvé smrti musím stát Merlinem… A ty jsi odcházel, unikal jsi mi ve spánku… Musela jsem to udělat, viď? Vynutit si zbytek tvé moci, třebaže jsem ti s ní brala i zbytek tvé síly. Dělala jsem to všemi způsoby, které znám – lichocením, zuřivostí, hrozbami; dala jsem ti posilující nápoj a přivedla tě zpátky k vědomí, abys mi znovu a znovu odpovídal – zatímco jsem tě měla, kdybys byl obyčejný člověk, nechat spát a tiše odejít. Ale protože jsi Merlin, a ne obyčejný člověk, s nesmírným úsilím jsi se vzchopil a odpovídal mi, a dal mi všechno, co jsi měl. Tak jsem tě minutu po minutě oslabovala, kdežto teď vidím, že bych tě byla mohla zachránit." Objala mě a zvedla plovoucí šedé oči. "Řekneš mi něco upřímně podle pravdy? Odpřisáhneš to při bohu?"
"Co je to?"

"Pamatuješ si, jak jsem se na tebe pověsila a mučila tě k smrti, tak jako pavouk saje život z medonosné včely?"
Položil jsem své ruce na její. Hleděl jsem jí přímo do nádherných očí a lhal: "Má drahá, nepamatuji si na nic než na láskyplná slova a na to, jak mě bůh vzal v pohodě do svého náručí. Chceš-li, mohu ti to odpřisáhnout."
Na její tváři byla patrná úleva. Přesto dál vrtěla hlavou, odmítajíc dát se utěšit. "Avšak ani veškerá moc a vědění, které jsi mi předal, mi nepomohly poznat, že jsme tě pohřbili zaživa, a nepřivedly mě zpět, abych tě osvobodila. Měla jsem to vědět, Merline, měla jsem to vědět! Přicházely sny, znovu a znovu, ale byly naprosto zmatené. Víš, že jsem se jednou na Bryn Myrddin vrátila? Došla jsem k jeskyni, ale vchod byl pořád zavalený, volala jsem, volala, ale neozval se ani hlásek –"
"Tiše, tiše!" Chvěla se. Přitáhl jsem ji blíže, sklonil se a políbil ji do vlasů. "Už je to za námi. Jsem tady. Když ses tam vrátila, byl jsem patrně ještě v transu. Nimuí, to, co se stalo, byla vůle boží. Kdyby chtěl, abys mě zachránila z hrobu, byl by tě oslovil. Vrátil mě na svět ve chvíli, kterou sám zvolil; kromě toho mě ochránil před tím, abyste mě uložili do země nebo vydali na pospas plamenům. Musíš to všechno brát takto a děkovat mu, tak jako mu děkuji já."
Opět se zachvěla. "To chtěl udělat Nejvyšší král. Řekl, že ti udělá hranici vysokou jako pro císaře, aby se tvoje smrt stala široko daleko po celém království majákem živým. Byl šílený bolestí, Merline. Těžko jsem ho přiměla, aby mě vůbec vyslechl. Ale vyprávěla jsem mu, že jsem měla sen, a ty sám jsi to řekl, že si přeješ spočinout ve svém dutém kopci a stát se součástí krajiny, kterou jsi měl tak rád." Zvedla ruku, aby si utřela slzy. "A byla to pravda. Opravdu jsem měla takový sen, jeden z mnoha. Ale stejně jsem selhala. Kdo udělal to, co jsem měla udělat já, a pomohl ti dostat se z hrobu? Jak se to stalo?"
"Pojď tamhle k ohni, povím ti to. Máš studené ruce. Pojď, máme ještě chvilku času, než budeme muset jít do hodovní síně."
"Král na nás počká," řekla. "Ví, že jsem tady. Poslal mě za tebou."
"Vážně?" Pro tuto chvíli jsem to odsunul stranou. V rohu komnaty hořel v ohřívadle oheň a vedle bylo nízké lehátko s pokrývkami a kožešinami. Sedli jsme si vedle sebe k sálajícímu světlu a já jsem jí na dychtivé otázky odpověděl opětným vylíčením celého příběhu.
Než jsem dospěl ke konci, její úzkost se rozplynula a do tváře se jí vrátila trocha barvy. Seděla těsně vedle mne a v obou dlaních pevně svírala moji ruku. Ať už jako kouzelník, nebo jako obyčejný smrtelník, neměl jsem ani stín pochybnosti, že její radost je skutečná jako záře v ohřívadle, které nás oba hřálo. Čas se vrátil zpátky; ale ne tak docela; ať jako smrtelník, nebo jako kouzelník, vycítil jsem, že nějaké tajemství tu ještě pořád zbývá.
Poslouchala, občas něco zvolala, pevně svírala moji ruku a po chvíli, když jsem skončil, v líčení příběhu pokračovala. "Řekla jsem ti, co se mi zdálo. Ten sen mě znepokojil. Začala jsem dokonce přemýšlet, jestli jsi byl při našem odchodu z jeskyně opravdu mrtvý. Ale zdálo se, že o tom nemůže být pochyb, ležel jsi tak dlouho bez pohnutí a zdánlivě jsi nedýchal a všichni lékaři tě prohlásili za mrtvého. I když mě ten sen zavedl opět k jeskyni, zdálo se, že je všechno v pořádku. Jenže pak přišly jiné sny a vidění a vytlačily ten první a zamlžily jej…"
Za řeči se ode mne odtáhla, třebaže dál držela mou ruku mezi svými. Opřela se o polštáře a odvrácena ode mne hleděla do řeřavých uhlíků.
"Morgan?" prohodil jsem, "a krádež meče?"
Vrhla na mne spěšný pohled. "Král ti o tom vyprávěl? Ano. Slyšel jsi, jak byl ten meč ukraden. Musela jsem opustit Camelot, vydat se za Morgan a přinést meč zpátky. I tady byl bůh se mnou. Když jsem byla v Rhegedu, přijel tam jeden rytíř z jihu; přijel navštívit královnu a v noci mi v Urgbenově síni vyprávěl zvláštní příhodu. Byl to Bagdemagus, Morganin a Artušův příbuzný. Pamatuješ se na něho?"
"Ano. Před dvěma roky onemocněl jeho syn a já ho léčil. Zůstal naživu, ale zanítily se mu oči."
Přisvědčila. "Dal jsi mu nějakou mast a řekl jsi, aby ji v případě, že by se zánět někdy vrátil, zase použil. Řekl jsi také, že je to mast z nějaké byliny, kterou máš na Bryn Myrddinu."
"Ovšem, divoká šalvěj, přivezl jsem si ji z Itálie. Měl jsem jí na Bryn Myrddinu zásobu. Ale jak ji chtěl získat?"
"Myslel si, že tam roste. Patrně si představoval, že jsi tam založil zahradu, tak jako jsme to udělali na Jabloňovém dvoře. Samozřejmě věděl, že jsi v kopci pohřbený. Nepřiznal, že se bál, ale myslím, že strach měl. Vyprávěl nám, jak jel přes kopec a uslyšel hudbu, která jako by vycházela z nitra země. Jeho kůň se splašil a on si zpátky už netroufl. Řekl, že se o tom nikomu nezmínil, protože se za svůj útěk styděl a bál se, že se mu ostatní budou smát; ale potom, těsně předtím, než se vydal na sever, slyšel v Maridunu o chlapíkovi, který prý mluvil s duchem… Víš, kdo to byl – tvůj vykradač hrobů. Když jsem si to vše dala dohromady a přičetla k tomu své vytrvalé sny, bylo mi to jasné. Byl jsi živ a v jeskyni. Byla bych odjela z Luguvallia ještě téže noci, ale stalo se něco jiného, kvůli čemu jsem musela zůstat."
Pohlédla na mne, jako by čekala, že přisvědčím, věda, co se stalo. Ale já řekl pouze: "Ano?"
Znovu ten krátký překvapený pohled, jaký na mne vrhl už Artuš, pak se kousla do rtů a vysvětlila mi to.
"Přijela Morgause se všemi pěti chlapci. Nebyla to příliš vítaná návštěva, ale Urgben byl zdvořilost sama a Morgan měla strach z toho, co provedla, a téměř se na mne lepila. Možná že se domnívala, že dokud budu u nich, Urgben nedá volný průchod svému hněvu. A jak jsem tušila, doufala také, že se přimluvím u Artuše. Ale Morgause…" Otřásla se, jako by jí byla zima.
"Viděla jsi ji?"
"Krátce. Nemohla jsem tam s ní zůstat. Rozloučila jsem se a nechala je v domnění, že jedu na jih, ale Luguvallium jsem neopustila. Poslala jsem své páže, aby tajně promluvilo s Bagdemagem a požádalo ho, aby za mnou přišel. Je to hodný člověk a navíc ti vděčí za život svého syna. Neřekla jsem mu, že jsi patrně naživu. Sdělila jsem mu pouze, že Morgause byla tvým nepřítelem a zdrojem tvé záhuby a že Morgan je, jak se ukázalo, také čarodějnice, a navíc králův nepřítel. Poprosila jsem ho, aby ty dvě špehoval a přišel mi říct, o čem se spolu radí. Umíš si představit, že jsem se snažila nahlédnout rovnou do Morgausiny mysli, ale nepodařilo se mi to. Mohla jsem doufat jen v to, že sestry spolu

pohovoří a já se tak dozvím něco o jedu, který proti tobě použila. Jestli se ukáže, že můj sen byl pravdivý a ty žiješ, mohla by ta vědomost napomoci tvé záchraně. A ne-li, budu mít další důkaz pro krále, aby ji mohl odsoudit k smrti."
Dotkla se rukou mé tváře. Její oči se zachmuřily. "Seděla jsem tam ve svém úkrytu a čekala, až se vrátí, a celou tu dobu jsem myslela na to, že možná umíráš, sám v onom hrobě. Snažila jsem se dostihnout tě v duchu nebo aspoň uvidět tě, ale kdykoli jsem se pokusila spatřit tebe, kopec nebo hrob, přes vidinu padlo světlo a odsunulo ji stranou, a tam plul grál, zahalený v mracích jako měsíc za bouře či v mlze. Pak zmizel, ve snu mě prostoupila bolest a vědomí prohry, a já se probudila rozrušená a plačící, abych skrze touhu a zármutek upadla opět do snu."
"Tak tys byla varována? Ubohé dítě, jež mělo střežit takový poklad… Řekl ti Bagdemagus, že se o něm Morgause doslechla a hodlá jej ukrást?"
"Cože?" Rozpačitě na mne pohlédla. "Jak to myslíš? Co má Morgause společného s grálem? Pošpinilo by samotného boha, kdyby jej zahlédla byť i jen koutkem oka. A jak by se dozvěděla, kde jej hledat?"
"To nevím. Ale odnesla jej. Řekl mi to někdo, kdo ji viděl."
"V tom případě ti lhal," řekla Nimuí kategoricky. "Vzala jsem jej já."
"Tak tos byla ty, kdo vzal Macsenův poklad?"
"Opravdu, já," řekla a rozzářila se. V očích se jí rozsvítily malé ohníčky, jen zářily a třpytily se. S červenými světýlky vypadaly ty upřímné šedé oči jako oči kočky nebo čarodějky. "Řekl jsi mi, kde se poklad nachází, pamatuješ? Nebo ses už propadl do mlhy, můj drahý?"
"Pamatuji se na to."
Řekla střízlivě: "Řekl jsi mi, že magická moc je tvrdý pán. Odjet do Segontia místo na Bryn Myrddin byla ta nejtěžší věc, jakou jsem v životě dělala. Ale nakonec jsem pochopila, že to je to, co musím udělat, a tak jsem jela. Vzala jsem s sebou dva sloužící, důvěryhodné muže, a našla jsem to místo. Změnilo se to tam. Svatyně skončila pod sesutou půdou, ale řekl jsi mi polohu, a tak jsme tam začali kopat. Bylo by to možná trvalo dlouho, ale našla se pomoc."
"Malý špinavý pasáček, který podržel nad zemí lískový proutek a určil přesně, kde poklad leží."
Oči se jí roztančily. "Tak proč se namáhám ti to vyprávět? Ano. Přišel a ukázal nám to místo, my truhlu vykopali a odnesli. Šla jsem pak do pevnosti, promluvila s velitelem a strávila jsem tam noc ve střežené místnosti. V noci, když jsem ležela s truhlou pod svým lůžkem, přicházely vidiny jedna za druhou. Věděla jsem, že jsi živ a že jsi volný a brzy se dostaneš ke králi. A tak jsem se ráno rozhodla dopravit poklad na jih, požádala o doprovod a vydala se do Caerleonu."
"Minula jsi mne o dva dny."
"Minula tě? Kde?"
"Myslela jsi, že jsem viděl toho pasáčka v ohni? Kdepak, byl jsem na místě samém." Vylíčil jsem jí stručně svůj pobyt v Segontiu a svou návštěvu zmizelé svatyně. "Takže když mi ten chlapec řekl o tobě a tvých dvou sloužících, domníval jsem se, já hlupák, že to byla Morgause. Nijak mi tu ženu nepopisoval, až na to –" Odmlčel jsem se a pohlédl na ni se svraštělým čelem. "Řekl, že to byla královna a sloužící měli královské erby. Proto jsem předpokládal –"
Zmlkl jsem. Její ruka, v níž držela mou, se náhle sevřela. Smích se jí vytratil z očí; zírala na mne upřeně a v očích jsem jí četl, že je přitahována a zároveň se bojí. Nepotřeboval jsem vnitřní zrak k tomu, abych vytušil to, co mi neřekla a čemu se Artuš a všichni ostatní v hovoru se mnou vyhýbali. Nimuí neuzurpovala mou moc ani nepřispěla k mé zkáze; neudělala nic víc, než že si vzala, jakmile starý kouzelník odešel, do svého lože mladého muže.
Zdálo se mi, že jsem tento okamžik očekával odedávna. Usmál jsem se a zeptal se jí laskavě: "Tak kdopak je tím tvým králem?" Do tváří se jí nahrnula červeň. Viděl jsem, že jí do očí opět vstoupily slzy. "Měla jsem ti to povědět rovnou. Prý ti to nikdo z nich ještě neřekl. Merline, já jsem si netroufala."
"Netvař se takhle, moje milá. Co bylo, bylo, dvakrát se člověk stejného elixíru napít nemůže. Kdybych byl ještě aspoň zpola kouzelníkem, byl bych to věděl už dávno. Kdo je to?"
"Pelleas."
Znal jsem ho. Byl to mladý princ, pohledný a milý, obdařený jistou veselostí, která pomůže vyrovnávat ponurost, do níž se ona občas halí. Mluvil jsem o něm, chválil ho a Nimuí se za chvilku upokojila a začala mi svobodněji vyprávět o svém manželství. Poslouchal jsem, pozoroval ji a měl jsem teď čas zaznamenat určité změny; myslím, že tyto změny byly vyvolané magickou mocí, kterou musela tak náhle převzít. Moje něžná Ninian zmizela se mnou v mlze. Objevil se nový rys, který dřívější Nimuí neměla; cosi, co nevtíravě budí úctu, jakýsi jas, vybroušený jako ostří meče. A v jejím hlase čas od času zazněla sotva patrná ozvěna hlubších tónů, jakých používá bůh, když svou autoritu a moc propůjčí hlasu smrtelníka. Kdysi to bývaly mé charakteristické znaky. Já však jsem, když jsem je přijímal, neměl milenku. Zadoufal jsem, už kvůli němu samotnému, že Pelleas je mužem pevné vůle. "Ach ano, to je," potvrdila Nimuí.
Vykročil jsem ze svých myšlenek. Pozorovala mne, hlavu k jedné straně, a v očích jí opět planuly ohníčky smíchu. Smál jsem se s ní a pak jsem rozevřel náruč. Vklouzla do ní a nabídla mi svá ústa. Políbil jsem ji, jednou vášnivě, podruhé s láskou; pak jsem ji nechal odejít.

KAPITOLA 10

Vánoce v Caerleonu. Obrazy se ke mně valí jeden za druhým, slunce, sníh, světla pochodní, a v jejich svitu mládí a smích, statečnost a naplněný čas, získaný zpět ze zapomnění. Stačí zavřít oči; ba ani to není třeba; stačí pouze pohlédnout do ohně a jsou tu všichni se mnou.
Nimuí přivedla Pellease, a ten se mnou jednal s úctou, s ní pak s láskou, a přitom zůstával mužem a králem. "Patří králi," říkával, "a potom mně. A já – inu, vždyť je to také tak, ne? Patřil jsem jemu, dříve než jsem ji poznal. Kdo z nás, v očích boha a krále, patří sám sobě?"
Bedwyr za mnou přišel jednou večer k řece, která tudy pospíchala k moři, v krunýři zimy vzdutá a břidlicově šedá.

Hejno labutí šlapalo bláto na říčním břehu mezi rákosím. Začal padat sníh, drobný a lehký, v klidném povětří poletoval jako prachové peří. "Řekli mi, že jsi šel tímto směrem," oznámil mi Bedwyr. "Přišel jsem pro tebe, shání tě král. Půjdeme? Je chladno a bude ještě chladněji." A potom, na zpáteční cestě: "Přišla zpráva o Morgause," řekl. "Byla poslána zpět do Lothianu, do kláštera v Caer Eidyn. Tydwal se postará, aby tam byla pod zámkem. A mluví se o tom, že královna Morgan půjde za ní. Král Urgben jí nemůže zapomenout, že se ho pokoušela zaplést do zrady, a obává se, že kdyby ji ponechal doma, poskvrnil by sebe i své syny. Kromě toho Accolon byl její milenec. A tak ji prý Urgben hodlá zapudit. Požádal Artuše o souhlas. Ten dostane bez problémů. Myslím, že se Artuš bude cítit líp, když budou obě jeho milované sestry za mříží a co nejdále. Doporučila mu to Nimuí." Zasmál se a pohlédl na mne ze strany. "Promiň mi, Merline, ale teď, když jsou královými nepřáteli ženy, je možná lépe, že s nimi jedná žena. A jestli chceš vědět, co si myslím já, tak můžeš být rád, že s tím nemáš nic společného…"

Ještě jiný obraz: Guinevere, sedící jednoho krásného rána u stavu, na sníh venku svítí sluníčko a vedle ní zpívá v kleci ptáče. Nečinně složila ruce do klína mezi barevné nitě a svou krásnou hlavu natočila tak, že viděla dolů k vodnímu příkopu, kde si hráli chlapci. "Mohli by být mými syny," řekla. Všiml jsem si však, že její zraky nesledují plavé hlavičky Lotových dětí, ale pouze snědého Mordreda, který stál kousek opodál a pozoroval je; ne tak, jak pária pozoruje své privilegované bratry, ale jako princ hledící na své poddané.

S Mordredem samotným jsem nikdy nemluvil. Děti byly většinou v dětských komnatách paláce nebo v péči důstojníka, cvičícího je ve zbrani. Avšak jednoho odpoledne, kdy se v už tak tmavém dni šeřilo, jsem ho potkal; stál u klenutého vchodu do zahrady, jako by na někoho čekal. Zarazil jsem se a vážil, jak ho pozdravit a jak by se asi choval k matčinu nepříteli, když vtom jsem si všiml, že otočil hlavu a zahleděl se před sebe. Mezi záhony zvadlých růží v zahradě se blížili Artuš a Guinevere a pak prošli klenutým vchodem. Byl jsem příliš daleko, než abych slyšel, co řekl, ale viděl jsem, že se královna usmála a vztáhla ruku, a král na něho vlídně pohlédl a cosi řekl. Mordred mu odpověděl a pak, poslušen Artušova pokynu, se k nim na odchodu přidal a kráčel mezi nimi.

A ještě si také vybavuji Artuše v jeho soukromé komnatě, když jednoho večera Nimuí přinesla truhlici s pokladem ze Segontia.

Truhla ležela na velkém mramorovém stole, který patřil mému otci. Byla kovová a těžká a její víko bylo poškrábané a promáčknuté vahou hlíny a kamení, které ji zavalilo, když se svatyně zřítila. Král na ni položil ruce. Chvíli tak zůstal, pak je, lehké jako listy, zvedl.

Uvnitř byly přesně ty věci, které jsem si pamatoval. Zteřelé plátěné roušky, skrze něž prosvítala hlavice kopí. Vytáhl ji a palcem zkusil hrot, gesto tak přirozené jako dýchání.

"Myslím, že je jen na ozdobu," řekl, přejel rukou drahokamy na lemu a kopí odložil. Pak vytáhl plochou mísu, zlatou, po obvodu vykládanou klenoty. A nakonec z hromádky zasedlého plátna, rozpadávajícího se na prach, zvedl kalich.

Byl to ten typ, jakému se někdy říká kotlík neboli grál, podle řecké módy, široký a hluboký. Byl ze zlata a od pohledu těžký. Po jeho vnějším okraji a na nožce byly jakési rytiny. Dvě ouška měla tvar ptačích křídel. Pod obvodem, tam, kam už nedosáhnou rty pijícího, jej obepínal pás smaragdů a safírů. Obrátil jej a oběma rukama mi jej podával.

"Vezmi si ho a podívej se. Je to nejdrahocennější předmět, jaký jsem kdy viděl."

Zavrtěl jsem hlavou. "Já se ho dotknout nemohu."

"Ani já ne," řekla Nimuí.

Ještě na něj chvíli hleděl, pak jej uložil zpět do truhly vedle kopí a mísy a opatrně věci zabalil do chátrajícího plátna, tenkého jako závoj. "Nepovíte mi ani, kde tu nádheru přechovávat a co si s ní počít?"

Nimuí pohlédla na mne a mlčela. Když jsem promluvil, znělo to jen jako tichá ozvěna toho, co jsem řekl už dříve, před lety. "Není ani pro tebe, Artuši. Nepotřebuješ jej. Ty sám jsi grálem pro svůj lid, z tebe budou pít a budou spokojeni. Nikdy je nezklameš a nikdy je docela neopustíš. Nepotřebuješ grál. Nech jej těm, kdo přijdou po tobě."

"Jelikož není můj ani váš," řekl Artuš, "nechť jej Nimuí vezme a pomocí kouzel ukryje, aby jej nenašel nikdo kromě těch, jimž je určen."

"Nikdo jej nenajde," řekla a přirazila víko.

Po tomto uplynula další zima a pomalu nadcházelo jaro. Vrátil jsem se domů koncem dubna, kdy vál teplý vítr, jehňátka na stráni bečela a na nízkých keřích se žlutě chvěly jehnědy.

Jeskyně byla opět čistá a teplá, místo, kde byla radost žít, a čekaly tam zásoby jídla, čerstvý chléb, hrnek mléka a džbán medu. Jak přišlo jaro, přinášeli tam lidé, které jsem znal, obětiny, a z Jabloňového dvora mi přivezli všechny mé věci, knihy, léky, nástroje a velkou stojací harfu.

Můj návrat do života byl snazší, než jsem předpokládal. Zdálo se, že prostí lidé a lidé ve vzdálených končinách Británie přijali příběh o mém návratu od bran smrti ne jako prostou pravdu, ale jako legendu. Ten Merlin, jehož znali a jehož se báli, byl mrtev; a Merlin, který žil v "posvátné jeskyni" a dělal drobná kouzla, jako by byl pouhým duchem kouzelníka, jehož znali z dřívějška. Možná si mysleli, že jsem si, tak jako mnoho malých kouzelníků předtím, pouze přivlastnil Merlinovu pověst a také jeho jeskyni. U dvora stejně jako ve velkých městech nyní lidé, potřební kouzel a pomoci, vyhledávali Nimuí. Ke mně chodili místní lidé léčit bolesti své a svých zvířat; ke mně nosil pastýř Baň nemocná jehňata a děti z vesnice své zvířecí mazlíčky.

Uběhl rok, ale tak lehce, jako by to byl večer poklidného dne. Dny byly zlaté, klidné a příjemné. Žádná potřeba magické moci, žádný očistný vítr ve výšinách, žádná bolest v srdci a mravenčení po těle. Zdálo se, že velké události v našem království mě už neznepokojují. Neprahnul jsem po novinách, neboť když přišly, přinášel je král osobně. Tak jako kdysi za mnou jezdíval chlapec Artuš do svatyně v Divokém hvozdu a skládal mi k nohám každodenní události, tak mi nyní Nejvyšší král Británie předkládal své činy, problémy a nesnáze, předestíral je na podlahu jeskyně u ohně a hovořil o nich se mnou. Co jsem pro něho dělal, to nevím; ale pokaždé, když odjel, seděl jsem vyčerpaný a mlčenlivý, bez hnutí, a cítil nesmírnou radost.

Můj bůh, který byl Bohem, zřejmě propustil svého služebníka a nechával ho žít v pokoji.
Jednoho dne jsem si přitáhl malou harfu a dal se do skládání nových veršů k písni, kterou jsem zpíval před lety.

Jen odpočívej, kouzelníku, oheň dohasíná.
Každým svým dechem je pod přivřenými víčky
uvidíš, ty své sny;
meč a mladého krále,
bílého koně a valící se vody,
svítící lampu a usměvavého chlapce.
Sny, sny, kouzelníku! Odešly
s ozvěnou harfy, když struny oněmí;
se stínem plamene, když oheň dohoří.
Mlč a poslouchej.
Daleko v temnotách
vane silný vítr,
zvedá se příliv, plyne čistá řeka.
Slyš, kouzelníku, a naslouchej
hudbě, jež přichází
Z temných a zpívajících sfér…

Musel jsem zpěv přerušit, neboť mi praskla struna. Král slíbil, že až příště přijede, přiveze mi novou.
Včera tu byl zase. Prý ho cosi přivedlo do Caerleonu, a tak vyjel nahoru, jen tak, na hodinku. Když jsem se ho zeptal, co to bylo, neodpověděl, až mě muselo napadnout – absurdní představa, kterou jsem hned zavrhl –, že přijel jenom kvůli mně. Přinesl mi dárky – nikdy nejezdil s prázdnýma rukama – víno, košík různě upraveného masa z vlastní kuchyně a slíbené struny, a také měkkou pokrývku z čerstvé vlny, kterou utkaly, jak řekl, paní z královniny družiny. Nesl vše sám jako sluha a složil mi to tady. Zdálo se, že má dobrou náladu. Vyprávěl mi o mladém muži, který nedávno přišel ke dvoru, prý vznešený bojovník a příbuzný Marche z Cornwallu. Pak mluvil o tom, že má sjednanou schůzku se saským "králem" Cerdicem, který je nástupcem Bosovým. Povídali jsme, dokud se nesetmělo a dokud si jeho doprovod, břinkající ostruhami, pro něho údolní stezkou nepřijel. Pak se zvedl a jako vždy, když se se mnou loučil, se sklonil a políbil mě. Obvykle naléhal, abych zůstal uvnitř, u ohně, zatímco on vyšel do tmy, ale tentokrát jsem se zvedl a vyprovodil ho až ke vchodu do jeskyně a odtamtud sledoval, jak jde dolů. Světlo jsem měl za zády a můj stín se protahoval, tenký a dlouhý – jako nějaký rarach –, po trávníku téměř až k houští trnovníků, kde čekal pod útesem jeho doprovod.
Byla už téměř noc, ale na západě za Maridunem svědčil dohasínající pruh světla o tom, že slunce právě umírá. Zatřpytilo se na řece obtékající palác, v němž jsem se narodil, a jako jiskřivý klenot se dotklo vzdáleného moře. Okolní stromy zima svlékla donaha a země vrzala pod nohama první jinovatkou. Artuš odcházel po trávníku, zanechávaje v jinovatce otisky jako duch. Došel na místo, odkud vedla cestička dolů k hájku, a zpola se otočil. Viděl jsem, jak zvedá ruku.
"Počkej na mne." Vždycky tentýž pozdrav na rozloučenou. "Počkej, já se vrátím."
I já jsem odpověděl jako vždy:
"Co jiného mám dělat než čekat na tebe? Až přijdeš, najdeš mě tady."
Dusot kopyt utichal, mizel, až zanikl docela. Do údolí se vrátilo zimní ticho. Padla tma.
Dech noci se svezl jako vzdech po stromech, obalených jinovatkou. A těsně za ním se tichounce, jako pouhý duch zvuku, slabě ozvalo nádherné zvonění. Zvedl jsem hlavu a opět jednou si vzpomněl, jak jsem jako dítě naslouchal noc co noc hudbě sfér, ale nikdy jsem ji neslyšel. Teď zněla všude kolem mne, nádherná, odhmotněná hudba, jako by se sám kopec změnil v harfu, na niž hraje nebeský prostor.
Snesla se tma. Za mými zády pohasínal oheň a můj stín zmizel. Stále ještě jsem stál a naslouchal a kolem mne se prostíral klid a veliká radost. Oblohu, obtěžkanou nocí, to táhlo blíže k zemi. Vzdálené moře problesklo v pohybu připomínajícím pomalý oblouk, jaký opisuje meč klouzající zpět do pochvy, nebo plachetnice ztrácející se v dáli na moři.
Teď byla naprostá tma. A naprosté ticho. Cítil jsem, jak mě zamrazilo, jako bych se dotkl chladného krystalu.
Zanechal jsem noc i s dalekými a zpívajícími hvězdami venku, a vešel dovnitř, kde hořel oheň a kde stála židle, na níž seděl, a také harfa s povolenými strunami.